Agta, Dupaninan

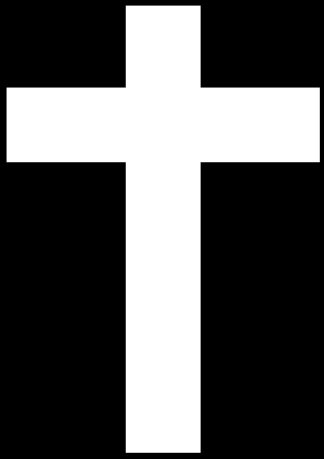

Agta, Dupaninan: Agta, Dupaninan (New Testament)

Agta, Dupaninan

Agta, Dupaninan: Agta, Dupaninan (New Testament)

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Agta, Dupaninan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
6a8fb5a9-0632-5c94-80a2-f4736ccf3652

Contents

Mateo 1
Markos 63
Lukas 102
Juan 170
Pinaggimet 216
Taga Roma 276
1 Korinto 306
2 Korinto 334
Galasiya 352
Epeso 363
Pilipos 374
Kolosas 381
I Tesalonika 388
2 Tesalonika 394
1 Timoteo 397
2 Timoteo 405
Tito 411
Philimon 415
Hebrews 417
Santiyago 438
1 Peter 446
2 Peter 454
1 Juan 459
2 Juan 466
3 Juan 467
Judas 468
Pinagpaenta 471

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Mateo

I Lista na Minappo ni Jesu-Cristu

1 Ide dan i lista na minappo
ni Jesu-Cristu, a naggipu ha ka-
putotan na a ni Hari Dabid, a
naggipu paman ha kaputotan na
a ni Abraham.
2 Idagende i kaputotan a nag-
gipu ha ni Abraham hanggan ha
ni Hari Dabid. Atoy ni Abraham
a hama ni Isak. Sa ni Isak i hama
ni Jakob. Sa ni Jakob i hama ni
Juda ken wawaddi na. 3 Ni Juda
i hama di Pares ken Sara. (Ni
Tamar i hena di.) Sa ni Pares i
hama ni Esrom, a hama ni Aram.
4 Sa ni Aram i hama ni Aminadab,
a hama ni Naason, a hama ni
Salmon. 5 Sa ni Salmon i hama ni
Boas (ni Rahab i hena na). Ni Boas
i hama ni Obed (ni Rut i hena na).
Ket ni Obed i hama ni Jesse, 6 a
hama ni Dabid a nagbalin a hari.

Niyaen, Ni Dabid i hama ni
Solomon. (I hena ni Solomon
i kabanga ni Urias idi.) 7-11 Ni
Solomon i hama ni Roboam. Ket
inumunod ni Abiyas a hama ni
Asa a hama ni Josapat a hama ni
Joram a hama ni Osiyas a hama
ni Joatam a hama ni Akas a hama
ni Esekiyas a hama ni Manases a
hama ni Amon a hama ni Josiyas.
Ni Josiyas i hama ni Jekoniyas ken
wawaddi na a neenak idi tiyempo
a naabak i Judyo a hidi, a nadakap
ken nebalud hidi, a neyangay hidi
ha bayan a Babiloniya.
12-16 Niyaen, idagende i
kaputotan idi kobosan na
pinakeyangay na Judyo a hidi
ha bayan a Babiloniya, hanggan
ha pinakeenak ni Jesus. Atoy di
Jekoniyas, Salatiyel, Sorobabel,
Abiyud, Eliyakim, Asor, Sadok,
Akim, Eliyud, Eleyasar, Matan,
Jakob, ken Jose a kabanga ni
Maria, a hena ni Jesus, a mana-
genan ha Cristu, a pinaangay na
Dios penu isalakan na kitam.
17 Isu, atoy i esapulo ket up-
pat a kaputotan, naggipu ha ni
Abraham hanggan ha ni Dabid.
Ket atoy pala i esapulo ket up-
pat a kaputotan, a naggipu ha
ni Dabid hanggan ha pinakeyan-
gay na Judyo a hidi ha bayan
a Babiloniya. Ket atoy manon
i esapulo ket uppat a kaputotan,
naggipu ha pinakeyangay na Jud-
judyo ha Babiloniya hanggan ha
pinakeenak ni Cristu.

I Pinakeenak ni Jesu-Cristu

18 Niyaen, kona ihe i pinakeenak
ni Jesu-Cristu. Nesakad dan ni
Maria a hena na a makikabanga
ha ni Jose. Ngem idi awan pala
hidi nagkabanga, nakatandiyan ni
Maria a naginaw dan i baggi na
gipu ha kaddat na Espiritu na
Dios. 19 Ket gipu ta mappiya i
kinatolay ni Jose, madiyan na a
pasanikiyan ni Maria. Isu, awan
na pinaliwat, ngem kayat na la
a isina a sililimed, a awan mina
ha makatandi. 20 Ket idi nanaka-
man na pala ide, nagpaenta ha
nikuna i esa a anghel na Dios ha
tagenap na. Kinagi na anghel,
“Jose a apo ni Dabid, awan ka
mina maburibur a mangiboda ha
ni Maria. Ta awan ha nagpainaw
ha nikuna, nu awan i Espiritu na
Dios. 21 Ket nokkan, mageenak ni
Maria ha esa a lallaki. Ket pana-
genan mo hikuna ha ‘Jesus’, ta
hikuna i mangisalakan ha sakop
na a totolay ha liwaliwat di,” kon
na anghel.
22 Niyaen, nagimet ito ngamin
ha ni Maria, penu matungpal i
kinagi na Dios gipu ha ni Isayas,
a esa a minahagpugto. 23 Kinagi
na, “Maginaw i esa a madiket,
maski awan hikuna pabikanan ha
lallaki. Ket mageenak hikuna ha

esa a lallaki a mapanagenan ha
‘Emanuel.’ ” (Kayat na a kagiyan,
“Atoy ha nikitam i Apo Dios.”)
24 Idi inumikat ni Jose, tinung-
pal na i inpeta na anghel, a ne-
boda na ni Maria. 25 Ngem awan
hidi nagduhog hanggan neenak
dan i annak na. Ket pinanagenan
ni Jose i annak aye ha “Jesus.”

2

I Bisita a hidi a Taga-Daya

1 Niyaen, neenak ni Jesus ha ili a
Betlehem, ha probinsiya a Judeya,
idi tiyempo ni Hari Herodes. Ket
idi tiyempo hito, idi awan naalay
kobosan na pinakeenak na, ket
atoy i kappal a malaing a lal-
laki a taga-daya, a inumangay
ha Jerusalem. 2 Idi kaddemat
di ha Jerusalem, sinalodsod di,
“Hadya i henan na neenak a
hari na Judjudyo? Ta naenta mi
dan i pusiyan na a nagpaenta ha
daya. Ket gipu ha ide a tiplad,
nakatandiyan mi a neenak dan
hikuna. Ket inumangay kami a
magdeyaw ha nikuna.”
3 Idi nabaheta ni Hari Herodes
i kinagi di, nanteng hikuna unay.
Ta kagin na a masulitan hikuna
a maghari. Ket kona bila hito
ha ngamin a agagum na ha
Jerusalem, a nagburibur hidi nu
anya i magimet. 4 Isu, pinaayagan
na i ngamin a matangkay a papadi
ken mamaestro na Linteg. Ket
sinalodsod na nu hadya kan i
pakaenakan na Cristu a inkari na
Dios a paangayan na. 5 Ket inpeta
di ha nikuna, “Ha ili a Betlehem,
ha Judeya. Ta atoy i nesurat na
minahagpugto, nikuna a naalay
dan,
6 ‘Ha Betlehem, ha probinsiya a
Judeya, ito i madeyawan a
lugar ha ngamin a Judeya.
Ta Betlehem i pakaenakan
nokkan na esa a magturay
ken magdapon ha sakop ko
a Israel,’ kon na Dios.”
7 Idi nateman na ito ni Herodes,
inayagan na idagenday a
sangaili a taga-daya, ket in-
uhon na hidi a nalimed.
Sinalodsod na nu hanggan
a nagpaenta ha nidi iday a
pusiyan a pagtiplad.
8 Idi nakatandiyan ni Herodes,
pinaangay na hidi ha Betle-
hem. Ket inbon na ha nidi,
“Hen kam a mageriyok ha
annak heya. Ket nokkan,
nu naeriyokan moy, sumoli
kam ihe, ket ipeta moy
ha nikan, penu makaan-
gayak bila a magdeyaw ha
nikuna.”
9-10 Niyaen, pakateman di ha
bon aye na hari, ket linumapos
idagenday a taga-daya. Ket idi
linumakad hidi ha dilan, naenta
di manon iday a pusiyan a nag-
paenta ha nidi ha daya. Ket na-
talak hidi unay, gipu ha pusiyan
aye. Ket ingiya na hidi na pusiyan,
hanggan ginumimak hikuna ha
batug na henan na annak.
11 Kaddemat di, ket sinumadap
hidi ha bilay, ket naenta di i annak
ken ni Maria a hena na. Ket
nagparentumeng hidi a nagdeyaw
ha nikuna. Kobosan na, inlapos di
idagende a sagsagut di, a balitok,
ken pangpasahob a insenso, ken
pangpuhet a mirra. Ket inyatad di
idagende ha nikuna.
12 Kobosan na ito, pinagtagenap
na hidi na Dios, a iniwadan na
hidi a awan mina hidi magsoli ha
ni Herodes. Isu, naglakad hidi ha
sabali a dilan, a nagsoli ha bayan
di.

Umangay Di Maria ha Egipto

13 Idi naglakad i malaing a hidi
a taga-daya, nagtagenap manon
ni Jose. Ket nagpaenta i esa a
anghel na Dios ha tagenap na.
Kinagi na, “Umikat ka dan, ket
itugan mo a dagus ide a annak ken

hena na ha Egipto. Maghen kam
mina ha Egipto hanggan ipeta ko
a makasoli kam. Ta paeriyok
ni Herodes i annak aye, penu
papapatay na." 14 Isu, inumikat ni
Jose, ket ha iday a kallap, intugan
na hidi a patena, a inumangay
hidi ha Egipto. 15 Naghen hidi
ha Egipto hanggan natay ni Hari
Herodes.
Nagimet i ngamin a dagento,
penu matungpal i kinagi na Apo
Dios gipu ha ni Hoseya a esa a
minahagpugto. Nesurat na ha
Libro na Dios, a "Ayagan ko i Anak
ko, a lumapos ha Egipto," kon na
Dios.

Papatayan ni Herodes i Anak a hidi a Lallaki

16 Idi nakatandiyan ni Herodes
a linoko na hikuna na malaing
a hidi a lallaki, nagingal hikuna
unay. Ket pinaangay na i sundalu
na a hidi, a patayan di i ngamin a
annak a lallaki ha ili a Betlehem,
ken ha ngamin a lugar ha palebut
na. Isu a pinatay di i ngamin
a bigu a neenak, hanggan duwa
a tawen i idad di. Ta duwa
a tawen i nakalipas dan, nan-
grugi idi pinakaenta na malaing
a hidi a lallaki ha iday a pusiyan.
17 Ket gipu ta kona hito, natongpal
i kinagi na minahagpugto a ni
Jeremiyas,

18 "Makpal i magngongoy-ngoy ha
ili a Rama. Magsangisanget
i apapo ni Rakel, gipu ta
natay dan i annak di. Awan
hidi maliwliwa, ta awan
dan i annak a hidi."

Pagsoli di Maria a Naggipu ha Egipto

19 Kobosan na pinakatay ni
Herodes, nagpaenta manon i esa
a anghel na Dios ha ni Jose, ha
Egipto, ha tagenap na. 20 Kinagi
na anghel, "Umikat ka dan, a
sumoli kam a pattama ha bayan
moy a Israel. Ta minatay dan
i hari a nagpanggep a mangpa-
patay ha ide a annak." 21 Isu,
inumikat ni Jose, ket inalap na i
patena, a nagsoli hidi ha Israel.
22 Ngem nanteng ni Jose idi naba-
heta na a ni Arkelao i maghari
ha Judeya, ta hikuna i kasulet
na hama na a Herod. Ket gipu
ha tagenap na, naiwadan manon
ni Jose, a intugan na i patena
ha probinsiya a Galileya. 23 Ket
naghen hidi hito, ha ili a Nasaret.
Ket gipu ta kona hito, natongpal i
kinagi na minahagpugto a hidi, a
"Mepeta nokkan a taga-Nasaret i
paangayan na Dios a maghari."

3

I Pagitoldu ni Juan a Mahag-binyag

1 Idi kobosan na makpal a
tawen, inumangay ni Juan a
Mahagbinyag ha amugod, ha
probinsiya a Judeya, ket nagitoldu
hikuna ha totolay. 2 Kinagi na,
"Sumina kam ha liwaliwat moy,
ta dandani dan a dumemat i
paghariyan na Dios."
3 Ni Juan i pinagkagiyan ni
Propeta Isayas, idi inpugto na, a

"Atoy ha amugod i mahagayag.
Ket iyayag na, a 'Dandani
a dumemat i Hapo tam.
Matalak kamon ha pagde-
mat na! Papiyaan moy dan
i paglakadan na!' kon na."
Ket kona he i pinagayag ni
Juan.

4 Niyaen, napobre unay ni Juan.
I tennon na i nagimet ha buk na
hayup a kameliyo. Ket gaddang
na hayup i sinturon na. Ket kanan
na i haksa a hidi ken habu na
pitukan. 5 Ha iday a tiyempo,
makpal i inumangay ha henan
na, penu magteman ha pagitoldu
na. Makpal hidi a naggipu ha
Jerusalem, ken ngamin a probin-
siya a Judeya, ken ngamin a lugar
ha palebut na Karayan Jordan.

6 Nagoni hidi a kelliwat hidi, ket
nagbabawi hidi ha liwaliwat di
heya. Ket bininyagan na hidi ni
Juan ha Karayan Jordan.

7 Ngem atoy bila i makpal a
Pariseyo ken Saduseyo a inu-
mangay a magpabinyag mina ha
nikuna. Ket kinagi na ha nidi,
“Kona kam ha ulag, ta madukas i
nakam moy! Apay kam umangay
ihe? Siguro kagin moy a makalisi
kam ha parusa na Dios. 8 Ngem
ipeta ko ha nikam a masapul moy
a ipaenta a nagbabawi kamon
gipu ha mappiya a gimet moy ken
magbabawi kamon a tahod. 9 Ket
awan moy ipeta ha baggi moy, a
‘Maski, ta hama mi ni Abraham.’
Ta ipeta ko ha nikam a maski
ha dagende a pogedu, kabaelan
na Dios a pagbalinan na hidi ha
annak ni Abraham. Tahod! 10 Ket
niyaen, nakaman moy mina ide,
a kona ha wasay i parusa na
Dios. Ket kona ha nehektat dan i
wasay aye na Dios, penu katolan
na i kakayo hanggan ha ramot
di. Ket mekalan kam ha dagenday
a kakayo a awan magbunga ha
mappiya. Ket katolan na nokkan,
a itogbak na ha gangatan.”

11 Ket intulos ni Juan, a kinagi
na ha nagteman a hidi, “Dinom
la i pangbinyag ko ha nikam.
Ket pagtiplad ito a nadalusan ka-
mon ha liwaliwat moy. Ngem
atoy pala i esa a dandani a
dumemat. Ket nu mekalanak
ha nikuna, awanak ha balle, ta
mannakabalin unay hikuna. Hal-
imbawa: Nu atoy mina i esa
a tagabu a magegkam mina ha
sapatos na, awanak mehusto gipu
ha liwaliwat ko. Hikuna man i
magbinyag ha nikam nokkan ha
Espiritu na Dios ken gangatan.
12 Nu dumemat hikuna nokkan,
pasinaan na i ngamin a totolay.
Ket kona ha esa a mannalon a
magtap. Ta alapan na i ngamin
a tolay, ket kona ha magbigao
hikuna a mangitap ha totolay. Ta
itap na nokkan i mappiya ken
madukas. I mappiya a totolay i
kona ha baggat, ngem kona ha
lupas i madukas a hidi. Ket alapan
na nokkan idagende a mappiya
a baggat, ket daponan na hidi
ha paghenan na. Ngem awan
ha balle idagenday a lupas. Ket
itutod na hidi ha gangatan a awan
maaddap.” Ide dan i pagitoldu ni
Juan.

I Pinnakabinyag ni Jesus

13 Idi nakangbinyag ni Juan
ha Karayan Jordan, inumangay
ni Jesus a naggipu ha Galileya,
penu magpabinyag ha ni Juan.
14 Ngem pinadas ni Juan a
sawayan. Kinagi na ha ni
Jesus, “Masanikiyak ha nikaw
a magbinyag. Hikan mina i
magpabinyag ha nikaw!” 15 Ngem
kinagi ni Jesus, “Pabiyanan mo
iday ha yenan. Ta mappiya malla
nu matungpal ta i nalinteg a
pagayatan na Dios.” Idi kinagi
na ito ni Jesus, nagoni ni Juan,
a bininyagan na ni Jesus.

16 Idi kobosan na pin-
nakabinyag ni Jesus, ket inu-
mawas hikuna ha dinom,
naglukat i langit ha nikuna. Ket
naenta na i Espiritu na Dios
a inumogsad a kona ha esa a
kalapati. Ket nagdissu hikuna
ha ni Jesus. 17 Ket niyaen, atoy i
timek a nagkagi ha langit. Kinagi
na, “Ide i ayayatan ko a Annak.
Matalakak unay ha nikuna.”

4

I Pinnakasulisog ni Jesus

1 Idi nobos i pinagbinyag ni
Jesus, inturong na hikuna na
Espiritu na Dios ha amamugod,
penu sulisogan ni Satanas ha
ngamin a kaya na. 2 Pulos, awan
nagkan ni Jesus ha uppat a pulo
a pamalak. Ket nobos ide a
tiyempo, nagiyalap unay hikuna.

3 Binumikan ni Satanas ha ni Jesus, ket kinagi na, “Nu hikaw i
Annak na Dios, bonan mo ida-
gende a pogedu a magbalin mina
a kanan.” 4 Ngem tinabbeg ni
Jesus, “Nesurat ha Libro na Dios,
a ‘Bakkan la a kanan i ikabiyag na
tolay, nu awan i pagitoldu na Dios
i ikabiyag na tolay a tahod,’ kon
na Dios.”
5 Niyaen, inyangay ni Satanas
ni Jesus ha Jerusalem, ha bubun-
gan na Templo. 6 Ket kinagi na
ha ni Jesus, “Nu tahod a hikaw
i Annak na Dios, lumakbong ka
dan. Ta nesurat ha Libro na Dios,
a ‘Bonan na Dios i anghel a hidi a
daponan di ka. Ket egkaman na
ka na anghel a hidi, penu awan
ka mesapdul, maski ha gihagihay
mo.’ ” 7 Ngem tinabbeg ni Jesus,
“Nesurat bila ha Libro na Dios, a
‘Awan mo pilitan i Happo moy a
Dios.’ ”
8 Niyaen, atoy manon i
nangiyangayan ni Satanas ha
ni Jesus, ket ha ontok na
parabin. Ket inpaenta na ha
nikuna i ngamin a kahariyan
ha ngamin a lugar, ken ngamin
a kinainamakan di. 9 Ket
kinagi ni Satanas, “Iyatad ko
ha nikaw i ngamin a dagende.
Basta magparentumeng ka, a
magdeyaw ka ha nikan.” 10 Ngem
tinabbeg ni Jesus, “Umadiyo ka
dan, Satanas. Ta nesurat ha
Libro na Dios, a ‘Deyawan mo i
Happo mo a Dios, ket hikuna la i
pagserbeyan mo.’ ”
11 Ket sininaan hikuna ni Sa-
tanas. Sa, dinumemat i anghel a
hidi, a dinaggapan di ni Jesus.

Irugi ni Jesus i Tarabaho na ha Probinsiya a Galileya

12 Idi nabaheta ni Jesus a
nebalud ni Juan, nagsoli hikuna
ha Galileya. 13 Ngem awan hikuna
naghen ha Nasaret. Imbes na, inu-
mangay hikuna ha Kapernaum,
a esa a ili ha nibik na Diget na
Galileya, ha pagbaitan na lugar a
Sabulon ken Neptali. 14 Nagimet
ito penu matungpal i kinagi ni
Propeta Isayas a minahagpugto,

15-16 “Atoy esa a kona ha silaw
ha Galileya, ha lugar a
Sabulon ken Neptali, ha
paghenan na totolay a nadi-
haman ha nakam di. Ito
i paghenan na bakkan a
hidi a Judyo, ha dibelew na
Jordan, ha nibik na diget.
Ket maski nu kona ha natay
dan hidi, gipu ha madiham
a nakam di, magbiyag pala
hidi. Ta kona ha magpaenta
nokkan i esa a mannaka-
balin a silaw, a magdisyag
ken magitoldu ha nidi, penu
makatandiyan di i Dios.”

17 Ket natongpal ito a inpugto
ni Isayas. Ta nangrugi ni Jesus
a magitoldu ha iday a tiyempo.
Ket kinagi na, “Magbabawi kamon
ken sumina kam ha liwaliwat
moy, ta dandani dan a dumemat
i Paghariyan na Dios.”

Ayagan ni Jesus i Uppat a Tolduwan na

18 Idi naglakad ni Jesus ha bay-
bay na Galileya, naenta na i duwa
a lallaki a mangisawat ha sigay
di. Patakka hidi a ni Simon
ken ni Andres. (I sangay ni
Simon, ni Pedro.) Mahagpadut
hidi. 19 Ket kinagi ni Jesus ha
nidi, “Umuseg kam ha nikan a
magbalin a tolduwan ko. Ket
awan kam mahagalap ha padut,
nu awan a mahagpapisan kam
ha totolay, penu masakop ko hidi
ha Paghariyan na Dios.” 20 Ket
dagus a inwarak di i sigay di, ket
inumuseg hidi ha ni Jesus.
21 Tinumulos di Jesus a
maglakad, ket naenta na i sabali a
patakka, a di Santiyago ken Juan.
Nagagum hidi ha ni Sebedeyo a
hama di, a naglugan ha abang,
ken nagtaremaan ha sigay di.

Niyaen, inayagan na hidi ni Jesus. 22 Ket dagus a linakadan di
i hama ken abang di, a inumuseg
bila hidi ha ni Jesus.

Magpahusay ni Jesus ha Totolay

23 Niyaen, inumangay ni Jesus
ha ngamin a paset na Galileya,
a nagitoldu ha kapikapilya na
Judyo a hidi. Ket nagpakatandi
hikuna ha Mappiya a Baheta
megipu ha Paghariyan na Dios.
Ket pinahusay na i totolay ha
ngamin a sakisaket di. 24 Ket
gipu ta kona hito, newaras ha
ngamin a probinsiya a Siriya i
baheta megipu ha ni Jesus. Ket
inyangay na totolay i ngamin a
nagsaket: a kona ha nahayop na
dimonyo, ken nagkiskissiw, ken
napilay a hidi. Ket pinahusay na
hidi ngamin. 25 Isu, tinattagu-
betan hikuna na kakpalan a to-
lay a naggipu ha Galileya, ken
Dekapolis, Jerusalem, Judeya, ken
luglugar ha dibelew na Jordan.

5

I Kinagi ni Jesus megipu ha Mahusay a Tolay

1 Idi naenta ni Jesus i makpal
a dumadulog, tinumagdak hikuna
ha pukal. Nagetnod hikuna, ket
binumikan ha nikuna i tolduwan
na a hidi. 2 Ket tinolduwan na
hidi. Kinagi na, 3 Mahusay i
mapadibbi a hidi a makatandi a
awan hidi ha kinappiya ha sagup-
pang na Dios nu awan iday a
nagipu ha Dios. Ta hidi man
i masakopan na ha paghariyan
na. 4 Mahusay i maski nu heya
a magsanget gipu ha liwaliwat
na, ken mayat a magbabawi.
Ta paragsakan hikuna na Dios
nokkan. 5 Mahusay i napadibbi a
hidi, ta atdinan na hidi na Dios
nokkan ha ngamin a inkari na.
6 Mahusay i maski nu heya a
pumilit a magtungpal ha pagay-
atan na Dios. Ta aguman na
hikuna na Dios. 7 Mahusay i
magkagbi a hidi ha kakalan di a
tolay, ta makagbiyan bila hidi na
Dios nokkan. 8 Mahusay i mag-
nakanakam a hidi ha pagayatan
na Dios, ta maenta di nokkan i
Dios. 9 Mahusay i makipagtalna
a hidi. Ta melasin a hidi i tahod
a annak na Dios. 10 Mahusay i
malokowan a hidi gipu ha pinang-
tongpal di ha pagayatan na Dios,
ta masakop na hidi na Dios ha
paghariyan na.
11 “Mahusay kam nu ulewan
na kam na totolay, ken nu lolok-
wan di kam, onu pasanikiyan di
kam, onu ipeta di a madukas
kam, ta umuseg kam ha nikan.
12 Magragsak kam mina nu kona
he i magimet ha nikam. Ta dakkal
i gungguna moy nokkan ha langit.
Ta kona bila hito i pinagloko di ha
minahagpugto a hidi, idi nikuna a
naalay dan. Ket magragsak kam
bas a magattam ha rigrigat moy.”

I Pangaregan Megipu ha Asin ken Silaw

13 Intulos ni Jesus i pagitoldu na
ha tolduwan na a hidi, a kinagi
na, “Mappiya i asin, ta mappiya
i ennam na. Ket niyaen, hikam
man i kona ha asin. Ta magi-
toldu kam ha mappiya a ugali ha
madukas a totolay. Ngem nu lom-
pas dan i ennam na asin, awan a
mabalin a pasoliyan i ennam na
manon. Ket awan dod ha serserbe
na, nu awan la a mebanghat a
paglakadan na totolay.”
14 Ket kinagi pala ni Jesus,
“Hikam i kona bila ha silaw a
magdisyag ha ngamin a lutak. Ket
kona ha ili a maghen ha kurot na
amugod. Ta awan ito a metago.
15 Awan ha tolay a mangpagangat
ha pagsilawan na, sana kallaban
ha salup. Ta meyontok mina i
pagsilawan na, penu madisyagan
i ngamin a maghen ha bilay na.

16 Niyaen, kona bila hito ha pinaguseg moy ha Dios. Masapul a
awan metago i mappiya a gimetan
moy penu makatandiyan mina na
totolay i ugali moy. Ket gipu ha
ide, deyawan di mina i Hama moy
ha langit."

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Linteg ni Moyses

17 "Awan moy mina kagin a
inumangayak penu mangadya ha
Linteg ni Moyses ken pagitoldu
na minahagpugto a hidi. Ta
awanak inumangay penu mangadya ha dento, nu awan penu
mepakatandi ko ken tungpalan
ko ito. 18 Tahod a tahod ide
a ipeta ko ha nikam: pulos a
awan maadya i maski esa a linteg ha Libro na Dios, hanggan
matungpal hidi ngamin. 19 Ket
ide i gipu na a maski nu heya
a magpabiyan ha maski esa a
linteg na Dios, ken mangitoldu ha
sabasabali a pabiyanan di bila,
mebilang hikuna nokkan a kadibbiyan ha Paghariyan na Dios.
Ngem ha magtungpal ha Linteg na
Dios ken mangitoldu ha sabasabali penu magtungpal bila hidi,
mebilang hikuna a katangkayan
ha Paghariyan na Dios. 20 Isu,
ipeta ko ha nikam a awan kam
makasaddap ha Paghariyan na
Dios, nu awan a dakdakkal i pinaguseg moy ha pagayatan na Dios,
ngem ha pinagtongpal na dagende
a Pariseyo ken mamaestro na Linteg."

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Pagingal na Tolay

21 Kinagi ni Jesus, "Katandi moy
dan ide a linteg ni Moyses, a
'Awan ka mamapatay. Ha maski
nu heya a makapatay, masapul a mahukom hikuna,' kon na.
22 Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam
a maski nu heya a makaingal
ha kakalan na a tolay, mahukom
mina hikuna. Ket maski nu heya a
mangipeta ha kakalan na a tolay,
'Awan ha serserbe mo,' mahukom
mina hikuna ha Sanhedrin. Ket
ha maski nu heya a mangipeta
ha kakalan na a tolay, 'Matay ka,
a kadukasan a tolay,' mepaangay
hikuna ha gangatan na impyerno.
23 "Isu, nu atoy idatton mo ha
Dios, ha pagdattonan ha Templo,
ket manakam mo a kelliwat ka
a pakaliwatan mo, 24 itirak mo
mina iday a datton mo, ket umangay ka ha palungo a makitalna
ha kakalan mo a tolay. Samo,
metulos i datton mo ha Dios, ha
Templo."

I Pangaregan Megipu ha Pakipagtalna Tam ha Dios

25 "Magsigida kam mina a makitalna ha mangidarum ha nikam,
maski ha palungo a makaabot
kam ha paghukoman. Ta nu awan
moy mapagtalna i mangidarum,
igiwat na kam ha hukom. Ket
igiwat na kam na hukom ha polis,
a mangiyasak ha nikam ha pagbaludan. 26 Ket nakaman moy ide
a ipeta ko ha nikam, a awan kam
makalapos hanggan awan moy
mabayadan i ngamin a liwaliwat
moy."

I Kinagi ni Jesus megipu ha Pangibabbey

27 Kinagi ni Jesus, "Katandi moy
dan ide a linteg ni Moyses, a
'Awan ka mangibabbey.' 28 Ngem
niyaen, ipeta ko ha nikam a maski
nu heya a mangaamata ha esa
a babbey, ket madukas i nakam
na, mebilang na Dios a nakaliwat
dan hikuna, a nangibabbey dan i
nakam na.
29 "Isu a adyan moy mina i
maski nu anya a pakaliwatan
moy, maski nu mangina ide ha
nikam. Kona he i pangaregan
ko ha nikam, a nu atoy a kona
ha makanawan a mata mo i
pakegipuwan na pinagliwat mo,
mas mappiya nu suatan mo ito,

ket ibanghat mo. Ta mas mappiya nu lompas i esa a paset
na baggi mo, ngem i ngamin a
baggi mo a metogbak ha impy-
erno. 30 Onu maski nu atoy i
kona ha makanawan a kamat mo
i pakegipuwan na pinagliwat mo,
mas mappiya nu katolan mo, ket
ibanghat mo. Ta mas mappiya
nu maadya i esa a paset na baggi
mo, ngem i ngamin a baggi mo a
marigrigatan ha impyerno."

I Kinagi ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

31 "Nesurat bila ha Linteg ni
Moyses, a 'Maski nu heya a lallaki
a mangisina ha kabanga na, mas-
apul a maatdinan hikuna ha ka-
suratan na pinagsina di.' 32 Ngem
niyaen, ipeta ko ha nikam, a
makaliwat i maski nu heya a
lallaki a mangisina ha kabanga
na. Ta kona nu mapaliwat na
i kabanga na, a kona nu mangi-
lallaki i kabanga na nu magka-
banga manon ha sabali a lallaki.
Ngem nu tahod a nangilallaki dan
i kabanga na aye, mabalin na a
isina, ket awan ha liwat na lallaki.
Ngem makaliwat paman i maski
nu heya a lallaki a magkabanga
ha nesina a babbey, a kona ha
nangibabbey dan hikuna."

I Pagitoldu na megipu ha Pinagkari na Totolay

33 "Katandi moy dan ide a linteg
ni Moyses, a 'Awan mo pabiyanan
i kari mo. Ta nu atoy i inkari
mo, ket nagenan mo i Apo Dios,
a magsistigu ha kari mo, masapul
a tungpalan mo,' kon na. 34 Ngem
niyaen, ipeta ko ha nikam, a awan
kam mina magnagen ha maski nu
anya ha pinagkari moy. Awan
mos pagsistigu i langit ha kari mo,
ta iday bila i henan na Dios. 35 Ket
awan mos pagsistigu i lutak, ta
iday bila i henan na Apo Dios.
Maski iday a ili a Jerusalem, awan
mo iday pagsistigu ha kari mo,
ta iday bila i henan na Dios a
Kadaklan a Hari. Ket i ngamin
a dagento i kona ha sangay na.
36 Ket awan mos ipeta, a 'Maski
nu matayak,' ha pinagkari mo.
Ta bakkan a hikaw i Apo Dios,
ket awan ka ha turay ha bukod
mo a biyag. Maski awan ka
ha kabaelan a pagsulet ha buk
mo, a magbalin a maponset onu
mangiset. 37 Isu, ha pinagkari
mo, ipeta mo, 'Oni, gimetan ko
iday,' kommo. Onu madiyan mo a
gimetan, ipeta mo, 'Madiyan ko,'
kommo ah. Ket madukas i maski
nu anya a inayon mo, ta maggipu
ito ha madukas a kinatolay mo."

I Pagitoldu Ni Jesus megipu ha Pinagbilas na Totolay

38 "Niyaen," kagi ni Jesus,
"katandi moy dan ide a linteg ni
Moyses, a 'Nu atoy i mangbulsak
ha mata na tolay, ibilas moy mina,
a bulsakan moy hikuna. Onu atoy
i mangdanog ha ngipan na tolay,
ibilas moy mina, a danogan moy
i ngipan na a.' 39 Ngem niyaen,
sabali i ipeta ko ha nikam, a
awan moy bilasan i maggimet
ha madukas. Halimbawa: Nu
atoy i mangdanog ha padingel
mo, padanog mo bila i kalipat
na. 40 Onu atoy i mangidarum
ha nikaw, penu maalap na i badu
mo, pabiyanan mo a alapan na
bila i kagay mo. 41 Ket maski nu
heya a mangipapilit a kumuyog
ka ha esa a kilometro, kuyogan
mo pala hikuna ha mekaduwa.
42 Mangatad ka ha maski nu heya
a umaged ha nikaw. Ket nu atoy
i saluwan di ha nikaw, ipasallu
mo."

Kagbiyan Tam mina i Kasenti Tam a hidi

43 "Katandi moy dan i pagitoldu
na mamaestro a hidi na Linteg,
a 'Ayatan moy mina i agagum
moy, ket sentiyan moy mina i
kasenti moy a hidi,' konan di.

44 Ngem niyaen, sabali i ipeta ko
ha nikam. Kagbiyan moy i kasenti
moy a hidi. Ket ikararagan moy
i magloko a hidi. 45 Ta nu kona
hito a magaheg kam ha pinagk-
agbi na Dios, mepaenta moy a
hikam i tahod a annak na Dios.
Ta kona ha ide i pinagkagbi na
Dios, a awan na padisyagan i
singgit ha mappiya la a totolay,
nu awan pati ha madukas a hidi.
Ket magkalan i pinagatad na ha
uden, ha madukas onu mappiya
a hidi. 46 Awan moy mina kagin
a gunggunaan na kam na Dios
nu kagbiyan moy i magkagbi ha
nikam. Awan agay. Ta maski i
mahagdadaya a hidi, kagbiyan di
bila i magkagbi ha nidi. 47 Nu
aguman moy la i ilailay moy,
magkalan kam ha totolay a awan
a manahod. Ta kona bila hito i
ugali na totolay a awan makidios.
48 Isu, hikam man i magaheg mina
ha Dios, a awan ha pagkurangan
na. Ket nu gimetan moy ito,
awan kam bila ha pagkurangan
ha kinappiya ken kinaayat.”

6

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pagiyatad

1 “Ha pinaggimet moy ha map-
piya, magingat kam ha nakam
moy, penu awan kam mapan-
gas. Magingat kam ha panggep
moy. Ket awan moy gimetan i
mappiya ha saguppang na tolay
penu deyawan di kam. Ta nu
kona hito i gimetan moy, awan
na kam gunggunaan Nama moy
a Dios. 2 Isu, nu manglimos ka,
awan mos ipeta ha sabali a hidi.
Ta kona hay i ugali na aginpap-
piya a hidi, nu umangay hidi ha
kapilya, onu maski ha pagpasyal
di ha kalsada. Kanayon hidi a
magibaheta ha bukod di a pinan-
glimos, penu ideydeyaw hidi na
totolay. Niyaen, nanakaman moy
i ipeta ko ha nikam, a iday la
i gungguna di. I deydeyaw na
totolay i gungguna di. Awan hidi
ha gungguna a maggipu nokkan
ha Dios. 3 Ngem bakkan mina ha
nikam. Nu manglimos ka, awan
mos ipeta ha maski nu heya a
agum mo, 4 penu malimed mina
i paglimos mo. Ket metan na
kam na Apo Dios a makaenta ha
ngamin a gimetan moy a nalimed.
Ket hikuna man i mangiyatad ha
gungguna moy nokkan.”

I Pagitoldu ni Jesus Megipu ha Pagkararag

5 “Nu magkararag kam, awan
moy mina ahegan i aginpappiya
a hidi. Ta ugali di a tumaknag
ha kapilya, onu maski ha karsada,
a magkararag hidi, penu maenta
na hidi na totolay. Ket nakaman
moy ide a ipeta ko ha nikam,
a nobos dan i gungguna di, ta
nagiwat di dan i deydeyaw na
totolay. Ket iday la i gungguna di.
6 Ngem bakkan mina ha nikam.
Nu magkararag ka, sumadap ka
ha bilay moy, ket iseradu mo i
ridaw. Ket magkararag ka a is-
esa ha Apo Dios. Ket hikuna i
makaenta ha nikaw a magkararag
a nalimed. Ket gunggunaan na ka
nokkan.

7 “Nu magkararag kam, awan
moy mina usaran i makpal a kakk-
agi a awan serserbe na. Kona hay
i ugali na awan a hidi makidios.
Ket kagin di a sanegan na hidi na
Dios gipu ha atakdug a kararag
di. 8 Awan moy hidi ahegan,
ta katandi Nama moy a Dios i
kasapulan moy, maski ha palungo
a pagaged moy. 9 Isu, kona mina
he ikararag moy,

‘Amang Dios a magturay ha
ngamin, deydeyawan mina
na ngamin a tolay i nagen
mo, a magisesa ka a Dios.
10 Hikaw mina i maghari ha
ngamin a tolay. Ket

matungpal mina i pagayatan mo ha ide a lutak, a
kona bi ha langit.
11 Atdinan mo kami bi ha kanan
mi ha yenan, ken kadapamalak.
12 Ket pakawanan mo bi i liwaliwat mi, gipu ta pinakawan
mi dan i nakaliwat ha
nikami.
13 Sawayan mo kami ha nakaro
a pakasurubaran, ket
isalakan mo kami bi ha
kinadukas.'
14 "Kona mina hito i kararag
moy," kon ni Jesus, "ta nu
pakawanan moy i nakaliwat ha
nikam, pakawanan na kam bila
Nama moy a Dios. 15 Ngem
nu awan moy pakawanan i
nakaliwat ha nikam, awan na
kam pakawanan Nama moy ha
liwaliwat moy."

I Magkabeng a Magkan, Penu Perpermi a Magkararag

16 "Nu magkabeng kam a
magkan, penu perpermi a
magkararag, awan moy ahegan
i aginpappiya a hidi. Ta kayat di
a mepaenta i pinaggimet di. Isu,
nu pabiyanan di a magkan, penu
magkararag, awan hidi maguges
ha rupa di, onu surodan i buk
di. Ket maginlaladingit hidi,
penu makatandiyan na totolay i
gimetan di, a kona ha pagserbe di
ha Dios. Ket deydeyawan na hidi
na sabasabali. Ngem nakaman
moy ide a ipeta ko ha nikam,
a iday la i gungguna di. Awan
na hidi gunggunaan na Dios.
17 Ngem bakkan mina ha nikam.
Nu pabiyanan moy i kakanan,
penu perpermi a magkararag,
ugesan mo mina i rupa mo, ket
urnosan mo i buk mo. 18 Ket nu
kona hito, awan ha makatandi ha
pinagserbe mo aye ha Apo Dios,
a pinabiyan mo a magkan penu
magkararag. Ket maenta na ka na
Apo Dios a sililimed. Ket hikuna
man i mangiyatad ha gungguna
mo, ta maenta na i ngamin a gimet
mo a nalimed."

I Kinagi ni Jesus megipu ha Kinabaknang ha Langit

19 "Awan moy mina urnongan
i kinabaknang moy ha ide a lu-
tak. Ta sigida la a lompas, a
makutem na uhad, onu ubosan na
simang, onu natakaw na madukas
a tolay. 20 Imbes na, tungpalan
moy mina i pagayatan na Dios.
Ket nu kona hito, naurnong dan
i kinabaknang moy ha langit.
Ket awan hay ha magubos onu
magtakaw ha kinabaknang moy.
21 Isu, magnakanakam kam mina
ha paghariyan na Dios. Ta maski
nu anya i nanakaman moy, iday
bila i paggustowan moy a tahod
ken ibilang moy a kinabaknang
moy."

Megipu ha Silaw na Baggi

22 Kinagi pala ni Jesus, "I mata
mo i kona ha sulu na baggi mo.
Nu mappiya i pagenta mo, siyem-
pre, mapsag bila i nakam mo.
23 Ngem nu madiham i pagenta
mo, siyempre, madi bila i ngamin
a nakaman ken gimetan mo. Nu
madiham i nakam na tolay, kagbi
dalla agay, ta madukas unay iday
a tolay, a awan na katandi i map-
piya."

Apo Dios i Paggipuwan na Kasapulan Tam

24 "Awan tam kaya a magserbe
ha duwa a happo. Ta nu atoy i
magpadas ha ide, ayatan na i esa,
ngem sentiyan na i mekaduwa;
onu usegan na i esa, ket sinaan
na i mekaduwa. Niyaen, kona bila
hito ha nikam. Nu korinat i kor-
sunada moy, ket kona ha korinat i
happo moy a ayayatan moy, awan
kam makauseg ha Dios.

25 "Ide i nangpetaan ko ha
nikam a awan moy pakadanagan
i pagbiyag moy, nu anya i kanan

moy onu tennon moy. Ta ayay-
atan na kam unay na Apo Dios.
Mangina kam unay ha nikuna.
Ket awan moy mina kagin a awan
na kam atdinan ha kanan moy
onu tennon moy. 26 Entan moy
i manok a hidi. Awan hidi mag-
mula, ket awan hidi maganni.
Awan ha kamalig di. Pakanan hidi
na Dios. Ket hikam paman i mas
mangina ha Dios ngem manok a
hidi. 27 Nakaman moy bas ide,
a awan ha serserbe na buribur
moy. Nu dumemat nokkan i
tiyempo na katay moy, awan kam
makapaalay ha biyag moy gipu ha
buribur moy.

28 "Awan kam mina magburibur
ha badu moy. Entan moy i budak
a hidi. Awan hidi magtarabaho,
ket awan hidi maggimet ha badu.
Ngem nabaduwan dan hidi. 29 Ket
mas inaamakan i badu na esa
a budak aye ngem ha ngamin a
badu ni Hari Solomon, i kabak-
nangan a Hari na Israel. 30 Isu,
nu baduwan na Dios i budak a
hidi ha inamakan, maski nu awan
maalay ket matutod hidi, anya
dod ha nikam? Pabaduwan na
kam wade? Sigurado ah! Apay
wade a ballik la i panahod moy?

31 "Isu," kagi ni Jesus, "awan
kamon magburibur! Awan kam
magburibur nu anya i kanan moy,
onu inuman moy, onu pagtennon
moy. 32 Kona hay i buriburan na
awan a hidi a manahod ha Dios.
Ngem awan moy hidi ahegan. Ta
nakatandiyan na Dios i ngamin
a kasapulan moy. 33 Imbes na,
nananakaman moy ha palungo
megipu ha pinaguseg moy ha
Dios. Sana, iyatad pala i ngamin
a kasapulan moy. 34 Isu i nang-
petaan ko a awan kamon mag-
buribur ha rigrigat a awan pala
nagimet. Ta kona ha pakakpalan
mo i rigrigat mo, nu buriburan
mo i rigrigat a awan pala nagimet.
Isu, kuston i rigrigat moy. Awan
moy mina pakakpalan."

7

Awan Tam Mina Hukoman i Kakalan Tam a Tolay

1 Ket tinumulos ni Jesus, "Awan
mos hukoman i kakalan mo a
tolay, penu awan na ka hukoman
na Dios. 2 Ta hukoman na kam na
Dios gipu ha pinanghukom moy
ha kakalan moy a tolay. I gimetan
moy ha sabali a tolay, kona bila
iday i gimetan na Dios ha nikam
nokkan."
3 Ide paman i pangaregan ni
Jesus megipu ha paghukom na
tolay ha kakalan na a tolay, a
kinagi na, "Kona nu atoy i ballik a
as-as ha mata na kabsat mo, ngem
atoy i dakkal a kayo ha mata mo.
4 Samo, ipeta ha nikuna, 'Abeng,
maadyan ko bi i as-as ha mata mo
ah,' kom mo. Ngem panyan mo
agay? Ta awan ka makaenta! Ta
dakkal i kayo ha mata mo. Dadi
pala agay! 5 Aginpippiya ka dalla,
nu kona hito! Imbes na, hikaw
mina i magpalungo a magadya ha
dakkal a kayo ha mata mo, penu
makaenta ka ha madinnang. Sa
mo, maadya i as-as ha mata na
agum mo," kon ni Jesus.

Magingat Kitam Mina Ha Pagi-toldu Tam

6 Kinagi ni Jesus, "Awan moy
iyatad ha asu a hidi i maski nu
anya a mangina, amangan nu
dangpihan di kam ken kagitan di
kam. Ket kona bila hito nu atoy
i pilitan moy a magteman ha kagi
na Dios. Ta kona ha asu a hidi.
Maski nu mangina unay i iyatad
mo ha nidi, magingal dalla hidi,
ket dangpihan di kam. Ket kona
paman ha babboy a hidi. Nu
itagmak mo i mangina a manek ha
saguppang di, gidtanan di dalla,
a awan di katandi i mangina.
Isu, awan moy mina tolduwan i
totolay a magmadi a magteman ha
kagi na Dios."

Megipu ha Pinagkararag Tam

7 Kinagi ni Jesus, “Tumulos kam
a makiaged ha Dios, ket iyatad
na ha nikam. Tumulos kam a
mageriyok, ket paketan na kam.
Tumulos kam a magtuktuk ha
ruwangan na Dios, ket lakwaban
na kam. 8 Ta maski nu heya a
makiaged-aged ha Dios, makagi-
wat hikuna. Ket nu magerieriyok
hikuna, paketan na Dios. Ket
nu tumulos hikuna a magtuktuk,
lakwaban na Dios. 9 Ket kona
bila hito ha nikam a atoy an-
nak na. Nu agedan na annak
mo i tinapay, anya, iyatad mo i
pogedu ha nikuna? Awan agay!
10 Onu agedan na i padut, iyatad
mo i ulag ha nikuna? Awan
man! 11 Entan moy; hikam man
i magkalan ha ngamin a kakalan
moy a tolay a kelliwat. Ngem
maski nu kona hito a magliwat
kam, kayat moy pala a makiyatad
ha mappiya ha annak moy. Ket
Dios paman i pasig la a mappiya.
Isu, mas mapigsa i pagkayat na
Hama moy a Dios a mangiyatad
ha mappiya ha totolay a makiaged
ha nikuna.
12 “Niyaen, gimetan mo ha
kakalan mo a tolay i kayat mo a
gimetan di ha nikaw. Ide dan i
kona ha panungpalan na ngamin
a pagitoldu ha Linteg ni Moyses
ken sursurat na minahagpugto a
hidi.”

*Megipu ha Masupit a Ruwan-
gan*

13-14 “Marigat i biyag moy nu
sumadap kam ha paghariyan na
Dios. Ket pangaregan na i
kona nu sumadap kam ha na-
supit a ruwangan. Ket ballik
la i agagum moy a makaeriyok
ha ide a ruwangan a magturong
ha Dios. Ngem dakkal unay i
ruwangan a magturong ha biyag
a pakadadailan. Ket malaka la a
maeriyokan ha biyag a mahagli-
wat. Ket makpal i tolay a tumulos
a makaliwat a kona hito. Isu
i gipu na a ipeta ko ha nikam,
a sumadap kam mina ha ide a
masupit a ruwangan a magturong
ha Dios.”

I Kayo ken Bunga Na

15 “Magingat kam ha masileng
a hidi a mahagpugto. Ta uman-
gay hidi ha nikam, ket kona
ha maanus. Ngem awan hidi
maanus, nu awan a maingal. Ket
lolokwan di kam. 16-17 Melasin
moy hidi gipu ha paggimet di. I
pangaregan ko i kona ha bunga na
kayo. Ta maski nu anya a nem-
ula, katandi moy nu inaamakan,
onu awan ha balle na, gipu ha
bunga na. Halimbawa: Awan
moy maputi i kona ha mangga
ha madukas a kayo a maseset.
Ket awan moy maalap i masing-
gat a bunga ha madukas a kayo.
18 Nu atoy i mappiya a kayo, awan
hikuna magbunga ha madukas.
Onu atoy i kayo a madukas, awan
hikuna magbunga ha mappiya.
19 Ha kada kayo a awan magbunga
ha mappiya, makatol ket metog-
bak hikuna ha gangatan. 20 Ide
dan i pangaregan ko ha nikam,
penu melasin moy i masileng a
hidi a mahagpugto, gipu ha pag-
gimet di.
21 “Atoy i magayag ha nikan, ha
‘Happo ko! Happo ko!’ Ngem
bakkan a hidi i makasaddap ha
paghariyan na Dios, nu awan la i
totolay a umusoseg ha pagayatan
na Hama ko a Dios. 22 Nokkan, ha
pamalak a panghukom na Dios ha
totolay, atoy bi i makpal a magk-
agi ha nikan, a ‘Happo, sakopan
mo kami bila, ta nagitoldu kami
gipu ha nikaw. Ket inusar mi
i nagen mo, a pinalakad mi i
dimonyo a hidi. Ket nakaddatan
i ginimigimet mi gipu ha nikaw.’
23 Ngem ipeta ko ha nikam,” kon
ni Jesus, “a itabbeg ko nokkan
ha nidi, a ‘Awan! Awan takam
katandi! Umadiyo kam dan,

hikam a mahagliwat!' kon ko
nokkan," kon ni Jesus.

I Malaing a Magbilay

24 "Malaing i maski nu heya a
umuseg ha nikan, a magteman
ken magtongpal ha kagi ko. Ket
ipakatandi ko ha nikam i pan-
garegan na. Ta kona ha esa a
lallaki a nagpataknag ha malagda
a bilay. Ket nagkotkot hikuna ha
madisalad, penu itolnak na i adigi
a hidi. 25 Idi dinumemat i bagyo,
ket dinuminum i karayan, naabot
na karayan i bilay na. Ngem awan
narakrak i bilay, ta inamakan i
pinagbilay na lallaki. 26 Ngem
ha maski nu heya a makateman
ha kagi ko, ngem awan umuseg,
hikuna i kona ha lallaki a awan
magtolnak ha adigi ha madisalad.
27 Ket nu magbagyo, duminom i
karayan. Ket mapigsa i pahas. Ket
malaka la i pakarakrak na bilay
na. Ket mebulod i ngamin a bilay
na."
28 Idi nobos ni Jesus a magitoldu
ha dagende, tahod a kayat na tolay
a hidi i pagitoldu na. 29 Ta idi
nagitoldu ni Jesus, nepaenta na a
mannakabalin i turay na a magi-
toldu, ket awan a kona ha maestro
a hidi na Linteg a nagitoldu gipu
ha sabali a makinturay.

8

Pahusayan ni Jesus i Magkattal

1 Idi binumugsok ni Jesus ha
parabin, sinalodsod bila i makpal
a tolay. 2 Ket atoy bila i esa a lakay
a magkattal. Inumangay hikuna
a nagparentumeng ha saguppang
ni Jesus. Ket kinagi na, "Apo, nu
kayat mo, mapahusay mo i baggi
ko!" 3 Ket kinagi ni Jesus, "Kayat
ko." Ket intupo na i kamat na, ket
inpeta na, "Mahusay ka dan!" Ket
bigu la a naawan dan i kattal na.
4 Sana, inbon ha nikuna, "Awan
mo ipepeta ha maski nu heya.
Imbes na, magdiretso ka ha padi,
penu bilengan na ka. Ket iyatad
mo ha nikuna i pangiwagah mo,
penu matongpal i bon ni Moyses.
Nu gimetan mo ide, mapanahod
mo hidi a pinahusay na ka na
Dios."

Pahusayan ni Jesus i Tagabu na Kapitan a Taga-Roma

5 Idi kassaddap ni Jesus ha
ili a Kapernaum, inumangay ha
nikuna i kapitan na esa a gasut a
sundalu a taga Roma. Ket inaged
na, 6 "Apo, masaket i tagabu ko ha
bilay mi. Awan hikuna makalem-
bok ha baggi na, ket marigatan
unay." 7 Ket kinagi ni Jesus ha
nikuna, "Umangayak a pahusayan
ko hikuna." 8 Ngem tinabbeg
na kapitan aye, "Masanikiyak ha
nikaw, nu umangay ka ha bilay
mi, ta mas matangkay ka ngem
hikan. Maski nu ipeta mo la,
ket sigurado a humusay i tagabu
ko. 9 Katandiyan ko dan i turay
mo, ta kona bila ha turay ko. Ta
atoy i happo ko a mangituray ha
nikan, ket atoy i sunsundalu a
meturayan ko. Nu ipeta ko ha
esa a 'Umangay ka dan,' siyempre,
umangay hikuna. Nu ipeta ko ha
sabali a 'Uyoy ka he,' siyempre,
umangay hikuna ha nikan. Nu
ipeta ko, a 'Gimetan mo ide,' mag-
gimet hikuna ha iday. Isu, katandi
ko dan a nu atoy i ipeta ni Jesus,
siguradowak a magimet iday."
10 Niyaen, nalaktat ni Jesus ha
nateman na a kinagi na Kapitan.
Ket sinumoleg hikuna, a inpeta na
ha kakpalan a inumunod, "Tahod
ide a ipeta ko ha nikam, ket hang-
gan ha yenan, awan ko naenta i
panahod a kona he. Ta maski ha
Judyo a hidi, awan ha manahod
ha nikan a kona ha ide a kapitan.
11 Niyaen, ipeta ko ha nikam a
atoy nokkan i makpal a maggipu
ha ngamin a lugar ha lutak aye,
a amyanan, ken abagatan, ken
laod, ken daya. Maski idagendo

a tolay a bakkan a Judyo. Ket
makipagetnod hidi ha Paghariyan
na Dios. Ket makipagkan hidi ha
ni Abraham, ken ni Isak, ken ni
Jakob ha piyesta na Dios. 12 Ngem
atoy ha nikam a Judyo i metogbak
ha madihaman a lugar, ha lapos
na Paghariyan na Dios. Ihay
man i pagsangisangetan di ken
pagrangsirangsitan di, gipu ha
nakaro a rigrigat di."
13 Sana, kinagi ni Jesus ha iday
a kapitan, "Ilay ko, sumoli ka dan.
Matungpal i inaged mo, gipu ha
panahod mo."
Ket dagus a nakahusay i tagabu
na kapitan, idi oras heya a
nagkakagi ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

14 Idi inumangay ni Jesus ha
bilay di Simon, naenta na a
nagsaket i manugang ni Simon, ta
nagladu. 15 Kinamhet ni Jesus i
kamat na, ket dagus a hinumusay
hikuna. Ket inumikat hikuna, ket
nagserbe, a nagpakan hikuna ha
di Jesus.
16 Niyaen, atoy bila hay i makpal
a magsaket. Ket idi kinumaltob
i senggit, neyangay ha ni Jesus i
makpal a naawag na didimonyo.
Ket pinalakad na i dimonyo a hidi
gipu ha pinagibon na ha nidi. Ket
pinahusay na i ngamin a masaket.
17 Gipu ha dagende a ginimet ni
Jesus, natongpal na i nagkagiyan
ni Isayas a esa a minahagpugto.
Ta insurat ni Isayas, "I Cristu a
mismo i mangadya ha ngamin
a kinakapoy tam, a adyan na i
sakisaket tam."

I Tolay a Magbalin a Tolduwan ni Jesus

18 Idi esa a pamalak, ket naenta
ni Jesus i makpal a tolay a du-
madulog ha nikuna. Ket inbon
na ha tolduwan na a hidi a mag-
gayak hidi a umahabes ha di-
belew. 19 Ngem idi paggayak di,
binumikan ha ni Jesus i esa a mae-
stro na Linteg. Kinagi na, "Mae-
stro, umunodak ha nikaw, maski
nu hadya i angayan mo." 20 Ngem
iniwadan ni Jesus hikuna, "Maski
i hayup a hidi ha talon, a kona ha
madipa a hidi, atoy i paghenan di
ha abot. Maski ha manok a hidi,
atoy i paghenan di ha rabon di.
Ngem awan ha paghenan i Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay. Awan
la ha pagemmangan ko." 21 Ket
atoy bila i sabali a tolduwan ni
Jesus, a kinagi na, "Apo, kayat
ko a umusoseg ha nikaw, ngem
palobusanak mo bi ha ballik la.
Ta magurayak mina hanggan ha
pakelabbang nama ko. Sa ak,
umunod ha nikaw." 22 Ngem tin-
abbeg ni Jesus, "Kabeng mon iday.
Atoy i sabali a hidi a magtallekod
ha nikan. Ket kaykayat di a
umusoseg ha ugali na minatay a
hidi. Isu, pabiyanan mo a hidi
mina i mangilabbang ha totolay a
minatay. Ngem bakkan mina ha
nikaw, ta umusoseg ka mina ha
nikan."

Pataranan ni Jesus i Tari-bunada

23 Sa, sinumakay ni Jesus ha
abang, ket inumunod i tolduwan
na a hidi. 24 Idi pagsakay di,
kinumillap ni Jesus. Ket bigu la
a maparas dan ha mapigsa. Ket
naraknaban i abang di, a dan-
dani a inumlad. 25 Isu a linukag
di ni Jesus, a kinagi di, "Happo,
Happo! Isalakan mo kami! Umlad
kitam dan!" 26 Ket kinagi ni Jesus,
"Apay a manteng kam? Ballik
dod i panahod moy ha nikan." Sa
hikuna, tinumaknag, a binon na i
paras ken raknab. Ket tinumaran
i paras, ken linuminnak i diget.
27 Ket nalaktat i tolduwan na a
hidi, a kinagi di, "Anya wade i
lallaki aye? Ta mabon na i paras
ken raknab, ket magtongpal hidi
ha nikuna."

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Lallaki a Hinayup

28 Tinumulos di Jesus a naglugan ha abang hanggan ha dibelew, ha lugar a Gadareno. Idi kahhapog ni Jesus, sinumalpak i duwa a lallaki a hinayup, a naggipu hidi ha kampo-santo. Maingal hidi unay. Isu i gipu na a awan ha maketured a lumakad ha iday a lugar. 29 Idi naenta di ni Jesus, nagayag i hinayup a hidi, a kinagi di, "Annak na Dios, anya i kayat mo a gimetan ha nikami? Anya, inumangay ka he penu parusaan mo kami? Awan kas, ta awan pala tiyempo a nebital na Dios a paghukom na."

30 Niyaen, atoy bila hito i makpal a babboy, a magsabbok ha mabikan a henan di. 31 Ket inaged na dimonyo a hidi, "Nu palakadan mo kami, palobusan mo kami bi a sumadap ha dagendo a babboy." 32 Ket kinagi ni Jesus, "Nay, ikad moy dan!" Isu, linumapos hidi, a sinumadap hidi ha babboy. Ket bigu la a ginumutap i babboy a hidi ha dinom. Ket inumlad hidi ngamin.

33 Niyaen, idi nangenta i mahagdapon ha babboy a hidi, binumuyot hidi ha ili. Ket inbaheta di i ngamin a nagimet, pati i nagimet ha denday a duwa a hinayup. 34 Isu, inumangay i makpal a tolay a mangenta ha ni Jesus. Ket idi naenta di hikuna, inaged di a lakadan na i lugar di. Ta nanteng hidi.

9

Pahusayan ni Jesus i Pilay

1 Isu, linumugan manon di Jesus, a nagsoli ha dibelew. Ket dinumemat hidi ha ili na, a Kapernaum. 2 Idi kaddemat na, ket neyangay ha nikuna i esa a napilay ha duwa a tikad na. Idi naenta ni Jesus a manahod hidi a nagkona hito, inpeta na ha pilay, "Ilay ko, awan kas manteng. Napakawan dan i liwaliwat mo."

3 Ngem idi nateman na ito na maestro na Linteg, naginuhon hidi, a kinagi di, "Tadi! Ikalan na i baggi na ha Apo Dios!"

4 Ngem katandi ni Jesus i nakam di, ket kinagi na, "Apay a magnakam kam a kona hay a madukas? 5-6 Makatandiyan moy mina i pagturay na Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ta bakkan ito ha pagturay na ngamin a sabali a tolay.

"Niyaen, amatan moy ide a napilay. Ta awan ha tolay a makepeta ha, 'Mapakawan dan i liwaliwat mo!' Ket awan ha tolay a makepeta ha, 'Umikat ka! Makalakad ka dan!' Ngem bakkan ha nikan, ta makapaenta ak ha nikam a atoy i pagturay ko a mangpakawan ha liwat na tolay." Sana, inpeta ha iday a pilay, "Ilay ko, umikat ka. Alapan mo i ulas mo, ket sumoli ka dan ha bilay moy."

7 Ket inumikat i napilay, a nagsoli hikuna ha bilay na. 8 Idi naenta na ito na kakpalan a tolay, nasbew hidi ha kabaelan ni Jesus. Ket dineydeyaw di i Dios, a nangiyatad ha tolay ha kona he a pinnakabalin.

Ayagan ni Jesus ni Mateo

9 Linakadan ni Jesus, ket idi paglakad na, naenta na i esa a mahagpabuwis a nagetnod ha pahagsingeran na. Mateo i nagen na. Ket inpeta ni Jesus ha nikuna, "Umuseg ka dan ha nikan, penu matolduwan taka." Ket tinumaknag ni Mateo, a inumuseg ha ni Jesus.

10 Niyaen, nangan di Jesus ha bilay di Mateo. Ket dinumemat i makpal a mahagpabuwis, ken sabasabali a mahagsalungasing ha Linteg na Judyo, a makipagkan ha ni Jesus ken tolduwan na

a hidi. 11 Ket idi naenta na
ito na Pariseyo a hidi, kinagi
di ha toltolduwan na, “Apay a
makipagkan i maestro moy ha
mahagpabuwis ken madukas a
hidi?”
12 Ngem nateman na ito ni Jesus,
ket hikuna man i tinumabbeg, a
kinagi na, “Nu mahusay i baggi na
tolay, awan na masapul i doktor.
I magsaket la i makasapul ha dok-
tor. 13 Ket kona bila hito ha nikan
ken pagbabawiyan ko a hidi. Ket
kona ak ha doktor. Ta awanak
inumangay penu pagbabawiyan
ko i mappiya a hidi a awan ha
rigrigat di. Imbes na, inuman-
gayak penu pagbabawiyan ko i
madukas a hidi, a marigatan gipu
ha liwat di.
“Niyaen, nakaman moy mina i
kayat a kagiyan na ide a nesurat
ha Libro na Dios, a ‘Madiyan ko
dan i pagidaton moy a pangtong-
pal moy mina ha Linteg. Ta
kaykayat ko i pinagkagbi moy
ha kakalan moy a tolay,’ kon na
Dios.”

Megipu ha Tolay a Awan Magkan ha Pinagkararag di

14 Idi esa a pamalak, dinumemat
i kappal a totolduwan ni Juan a
Mahagbinyag. Ket sinalodsod di,
“Apay a pabiyanan mi a magkan
ha pinagkararag mi. Ket kona bila
hito ha totolduwan na Pariseyo a
hidi. Ngem bakkan ha totolduwan
mo. Ta magkan ken uminom hidi
ha kada pamalak.” 15 Ket tinabbeg
ni Jesus, “Oni, ket kona ha ide
i pangaregan ko ha nikam, a nu
atoy i pagbodaan, ken atoy i nobyo
ken agum na a hidi, anya, magkan
hidi, onu awan? Siyempre a
magragsak hidi! Ngem dumemat i
sabali a tiyempo, ket madakap ide
a nobyo, ket mepaadiyo hikuna.
Ket iday i tiyempo a pabiyanan di i
magkan. Ta maladinget dan hidi.”
16 Ket nepeta ni Jesus i sabali a
pangaregan, penu makatandiyan
di a awan a mabalin nu melaok
i bigu a pagitoldu na ken alegid
a pagitoldu na Judyo. Kinagi na,
“Nu atoy i mayat a magitakop ha
badu a alegid, awan na meusar i
bigu a hamet a pangapol na ha
alegid a badu. Ta nu padasan
na ito, bumallik i bigu a hamet a
intakop na, ket dumakkal manon
i pisad na badu. 17 Ket kona bila
ha ide. Awan ha mangiyasak ha
bigu a basi ha alegid a gaddang
a pagsupot na. Ta mapisad na
bigu a basi iday a nesupotan na.
Ket magabuyos i bigu a basi. Ket
napisad dan i supot. Imbes na,
mappiya malla nu meyasak i bigu
a basi ha bigu bila a gaddang a
pagsupot na. Ket magkalan ide a
supot ken basi a magmaalay.”

I Annak a Minatay ken i Babbey a Mangkamhit ha ni Jesus

18 Niyaen, nagkagi pala ni Je-
sus, ket bigu la a dinumemat i
esa a mangituray ha kapilya na
Judyo. Nagparentumeng hikuna
ha saguppang ni Jesus, a kinagi
na, “Minatay dan i annak ko a gu-
mitek. Ngem basta umangay ka, a
itupu mo i kamat mo ha nikuna,
ket sigurado a magbiyag hikuna
manon,” kon na lakay. 19 Isu,
inumuseg ni Jesus ha nikuna, pati
i tolduwan na a hidi.
20 Niyaen, atoy bila i esa a
babbey a masaket. Nagdigidigi
ide a babbey ha esa pulo ket
duwa a tawen. Ket niyaen, tinu-
magubet hikuna ha ni Jesus, a
kinamhet na i nibik na kagay
na. 21 Ta kinagi na ha nakam
na, “Maski makamhit ko la i ten-
non na, ket humusay i baggi ko,”
kon na babbey. 22 Niyaen, sinu-
moleg ni Jesus, ket naenta na i
babbey aye. Ket inpeta ni Jesus ha
nikuna, “Manay, awan kas man-
teng. Mahusay ka dan gipu ha
panahod mo ha nikan.” Sa, bigu
la a hinumusay i babbey.

23 Niyaen, tinumulos di Jesus
hanggan pagdemat di ha bilay na
mangituray a Judyo. Ket naenta
ni Jesus i mahagtokar ken magn-
goyngoy a hidi. 24 Ket kinagi na
ha nidi, “Lumakad kamon. Awan
natay i gumitek aye. Kinumillap
dalla hikuna.” Ngem nagulewan
di ni Jesus. 25 Sana, pinalakad
hidi. Ket sinumadap hikuna ha
bilay. Ket inegkaman na i ka-
mat na gumitek. Sa, inumikat
i gumitek a minagbiyag manon.
26 Ket newaras ha ngamin a pale-
but na ili i baheta megipu ha ide
a ginimet ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Bulsak

27 Idi linumakad manon ni Je-
sus, tinumagubet i duwa a lallaki
a nabulsak. Ket nagayag hidi, ha
“Apo ni Dabid, kagbiyan mo kami
bi!” 28 Idi kassaddap ni Jesus ha
bilay, sinumadap bila idende a
duwa a nabulsak. Ket sinalodsod
ni Jesus ha nidi, “Manahod kam a
mapahusay takam?” Ket kinagi di,
“Oni, Apo.” 29 Sa, intupo ni Jesus i
kamat na ha mata di. Ket kinagi
na, “Mahusay kam, gipu ha pana-
hod moy.” 30 Ket minumotyah
hidi, a nakaenta manon hidi. Ket
inbon ni Jesus ha napigsa, a awan
di ibaheta ha agagum di i ginimet
na aye. 31 Ngem idi paglakad di,
inwaras di ha ngamin i baheta
megipu ha ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Bulol

32 Idi paglakad di, neyangay
ha ni Jesus i esa a bulol a hi-
nayup. 33 Idi pinalakad ni Jesus i
dimonyo, ket bigu la a nakakagi
manon ide a bulol. Ket nalaktat
i kakpalan a tolay a nangenta, a
kinagi di, “Ha yenan la i netan mi
i kona he a kekkaddat, ha bayan
tam aye a Israel.” 34 Ngem kinagi
na Pariseyo a hidi, “Ni Satanas,
a kapitan na didimonyo, i nan-
gatad ha nikuna ha kabaelan na,
a makapalakad ha dimonyo.”

35 Niyaen, linumakad ni Je-
sus ha ngamin a il-ili ken bar-
baryo, a nangitoldu hikuna ha
kapilya na Judyo a hidi. In-
pakatandi na i Mappiya a Baheta
megipu ha paghariyan na Dios,
ket pinahusay na i totolay ha
ngamin a sakisaket di. 36 Idi
pakaenta na ha kakpalan a to-
tolay, kinagbiyan na hidi. Ta
marigat i biyag di, a awan ha
mangdaggap ha nidi. Ket kona
ha karkarnero ha taltalon, a awan
hidi nadaponan. 37 Isu, kinagi ni
Jesus ha tolduwan na a hidi, a
“Atoy dan i makpal a manahod
mina ha nikan, ket kona hidi ha
paganiyan na Dios. Ngem ballik la
i umaangay a kona ha magani ha
nidi. 38 Agidan moy dod ha Apo
Dios a makinkukuwa ha maani,
penu paangayan na i makpal pala
a magani ha manahod a hidi.”

10

Piliyan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Apostol Na

1 Niyaen, inayagan ni Jesus i esa
pulo ket duwa a tolduwan na. Ket
inatdinan na hidi ha kabaelan di a
magpalakad ha madukas a espir-
itu, ken magpahusay ha ngamin
a kalase na saket. 2 Ide i nagen
na esa pulo ket duwa a apostol a
tinolduwan ni Jesus: ha palungo
ni Simon, a ni Pedro i sangay na.
Ni Andres, a wadi ni Pedro. Di
Santiyago ken Juan a annak ni
Sebedeyo. 3 Ni Pelipe ken ni Bar-
tolome. Ni Tomas ken ni Mateo
a minahagpabuwis. Ni Santiyago
a annak ni Alpeyo, ken ni Tadeo.
4 Ken ni Simon a matured, ken ni
Judas Iskaryote a nangliput ha ni
Jesus.

Paangayan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Tolduwan Na

5 Pinaangay ni Jesus idagende a
esa pulo ket duwa a tolduwan na.
Ket inbon na ha nidi, “Umangay
kam, ngem awan kam umangay
ha bayan na Samaritano a hidi.
Awan kam umangay ha bakkan
a hidi a Judyo, 6 nu awan ha
kakalan tam a Judyo, a kona ha
karkarnero a netawtaw. 7 Ket
ha paglakad moy, ipakatandi moy
ha nidi a dandani a dumemat i
paghariyan na Dios. 8 Pahusayan
moy i masaket a hidi. Pag-
biyagan moy i minatay a hidi.
Pahusayan moy i mahagkattal a
hidi. Palakadan moy i didimonyo.
Ket nakaman moy a awan ha
inbayad moy ha giniwat moy ha
Dios. Isu, awan moy pabayadan i
pagserbe moy ha kakalan moy a
tolay. 9 Ket awan kam magbilon
ha korinat. 10 Awan moy bilonan i
aruwatan moy, a maski supot, onu
duwa a badu, onu duwa a sapatos,
onu duwa a sahukod. Ta dagga-
pan na kam mina na totolduwan
moy.

11 “Ha maski nu anya a ili onu
baryo a saddapan moy, eriyokan
moy i mappiya a tolay a mayat
a magrespitar ha nikam. Ket
tumulos kam ha bilay di hang-
gan lumakad kam manon. 12 Nu
sumadap kam ha esa a bilay, ipeta
moy, ‘Dios i kumuyog ha nikam.’
13 Ket nu mappiya hidi, a kayat
di kam a respitaran, aguman na
hidi na Dios a tahod. Ngem nu
madiyan di kam, pabiyanan na
hidi na Dios, a magagum hikuna
ha nikam, imbes ha nidi. 14 Ha
maski nu heya a magtallekod ha
nikam, lakadan moy mina iday a
bilay na, onu ili di. Ket nu luma-
pos kam, tipladan moy hidi a kona
ha ide, a pagpagen moy i tapok
ha tikad moy, penu makatandiyan
di a nagliwat hidi, a nagtallekod
hidi ha kakkagi na Dios. 15 Tahod
ide a ipeta ko ha nikam, a nu
dumemat i pamalak a paghukom
na Dios, nakaro i parusa na Dios
ha nagtallekod a hidi ngem parusa
na ha taga-Sodoma ken Gomora a
hidi, maski perpermi i liwaliwat
na taga-Sodoma ken Gomora, idi
tinutod na Dios i ili di.

I Rigrigat a Dumemat Nokkan

16 “Nakaman moy ide! Paan-
gayan takam ha madukas a to-
tolay. Ket magingat kam mina.
Ta maanus kam, a kona ha
karkarnero. Ngem maingal i to-
tolay a angayan moy, a kona ha
maingal a asasu. Isu, magingat
kam, ket gimigimetan moy la i
pasig a mappiya. 17 Magingat
kam. Ta ipadakap na kam na
totolay, a iyangay di kam ha gob-
yerno. Ket sabbadan di kam ha
kapilya di. 18 Gipu ha panahod
moy ha nikan, isaguppang di kam
ha gobernador ken hari a hidi. Ide
i gundaway moy a magpatahod ha
nidi, ken bakkan a hidi a Judyo,
megipu ha nikan. 19 Nokkan, nu
dakapan di kam, ken idarum di
kam, awan kam mina magburibur
nu anya i tabbeg moy. Ta Apo
Dios i makatandi ha iday. Basta
ipeta moy i mepanakam na ha
nikam. 20 Ta bakkan a hikam i
paggipuwan na itabbeg moy, nu
awan i Espiritu na Hama moy a
Dios i magpakagi ha nikam.

21 “Nu dumemat ide a tiyempo,
atoy bila i makpal a mangliput.
Atoy i kappal a patakka a magpa-
patay ha kakabsat di. Ket atoy i
magenak a mangidarum ha annak
di, a papapatay di. Ket kona bila
hito i gimetan na annak ha dad-
dakkal di. Ta kona hito i madukas
nokkan a tiyempo. 22 Ket sentiyan
na kam na kakpalan a tolay, gipu
ta manahod kam ha nikan. Ngem
maski nu kona hito, mesalakan
paman i maski nu heya a maka-
tured hanggan ha panungpalan.
23 Nu lolokwan di kam ha esa a
ili, bumuyot kamon ha sabali a ili.
Ta tahod ide a ipeta ko, a awan

moy malpas i tarabaho moy ha
ngamin a ili na Judyo, hanggan
sumoli manon i Cristu a maggipu
ha langit.
24 “Awan a mas matangkay i
magad-adal ngem ha maestro na.
Ket awan a naturturay i tagabu
ngem happo na. 25 Mappiya nu
magbalin i magad-adal a kona ha
maestro na. Ket mappiya nu mag-
balin i tagabu a kona ha happo na.
Niyaen, katandiyan moy mina a
magkalan i magimet ha maestro
moy ken magimet ha tolduwan
na. Ket nu anya i magimet ha
happo, iday bila i magimet ha
tagabu na. Isu, nu nagenan
diyak ha ‘Satanas’ niyaen, kumaro
paman i pagloko di ha nikam
nokkan.
26 “Ngem awan kam mina man-
teng ha nidi. Ta maski nu anya
a magimet a netago, iday paman
i mepalapos nokkan. Ket maski
nu anya a nalimed ha yenan, iday
paman i mepakatandi nokkan ha
ngamin. 27 Isu, i paguhonan tam
ha kallap, a awan mateman na
sabali a tolay, ide paman i meba-
heta moy nokkan ha saguppang
na ngamin a tolay. Ket maski nu
iyanasas tam ha yenan, mebaheta
moy nokkan ha saguppang na
ngamin. 28 Awan kam manteng ha
totolay. Ta baggi moy la i mapa-
patay di, ngem awan di maanya
i kaliduwa. Imbes na, manteng
kam mina ha Dios. Ta hikuna la i
makaparusa ha baggi ken nakam
na tolay ha impyerno.
29 “Awan moy mina buriburan
a pabiyanan na kam na Dios. Ta
tahod a kagbiyan na kam. Hal-
imbawa: ha totolay, malaka la i
piyak a manok. Ngem uray nu
melako i duwa a piyak ha esa la
a sentabo, manakam na hidi na
Dios. Ket hikuna i makatandi ha
kada esa. Awan matay i maski
esa, nu awan a makatandiyan
na Dios. 30-31 Ket hikam man i
mas mangina unay ngem ha piyak
a manok. Isu, katandi na Dios
i maski nu anya a magimet ha
nikam. Maski nu lompas la i esa a
buk moy, katandi na Dios iday, ta
binilang na dan.”
32 Intulos ni Jesus, a kinagi
na, “Maski nu heya a magoni ha
kakkagi ko ha saguppang na to-
tolay, hikuna bila i pagoniyan ko
nokkan, ha saguppang na Hama
ko a Dios. 33 Ngem maski nu heya
a magmadi ha nikan ha sagup-
pang na totolay, madiyan ko bila
hikuna nokkan, ha saguppang na
Hama ko a Dios.
34 “Awan moy kagin a inuman-
gayak penu magadya ha ngamin
a rigrigat. Awan agay! Awan
a makapatalna i pagdemat ko nu
awan a gipu ha nikan, masinasina
i totolay ha lutak aye. 35 Ta
mangrugi dan ha yenan, gipu ha
nikan, masinasina i makpal a to-
lay. Halimbawa: Magsina i pat-
tama, ket magsina i pattena, ket
magsina i magmanugang a hidi.
36 Ta atoy nokkan i kasenti na
manahod a hidi ha bukod di a
pamilya.
37 “I maski nu heya a magayat
ha hama na onu hena na ha
dakdakkal ngem ha nikan, awan
hikuna makapasakop ha nikan.
Ket maski nu heya a magayat
ha annak na ha dakdakkal ngem
ha nikan, awan hikuna maka-
pasakop ha nikan. 38 Ket maski
nu heya a awan umuseg ha nikan
ken mangpabiyan ha bukod na
a pagayatan, awan hikuna maka-
pasakop ha nikan. Ta masapul a
umunod hikuna ha nikan, maski
nu mapapatay hikuna. 39 Ha
maski nu heya a magmadi a
matay gipu ha nikan, marigri-
gatan hikuna ha awan kahad ha
katay na. Ngem ha maski nu
heya a matay, a mangpabiyan ha
bukod na a pagayatan gipu ha
nikan, mesalakan hikuna a tahod,

a maghen hikuna ha Dios ha awan
kahad.”

I Gungguna na Dios ha Totolay

40 “Ha maski nu heya a ma-
grespitar ha nikam, ibilang na
Dios a respitaran na ak bila. Ket
nu respitaran na ak, mebilang
a respitaran na i Dios a nag-
paangay ha nikan. 41 Ket maski
nu heya a magrespitar ha magi-
toldu, gipu ta itoldu na megipu ha
Dios, magunggunaan bila hikuna
a magkalan ha magitoldu heya.
Ket maski nu heya a magrespitar
ha mappiya a tolay a makidios,
gipu ha pakidios na, gunggunaan
na hikuna na Dios a magkalan ha
makidios heya. 42 Ket nu atoy
i mangiyatad ha maski dinom la
ha esa a madibbi a tolay, gipu
ta madibbi heya i tolduwan ko,
tahod a gunggunaan na Dios i
nangiyatad.”

11

Ni Juan a Mahagbinyag ken Ni Jesus

1 Idi nobos ni Jesus a nangibon
ha dende a esa pulo ket duwa a
tolduwan na, linumakad hidi. Ket
tinumulos ni Jesus a nagitoldu ha
il-ili a palebut na.

2 Niyaen, atoy pala ni Juan a
Mahagbinyag ha pagbaludan. Ket
nabaheta na i gimigimetan ni
Cristu. Isu, pinaangay ni Juan i
tolduwan na a hidi ha ni Jesus,
3 a sinalodsod di, “Tahod wade a
hikaw i lallaki a paangayan na
Dios a maghari, onu urayan mi
mina i sabali?” 4 Ket kinagi ni
Jesus, “Sumoli kam ha ni Juan.
Ket ibaheta moy i nateman ken
naenta moy. 5 Ta makaenta
manon i nabulsak a hidi. Ket
makalakad manon i napilay a
hidi. Ket mepabigu i gaddang
na magkattal. Ket makateman
manon i nagbangag a hidi. Ket
mapabiyag manon i minatay a
hidi. Ket mabahetaan i napobre a
hidi ha mappiya a baheta. 6 Ket
mahusay i awan magduwaduwa
ha nikan.” Ide i inpeta ni Jesus,
penu ibaheta di ha ni Juan.

7 Idi linumakad i agagum ni
Juan, nagkagi ni Jesus ha tolay
a hidi hay megipu ha ni Juan.
Kinagi na, “Idi inumangay kam ha
ni Juan ha amugod, anya i kayat
moy maenta? Kagin moy wade
a malupoy hikuna, a kanayon a
magduwaduwa? Ngem bakkan a
kona hito ha ni Juan. 8 Onu kayat
moy maenta i magtennon ha inaa-
makan? Madi paman. I magten-
non ha inaamakan i maghen ha
bilay na hari. Hidi la i mahagten-
non ha inaamakan. Ngem awan
man ha ni Juan. 9 Apay dod
a inumangay kam ha ni Juan?
Penu maenta moy i mahagpugto
na Dios? Oni! Iday i kayat moy
maenta, ket mahagpugto ni Juan
a tahod. Ngem atoy pala i naenta
moy. 10 Ta ni Juan i nagkagiyan na
Libro na Dios, a

‘Ipalungo ko i esa ha nikaw,’
kon na Dios ha Anak na
a Cristu. ‘Ket magibaheta
hikuna megipu ha nikaw.
Ket pagayakan na i totolay
ha pagdemat mo,’ kon na
Dios ha Cristu.

11 Ni Juan dod i lallaki aye a
nagpalungo. Ket ipeta ko ha
nikam,” kagi ni Jesus, “mas
matangkay ni Juan ngem
ha ngamin a tolay ha lutak
aye! Ngem ha paghariyan
na Dios, maski i madibbi
a tolay i mas matangkay
ngem ha ni Juan.

12 Niyaen, nangrugi idi tiyempo na
pagitoldu ni Juan, hanggan
ha yenan, dumudulog i to-
lay a hidi, a pumipilit hidi a
magpasakop ha paghariyan
na Dios. Maski i madukas
a totolay, kayat di bila a
pilitan a sumadap.

13 Ta naalay dan a nepugto i
pagdemat na paghariyan na
Dios. Maski ha ngamin a
sursurat na minahagpugto
a hidi ken ngamin a sur-
surat na Linteg, nangipugto
hidi megipu ha paghariyan
na Dios. Ket niyaen, dinu-
memat dan ni Juan.
14 Ket nu tahodan moy i kagi
di, tahodan moy bila ni
Juan. Ta hikuna i mang-
tongpal ha nepugto megipu
ha ni Eliyas. Nepugto
di a dumemat hikuna, ket
niyaen, dinumemat dan.
15 Niyaen, ipeta ko ha nikam, a ha
maski nu heya a makasaneg
ha kagi ko, temanan na
mina, ken nanakaman na
bila."
16 Intulos ni Jesus a kinagi na,
"Anya i pangikalanan ko ha da-
gende a tolay a masegkat a man-
ahod. Ikalan ko hidi ha annak a
umetnod ha sentro, a magreklamo
ha kagayam di, 17 'Itukaran mi
kam, ngem awan kam umuseg
a magsala! Ket magimaton
kami, ngem awan kam umuseg a
magsanget!' kon di. Ket kona bila
hito ha dagende a totolay. 18 Ta
idi dinumemat ni Juan, pinabiyan
na a magkan. Ket madiyan na a
makiinum, gipu ha pakidios na.
Ngem awan na hikuna tinahod na
dagende a totolay. Ket awan hidi
umuseg. Kinagi di, a 'Nahayop
dan hikuna!' 19 Ket dinumematak
bila, a Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay. Ket makipagkanak ken
makipaginomak. Ngem naglimad
idagende a totolay. Ket awan
hidi umuseg. Kinagi di, a 'En-
tan moy! Madammot hikuna,
ken mammartek. Ket makiilay
hikuna ha madukas a hidi, maski
i mahagpabuwis a hidi,' kon di.
Niyaen, nu magkagi hidi ha kona
hay, pabiyanan ko la hidi. Ta
awan a mabalin a tahodan na ak
na totolay a kona hay. Ngem
ha sabali a hidi, mabalin pala a
melasin di i kinalaing na Dios.
Basta maenta di i mappiya a pag-
gimet ko ken pinaggimet ni Juan,
ket makatandiyan di a atoy i sirib
na Dios ha pagitoldu mi."

I Magmadi a Manahod ha ni Jesus

20 Niyaen, nangbahang ni Jesus
ha totolay a maghen ha il-ili a nak-
agimetan na ha makpal a milagro.
Binahang na hidi, ta awan hidi
nagbabawi ha liwaliwat di, maski
naenta di dan i makpal a milagro.
21-22 Kinagi na, "Sayang i taga-
Korasin a hidi! Sayang ha totolay
a taga-Betsayda! Ta dakdakkal i
parusa na Dios ha nidi ngem ha
madukas a hidi a taga-Tiro onu
Sidon. Ta ginimet ko dan i makpal
a milagro ha saguppang di, ngem
awan hidi nagbabawi. Nu kona
hay i ginimet ko mina ha sagup-
pang na taga-Tiro ken taga-Sidon
a hidi, sigurado a nagbabawi dan
hidi. Inumetnod mina hidi ha
abu, ket intennon di mina i kostal,
a pagpaenta di ha pagladingit di
ha liwaliwat di. Ket sinumina
mina hidi a tahod ha madukas a
ugali di. 23 Sayang agay i taga-
Kapernaum a hidi! Kasor di a
magdeydeyaw ha baggi di. Ngem
mebanghat nokkan hidi ha impy-
erno! Nu ginimet ko mina ida-
gende a milagro ha ili a Sodoma,
sigurado a nagbabawi hidi, ket
awan mina hidi natutodan gipu
ha parusa na Dios. 24 Ngem
nokkan, ha pamalak a paghukom
na Dios, tahod a dakdakkal i kagbi
na ha taga-Sodoma a hidi ngem ha
nidi a taga-Kapernaum. Ta awan
nagbabawi i taga-Kapernaum a
hidi, maski naenta di i milamila-
gro ko."

Umangay Kam Ha Nikan A Umemang

25 Niyaen, ha iday a tiyempo,
nagkararag ni Jesus, a kinagi
na, “Hama ko, hikaw i Happo
a makinlanget ken makinlutak.
Ket magyamanak ha nikaw. Ta
inpakatandi mo i kinatahod ha
dagende a madibbi a ilay ko.
Ngem sinalenan mo i pakakatandi
na masirib kan a totolay, ken
awan mo inpakatandi ha mapan-
gas a hidi. 26 Oni, Amang! Ta
kona hito i pagayatan mo,” kon
ni Jesus. 27 Sana, kinagi ha
tolduwan na a hidi, “Inyatad na
Hama ko i ngamin a bagbagay
ha nikan. Niyaen, awan ha tolay
a makatandi ha Annak na Dios.
I Hama ko la i makatandi ha
Annak na. Ket awan ha tolay a
makatandi ha Dios, nu awan la i
Annak na, ken totolay a piliyan ko
a makatandi mina ha Dios.”
28 Ket kinagi paman ni Jesus,
“Umangay kam ha nikan, hikam
ngamin a makapoy ken mari-
gatan. Ket pagemmangan takam.
29 Magadal kam ha nikan, a tong-
palan moy i pagitoldu ko. Ta
maanusak ken napakumbaba, ket
makaemmang kam ha pakiuseg
moy ha nikan. 30 Mahusay i
makauseg ha nikan. Ta awan ko
parigatan i biyag moy, nu awan a
aguman takam. Awan madaggi i
pagimet ko ha nikam.”

12

I Salodsod Megipu ha Pamalak a Panganeg

1 Idi awan naalay, idi esa a
Sabado, naglakalakad di Jesus ha
talon. Atoy bila i tolduwan a
hidi ni Jesus, ket nagiyalap hidi.
Isu, nagaphok ken nagkasel hidi,
a magkan ha dawa.
2 Ngem atoy bila i Pariseyo a
hidi, ket kinagi di ha ni Jesus,
“Apay? Maggimet i toltolduwan
mo ha maneg ha Linteg tam ha
Sabado. Ta maneg kan a mag-
tarabaho ha Sabado!” 3-4 Ngem
kinagi ni Jesus, “Awan! Ta maski
ha ni minappo tam a Dabid, awan
moy dod nabasa i ginimet na, ken
agagum na? Ta idi nagiyalap di
Dabid, sinumadap hidi ha bilay na
Dios. Ket inakot ni Dabid i tinapay
a pangidatton na padi ha Dios. Ket
nagkan hikuna ha denday. Ket
ingiwat na bila ha agagum na,
maski nu papadi la i mapalobusan
a magkan ha iday a kalase na
tinapay.
5 “Anya ha papadi a hidi?
Ta magtarabaho hidi, maski ha
Sabado, penu isagana di i pangi-
datton di ha Dios. Anya, magliwat
dod hidi, ta magtarabaho hidi ha
Sabado? Awan man! Maski nu
nesurat ha Linteg a umemmang
kitam mina ha Sabado, awan ha
liwat ha padi a hidi ha tarabaho
di. Ta magserbe hidi ha Templo
na Dios. 6 Ket niyaen, ipeta ko ha
nikam. Atoy pala ihe, ha sagup-
pang moy, i mas mangina ken
matmatangkay ngem ha Templo
na Dios. 7 Ket atoy bi a nesurat
ha Libro na Dios, a makatandiyan
moy mina. Kinagi na Dios, a
‘Kaykayat ko i pinagkagbi moy ha
tolay ngem pangidatton moy,’ kon
na Dios. Nu makatandiyan moy
mina ide,” kagi ni Jesus, “awan
moy paliwatan i tolay a awan ha
liwat. 8 Ta maturayak a mangipeta
nu anya mina i gimetan tam ha
Sabado. Hikan man i Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay.”
9 Niyaen, tinumulos ni Jesus a
maglakad. Ket sinumadap hikuna
ha esa a kapilya di a Judyo. 10 Atoy
bila hay i esa a lakay a napilay ha
kamat na. Ket kayat na Pariseyo
a hidi a ipaliwat ha ni Jesus. Isu
i gipu na a sinalodsod di, “Anya
i palobus na Linteg ha Sabado?
Palobusan na a magpahusay ha
sakisaket a hidi, onu awan?”
11 Ngem nakatandiyan ni Jesus
i nakam di. Ket kinagi na, “Anya
ha nikam? Nu matakneg ha abot

i esa a karnero moy, awan moy
dod guyodan a isalakan hikuna,
maski nu Sabado? 12 Niyaen, mas
mangina unay i tolay ngem ha
karnero. Isu, ipalobus na Linteg
i paggimet ha mappiya, maski ha
Sabado." 13 Sa na, kinagi ni Jesus
ha napilay, "Iyuyad mo dan i ka-
mat mo." Ket inyuyad na i kamat
na, ket hinumusay, a kakalan na
kamat na a esa.
14 Ngem nagingal unay i
Pariseyo a hidi. Ket linumapos
hidi, a nakipaguhon nu panya
mina i pangpatay di ha ni Jesus.

Ni Jesus I Tagabu na Dios

15 Niyaen, katandi ni Jesus a
kayat di Pariseyo a mangpatay ha
nikuna. Isu, linumakad hikuna.
Ket makpal i tinumagubet ha
nikuna. Ket pinahusay na hidi
ngamin. 16 Ket binon na hidi,
a awan di mina ibaheta megipu
ha nikuna. 17 Isu, gipu ta kona
hito, natongpal i kinagi na Dios
ken nesurat ni Isayas, a minahag-
pugto,

18 "Atoy ide a tagabu ko a pinili ko.
Hikuna i ayayatan ko ken
pakatalakan ko unay. Iy-
atad ko ha nikuna i Espiritu
ko. Ket ipakatandi na ha
ngamin a tolay i malinteg a
paghukom na Dios.

19 Maanus hikuna, a awan mag-
ingal ha pakipagtabbegan
na. Ket awan hikuna ma-
grangsit onu magdulaw ha
mapigsa ha totolay.

20 Awan na parigatan i linu-
mulupoy ha panahod di,
nu awan na hidi a pa-
pigsaan. Ket daggapan na
hidi, maski nu dandani a
nobos i namnama di. Ta
kagbiyan na hidi. Ket tumu-
los hikuna hanggan abakan
na i ngamin a madukas ha
lutak.

21 Ket hikuna i namnamaan na
ngamin a tolay, a pake-
salakanan di." Ide dan i
kinagi na Dios megipu ha
tagabu na a ni Jesu-Cristu.

I Kasabaliyan ni Jesus ken ni Satanas

22 Niyaen, neyangay ha ni Jesus
i esa a lallaki a nabulsak ken
bulol gipu ta hinayup na dimonyo.
Ket pinalakad ni Jesus i dimonyo.
Ket isu a makaenta ken magkagi
manon ide a lallaki. 23 Ket nasbew
i ngamin a nakaenta. Kinagi di,
"Hikuna wade i apo ni Dabid a
tahokan tam ha naalay?" 24 Ngem
idi nateman na ito na Pariseyo a
hidi, kinagi di, a "Inyatad ni Sa-
tanas i kaddat na ha ni Jesus, penu
makapalakad hikuna ha dimonyo
a hidi. Ta ni Satanas i kapitan na
dimonyo a hidi," kon di.
25 Ngem katandi ni Jesus i
nakam di. Isu a kinagi na, "Nu
atoy i esa a bayan, ket makisina i
kakaili na a hidi, a magnginayaw
hidi, mabikan dan i pakarakrak
na iday a bayan. Onu atoy i
esa a pamilya, ket magleput i
hama ha annak na, ket magleput
bila i annak ha hena di, awan
maalay i biyag na pamilya a kona
ha iday. 26 Isu, nu masinasina
dan i paghariyan ni Satanas, ket
makipagngayaw i dimonyo a hidi
ha sabali a dimonyo, panyan di a
makatulos i paghariyan na? Awan
a mabalin iday! 27 Ngem kinagi
moy a palakadan ko i dimonyo a
hidi gipu ha kaddat ni Satanas.
Niyaen, nu tahod a naggipu i kad-
dat ko ha ni Satanas, hadya nag-
gipuwan na kaddat na agagum
moy? Ta makapalakad bila hidi
ha dimonyo! Hadya naggipuwan
na kaddat di, nu awan bila a
naggipu ha Dios. Isu, hidi man i
magpatahod a madi i pagkagi moy
ha nikan. 28 I kinatahod na, a
gipu ha Espiritu na Dios i pang-
palakad ko ha dimonyo. Ket ito i

mangpaenta ha nikam a nakaabot
dan ha nikam i paghari na Dios ha
totolay.”
29 Ket nagpangaregan ni Jesus,
penu makatandiyan di a maski
nu mapigsa ni Satanas, abakan
na hikuna ni Jesus. Kinagi na,
“Nu atoy i mapigsa a lallaki a
magdapon ha bilay na, awan ha
makasaddap ha bilay na, a mag-
takaw ha kukuwa na. Ngem basta
naabak dan ide a mapigsa, ket
negakad dan hikuna, mabalin bi
a sumadap ha bilay na, ken man-
galap ha ngamin a kukuwa na.
Niyaen, kona bila hito ha nikan
ken ni Satanas.
30 “Nu magpabiyan kam ha
nikan, maabak kam bila. Masapul
a umuseg kam ha nikan. Ta maski
nu heya a awan umuseg ha nikan,
mebilang a magsenti hikuna. Ket
maski nu heya a awan dumaggap
a magpapisan ha totolay, ibilang
ko hikuna a mangpaadiyo ha to-
tolay ha nikan. 31 Isu i gipu na a
ipeta ko ha nikam, a mapakawan
i maski nu heya a makaliwat
ken magkagi ha madukas. Ngem
awan a mapakawan i magkagi
ha mesenti ha Espiritu na Dios.
32 Ket maski nu atoy i magkagi
ha mesenti ha nikan, a Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay, ma-
pakawan hikuna. Ngem nu atoy
i magsenti ha Espiritu na Dios ha
pagkagi na, awan a mapakawan
hikuna. Ta magnanayon a kelli-
wat i tolay a kona ha iday.”

I Pangaregan na Kayo ken Bunga na

33 “Ha mappiya a kayo, mappiya
bila i bunga na. Ket ha madukas
a kayo, madukas bila i bunga na.
Ket melasin moy i kayo, nu map-
piya hikuna onu madukas, gipu
ha bunga na. 34 Ket kona bila hito
ha nikam, hikam a magkadukas
a tolay! Panyan moy a magkagi
ha mappiya, nu madukas paman
i nakam moy? Ta nakam moy
i paggipuwan na pagkagi moy.
Ket i pagkagi na tolay i mag-
paenta nu anya i nakam na a
tahod. 35 Isu, ha magnakanakam
ha mappiya, mappiya bila i pagk-
agi na. Ngem ha magnakanakam
ha madukas, madukas bi i pagkagi
na. 36 Niyaen, ipeta ko ha nikam, a
nokkan, ha pamalak a paghukom
na Dios ha totolay, masapul na
kada esa a magtabbeg gipu ha
ngamin a madukas a kakkagi
na. 37 Ta gipu ha pagkagi moy,
mepaenta nu mesalakan kam,
onu maparusaan kam mina.”

Ikalan ni Jesus i Baggi Na ha ni Jonas, a Esa a Minahagpugto

38 Niyaen, atoy i kappal a
Pariseyo ken mamaestro na Lin-
teg a nagkagi ha ni Jesus, ha
“Maestro, ipaenta mo bi i kaddat
mo, penu makasigurado kami a
pinaangay na ka na Dios.”
39 Ngem tinabbeg ni Jesus,
“Magkadukas ide a kalase na
totolay. Ket kayat di kan maenta i
kaddat na Dios, ngem talekodan di
i pagitoldu na. Awan ha ipaenta
ko ha nidi nu awan a kona ha
nagimet ha minahagpugto a ni
Jonas. 40 Kona idi naghen hikuna
ha tiyan na dakkal a padut, ha
tallu a pamalak, kona bila ha iday
i magimet ha nikan nokkan. Ta
tallu a pamalak a melabbang ha
disalad na lutak i Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay.
41 “Ha pamalak a paghukom
na Dios, tumaknag i taga-Ninibe
a hidi, a mangpaliwat hidi ha
nikam. Ta nagbabawi hidi ha
liwaliwat di, idi nateman di i
pagitoldu ni Jonas. Ngem niyaen,
atoy dan ha saguppang moy i
magitoldu ha nikam, ket mas
matangkay ngem ha ni Jonas.
Ngem awan moy temanan. 42 Ket
nokkan, ha pamalak a paghukom

na Dios, tumaknag i Reyna a taga-
Seba, a mangpaliwat ha nikam.
Ta linumakad hikuna hanggan
madiyo, penu magteman ha pag-
itoldu ni Hari Solomon. Ket
niyaen, ipeta ko ha nikam, a
atoy ha saguppang moy i mas
matangkay ngem ha ni Hari
Solomon. Ngem awan moy
usegan i pagitoldu ko."

I Tolay a Awan ha Asak na Nakam Na

43 Ket tinumulos ni Jesus,
"Maski nu lumapos i dimonyo
ha baggi na tolay, lumakalakad
hikuna ha namadi a lugar, a
mageriyok ha pagemmangan na.
Ngem awan na maeriyokan ha
pagemmangan. 44 Isu, ipeta na
ha baggi na, 'Sumoliyak mina
ha lallaki a naghenan ko idi,'
kon na dimonyo. Pagdemat na
ha lallaki a naghenan na, ket
maenta na a maurnos i biyag na
lallaki ken malinis. Ngem awan
ha asak na nakam na. 45 Isu,
umangay manon i dimonyo aye,
ket alapan na i pitu a dimonyo
a mas madukas ngem ha nikuna.
Ket sumadap hidi ngamin. Ket
maghen hidi ha ide a lallaki.
Isu a magbalin ha mas madukas
ngem idi pinagsaket na esa la a
dimonyo.

"Niyaen," kon ni Jesus, "ide
dan i pangaregan ko ha nikam.
Ta kona bila hito i magimet ha
ide a kalase na tolay a awan
mangiyasak ha nakam di ha pagi-
toldu na Dios."

I Tolay a Wawaddi ni Jesus a Tahod

46 Idi nagitoldu pala ni Jesus,
dinumitang i hena ken lallaki a
wawaddi na. Naghen hidi ha
lapos, ta kayat di a makiuhon ha
nikuna. 47 Ket kinagi na esa a
tolay ha ni Jesus, "Atoy i hena ken
wawaddi mo ha lapos. Kayat di
ka maenta." 48 Ngem kinagi ni
Jesus, "Heya i hena ko? Heya i
kakabsat ko?" 49 Sana, intoldu i
tolduwan na a hidi. Kinagi na, a
"Entan moy hidi. Ta idagende i
hena ko ken kakabsat ko. 50 Ta
maski nu heya a magtongpal ha
pagayatan na Dios, hidi man i
hena ken kakabsat ko a tahod."

13

I Pangarig Megipu ha Pagmula ha Kagi na Dios

1 Idi pamalak hito, linumapos
ni Jesus ha bilay, ket inuman-
gay hikuna a nagetnod ha bay-
bay. 2 Ket makpal i dinumu-
log ha nikuna. Isu, linumugan
hikuna ha abang, a pagetnodan
na. Ket nagtaknag idagende a
totolay ha baybay a magteman.
3 Ket makpal i inestoriya ni Jesus a
pangpakatandi na ha nidi. Kinagi
na,

"Nikuna, atoy i esa a mannalon
a magmula ha bin-i. 4 Idi nagmula
hikuna, netakneg i kappal a bin-
i ha dilan. Ket tinumagmak i
manok a hidi, a kinan di idenday a
bin-i. 5 Atoy bila i kappal a bin-i a
netakneg ha kabituwan a ballik la
i lutak na. Ket gipu ta madibbew
iday a lutak na, nasigida a nag-
tubo idagenday a bin-i. 6 Ngem idi
hinumangkat i senggit, nalannas
hidi ken napohpoh, ta awan hidi
unay nakapagramot. 7 Ket atoy
bila i kappal a bin-i a netakneg
ha kasesetan. Idi dinumakkal ida-
gende a tinumubu, dinumakkal
bila i seset a hidi. Ket nasalenan
i tinumubu a hidi. 8 Ngem atoy i
kappal a bin-i a netakneg ha map-
piya a lutak. Ket idi dinumakkal
hidi, nagdawa hidi ngamin. Atoy
kappal a nagdawa ha esa gasut
a bukal ha kada esa a bin-i a
netakneg. Ket atoy bi i nagdawa
ha annam a pulo. Ket atoy paman
i nagdawa ha tallu a pulo.

9 “Nu makasaneg kam ha kakkagi ko, makatandiyan moy mina ito,” kon ni Jesus.

I Panggep ni Jesus ha dagende a Pangaregan na

10 Nagsalodsod i agagum ni Jesus, “Apay a usaran mo idagende a pangareg ha pagitoldu mo?” 11 Ket kinagi ni Jesus, “Ipakatandi ko ha nikam i palimed na Paghariyan na Dios. Ngem ha sabali a tolay a awan makiuseg ha nikan, awan ko hidi pakatandiyan. 12 Gipu ta maski nu heya a umuseg ha kagi na Dios, inayon na Dios i pagkatandi na hanggan makpal i makatandiyan na. Ngem ha maski nu heya a awan umuseg ha kagi na Dios, adyan na Dios i pagkatandi na.

13 “Niyaen, ide i gipu na a usaran ko i pangareg ha pagitoldu ko. Ta maski nu maenta diyak, awan diyak katandi. Ket maski nu makangteman hidi ha estoriya ko, awan di makatandiyan. 14 Natongpal dod i pinapugto na Dios ha ni Isayas. Ta insurat na,

‘Tahod a magteman hidi, ngem awan di makatandiyan. Ket tahod a magenta hidi, ngem awan di melasin,
15 gipu ta malupoy dan i nakam na dagende a totolay. Ket marigat a makateman i talinga di. Ket ikillap di i mata di. Ta madiyan di a makalasin ken makasaneg. Madiyan di a makatandiyan. Madiyan di a magsoli ha nikan, penu pahusayan ko mina hidi,’ kon na Dios.”

16 Ket tinumulos ni Jesus, a kinagi na ha agagum na, “Ngem bakkan ha nikam. Ket mahusay kam, ta makalasin ken makasaneg kam ha kinatahod megipu ha palimed na Paghariyan na Dios. 17 Ta ipeta ko ha nikam a atoy idi i makpal a mahagpugto ken mappiya a tolay a kayat di a maenta i netan moy, ngem awan di naenta. Kayat di a mateman i temanan moy, ngem awan di nateman.

18 “Niyaen, ide dan i kayat ko a kagiyan ha estoriya ko megipu ha pagmula. 19 Magkalan i bin-i ha kagi na Dios. Ket i dilan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha makateman a hidi ha kagi na Dios, ngem awan di nakatandiyan. Ta dumemat ni Satanas, ket magadya hikuna ha kagi na Dios ha nakam di. 20 Ket i kabitubituwan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman a hidi ha kagi na Dios, ket magragsak hidi a makateman. 21 Ngem awan meyasak i kagi na Dios ha nakam di. Isu, manahod hidi ha ballik la. Ket nokkan, nu marigatan hidi gipu ha panahod di, magsigida hidi a sumoli ha ugali di a madukas. 22 I kasesetan a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman a hidi ha kagi na Dios, ngem makaburibur hidi megipu ha korinat ken pagragsakan di. Isu, mesalen i pagnakam di ha makpal a buribur na. Ket awan di manakam i kagi na Dios. Ket awan magbunga i kagi na Dios ha nakam di gipu ha salen heya. 23 Niyaen, i mappiya a lutak a nataknegan na bin-i, iday i magkalan ha magteman a hidi ha kagi na Dios, ket makatandiyan di ken iyasak di ha nakam di. Ket ha totolay a kona he, umusoseg hidi hanggan mebunga di i mappiya a paggimi-gimet. Ha kappal, makpal unay i mappiya a gimigimetan di. Ket ha kappal, makpal bila i mappiya a gimetan di. Ket ha kappal, ballik i mappiya a gimetan di.”

I Pangareg Megipu ha Pagmula ni Satanas

24 Atoy pala i sabali a pangareg
a inestoriya ni Jesus. Kinagi na,
“Mekalan i Paghariyan na Dios ha
esa a tolay a nagmula ha mappiya
a bin-i ha talon na. 25 Ngem
idi esa a kallap, idi nakakillap
hidi, inumangay i kasenti na a
nagmula ha madukas a root, a
melaok ha nagmulaan na mak-
intalon. Sa hikuna, linumakad.
26 Isu, idi dinumakkal idagende a
nemula, ket nagdawa hidi, atoy
bila i madukas a root a hidi. 27 Ket
inumangay i tagatagabu na mak-
intalon aye, ket kinagi di, ‘Apo,
mappiya i bin-i a inmula mo ha
talon mo. Ngem niyaen, apay a
narootan a kona he ha madukas?’
28 Kinagi na makintalon, ‘Atoy i
kasenti ko a naggimet ha ide.’ Ket
sinalodsod na tagabu na a hidi,
‘Kayat mo a parutan mi idagende
a madukas a root?’ 29 Ngem tin-
abbeg na makintalon, ‘Awan. Ta
baka maparut i mappiya a tubo,
nu parutan moy i madukas a root.
30 Pabiyanan moy hidi a dumakkal
hanggan tiyempo na pagani. Ket
nokkan ha pinagani, ipeta ko ha
magani a hidi a parutan di ida-
gende a root. Ket badbadan di,
penu ipatutod ko. Ket kobosan na,
aniyan di mina i mappiya a pahay.
Ket iponpon di ha kamalig ko.’ ”

I Pangarig Megipu ha Bin-i na Mustasa

31 Atoy pala i sabali a pangareg
a inestoriya ni Jesus. Kinagi na,
“Mekalan i Paghariyan na Dios
ha esa a bukal na mustasa a
inmula na lallaki ha lutak na.
32 Niyaen, ide a bukal i kaballikan
na ngamin a bukal. Ngem nu
magtubu dan, magbalin ito ha
kadakkalan a mula. Ket kona ha
kayo i kinadakkal na, a magrabo-
rabon i manok a hidi ha tingitingi
na. Ket kona bila hito i pagtubu na
paghariyan na Dios ha kakpalan a
tolay.”

I Pangareg Megipu ha Lebadura

33 Atoy pala i sabali a pangareg
a inestoriya ni Jesus. Kinagi na,
“Mekalan i Paghariyan na Dios
ha lebadura a iyasak na esa a
babbey ha makpal a kasukat na
arina na. Ket gipu ha ide a ballik
a lebadura, umalis ito hanggan
bumigalbigal i ngamin a neramas
a arina. Ket kona bila hito i
pagiyalis na Paghariyan na Dios
ha totolay.”

34 Ha ngamin a pagitoldu ni
Jesus, inestoriya na idagende a
pangareg. Awan ha intoldu na
a awan na inestoriya i pangareg.
35 Isu a nangtongpal ha esa a
nesurat na minahagpugto, nikuna
a naalay dan, ket megipu ha Cristu
a paangayan na Dios. Insurat
na, “Iboyboy ko i pangareg ha
pagitoldu ko. Ket ipakatandi ko
i bagbagay a awan makatandiyan
na totolay, nangrugi idi pinar-
suwa na Dios ide a lutak hanggan
ha niyaen,” kon na Cristu.

Ipakatandi ni Jesus i Pangareg Megipu ha Madukas a Root

36 Idi kobosan na pinagitoldu
ni Jesus, linakadan na i kakpalan
a hidi a tolay. Ket sinumadap
hikuna ha bilay. Ket binumikan
i tolduwan na a hidi, a inaged
di, “Ipakatandi mo bi ha nikami i
pangareg mo, megipu ha madukas
a root ha kapahayan.” 37 Kinagi
ni Jesus, “Ha iday a pangareg ko,
hikan a Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay i nagmula ha mappiya a
bin-i. 38 I kakalan na talon, i
lutak aye a henan na totolay. I
mappiya a bin-i i annak na Dios
a masakopan na ha Paghariyan
na. I madukas a root, i an-
nak na kasenti ko a nasakopan
na. 39 I kasenti ko a nagmula
ha madukas a hidi, hikuna ni
Satanas. I tiyempo a pinagani,
i tiyempo a paghukom na Dios
ha ngamin a tolay. I magani
a hidi, i anghel a hidi na Dios.

40 Ket kona bila ha pangareg ko,
a nabadbad i root a hidi, ket natu-
tod hidi; kona bila hito ha tiyempo
a paghukom na Dios. 41 Ta hikan
a Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay i magpaangay ha anghel a
hidi, a puhonan di i ngamin a
mahagsulisog ken ngamin a ma-
hagliwat. 42 Ket itogbak di hidi
ha gangatan a awan maaddap.
Ito i henan na magsangisanget a
hidi ken magrangsirangsit gipu ha
parusa di. 43 Ngem ha annak na
Dios, mapuhon hidi ha henan na.
Ket magdisyag hidi, a kona ha
senggit ha Paghariyan Nama di a
Dios.

"Niyaen, nu makasaneg kam ha
kagi ko, nanakaman moy mina a
perpermi."

I Duwa a Pangareg na Nagastos Ni Jesus a Mangsaka ha Totolay

44 "Mekalan i Paghariyan na
Dios ha kanginaan a kukuwa a
nekali ha talon. Ket atoy i esa a
nakaeriyok ha ide. Ket gipu ha ta-
lak na, itago na manon. Ket uman-
gay hikuna a iyatad i ngamin a
sanikuwa na, penu magatang na
iday a talon ken kanginaan na.
45 "Mekalan bila i Paghariyan
na Dios ha esa a mahagilako
a magerieriyok ha inaamakan a
perlas. 46 Naeriyokan na i esa
a kainamakanan a perlas, ket
umangay hikuna a iyatad na i
ngamin a sanikuwa na, a pang-
gatang na ha iday a perlas."

I Pangareg megipu ha Melaok a Totolay a Puhonan na Dios

47 "Mekalan bila i Paghariyan
na Dios ha esa a sigay a nesawat
ha diget, ket maalap na i ngamin
a kalase na padut. 48 Nu napu-
tat dan, iyakdet di, ket magetnod
hidi, penu piliyan di idagende
a padut. Ha mappiya a padut,
iyasak di hidi ha pagdattonan
di. Ngem mebanghat i madukas
a hidi. 49 Ket kona bila hito
ha tiyempo a paghukom na Dios.
Dumemat i anghel a hidi, a piliyan
di i mappiya a totolay ha madukas
a hidi. 50 Ket ibanghat di i
madukas a totolay ha gangatan a
awan maaddap. Ito i henan na
magsangisanget ken magrangsir-
angsit gipu ha parusa na Dios."

51 Sinalodsod ni Jesus
ha tolduwan na a hidi,
"Makatandiyan moy i ngamin a
inestoriya ko ha nikam?" "Oni,
makatandiyan mi ito," kon di.
52 Ket kinagi na ha nidi, "Isu,
niyaen, ha maski nu heya a
tolduwan ko, magserbe mina
hikuna ha Paghariyan na Dios.
Ket hikuna a mismo i mangitoldu
paman ha totolay. Ket malaing
mina hikuna ha alegid a Pagitoldu
na Dios ken ha ide a Bigu a
Pagitoldu na Dios, a kanayon
mina a makagayak ha nakam
na, penu mangitoldu, gipu ha
kasasaad na tolduwan na a hidi."

Madiyan Di ni Jesus ha Nasaret

53 Idi nobos a inestoriya ni Jesus
idagende a pangareg, linakadan
na iday a lugar. 54 Inumangay
hikuna ha Nasaret, ha ili a di-
nakkalan na. Ket nagitoldu
hikuna ha paggimmongan di. Ket
nalaktat i Judyo a hidi a nagteman
ha nikuna. Kinagi di, "Hadya
i nangalapan na ha kon na he
a sirib ken kaddat na a mag-
gimigimet ha milagro?" kon di.
55 "Hikuna i annak ni Karpentero
Jose. Ket ni Maria i hena na.
Ket katandi tam i wawaddi na,
a di Santiyago, Jose, Simon ken
Judas. 56 Ket atoy bila a kaili tam
i wawaddi na a babbey. Apay dod
a sabali hikuna, a malaing dan a
magitoldu?" kon di. 57 Ket ide i
gipu na a madiyan di a manahod
ha ni Jesus.

Ket kinagi ni Jesus megipu ha
ide, "Ha mahagpugto a naggipu
ha Dios, mapadayawan hikuna ha

ngamin a lugar, malaksid ha ili na
ken pamiliya na a mismo." 58 Isu,
ballik la i nakadatan a ginimet ni
Jesus ha ili na, gipu ta awan di
hikuna tinahod.

14

I Katay ni Juan a Mahagbinyag

1 Idi tiyempo hito, naghari pala
ni Herod ha Galileya. Ket naba-
heta na megipu ha ni Jesus. 2 Isu,
kinagi ni Herod ha tagabu na a
hidi, "Hikuna wade ni Juan a Mi-
nahagbinyag, a magbiyag manon
a naggipu ha katay. Isu i gipu na
a kekkaddat hikuna."
3 Niyaen, pinatay na dan ni
Herod ni Juan, idi pinadakap na
hikuna ken pinebalud na. Ta kona
he i kayat ni Herodiyas, a ipag ni
Herod. (Ni Herodiyas i kabanga
ni Pelip a wadi ni Herod.) 4 Ta
indarum ni Juan ide a kinagi na, a
"Nagliwat kam, ta kinabanga mo
dan i ipag mo," kon na.
5 Niyaen, ha kona he i
pakatayan ni Juan. Naalay dan
a kayat ni Herod a papapatay ni
Juan. Ngem nanteng hikuna ha
tolay a hidi, gipu ta inbilang di
ni Juan a esa a Mahagpugto na
Dios. 6-7 Niyaen, idi pagselebral
na pinakeenak ni Herod, atoy i
inkari ni Herod ha esa a madiket,
a annak ni Herodiyas. Idi nagsala
ide a madiket ha saguppang na
bisita na a hidi, nagragsak ni
Herod, a kinagi na, "Isapata ko a
iyatad ha nikaw i maski nu anya
a agedan mo," kon ni Herod. 8 Ket
gipu ha kayat nena na, kinagi
na madiket, a "Iyatad mo bi i
buntok ni Juan a Mahagbinyag,
a pesaguppang mo bi ihe a
nebandehado," kon na madiket.
9 Niyaen, nagladingit unay ni
Hari Herod. Ngem gipu ha inkari
na ha saguppang na sangaili na a
hidi, inbon na a matungpal ide a
inaged na madiket. 10 Ket pina-
putolan na ni Juan ha pagbaludan.
11 Sa, neyangay i buntok na a
nebandehado, ket neyatad ito ha
madiket, ken inyatad na paman
ha nena na.
12 Idi nabaheta na toltolduwan
ni Juan, inumangay hidi, a inalap
di i bangkay na. Ket inlabbang di.
Sa hidi, inumangay a inbaheta di
ha ni Jesus.

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Lallaki.

13 Idi nabaheta ni Jesus i katay
ni Juan, linakadan na iday a lugar,
a naglugan hikuna ha abang, a
inumangay ha esa a lugar a awan
ha tolay. Ngem idi pakabaheta na
totolay, tinumagubet hidi, a na-
maybay hidi a naggipu ha palebut
na. 14 Idi kappundu di Jesus ha
baybay, naenta na i kakpalan a
tolay. Ket kinagbiyan na hidi. Ket
pinahusay na i magsaket a hidi.
15 Idi apon dan, binumikan i
tolduwan na a hidi, a kinagi di,
a "Apo, dandani dan a kallap, ket
awan ha bilay ha ide a lugar.
Palakadan mo bi idagende a tolay,
penu umangay hidi ha baryo, a
gatangan di mina i kakanan di."
16 Ngem kinagi ni Jesus, "Awan a
masapul a lumakad hidi. Hikam
mina i magpakan ha nidi." 17 Ket
tinabbeg na tolduwan na a hidi,
"Panyan tam mina? Ta lima la
a tinapay ken duwa a padut a
pindang i bilon tam." 18 Kinagi ni
Jesus, "Ikunna moy he." 19 Sana,
pinagetnod idagende a totolay ha
karootan. Ket inalap na i lima
a tinapay ken duwa a pindang.
Ket tinumangad hikuna ha langit.
Ket nagyaman hikuna ha Dios. Sa
na, pinilakpilak, ket inyatad na ha
tolduwan na a hidi, a inwaras di.
20 Ket nagkan hidi ngamin. Ket idi
nabbiyag hidi ngamin, pinuhon di
i sobra. Ket naputat di i esa pulo
ket duwa a basket ha buhay di. 21 I
nagkan a hidi i manga lima a ribu

a lallaki. Ket atoy bila i kabanga di
ken annak di a awan a nebilang.

Maglakad ni Jesus ha Dibbew na Diget

22 Idi pinagsoli ni Jesus i kak-
palan a tolay ha bilay di, pinalu-
gan na i tolduwan na a hidi ha
abang, a pinapalungo na hidi a
umarabes ha dibelew na diget.
23 Kobosan a pinaglakad na hidi,
nagisesa ni Jesus a tinanobuk ha
amugod, penu magkararag. Idi
kallap dan, naghen hikuna hito
a isesa. 24 Ket ha iday a oras,
nakaadiyo i tolduwan na a hidi,
a nasalpak di i napigsa a pahas
ken raknab. 25 Idi kaldiwan,
inumangay ni Jesus ha nidi, a
naglakad hikuna ha dibbew na
diget. 26 Ngem nanteng i tolduwan
na a hidi, idi naenta di hikuna a
maglakad ha dibbew na diget. Ket
nagrangsit hidi gipu ha kanteng
di. “Inay! Anito iday!” kon di.
27 Ngem dagus a kinagi ni Jesus,
“Awan kam manteng. Hikan ni
Jesus.”
28 Niyaen, kinagi ni Pedro, a
“Apo, nu tahod a hikaw ni Je-
sus, ayaganak mo bi a umangay
ha nikaw, a maglakad ha diget.”
29 Ket kinagi ni Jesus, “Uyoy ka
he.” Isu, inumogsad ni Pedro ha
abang, a naglakad ha dibbew na
diget, a inumangay ha ni Jesus.
30 Ngem idi naenta na i kinapigsa
na pahas, nanteng manon hikuna.
Isu a inumlad hikuna, ket in-
dulaw na, “Apo, isalakanak mo
bi!” 31 Ket dagus a inegkaman
ni Jesus i kamat ni Pedro, ket
ginuyod na. Sana, kinagi, “Nag-
ballik dalla i panahod mo. Apay
a nagduwaduwa ka?”
32 Niyaen, idi linumugan hidi
a duwa ha abang, ginumimak i
pahas. 33 Ket ha tolduwan na a
hidi, dineydeyaw di ni Jesus, a
kinagi di, “Tahod a hikaw i Annak
na Dios!”
34 Niyaen, idi kaahabes di,
pinumundu hidi ha Genesaret.
35 Ket nelassin na tolay a hidi
ni Jesus. Ket pinaayagan di i
ngamin a masaksaket ha ngamin
a barbaryo ha palebut na. Ket
neyangay hidi ha ni Jesus. 36 Ket
nagaged hidi a nu mabalin kan,
palobusan na mina i masaket
a hidi a magkamhit ha nibik
na kagay na. Ket ha ngamin
a nangkamhit ha kagay na,
naghusay hidi ngamin. Kona hito
i kinapigsa na panahod di ha ni
Jesus.

15

I Kasabaliyan na Pagitoldu na Pariseyo ken Linteg na Dios

1 Niyaen, inumangay ha ni Jesus
i Pariseyo a hidi ken mamaestro
na Linteg a naggipu ha Jerusalem.
Ket sinalodsod di, 2 “Apay a awan
umuseg i tolduwan mo a hidi
ha pinagitoldu na minappo tam
a Judyo? Ta awan di ugisan i
kamat di, a magkan. Isu, kelliwat
pala i kamat di, ket maneg ito ha
nikitam a Judyo.” 3 Ket tinabbeg
ni Jesus, “Apay a liwatan moy i
bobon na Dios, penu makauseg
kam ha pinagitoldu na minappo
moy? 4 Halimbawa: nesurat ni
Moyses ide a bon na Dios, a
‘Deyawan mo i hama ken hena
mo,’ ken ‘Maski nu heya a mag-
ulew ha hama na onu hena na,
masapul a mapapatay hikuna,’
kon na Dios. 5 Ngem ha nikam,
bakkan i pagitoldu moy. Ta itoldu
moy a mabalin a mekemot i kori-
nat a pangdaggap mina ha hama
moy ken hena moy. Basta ipeta
moy ha nidi, a ‘Neyatad dan ide
ha Dios’. Ito i pagpambar moy,
penu ikemot moy i korinat. 6 Isu,
pinagbalin moy a awan serserbe i
kagi na Dios gipu ha bukod moy
a pagitoldu. 7 Ay! Hikam a
aginpappiya! Tahod i kagi na Dios

megipu ha nikam. Ta pinasurat
na Dios ha ni Isayas nikuna, a
nepugto na,
8 'Magdeydeyaw ha nikan ida-
gende a tolay gipu ha kagi
di,' kon na Dios. 'Ngem
madiyo pala i nakam di ha
nikan.
9 Awan ha serbe na pinagdeyaw
di ha nikan. Ta ipeta di a
Dios i paggipuwan na pag-
itoldu di. Ngem bakkan
a Hikan nu awan a tolay
i paggipuwan na pagitoldu
di,' kon na Dios."

I Bagbagay a Magpadukas ha Totolay

10 Ket ayagan ni Jesus i toto-
lay, a pinapisan na hidi. Kinagi
na, "Magsaneg kam mina ha kagi
ko aye, ket makatandiyan moy
mina. 11 Bakkan a metemlok i
makapadukas ha baggi na tolay,
nu awan a dumukas i baggi na
gipu ha bukod na a nakam ken
kasorhan na, ken paggimi-gimet
na a gipu ha kasorhan na heya.
Ito i tahod a makapadukas ha
tolay."
12 Kobosan na ito, inumangay i
tolduwan na a hidi, a sinalodsod
di, "Makatandiyan mo a napasaki-
tan i Pariseyo a hidi gipu ha kinagi
mo?" 13 Ket tinabbeg ni Jesus,
"Pabiyanan moy hidi. Ha maski
nu anya a tumubo a awan nemula
Nama ko a Dios, potpotan na hidi.
14 Isu, kabeng moy hidi. Ta kona
hidi ha mabulsak a mangidilan ha
kakalan di a nabulsak. Ket nu
idilan na esa a bulsak i agum na
a bulsak, tumakneg hidi a duwa
ha abot."
15 Ket kinagi ni Pedro,
"Ipakatandi mo bi iday a pan-
garegan mo nakoya." 16 Ket
kinagi ni Jesus, "Maski ha nikam,
awan moy pala makatandiyan?
17 Katandi moy mina a awan
makapadukas i measak ha labi
na tolay. Ta awan ito sumadap
ha nakam na, nu awan la ha
tiyan na. Sa na, iyattay, ket
nelapos manon. 18 Ngem bakkan
i lumalapos ha labi na tolay. Ta
ito i maggipu ha nakam na. Ket
nu madukas i pagkagi na, ito i
makapadukas ha ngamin a biyag
na tolay. Ito i mangpatahod
a madukas i nakam na. 19 I
nakam na totolay i paggipuwan
na kinadukas na totolay, a kona
ha madukas a panggep di ken
pagbuno di, ken paggundaway
di ha sabali a kabanga, ken
pangibabbey onu pangilallaki di,
ken pagtakaw di, ken pagsileng
di ken paglimad di, ket atoy
paman i sabasabali a kona hito.
20 Idagento i makapadukas ha
totolay. Ngem awan ha liwat
i magkan a awan maguges ha
kamat na."

I Panahod na Esa a Babbey a Bakkan a Judyo

21 Niyaen, linumakad manon
ni Jesus hanggan ha luglugar a
Tiro ken Sidon. 22 Ket inuman-
gay ha nikuna i esa a babbey a
taga-Kanaan, ket bakkan hikuna
a Judyo. Indulaw na a mapigsa
ha ni Jesus, "Apo, Annak ni Hari
Dabid! Kagbiyanak mo bi! Nari-
gatan unay i annak ko a babbey,
a nahayop dan na dimonyo!" kon
na babbey. 23 Ngem awan ha
kinagi ni Jesus. Ket inaged na
tolduwan na a hidi, "Palakadan
mo bi ide a babbey. Ta awan gu-
mimak i pagidulaw na!" 24 Kinagi
ni Jesus, "Napaangayak la ha toto-
lay a nasakop ha Israel a kona ha
netawtaw a karkarnero."
25 Ngem nagparintumeng i
babbey ha saguppang ni Jesus,
a kinagi na, "Apo, daggapanak
mo bi!" 26 Ket kinagi ni Jesus,
"Madi nu alapan ko i kanan na
annak, a itogbak ko ha asasu."
27 Ket nakatandiyan na babbey i
kinagi na, a masapul a daggapan
ni Jesus i Judyo a hidi ha palungo

na bakkan a Judyo. Isu, kinagi
na, “Tahod i kagi mo, Apo. Isu,
mabalin bi a magkan i asu a hidi
ha regreg a maggipu ha Happo
di.” 28 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod,
Manay! Dakkal i panahod mo!
Matongpal dod i agedan mo.” Ket
dagus a hinumusay i annak na.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

29 Niyaen, linumakad manon ni
Jesus a namaybay ha Diget na
Galileya. Sa, nanohobuk ha esa
a pukal, ket nagetnod. 30 Ket
dinumulog ha nikuna i makpal a
tolay. Ket intugan di i makpal a
pilay, ken lugpi, ken bulsak, ken
bulol, ken makpal pala a kona
hito. Insaguppang di hidi ha ni Je-
sus, ket pinahusay na hidi. 31 Ket
nalaktat ide a kakpalan a tolay.
Ta naenta di a makakagi manon i
bulol a hidi, ket nakahusay i lugpi
a hidi, ket makalakad manon i
pilay a hidi, ket makaenta manon
i bulsak a hidi. Ket indeydeyaw di
i Dios a magtongpal ha kari na ha
Israel.

Pakanan ni Jesus i Uppat a Ribu a Tolay

32 Niyaen, inayagan ni Jesus i
tolduwan na a hidi. Ket kinagi na,
“Kagbiyan ko idagende a totolay.
Ta tallu dan a pamalak a naghen
hidi ha nikan. Ket niyaen, awan
dan ha kanan di. Ket madiyan
ko hidi a palakadan, amangan
nu makapoy hidi ha dilan, ta
magiyalap hidi.” 33 Ket tinabbeg
na tolduwan na a hidi, “Hadya
i pangalapan tam ha kanan a
mekusto ha ide a kakpal. Awan
man ha kanan ha lugar aye.”
34 Ket sinalodsod ni Jesus, “Atoy
hangan a tinapay moy?” Ket ki-
nagi di, “Pitu, ken kappal a babal-
lik a padut.”

35 Niyaen, pinagetnod ni Jesus
i kakpalan a hidi. 36 Sana, in-
alap i pitu a tinapay ken padut
a hidi. Idi pinagyaman na ha
Dios, tinaptappeng na ito, a in-
yatad na ha toltolduwan na, a
inwaras di ha dagenday a kak-
palan. 37 Ket nagkan hidi ngamin
hanggan nabbiyag hidi. Kobosan
na, naurnong i buhay a kanan.
Ket naputat i pitu a basket ha
nabuhay. 38 Manga uppat a ribu
i lallallaki a nagkan. Ket nagkan
bila i babbabbey ken annak a hidi
a awan nebilang.

39 Kobosan na, pinaglakad ni
Jesus i kakpalan a hidi. Ket nagl-
gan di Jesus ha abang, a inuman-
gay hidi ha lugar a Magadan.

16

I Pagsurbar na Pariseyo a hidi ha ni Jesus

1 Niyaen, inumangay ha ni Jesus
i kappal a Pariseyo ken Saduseyo.
Ket kayat di a magsurbar ha
nikuna. Isu, inaged di i milagro
a pangpatahod na mina a pinaan-
gay na hikuna na Dios. 2-3 Ngem
kinagi ni Jesus, “Malaing kam
ha pagkatandi moy ha tiyempo
a paguden onu pagsenggit. Ta
nu apon dan, ket nu maenta
moy a madideg i langit, ipeta
moy a mappiya a tiyempo, ta
magsenggit nu ugma. Onu agsapa,
ket nu maenta moy a madideg
ken mangiset i ulap a hidi, ipeta
moy a maguden nokkan. Niyaen,
malaing kam bas ha tiplad na
pagdemat na Annak na Dios. Ta
atoy dan i makpal a tiplad a pang-
pakatandi ha tiyempo na Annak
na Dios aye. Ngem awan moy hidi
makatandiyan. 4 Madukas unay
ide a kalase na totolay. Ta awan
di nakaman i Apo Dios a tahod.
Kayat di kan a maenta i milagro
a pangpatahod, kon na kan, ngem
pulos, a awan ha pangpatahod
a mepaenta ha nidi, nu awan i
pangpatahod ni Jonas. Ta kona ha

natay hikuna ha tallu a pamalak,
sa, minagbiyag manon.”
Kinagi na ito ni Jesus. Sa na,
linakadan hidi. Ket naglugan
manon ha abang a umarabes ha
diget.

Iniwadan ni Jesus megipu ha kinadukas na Pariseyo a hidi

5 Niyaen, idi pagdemat di Jesus
ha dibelew, awan ha kanan di.
Ta naleptanan na tolduwan na a
hidi a magbilon ha tinapay. 6 Ket
iniwadan ni Jesus ha nidi, a kinagi
na, a “Magingat kam ha lebadura
na Pariseyo ken Saduseyo a hidi.”
7 Ket awan di nakatandiyan i
kinagi na. Nagkinagi hidi a,
“Awan kitam ha tinapay. Isu i
gipu na a kinagi na iday,” kon
di. 8 Ngem katandiyan ni Jesus
i pagguhonan di. Ket kinagi na,
“Apay a pagguhonan moy a awan
kam ha tinapay? Ballik wade i
panahod moy? 9 Anya? Awan
moy makatandiyan? Nanaka-
man moy mina i lima a tina-
pay a inpakan tam ha lima a
ribu a lallaki, ken ngamin a bas-
ket a nabuhay a inurnong moy.
10 Ket nanakaman moy mina i
pitu a tinapay a inpakan tam
ha uppat a ribu a lallaki, ken
ngamin a nabuhay a naurnong
moy. 11 Niyaen, makatandiyan
moy mina a bakkan a tinapay i
nagkagiyan ko, nu awan i pagi-
toldu na Pariseyo ken Saduseyo
a hidi. Ta umaales i kinadukas
di, a kona ha lebadura ha tina-
pay.” 12 Sadi, nakatandiyan a
awan na nagkagiyan i tinapay, nu
awan i pagitoldu na Pariseyo ken
Saduseyo a hidi, a magingat mina
hidi ha kinadukas di.

I Pangipeta ni Pedro a ni Jesus i Cristu

13 Niyaen, inumangay di Jesus
ha bariobario a Sesareya-Pilipo.
Idi paglakad di, sinalodsod ni Je-
sus ha tolduwan na a hidi, “Anya
i nakam na totolay megipu ha
nikan? Heya ak wade ha pagkagi
di?” 14 Ket tinabbeg di, “Kinagi
na kappal a hikaw kan ni Juan
a Minagbinyag, ket minabiyag
manon. Ket kinagi na kappal
a hikaw kan ni Eliyas, a nag-
soli a nagipu ha langit. Ket ki-
nagi na kappal a hikaw kan ni
Jeremiyas, onu esa a minahag-
pugto a minabiyag manon, kon
na kan.” 15 Sinalodsod ni Je-
sus, “Hikam bi, anya ha nakam
moy? Heya ak wade ha nikam?”
16 Tinabbeg ni Pedro, “Hikaw
i Cristu, i Annak na Tahod a
Dios. Ket pinaangay na ka,
penu maghari ha ngamin a tolay.”
17 Kinagi ni Jesus, “Mahusay ka,
Simon a annak ni Jonas. Ta
bakkan a tolay, nu awan a ni
Amang ko a Dios i nangipakatandi
ha ide ha nikaw. 18 Ket niyaen,
panagenan taka ha ‘Pedro.’ (Ha
kagi na Judyo, i kayat na kagiyan
na ‘Pedro’ i ‘pogedu.’) Ta gipu ha
kinagi mo aye, nagbalin ka dan a
kona ha esa a pogedu na Dios. Ket
i pogedu a kona hito i pagpatak-
nagan ko i kapilya ko. I kapilya
ko aye i ngamin a nasakop ko a
tolay. Ket basta kona hito i pana-
hod di, mapigsa hidi, a awan ha
mangabak ha nidi, maski ni patay.
19 Iyatad ko ha nikaw i turay
mo, a kona ha magegkam ka ha
tulbek a panglukat ha Paghariyan
na Dios. Ket gipu ha turay aye a
naggipu ha Dios, nu atoy ikemot
mo ha kapilya ko, kona bi ha
Dios i mangikemot. Ket nu atoy
i palobusan mo, kona bi ha Dios i
mangpalobus.”
20 Kobosan na, inbon ni Jesus a
awan di pala ipeta ha maski nu
heya a hikuna i Cristu.

I Pinagpugto ni Jesus ha Katay na ken Pagbiyag na Manon

21 Niyaen, nangrugi ha ide a
tiyempo, nagitoldu ni Jesus ha

tolduwan na a hidi megipu ha
baggi na. Ket inpakatandi na
masapul a umangay hikuna ha
Jerusalem, ket atoy i makpal a
rigrigat a attaman na. Kinagi na,
“Nokkan, umadi hidi ha nikan,
hidi a matangkay a papadi, hidi
a mangituray ha kapilya, ken hidi
a maestro na linteg. Ket ipapatay
di ak. Ket nu malpas i tallu a
pamalak, magbiyagak manon.”

22 Idi nateman ito ni Pedro, in-
yadiyo na ni Jesus ha ballik, a
makitabbegan mina hidi. Kinagi
na, “Awan mina, Apo! Ikemot na
ka mina na Dios.” 23 Ngem sinu-
maggupang ni Jesus ha ni Pedro,
ket kinagi na, “Umadiyo ka dan!
I kinagi mo aye i kagi ni Satanas!
Magsalen ka ha nikan! Ta bakkan
a Dios i paggipuwan na nakam
mo, nu awan a tolay i paggipuwan
na.”

24 Kobosan na, kinagi ni Jesus
ha tolduwan na a hidi, “Ha maski
nu heya a mayat a magpasakop
ha nikan, masapul a ibilang na
i baggi na a kona ha natay dan.
Ta masapul a bakkan a bukod
na a pagayatan i gimetan na, nu
awan i pagayatan ko i gimetan na
mina. Ket nu kona hito, maattam
na i rigrigat, penu umunod ha
nikan. Ket kona ha baklayan na
bila i kudos na ha pinaguseg na ha
nikan. 25 Ta maski nu heya a mag-
nakam la ha biyag na a mismo,
hikuna i matay nokkan a tahod.
Ngem maski nu heya a umusoseg
ha nikan, maski nu matay hikuna
gipu ha nikan, isalakan na hikuna
na Dios a tahod.

26 “Ta kona paman ha ide,”
kagi ni Jesus, “nu atoy i tolay a
makaalap ha ngamin a kinabak-
nang na lutak aye, awan ha serbe
na iday, nu lompas i biyag na,
a awan na mapadas i biyag na
Dios a magnanayon. Ta awan ha
pangsulet na tolay ha Dios, penu
makabiyag mina hikuna ha Dios
ha magnanayon.

27 “Magsoli ak nokkan, ket
kaagumanak na anghel a hidi.
Ket ha kasoli na Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay, mepaenta i
kainamakan Nama ko. Ket huko-
man ko i ngamin a tolay, a bilasan
ko hidi gipu ha ginimet di.

28 “Niyaen, ipeta ko ha nikam,
a atoy dan ha saguppang tam aye
i kappal a awan matay hanggan
makaenta hidi ha ide a Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay, a
magturayak ha Paghariyan ko.”

17

Magbigu i Itsura ni Jesus

1 Kobosan na annam a pamalak,
insina ni Jesus ni Pedro, ken ni
Santiyago, ken wadi na a ni Juan,
a tinumagdak ha matangkay a
parabin. 2 Pagsangpit di, ket nag-
bigu i itsura ni Jesus ha saguppang
di. Nagranyag i rupa na a kona ha
senggit. Ket nagbalin maponset
i tennon na, a nagpahiyamhiyam
hidi. 3 Ket nagpaenta ni Moyses
ken ni Eliyas, a nakiuhon hidi ha
ni Jesus.

4 Ket kinagi ni Pedro ha ni Jesus,
“Apo, mappiya, ta atoy kami ihe.
Nu kayat mo, magtoklongak ha
tallu. Ket esa para ha nikaw, esa
para ha ni Moyses, ken esa para
ha ni Eliyas,” kon na. 5 Pagkagi
pala ni Pedro, ket bigu la a naula-
pan hidi ha esa a madisyag a
ulap. Ket nagkagi i esa a timek
a naggipu ha ulap, a kinagi na,
a “Ide i Annak ko a ayayatan ko
unay. Temanan moy hikuna!” kon
na timek.

6 Niyaen, ha dende a tallu a
tolduwan ni Jesus, idi nateman
di ito, hinumakab hidi, a nanteng
hidi unay. 7 Ngem binumikan
ni Jesus, ket kinamhet na hidi, a
kinagi na, “Tumaknag kam. Awan

kamon manteng.” 8 Idi tinumangad hidi, awan ha naenta di, nu
awan la ni Jesus a esesa.

9 Niyaen, idi pagbugsok di ha
parabin, binonan na hidi, a ki-
nagi na, “Awan moy pala ipeta ha
maski nu heya a tolay i naenta
moy aye. Imbes na, urayan moy
hanggan nokkan, ha kobosan na
pagbiyag ko manon, a naggipu
ha natay.” 10 Ket kinagi di ha ni
Jesus, “Inpeta mo dan a matay
ka ket magbiyag manon nokkan.
Ngem ha pagitoldu na mamaestro
na Linteg, ipeta di a masapul a
sumoli ni Elias, a magpalungo
mina ha pagdemat na Cristu.”
11 Tinabbeg ni Jesus, “Tahod i ki-
nagi na maestro a hidi na Linteg.
Ta palungo, umangay ni Elias,
penu paggayakan na i ngamin.
12 Ket niyaen, ipeta ko ha nikam,
a inumangay dan ni Elias. Ngem
awan di hikuna nelassin. Linoko
di hikuna. Ket ginimet di ha
nikuna i ngamin a kinaykayat di.
Ket pinatay di. Ket kona bila hito
i gimetan di nokkan ha nikan. Ta
parigatan di bila i Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay.”

13 Idi kinagi na ito ni Jesus,
nakatandiyan di a ni Juan a
Minahagbinyag i pagkagiyan na.
Hikuna man i kakalan ni Eliyas.

Pahusayan ni Jesus i Anak a Hinayup

14 Niyaen, nagsoli di Jesus ken
tallu a kinakuyog na. Pagdemat
di, ket naenta di i kakpalan a
tolay. Ket atoy i esa a lallaki a
inumangay ha ni Jesus a nagpar-
entumeng, ket kinagi na, 15 “Apo,
kagbiyan mo bi i annak ko. Ta
atoy i magpayagyag ha baggi na
ken magpahabhab ha labi na. Ket
permi i rigrigat na. Kanayon
a matakneg hikuna ha gangatan,
onu ha dinom. 16 Niyaen, intu-
gan ko dan ha toltolduwan mo, a
pahusayan di mina. Ngem awan
di kaya,” kon na lallaki. 17 Ket
kinagi ni Jesus, “Makillu i totolay
a awan ha panahod. Apay a
awan kam manahod? Kahangan
kaalay i paganus ko ha malupoy a
panahod moy? Kahangan kaalay
i paghen ko ha nikam, penu man-
ahod kam talaga?” Ket intulos ni
Jesus, “Iyangay mo he i annak
mo.” 18 Ket binon ni Jesus i di-
monyo, sa, linakadan na dimonyo
i annak. Ket dagus a nakahusay
ide a annak.

19 Kobosan na, inumangay a
nalimed i tolduwan na a hidi. Ket
sinalodsod di, “Apay a awan ha
kabaelan mi a magpalakad ha di-
monyo?” 20 Kinagi ni Jesus, “Gipu
ta kulang i panahod moy. Nu atoy
mina i maski ballik a panahod
moy, a kona ha kadakkal na bukal
na mustasa, makaadya kam ha
maski anya a rigrigat. Maski ipeta
moy ha ide a amugod, ‘Umalis ka,
ket hen ka dan ha ho,’ ket umalis
hikuna. 21 Ngem ha kona he a
dimonyo, awan moy maadya nu
awan a permi i pagkararag moy
a pabiyanan moy a magkan.”

Ipugto Manon ni Jesus Megipu ha Katay Na

22 Niyaen, idi naghen hidi
ha Galileya, kinagi ni Jesus ha
tolduwan na a hidi, “Mabikan dan
i tiyempo a pagdakap di ha Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket
igiwat di ak ha kasenti ko a hidi.
23 Ket patayan di ak. Ngem ha
mekatallu a pamalak, magbiyagak
manon a maggipu ha katay.”

Idi natiman di ito, nagladingit
unay i tolduwan na a hidi.

I Pangatad di Jesus ha Buwis para ha Templo

24 Niyaen, inumangay di Jesus
ha Kapernaum. Pagdemat di, ket
binumikan ha ni Pedro i esa a
mahagpabuwis, para ha Templo

na Dios. Kinagi na ha ni Pedro, “Anya, magbubuwis i maestro mo para ha Templo, onu awan?” 25 Ket tinabbeg ni Pedro, “Oni ah.”

Kalpasan na ito, pagdemat ni Pedro ha bilay, ket nagpalungo ni Jesus a magkagi. “Simon,” kon ni Jesus, “Anya i nakam mo? Anya i ugali na hari a hidi ha ide a lutak? Magpabuwis i hari ha annak na, onu sabali i pagalapan na ha korinat na?” 26 Tinabbeg ni Pedro, “I sabali a hidi i pagalapan na ha buwis.” Ket kinagi ni Jesus, “Isu, awan a masapul a magbuwis i annak na a hidi. Ket kona bila hito ha nikan ken Hama ko a Dios. 27 Ngem maski nu kona hito, malaka la a magbuwis kita, penu awan hidi magingal ha nikitam. Isu, umangay ka dan ha diget, a magbanwit ka. Ket ha palungo a padut a maalap mo, pagangakan mo i labi na, ket maeriyokan mo tihay i korinat a pagbuwis ta. Alapan mo iday, ket hen mo a bayadan i buwis ta.”

18

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Katangkayan a Tolay

1 Idi tiyempo hito, inumangay ha ni Jesus i toltolduwan na, a sinalodsod di, “Ha Paghariyan na Dios, heya ha nikami i katangkayan?” 2 Inayagan ni Jesus i esa a annak, a pinataknag na ha saguppang di. 3 Sana, kinagi ha nidi, “Entan moy i annak aye. Awan hikuna magnakam nu panyan na a magpatangkay ha baggi na. Isu, nanakaman moy mina ide a ipeta ko ha nikam, a nu awan kam magbabawi ha kinapangas moy, a magbalin a kona ha ide a annak, awan kam makasaddap ha Paghariyan na Dios. 4 Ha maski nu heya a magpadibbi ha baggi na, a magbalin a kona ha annak aye, hikuna i katangkayan a tolay ha Paghariyan na Dios. 5 Ket maski nu heya a magrespitar ha mapadibbi a tolduwan ko, a kona ha annak aye, mebilang a respitaran na ak bila. 6 Ngem maski nu heya a magpasina ha madibbi a tolduwan ko ha pagitoldu na Dios, maparusaan hikuna. Mas mappiya ha nikuna nu megakad i dakkal a pogedu ha tangad na, ket metogbak hikuna ha diget. Ta marigat unay i parusa na Dios ha tolay a kona hay. 7 Sayang agay ha totolay ha lutak aye. Ta makpal i pakasulisogan di, ket awan di malisiyan. Ngem dakdakkal i parusa ha maski nu heya a magsolisog ha kakalan na a tolay.

8 “Niyaen, nu atoy i maski kona ha kamat onu tikad mo i mangiturong ha nikaw ha liwaliwat, katolan mo mina. Ta mas mappiya nu lompas la i kamat onu tikad mo, basta maghen ka ha Dios ha magnanayon. Basta awan ka sumadap ha impyerno, a kekkamat ka ken kettikad ka a duwa ken marigatan ka hay ha gangatan a awan umaddap. 9 Ket kona bila hito ha mata mo. Nu atoy mina i kona ha mata mo, ket iturong na ka ha liwaliwat, suatan mo dan. Ta mas mappiya a bulding ka a maghen ha Dios ha magnanayon, ngem atoy i duwa a mata mo, ket metogbak ka ha impyerno.”

I Pangareg Megipu ha Napukaw a Karnero

10 “Niyaen, ha dagende a madibbi a tolduwan ko, a kona ha annak, magingat kam mina a awan moy hidi pasanikiyan. Ta ipeta ko ha nikam a madaponan hidi gipu ha anganghel na Dios a kanayon a makasaguppang ha nikuna. 11 [Pati hikan a Annak na Dios a Nagbalin a Tolay. Ta inumangayak he penu isalakan ko i totolay a sinumina dan ha Dios.]

12 “Anya ha nakam moy? Ma-
ganya i esa a tolay, nu atoy i
esa gasut a karnero, ket lompas
i esa ha nidi? Itirak na idagen-
day a siyam a pulo ket siyam
ha pahagdaponan na ha nidi, ket
umangay hikuna a mageriyok ha
esa a linompas. 13 Ket ipeta ko
ha nikam, a nu maeriyokan na,
magragsak hikuna. Ket dakdakkal
i ragsak na ha iday a esa a
naeriyokan na, ngem ha ngamin
a karnero na a awan linompas.
14 Ket kona bila hito ha Nama moy
a Dios. Madiyan na a mapukaw i
maski esa ha dagende a madibbi a
tolay, a awan mina ha sumina ha
nikuna.”

*Nu Atoy i Kabsat Tam a Makali-
wat*

15 “Nu makaliwat ha nikaw i
kabsat mo, umangay ka mina
ha nikuna, a makiuhon kam a
duduwa. Ket ipakatandi mo ha
nikuna i liwat na. Nu temanan
na i kakkagi mo, napasoli manon
i pagkakabsat moy. 16 Ngem nu
madiyan naka temanan, alapan
mo i esa onu duwa a makiuseg
ha nikaw, ket sumoli kamon. Ta
sistiguwan di mina i ngamin a
pakiuhon moy. 17 Ket nu madiyan
na hidi temanan, ipakatandi mo
ha kakabsat moy ha kapilya. Nu
madiyan na a temanan i kakabsat
moy ha kapilya, ibilang mo dan
hikuna a kona ha esa a bakkan
a manahod, a sinumina dan ha
Dios. 18 Ket tahod ide a ipeta ko ha
nikam, a gipu ha pakiusegan moy
ha Dios, mabalin moy a ikemot ha
kapilya moy, ket kona bi ha Dios
i mangikemot. Onu atoy i palobu-
san moy ha kapilya, ket kona bi
ha Dios i mangpalobus. Kona hito
i turay moy a maggipu ha Dios.
19 Ket ipeta ko manon ha nikam,
a atoy i turay moy a maggipu ha
Dios. Ket basta magisesa kam ha
pagkararag moy, tungpalan Nama
ko a Dios i agedan moy, maski
nu duwa kam la a magkararag.
20 Gipu ta maski nu duwa onu
tallu i makipisan gipu ha panahod
di ha nikan, ket atoyak bila ha
nidi.”

*I Pangareg megipu ha Tolay a
Awan Mamakawan ha Agum na*

21 Niyaen, binumikan ni Pedro
ha ni Jesus, ket sinalodsod na,
“Apo, maminhangan a masapul
a pakawanan ko i agum ko a
makangliwat ha nikan? Maski
mamimpitu?” 22 Ket kinagi ni
Jesus, “Awan la a mamimpitu.
Basta pakawanan mo hikuna. Ket
kabeng mon nu hangan a beses.
Maski hanggan awan.

23 “Isu i pangareg ko aye, ket
mekalan i paghariyan na Dios
ha esa a hari a kayat na i
makikuwenta ha tagabu na a hidi.
24 Idi pakikuwenta na, neyan-
gay ha nikuna i esa a tagabu
a nakagahut ha balle na rinib-
ribu a pisos. 25 Ngem awan ha
umanay a pagbayad na. Isu,
inbon na hari a melako ide a
tagabu na, pati i kabanga na,
annak na ken ngamin a kukuwa
na, penu makabayad hikuna ha
gahut na. 26 Niyaen, nagparentu-
meng i tagabu ha saguppang na
happo na, ket nagpakagbi. ‘Apo,
pasensiyaanak mo bi ha ballik
la a tiyempo, ket bayadan ko i
ngamin a gahut ko ha nikaw,’
kon na tagabu. 27 Ket kinagbiyan
hikuna na happo na a hari. Ket
pinakawan na i gahut na, sana,
pinalakad ide a tagabu.

28 “Ngem niyaen, linumapos
ide a tagabu. Ket naenta na i
esa a agum na a nakagahut ha
nikuna ha esa gasut a pisos. Ket
dakapan na hikuna, ket binikkal
na, a kinagi na, ‘Nay ka, mag-
bayad ka dan ha gahut mo
ha nikan.’ 29 Ket nagparentu-
meng i nakagahut, ket nagpak-
agbi. ‘Pasensiyaanak mo bi ha

ballik a tiyempo, ket bayadan
taka,' kon na nakagahut. 30 Ngem
madiyan na temanan i agum na.
Imbes na, intugan na hikuna,
a pinebalud na, hanggan ha
mabayadan na mina i gahut na.
31 "Niyaen, naenta na ito na
kakalan na a hidi a tagabu. Ket
nagsaket i nakam di, gipu ta
awan ha kagbi ni tagabu ha agum
na. Isu, inumangay hidi ha hari,
ket inpakatandi di i ngamin a
nagimet. 32 Ket pinaayagan ni hari
ni tagabu, a inpeta na, 'Madukas
ka a tagabu! Maski pinakawan
ko dan i ngamin a gahut mo,
gipu ta nagpakagbi ka ha nikan.
33 Ngem niyaen, awan ka ha kagbi
ha agum mo! Kagbiyan mo mina
hikuna a kon na ha pinagkagbi ko
ha nikaw!' kon na hari. 34 Ket gipu
ha pagingal na hari, pinebalud na
ni tagabu, penu maparusa, hang-
gan a mabayadan na i ngamin a
gahut na."
35 "Niyaen," kagi ni Jesus, "kona
bila hito i gimetan Nama ko a
Dios, nu awan moy pakawanan i
kabsat moy a tahod."

19

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

1 Niyaen, idi kobos ni Jesus a
magitoldu, linakadan na i probin-
siya a Galileya, ket inumangay ha
Judeya, ha dibelew na Karayan
Jordan. 2 Ket atoy bila i makpal
a tolay a tinumagubet ha nikuna.
Ket pinahusay na hidi.
3 Niyaen, inumangay ha nikuna
i kappal a Pariseyo, penu silowan
di mina gipu ha salodsod di. Isu
a sinalodsod di, "Anya? Ipalobus
wade na Linteg a isina na lallaki i
kabanga na, maski nu anya i gipu
na?" 4 Tinabbeg ni Jesus, "Awan
moy dod nabasa ide a paset na
Libro na Dios? 'Idi pinarsuwa na
Dios i lutak, ginimet na i lallaki
ken babbey, a magkabanga mina
hidi.' 5 Ket kinagi na Dios, 'Ide
i gipu na a lakadan na lallaki i
daddakkal na, penu makiagum ha
kabanga na, ket magbalin hidi a
esesa' kon na Dios. 6 Isu," kagi
ni Jesus, "awan hidi a duwa, nu
awan a esa dan hidi. Niyaen, gipu
ta pinagesa na hidi na Dios, madi
nu pagsinaan na hidi na tolay,"
kon ni Jesus.

7 Ngem sinalodsod paman na
Pariseyo a hidi, "Oni, ngem apay
a inbon ni Moyses a meyatad na
lallaki ha kabanga i kasuratan
na pinagsina di, sana, mapalakad
i kabanga na?" 8 Ket kinagi ni
Jesus ha nidi, "Gipu ha kinaigat
na buntok moy. Gipu ta madiyan
moy a magteman. Isu i gipu na a
inpalobus ni Moyses a isina moy
i kabanga moy. Ngem awan a
kona hito idi naparsuwa i lutak.
9 Niyaen, nanakaman moy mina
ide, a ha maski nu heya a lal-
laki a mangisina ha kabanga na,
sa, mangabanga ha sabali, maski
awan nangilallaki i kabanga na
heya, makaliwat hikuna ha sagup-
pang na Dios. Ket kona nu nan-
gibabbey dan hikuna."

10 Kinagi na tolduwan na a hidi,
"Nu kona hay i kasasaad na magk-
abanga, mas mappiya a awan ha
mangabanga." 11 Ngem tinabbeg
ni Jesus, "Awan ha makatongpal
ha ide nu awan la hidi a pag-
balinan na Dios. 12 Ha kappal a
lallaki, awan hidi makakabanga,
gipu ta kurang la i kinalallaki
di idi neenak hidi. Ha kappal,
awan hidi makakabanga, gipu ta
nakapon hidi. Ngem ha kappal,
madiyan di a magkabanga, penu
makatulos hidi ha pinagserbe di
ha Dios, a awan mina ha magtap-
pag ha pinagserbe di.

"Niyaen, ha maski nu heya
a mannakabalin a magserbi ha

Dios ha kona ihe, magserbi mina
hikuna.”

I Kagbi ni Jesus ha Annak a Hidi

13 Idi esa a pamalak, atoy i
kappal a nangiyangay ha annak di
ha ni Jesus, penu itupu na i kamat
na ken ikararagan na hidi. Ngem
idi netan na agagum ni Jesus,
binahang di hidi a nangiyangay
ha annak. 14 Ngem kinagi ni
Jesus, “Palobusan moy a umangay
i annak a hidi ha nikan. Awan
moy hidi salenan. Ta kona ha
dende a annak i magpasakop a
hidi ha Dios a paghariyan na.”
15 Ket intupo na i kamat na ha
nidi, sa linumakad.

I Nabaknang a Lallaki

16 Niyaen, atoy esa a lal-
laki a inumangay ha ni Jesus,
a kinagi na, “Maestro, anya
mina i mappiya a gimetan ko,
penu maghenak ha Dios ha
magnanayon?” 17 Ket kinagi
ni Jesus, “Apay wade a hikan
i salodsodan mo megipu ha
mappiya a paggimet? Atoy la isesa
a mappiya. Awan ha mappiya
nu awan la i Dios. Niyaen, nu
kayat mo a maghen ha Dios ha
magnanayon, tongpalan mo i
Linteg na Dios.” 18 Ket sinalodsod
na lallaki, “Anya a linteg?”
Ket kinagi ni Jesus, “Awan ka
magbuno, awan ka mangibabbey,
awan ka magtakaw, awan ka
magsileng onu magswitik. 19 Ket
deyawan mo i hama ken hena
mo. Ket ayatan mo i kakalan mo
a tolay a kona ha pinagayat mo ha
baggi mo. Idagende i bon na Dios
ha nikaw,” kon ni Jesus.

20 Ket kinagi na lallaki, “Mae-
stro, tinongpal ko dan i ngamin
a dagenday. Isu, anya pala i
masapul ko?” kon na.

21 Ket kinagi ni Jesus, “Nu kayat
mo a awan ha pagkurangan mo,
hen mo ilako i ngamin a aruwatan
mo. Ket iyatad mo ha napobre
a hidi i naglakwan mo. Ket
umusoseg ka dan ha nikan. Nu
gimetan mo ide, atoy i kinabak-
nang mo ha Dios, a alapan mo
nokkan.”

22 Ngem idi nateman na ito
na lallaki, naladingit hikuna, ket
linumakad a silaladingit. Ta
nabaknang hikuna unay.

23 Ket kinagi ni Jesus ha
tolduwan na a hidi, “Ipeta ko
ha nikam, a marigat a sumadap
i mabaknang ha paghariyan na
Dios. 24 Ipeta ko paman ha
nikam, a mas malaka a meturok i
makadakklan ha abot na dagum,
ngem makasaddap i mabaknang
ha paghariyan na Dios.”

25 Nalaktat unay i tolduwan na
a hidi, idi nateman di ito. Isu,
sinalodsod di, “Nu kon na hito,
heya i mesalakan nokkan? Pu-
los wade a awan ha mehusto a
maghen ha Dios ha magnanayon!”
kon di. 26 Ket inaamatan na hidi ni
Jesus, a kinagi na, “Tamos. Awan
a makesalakan i tolay ha baggi na.
Ngem maski nu anya a awan a
mabalin ha tolay, mabalin paman
ha Dios. Ta magimet na Dios i
maski nu anya.”

27 Ket kinagi ni Pedro, “Apo,
atoy kami ihe, ket intirak mi i
ngamin a kukwa mi, penu umuseg
kami ha nikaw. Anya wade i
gungguna mi?” 28 Kinagi ni Jesus
ha nidi, “Tahod ide a ipeta ko
ha nikam, a pabiguwan na Dios
nokkan ide a lutak. Ket nokkan,
magetnodak ha inaamakan a
pagetnodan ha Paghariyan ko.
Maski hikam a umusoseg ha
nikan, makipagetnod kam bila,
a mangituray kam ha ngamin a
Judyo a apapo na esapulo ket
duwa a annak ni Israel. 29 Ket
ha maski nu heya a magayat
ha nikan ha dakdakkal ngem ha
ngamin a kukwa na, magbiyag
hikuna ha Dios ha magnanayon.
Ket nu intirak na i bilay na, i

patakka onu hama ken hena na,
onu annak na, onu lutak na,
penu umusoseg ha nikan, tahod a
atdinan hikuna na Dios ha makpal
a gungguna, a nasursurok. Ket
magbiyag hikuna ha Dios ha
magnanayon. 30 Ngem ha makpal
a matangkay niyaen, mapadibbi
hidi nokkan. Ket ha makpal
a madibbi niyaen, hidi man i
patangkayan na Dios nokkan.” Ito
i inkari ni Jesus ha agagum na.

20

I Pangareg Megipu ha Gungguna na Dios

1 Niyaen, kinagi ni Jesus,
“Ta mearig i paghariyan na
Dios ha esa a makintalon a
magpatarabaho ha tarabahador
a hidi. Idi nasapa, linumapos
hikuna a mageriyok ha tangdanan
na a magtarabaho ha talon na.
2 Nakitulag hikuna ha tangdanan
na a hidi, ket mamisu i tangdan
di ha magmalmalem. Sana,
pinaangay hidi ha talon na.
3 “Idi alas nuwebe, inumangay
hikuna ha tiyendaan, ket naenta
na i kappal a atoy hay, ta awan
hidi ha tarabaho. 4 Kinagi na,
‘Magtarabaho kam bila ha talon
ko, ket tangdanan takam nokkan
ha mekusto a tangdan moy.’ Ket
inumangay hidi a nagtarabaho.
5 “Nagkalan i ginimet na idi alas
dose ken alas tres. Linumapos
hikuna a nagpatarabaho. 6 Idi
dandani dan a alas singko,
linumapos hikuna manon, ket
naenta na i kappal a awan ha
tarabaho. Ket kinagi na ha nidi,
‘Apay a dadailan moy i tiyempo
moy a magmalmalem?’ 7 Kinagi
di, ‘Awan kami ha tarabaho.’ Isu,
kinagi na makintalon, ‘Hen kam
bila a magtarabaho ha talon ko,’
kon na.
8 “Niyaen, idi apon dan, kinagi
na makintalon ha porman,
‘Nay, ayagan mo i tarabahador
a hidi, ket tangdanan mo hidi.
Ket irugi mo ha nagdilokod a
sumadap.’ 9 Isu, natangdanan i
tarabahador a hidi, nangrugi ha
nidi a sinumadap idi alas singko.
Ket natangdanan hidi ha mamisu.
10 Ket dinumemat i tarabahador
a hidi a nagpalungo, ket kagin
di a tangdanan na hidi ha dakdakkal, ta dakdakkal i tarabaho
di. Ngem mamisu bila i tangdan di. 11 Idi ginumiwat hidi
ha tangdan di, nagreklamo hidi
ha makintalon. 12 Kinagi di, ‘Esa
la a oras i pinagtarabaho na dagende a nagdilokod. Ngem anya
ha nikami? Nagattam kami ha
pasi na singgit a nagmalmalem.
Apay a magkalan la i tangdan
mi?’ 13 Ket kinagi na makintalon
ha esa ha nidi, ‘Ilay ko, awan
taka dinaya. Nagtulag kitam a
mamisu i magmalmalem. 14 Isu,
alapan mo dan i tangdan mo, ket
lumakad ka. Kayat ko a ikalan
i tangdan mo ha intangdan ko
ha nagdilokod a hidi. 15 Ta ide
i kalintegan ko, a manggasto ha
kuwarto ko gipu ha pagayatan ko
a mismo. Anya? Umapal ka wade
gipu ta sibubuslon i pagiyatad ko?’
kon na makintalon.
16 “Isu,” intulos ni Jesus, “mearig
ito ha paghariyan na Dios. Ta
magkalan man i panggungguna
na Dios ha totolay a nasakop na.
Ket maski ha madibbi a hidi a
sumadap ha dilokod, magkalan
i gungguna di a kona ha nagpalungo. Ket ha nidi a nagpalungo, ket magpatangkay ha
baggi di, mapadibbiyan hidi, ta
magkalan man i gungguna di.”

I Nekatallu a Pugto ni Jesus Megipu ha Katay na

17 Niyaen, idi paglakad di Jesus
ha Jerusalem, inyadiyo na i esa
pulo ket duwa a tolduwan na, ket
kinagi na ha nidi, 18 “Temananak
moy bi. Umangay kitam niyaen

ha Jerusalem. Ket nu dumitang
kitam, megiwat i Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay ha matangkay
a hidi a padi ken maestro a hidi
na linteg. Ket hukoman di ak a
mapapatay. 19 Sadi ak, igiwat ha
gangannaet a hidi abakan a Judyo.
Ket kayagan di ak, ken sabdan di
ak, ken pelansa di ak ha kudos.
Ket kobosan na tallu a pamalak,
magbiyagak manon."

I Pagaged na Hena di Santiyago ken Juan

20 Idi kinagi na ito ni Jesus,
binumikan i kabanga ni Sebedeyo,
ket intugan na i annak na a
duwa. Nagparentumeng hikuna
ha saguppang na a magaged ha
nikuna. 21 Kinagi ni Jesus, "Anya
i kayat mo?" Ket kinagi na bakas,
"Apo, nokkan nu maghari ka, ket
magetnod ka ha kahariyan mo,
ipalobus mo bi a makipaghari ha
nikaw idagende a duwa a annak
ko. Maski umetnod i esa ha
kanawan mo ken esa ha kanigid
mo." 22 Ngem tinabbeg ni Je-
sus, "Awan moy makatandiyan i
agedan moy. Anya, kaya moy
a attaman i rigrigat a attaman
ko nokkan?" Ket tinabbeg di
Santiyago, "Oni. Kaya mi dan."
23 Ket kinagi ni Jesus, "Tahod a
marigatan kam nokkan, a kona ha
nikan. Ngem bakkan a hikan i
mangpili ha agum ko a maghari
onu makikaetnod ha nikan. Ta
Hama ko la i makatandi ha iday.
Hikuna i naggayak ha pagtuturay
ha paghariyan ko."

24 Niyaen, idi nabaheta na san-
gapulo a agagum di, nakaingal
hidi ha magkabsat aye, gipu ha
inaged di. 25 Isu, inayagan ni Jesus
idagende a sangapulo ket duwa.
Ket kinagi na, "Katandiyan moy i
ugali na magtuturay ha ide a lu-
tak. Ket madaggi i pangibonan di
ha totolay, a turayan di. 26 Ngem
masapul a awan a kona hito ha
nikam. Ta maski nu heya a mag-
turay mina ha nikam, masapul a
magpadibbi hikuna ha baggi na,
a magserbe ha nikam. 27 Oni
ah. Ta maski nu heya a maging
matangkay mina ha nikam, masa-
pul na a padibbiyan i baggi na a
magbalin a kona ha tagabu moy a
magdaggap ha nikam. 28 Ta kona
bila hito ha nikan a Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay. Awanak inu-
mangay penu padaggapanak ha
totolay, nu awan penu daggapan
ko hidi. Ket ide i gipu na a
iyatad ko i biyag ko a pangsaka ha
makpal a tolay."

Pahusayan ni Jesus i Duwa a Bulsak

29 Idi linumapos di Jesus ha ili
a Jeriko, tinumagubet i kakpalan
a tolay. 30 Niyaen, atoy bila i
duwa a bulsak a nakaetnod ha
hikeg na karsada. Idi nabaheta
di a tumataleb ni Jesus, nagayag
hidi, "Apo ni Dabid, kagbiyan
mo kami!" 31 Ngem binahang na
hidi na kakpalan, ket sinaway
di hidi a awan mina hidi magk-
agi. Ngem impigsa di bulsak i
pagayag di, "Happo, apo ni Dabid,
kagbiyan mo kami!" 32 Ket tinu-
maran ni Jesus, a nagayag ha
nidi, a sinalodsod na, "Anya i
kayat mo a gimetan ko ha nikam?"
33 Ket kinagi di bulsak, "Apo,
kayat mi manon a makaenta."
34 Kinagbiyan hidi ni Jesus, ket
kinamhet na i mata di. Ket da-
gus a nakahusay hidi a makaenta
manon. Ket inumunod hidi ha ni
Jesus.

21

I Pagdemat di Jesus ha Jerusalem

1 Idi bumibikan di Jesus ha ili
a Jerusalem, dinumemat hidi ha
Betpeg, a mabikan ha amugod na
Olibet. Ket pinaangay ni Jesus i
duwa a tolduwan na, 2 a kinagi

na ha nidi, “Umangay kam ha
baryo ha kalipat aye. Ket atoy
ha ruwangan na i kabayo ken
urbon na. Lakbisan moy bi hidi, a
iyangay moy ha nikan. 3 Nu atoy i
magsalodsod, ipeta mos, a ‘Kasor
ni Apo ide, ket ipasoli na a dagus,’
kon moy ah.”
4 Niyaen, nagimet ito penu
matungpal i kinagi na minahag-
pugto idi, 5 a “Ipeta mo ha toto-
lay ha Jerusalem,” kagi na Dios,
“Entan moy. Dumemat ha nikam
i hari moy. Maanus hikuna ken
masaniki. Nagpadibbi hikuna ha
baggi na a magsakay ha urbon na
kabayo,” kon na Dios.
6 Isu, inumangay i tolduwan ni
Jesus a ginimet di i nebon na. 7 Ket
linaged di i kabayo ken urbon
na. Ket pinalayat di i tennon
di. Ket nagsakay ni Jesus. 8 Ket
makpal a tolay i nangiyabak ha
tennon di ha dilan. Ket atoy i
kappal a nagkatol ha tengi-tengi
na kayo, ket indatton di ha dilan.
(Ta kona ihe i pangdeyaw di penu
mepaenta di a matulok hidi ha
hari.) 9 Ket nagdeydeyaw i kak-
palan a nagpalungo ha ni Jesus
ken hidi a inumunod, a kinagi
di, “Deyawan tam i apo ni Dabid!
Deyawan tam i Hari a pinaangay
na Dios! Deyawan tam i Dios a
katangkayan!”
10 Niyaen, kassaddap ni Jesus
ha Jerusalem. Ket nariribuk i
ngamin a tolay. “Heya wade
hikuna?” sinalodsod di. 11 Ket
makpal i nagtabbeg a, “Hikuna
ni Jesus, i mahagpugto a taga-
Nasaret, Galileya.”

Dalusan ni Jesus i Templo

12 Niyaen, sinumadap ni Jesus
ha Templo. Ket binugew na i
mahaglako a hidi ken naggatang
a hidi ha disalad na Templo. Ket
binaliktad na idagenday a lame-
saan na mahagsulet ha korinat.
Ket kona bila hito ha dagenday
a pagetnodan na maglaklako ha
kalapati a hidi. 13 Kinagi na ha
nidi, “Ide i nesurat ha Libro na
Dios, ‘I bilay ko aye i bilay a
pagkararagan,’ kon na Dios. Ngem
pinagbalin moy dan a paghenan
na mahagtakaw,” kon ni Jesus.
14 Niyaen, inumangay i bulsak
ken pilay a hidi ha ni Jesus ha
Templo. Ket pinahusay na hidi.
15 Ngem nakaingal i matangkay a
hidi a padi ken maestro a hidi
na Linteg idi naenta di i nakad-
datan a gimigimet na. Ket naenta
di i annak a hidi ha Templo a
nagdeydeyaw ha, “Madeydeyaw i
apo ni Hari Dabid,” kagi di. 16 Isu,
nagreklamo i papadi ken maestro
a hidi na Linteg, a kinagi di ha
ni Jesus, “Sanegan mo i kakkagi
na dagende a annak! Nakaliwat
dan hidi!” Ket kinagi ni Jesus,
“Masaneg ko hidi. Apay? Awan
moy dod nabasa i nesurat ha Li-
bro na Dios? Ta nesurat dan,
a ‘Tinolduwan na Dios i annak
a hidi, penu deyawan di ha in-
aamakan.’ ” 17 Kinagi ito ni Jesus,
sana, linakadan hidi, a inuman-
gay hikuna ha ili a Betaniya, a
pagkilapan na.

*I Kayo a Igos a Awan Mag-
bunga*

18 Idi kaugman na, nagsoli di
Jesus ha Jerusalem. Ket magiyalap
hikuna. 19 Ket naenta na i esa a
kayo a igos ha hikeg na dilan. Ket
inumangay hikuna a mangenta
nu atoy bunga na, ta magbunga
mina i igos, basta atoy dan i dodon
na. Ngem idi pagsangpit na, pasig
la dodon i naeriyokan na. Ket
kinagi na, “Nangrugi ha yenan,
awan ka manon magbunga!” Ket
dagus a nalannas iday a kayo.
20 Idi naenta na tolduwan na a
hidi, nalaktat hidi, a sinalodsod di,
“Panyan na? Minalannas a dagus
iday a kayo!” 21 Ket kinagi ni Jesus,
“Nanakaman moy ide a ipeta ko
ha nikam. Basta manahod kam ha

Dios, ken awan magduwaduwa i
nakam moy, ket magimet moy bila
i ginimet ko ha ide a kayo. Ket
awan la ide nu awan a maadya
moy i maski nu anya a rigrigat
a magsalen ha nikam. 22 Ket
maski nu anya a agedan moy ha
Dios, magiwat moy, basta mana-
hod kam ha nikan."

I Salodsod Megipu ha Turay ni Jesus

23 Niyaen, sumadap manon ni
Jesus ha Templo. Ket idi nag-
itoldu manon hikuna, inuman-
gay i matangkay a papadi ken
panglakayan a hidi na Judyo. Ki-
nagi di, "Anya i kalintegan mo
a manggimet ha dagende a bag-
bagay? Heya i nangiyatad ha
nikaw ha turay a kona he?" 24 Ket
tinabbeg ni Jesus, "Ha palungo,
palobusanak moy bi a magsalod-
sod ha nikam. Nu matabbe-
ganak moy, ipeta ko bila ha
nikam nu heya i nangiyatad ha
turay ko a maggimet ha dagende.
25 Niyaen, ipeta moy bi nu hadya
i nagipuwan na turay ni Juan a
minahagbinyag. Anya ha nakam
moy? Nagipu ha Dios, onu nagipu
ha sabali la a tolay?" kon ni Jesus.

Ket naginuhon hidi nu anya
mina i tabbeg di. "Nu ipeta
tam a nagipu ha Dios i turay ni
Juan, metabbeg ni Jesus, 'Apay
dod, awan kam nanahod ha ni
Juan?' 26 Ngem delikadu nu ipeta
tam a nagipu ha sabali la a tolay,
ta manahod i kakpalan a hidi ha
ni Juan. Tahodan di a hikuna
i mahagpugto a naggipu ha Apo
Dios." 27 Isu a tinabbeg di ha ni
Jesus, "Awan mi katandi." Ket
kinagi ni Jesus, "Gipu ta awanak
moy tinabbegan, awan takam bila
tabbegan nu anya i turay ko a
maggimet ha dagende a bagay."

I Pangarig Megipu ha Duwa a Annak

28 Ket kinagi ni Jesus ha Judyo
a hidi, "Anya i nakam moy ha
ide? Atoy esa a lakay ken duwa a
annak na a lallaki. Ket inumangay
i lakay ha palungo a annak na,
ket kinagi na, 'Annak ko, hen
ka dan a magtarabaho ha talon
ko.' 29 Tinabbeg na annak na,
'Madiyan ko.' Ngem kobosan na,
nagbabawi hikuna, ket inuman-
gay a nagtarabaho. 30 Niyaen,
inumangay i lakay ha boridik, ket
binonan na a kona ha inbon na
ha hekka na. Intabbeg na boridik,
a 'Oni, Apo. Hikan i umangay!'
Ngem awan hikuna inumangay.

31 "Niyaen," kagi ni Jesus,
"magsalodsodak ha nikam. Ha
dende a duwa, heya i nangtongpal
ha pagayatan nama di?" Ket
tinabbeg na Judyo a hidi, "I
palungo a annak." Ket kinagi
ni Jesus ha nidi, "Tamos. Ket
niyaen, ipeta ko a awan kam
mabikan ha paghariyan na Dios.
Ket awan kam makasaddap ha
paghariyan na. Imbes na, mas
mabikan i madibbi a totolay, a
kona ha mahagpabuwis a hidi,
onu pampam a hidi. 32 Ta
inumangay ha nikam ni Juan
a nangitoldu ha nalinteg a
ugali. Ngem awan moy hikuna
tinahodan, maski nanahod dan
idagende a mahagpabuwis ken
pampam a hidi. Ket naenta moy i
pinagbabawi di. Ngem awan kam
nanahod ha pinagitoldu ni Juan.
Ket awan kam nagbabawi."

I Pangareg ni Jesus megipu ha Annak na Makinlutak

33 Ket tinumulos ni Jesus a
magestoriya ha nidi. "Temanan
moy i esa pala a pangareg," kagi
na. "Nikuna, atoy i esa a lakay,
ket minulaan na i lutak na ha
unas. Sana, inaladan i kaunasan
na, ket ginimet na i pagpespesan
ha unas. Ket pinataknag na i
torre a paghenan na guwardya a
hidi. Kobosan na, inpaabang na

i kaunasan ha makitalon a hidi.
Sa hikuna, linumakad ha sabali a
bayan.
34 “Niyaen, pagdemat na
tiyempo na pagkatol ha unas, ket
pinaangay na i kappal a tagabu
na a mangalap mina ha bunong
na. 35 Ngem ha makitalon a
hidi, dinakap di i tagtagabu na.
Ket dinanog di i esa, ket binuno
di i mekaduwa, ket binisag di
i mekatallu. 36 Ha ni Lakay,
pinaangay na manon i sabali a
tagtagabu na a makpal paman
ngem idi palungo. Ngem kona
bila hito i ginimet na makitalon a
hidi ha tagtagabu na. 37 Kobosan
na ngamin, pinaangay ni Lakay
i bukod na a annak. Kinagi
na ha nakam na, ‘Siguradowak
a respitaran di i annak ko!’
38 Ngem idi naenta na makitalon
a hidi, naginuhon hidi, ‘Ide dan
i magtawid ha lutak ni Lakay!
Patayan tam mina hikuna, penu
hikitam mina i magtawid ha lutak
na aye,’ 39 Ket dinakap di, ket
inlapos di hikuna ha kaunasan,
sadi, pinatay.
40 “Niyaen,” kagi ni Jesus, “anya
ha nakam moy? Nu dumemat
i lakay a makinlutak, anya i
gimetan na ha makitalon a hidi?”
41 Ket tinabbeg na Judyo a hidi,
“Siyempre! Patayan na i maki-
talon a hidi. Naranggas hidi! Ket
ipaabang na i kaunasan na ha sa-
bali a makitaltalon a mangiyatad
ha nikuna ha bunong na.” 42 Ket
kinagi ni Jesus, “Tahod i kinagi
moy. Ngem awan moy wade
nabasa ide a nesurat ha Libro na
Dios?
‘Nagayak i esa a inaamakan a
pugedu, para ha bilay.
Ngem madiyan na a usaran
na tarabahador a hidi.
Ngem maski nu kona hito,
medatton paman ide a
pugedu ha suli na bilay
a pangadigi ha ngamin a
bilay. Ide i ginimet na Dios,
ket mappiya unay ide ha
nikitam.’
43 “Niyaen,” intulos ni Jesus,
“isu a ipeta ko a palakadan na
kam na Dios ha paghariyan na,
ket sakopan na i sabali a hidi a
umusoseg ha nikuna. 44 Ket ha
maski nu heya a magsenti ha ide a
pogedu, matangpod hidi nokkan.
Ket ha nidi a magpabiyan ha ide a
pogedu, hidi i hamsitan na pogedu
aye, ket meyappah hidi nokkan
ha pahas.” Ide i pangikalan ni
Jesus ha maski nu heya a awan a
manahod ha nikuna.
45 Idi nasaneg ito na matangkay
a papadi ken Pariseyo a hidi,
nakatandiyan di a hidi man i
nagkagiyan ni Jesus ha dagende
a pangaregan na. 46 Ngem idi
padasan di hikuna padakapan,
nanteng hidi ha kakpalan hay a
tolay. Ta inbilang na totolay ni
Jesus a tahod a mahagpugto a
naggipu ha Dios.

22

I Pangareg Megipu ha Pagbodaan

1 Nagestoriya manon ni Jesus
ha esa a pangareg. Kinagi na,
2 “Mearig i Paghariyan na Dios ha
esa a hari a nagpasilebra gipu ha
pinagkasar na annak na a lallaki.
3 Ket pinaangay na i tagtagabu na
a mangayag ha nidi a naawis na.
Ngem madiyan di a umangay.
4 “Isu a pinaangay na i sabali a
tagtagabu na. Ket kinagi na, ‘Ipeta
moy ha nidi a naawis a nesagana
dan i pagsilebra ko. Naparti
dan idende a makadakklan ken
idende a urbon a napatabi. Ket
nesagana i ngamin a kasapulan.
Isu, umangay kam ha yenan ha
pagbodaan aye.’ 5 Ngem awan
nanahod i naawis a hidi. Imbes
na, tinumulos hidi ha paggimi-
gimet di. Inumangay i esa ha
talon na. Ket inumangay i sabali

ha negosio na. 6 Ket ha kappal
a hidi, dinakap di i tagtagabu na
hari, a pinarparigat di hidi, sadi
pinatay.
7 “Niyaen, nagingal ni Hari. Ket
pinaangay na i sundalu na a
hidi. Ket pinatay di i nangpap-
atay a hidi, sadi pinatutod i ili
di. 8 Kobosan na, inayagan ni
Hari i tagtagabu na, ket kinagi
na, ‘Nesagana dan i pagsilebra,
ngem awan a mekari idenday a
inawis ko. 9 Isu, niyaen, umangay
kam ha kalkalsada, ket awisan
moy i ngamin a maenta moy, a
makipagsilebra mina hidi ha pag-
bodaan aye.’
10 “Ket inumangay i tagtagabu
na hari. Ket inawis di i ngamin a
naeriyokan di, maski nu madukas
hidi onu mappiya. Ket gipu ta
kona hito, pinutat di i pagbodaan
ha makisilebra a hidi.
11 “Niyaen, pagsaddap ni Hari
penu maenta na i makisilebra a
hidi. Ket naenta na i esa a lal-
laki a awan ha badu a pakipag-
boda. 12 Ket kinagi ni Hari ha
nikuna, ‘Agay! Iyatad ko i badu
a pakipagboda ha ngamin a mak-
isilebra. Apay a sinumadap ka
he a awan ka ha badu a pakipag-
boda?’ kon na hari. Ngem nag-
ulimek la i lallaki. 13 Sa, kinagi na
Hari ha tagtagabu na, ‘Gakadan
moy i kamat na ken tikad na,
ket itogbak moy ha kadihaman
ha lapos. Ha kadihaman ihay i
pagsangetan ken pagrarangsitan
na totolay gipu ha rigrigat di,’ kon
na Hari.” 14 Ket kinagi ni Jesus,
“Niyaen, makatandiyan moy mina
a makpal i totolay a maawisan ha
Paghariyan na Dios, ngem ballik
la i totolay a piliyan na.”

*I Salodsod Megipu ha Pinag-
bayad di ha Buwis*

15 Kobosan na, inumangay i
Pariseyo a hidi, ket nagtutulag
hidi nu panyan di a mapaliwat ha
ni Jesus ha kagi na. 16 Ket pinaan-
gay di ha nikuna i toltolduwan
di ken toltolduwan ni Herod, a
nagkagi ha ni Jesus ha, “Maestro,
katandiyan mi a tahod i pagitoldu
mo. Ket katandi mi a magitoldu
ka ha tahod megipu ha pagayatan
na Dios. Ket katandi mi bila a
awan ha idumduma mo a tolay,
maski matangkay onu madibbi.
17 Isu, ipeta mo bi nu anya ha
nakam mo. Anya, makaliwat ki-
tam ha Linteg tam, onu awan, nu
magpaga kitam ha buwis ha Hari
na Roma?”
18 Ngem katandi ni Jesus a
madukas i pangsurbar di. Isu,
kinagi na, “Hikam a aginsisingpet.
Apay a kayat moyak a surubaran?
19 Ipaenta moy ha nikan i korinat
a pagbuwis.” Ket inyangay di ha
nikuna i kuwarto. 20 Ket kinagi ni
Jesus ha nidi, “Ipeta moy nu heya
i makinladawan ha ide a korinat,
ken heya i nagen a nesurat ha
he?” kon ni Jesus. 21 “Iday i Hari
na Roma,” kon di. Ket kinagi ni Je-
sus, “Isu, iyatad tam mina ha Hari
na Roma idagende a kukuwa na,
idagende a atoy ha rupa na ken
nagen na. Ket iyatad tam mina ha
Dios idagenday a kukuwa na Dios,
idagenday a atoy i karuprupa na
Dios, a kona ha ayat tam, ken
nakam tam, ken pigsa tam,” kon
ni Jesus.
22 Niyaen, idi nasaneg di i
tabbeg ni Jesus, nalaktat unay i
Pariseyo a hidi. Ket linakadan di
hikuna.

*I Salodsod Megipu ha Pagbiyag
na Manon na Natay*

23 Niyaen, ha ide a pamalak,
inumangay ha ni Jesus i kappal a
Saduseyo. Ket kayat di bila a pali-
watan ni Jesus ha kagi na. (Ida-
gende a Saduseyo i esa a kalase
na Judyo a awan manahod a mag-
biyag manon i tolay a natay dan.)
24 Sinalodsod di, “Maestro, insurat
ni Moyses ide a linteg, a ‘Nu matay

i lallaki a atoy kabanga na, ket
awan pala ha annak, masapul na
wadi na a magkabanga ha ipag na
a nabilu, penu magenak hikuna.
Ket ibilang di mina i annak na aye
ha annak na hekka na a minatay',
kon ni Moyses.
25 "Niyaen, Maestro, atoy i pitu a
lallaki idi a nagkakabsat ha lugar
mi. Ket nangabanga i hekka,
ngem minatay hikuna a awan ha
annak. Isu, kinabanga na wadi na
i ipag na a nabilu. 26 Ket minatay
bila hikuna a awan ha annak.
Ket kona bila hito ha nekatallu.
Ket kona bila hito hanggan ha
nekapitu. Minatay hidi ngamin a
awan ha annak. 27 Ket ha dilokod,
natay bila i babbey. 28 Niyaen,
netoldu mo a makabiyag manon i
tolay a natay, kon na kan. Isu, ide
i salodsod mi ha nikaw. Nokkan,
ha tiyempo na pinagbiyag manon
na totolay, heya i makinkabanga
ha ide a babbey? Ta nagkabanga
hidi ngamin ha nikuna?"
29 Ngem tinabbeg ni Jesus,
"Madi i nakam moy! Ta awan moy
katandi i Libro na Dios, ket awan
moy katandi i pinnakabalin na
Dios. 30 Ta nokkan, nu magbiyag
manon i natay a hidi, awan hidi
mangabanga. Ta maghen hidi
ha Dios ha magnanayon, a kona
ha anghel a hidi, a awan hidi
mangabanga. 31 Apay a kagin
moy a awan magbiyag manon
i totolay? Nagpatahod dan ni
Moyses a magbiyag manon i
tolay. Ket nanakaman moy mina
i pinasurat na Dios ha nikam.
32 Ta kinagi na Dios ha ni Moyses,
'Hikan i deyawan ni Abraham,
ken ni Isak, ken ni Hakob,'
kon na Dios. Ket gipu ha ide,
makatandiyan tam a magbiyag
manon hidi. Ta magdeydeyaw
pala hidi, maski nu minatay
dan. Ket awan ha magdeyaw ha
Dios nu awan hidi a magbiyag.
Isu, madi i nakam moy." 33 Ket
nalaktat i kakpalan a hidi, idi
nateman di i pagitoldu ni Jesus.

I Mangina a Bon na Dios

34 Ngem ha Pariseyo a hidi,
inumangay bila hidi ha ni Jesus,
idi nabaheta di a nangabak ni
Jesus ha Saduseyo a hidi. 35 Ket
atoy ha nidi i esa a maestro na
Linteg, a kayat na a mangsurubar
ha ni Jesus. Isu, sinalodsod na,
36 "Maestro, anya wade i kangi-
naan a linteg ha Libro na Dios?"
37 Ket kinagi ni Jesus, "Ide i kang-
inaan a linteg, a 'Masapul a ay-
atan mo i Happo mo a Dios ha
ngamin a biyag mo, ken ngamin
a paggimet mo, ken ngamin a
nakam mo.' 38 Ide i kanginaan a
linteg. 39 Ket i nekaduwa a linteg
i kakalan na. 'Ayatan mo dan i
agagum mo, a kona ha pinagayat
mo ha baggi mo a mismo,' kon na
linteg. 40 Niyaen, awan ha linteg
a mas mangina ngem ha dende
a duwa. Nu umusoseg kam ha
dende, natongpal moy i ngamin
a linteg ni Moyses ken ngamin
a pagitoldu na minahagpugto a
hidi."

I Salodsod megipu ha Cristu

41 Niyaen, idi atoy pala di
Pariseyo ha lebut na, nagsalodsod
ni Jesus ha nidi, 42 a kinagi na,
"Anya i mepeta moy megipu ha
Cristu a inkari na Dios a paan-
gayan na, a mangisalakan ha to-
tolay? Ha nakam moy, heya i
minappo na?" Ket tinabbeg na
Pariseyo a hidi, "Maggipu hikuna
ha kaputotan ni Hari Dabid." 43 Sa,
kinagi ni Jesus, "Nu tahod i kinagi
moy, panyan na a pinanagenan ni
Dabid i Cristu ha 'Happo' na. Ta
nagpasurat i Espiritu na Dios ha
ni Dabid ha
44 Kinagi na Apo Dios ha Happo
ko, 'Magetnod ka ha henan
ko, a maghari kita hang-
gan pagparentumengan ko i

kasenti mo a hidi ha sagup-
pang mo,' kon na Dios.
45 Isu, gipu ta ninagenan ni Dabid
i Cristu ha 'Happo' na, madinnang
dod a awan la a apo ni Dabid i
Cristu nu awan bila a Happo na."
46 Ito i kinagi ni Jesus ha Pariseyo
a hidi. Ngem awan a pulos a
netabbeg di ha ni Jesus. Ket man-
grugi idi pamalak a hito, awan
ha maketured a magsalodsod ha
nikuna.

23

Pagkagiyan ni Jesus i Pariseyo a hidi ken Mamaestro na Linteg

1 Niyaen, iniwadan ni Jesus
ha kakpalan a napagpisan ken
tolduwan na a hidi. 2 Kinagi na,
"Atoy i kalintegan na mamaestro
na Linteg ken Pariseyo a hidi a
mangitoldu ha Linteg ni Moyses.
3 Isu i gipu na a usigan moy
mina i ngamin a pagitoldu di.
Ngem awan moy mina ahegan i
paggimet di, ta awan di gimetan
i itoldu di. 4 Inaynayon di i
marigat a bobon ha linteg, ngem
awan di hidi tulongan. Kona nu
ibuwat di i dakkal a tawed ha
sabali a tolay, ngem madiyan di
hidi tulongan a magtawid. 5 Nu
gimetan di i mappiya, gimetan di
ha saguppang na totolay, penu
deyawan di hidi. Isu, padakkalan
di i papeles a nagsuratan di ha
kagi na Dios, ket ibadu di ha
baggi di ken ibadbad di ito ha
kidap di ken labunogen di. Ket
itennon di i atakdug a tennon
a pangpaenta ha kinappiya di.
6 Magustowan di i katangkayan a
pagetnodan ha piyesta ken pag-
gimmongan di. 7 Magustowan
di a masalpakan hidi ha sentro
na ili ken managenan ha 'Mae-
stro.' 8 Ngem bakkan mina ha
nikam. Awan kam mina paaya-
gan ha 'Katangkayan a Maestro,'
gipu ta isesa la i Katangkayan a
Maestro moy. Ket magkakabsat
kam ngamin ha kakalan moy a
manahod. 9 Ket awan moy nage-
nan ha 'Katangkayan a Hama' i
maski nu heya a tolay. Ta isesa
i Katangkayan a Hama moy, a
hikuna i Apo Dios. 10 Ket awan
kam panagenan ha 'Matangkay a
Happo.' Ta isesa i Happo moy,
a hikan a pinaangay na Dios,
ket managenan ha 'Cristu.' 11 I
katangkayan ha nikam, masapul
a hikuna i magpatagabu ha baggi
na a magdaggap ha nikam. 12 I
maski nu heya a magpatangkay
ha baggi na ha yenan, ma-
pasanikiyan hikuna nokkan. Ket
i maski nu heya a magpadibbi
ha baggi na, mapatangkay hikuna
nokkan."

Bahangan ni Jesus i Maginsis-ingpet a Hidi

13 Intulos ni Jesus, a kinagi
na, "Kagbi kam, hikam a ma-
maestro na Linteg ken hikam a
Pariseyo. Maginsi-singpet kam!
Pakilluwan moy i kakkagi na Dios
gipu ha pagitoldu moy ken pag-
gimet moy. Ta madiyan moy
a manahod, ket salenan moy i
sabali a hidi a mayat a mag-
pasakop ha paghariyan na Dios.
14 Kagbi kam! Hikam a ma-
maestro na Linteg ken hikam a
Pariseyo. Maginsi-singpet kam!
Agewan moy i kukuwa na nabilu
a hidi. Sakam, magkararag ha
maalay, penu nakaman na tolay
a mappiya kam. Ngem isu i gipu
na a mas marigat i parusa moy
nokkan. 15 Kagbi kam! Hikam a
mamaestro ha Linteg ken hikam
a Pariseyo. Maginsisingpit kam!
Arabesan moy i diget, ket ab-
otan moy i madiyo a lugar, penu
makaawis kam ha maski esa a
tolduwan moy. Ngem maski nu
atoy i matoldu moy, pagbalinan
moy hikuna a mas madukas ngem
ha baggi moy. Ket dakdakkal

i parusa na ha impyerno, ta
pinasakop na ha nikam.
16 “Kagbi kam, hikam a bulsak
a mangidilan ha totolay. Ta itoldu
moy a nu pagsapata na esa a tolay
i Templo, awan kan a masapul a
tungpalan na i kari na. Ngem nu
pagsapata na i balitok ha Templo,
masapul kan a tungpalan na i
kari na. 17 Madi kam, hikam a
bulsak a awan ha nakam moy!
Anya i mas mangina? I balitok
onu i Templo a mamagbalin ha
balitok a nadiosan? 18 Ket itoldu
moy a nu magsapata i esa a to-
lay ha pagdattonan, awan kan a
masapul a tungpalan na i kari
na. Ngem nu pagsapata na i
datton ha pagdattonan, masapul
kan a tungpalan na i kari na.
19 Anyan a kinabulsak moy! Anya
i mas mangina? I datton onu
i pagdattonan a mamagbalin ha
datton a nadiosan? 20 Isu, nu
magsapata i tolay ha pagdattonan
ha Dios, isapata na i pagdattonan,
pati ngamin a datton ha ontok na.
21 Ket nu magsapata i esa a tolay
ha Templo, magsapata hikuna ha
Templo ken ha Dios a maghen ha
Templo. 22 Ket nu magsapata i esa
a tolay ha langit, a paghenan na
Apo Dios, magsapata hikuna ha
Dios a mismo a maghari ha langit.
23 “Kagbi kam, hikam a ma-
maestro na Linteg ken hikam a
Pariseyo! Maginsi-singpet kam!
Ta iyatad moy ha Dios i mekasan-
gapulo na aruwatan moy, maski
i rekrekado a mula moy. Ngem
pabiyanan moy i mas mangina
a bobon na Linteg, a kona ha
paggimet ha malinteg, ken kagbi
ken tahod. Tahod a iyatad moy
mina i mekasangapulo ha Dios,
ngem awan moy mina pabiyanan
i mas mangina a bobon. 24 Tahod
a nabulsak kam a mangidilan ha
totolay! Ta tungpalan moy i bal-
ballik a bobon, ngem pabiyanan
moy i mangina a bobon na Dios.
Kona nu sagatan moy i lamok ha
inoman moy, ngem itemlok moy i
makadakklan!
25 “Kagbi kam! Hikam a ma-
maestro na Linteg ken hikam a
Pariseyo. Ta maguges kam ha
lapos na baso ken pinggan. Ket
kona bila hito ha baggi moy,
a mappiya i itsura na, ngem
madukas i disalad na, gipu ta
dayaan moy ken agewan moy i
kakalan moy a tolay. 26 Bulsak
kam a Pariseyo! Dalusan moy
mina ha palungo i disalad na
nakam moy, penu nadalus bila i
itsura moy.
27 “Kagbi kam! Hikam a ma-
maestro na Linteg ken hikam a
Pariseyo! Maginsi-singpet kam!
Ta mekalan kam ha lablabbang a
napapuraw, a inaamakan i lapos
di. Ngem ha disalad, naputat hidi
ha buyok ken tulang na natay.
28 Kona bila hito ha nikam! Ta
maski nu mappiya i itsura moy,
magpadukas kam ha pagnakam
moy.
29 “Kagbi kam! Hikam a ma-
maestro na Linteg ken hikam a
Pariseyo. Maginsi-singpet kam!
Ta igimetan moy i minahagpugto
a hidi ha inaamakan a lablabbang.
Ket ipainamakan moy i lablab-
bang na nalinteg a hidi a tolay.
30 Ket kagi moy, a ‘Basta atoy kami
mina idi tiyempo na minappo
mi, ket awan kami inumuseg ha
pinagpapatay di ha minahagpugto
a hidi.’ 31 Iday i kagi moy. Ngem
gipu ha madukas a nakam moy,
mepaenta moy a hikam i appo
na nagbuno a hidi, a nagpatay
ha minahagpugto a hidi. 32 Isu,
nay kam. Ikabus moy i inrugi
na minappo moy idi. 33 Hikam a
magkadukas a tolay! Kagin moy a
makalisi kam ha parusaan na Dios
ha impyerno. Ngem awan moy
malisiyan.
34 “Isu i gipu na a paangayan ko
ha nikam i mahagpugto, ken ma-

hagibaheta, ken magitoldu. Ket
ha kappal, bunowan moy hidi,
a ipalansa moy ha kudos. Ket
ha kappal, sabbadan moy hidi ha
kapikapilya moy. Ket ha kappal,
tagubetan moy hidi penu lolok-
wan moy hidi ha maski nu hadya
a angayan di. 35 Ket gipu ta kona
hito, maparusaan kam gipu ha
ngamin a pinagbuno na minappo
moy ha nalinteg a hidi a tolay.
Ta inoniyan moy i ginimet di.
Maski idi nabuno ni Abel, hang-
gan ha ni Sakariyas, a annak ni
Barakiyas, a nabuno ha disalad na
Templo, ha ballog na pagdattonan
ken pagetnodan na Dios. 36 Oni
man! Parusaan na Dios i totolay
aye, gipu ha dagende a liwaliwat.”

Sangitan ni Jesus i Totolay ha Jerusalem

37 Ket kinagi ni Jesus, “Hikam
a totolay a taga-Jerusalem, kagbi
kam! Kanayon kam a mag-
patay ha mahagpugto a hidi!
Kanayon moy hidi a bisagan a
paangayan na Dios ha nikam!
Niyaen, maminmakpal a beses
a kayat takam daponan, a kona
ha manok a maglakap ha piyak
na a hidi. Ngem madiyanak
moy. 38 Isu, niyaen, hikam man i
makatandi, ta pabiyanan na kam
na Dios. 39 Ket ipeta ko ha nikam,
a awanak moy manon maenta
hanggan magsoli ak, ket ipeta
moy, a ‘Deyawan tam hikuna a
pinaangay na Dios!’ ”

24

Iwadan ni Jesus a Dumemat Nokkan i Tiyempo na Pagrigatan

1 Niyaen, linumapos ni Jesus ha
Templo, ket linaklakadan na idi
binumikan i tolduwan na a hidi,
penu ipaenta di ha nikuna iday
a Templo, a inaamakan. 2 Ngem
kinagi ni Jesus ha nidi, “Oni ah.
Entan moy i ngamin a dagende.
Ipeta ko ha nikam a dumemat
nokkan i tiyempo a marakrak hidi
ngamin. Marakrak nokkan i kada
esa a bitu ha padding aye,” kon ni
Jesus.

3 Niyaen, idi inumetnod ni Je-
sus ha parabin na Olibo, binu-
mikan ha nikuna i tolduwan na a
hidi. Ket sinalodsod di a sililimed,
“Ipeta mo bi, Maestro, hangan
dumemat i kinagi mo? Anya
i tiplad, a pakatandiyan mi a
dumemat i tiyempo na pagsoli mo
ken panungpalan na ide a lutak?”

4 Ket kinagi ni Jesus, “Magingat
kam, a awan ha mangallilaw ha
nikam. 5 Ta makpal nokkan i
umangay, ket kakkagi di a hidi
man i Cristu a paangayan na Dios
a maghari. Ket makpal i allilawan
di nokkan.

6 “Ket mateman moy nokkan i
tanog na gubat ha luglugar moy
ken baheta megipu ha gubat ha
madiyo a luglugar. Ngem awan
kam mina manteng. Ta masapul
a magimet idagento ha palungo.
Ngem maski nu kona hito, awan
pala ha tiplad na tiyempo a pak-
abos na totolay ha lutak aye. 7 Ta
maglabanlaban i bayan a hidi. Ket
dumemat i makpal a alap ken
ginggined ha sabasabali a lugar.
8 Ngem maski nu kona hito, pan-
grugiyan la ide na tiyempo a pa-
grigrigat, ket kona ha paggasokan
na babbey a magenak.

9 “Ha ide a tiyempo, atoy ha
nikam i ipadakap na totolay. Ket
lokowan di kam, gipu ha panahod
moy ha nikan. Ipapatay di kam.
Ket englan na kam na ngamin a
tolay, gipu ha panahod moy ha
nikan. 10 Ket ha tiyempo a ito, atoy
i makpal a mangtallekod ha pana-
hod di ha nikan. Ket maglinniput
hidi ken magginnura hidi. 11 Ket
dumemat i makpal a masileng a
mahagpugto, ket paliwaliwatan di
i makpal a tolay. 12 Ket gipu ta ku-
maro i kinadukas na totolay, bu-
mallik i pagayat di ha kakalan di a

tolay hanggan awan dan. 13 Ngem
ha maski nu heya a makatured
a manahod ha nikan hanggan ha
panungpalan, mesalakan hikuna.
14 Ket mebaheta ha ngamin a lutak
ide a Mappiya a Baheta megipu ha
Paghariyan na Dios, penu maba-
heta na ngamin a tolay. Ket
kobosan na ito, dumemat i pa-
nungpalan."

I Kakkantengan a Tiyempo

15 Intulos ni Jesus, "Dumemat
nokkan i oras, ket maenta moy
ha Templo i pagsenti ha Dios, a
kona ha inpugto ni Danyel a mi-
nahagpugto. (Makatandiyan mina
na magbasa ha Surat ni Danyel.)
Isu, nu tinumaknag ide ha Templo
na Dios, 16 masapul a kumamang
ha amugod i ngamin a maghen
ha Judeya. 17 Masapul a dagus a
bumuyot i maski nu heya. Nu hen
hidi ha lapos na bilay di, awan
mina hidi sumadap a mangalap
ha aruwatan di. 18 Ket nu hen
hidi ha talon, awan mina hidi
sumoli penu mangalap ha badu
di. 19 Kakakagbi i mabuktet a
hidi ken magpasuso a hidi ha iday
a tiyempo. 20 Ikarkararag moy
ha Dios a awan ito magimet ha
tiyempo na ahided onu ha maneg
a pamalak a pagemmang moy.
21 Gipu ha ide a tiyempo, atoy i
rigrigat a awan pala a napadas na
totolay, maski idi pinakaparsuwa
na Dios ide a lutak, hanggan ha
yenan. Ket awan mapinduwa
manon idagende a rigrigat, hang-
gan awan dan ha kahad. 22 Ngem
maski nu kona hito i rigrigat,
nebital dan na Dios i dagop a pa-
malak na rigrigat. Ta nu awan na
paballikan i tiyempo hito, awan
ha totolay a mesalakan. Ngem
gipu ha totolay a pinili na, paba-
llikan na nokkan ide a tiyempo a
pagrigrigat."

23 Ket intulos ni Jesus, "Awan
moy mina tahodan, nu mepeta ha
nikam, a 'Entan moy ihe! Ta atoy
dan i Cristu!' onu ipeta di, 'Entan
moy hay. Atoy hay i Cristu!' kon
na di. Madi iday, ket awan moy
iday tahodan. 24 Ta atoy nokkan
i mangallilaw a hidi a magkagi
a hidi kan i Cristu a maghari
mina, onu hidi kan i mahagpugto
a nagipu ha Dios. Ket magipaenta
hidi ha kaddat di ken makpal a
pagpasabbew, penu allilawan di
mina i totolay na Dios a pinili
na. Ngem awan a mabalin a
maallilaw di i pinili a hidi na Dios.
25 Magingat kam! Ta inpakatandi
ko dan i ngamin a dagende, penu
makasagana kam ha palungo na
rigrigat aye.

26 "Isu, nu ipeta di ha nikam, a
'Entan moy. Atoy dan ni Cristu
ha katalonan,' kon di, awan kam
mina umangay. Onu ipeta di, a
'Entan moy he, atoy dan ni Cristu,
a maghen ha disalad na bilay a
sililimed,' kon di, awan moy hidi
tahodan. 27 Ta nokkan nu sumoli
ak ha lutak aye, kona ha ide i
pagsoli ko, a kona ha killat a
maggangat ha ngamin a langit.
Ket madinnang hito, a maenta na
ngamin a tolay. 28 Madinnang
i pagsoliyan ko. Ikaspangarigan,
nu maenta moy i kakpalan a silay,
katandi moy a atoy i bangkay a
awan nelabbang. Ket kona bila
hito nokkan ha pagsoli ko. Ta
maenta na ngamin a tolay.

I Pagsoli ni Jesus Nokkan

29 "Ket nokkan, nu kobosan
na tiyempo a pagrigrigat, du-
miham i silaw na senggit, ket
awan magdisyag i bulan. Ket
matakneg i pusiyan a hidi. Ket
mapasina i senggit ha paglakadan
na. Ket kona bila hito ha bulan.
30 Kobosan na ito, magpaenta ha
ngamin a tolay i Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay, a bumugsokak
ha ulap. Ket maenta di i kaina-
makan ko, ken kinapigsa ko. Ket

ha ngamin a awan a nagpasakop
ha nikan, magsangisanget hidi.
31 Ket magtanog ha mapigsa i
trumpeta. Sako, paangayan i
anghel a hidi ha ngamin a paset
na lutak, a mangpuhon hidi ha
ngamin a sakop ko a tolay."

I Pangaregan na a Kayo a Igos

32 Ket tinulos ni Jesus, a kinagi
na, "Nanakaman moy i kayo a
igos. Ta nu magbudak i tingitingi
na, katandi moy a dandani dan a
kasinag. 33 Ket kona bila hito ha
dagende a magimet nokkan. Nu
maenta moy idagende a nepugto
ko, makatandiyan moy a dan-
dani dan i tiyempo na pagsoli ko.
34 Magsiguradowak ha nikam, a
makatulos pala ide a kalase na
totolay, hanggan matungpal ida-
gento. Sa, awan dan hidi, ta matay
hidi ngamin. 35 Ket maski nu
maawan i ngamin a langit ken
ngamin a lutak, ipeta ko ha nikam
a makatulos pala i kakkagi ko. Ta
awan a mabalin a maawan i kagi
ko," kon ni Jesus.

Awan ha Makatandi ha Pamalak a Pagsoli ni Jesus

36 Ket intulos na, "Awan ha
makatandi nu hangan iday a pa-
malak onu anya a oras. Maski
i anghel a hidi, awan di katandi.
Maski hikan a Annak na Dios,
awan ko bi katandi. I Hama ko la
i makatandi ha iday. 37 I magimet
nokkan ha tiyempo na pagsoli ko
i kona bila ha nagimet idi tiyempo
ni Noe, nikuna naalay dan. 38 Idi
tiyempo di Noe, idi awan pala
duminom, awan ha nagnakam ha
Dios. Ta nagnakam la hidi ha
pinagragsak di. Ket nakipagkan
hidi, nakipaginum hidi, nakipag-
boda hidi. Kona hito i ginimet
di, hanggan bigu la a sinumadap
di Noe ha dakkal a barko. 39 Ket
awan di katandi i magimigimet
hanggan idi dinumemat i layus a
nangibulod ha nidi ngamin. Ket
kona bila hito i magimet nokkan
ha pagsoli ko. 40 Ha tiyempo ito,
atoy duwa a lallaki a magtarabaho
ha talon. Ket bigu la a alapan ko
i esa a umuseg ha nikan. Ngem
matirak la i agum na. 41 Ket
kona bila ha ide, a nu atoy duwa
a babbey a magbiyu, bigu la a
alapan ko i esa a makauseg ha
nikan. Ngem i agum na, awan
makauseg. 42 Isu, magingat kam.
Ta awan moy katandi i pamalak a
pagsoli na Happo moy.

43 "Nanakaman moy ide," kagi
ni Jesus. "Nu atoy i makinbilay,
ket katandiyan na nu hangan i
pangsaddap na magtakaw, awan
kumilap i makinbilay, penu awan
makasaddap i magtakaw. 44 Ket
kona bila hito ha nikam. Masapul
a kankanayon kam a sisasagana
ha pagdemat na Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay, penu awan
kam magliwat. Ta sumoli ak
ha tiyempo a awan moy nanaka-
man."

I Mapagtalkan a Tagabu ken Tagabu a Masegkat

45 "Iestoriya ko ide," kagi ni
Jesus, "para ha maski nu heya
a malaing a tagabu, a umusoseg
perpermi ha happo na. Hikuna
i tagabu a meturayan na happo
na ha bilay na. Ket i tagabu aye
i magpakan ha ngamin a sabali
a tagabu ha mekari a tiyempo.
46 Mahusay i tagabu aye ha pagsoli
na happo na, ket maenta na a
nagtongpal i tagabu ha ngamin a
nebon ha nikuna. 47 Oni! Ipeta
ko ha nikam, a meturayan na
happo i tagabu na aye ha ngamin
a aruwatan na. 48 Ngem kagbi
hikuna nu sabali i nakam na; nu
kagin na a maalay pala, a awan
pala dumemat i happo na. 49 Ket
nu magbaot hikuna ha sabali a
tagabu a hidi, a lokowan na hidi.
Ket makipagkan hikuna ken maki-
inum hikuna ha mammartek a

hidi. Kakagbi hikuna a tahod.
50 Ta sumoli i happo na ha oras
a awan na mapugto. Ta awan
na katandi i oras na pagdemat na
happo na. 51 Ket nu dumemat
i happo, parusaan na i madukas
a tagabu na aye. Ket iagum na
hikuna ha maginsisingpit a hidi, a
maghen ha lugar a pagparusaan.
Ha ihe i pagsasangitan na toto-
lay, a magngaretnget hidi gipu ha
rigat di.”

25

I Pangarig megipu ha Esa Pulo a Madiket

1 Kinagi ni Jesus, “Kona ha ide
i totolay a sisasagana ha pag-
soli ko ken totolay a awan a
nakasagana. Kona ha esa pulo
a madiket. Ket magkalan hidi, a
kessilaw hidi ngamin, ket uman-
gay hidi ngamin a magsalpak ha
nobyo. 2 Ngem madagel i lima, ket
malaing i agagum di a lima. 3 Ta
inalap di madagel i pagsilawan di,
ngem awan ha reserba di a langis.
4 Ngem ha malaing a hidi, idi
inalap di i pagsilawan di, inalap
di bila i pagkargaan di a naputat
ha langis. 5 Niyaen, gipu ta naalay
i pagsangpit na nobyo, nagtongka
i madiket a hidi, a kinumillap hidi
ngamin.

6 “Niyaen, idi lubuk na kallap,
atoy i nagdulaw, a ‘Dumemat dan
ni Nobyo! Nay! Hen moy dan
a salpakan!’ 7 Ket inumikat a
dagus i esa pulo a madiket, ket
insagana di i pagsilawan di. 8 Ket
kinagi na madagel a hidi ha nidi
a malaing, ‘Atdinan moy kami ha
langis moy, ta magaddap-addap
dan i silaw mi aye.’ 9 Ngem tin-
abbeg na malaing a hidi, ‘Madi!
Amangan nu awan ha umanay
a para nikitam ngamin. Hen
kam mina a gumatang ha masapul
moy.’ 10 Isu, inumangay i lima
a hidi a madiket a gumatang ha
langis. Ngem idi kallakad di, dinu-
memat ni Nobyo. Ket inumuseg
ha nikuna i nakasagana a hidi
a madiket, a sinumdap hidi ha
pagbodaan, ket nasalenan i ridaw.

11 “Idi awan naalay, dinu-
memat i lima a madiket a awan
nakasagana. Ket kinagi di, ‘Apo,
Apo, ilukat moy bi.’ 12 Ngem
tinabbeg ni Nobyo, ‘Awan a
mabalin, ta awan takam katandi!’

13 “Isu,” kinagi ni Jesus ha
tolduwan na a hidi, “masapul a
magsagana kam, ta awan moy
katandi i pamalak onu oras na
pagsoli ko.”

I Pangarig megipu ha Tallu a Tagabu

14 Intulos ni Jesus, a kinagi na,
“Mearig i Paghariyan na Dios ha
esa a nabaknang a nagbiyahe ha
madiyo. Ha palungo na paglakad
na, inayagan na i tagabu na a
hidi. Ket intalak na ha nidi i
kukuwa na. 15 Inatdinan na ha
kuwarto i kada esa a tagabu, ayun
ha kabaelan na kada esa a pag-
negosio. Inatdinan na i esa ha
lima a ribu a piso, ket i mekaduwa
ha duwa a ribu, ket i mekatallu ha
esa a ribu. Kobosan na, nagbiyahe
ni Nabaknang.

16 “Niyaen, i tagabu a ginu-
miwat ha lima a ribu a pisos,
pinagnegosyo na a dagus i giniwat
na. Ket nakaganansiya hikuna
ha lima pala a ribu. 17 Ket kona
bila hito i ginimet na nekaduwa
a tagabu a ginumiwat ha duwa a
ribu a pisos. Nakaganansiya pala
hikuna ha duwa a ribu. 18 Ngem
i tagabu a ginumiwat ha esa a
ribu a pisos, nagkotkot hikuna ha
lutak, ta intago na i kuwarto na
happo na.

19 “Kobosan na naalay a
tiyempo, sinumoli ni Nabaknang,
a happo na dagende a tallu a
tagabu. Ket nakikuwenta hikuna
ha dagende a tallu a tagabu na.

20 Idi sinumaggupang i ginumiwat
ha lima a ribu a pisos, inyatad na
i esa pulo a ribu ha happo na. Ket
kinagi na, ‘Happo, inatdinanak
mo ha lima a ribu a pisos.
Niyaen, atoy pala i lima a ribu
a naganansiyaan ko.’ 21 Ket kinagi
na happo na, ‘Mappiya ka dan!
Gipu ta napagtalkan ka ha ballik a
aruwatan ko, pagturayan taka ha
makpal a aruwatan ko. Niyaen,
sumadap ka he a makipagragsak
ha nikan.’

22 “Ket idi sinumaggupang i nak-
agiwat ha duwa a ribu a pisos, ki-
nagi na ha ni Nabaknang, ‘Happo,
inatdinanak mo ha duwa a ribu.
Niyaen, atoy paman i duwa a ribu
a naganansiyaan ko.’ 23 Ket kinagi
na happo na ha nikuna, ‘Mappiya
ka bila. Gipu ta mapagtalkan ka
ha ballik a aruwatan ko, pagtu-
rayan taka ha makpal a aruwatan
ko. Niyaen, sumadap ka he, a
makipagragsak ha nikan.’

24-25 “Kobosan na, sinumaggu-
pang bila i tagabu a nakagiwat
ha esa a ribu a pisos. Ket kinagi
na ha ni Nabaknang, ‘Happo, ide
i neyatad mo ha nikan. Nedulin
ko ide ha hamet, ket intago ko,
gipu ta nantengak. Ta katandi ko
a hikaw i mahagpaalap. Ket kona
ha ide i ugali mo, a alapan mo i
nagmulaan na tagabu mo a hidi.
Ket puhonan mo i awan mo nag-
bannogan. Isu, isoli ko ha nikaw
i kukuwa mo a korinat.’ 26 Ket
kinagi na happo na ha nikuna,
‘Hikaw i madukas ken masegkat
a tagabu! Katandiyan mo dod a
mahagpaalapak, ta alapan ko kan
i nagmulaan na sabali? Ket puho-
nan ko kan i awan ko nagbanno-
gan? 27 Isu, nu kona hito i nakam
mo, insadap mo mina i korinat ko
ha bangko, penu maalap ko mina
i naganansiya ko.’

28 “Sa na, kinagi ni Nabaknang
ha sabali a hidi, ‘Alapan moy
i korinat ha nikuna, ket iyatad
moy ha nekaesa a nanggiwat ha
esa pulo a ribu. 29 Ipeta ko ha
nikam. Ha maski nu heya a ma-
pagtalkan ko, atdinan ko hikuna
ha mas makpal ken magsobso-
braan hikuna. Ngem ha maski
nu heya a awan ko mapagtalkan,
adyan ko i neyatad ha nikuna,
maski nu ballik la i kukuwa na.
30 Ket niyaen, i tagabu ko aye a
awan serserbe na, itogbak moy
hikuna ha kadihaman, ha lapos.
Ihay i pagsangisangetan ken pag-
ngaretngetan na totolay gipu ha
parusa di.’ ”

*I Paghukom ni Cristu ha Toto-
lay*

31 Intulos ni Jesus a kinagi
na, “Nokkan, nu magsoli ak ken
mapigsa i kainamakan ko ken
agumanak na ngamin a anghel
a hidi, magetnodak a maghari
ha katangkayan a pagetnodan.
32 Ha tiyempo ito, matipon-tipon
ha saguppang ko i ngamin a to-
lay. Ket pabukodan ko i map-
piya a hidi, a kona ha gimet
na mahagdapon ha karnero ken
kalding. 33 Idatton ko i mappiya
a hidi ha makanawan ko. Ket
idatton ko i madukas a hidi ha
makanigid ko. 34 Sako, ipeta
ha nidi ha makanawan ko, ‘Hen
kamon ihe, hikam a kinagbiyan
Nama ko. Sumdap kam, a maghen
kam ha kahariyan a nesagana
ha nikam idi pinnakaparsuwa na
lutak aye. 35 Ta idi nangiyala-
pak, ket pinakanak moy. Idi
nauwawak, ket pinainumak moy.
Dinumematak ha nikam a kona
ha ganggannaet, ket pinadagusak
moy. 36 Idi awanak ha badu,
ket pinabaduwanak moy. Idi
nagsaketak, ket inagumanak moy.
Idi nebaludak ha pagbaludan, ket
pinasyarak moy,’ kon ko ha map-
piya a hidi.

37 “Ket ipeta na mappiya a hidi
ha nikan, ‘Apo, hangan a netan mi
ka a magiyalap ka, ket pinakan mi

ka, onu mauwaw ka ket pinainum
mi ka? 38 Hangan i pinakaenta
mi ha nikaw a ganggannaet ket
pinadagus mi ka, onu awan ka
ha badu ket binaduwan mi ka?
39 Hangan i pinakaenta mi ha
nikaw a masaket onu nebalud, ket
inaguman mi ka?'

40 "Sako, ipeta ha nidi, 'Nanaka-
man moy ide. Ha ngamin a pina-
gagum moy ha kadibbiyan a toto-
lay a manahod ha nikan, nebilang
a hikan i dinaggapan moy.'

41 "Sako, ipeta ha madukas a
hidi a nedatton ha makannigid ko,
'Umadiyo kam ha nikan, hikam a
inlunod na Dios! Meyangay kam
ha gangatan a awan maaddap,
a nesagana ha ni Satanas ken
anghel na a hidi a tinumalekod
ha Dios. 42 Ta nagiyalapak
idi, ngem awanak moy pinakan.
Ket nauwawak, ngem awanak
moy pinainum. 43 Nagbisita ak
ha nikam, ngem awanak moy
pinadagus. Ket awanak ha badu,
ngem inkemot moy i tennon ha
nikan. Nagsaket ak, ket nebalu-
dak idi, ngem awanak moy inagu-
man.'

44 "Ket itabbeg na madukas a
hidi, 'Apo, hangan i pinakaenta
mi ha nikaw a nagiyalap onu
mauwaw, a ganggannaet ken
awan ha badu, onu nasaket ken
nebalud, ket awan mi ka dinagga-
pan?'

45 "Sako, ipeta ha nidi, 'Nanaka-
man moy ide, a idi minadiyan
moy a daggapan idagende a
kadibbiyan a manmanahod ha
nikan, nebilang a minadiyanak
moy bila.'

46 "Isu," kagi ni Jesus, "idagende
a madukas a tolay ha makannigid
ko, hidi man i maparusaan ha
magnanayon. Ngem ha mappiya
a hidi ha makannawan ko, hidi
man i makipaghen ha Apo Dios ha
magnanayon."

26

Gayakan di a Patayan ni Jesus

1 Niyaen, idi kobosan na ngamin
a pinagitoldu aye ni Jesus, ki-
nagi na ha tolduwan na a hidi,
2 "Katandi moy dan a duwa pala
a pamalak, ket dumemat i Piyesta
na Pinagtaleban na Anghel a Mag-
patay. Ket ha iday a pamalak,
megiwat i Annak na Dios a Nag-
balin a Tolay ha magturay a hidi,
a ipelansa di ak ha kudos."
3 Niyaen, nagmiting i kapkap-
itan na padi ken panglakayan
a hidi ha bilay ni Kaipas, a
Katangkayan a Padi. 4 Ket
nakipaggammong hidi nu pa-
nyan di a padakapan ni Je-
sus ha nalimed, sadi, papatay
hikuna. 5 "Ngem awan ha yenan
a piyesta," kinagi di, "amangan nu
magriribuk i kakpalan a tolay."

I Nangbulak ha Bangbanglo ha Buntok ni Jesus

6 Idi atoy di Jesus ha ili a Be-
taniya, hen hidi ha bilay ni Simon
a nakahusay ha kattal na. 7 Idi
nangan pala hidi, dinumemat i
esa a babbey a nakaegkam ha
esa a botelya. Ket naputat ito ha
mangina a pagbangbanglo. Ket
inbulak na ha buntok ni Jesus.
8 Ngem nakaingal i toltolduwan ni
Jesus, idi naenta di i ginimet na
babbey. Ket nagkinagi hidi ha,
"Apay a ginastuwan na babbey i
bangbanglo aye? 9 Nelako mina
ito ha korinat. Ta nangina mina
i pakelakowan na, sa meyatad i
kuwarto ha napobre a hidi."
10 Ngem katandi ni Jesus i ki-
nagi di. Isu, kinagi na, "Apay
a pagkagiyan moy i babbey aye?
Ta mappiya unay i ginimet na ha
nikan. 11 Ta kankanayon a atoy i
napobre a hidi ha henan moy. Ket
madaggapan moy hidi ha maski
nu anya a oras. Ngem bakkan
ha nikan. Ta awan maalay i

paghen ko ha nikam. 12 Ket ha
ide a babbey, nagserbe hikuna
ha nikan gipu ha pinagbulak na
aye. Ta inbulak na i pangpuhet
ha natay. Isu, nesagana na i baggi
ko, a dandani dan a melabbang.
13 Ket nanakaman moy mina ide
a ipeta ko ha nikam, a ha maski
nu hadya ha ngamin a lutak a
pagtolduwan di ha Mappiya a Ba-
heta na Dios, mepakatandi bila
i ginimet na babbey aye. Ket
pagpanakam bi ito ha nikuna."

Makitulag ni Judas a Liputan na ni Jesus

14 Kobosan na ito, inumangay
ni Judas Iskaryote, a esa a lallaki
ha esa pulo ket duwa a tolduwan
ni Jesus. Inumangay hikuna ha
kapkapitan a hidi na padi. 15 Ket
kinagi na ha nidi, "Hangan i iy-
atad moy ha nikan, nu igiwat ko ni
Jesus ha nikam?" Ket inatdinan di
hikuna ha tallu a pulo a kuwarto
a pirak. 16 Isu, nangrugi ni Judas
a magnakam, nu panyan na a
liputan ni Jesus.

I Pangapon di Jesus ha Piyesta

17 Dinumemat i nekaesa a pa-
malak na Piyesta. Ide i pamalak a
magkan hidi ha malapis a tinapay,
a awan ha lebadura na. Ket
nagenan di ito ha "Pangapon na
Pinagtaleban." Niyaen, inuman-
gay ha ni Jesus i toltolduwan na, a
sinalodsod di, "Hadya i kayat mo
a pangisaganaan mi ha Pangapon
na Pinagtaleban?" 18 Ket kinagi
na, "Umangay kam ha ili, ha iday
a lallaki a atoy hay. Ket ipeta moy
ha nikuna, 'Kinagi ni Maestro a
dinumemat kan i oras na. Ket
ha bilay moy kan i paghenan mi
a magkan ha Pangapon na Pinag-
taleban. Atoy hikuna ken hikami
a toltolduwan na,' kon moy ah."
19 Isu inumangay i toltolduwan
na, a tinungpal di i inpeta ni
Jesus, a insagana di i Pangapon na
Pinagtaleban.

20 Idi kallap dan, nangan ni
Jesus ken esa pulo ket duwa a
tolduwan na a hidi. 21 Idi mangan
pala hidi, kinagi ni Jesus, "Tahod
ide a ipeta ko ha nikam, a atoy
ha nikam i mangliput ha nikan."
22 Ket nagladingit i tolduwan na
a hidi. Ket esesa a nagsolodsod
hidi ha ni Jesus, "Sabali a hikan
i konan mo, anya?" 23 Ket kinagi
ni Jesus, "Awan ha sabali, nu
awan i makisawsaw ha nikan ha
tinapay ha digu aye. 24 Hikan i
Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.
Ket masapul a matayak nokkan a
kona ha nesurat ha Libro na Dios.
Ngem marigat unay i parusa ha
mangliput ha nikan. Sayang agay
ha nikuna. Mas mappiya nu awan
hikuna neenak." 25 Niyaen, kinagi
ni Judas, "Maestro, hikan i konan
mo?" Ket tinabbeg ni Jesus, "Awan
ha sabali nu awan a hikaw."

I Dilokod a Pangapon ni Jesus

26 Idi nangan pala hidi, nan-
galap ni Jesus ha tinapay. Ket
nagyaman hikuna ha Dios. Ket
pinilakpilak na i tinapay. Sana,
inyatad ha nidi. Ket inpeta na,
"Alapan moy ide, ket kanan moy.
Ide i baggi ko." 27 Ket inalap na
bila i baso na basi. Ket idi nagya-
man hikuna ha Dios, ingiwat na
ha nidi, a kinagi na, "Uminom
kam ngamin ha ide," kon na, 28 "ta
ide i digi ko a pangtongpal ko ha
kari na Dios. Ibulak ko i digi
ko para ha makpal a tolay, penu
mapakawan i liwaliwat di. 29 Ket
tahod ide a ipeta ko ha nikam, a
awanak manon uminom ha basi
na ubas, a kona ihe, hanggan ha
pamalak nu makipaginom kitam
manon ha Paghariyan Nama ko."

30 Idi nagkansiyon hidi ha
pagdeyaw di ha Dios, inumangay
hidi ha amugod na Olibo.

Pugtowan ni Jesus a Ilibak na Hikuna ni Pedro

31 Kinagi ni Jesus ha nidi, “Ha
yenan a kallap, buyotanak moy
ngamin. Ta nesurat ha Libro
na Dios, a ‘Patayan ko i mahag-
dapon ha karnero,’ kon na Dios,
‘ket mawarawara i karnero na a
hidi,’ kon na. 32 Ngem nokkan
nu magbiyagak manon,” intulos ni
Jesus, “magpalungo ak ha nikam a
umangay ha Galileya. Ket urayan
takam ihay.”

33 Kinagi ni Pedro, “Maski nu
bumuyot hidi ngamin a tolduwan
mo, awanak sumina ha nikaw.”
34 Ngem kinagi ni Jesus, “Tahod
ide a ipeta ko ha nikaw, ha yenan
a kallap, ha palungo a magtaraok
i kawitan, ket namintallu dan a
inlibak mo ak.” 35 Ngem tinabbeg
ni Pedro, “Maski nu matayak gipu
ha nikaw, pulos, a awan taka
ilibak.” Ket kona bila hito i kinagi
na ngamin a tolduwan ni Jesus.

*Magkararag ni Jesus ha Getse-
mani*

36 Niyaen, inumangay di Jesus
ha kakayowan, ha Getsemani. Ket
kinagi na ha tolduwan na a hidi,
“Magetnod kam ha he, a magu-
ray. Ta umangayak pala ho a
magkararag.” 37 Ket inkuyog na ni
Pedro, ken i magkabsat, a duwa a
annak ni Sebedeyo.

Niyaen, madaggi unay i nakam
ni Jesus. Ket nagriribuk i nakam
na, gipu ha dandani a magimet
ha nikuna. 38 Ket kinagi ni Jesus
ha nidi, “Matayak dan gipu ha
nakaro a ladinget ko. Magwarak
kam ihe, ket makipagpuyat kam
ha nikan.”

39 Inumadiyo ha ballik ni Jesus,
sa, hinumakab ha lutak. Ket
inkararag na, “Amang,” kagi na,
“nu mabalin mina, awanak mo
bi adiyowan ha magnanayon ha
katay ko. Ngem maski nu kona
hito a mahukomanak, bakkan
mina a pagayatan ko i gimetan
mo, nu awan i pagayatan mo. Ket
usegan ko i kayat mo,” kon ni
Jesus.

40 Idi nagsoli ni Jesus, nadanon
na a kumakelap idagende a tallu
a tolduwan na. Ket kinagi na
ha ni Pedro, “Simon, nakakillap
ka dan? Awan ka dod makapag-
puyat ha maski esa a oras, ket
magagum ha nikan? 41 Magpuyat
kam ken magkararag kam, penu
awan kam magliwat nu solisog
na kam ni Satanas. Katandi ko
a sisasagana kam a maggimet ha
mappiya, ngem malupoy i baggi
moy.”

42 Ket inumangay manon ni Je-
sus a magkararag. Ket inpenduwa
na i inaged na ha Dios. “Amang,”
kagi na, “nu awan ko malisiyan
i paghukom mo ha nikan, kayat
ko pala a umuseg ha pagayatan
mo.” 43 Sa, nagsoli manon ha
henan na tolduwan na a hidi, ket
nadanonan na hidi a kinumillap.
Ta nakakillap hidi unay. 44 Ket
napentallu a inumangay hikuna
a magkararag. Ket inpentallu na
i kararag na. 45 Idi kasoli na,
kinagi na ha nidi, “Anya, kumilap
kam pala? Nobos dan ito. Dinu-
memat dan i oras a megiwatak ha
madukas a hidi. 46 Umikat kam.
Entamon! Entan moy a atoy dan i
mangliput ha nikan.”

I Pangdakap Di ha ni Jesus

47 Idi nagkagi pala ni Jesus,
dinumemat ni Judas. Hikuna i
esa ha dagenday esa pulo ket
duwa a nagkeagum ha ni Jesus.
Ket nakikuyog bila ha ni Judas
i makpal a nagtagisondang ken
nagtagigahoti. Naggipu hidi ha
matangkay a papadi, ken mamae-
stro na linteg, ken panglakayan a
hidi na Judyo. 48 Idi palungo a
dumemat hidi ha ni Jesus, inpeta
ni Judas ha agagum na, “Besongan
ko nokkan i lallaki a eriyokan
moy. Hikuna mina i dakapan
moy.”

49 Isu, binumikan a dagus ni
Judas ha ni Jesus. Ket kinagi
na, “Maestro!” Sana, Bibesongan.
50 Kinagi ni Jesus, “Agay! Ide i gipu
na a atoy ka he?”

Idi pinagkagi na ito, dinakap di
ni Jesus. 51 Ngem ha agagum ni Je-
sus, atoy i esa a nagsakrot ha son-
dang na. Ket kinatol na i tagabu
na katangkayan a padi. Ket
nesina na i talinga na. 52 Kinagi
ni Jesus ha nikuna, “Idulin mo
dan i sondang mo! Ha man-
gusar ha sondang, hikuna bila i
matay gipu ha sondang. 53 Awan
moy katandiyan a makaagedak ha
Nama ko, ket paangayan na a da-
gus i rinibribu a anghel. 54 Ngem
nu kona hay i gimetan ko, awan a
matungpal i nesurat ha Libro na
Dios megipu ha pagrigat ko.”

55 Sana, kinagi ni Jesus ha
kakpalan a hidi, “Mahagtakawak
dod? Apay a usaran moy i son-
dang ken gahote a pangdakap
moy ha nikan? Nikuna kadapa-
malak, nangitolduwak ha sagup-
pang moy ha Templo. Ket awanak
moy dinakap. 56 Ngem niyaen,
nagimet i ngamin a ide penu
matungpal i nesurat na minahag-
pugto a hidi ha Libro na Dios.”

Idi pinagkagi ito ni Jesus, binu-
muyot i tolduwan na a hidi.

Ni Jesus ha Saguppang na Katangkayan a Padi

57 Kobosan na pinangdakap di
ha ni Jesus, inyangay di hikuna
ha bilay na katangkayan a padi.
Ket atoy bila hay i ngamin a
panglakayan na Judyo, ken mae-
stro a hidi na Linteg, a pinumisan
dan hidi. 58 Niyaen, tinumagu-
bet ni Pedro, ha madiyo ballik,
hanggan ha paraangan na bilay
na Katangkayan a Padi. Ket sinu-
madap hikuna a nakikaetnod ha
guwardya a hidi, penu maenta na
nu anya i magimet.

59 Ha iday a oras, ha
Katangkayan a Padi ken ngamin
a agagum na, magerieriyok hidi
ha sistigu a mangpaliwat mina
ha ni Jesus, penu mapapatay di
hikuna. 60 Ngem awan ha sistigu
a naeriyokan di. Maski makpal
i nangpaliwat ha ni Jesus, ngem
silisileng la i inpeta di. Ha dilokod
na, atoy i duwa a sinumaggupang,
61 a kinagi di, “Kinagi na lallaki
aye a kabaelan na a rakrakan i
Templo na Dios, ket pataknagan
na manon ha tallu a pamalak,”
kon di.

62 Niyaen, tinumaknag i
Katangkayan a Padi. Ket kinagi
na ha ni Jesus, “Madiyan mo
a magtabbeg? Anya ipeta mo
megipu ha ngamin a pagpaliwat
di ha nikaw?” 63 Ngem nagulimek
la ni Jesus. Ket kinagi na
Katangkayan a Padi, “Isapata
mo dan ha nagen na sibibiyag
a Dios, ket ipeta mo nu hikaw i
Cristu a Annak na Dios.” 64 Ket
kinagi ni Jesus, “Oni. Tahod i
kinagi mo. Ket ipeta ko ha nikam
ngamin, kobosan na ide a tiyempo
mangenta kam ha nikan, a Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay. Ket
magetnodak ha henan na Dios.
Ket metan moy i pagsoli ko ha
ulaulap.”

65 Idi nateman na ito na
Katangkayan a Padi, pinisad na
i kagay na, a kinagi na, “Awan
tam masapul a magteman ha
sistigu a hidi. Ta nateman tam i
kinagi na a magsenti ha Apo Dios.
Madukas iday, a kona nu baggi
na a mismo i Apo Dios. 66 Isu,
niyaen, anya i nakaman moy?”
kon na Katangkayan a Padi. Ket
intabbeg di ngamin, “Nakaliwat
hikuna. Masapul a matay.”

67 Sadi, linoktaloktaban i rupa
na. Ket dinanogdanog di hikuna.
Ket linappag na kappal, 68 a kinagi
di, “Nay! Hikaw kan i Cristu! Isu,

pugtowan mo nu heya i nanglap-
pag ha nikaw," kon di.

Ilibak ni Pedro ni Jesus

69 Niyaen, ha ni Pedro, nagetnod
pala hikuna ha paraangan na
bilay. Ket binumikan i esa a
babbey, a tagabu na Katangkayan
a Padi. Ket kinagi na, "Na-
gagum ka bila ha ni Jesus a taga-
Nasaret." 70 Ngem naglibak ni
Pedro ha saguppang na ngamin
a atoy hay, a kinagi na, "Awan
ko makatandiyan i kagiyan mo."
71 Ket linumapos ni Pedro a nag-
turong ha ruwangan. Ket naenta
na hikuna na sabali a tagabu a
babbey. Kinagi na ha totolay
a atoy hay, "Nakiuseg ide a lal-
laki ha ni Jesus a taga-Nasaret!"
72 Ngem naglibak manon ni Pedro,
a kinagi na, "Isapata ko a awan ko
katandi iday a lallaki." 73 Idi awan
maalay, ket binumikan i totolay a
atoy hay, a kinagi di, "Sigurado
a hikaw i esa a nagagum ha ni
Jesus, ta taga-Galileya i kakkagi
mo." 74 Ngem insapata ni Pedro,
"Maski nu parusaan na ak na Dios
nu magsilengak! Tahod a awan ko
katandi iday a lallaki a kakagiyan
moy!" Ket dagus a nagtaraok i
kawitan. 75 Ket nanakam ni Pedro
i kinagi ni Jesus, a "Ha palungo a
magtaraok i kawitan, ilibakak mo
ha mamintallu."
Idi nanakam ito ni Pedro,
minagsaket unay i nakam
na, a linumapos hikuna a
nagsangisanget.

27

Iyangay di ni Jesus ha ni Pilato

1 Idi nagsapa, nakipagpisan
manon i matangkay a papadi, ken
panglakayan a hidi. Ket nagtutu-
lag hidi a papatayan di ni Jesus.
2 Ket kinawaran di hikuna. Sadi,
inyangay ha ni Pilato a gober-
nador.

I Katay ni Judas

3 Niyaen, ha ni Judas a nan-
gliput ha ni Jesus, idi naenta na a
papatayan di ni Jesus, nagbabawi
hikuna. Ket insoli na i tallu a pulo
a pirak ha matangkay a papadi
ken panglakayan a hidi. 4 Kinagi
na, "Nagliwatak dan! Ta ingiwat
ko a mapapatay i lallaki a awan
ha liwat na." Ket kinagi di ha
ni Judas, "Awan ha biyang mi
ha iday. Hikaw la i makatandi
ha problema mo." 5 Inwahagit
ni Judas i kuwarto ha lubuk na
Templo. Ket linumapos hikuna a
nangibitay ha baggi na.

6 Inakot na matangkay a papadi
i kuwarto, ket kinagi di, "Paganya
tam ide a kuwarto? Ta bayad
ide na biyag na esa a tolay. Isu,
maneg ha Linteg tam a medatton
iday ha Templo," kon di. 7 Isu,
kobosan na pinagtutulag di, in-
gatang di i kuwarto ha "Lutak ni
Magdamdamili." Ket inusar di ide
a lutak para ha kamposanto na
ganggannaet a hidi. 8 Isu i gipu
na a napanagenan ito ha "Lutak
na Digi" a hanggan niyaen. 9 Ket
natongpal i kinagi ni Jeremiyas a
minahagpugto. Ta inpugto na idi,
a

"Inalap di i tallu a pulo a pirak,
i presyo a nagtutulagan na
Judio a hidi, a nagbayad di
ha biyag na.
10 Ket ingatang di ha Lutak ni
Magdamdamili, a kona ha
nepeta na Apo Dios ha
nikan."

Ni Jesus ha Saguppang ni Pilato

11 Niyaen, idi nesaguppang di
ni Jesus ha ni Gobernador Pi-
lato, sinalodsod ni Pilato, "Anya?
Hikaw i hari na Judyo a hidi?"
Ket intabbeg ni Jesus, "Tahod i
kinagi mo," kon na. 12 Ngem idi
inpaliwat na kapkapitan na padi
ken panglakayan a hidi, awan
tinumabbeg ni Jesus. 13 Isu, kinagi
ni Pilato ha nikuna, "Awan ka ha

tabbeg? Temanan mo i makpal
a ipaliwat di ha nikaw!” 14 Ngem
pulos a awan tinumabbeg ni Jesus.
Ket nalaktat unay ni Pilato a awan
inkalentigan ni Jesus i baggi na.

Piliyan na Totolay a Mapapatay mina ni Jesus

15 Niyaen, atoy i ugali ni Gob-
ernador, a magpalakad ha esa a
balud ha kada tawen, ha Piyesta
na Pinagtaleban. Ket palobusan
ni Pilato i tolay a hidi a magpili
nu heya mina i palakadan na.
16 Niyaen, atoy i esa a balud a
katandi na ngamin a tolay gipu ha
ginigimet na. Ni Barrabas i nagen
na. 17 Isu, idi nagpisan i kakpalan
a tolay, kinagi ni Pilato ha nidi,
“Heya i kayat moy a palakadan
ko? Kayat moy ni Barrabas onu ni
Jesus, a managenan ha ‘Cristu?’ ”
18 Kona hito i salodsod ni Pilato
gipu ta nakatandiyan na a ingiwat
di ni Jesus ha nikuna gipu ha
apal di ha pinaggimet ni Jesus.
19 Ket esa pala, a idi nagetnod
ni Pilato ha panghukoman na, a
nagururay ha tabbeg na Judyo a
hidi, pinaipeta na kabanga na, a
“Awan mo pakibiyangan iday a
nalinteg a lallaki. Ta nagtagena-
pak ha madukas ha kallap he. Ket
narigatanak gipu ha tagenap ko
aye.”

20 Niyaen, ha matangkay a pa-
padi ken panglakayan a hidi, din-
urogan di i tolay a hidi, penu
agedan di ha ni Pilato a palakadan
na ni Barrabas, ket papapatay na
ni Jesus. 21 Ket kinagi manon ni
Pilato, “Heya ha dende a duwa
i kayat moy a palakadan ko?”
Ket intabbeg di, “Ni Barrabas!”
22 Ket kinagi ni Pilato, “Anya dod
i gimetan ko ha ni Jesus a man-
agenan ha ‘Cristu?’ ” Ket intabbeg
di ngamin, “Pelansa mo hikuna
ha kudos!” 23 Ket kinagi ni Pi-
lato, “Apay? Anya i liwat na?”
Ngem inpigsa di pala i rangsit di,
“Pelansa mo hikuna ha kudos!”
24 Niyaen, gipu ta pakanakam
ni Pilato a awan ha magimet na,
ket gipu ta dandani dan a ma-
griribuk idagende a kakpalan a to-
lay, nagpaalap hikuna ha dinom,
ket inugisan na i kamat na ha
saguppang di. Kinagi na, “Ide i
pangtiplad ko ha nikam a awan
ha biyang ko ha katay na lallaki
aye. Hikam man i makatandi ha
katay na.” 25 Ket tinabbeg na tolay
a hidi, “Pabiyanan mo iday! Ta
hikami i makatandi ha katay na!
Hikami ken kaputotan mi!” kon
di.
26 Kobosan na, pinalakad ni Pi-
lato ni Barrabas. Ket pinasabbad
na ni Jesus. Sana, ingiwat hikuna
ha sundalu a hidi, penu ilansa di
ha kudos.

Lokowan na Sundalo a hidi ni Jesus

27 Niyaen, ha dagende a sun-
dalu, insadap di ni Jesus ha
panghukoman na happo di a ni
Gobernador Pilato. Ket insagup-
pang di i ngamin a agagum di a
sundalu ha ni Jesus. 28 Sadi, in-
adya i kagay na. Ket kinagayan di
ni Jesus ha madideg a lupot. 29 Ket
kinawekaw di i maseset a ginimet
di ha korona, a indatton di ha
buntok na. Ket pinaegkam di
hikuna ha tikkal ha makannawan
a kamat na. Ket nagparentumeng
hidi ha saguppang na, a nagind-
edeyaw hidi ha, “Madeydeyaw i
Hari na Judyo!” kon di. 30 Ket
linoktaban di hikuna. Sadi, in-
alap i tikkal, a pinapakolpakol
di i buntok na. 31 Idi nobosan
di a nagulew-ulewan, inadya di i
madideg a kagay na. Ket pinaten-
nonan di ha bukod na a tennon.
Sadi, inlapos hikuna, penu ilansa
di ha kudos.

Melansa ni Jesus ha Kudos

32 Idi paglakad di, natagbu di
i esa a lallaki a taga-Sirene. Ni

Simon i nagen na. Ket pinilit di
hikuna a mangbaklay ha kudos ni
Jesus. 33 Kaddemat di ha lugar a
managenan ha “Golgota”. Kayat
na a kagiyan, “Henan na Karbot.”
34 Ket inatdinan di ni Jesus ha
arak a nalaokan ha apdu a pang-
paadya mina ha saket. Ngem idi
naennaman na ito, minadiyan na.
35 Sadi, inlansa ni Jesus ha kudos.
Kobosan na, binunong di i tennon
na, a nagbibinunotan di nu anya
i maalap na kada esa. 36 Kobosan
na, nagetnod hidi a mangbantay
ha nikuna.

37 Niyaen, indatton di i surat
ha kudos, ha buntokan na, a
pangpaliwatan di ha nikuna. Ket
nesurat, a “IDE NI JESUS, A HARI
NA JUDIO.” 38 Ket atoy bila i duwa
a tulisan a inlansa di ha hikeg
na. Inlansa di i esa ha makan-
nawan na, ken esa ha makannigid
na. 39 Ket nagulew i tinumataleb
a hidi ha kudos na. Ket win-
ingwingiwingan di, 40 a kinagi
di, “Nay ka dan! Kinagi mo a
rakrakan mo i Templo, ket ma-
pataknag mo manon ha tallu a
pamalak! Nay kan! Isalakan mo
i baggi mo, nu tahod a hikaw i
Annak na Dios! Umogsad ka dan
ha kudos aye!” 41 Ket kona bila
hito i pinagulew na kapkapitan
na padi, ken mamaestro na linteg,
ken panglakayan a hidi. 42 Kinagi
di, “Insalakan na kan i sabali a
totolay, ngem niyaen, awan na
mesalakan i baggi na. Hikuna
kan i Cristu a Hari na Judyo! Nu
umogsad hikuna ha kudos niyaen,
manahod kitam dan ha nikuna.
43 Nu tahod a magtalak hikuna ha
Dios, ken nu hikuna i Annak na
Dios, a kon na ha kinagi na, apay
a awan isalakan na Dios?” kon di.
44 Ket maski ha duwa a tulisan a
kasabay na a nelansa, inulew di
bila ni Jesus a kona hito.

Matay ni Jesus

45 Idi lubuk na pamalak, nagdi-
ham i ngamin a lutak hanggan
alas tres. 46 Idi manga alas tres,
indulaw ni Jesus, “Eloy, Eloy, lama
sabaktani?” I kayat na a kagiyan,
“Dios ko, Dios ko, apay a binay-
bayanak mo?” 47 Nateman na ito
na kappal a nakataknag ihay, ket
inulew di, a kinagi di, “Ayagan
na i minahagpugto a ni Elias!”
48 Ket nagbuyot i esa a nangalap
ha hamet, ket insawsaw na ito
ha makak a arak. Sana, indatton
ha ontok na kayo, ket inpasapsap
na ha ni Jesus. 49 Ngem kinagi
na sabali a hidi, “Entan tam nu
umangay ni Elias a isalakan na
hikuna!”

50 Niyaen, indulaw manon ni Je-
sus ha napigsa. Kobosan na, linu-
makad dan i angas na. 51 Sa, bigu
la a napisad i nabigal a kurtina
ha Templo. Ito i pangsallen ha
totolay ha kuwarto a nadiosan, ha
disalad na Templo. Ket napisad
ito a naggudwa, naggipu ha ontok
hanggan ha sidung. Ket nagging-
gined. Ket napilapilak i dadangli
a hidi. 52 Ket nalukatan i makpal
a labbang, ket nagbiyag manon i
makpal a tolay a nasakop na Dios.
53 Idi minagbiyag manon ni Jesus,
linumapos hidi ha labbang di, a
sinumadap hidi ha Jerusalem, a
nakaenta ha nidi i makpal a tolay.

54 Niyaen, ha kapitan ken sun-
sundalu a hidi a nangbantay ha
ni Jesus, idi nabati di i ging-
gined ken naenta di i ngamin a
nagimet, nanteng hidi. Ket kinagi
di, “Tahod a Annak na Dios ide a
lallaki.”

55 Ket atoy bila hay i makpal a
babbey a nagtataknag ha madiyo
ballik, a nangaamata hidi. Hidi
man i inumunod ha ni Jesus a nag-
gipu ha Galileya, a nagserserbe
hidi ha nikuna. 56 Atoy ha nidi ni
Maria Magdalena, ken ni Maria a
hena di Jose ken Santiyago, ken i
hena na annak ni Sebedeyo.

Ilabbang di ni Jesus

57 Niyaen, idi apon dan, dinu-
memat i esa a baknang a mag-
nagen ha Jose a taga-Arimateya.
Hikuna i esa a tolduwan ni Jesus.
58 Inumangay hikuna ha ni Pilato,
ket inaged na i bangkay ni Jesus.
Ket inbon ni Pilato a meyatad
i bangkay ni Jesus ha ni Jose.
59 Inalap ni Jose i bangkay. Ket
binadbad na ha bigu a maponset
a hamet. 60 Ket intagmak na ito ha
bukod na a paglabbangan, a awan
naalay a pinakotkot na ha dilenas.
Kobosan na, insalen na i dakkal a
pogedu a pangkallab ha labbang.
Sa hikuna, linumakad. 61 Ket atoy
bila hay di Maria Magdalena ken
agum na a Maria, a nakaetnod
hidi ha saguppang na labbang.

I Guwardya a hidi ha Labbang

62 Kaugman na, idi Sabado dan,
ket inumangay ha ni Pilato i kap-
kapitan na padi ken Pariseyo a
hidi. 63 Kinagi di, “Apo, man-
akam mi i kinagi na iday a man-
gallilaw a lallaki. Idi sibibiyag
pala hikuna, kinagi na a magbiyag
manon hikuna nu malpas i tallu
a pamalak. 64 Isu, nu mabalin,
ipabantay mo bi i labbang na
hanggan ha mekatallu a pamalak.
Amangan nu umangay i tolduwan
na a hidi, a takawan di i bangkay
na, ket ipeta di a magbiyag manon
ni Jesus. Ket nu magkona hito
hidi, mas madukas i dilokod a
pangallilaw na ngem ha palungo.”
65 Ket kinagi ni Pilato ha nidi, “Oni.
Mangalap kam ha sundalu, ket
pabantayan moy perpermi iday a
labbang.” 66 Isu, inumangay i kap-
kapitan na padi ken panglakayan
a hidi, ket dinattonan di ha marka
i kalab a pogedu, penu masigu-
rado di a awan ha mangialis ha
pogedu aye. Ket inwarak di i
sunsundalu a mangguwardya ha
labbang.

28

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Idi nobos i pamalak a maneg,
idi maledum na Dominggo, inu-
mangay ha labbang di Maria Mag-
dalena, ken i sabali a Maria. 2 Ket
bigu la a nagginggined ha napigsa.
Ta binumugsok i esa a anghel
na Apo Dios a naggipu ha langit.
Ket tinulid na i pogedu a nekalab
ha labbang, sana, nagetnodan.
3 Makasili i rupa na a kona ha
kidlat, ket naponset unay i kagay
na a nagpahiyamhiyam. 4 Ket
gipu ha kanteng di, nagyagyag i
sundalu a hidi hanggan natakneg
hidi a kona ha natay.

5 Ngem kinagi na anghel ha
babbey a hidi, “Awan kamon
manteng! Katandi ko a eriyokan
moy ni Jesus a nelansa ha kudos.
6 Ngem awan man hikuna ha he!
Ta minagbiyag manon hikuna, a
kona ha inpugto na! Hen moy
he, entan i nangitagmakan di ha
bangkay na. 7 Ket magsigida kam,
a ibaheta moy ha toltolduwan na,
a magbiyag manon ni Jesus! Ket
magpalungo hikuna ha nikam ha
Galileya. Metan moy hikuna ha
hay! Nay, inpeta ko dan ha
nikam.”

8 Isu, dagus a linumapos idende
a babbey. Ket binumuyot hidi
penu mebaheta ha totolduwan ni
Jesus. Ket maski nu nanteng hidi,
inragsak di unay. 9 Niyaen, idi
pagbuyot di, tinagbo na hidi ni
Jesus, a sinalpak na hidi. Ket
binumikan hidi ha ni Jesus, a
hinumakab hidi ha saguppang
na, ket inegkaman di i tikad na,
a nagdeydeyaw hidi ha nikuna.
10 Ket kinagi ni Jesus ha nidi,
“Awan kamon manteng. Hen moy
ibaheta ha kakabsat ko, a uman-
gay hidi ha Galileya. Ket metan di
ak nokkan ha hay.”

I Pagibaheta na Sundalu a hidi

11 Idi paglakad pala na babbey
a hidi, inumangay ha ili i kappal
a guwardya. Ket inbaheta di
ha matangkay a papadi i ngamin
a nagimet. 12 Ket nakipagmit-
ing i matangkay a papadi ken
panglakayan a hidi. Inuhon di nu
anya mina i gimetan di. Sadi, inat-
dinan i sundalu a hidi ha kuwarto.
13 Kinagi di, “Basta ipeta moy a
inumangay i totolduwan na ha
kallap, ket tinakaw di i bangkay ni
Jesus, idi nakakillap kam. 14 Ket
nu nabaheta na ito ni Gober-
nador, patalnaan mi hikuna, penu
awan kam maparusaan.”
15 Isu, inalap na guwardya a
hidi i korinat, ket ginimet di i
nebon ha nidi. Ket ide i estoriya a
newaras ha Judyo a hidi hanggan
ha yenan a tiyempo.

*I Pinagpaenta ni Jesus ha Toto-
lay*

16 Niyaen, inumangay ha
Galileya i esa pulo ket esa a
tolduwan na, hanggan ha parabin
a inpeta ni Jesus. 17 Idi metan
di ni Jesus, nagdeydeyaw hidi
ha nikuna. Ngem ha kappal ha
nidi, nagduwaduwa hidi. 18 Ket
binumikan ni Jesus a kinagi na
ha nidi, “Neyatad dan ha nikan i
ngamin a turay ha langit ken ha
lutak. 19 Isu, ibon ko ha nikam a
gipu ta umaangay kam ha ngamin
a tolay ha lutak, pagbalinan moy
hidi a tolduwan ko. Binyagan
moy hidi ha nagen Nama ko, ken
hikan a annak na, ken ha Espiritu
na Dios. 20 Tolduwan moy hidi a
magtungpal ha ngamin a inbon
ko ha nikam. Ket nanakaman
moy ide, a hikan i agum moy
a kanayon, hanggan awan ha
kahad.”

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Markos

1 Ide a surat i Mappiya a Baheta
megipu ha ni Jesu-Cristu, a Annak
na Dios. 2 Idi palungo, ket kona ha
nesurat ni Isayas a minahagpugto.
Nesurat na i inpeta na Dios ha
Annak na, a "Atoy i pagpalun-
gowan ko ha nikaw a mangiba-
heta megipu ha nikaw. Ket pag-
gayakan na i totolay ha pagdemat
mo. 3 Mahagayag hikuna ha ama-
mugod. Ket iyayag na, a 'Dandani
a dumemat i Apo Cristu. Isu,
maggayak kamon ha pagdemat
na. Ket pappiyaan moy dan i
paglakadan na.' " Iday i inpeta na
Dios ha Annak na. Ket nesurat
ito ni Isayas a minahagpugto, idi
nikuna a palungo.
4 Niyaen, natongpal ito gipu ta
naghen ni Juan a Mahagbinyag
ha luglugar a awan ha bilabilay.
Ket nakangbinyag ken nagitoldu
hikuna ha totolay a hidi. Ket
inpakatandi na a magpabinyag
mina hidi penu mepaenta di a
nagbabawi dan hidi ha liwali-
wat di ken pinakawan na hidi
na Dios ha liwaliwat di. 5 Ket
makpal i inumangay a nagteman
ha nikuna. Naggipu hidi ha ili
a Jerusalem ken entero a probin-
siya na a Judeya. Ket nagbabawi
hidi, a nagoni hidi a madukas i
ginimigimet di. Ket bininyagan na
hidi ni Juan ha karayan Jordan.
6 Niyaen, i ugali ni Juan i
magtennon ha tennon na napobre
a hidi ken magkan ha kakanan na
napobre. Ta naladi i tennon na
ha buk na hayup, ken gaddang
na hayup i pagsinturon na. I
pagkanan na i haksa ken habu
na pitukan. 7 Ket ha pinagitoldu
na, nakangpakatandi hikuna, a
"Atoy nokkan i esa a umuunod ha
nikan. Ket mas maturay hikuna
ngem hikan. Ta nu ikalanak
moy ha nikuna, awanak mekari a
mangadya ha sapatos na a kona
mina ha tagabu na. Ta hikuna
i mas maturay. 8 Ha nikan, di-
nom la i pangbinyag ko ha nikam.
Ngem ha nikuna, i Espiritu na
Dios i pangbinyag na," a kayat na
kagiyan a peturayan na hidi ha
Espiritu na Dios.

I Pagbinyag ni Jesus

9 Idi awan naalay ket dinu-
memat ni Jesus a naggipu ha ili a
Nasaret, ha probinsiya a Galileya.
Ket bininyagan na hikuna ni Juan
ha karayan Jordan. 10 Kaawas ni
Jesus ha dinom, ket naenta na i
langit a linumukat ken i Espiritu
na Dios a inumugsad ha nikuna
a kona ha kalapati. 11 Ket atoy i
esa a timek a naggipu ha langit,
"Hikaw i annak ko a ayayatan ko.
Matalakak unay ha nikaw," kon
na Dios.

Solisugan ni Satanas ni Jesus

12 Ket sigud a inturong na Espir-
itu na Dios ni Jesus ha luglugar a
awan ha tolay na. 13 Ket naghen
hikuna hito ha uppat a pulo a
pamalak. Ket ha ide a tiyempo,
sinulsolisog ni Satanas. Ket atoy
bila hay i maingal a hidi a hayup.
Ngem atoy bila i anghel a hidi a
nagagum ha ni Jesus.

Irugi ni Jesus i Tarabaho na ha Probinsiya a Galileya

14 Idi nebalud ni Juan a Ma-
hagbinyag, inumangay ni Jesus
ha probinsiya a Galileya. Ket
intotoldu na i Mappiya a Baheta
a naggipu ha Dios. 15 Ket inbaba-
heta na, a "Dinumemat dan i oras
a paghari na Dios. Magbabawi
kamon ha ngamin a liwaliwat
moy, ket manahod kam ha ide a
Mappiya a Baheta," kon na.

Ayagan ni Jesus i Uppat a Tolduwan na a hidi

16 Niyaen, idi naglakalakad ni
Jesus ha baybay na Galileya,
naenta na i duwa a patakka a
mahagpadut, a ni Simon ken ni
Andres. Ket nangisawat hidi ha
sigay di. 17 Ket kinagi ni Jesus
ha nidi, “Umuseg kam ha nikan
a magbalin a tolduwan ko. Ket
awan kam mahagalap ha padut
nu awan a mahagitoldu kam ha
totolay, penu masakop ko hidi
ha paghariyan na Dios,” kon na.
18 Ket sigud a inwarak di i sigay
di ket inumuseg hidi ha nikuna.
19 Ket namaybay di Jesus ha
ballik pala, ket naenta na di
Santiyago ken Juan a patakka,
a annak hidi ni Sebedeyo. Ket
nagetnod hidi ha abang di a nag-
gayak ha sigay di. 20 Ket dagus a
inayagan na bila hidi. Sa di, in-
warak i hama di ken natangdanan
a hidi a agagum dima di ha abang,
ket inumuseg hidi ha ni Jesus.

I Lallaki a Naawag

21 Dinumitang hidi ha ili a
Kapernaum. Idi Sabado a pa-
malak a panganeg, nagitoldu ni
Jesus ha kapilya na Judyo a hidi.
22 Ket nalaktat hidi a nagteman,
gipu ta manakabalin i pagitoldu
na, ket bakkan a kona ha maestro
a hidi na Linteg.
23 Idi nagitoldu pala ni Je-
sus, sinumadap ha kapilya i esa
a lakay a naawag na dimonyo.
24 Inrangsit na, “Hikaw! Jesus
a taga Nasaret! Katandi ko dan
a hikaw i esa a pinaangay na
Dios! Awan ka ha pakibiyang
ha nikami! Awan mo dadailan i
gimigimetan mi,” kon na.
25 Ngem inbon ni Jesus ha ide
a dimonyo, “Awan kas magkagi!
Lumapos ka dan. Ket itirak mo
i baggi na!” 26 Sa, pinayagyag na
dimonyo i baggi na lakay, ket in-
rangsit na ha mapigsa. Sa hikuna,
linumapos ha baggi na lakay heya.
27 Ket nalaktat unay i Judyo a
hidi, ket nagsinalodsod hidi ha,
“Anya wade? Ta sabali i pagitoldu
ni Jesus! Ket makaturay hikuna
a magbon ha didimonyo. Ket
magtungpal hidi ha nikuna,” kon
di. 28 Ket sigida a newaras i baheta
megipu ha ni Jesus ha ngamin a
Galileya.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

29 Idi linumapos di Jesus ha
kapilya, dinumiretso hidi ha bilay
di Simon a patakka, a kaagum
di bila ni Santiyago ken ni Juan.
30 Niyaen, nagsaket i manugang ni
Simon, ta nagladu. Ket inpeta di
ha ni Jesus. 31 Ket inumangay ni
Jesus a kinabitan na, ket dinag-
gapan na a inumikat. Ket hinu-
musay i ladu na. Ket sinerbiyan
na hidi.
32-33 Idi kinumaltob dan i seng-
git, ket nagpipisan i umili a hidi ha
saguppang na bilay a naghenan di
Jesus. Ket intugan di ha nikuna i
ngamin a nasaksaket onu naawag
na didimonyo. 34 Ket pinahusay
ni Jesus i nagsaket a hidi, ket
pinalakad na i makpal a dimonyo.
Ket awan na pinalobusan i didi-
monyo a magkagi, ta katandi di a
hikuna i Annak na Dios.
35 Idi kaugman na, ket awan
pala mademlag, inumikat ni Je-
sus, ket inumangay ha lugar a
awan ha tolay, a nagkararag.
36 Ngem linumapos bila ni Simon
ken agagum na a mageriyok ha
nikuna. 37 Idi naeriyokan di,
kinagi di, “Maestro, eriyokan na
ka na ngamin a kakaili mi aye.”
38 Ngem kinagi ni Jesus, “Entamon
agay. Tumulos kitam mina ha
sabasabali a ili. Ta masapul a
magitolduwak ha dendo a lugar.
Ide i nangangayan ko ha ihe,” kon
na.
39 Isu, linumakad di Jesus ha
ngamin a Galileya. Ket nagitoldu
hikuna ha kapikapilya na Judyo a

hidi ken pinalakad na i madukas
a hidi a espiritu.

Pahusayan ni Jesus i Esa a Magkattal

40 Niyaen, atoy i esa a lakay
a magkattal a inumangay ha ni
Jesus. Ket nagparentumeng a
nagpakagbi ha nikuna. “Apo, nu
kayat mo, mapahusay mo i baggi
ko!” kon na.
41 Ket kinagbiyan ni Jesus a
intupo na i kamat na, ket inpeta
na, “Kayat ko,” kon na. “Humusay
ka dan!” kon ni Jesus. 42 Ket bigu
la, naadya i kattal na. Ket nahusay
i baggi na. 43 Ket pinaglakad
hikuna ni Jesus a binon na a
perpermi. 44 Kinagi na, “Awan
kas magkagi ha maski nu heya.
Imbes na, magdiretso ka ha padi,
penu bilengan na ka. Ket iyatad
mo ha nikuna i pangiwagah mo,
penu matongpal i bon ni Moyses.
Ket nu kona ihay i gimetan mo,
mapanahod mo hidi a pinahusay
na ka na Dios,” kon ni Jesus.
45 Ngem idi nakalakad i lakay,
inbahebaheta na megipu ha
nagimet ha baggi na. Ket newaras
paman ide a baheta. Ket ide i gipu
na a nasalenan ni Jesus, a awan
nakasaddap ha maski nu anya a
ili. Naghen dalla hikuna ha lapos
na il-ili. Ket kanayon a dumulug
ha nikuna i makpal a tolay.

2

Pahusayan ni Jesus i esa a Napilay

1 Idi kobosan na kappal a pa-
malak, ket nagsoli ni Jesus ha ili
a Kapernaum. Ket nabaheta na
tolay a hidi a nagsoli dan hikuna.
2-3 Ket dinumulog i makpal hang-
gan awan hidi ha lugar, maski
ha lebut na ridaw. Idi nagitoldu
pala ni Jesus, ket dinumemat i
uppat a lallaki a nangisew ha esa
a napilay. 4 Ngem gipu ha kakpal
na tolay, awan di neyabot ha ni
Jesus iday a napilay. Isu, inabotan
di i atap ha batug ni Jesus, sa di,
intostos i dayon a nagabbagan na
pilay. 5 Idi nakatandiyan ni Jesus
a dakkal i panahod di, a nagkona
hito, inpeta na ha pilay, “Ilay ko,
napakawan dan i liwaliwat mo.”
6 Niyaen, atoy bila hay i kappal
a maestro na Linteg. Ket idi nate-
man di ito, kinagi di ha nakam
di, 7 “Apay! Heya i lallaki aye a
agindidios? Heya i makapakawan
ha liwat na tolay, nu awan la i
Dios! Ta awan ha sabali,” kon di.
8 Ngem nakatandiyan ni Je-
sus i nakam di, ket kinagi na,
“Apay a kona hay i nakam moy?
9-10 Makatandiyan moy mina i
pagturay na Annak na Dios a Nag-
balin a Tolay. Isu, niyaen, entan
moy i pilay aye. Ta awan ha
turay ha totolay a makepeta ha,
‘Mapakawan dan i liwaliwat mo!’
Ket awan ha tolay a makepeta
ha, ‘Umikat ka! Makalakad ka
dan!’ Tamos. Ngem ha nikan,
makapaenta ak ha nikam a atoyak
ha turay a mangpakawan ha liwat
na tolay,” kon ni Jesus. 11 Ket
inpeta na ha iday a pilay, “Ibon ko
ha nikaw, a umikat ka, ket alapan
mo i ulas mo, ket magsoli ka dan
ha bilay mo,” kon ni Jesus.
12 Ket dagus a inumikat i napi-
lay. Ket inalap na i ulas na, ket
nagsoli hikuna ha saguppang di
ngamin. Ket nasbew hidi ngamin,
ket indeydeyaw di i Dios. Kinagi
di, “Niyaen la a naenta tam i kon
na he!” kon di.

Ayagan ni Jesus ni Lebi

13 Nagsoli manon ni Jesus ha
baybay na Galileya. Ket dinu-
mulog ha nikuna i makpal a to-
lay. Ket nagitoldu hikuna ha nidi.
14 Idi tinumulos manon hikuna
a maglakad, naenta na i esa a
mahagpabuwis a magetnod ha pa-
hagsingeran na. Ni Lebi i nagen
na, a annak ni Alpeyo. Ket inpeta

ni Jesus ha ni Lebi, “Umuseg ka ha
nikan,” kon na. Ket tinumaknag ni
Lebi, a inumuseg ha ni Jesus.

15 Sa, idi nakipagkan di Jesus ha
bilay ni Lebi, atoy bila ha ni Jesus
ken tolduwan na a hidi i makpal a
mahagpabuwis, ken sabasabali a
mahagsalungasing ha Linteg. Ta
atoy i makpal a inumunod ha ni
Jesus. 16 Ket atoy bila i kappal a
Pariseyo a mahagitoldu ha Linteg.
Ket idi naenta di a makipagkan ni
Jesus ha madukas a totolay, kinagi
di ha totolduwan ni Jesus, “Apay
a makipagkan hikuna ha mahag-
pabuwis ken madukas a hidi?”
kon di.

17 Ngem nateman ito ni Jesus,
ket hikuna i tinumabbeg. Kinagi
na, “Nu mahusay i baggi na to-
lay, awan na masapul i doktor.
I magsaket la i makasapul ha
doktor. Ket hikan bi i kona ha
doktor. Awanak inumangay penu
pagbabawiyan ko i mappiya a hidi
a awan ha liwat di, nu awan i
madukas a hidi a nagliwat dan,”
kon ni Jesus.

I Salodsod Megipu ha Tolay a Magpabiyan a Magkan

18 Idi esa a pamalak, nag-
pabiyan a magkan i totolduwan ni
Juan a Mahagbinyag ken Pariseyo
a hidi. Ta kayat di a magtung-
pal ha pagitoldu na Judyo. Ket
inumangay i kappal ha ni Jesus,
ket sinalodsod di, “Apay a mag-
pabiyan a magkan i tolduwan a
hidi ni Juan a Mahagbinyag, pati
hidi a tolduwan na Pariseyo a
hidi. Ngem awan a kona hito ha
totolduwan mo. Apay a awan kam
umuseg ha pagitoldu di?” kinagi
di ha ni Jesus.

19 Ket tinabbeg ni Jesus, “Oni,
ket kona ha ide i pangaregan ko
ha nikam, a nu atoy i pagbodaan,
ken atoy i nobyo ken agagum
na, anya wade, magkan hidi, onu
awan? Siyempre agay! Makipa-
gragsak hidi ken magkan! Awan
a mabalin a awan hidi magkan,
basta atoy pala i nobyo ha henan
di! 20 Ngem dumemat nokkan i
sabali a tiyempo, ket madakap ide
a nobyo, ket mepaadiyo hikuna.
Ket iday i tiyempo a pangpabiyan
di a magkan, ta maladinget dan
hidi,” kon ni Jesus.

21 Ket intulos ni Jesus i pan-
garegan na, penu makatandiyan
di a awan a mabalin nu melaok
i bigu a pagitoldu na, ken alegid
a pagitoldu na Judyo. Kinagi na,
“Nu atoy i mayat a magitakop ha
badu a alegid, awan na meusar i
bigu a hamet a pangapol na ha
alegid a badu. Ta nu padasan
na ito, bumallik i bigu a hamet a
intakop na, ket dumakkal manon
i pisad na badu. 22 Ket kona bila
ha ide. Awan ha mangiyasak ha
bigu a basi ha alegid a gaddang
a pagsupot na. Ta mapadtak na
bigu a basi iday a nesupotan na.
Ket magabuyos i bigu a basi. Ket
napisad dan i supot. Imbes na,
mappiya malla nu meyasak i bigu
a basi ha bigu bila a gaddang a
pagsupot na.”

I Lentig a Megipu ha Sabado

23 Idi esa a pamalak a maneg
na Judyo, naglakalakad di Jesus
ha talon. Ket atoy i tolduwan
ni Jesus, a nangrugi hidi a mag-
aphok ken magkasel ken magkan
ha dawa. 24 Ngem atoy bila i
Pariseyo a hidi. Ket kinagi di,
“Apay? Sabado dan niyaen, ket
maggimet kam ha maneg ha Lin-
teg na Judyo,” kon di. 25 Ket
tinabbeg ni Jesus, “Awan moy dod
manakam i nabasa moy megipu
ha ni Dabid ken agagum na, idi
nagiyalap ken narigrigatan hidi?
26 Nagimet ito idi nagturay di
Abiyatar a Katangkayan a Padi.
Idi nagiyalap di Dabid, sinumadap
hidi ha bilay na Dios, ket inakot ni

Dabid i tinapay a pangidatton na
padi ha Dios. Ket nagkan hikuna
ha denday, ket ingiwat na bila ha
agagum na. Maski nu papadi la
i mabalin a magkan ha tinapay a
kona hay," kon ni Jesus.
27 Sa na, kinagi ha nidi, "Bakkan
a pinarsuwa na Dios i tolay
penu mapilit hidi, gipu ha Pa-
malak a Maneg, nu awan a
ginimet na ide a Pamalak a Maneg
para ha pinagemmang na totolay.
28 Niyaen, ha nikan, anya dod i
turay ko? Ipeta ko ha nikam
a makaturay i Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay. Ket mepeta ko
i gimetan na tolay ha Pamalak a
Maneg," kon ni Jesus.

3

Magpahusay ni Jesus ha Esa a Sabado

1 Idi sabali pala a Sabado, sinu-
madap ni Jesus ha esa a kapilya
na Judyo. Ket atoy bila hay i esa a
lakay a napilay ha kamat na. 2 Ket
atoy bila i kappal a nagsiim ha ni
Jesus nu baka atoy i pahusayan
na, maski nu Sabado a maneg a
pamalak. Ta kayat di a paliwatan
hikuna. 3 Niyaen, kinagi ni Je-
sus ha iday a napilay, "Abeng,
tumaknag ka bi ket umangay ha
saguppang aye." 4 Sa na, ki-
nagi ha dagenday a tolay, "Anya
wade i nakam moy megipu ha Pa-
malak a Maneg? Anya i bagbagay
a ipalobus na Linteg a gimetan
tam? Mepalobus na i mappiya
onu madukas? Magsalakan kitam
mina ha totolay, onu kabengan
tam mina hidi, maski nu matay?"
kon ni Jesus. Ngem awan ha
tinumabbeg ha nikuna.
5 Ket naingal ni Jesus a nan-
gaamata ha nidi. Ket nagsaket i
nakam na, ta naigat unay i nakam
di. Kinagi na ha iday a napilay,
"Iyuyad mo bi i kamat mo," kon
na. Ket idi inyuyad na i kamat
na, hinumusay hikuna. 6 Ket
linumapos ha kapilya idagenday
a Pariseyo. Ket nakipaguhon hidi
ha kappal a sakop ni Hari Herod,
nu panyan di patayan ni Jesus.

I Kakpalan a Tolay ha Baybay

7-8 Linumakad di Jesus ken to-
tolduwan na, ket inumangay hidi
ha baybay. Inumunod bila i kak-
palan a tolay. Naggipu hidi ha
probinsiya a Galileya, ken Judeya,
ken ili a Jerusalem, ken probin-
siya a Idumeya, ken lugar ha
dibelew na karayan Jordan, ken
luglugar a Tiro ken Sidon. Ta
nabaheta di i ginimet na. Isu,
tinumagubet hidi ha ni Jesus.
9 Ket inpeta na ha tolduwan na
a hidi, a igayak di mina i esa
a abang a pagetnodan na. Ta
makpal unay i totolay ha hay,
ket baka masalditan di hikuna.
10 Ta pinahusay dan ni Jesus i
makpal a tolay. Ket gipu ta
kona hito, pumipilit a bumikan
ha nikuna i ngamin a kessaket,
penu makamhit di hikuna. 11 Ket
ha maski nu heya a naawag na
dimonyo, idi netan di ni Jesus,
hinumakab hidi ha saguppang na,
ket indulaw di, a "Hikaw i Annak
na Dios!" kon di. 12 Ngem napigsa
i pinagibon ni Jesus ha nidi a
awan di mina ibaheta megipu ha
nikuna.

Piliyan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Apostol Na

13 Tinumagdak ni Jesus ha amu-
god, ket inayagan na i kappal a
tolduwan na. Ket inumangay hidi
ha nikuna. 14 Ket pinili na i esa
pulo ket duwa a pinanagenan na
ha "Apostol." I panggep na ha
dagende a apostol, a maghen hidi
ha nikuna, a paangayan na hidi
nokkan a magibaheta ha Mappiya
a Baheta. 15 Ket inatdinan na hidi
ha pinnakabalin di a magpalakad
ha madukas a espiritu.

16 I nagen na apostol a hidi
ni Simon, a insangay na ha “Pe-
dro.” 17 Ken di Santiyago ken
Juan, a annak ni Sebedeyo. (Ket
insangay na hidi ha “Boanerges”.
Ket kayat na kagiyan, “Annak na
Kaddur” onu, “Tolay a Sigisigida.”)
18 Ken ni Andres, ken ni Pelipe
ken ni Bartolome, ni Mateo ken ni
Tomas, ken ni Santiyago a annak
ni Alpeyo, ken ni Tadeo, ken ni
Simon a matured, 19 ken ni Judas
Iskaryote a nangliput ha ni Jesus.

I Tahod a Naggipuwan na Pinnakabalin ni Jesus

20 Niyaen, nagsoli di Jesus ha
bilay di. Ket dinumulog manon i
makpal a tolay. Ket makpal unay
hidi hanggan awan ha oras di
Jesus a magkan, gipu ta matappag
hidi. 21 Ket idi nabaheta na ito
na kabagiyan na, inumangay hidi
penu alapan di hikuna. Ta atoy
bi i kappal a nagkagi a, “Mag-
maoyung dan hikuna.” 22 Ket atoy
i kappal a maestro na Linteg a
naggipu ha Jerusalem. Ket ki-
nagi di, “Pinagawag dan hikuna
ni Satanas. Ket mapalakad na
i dimonyo a hidi, gipu ta ni Sa-
tanas i nangatad ha nikuna. Ta
ni Satanas i happo na ngamin a
dimonyo,” kon na maestro a hidi.

23 Isu, inayagan ni Jesus ida-
genday a tolay, ket inpeta na ha
nidi ide a pangarig na. “Mabalin
wade a palakadan ni Satanas i
baggi na?” kon na. 24 Ket intulos
na, “Nu atoy i esa a bayan, ket
makasina i kakaili na, a magng-
inayaw hidi, awan a mabalin a
tumulos iday a bayan, ta nadadail
dan. 25 Ket kona bila hito ha maski
nu anya a pamilya. Nu maglin-
aban i kamkameng na pamilya,
nadadail iday a pamilya. 26 Isu,
nu nasinasina i paghariyan ni Sa-
tanas, ket maglinaban i totolay na,
awan hidi makatulos, ket nobos i
paghariyan na.

27 “Ket niyaen, ipeta ko ha
nikam,” kon ni Jesus, “Naabak ko
dan ni Satanas. Ket ide i gipu
na a mapalakad ko i dimonyo a
hidi. Ta awan ha makasaddap ha
bilay na napigsa ken magagew ha
kukuwa na, nu awan a palungo
a abakan na iday a napigsa. Sa
hikuna, nawayawaya a magagew
ha kukuwa na.

28 “Ket niyaen, sigurado ide a
ipeta ko ha nikam. Mabalin a
mapakawan i ngamin a liwat na
totolay, ken ngamin a madukas a
kakkagi di a paglimad di ha maski
nu heya. 29 Ngem awan a mabalin
a mapakawan i maglimad ha Es-
piritu ha Dios. Ta magnanayon a
kelliwat iday a tolay, nu kona hay
i kagi na megipu ha Espiritu na
Dios.” 30 Inpeta ni Jesus ito, gipu ta
atoy i kappal a nagkagi, a “Bakkan
a Espiritu na Dios i naggipuwan
na pinnakabalin ni Jesus, nu awan
a ni Satanas,” kon di.

I Hena ken Wawadi ni Jesus

31 Dinumemat i hena ken
wawaddi a hidi ni Jesus. Ket
naguray hidi ha lapos na bilay,
ket pinaayag di hikuna. 32 Ket
atoy bila i makpal a nakaetnod
ha lebut na. Ket kinagi di ha
nikuna, “Atoy ha lapos i hena mo
ken wadi mo a hidi. Ket paayagan
di ka.” 33 Ngem kinagi ni Jesus,
“Oni, tahod. Ipeta moy a hidi i
kabagiyan ko. Ngem ipeta ko ha
nikam a atoy bila ha he i hena ken
wawaddi ko.” 34 Ket nangaamata
hikuna ha nidi a nakaetnod ha
lebut na. Ket kinagi na, “Entan
moy ihe! Ta idagende i hena ken
wawaddi ko. 35 Ta maski nu heya
a maggimet ha pagayatan na Dios,
hidi i wawaddi ko ken hena ko,”
kon ni Jesus.

4

I Pangaregan ni Jesus megipu ha Kagi na Dios

1 Idi esa manon a pamalak, ket
nagitoldu ni Jesus ha baybay na
Galileya. Ket gipu ta makpal unay
i tolay a dinumulog ha nikuna,
inumangay hikuna a nagetnod ha
esa a abang. Naghen ide a abang
ha diget. Ket naghen i dinumulog
a hidi ha baybay. 2 Ket pan-
garig i inusar ni Jesus a magitoldu
megipu ha makpal a bagay. Ket
kinagi na ha nidi, a

3 "Temanan moy bi! Ta atoy i
esa a mannalon. Ket inumangay
hikuna ha sikaw na a magmula.
4 Idi nagmula hikuna, netakneg
i kappal a bin-i ha dilan. Ket
tinumagmak i manok a hidi a
kinan di idenday a bin-i. 5 Atoy
bila i kappal a bin-i a netakneg ha
kabituwan a ballik la i lutak na.
Ket gipu ta madibbew iday a lutak
na, nasigida a nagtubo idagenday
a bin-i. 6 Ngem idi nakahangkat i
senggit, nalannas hidi ken napoh-
poh, ta awan hidi unay nakapa-
gramot. 7 Ket atoy bila i kappal
a bin-i a netakneg ha kasesetan.
Ket dinumakkal ken nagsalen i
seset heya ha nagtubo a hidi. Isu,
awan nakapagdawa idagenday a
mula. 8 Ngem atoy i kappal a bin-
i a netakneg ha mappiya a lutak,
ket nagtubo, ken dinumakkal ken
nagdawa hidi. Ket ha kappal,
nagdawa hidi ha tagtatallu a pulu.
Ket ha kappal, nagdawa hidi ha
tagannam a pulu. Ket ha kappal,
nagdawa hidi ha tagesa a gasut
a bukal ha kada esa a bin-i a
nemula." 9 Ket inkabos ni Jesus
i pangarig na a kinagi na, "Ha
maski nu heya a makateman ha
kakkagi ko, nanakaman na mina
ito," kon na.

I Panggep ni Jesus ha Pangarig a hidi

10 Niyaen, idi nagisesa ni Je-
sus, binumikan i kappal a nagte-
man, pati i esapulo ket duwa
a tolduwan na. Ket nagsalod-
sod hidi megipu ha dagenday a
pangarig na. 11 Ket kinagi ni
Jesus ha nidi, "Ipakatandi ko ha
nikam idagende a inpamen na
Dios megipu ha paghariyan na.
Ngem ha sabali a tolay a madi a
maguseg ha nikan, tatemanan di
la i pangarig ko, ngem awan di
makatandiyan. 12 Ket gipu ta kona
hito, matungpal dod i pinapugto
na Dios ha ni Isayas. Ta insurat
ni Isayas, 'Maski nu makangenta
hidi, awan di melasin. Ket maski
nu makangteman hidi, awan di
makatandiyan, amangan nu mag-
babawi hidi ha liwat di aye, ket
pakawanan na hidi na Dios,' kon
na surat he."

13 Ket intulos ni Jesus, "Awan
moy makatandiyan ide a pangari-
gan ko? Nu awan, panya dod
i pakatandi moy ha sabasabali a
pangarigan ko? 14 Kona ha ide i
kayat na kagiyan na pangarigan
ko aye. I kakalan na bin-i i kagi
na Dios. 15 Ket i kakalan na dilan
a nagdissuwan na bin-i, iday i
totolay a nakateman ha kagi na
Dios. Ngem sigida ni Satanas
a tumagmak ken mangadya ha
kakkagi a nateman di.

16 "Ket ha sabali a hidi,
magkalan hidi ha iday a
kabituwan a lugar. Sigida hidi
a magragsak a manggiwat ha
kagi na Dios. 17 Ngem awan
a dumisalad i kagi na Dios
ha nakam di. Ket awan hidi
makaattam. Ta nu dumemat i
rigrigat onu pagloloko gipu ha
pinagteman di, ket masigida hidi a
maupay. 18 Ket atoy pala i kappal
a tolay a kona ha kasesetan a
lugar. Ket makateman hidi ha
kagi na Dios, 19 ngem magburibur
hidi megipu ha korinat ken
pagragsakan di. Ket masalenan
i kagi na Dios ha nakam di
gipu ha ngamin a buribur di
ken korsunada di, ken pinagseni

di. Ket awan ha mappiya a
gimetan di. 20 Ngem idenday a
mappiya a lutak, iday i kakalan
na magteman a hidi ha kagi na
Dios, ket iyasak di ha nakam
di, ket mappiya i keangayan na.
Ket ha kappal, maggimet hidi
ha ballik a mappiya. Ket ha
kappal, maggimet hidi ha makpal
a mappiya. Ket atoy bila i kappal
a maggimet ha makpal unay a
mappiya."

I Pangareg megipu ha Pagsilawan

21 Ket intulos ni Jesus a ki-
nagi na ha nidi, "Anya ha ugali
tam? Pagangatan tam i silaw
penu kalaban tam ha basket, ket
penu itagmak tam ha sidung na
katre? Awan agay. Ta pagan-
gatan tam i silaw, penu metagmak
ha lamesaan, penu masuluwan
na i paghenan tam. 22 Niyaen,
makatandiyan moy mina ide. Ta
awan ha intago na Dios nu awan a
panggep na a ipalapos na nokkan.
Ket awan na salenan i pagkatandi
na tolay nu awan penu lukatan
na nokkan. 23 Isu, magteman
mina perpermi i maski nu heya
a makateman ha kakkagi ko," kon
ni Jesus.

24 Ket kinagi na bila, a "Nanaka-
man moy mina i nateman moy.
Ta nu tungpalan moy i kagi na
Dios, gunggunaan na kam na Dios.
Ket nayonan na pala i pagkatandi
moy. 25 Ta maski nu heya a
manggiwat ha kagi na Dios, nay-
onan pala na Dios i pagkatandi
na. Ngem ha maski nu heya
a magpabiyan ha kagi na Dios,
adyan na Dios ha nikuna i ballik
a nakatandiyan na." Ito i inpeta
ni Jesus ha tolduwan na a hidi.

I Pangarig megipu ha Pinagtubo na Bin-i

26 Nagitoldu manon ni Jesus ha
makpal a tolay. Ket kinagi na, "I
paghariyan na Dios i kona ha esa a
tolay a magmula ha bin-i ha talon
na. 27 Sa hikuna, kumilap ha kada
kallap, ket umikat ha kada male-
dum. Ket ha bin-i a hidi, tumu-
tubo pala hidi a dumadakkal hidi,
maski nu awan na makatandiyan
na tolay nu panyan na a dumakkal
na mula a hidi. 28 Basta i lu-
tak malla i mangpadakkal ken
mangpabunga ha denday a mula.
Ha palungo, tumubo iday a mula,
sa magdon, sa magbunga dan.
29 Ket nu matangkenan dan iden-
day a dawa, aniyan na nagmula,
ta dinumemat dan i tiyempo na
pinagapit na." Ket kona bila hito
ha paghariyan na Dios.

I Pangareg megipu ha Bin-i a Mustasa

30 Ket kinagi ni Jesus, "Anya pala
i kekalanan tam ha paghariyan
na Dios? Ket anya mina i pan-
garegan ko ha kinadakkal na?
31 Ikalan ko ito ha esa a bin-i a
mustasa a kaballikan a bin-i ha
ngamin a mulmula. 32 Nu nem-
ula ito, dumadakkal-dakkal hang-
gan dakkal unay, ket magbalin
a kadakkalan ha ngamin a nat-
nateng. Maski magtingi ha dakkal
a tingi na hanggan magrabon i
manok a hidi ha lendum na."
Kona hito i pangarigan ni Jesus.

33 Ket makpal pala i pangari-
gan ni Jesus, idi nagitoldu hikuna
ha makpal a tolay. Ket inusar
na idagende a pangarigan ayun
ha kabaelan di a makatandiyan.
34 Ket awan hikuna nagitoldu nu
awan a gipu ha dagende a pan-
garigan. Ngem idi naghen hikuna
ha bukod na a totolduwan, in-
pakatandi na i ngamin ha nidi.

Pataranan ni Jesus i Taribunada

35 Niyaen, idi apon dan ha iday
a pamalak, kinagi ni Jesus ha
agagum na, "Umahabes kitam dan
ha dibelew," kon na. 36 Isu,
linakadan di i kakpalan hay a
tolay, ket linumugan hidi ha iday

a abang a henan ni Jesus. Ket
inumarabes hidi. Ket atoy bila i
sabasabali a abang a nakikuyog.
37 Ket bigu la a nagtaribunada
ha mapigsa. Ket hinumoto i
dadakkal a raknab a nangsabbu-
lay ha abang di. 38 Ngem kumake-
lap dalla ni Jesus a nagpungan
ha dipos na abang. Ket linukag
di hikuna, a kinagi di, “Maestro,
awan mo kami pabiyanan! Um-
lad kitam dan!” kon di. 39 Ket
inumikat ni Jesus, ket binon na
i paras. Ket nagkagiyan na i
raknab a hidi, “Magtalna ka dan!”
kon na. Ket tinumaran i paras,
ket linuminnak i diget. 40 Sa
na, kinagi ni Jesus ha agum na
a hidi, “Apay a manteng kam?
Awan kam manahod ha nikan?”
kon na. 41 Ket naskal dalla hidi,
ket nanteng ken nagsasinalodsod
hidi, “Anya wade i lallaki aye? Ta
maski i paras ken raknab, bonan
na hidi. Ket magtongpal hidi ha
nikuna,” kon di.

5

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Naawag na Dimonyo

1 Tinumulos di Jesus a naglugan
ha abang hanggan ha lugar a
Gadareno, ha dibelew na Galileya.
2 Idi kahhapog di Jesus, sinumal-
pak i esa a lallaki a naggipu
ha alingabngab a pahaglabban-
gan. Ket naawag dan ide a lallaki.
3 Awan hikuna maghen ha bilay
na. Ta kanayon a maghen ha libal-
bang. Ket awan ha makakawar
ha nikuna. 4 Naminmakpal a inke-
mot na totolay, ket ingakad di i ka-
mat ken tikad na ha kawar. Ngem
binagso-bagsot na i kawar heya.
Ta mabinag hikuna unay, ket
awan ha nakapataran ha nikuna.
5 Ket kanayon hikuna a nagkalles
ha naghenan na a libalbang ken
amugod. Ket kanayon na a talin-
gowan i baggi na ha pogedu.
6 Niyaen, ha ide a lallaki, idi
naenta na ni Jesus ha madiyo,
nagbuyot hikuna ket nagparentu-
meng ha saguppang na. 7-8 Ket
kinagi ni Jesus ha dimonyo a na-
gawag ha lallaki aye, “Nay, hikaw
a dimonyo, lakadan mo ide a
lallaki,” kon na. Ngem indulaw na
dimonyo aye, “Jesus a Annak na
Dios a Katurayan, anya i kayat mo
ha nikan? Gipu ha kagbi na Apo
Dios, awanak mo bi parigatan!”
kon na dimonyo.
9 Ket sinalodsod ni Jesus, “Heya
i nagen mo?” Ket tinabbeg na,
“Ni Kakpalan i nagen ko, gipu ta
makpal kami,” kon na dimonyo
aye. 10 Ket nagpakagbi unay i
dimonyo a hidi, a awan na hidi
palakadan ha iday a lugar.
11 Niyaen, atoy bila hay i kak-
palan a babboy, a magsabbok ha
mabikan a kalebkeb. 12 Ket inaged
na dimonyo a hidi, “Palobusan
mo kami a sumadap ha dagendo
a babboy.” 13 Isu a pinalobusan
na hidi ni Jesus. Ket linumapos
hidi, ket sinumadap hidi ha duwa
a ribu a babboy. Ket binumuyot
idagende a babboy, a binumug-
sok, ket ginumutap hidi ha diget.
Ket inumlad hidi ngamin.
14 Idi naenta na mahagdapon
ha babboy a hidi, binumuyot hidi
ha ili ken taltalon, penu ibaheta
di. Ket dinumemat i makpal a
tolay, penu maenta di i nagimet.
15 Idi dinumemat hidi ha ni Jesus,
naenta di i lallaki aye a linaposan
na dimonyo a hidi. Ket inumetnod
hikuna ha saguppang ni Jesus.
Ket mappiya malla i nakam na.
Ket natenonan hikuna. Ket gipu
ha ide, naskal hidi. 16 Ket in-
pakatandi na nakaenta a hidi nu
panya a napahusay i lallaki aye,
ken nu anya i nagimet ha babboy
a hidi.
17 Ket gipu ta kona hito, nagaged
idagenday a tolay a umadiyo mina
ni Jesus ha lugar di.

18 Niyaen, idi sinumadap di Jesus ha abang, perpermi i pinakiaged na lallaki a linakadan na dimonyo a hidi. Ket kayat na a umuseg ha ni Jesus. 19 Ngem awan a inpalobus ni Jesus. Kinagi na, “Sumoli ka ha bilay moy. Ket ipeta mo ha kabagiyan mo a hidi i mappiya a ginimet na Dios ha nikaw gipu ha kagbi na.”

20 Ket linumakad dod ide a lallaki. Ket inbaheta na ha ngamin a lugar a Dekapolis i ginimet ni Jesus ha nikuna. Ket nalaktat hidi ngamin a nakabaheta.

I Annak a Minatay ken i Babbey a Nangkamhit ha ni Jesus

21 Naglugan manon di Jesus a sinumoli ha dibelew. Ket dinulogan na hikuna na kakpalan a tolay ha baybay. 22 Ket atoy i esa a lakay a nagen na, ni Hayro. Hikuna i mangituray ha esa a kapilya na Judyo a hidi. Idi naenta na ni Jesus, hinumakab hikuna ha saguppang na, 23 a nagaged ha nikuna. “Dandani a matay i gumitek a annak ko,” kon na. “Umuseg ka bi a itupu mo i kamat mo, penu humusay hikuna,” kon na lakay.

24 Ket inumuseg ni Jesus. Ngem idi naglakad di Jesus, nakiuseg bila i kakpalan, ket dinumulog hidi ha palebut na.

25 Niyaen, atoy bila hay i esa a babbey a magsaket. Nagdigidigi dan i babbey aye ha esa pulo ket duwa a tawen. 26 Ket maski nu makpal dan i nangagas ha nikuna, awan hikuna humusay, maski nu nobos i ngamin a pagbiyag na ha doktor a hidi. Awan hinumusay i baggi na, nu awan la a kinumaro i saket na.

27 Niyaen, nabaheta na megipu ha ni Jesus. Isu, nakitagubet hikuna ha dagenday a kakpalan, hanggan nakabikan hidi ha adag ni Jesus. 28 Ta nagkagi hikuna ha nakam na, a “Maski nu tennon na la i makamhit ko, ket humusayak,” kon na.

29 Isu, kinamhet na i kagay ni Jesus, ket dagus a tinumaran i pinagbolus na digi na. Ket nabati na a hinumusay dan i baggi na. 30 Ket dagus a nabati ni Jesus i kaddat na a linumapos ha baggi na. Isu, sinoleg na i totolay ket sinalodsod na, “Heya i nangkamhit ha tennon ko?” 31 Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, “Entan mo he, Apo. Ta masaldisaldit na kitam na kakpalan aye! Ket makpal hidi a mangsabeh ha nikaw! Apay dod a kona hay i salodsod mo,” kon ni Pedro.

32 Ngem inbatabatad pala ni Jesus nu heya i nangkamhit ha nikuna.

33 Niyaen, idi nakatandiyan na babbey i nagimet ha baggi na, inumangay hikuna, ket hinumakab ha saguppang ni Jesus. Ket nagyagyag i baggi na, gipu ha kanteng na. Ket inpeta na i ngamin a tahod a nagimet ha baggi na. 34 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna, “Manay, mahusay ka gipu ta manahod ka ha nikan. Niyaen, makalakad ka a sitatalna. Awan magsoli ide a saket mo,” kon ni Jesus.

35 Niyaen, atoy pala hay ni Hayro, i lakay a mangituray ha kapilya. Ket idi nagkagi pala ni Jesus ha babbey aye, atoy i dinumemat a nagipu ha bilay di Hayro. Ket inpeta na ha nikuna, “Sumoli kitam mina ha bilay. Awan tam mina tappagan ni Maestro,” kon na. Ket nakatandi ni Hayro a natay dan i annak na.

36 Ngem nateman bila ni Jesus, ket inpeta na ha ni Hayro, “Awan kas magburibur. Manahod ka dalla ha nikan,” kon na.

37 Sa na, inpalobus ni Pedro ken ni Santiyago ken kabsat na a ni

Juan a makikuyog hidi. Ket inke-
mot na i ngamin a sabali. 38 Idi
kaddemat di ha bilay di Hayro,
naenta ni Jesus i pinagsanget ken
pinagngoyngoy na totolay ha dis-
alad. 39 Ngem idi sinumadap ni
Jesus ha disalad, inpeta na ha
nidi, “Apay a magsanget kam ken
magngoyngoy? Awan a natay i
gumitek aye. Nakakillap dalla
hikuna,” kon na.
40 Ha nagngongoyngoy a hidi,
nagkayagkayag hidi ha ni Jesus.
Ta sigurado hidi a natay dan i an-
nak. Ngem ha ni Jesus, pinalapos
na hidi. Sa na, inayagan i nagenak
a hidi ken tolduwan na a hidi,
ket sinumadap hidi ha kuwarto
a henan na gumitek. 41 Ket in-
egkam na i kamat na annak. Ket
kinagi na, “Talita kum!” (Kayat
na a kagiyan, “Nening, umikat ka
dan!”)
42 Ket dagus a inumikat hikuna
ket naglakalakad. (Ta sangapulo
ket duwa i tawen na.) Ket nasbew
hidi ngamin. 43 Ngem inbon ni
Jesus a awan di ibaheta ha maski
nu heya. Ket kinagi na bila,
“Pakanan moy i gumitek aye,” kon
na.

6

Madiyan di ni Jesus ha Nasaret

1 Linumapos di Jesus ha iday
a lugar. Ket nagsoli hidi ha ili
na. 2 Idi esa a Sabado, inumangay
manon hikuna a nangitoldu ha
kapilya na Judyo a hidi. Ket
atoy hay i makpal a tolay. Ket
nalaktat hidi, idi nagteman hidi
ha pagitoldu na. Ket nagsinalod-
sod hidi, “Hadya i nangalapan na
ha kona he a sirib ken kaddat
na a maggimigimet ha milagro?
3 Anya wade? Ta karpentero
malla hikuna, a annak ni Maria
ken kabsat di Santiyago, Jose, Ju-
das ken Simon. Ket kaili tam bila
i kakabsat na a babbey,” kon di.
Ket gipu ta kona hito, awan hidi
nanahod ha ni Jesus.
4 Ket kinagi ni Jesus ha nidi,
“Mapadeyawan i mahagpugto ha
maski nu hadya a lugar, malaksid
ha ili na a mismo, ken kabagiyan
na ken pamilya na.”
5 Ket awan a pulos ha nagimet
na a milagro ha ili na aye, malak-
sid i pinangpahusay na ha kappal
a nagsaket. Ta atoy la i kappal a
nanahod ha nikuna, ket intupo na
i kamat na ha nidi a pinahusay na
hidi. 6 Ket nalaktat unay hikuna,
ta awan nanahod i kaili na a hidi.

Paangayan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Tolduwan Na

Niyaen, linakad ni Jesus i bariyo
a hidi, a nagitoldu hikuna ha
totolay. 7 Idi esa a pamalak,
inayagan na i esa pulo ket duwa
a tolduwan na. Ket pinalakad na
hidi a tagduduwa idi neyatad na i
kaddat ken turay di a pagpalakad
di ha maski nu anya a kalase na
espiritu. 8 Ket inbon na ha nidi,
“Awan moy bilonan i aruwatan
moy, maski nu supot, onu kanan,
onu korinat. Sarukod la i ikuyog
moy. 9 Ket magsapatos kam, ngem
awan moy bilonan i kagay a pag-
suletan moy.
10 “Ha maski nu hadya a pa-
grespitaran di ha nikam, magtu-
los kam ha iday a bilay hang-
gan lumakad kam manon. 11 Ket
ha maski nu hadya a awan hidi
magrespitar ha nikam, a awan
hidi magteman ha nikam, luma-
pos kam ha iday a lugar. Ket nu
lumapos kam, tipladan moy hidi.
Ket kona ha ide, a papagpagan
moy i tikad moy ha tapok, penu
makatandiyan di a nagliwat hidi,
ta madiyan di i kakkagi na Dios.”
Ide i inbon ni Jesus ha agagum na.
12 Isu, inumangay i tolduwan
na a hidi. Ket nagibaheta hidi a
masapul a magbabawi i totolay ha
liwaliwat di. 13 Ket pinalakad di i

makpal a dimonyo. Ket pinuhetan
di ha langis i makpal a nagsaket,
ket pinahusay di hidi.

I Katay ni Juan a Mahagbinyag

14 Niyaen, nabahetaan ni Hari
Herod, ta nebaheta i nagen ni
Jesus ha ngamin a lugar. Ket
kinagi na kappal a minabiyag
manon ni Juan a Mahagbinyag.
Ket hikuna kan ni Jesus. Ket iday
kan i gipu na a atoy ha nikuna
i pinnakabalin na. 15 Ket kinagi
na kappal, a nagsoli ni Eliyas a
nagipu ha langit. Ta hikuna i
esa a minahagpugto, idi nikuna
a naalay dan. Ket atoy i kappal,
ket kinagi di a ni Jesus i tahod
a mahagpugto, a kona ha mina-
hagpugto a hidi nikuna a naalay
dan. 16 Ngem idi nabahetaan
ni Herod i ginimigimet ni Jesus,
kinagi na, "Minabiyag manon ni
Juan a pinaputol ko."

17-18 Kona hito i kinagi ni Herod,
ta hikuna i nangpadakkap ken
nangpabalud ha ni Juan a Ma-
hagbinyag. Ket ginimet na ito
idi nagkagiyan ni Juan ni Herod
a, "Nagliwat ka, ta nagkabanga
ka dan ha ipag mo!" Ket kinagi
ni Juan ito, ta nakikabanga di
Herod ken Herodiyas, i kabanga
ni Pelipe. Ket ni Pelipe i wadi
ni Herod. Isu, pinarusa ni Herod
ni Juan, gipu ha ni Herodiyas.
19 Ta nagsaket unay i nakam ni
Herodiyas ha ni Juan, ket kinayat
na a mapapatay, ngem awan na
kaya. 20 Ta kantengan ni Hari
Herod ni Juan. Ta katandi na i
kinalinteg ken kinappiya na. Isu,
inkemot ni Herod ni Juan ha ni
Herodiyas. Ket kayat ni Herod
a magteman ha ni Juan. Maski
nu nariribuk i nakam na megipu
ha nateman na, kayat na pala a
magteman ha ni Juan.

21 Niyaen, dinumemat i gund-
away ni Herodiyas idi nagsilebra
di Herod ha pinakeenak na. Ket
sinangaili ni Herod i magtuturay
a hidi ha gobyerno. Inawis na i
opisiyales ken sundalu a hidi ken
matangkay a totolay na Galileya.
22 Niyaen, atoy bi i madiket a
annak ni Herodiyas. Ket hikuna
i sinumadap a nagsala ha sagup-
pang di. Ket naayagan ni Herod
ken sangaili na a hidi. Ket ide i
gipu na a kinagi ni Hari Herod ha
madiket aye, "Agedan mo i maski
nu anya a kayat mo, ket iyatad
ko ha nikaw!" 23 Ket inkari na
bila, "Iyatad ko i maski nu anya
a agedan mo, maski nu kagudwa
na paghariyan ko," kon ni Hari
Herod.

24 Ket linumapos i madiket, ket
sinalodsod na ha nena na, "Anya
i agedan ko?" Ket kinagi nena
na, "Agedan mo i buntok ni Juan
a Mahagbinyag!" 25 Ket nagsigida
i madiket a nagsoli ha ni Hari
Herod, ket nagaged, a kinagi na,
"Iyatad mo ha yenan i buntok ni
Juan a Mahagbinyag, ket nedatton
ha bandehado," kon na madiket.

26 Niyaen, naladingit unay ni
Hari Herod. Ngem awan a ma-
balin a magbabawi, ta inkari na
ha saguppang na ngamin a san-
gaili na, ket masaniki hikuna.
27 Isu, binon na a dagus i esa a
sundalu a umangay a mangalap
ha buntok ni Juan. Inumangay
dod i sundalu ha pagbaludan, ket
pinutolan na ni Juan. 28 Sa na,
inyangay i buntok na a nedatton
ha bandehado, ket ingiwat na
ha madiket a nangigiwat bila ha
nena na.

29 Idi nabaheta na tolduwan a
hidi ni Juan, inumangay hidi, ket
nangalap ha bangkay na, ket in-
labbang di.

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Lallaki.

30 Niyaen, ha dagenday a apos-
tol a pinaangay ni Jesus, nagsoli
dan hidi. Ket inbaheta di ha

nikuna i ngamin a ginimet ken in-
toldu di ha totolay. 31 Niyaen, atoy
i makpal a tolay a umaangay ha di
Jesus ha kada pamalak, ket atoy
bi i makpal a lumalakad ha kada
pamalak. Ket gipu ta kona hito,
awan ha waya di Jesus, maski nu
kayat di a magkan. Isu, kinagi ni
Jesus ha apostol na a hidi, "Sum-
ina kitam a magisesa ha madiyo a
lugar, penu makaemmang kam."
32 Ket nagisesa hidi a naglugan ha
abang hanggan ha lugar a awan
ha tolay.

33 Ngem makpal i nakaenta ken
nakatandi ha pinaglakad di. Ket
nagtagidilan hidi a nagpalungo a
naggipu ha ngamin a il-ili ha lebut
na.

34 Isu, idi kappundu ni Jesus ha
baybay, naenta na i kakpalan a
tolay. Ket kinagbiyan na hidi, ta
kasasaad di a kona ha karkarnero
a awan ha mangdapon ha nidi.
Isu, nagitoldu hikuna ha nidi, ket
makpal i intoldu na.

35 Idi dandani a lumiksup i sen-
ggit, binumikan i tolduwan na a
hidi, ket kinagi di, "Maestro, apon
dan. Ket ide a lugar a awan ha
bilabilay. 36 Palakadan mo bi ida-
gende a tolay. Umangay mina hidi
ha barbaryo, a gatangan di mina
i kanan di." 37 Ngem kinagi ni
Jesus, "Hikam mina i mangiyatad
ha kanan di."

Sa di, sinalodsod, "Panyan
mina? Maggastos i suweldo ha
walo a bulan. Kayat mo dud a
lumakad kami, a maggatang ha
kanan a ipakan mi ha nidi?" 38 Ket
kinagi ni Jesus, "Atoy i hangan
a tinapay moy? Entan moy bi."
Inumangay hidi a nangenta. Ket
tinabbeg di, "Atoy lima a tinapay
ken duwa a pindang," kon di.

39-40 Sa na, pinagetnod i ngamin
a tolay ha karuotan. Ket pinag-
pisan na hidi ha sagsangagasut
ken ha taglima a pulo. 41 Sa,
inalap ni Jesus idagenday a lima a
tinapay ken duwa a pindang. Ket
tinumangad hikuna ha langit a
nagyaman ha Dios. Ket pinilakpi-
lak na i tinapay, sa na, inyatad ha
apostol a hidi, a iwaras di. Ket
kona bila hito ha pindang heya.
42 Ket nagkan hidi ngamin. Ket
nabbiyag hidi. 43 Idi nabbiyag dan
hidi ngamin, pinuhon di i sobra.
Ket pinutat di i esa pulo ket duwa
a basket ha tinapay ken pindang a
buhay di.

44 Niyaen, atoy manga lima a
ribu a lallaki a nagkan ha dagen-
day a kanan. (Ket atoy bila i
kabanga di ken annak di.)

Maglakad ni Jesus ha Dibbew na Diget

45 Idi pinangpalakad ni Jesus
ha dagende a tolay, pinalugan na
i tolduwan na a hidi ha esa a
abang. Ket pinapalungo na hidi a
humapog ha diget a umangay ha
ili a Betsayda. 46 Sa, idi nagpakada
hikuna ha dagenday a tolay, tinu-
magdak ni Jesus ha amugod, penu
magkararag.

47 Niyaen, idi kallap dan, atoy
pala i tolduwan na a hidi ha
abang, ha lubuk na diget. Ket
nagesesa pala ni Jesus ha disat.
48 Ket naenta na a marigatan hidi
a maggaud, ta napigsa i paras.

Idi awan pala pumasag, tinu-
magubet ni Jesus a naglakad ha
dibbew na diget penu kamaka-
man na hidi. 49-50 Ngem idi naenta
di i naglakad ha dibbew na diget,
nanteng hidi ngamin, ket nagdu-
law hidi. Ta kagin di a hikuna i
esa a anito. Ngem dagus a kinagi
ni Jesus, "Awan kam manteng.
Hikan ni Jesus."

51 Ket nakilugan ni Jesus ha
nidi. Sa, naggimet i paras. Ket
nasbew hidi unay. 52 Ta awan
di nakatandiyan i pinnakabalin
ni Jesus, maski nu naenta di i
pinangpakan na ha lima a ribu a

lallaki ha lima la a tinapay. Ket
nadiham pala i nakam di.
53 Idi kaahabes di, pinumundu
hidi ha lugar a Genesaret. 54 Idi
kaawas di, atoy i totolay, ket da-
gus di nelassin ni Jesus. 55 Isu,
nagbuyot hidi ha ngamin a lugar
di, ha ngamin a bilay a paghenan
na saket a hidi. Ket nagissew hidi
a intugan di i nagsaket a hidi ha
maski nu hadya a nabaheta di a
henan ni Jesus. 56 Maski nu hadya
a nagangayan na, maski ha purok
a hidi, onu baryo a hidi, o maski
ha taltalon, intugan na totolay i
nagsaket a hidi ha nagpisanan na
totolay. Ket permi i pinakiaged di
ha ni Jesus, a palobusan na mina
i magsaket a hidi a mangkamhit
ha maski nibik na kagay na. Ket
tahod a nahusay hidi ngamin a
nangkamhit ha nikuna.

7

I Kasabaliyan na Pagitoldu na Pariseyo ken Linteg na Dios

1 Niyaen, atoy manon i Pariseyo
a hidi ken mamaestro na Linteg
a naggipu ha Jerusalem. Ket pin-
umisan manon hidi ha ni Jesus.
2 Ket naenta di i tolduwan a hidi
ni Jesus, a awan di inugisan i
kamat di ha palungo na pagkan
di. Ket maneg ito ha panahod
na Pariseyo a hidi ken kakpalan
na Judyo. 3 Ta umusoseg hidi
ha ugali a inpatawid na minappo
di. Ket awan hidi magkan nu
awan a palungo a maguges hidi
ha kamat di. 4 Ta manahod hidi
a maneg i maski nu anya a nekagi
na sabali a tolay a kelliwat. Ket
nealis i liwat na, kon na kan. Isu,
awan hidi magkan ha maski nu
anya a naggipu ha tiyendaan, nu
awan a palungo a ugesan di, pati i
baggi di, penu maadya i liwaliwat
na. Ket makpal pala i ugali a
inpatawid na minappo di, a kona
ha pinanguges ha tasa, banga,
ken aruwatan di, penu maadya i
liwaliwat a naghen kan ha lapos
na.
5 Isu, gipu ta kona hito, sinalod-
sod na Pariseyo a hidi ken mae-
stro a hidi na Linteg, “Apay a
awan tungpalan na toltolduwan
mo i pagitoldu a inpatawid na
minappo tam? Ta awan hidi
maguges a magkan. Ket kelliwat
dod hidi.”
6 Ngem kinagi ni Jesus, “Tahod
i kagi na Dios megipu ha nikam a
aginpappiya. Ta pinasurat na Dios
ni Isayas nikuna, a nepugto na, a
‘Deydeyawan na ak na totolay aye,
kon di. Ngem madiyo pala i
nakam di ha nikan.
7 Awan ha serbe na pinagdeydeyaw
di ha nikan, maski nu ipeta
di a Dios i paggipuwan
na pagitoldu di. Ngem
bakkan a Hikan nu awan la
a totolay i paggipuwan na
pagitoldu di,’ kon na Dios.”
8 Ket intulos ni Jesus, “Apay
a umusoseg kam ha pinagitoldu
na minappo moy, ngem talekodan
moy i bobon na Dios? 9 Apay
a malaing kam a magtalekod ha
bobon na Dios? Tahod a taleko-
dan moy ito penu makatongpal
kam ha bukod moy a pagitoldu.
10 Halimbawa: nesurat ni Moyses
ide a bon na Dios, a ‘Deyawan
mo i hama ken hena mo,’ ken
‘Maski nu heya a magkagi ha
madukas ha hama na onu hena
na, masapul a mapapatay hikuna,’
kon na Dios. 11 Ngem ha nikam,
bakkan i pagitoldu moy. Ta itoldu
moy a mabalin a mekemot i ko-
rinat a pangdaggap moy mina
ha hama ken hena moy. Ipeta
moy, a ‘Korban ide a korinat,’ (ket
kayat na kagiyan, ‘Neyatad dan ha
Dios.’) 12 Sa, hikam a Pariseyo i
magsalen ha mangiyatad a hidi ha
daddakkal di. 13 Isu, tumatalekod
kam ha kagi na Dios gipu ha
bukod moy a pagitoldu. Ket
ipatawid moy i pagitoldu moy aye

ha tolduwan moy a hidi. Ket mak-
pal pala a gimetan moy a kona
hito," kon ni Jesus ha Pariseyo ken
maestro a hidi na Linteg.

I Bagbagay a Magpadukas ha Totolay

14 Ket ayagan manon ni Jesus
i totolay, a pinapisan na manon
hidi. Ket kinagi na ha nidi,
"Magteman kam ngamin ha kakk-
agi ko aye, ket makatandiyan moy
mina. 15 Bakkan a metelmok i
makapadukas ha baggi na tolay,
nu awan a dumukas i baggi na
gipu ha pagkagi na a lumalapos
ha labi na, ken madukas a nakam
na. 16 Ha nikam a makateman,
temanan moy mina."

17 Idi nagpakada ni Jesus ha
dagenday a kakpalan, ket sinu-
madap dan hikuna ha disalad
na bilay, sinalodsod na tolduwan
na a hidi megipu ha kinagi na.
18 Ket tinabbeg ni Jesus, "Maski ha
nikam, awan moy makatandiyan?
Katandi moy mina a awan maka-
padukas i measak ha labi na tolay.
19 Ta awan ito sumadap ha nakam
na, nu awan la ha tiyan na. Sa,
lumapos manon," kon ni Jesus.
Ket gipu ha ide a pinagitoldu ni
Jesus, inpakatandi na a awan ha
kanan a maneg. Ket mappiya i
ngamin a kalase na kanan.

20 Ket intoldu na pala, "I tahod
a magpadukas ha baggi na tolay i
madukas a pagkagi na a lumala-
pos ha labi na, ken madukas a
nakam na. 21 Gipu ha nakam na
tolay i paggipuwan na kinadukas
na tolay. Kona ha pangibabbey
di, onu pangilallaki, ken pagtakaw
di ken pagbuno di, i paggund-
away di ha sabali a kabanga, 22 i
pangimon di, ken ngamin a kalase
na kinadukas. Maski kona ha
pagsileng di onu pagloko di ha
kakalan di a tolay. Maski pagseni
di onu pagulew di onu pagpangas
di ken kinadagel di. 23 Maggipu
ha nakam na tolay i ngamin a da-
gento a madukas. Ket idagento i
magpadukas ha baggi na totolay,"
kon ni Jesus ha pagitoldu na.

I Pagdaggap ni Jesus ha Esa a Babbey a Bakkan a Judyo

24 Niyaen, linumakad manon ni
Jesus ha iday a lugar, ket inu-
mangay hikuna ha lugar a Tiro.
Hinumuyot hikuna ha esa a bilay
ha nalimid, penu awan mina ha
makatandi ha pagemmangan na.
Ngem awan a mabalin a netago
hikuna, ta nelassin na hikuna na
tolay a hidi.

25-26 Niyaen, atoy i esa a babbey
a bakkan a Judyo. Griega
hikuna, a neenakan ha Penisiya,
ha probinsiya a Siriya. Ket kean-
nak hikuna ha babbey. Ket
naawag dan na madukas a espir-
itu i annak na aye. Idi nabaheta
na i pagsangpit ni Jesus, inuman-
gay hikuna a nagparentumeng ha
tikad ni Jesus. Ket nagpakagbi ha
ni Jesus a palakadan na mina i
dimonyo a nangpaawag ha annak
na.

27 Ngem kinagi ni Jesus, "Ha
palungo, magkan mina i annak a
hidi hanggan mabbyag dan. Ta
madi nu alapan ko i kanan na
annak, a itogbak ko ha asasu."
28 Ket nakatandiyan na babbey i
kinagi na, a masapul a daggapan
ni Jesus i Judyo a hidi ha palungo
na bakkan a Judyo. Isu, kinagi
na, "Tahod i kagi mo, Apo. Isu,
mabalin bi a magkan i asu a
hidi ha regreg na annak," kon na
babbey. 29 Ket kinagi ni Jesus,
"Mappiya i tabbeg mo. Ket gipu
ha ide a tabbeg mo, makasoli
ka dan ha bilay moy a matalna.
Ta linumakad dan i dimonyo ha
annak mo!"

30 Ket sinumoli ide a babbey, ket
naabot na i annak na a kumakelap
ha katre. Ta tahod a linumakad
dan i dimonyo.

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Nagbangag ken Nahamel

31 Niyaen, linumakad manon ni Jesus ha lugar a Tiro, ket tinumulos ha Sidon ken Dekapolis, hanggan dinumemat hikuna ha Diget na Galileya. 32 Ket atoy hay i esa a lallaki a nagbangag ken nahamel, ket netugan na hikuna na agagum na ha ni Jesus. Inaged di a itupu na i kamat na ha ide a nagbangag, penu humusay mina. 33 Ket inyadiyo ni Jesus ide a lallaki ha kakpalan a hidi. Ket intolnak na i toldu na ha talinga na lallaki aye. Sa na, inloktab, ket inpuhet na i loktab na aye ha dila na lallaki. 34 Sa, tinangad ni Jesus i langit, ket nagsennaay hikuna. Ket kinagi na ha kakkagi na lallaki aye, "Eppata!". Ket kayat na a kagiyan, "Maglukat i talinga mo!". 35 Ket dagus a nakateman ken nakakagi i lallaki aye. Ket nagbalikas hikuna.

36 Sa, inbon ni Jesus ha ngamin a dagenday a tolay a awan di mina ibaheta ha maski nu heya i nagimet aye. Ngem maski nu nakaro i pinagibon na ha nidi, kumaro paman i pinagibaheta di.

37 Ket nalaktat unay i ngamin a nakabaheta ha ide a nagimet, a kinagi di, "Mappiya i ngamin a gimigimet na. Maski pakateman na manon i magbangag a hidi ken pagbalikasan na i nahamel a hidi."

8

Pakanan ni Jesus i Uppat a Ribu a Tolay

1 Idi tiyempo ito, atoy manon i kakpalan a tolay a dinumulog ha ni Jesus. Idi nobos i pagkanan di, inayagan ni Jesus i tolduwan na a hidi. Ket kinagi na ha nidi, 2 "Makagbiyak ha dagende a tolay. Ta naghen hidi ha tallu a pamalak ha henan tam aye. Ket niyaen, awan ha kanan di. 3 Nu palakadan ko hidi, ket magiyalap pala, makapoy unay hidi ha dilan. Ket atoy bi i kappal a naggipu ha madiyo." 4 Ket tinabbeg na tolduwan na a hidi, "Hadya i pangalapan tam ha ipakan tam ha nidi, ta awan ha bilabilay ha lugar aye?" 5 Ket sinalodsod ni Jesus, "Atoy hangan a tinapay moy?" Ket kinagi di, "Pitu."

6 Niyaen, inbon ni Jesus ha dagende a tolay a umetnod hidi ha lutak. Ket inalap na iday a pitu a tinapay, ket nagyaman hikuna ha Dios. Kobosan na, tinaptappeng na i tinapay, ket inyatad na ha tolduwan na a hidi, penu ibunong di ha dagende a kakpalan a tolay. Ket tinongpal di ito. 7 Ket atoy bila i kappal a baballik a padut. Ket nagyaman ni Jesus ha Dios gipu ha dagende. Sa na, inyatad bila ha tolduwan na a hidi penu ibunong di ha dagende a kakpalan. 8-9 Ket nagkan hidi ngamin hanggan nabbiyag hidi. Manga uppat a ribu hidi a nagkan. Kobosan na, naurnong i nabuhay a kanan. Ket naputat i pitu a basket ha nabuhay.

10 Niyaen, pinaglakad ni Jesus idagende a kakpalan a tolay. Ket dagus a linumugan ni Jesus ken tolduwan na a hidi ha abang. Ket inumangay hidi ha lugar a Dalmanuta.

I Pinagsurbar na Pariseyo a hidi ha ni Jesus

11 Niyaen, inumangay ha ni Jesus i kappal a Pariseyo, ket nakipagtabbeg hidi ha nikuna. Ta kayat di a magsurbar ha nikuna. Isu, inpeta di a usaran na mina i kaddat na a pangpaenta na a tahod a pinaangay na hikuna na Dios. 12 Ket nagsennaay ni Jesus, gipu ha madaggi a nakam na. Ket kinagi na, "Apay? Apay a magpilit kam a ipaenta ko mina i kaddat

ko a pangpatahod. Ipeta ko a
pulos a awan ha pangpatahod a
mepaenta ha nikam," kon ni Jesus
ha Pariseyo a hidi.

13 Sa na, linakadan hidi. Ket
naglugan manon di Jesus ha
abang a umarabes ha diget.

Iniwadan ni Jesus megipu ha kinadukas na Pariseyo a hidi

14 Niyaen, naleptanan na
tolduwan na a hidi i bilon di. Atoy
la i esa a momon na tinapay ha
abang di. 15 Ket iniwadan ni Jesus
ha nidi, a kinagi na, "Magingat
kam ha lebadura na Pariseyo a
hidi ken lebadura ni Herod," kon
na. 16 Ket nakipaguhon hidi nu
anya i kayat na kagiyan. Ket
nagkinagi hidi a, "Awan kitam
ha tinapay. Isu i gipu na a
kinagi na iday," kon di. 17 Ket
katandi ni Jesus i pinaguhon
di. Isu a kinagi na, "Apay a
paguhonan moy a awan kam
ha tinapay? Awan moy dod
makatandiyan? Maigat wade i
nakam moy? 18 Atoy kam ha mata,
ngem awan moy wade melassin
i pagkagiyan ko. Atoy kam ha
talinga, ngem awan moy wade
makateman ha kayat ko ipeta.
Awan moy dod manakam 19 idi
tinaptappeng ko i lima a tinapay,
ket kinan na lima a ribu a lallaki?
Ket hangan a basket i nabuhay
a naurnong moy?" Ket intabbeg
na tolduwan na a hidi, "Esa a
pulo ket duwa." 20 Ket sinalodsod
ni Jesus, "Idi tinaptappeng ko i
pitu a tinapay a kinan na uppat
a ribu a lallaki, hangan a basket
i nabuhay a naurnong moy?"
Ket intabbeg na tolduwan a hidi,
"Pitu." 21 Ket kinagi ni Jesus,
"Niyaen, makatandiyan moy mina
a bakkan a tinapay i nagkagiyan
ko, nu awan i pinagitoldu na
Pariseyo a hidi. Ket umaales i
kinadukas di ha totolay a kona
bila ha lebadura a umaales a
magpabigal ha tinapay."

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Nabulsak

22 Niyaen, dinumemat hidi ha ili
a Betsayda. Ket atoy i neyangay
ha ni Jesus a nabulsak a lallaki.
Ket inaged di ha ni Jesus a itupu
na i kamat na ha nabulsak aye.
23 Ket kinabitan ni Jesus i nabul-
sak aye, ket inturong na ha lapos
na baryo. Sa na, linoktaban i
mata na, ket kinamhet na. Ket
kinagi na, "Anya? Atoy i maenta
mo?" 24 Ket inwaras na lallaki i
pinagenta na. Sa na, kinagi, "Oni,
makaenta ak ha totolay, ngem
madiham pala, a kona ha kaykayo
a maglakad," kon na. 25 Ket ki-
namhet manon ni Jesus i mata
na lallaki. Ket nagbulag i lallaki,
ket nahusay i mata na a hidi, a
madinnang i pinagenta na. 26 Ket
pinasoli hikuna ni Jesus ha bilay
na, a inbon ni Jesus, "Magdiretso
ka dan ha bilay moy. Awan ka
magsoli ha ide a baryo a magiba-
heta."

I Pinagpeta ni Pedro a ni Jesus i Cristu

27 Niyaen, inumangay di Jesus
ha bariobario na Sesareya-Pilipo.
Idi pinaglakad di, sinalodsod ni
Jesus ha tolduwan na a hidi,
"Anya i nakam na tolay megipu ha
nikan? Heya ak wade ha pagkagi
di?" 28 Ket tinabbeg di, "Kinagi
na kappal a hikaw kan ni Juan
a Minahagbinyag, ket minagbiyag
manon. Ket kinagi na kappal a
hikaw kan ni Eliyas, a nagsoli a
nagipu ha langit. Ket kinagi na
kappal a hikaw i esa a minahag-
pugto a minagbiyag manon, kon
di kan." 29 Ket sinalodsod ni Jesus,
"Hikam bi, anya ha nakam moy?
Heya ak wade ha nakam moy?"
Ket tinabbeg ni Pedro, "Hikaw i
Cristu, i lallaki a pinaangay na

Dios a maghari ha ngamin a tolay.” 30 Ket inbon ni Jesus a awan
di mina ipeta ha maski nu heya a
tolay a hikuna i Cristu.

Inpeta ni Jesus a Magattam hikuna ha Rigrigat, sa, Matay

31 Nangrugi ni Jesus ha pinagi-
toldu na megipu ha baggi na ha
toltolduwan na. Ket inpakatandi
na a atoy nokkan, ha kasaguppan-
gan, i makpal a rigrigat a masapul
na a attaman. Kinagi na, “Nokkan,
umadi hidi ha nikan, hidi a mangi-
turay ha kapilya, ken matangkay
a papadi, ken hidi a maestro
na linteg. Ket papatayan di ak
nokkan. Ket nu malpas i tallu
a pamalak, magbiyagak manon.”
Ito i nepugto ni Jesus megipu ha
baggi na. 32 Ket madinnang i
pinagpakatandi na ha nidi. Ket ha
ni Pedro, inyadiyo na ha ballik ni
Jesus, a kayat na a tabbegan. Ket
inbalakad na ha nikuna. 33 Ngem
sinolegan ni Jesus i tolduwan na a
hidi. Ket inenglan na ni Pedro a
kinagi na, “Umadiyo ka ha nikan.
Ta magkagi ka ha kagi ni Satanas.
Awan mo nakaman i pagayatan
na Dios, nu awan la i pagayatan
na tolay,” kon ni Jesus ha ni Pedro.
34 Sa na, inayagan i kakpalan
a tolay ken tolduwan na a hidi.
Ket kinagi na, “Ha maski nu heya
a mayat a magpasakop ha nikan,
masapul a ibilang na i baggi na a
kona ha natay, penu bakkan mina
i pagayatan na i gimetan na nu
awan i pagayatan ko. Ket nu kona
hito, attaman na i rigrigat, penu
umunod ha nikan. Ket kona nu
baklayan na i kudos na ha pina-
guseg na ha nikan. 35 Ta maski nu
heya a mayat a mangisalakan ha
baggi na, hikuna i matay nokkan
talaga. Ngem maski nu heya a
mangiyatad ha biyag na ha Dios,
gipu ha nikan ken Baheta na
Dios, maski nu matay i baggi na,
isalakan na Dios i biyag na. Ket
awan hikuna matay manon. 36 Ta
kona paman ha ide,” kagi ni Jesus,
“nu atoy i makaalap ha ngamin
a baknang na lutak aye, awan ha
balle na iday nu lompas i biyag na,
ket awan na mapadasan i biyag
na Dios a magnanayon. 37 Ta
awan ha baknang a pangsaka na
tolay ha bukod na a biyag. 38 Ket
ha maski nu heya a masaniki a
manahod ha nikan, ket masaniki
a magtongpal ha pagitoldu ko, ket
nu pabiyanan na ak niyaen, a
usogan na i madukas a hidi a
tumatalekod ha Dios, pabiyanan
ko bila hikuna nokkan, ha ka-
soli ko a magipu ha langit. Ket
ha kasoli ko nokkan, mepaenta i
kainamakan ko ken kainamakan
na Dios, i hama ko, ken kaina-
makan na anghel a hidi,” kon ni
Jesus.

9

1 Ket kinagi ni Jesus, “Niyaen,
ipeta ko ha nikam, a atoy ha niki-
tam ihe i kappal a awan matay,
hanggan awan di maenta i ki-
napigsa na Dios ha pinaghari na.”

I Pinagbigu na Itsura ni Jesus

2 Kobosan na annam a pamalak,
inkuyog ni Jesus ni Pedro, ni Juan,
ken ni Santiyago ket tinumag-
dak hidi ha matangkay a para-
bin. Pagsangpit di, ket nagbigu i
itsura ni Jesus ha saguppang di.
3 Naging maponset i tennon na,
a naghiyamhiyam ken nagranyag.
Awan ha ide a lutak i kinaponset
a kona hay.
4 Niyaen, nagpaenta ni Moyses
ken ni Eliyas, a nakiuhon hidi ha
ni Jesus. 5 Ket kinagi ni Pedro
ha ni Jesus, “Maestro, mappiya,
ta atoy kami ihe. Magtoklong
kami mina ha tallu. Esa para
ha nikaw, esa para ha ni Moyses,
ken esa para ha ni Eliyas,” kon
na. 6 (Maliwaliwat i nakam di
Pedro. Ket awan na nakatandiyan
i kinagi na, ta nanteng hidi unay.)

7 Sa, nagpaenta i esa a ulap a
nanglendum ha nidi. Ket atoy i
esa a timek a naggipu ha ulap
aye. Kinagi na, “Ide i Annak ko a
ayayatan ko unay. Temanan moy
hikuna!” kon na. 8 Ket bigu la a
nangenta hidi ha lebut di, ngem
awan ha naenta di nu awan la ni
Jesus a esesa.

9 Idi bumubugsok hidi ha para-
bin aye, binon ni Jesus di Pe-
dro, Juan ken Santiyago. Kinagi
na, “Awan moy pala ipeta ha
maski nu heya i naenta moy aye.
Imbes na, ipeta moy nokkan nu
kobosan na pinagbiyag ko manon
a maggipu ha natay,” kon ni Je-
sus. 10 Isu a awan ha inpeta
di, maski nagsinalodsod hidi nu
anya i kayat a kagiyan ni Jesus, a
magbiyag manon hikuna a mag-
gipu ha natay. 11 Ket kinagi di
ha ni Jesus, “Inpeta mo a matay
ka ket magbiyag manon nokkan.
Ngem ha pagitoldu na maestro a
hidi na Linteg, ipeta di a masapul
a sumoli ni Elias a magpalungo
ha pagdemat na Cristu.” 12 Ket
tinabbeg ni Jesus, “Tahod i kinagi
na maestro a hidi na Linteg. Ta
palungo, umangay ni Elias, penu
pagayakan na i ngamin. Ket
niyaen, isalodsod ko bi ha nikam:
Apay a nesurat ha Libro na Dios a
masapul a magattamak ha makpal
a rigrigat, ket talekodan na ak na
totolay? 13 Ngem maski, ta ipeta
ko ha nikam a inumangay dan
ni Elias. Ket linoko di hikuna,
a ginimet di ha nikuna i ngamin
a kinaykayat di. Ket pinatay di
a kona ha nepugto ha Libro na
Dios.” (Kinagi ni Jesus ito megipu
ha ni Juan a Minahagbinyag.)

Pahusayan ni Jesus i Annak a Hinayup

14 Niyaen, pagsoli di Jesus ken
tallu a kinakuyog na. Dinumemat
hidi ha henan na nawarak a
tolduwan na a hidi. Ket naenta di
a atoy i kakpalan a tolay a naglele-
but. Ket atoy bi i kappal a maestro
na Linteg a nakipagtabbegan ha
toltolduwan na heya. 15 Idi naenta
na totolay ni Jesus, nalaktat unay
hidi. Sa hidi, nagbuyot a makisal-
pak ha nikuna. 16 Ket sinalodsod
ni Jesus, “Anya i pakitabbegan
moy?”

17 Ket nagkagi i esa a lallaki,
“Maestro, intugan ko i annak ko
ha nikaw. Ta atoy i dimonyo
a magpabulol ha nikuna. 18 Ket
nu paawagan na i annak ko
aye, ipatakneg na i annak ko,
a magyagyag hanggan maghab-
hab i labi na. Ket pagngaret-
ngaretan na i ngipan na ken
paigatan na i ngamin a baggi na.
Niyaen, inaged ko ha agagum mo
a palakadan di mina, ngem awan
di kaya,” kon na lallaki.

19 Ket kinagi ni Jesus, “Ay, ida-
gende a tolay a awan ha pana-
hod. Naalayak dan ha nikam,
ket naalay dan i pinaganus ko
ha nikam, ngem madiyan moy
la a manahod ha nikan!” Ket
intulos na, “Iyangay mo he i an-
nak mo.” 20 Inyangay di dod i
annak. Ket idi naenta na dimonyo
ni Jesus, pinakissew na i annak.
Ket natakneg i annak, a nagkubag-
kubag, ket naghabhab i labi na.
21 Nagsalodsod ni Jesus ha hama
na annak, “Hangan kaalay i pina-
gawag na dimonyo ha annak mo
a kona he?” Ket tinabbeg nama
na, “Nangrugi idi annak pala,” kon
na hama. 22 “Ket makpal a be-
ses i pinagpataknag na dimonyo
ha gangatan onu ha dinom, ta
kayat na hikuna a patayan. Ngem
niyaen, Apo, kagbiyan mo kami.
Ket daggapan mo kami, nu kabae-
lan mo.”

23 Ket kinagi ni Jesus, “Apay
a kagi mo, ‘Nu kabaelan mo,’
kommo. Ipeta ko ha nikaw
a magimet na Dios i maski nu
anya para ha manahod a hidi ha

nikuna.” 24 Ket dagus a indulaw
na hama, a kinagi na, “Apo, mana-
hodak dan! Ngem nayonan mo bi
i pagkurangan na panahod ko!”
25 Idi naenta ni Jesus a du-
mulug ha henan na i kakpalan
a tolay, binon na i dimonyo,
a kinagi na, “Hikaw a dimonyo
a magpabangag ken magpabulol,
lumakad ka ha baggi na annak
aye. Ket awan ka sumoli ha
nikuna!” 26 Ket nagkales i di-
monyo. Ket pinagkissew na i
annak. Sa na, linakadan i baggi na
aye. Ket kona ha bangkay i itsura
na. Isu a kinagi na tolay a hidi
a minatay dan hikuna. 27 Ngem
inegkaman ni Jesus i kamat na a
pinaikat na hikuna. Ket tinumak-
nag i annak heya.
28 Niyaen, idi atoy la di Jesus
a sinumadap ha bilay, sinalod-
sod na tolduwan na a hidi,
“Apay a awan ha kabaelan mi
a magpalakad ha iday a di-
monyo?” 29 Ket tinabbeg ni Jesus,
“Ha kasasaad a kona he, awan
kam ha kabaelan nu awan kam
magkararag ha Dios.”

Ipugto ni Jesus Manon Megipu ha Katay Na

30 Linakadan di Jesus iday a
lugar, ket linumakad hidi ha nal-
imed ha Galileya. Madiyan ni
Jesus nu makatandiyan na totolay
i henan na, 31 gipu ta panggep na
a mangitoldu ha tolduwan na a
hidi. Inpeta na ha nidi, “Ha nikan
a Annak na Dios a Nagbalin a To-
lay, dandaniyak dan a madakap.
Ket igiwat di ak ha kasenti ko a
hidi. Ket patayan di ak. Ngem
magbiyagak manon ha mekatallu
a pamalak,” kon ni Jesus. 32 Ngem
awan na ito nakatandiyan na
tolduwan na a hidi. Ket masaniki
hidi a magsalodsod nu anya i
kayat na a kagiyan.

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Katangkayan a Tolay

33 Dinumemat hidi ha ili a
Kapernaum. Ket idi sinumadap
hidi ha bilay, sinalodsod ni Jesus
nu anya i nagtabbegan di ha dilan.
34 Ngem masaniki hidi a magkagi,
ta nagtabbegan di nu heya ha
nidi i mas matangkay. 35 Isu,
inumetnod ni Jesus. Ket inayagan
na idagende a esa pulo ket duwa a
tolduwan na. Sana, kinagi ha nidi,
“Ha maski nu heya a mayat a mag-
patangkay ha baggi na ha agagum
na, masapul a magpadibbi ha
baggi na a magserbe ha kakalan
na a tolay.” 36 Sana, inalap ni
Jesus i esa a annak, ket pinataknag
na hikuna ha saguppang di. Ket
ginakos na. 37 Kinagi na, “Kona ha
ide i tolay a manahod ha nikan.
Ta maanus ken masaniki. Ket
ipeta ko ha nikam, a maski nu
heya a magrespitar gipu ha pana-
hod na ha nikan, a kona nu respi-
taran na i annak aye, mebilang
a respitaran na ak bila. Ket nu
respitaran na ak, respitaran na i
Dios bila a nagpaangay ha nikan.
Ket kona ihe mina i pinagpadibbi
moy ha baggi moy,” kon ni Jesus
ha agagum na.

38 Ket kinagi ni Juan, “Mae-
stro, naenta mi i esa a lallaki a
nangpalakad ha dimonyo a hidi.
Ta nanahod dan hikuna, kon na
kan. Ket atoy kan ha nikuna i
turay ken kaddat ni Jesus, kon
na kan. Ket inusar na i nagen
mo. Ngem awan pala hikuna
nagpasakop ha grupo tam aye.
Isu, pinagimak mi hikuna,” kon
ni Juan. 39 Ngem tinabbeg ni
Jesus ha di Juan, “Awan moy mina
pagimakan i tolay a kona hay.
Ta maski nu heya a magusar ha
nagen ko, a maggimet ha nakad-
datan, awan hikuna makasenti ha
nikan ha sigida. 40 Ket maski nu
heya a awan magsenti ha nikitam,
magdaggap hikuna ha nikitam,”
kon ni Jesus. 41 “Ket nakaman
moy ide,” intulos na, “a maski nu

heya a mangiyatad ha nikam ha
maski esa a baso a dinom, gipu ta
sakop kam ni Cristu, gunggunaan
na hikuna na Dios.”

Iwadan ni Jesus megipu ha Pakegipuwan na Pinagliwat

42 Intulos ni Jesus, “Ngem
nu atoy i magpasina ha maski
madibbi a hidi ha bon na Dios,
parusaan na hikuna na Dios. Ket
mas marigat i parusa na Dios ha
nikuna ngem nu megakad mina i
dakkal a pogedu ha tangad na,
ket metogbak mina hikuna ha
diget. Ta marigat unay i parusa
na Dios ha tolay a kona hay.
43 Ket ipeta ko ha nikam, nu
atoy i pakegipuwan na pinagliwat
moy, adiyowan moy dan, a kona
ha katolan moy. Halimbawa,
nu atoy i kona ha kamat moy
a pakegipuwan na pinagliwat
moy, adiyowan moy dan. Ta mas
mappiya nu makasaddap kam
ha paghenan na Apo Dios, maski
kona ha mapikot kam, basta awan
kam sumadap ha impyerno ket
mapigsa pala, a kona ha kekkamat
kam a duwa. Ket marigatan
kam hay ha gangatan a awan
maaddap. 45 Ket nu atoy i kona
ha tikad moy a pakegipuwan
na pinagliwat moy, adiyowan
moy mina. Ta mas mappiya nu
makasaddap kam ha paghenan
na Apo Dios, maski kona ha pilay
kam, basta awan kam metogbak
ha impyerno, a pagparusaan na
baggi moy ken duwa a tikad
moy. 47 Ket kona bila hito ha
pinagaamata moy. Nu atoy i kona
ha mata moy a pakegipuwan na
pinagliwat moy, kona ha suatan
moy mina. Ta mas mappiya nu
makasaddap kam ha Paghariyan
na Dios, maski kona ha bulding
kam, basta awan kam metogbak
ha impyerno ket malaing pala a
magaamata. 48 Ta paghenan na
iday na uhad a hidi a awan matay.
Ket awan maaddap i gangatan
ihay.
49 “Tahod a marigat ide a kinagi
ko. Ta maski nu heya a mayat
a magpasakop ha Dios, masapul
a magattam hikuna ha rigrigat a
kona ha nedatton ha Dios. Ket
ha ngamin a medatton ha Dios,
mapaasen ken matenneb hidi ha
gangatan. 50 Niyaen, mappiya i
gimetan na Dios a kona ha pang-
paasen na ha nikam penu mas-
inggat i panahod moy. Ngem nu
lompas ide a kinaasen moy, awan
kam ha serserbe. Isu, tumulos
kam mina a kona ha maasenan, a
kona ha masinggat i gimetan moy.
Awan kam makipagtabbegan nu
heya i mas matangkay ha nikam,
nu awan a makipagkappiya kam.”

10

I Pagitoldu ni Jesus megipu ha Pinagsina na Magkabanga

1 Linumakad manon di Jesus,
a tinumulos hidi ha Judeya ken
dibelew na Karayan Jordan. Ket
dinumulog manon i kakpalan a
tolay. Ket gipu ha ugali na,
tinolduwan na hidi.
2 Ket atoy bila i Pariseyo a hidi a
inumangay penu surubaran di ni
Jesus. Sinalodsod di, “Ipeta mo bi:
Ipalobus na Linteg a isina na lal-
laki i kabanga na?” 3 Ket sinalod-
sod bila ni Jesus, “Anya i inbon ni
Moyses megipu ha iday?” 4 Kinagi
na Pariseyo a hidi, “Inpalubos
ni Moyses. Ngem masapul na
kan na lallaki a mangisurat ha
pangpaenta ha pinagsina di, sana,
mapalakad i kabanga na.” 5 Ket
kinagi ni Jesus ha nidi, “Inpalubos
ni Moyses iday gipu ha kinaigat na
nakam moy. Ket para ha nikam
la iday. 6 Ngem idi palungo, idi
pinarsuwa na Dios i lutak aye,
pinarsuwa na Dios i tolay a lallaki
ken babbey. 7 Ket kinagi na Dios,
a ‘Gipu ta kona hito, lakadan mina
na lallaki i nagenanak ha nikuna,

ket makiagum hikuna ha kabanga
na. 8 Ket magbalin hidi a esesa,'
kon na Dios. Isu, awan hidi a
duwa, nu awan a esesa dalla hidi.
9 Niyaen, awan mina a pasinaan
na tolay i pinagagum na Dios. Ito
i kayat ko ipeta ha nikam," kon ni
Jesus.
10 Idi kasoli di Jesus ha bilay
di, inpenduwa na tolduwan na
a hidi ide a salodsod megipu ha
pinagsina na magkabanga. 11 Ket
kinagi ni Jesus ha nidi, "I lallaki
a mangisina ha kabanga na, sa,
mangabanga ha sabali, makaliwat
hikuna ha pinangibabbey na. Ket
liniwatan na i palungo a kabanga
na. 12 Ket kona bila hito ha babbey
a mangisina ha kabanga na, sa
mangabanga manon ha sabali a
lallaki. Ta madi bila i pinangilal-
laki na, a liniwatan na i palungo a
kabanga na."

I Kagbi ni Jesus ha Annak a Hidi

13 Idi esa a pamalak, atoy i kap-
pal a nangiyangay ha annak di ha
ni Jesus, penu itupu na i kamat na,
a kagbiyan na mina hidi na Dios.
Ngem binahang na totolduwan ni
Jesus i nangiyangay a hidi ha
annak di. 14 Ket idi netan ni Jesus,
nagingal hikuna, a kinagi na ha
dagenday a agagum na, "Palobu-
san moy a umangay i annak a hidi
ha nikan. Awan moy hidi sale-
nan. Ta magkalan hidi ha totolay
a sumasaddap ha paghariyan na
Dios. 15 Inaamakan man i pinag-
talak di. Ket kona bila hito i kayat
na Dios ha totolay a sakopan na.
Tamos. Ket ipeta ko ha nikam, a
maski nu heya a bakkan i pana-
hod di, awan hidi makasaddap ha
paghariyan na Dios," kon ni Jesus
ha agagum na. 16 Sana, inalap i
annak a hidi, a kinalkal na hidi.
Ket intupo na i kamat na ha nidi,
a kagbiyan na mina hidi na Dios.

I Nabaknang a Tolay

17 Idi nagrubrubuwat ni Jesus
a lumakad ha iday a lugar, binu-
muyot i esa a lallaki a nagparentu-
meng ha saguppang na. Sinalod-
sod na, "Mappiya a Maestro, map-
piya i gimetan mo. Isu, ipeta
mo nu anya mina i gimetan ko,
penu maghenak ha Dios ha mag-
nanayon?" 18 Ket sinalodsod ni
Jesus, "Apay a managenanak mo
ha 'Mappiya?' Dios la i 'Mappiya'.
Awan ha 'Mappiya' nu awan la i
Dios. Ket anya mina i gimetan
mo, penu maghen ka ha Dios ha
magnanayon? Iday i kayat mo
a makatandiyan? 19 Katandiyan
mo dan i bon na Dios a insurat
ni Moyses, a awan ka magbuno,
awan ka mangibabbey, awan ka
magtakaw, awan ka magsileng,
awan ka magswitik. Ket deyawan
mo i hama ken hena mo. Ida-
gende i bon na Dios ha nikaw,"
kon ni Jesus.
20 Ket kinagi na lallaki aye,
"Maestro, tinungtungpal ko dan i
ngamin a dagenday, nangrugi idi
kaballik ko," kon na.
21 Ket idi inaamatan na hikuna
ni Jesus, inayat na. Ket kinagi ni
Jesus, "Kulang ka pala ha esa a
gimetan mo. Ilako mos i ngamin
a aruwatan mo. Ket iyatad mo
i korinat ha napobre a hidi. Ket
nu gimetan mo ide, mabaknang
ka nokkan ha langit. Ket esa pala,
a umunod ka dan ha nikan." kon
ni Jesus ha lallaki aye. 22 Ngem idi
nateman na ito na lallaki, nagla-
dingit hikuna unay. Ket linumakad
hikuna a silaladingit. Ta maba-
knang hikuna gamen.
23 Ket sinumoleg ni Jesus ha
lebut na, a kinagi na ha tolduwan
na a hidi, "Magrigat a sumadap
ha paghariyan na Dios idagenday
a nabaknang," kon na. 24 Ket
naglaktat i agagum ni Jesus ha
kinagi na aye. Ngem intulos ni Je-
sus a nagkagi manon, "Wadwaddi
ko, marigat gamen ha maski nu

heya a sumadap ha Paghariyan na
Dios. 25 Mas malaka a meturok i
makadakklan ha abot na dagum,
ngem makasaddap i mabaknang
ha paghariyan na Dios."

26 Ket nalaktat hidi, a naliwali-
wat i nakam di. Isu a kinagi di,
"Apo, nu kona hito, heya dod i
mesalakan nokkan? Pulos wade
a awan a maghen ha Dios ha
magnanayon!" kon di. 27 Ket
inaamatan na hidi ni Jesus, a
kinagi na, "Tamos. Awan ha
makesalakan ha baggi na. Ngem
maski nu anya a awan a mabalin
ha tolay, mabalin iday ha Dios. Ta
magimet na Dios i maski nu anya."
kon ni Jesus.

28 Ket kinagi ni Pedro, "Apo,
katandiyan mo a intirak mi
i ngamin a kukwa mi, penu
umunod kami ha nikaw," kon na.
29-30 Ket kinagi ni Jesus, "Tahod
ide a ipeta ko ha nikam, a maski
nu heya a magayat ha Dios ha
dakdakkal ngem ha ngamin a
kukwa na, maghen hikuna ha
Dios ha magnanayon. Ket nu
matirak na i bilay na ken lutak
na, i patakka na onu hama na
ken hena na, onu annak na, penu
magserbe ha paghariyan na Dios,
tahod a atdinan na hikuna na
Dios ha mas makpal ha niyaen
a tiyempo. Maski iyatad na
Dios ha nikuna i nasursurok.
Ket gumiwat hikuna ha mas
makpal a bilay ken patakka
ken nagenanak ken annak ken
lutak. Ngem katandiyan moy
mina ide: a mapadas na bila i
pinagloloko na totolay, gipu ha
panahod na ha nikan. Ngem
nokkan paman, ha tiyempo a
dumemat, ket maghen hikuna ha
Dios ha magnanayon. 31 Ngem
atoy i makpal a matangkay, ket
mapadibbi hidi nokkan. Ket ha
makpal a madibbi a hidi, hidi man
i matangkay nokkan." Ito i inkari
ni Jesus ha agagum na.

I Mekatallu a Pagpugto ni Jesus Megipu ha Katay Na

32 Niyaen, magpajerusalem di
Jesus, ket nagpalopalungo ni Jesus
ha tolduwan na a hidi. Nas-
bew idagende a tolduwan na, ket
nanteng i ngamin a agagum di a
umunonud. Ta makpal i kasenti
ni Jesus ha Jerusalem.

Niyaen, inyadiyo manon ni
Jesus i tolduwan na a hidi.
Ket inpakatandi na i magimet
nokkan ha nikuna. 33 Kinagi
na, "Katandiyan moy mina ide.
Umangay kitam ha Jerusalem. Ket
nu dumitang kitam nokkan, megi-
wat i Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay ha matangkay a hidi a padi
ken maestro a hidi na linteg. Ket
hukoman di ak, a ipapatay di ak, a
igiwat di ak ha dagenday a bakkan
a Judyo. 34 Ket ha dagenday a
bakkan a Judyo, kayagan di ak,
ken loktaban di ak, ken sabdan
di, sa di ak patayan. Ket kobosan
na tallu a pamalak, magbiyagak
manon."

I Pagaged ni Santiyago ken ni Juan

35 Niyaen, ha di Santiyago ken
Juan a annak ni Sebedeyo, inu-
mangay hidi ha ni Jesus. Ket
kinagi di, "Maestro, atoy i kayat
mi a agedan ha nikaw." 36 Ket
kinagi ni Jesus, "Anya i kayat
moy?" 37 Ket kinagi di, "Apo,
ipalobus mo a nokkan nu maghari
ka, ket hikami bila i makipag-
turay ha nikaw. Ket esa a
makikaetnod ha kanawan mo,
ken esa ha kannigid mo," inaged
di Santiyago. 38 Ngem tinabbeg ni
Jesus, "Awan moy makatandiyan
i agedan moy. Kaya moy dod a
attaman i rigrigat a attaman ko
nokkan? Mabinyaganak nokkan
ha pagbinyag na rigrigat. Kaya
moy dod a magtongpal ha pa-
gayatan na Dios ken magattam
ha rigrigat, maski hanggan matay

kam, a kona nikan?” 39 Ket tin-
abbeg di Santiyago, “Oni. Kaya mi
dan.”

Ket kinagi ni Jesus, “Tahod a
marigatan kam bila nokkan, a
kona ha nikan. Ket matay kam
bila gipu ha panahod moy ha
nikan. 40 Ngem bakkan a hikan i
mangpili ha agum ko a maghari
onu umetnod ha kanawan ken
kanigid ko. I Hama ko la i
makatandi ha denday. Ta hikuna
i naggayak ha pagtuturay ha
paghariyan ko,” kon ni Jesus.

41 Idi nabaheta na sangapulo a
agagum di, nakaingal hidi ha ni
Santiyago ken ni Juan gipu ha
inaged di ha ni Jesus. 42 Isu,
inayagan ni Jesus idagende a san-
gapulo ket duwa. Ket kinagi na,
“Katandiyan moy i ugali na mag-
tuturay ha lutak aye. Ket madaggi
i pinangibon di ha totolay, a kona
ha taraken di. 43 Ngem bakkan ha
nikam, a awan mina a kona hito.
Ta maski nu heya a magturay
ha nikam, masapul a magpadibbi
hikuna ha baggi na, a magserbe
ha agagum na. 44 Oni ah. Ta maski
nu heya a maging matangkay ha
nikam, masapul na a padibbiyan
i baggi na a magdaggap ha nikam
ngamin. 45 Ta kona bila hito ha
nikan a Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay. Awanak inumangay penu
daggapan na ak na totolay, nu
awan penu daggapan ko hidi. Ket
ide i gipu na a iyatad ko i biyag ko
a pangsaka ha makpal a totolay.”

Kagbiyan ni Jesus i Lallaki a Bulsak

46 Pagdemat di ha ili a Jeriko.
Ket idi linakadan di manon, inu-
museg bila i kakpalan a tolay.
Ket atoy bila i esa a bulsak a
nakaetnod ha hikeg na karsada.
Nagpapalimos hikuna. Bartimeyo
i nagen na, a annak ni Timeyo.
47 Ket idi nabaheta na a tumataleb
ihay ni Jesus a taga Nasaret, na-
gayag hikuna, a kinagi na, “Je-
sus, apo ni Dabid, kagbiyanak
mo bi!” kon na. 48 Ket nag-
bahang ha nikuna i makpal, a
inbon di a awan mina hikuna
magkagi. Ngem impigsa na i
pagayag na. “Jesus, apo ni Dabid,
kagbiyanak mo bi!” kon na. 49 Ket
tinumaran ni Jesus, a kinagi na,
“Ayagan moy hikuna.” Inayagan
di dod i nabulsek aye, a kinagi
di, “Nay, magragsak ka mina, ta
paayagan na ka.” 50 Ket nagsigida
hikuna a inumikat, ket inadya na
i ulas na, a inumangay hikuna
ha ni Jesus. 51 Ket sinalodsod
ni Jesus, “Anya i kayat mo a
gimetan ko ha nikaw?” Ket ki-
nagi na nabulsak, “Apo, kayat
ko a makaenta manon.” 52 Ket
kinagi ni Jesus, “Oni! Lumakad
ka dan. Nakahusay ka gipu ha
panahod mo ha nikan.” Ket dagus
a nakahusay i nabulsak aye. Ket
inumunod hikuna ha ni Jesus.

11

I Pagdemat ni Jesus ha Jerusalem

1 Idi binumikan hidi ha ili a
Betpeg ken Betani, ha amugod
a Olibet, nakabikan dan hidi ha
Jerusalem. Ket inbon na i duwa
a agum na, a 2 “Umangay kam
ha baryo ha kalipat. Atoy ha ho
i kabayo a urbon a awan pala
nasaksakayan. Nu dumitang kam
ha baryo ayo, lakbisan moy iday a
kabayo, ket lagedan moy, a iyan-
gay ha he. 3 Nu atoy i magsalodsod
ha nikam nu apay a lakbisan moy
ide a urbon, ipeta moy, ‘Masapul
ni Apo ide, ket pasoliyan na a
dagus,’ kon moy.”

4 Isu, inumangay ide a duwa
a agagum ni Jesus. Ket tahod a
naenta di i urbon ha kalsada, a
negakad ha ruwangan na esa a
bilay. Ket linakbes di dod ito.
5 Ket atoy bila hay i nakataknag

a hidi a nagsalodsod ha, “Apay a
lakbisan moy iday a urbon?” 6 Ket
inpeta na agagum ni Jesus i kinagi
na. Isu, pinalobusan na hidi na
totolay aye.
7 Ket intugan di i urbon ha ni
Jesus. Sa di, pinalayat i tennon
di ha adag na, ket nagsakay ni
Jesus. 8 Ket makpal i nangiyabak
ha tennon di ha dilan. Ket atoy
paman i kappal a nagkatol ha
dodon ha taltalon, ket indatton
di ha dilan. (Ta kona ihe i
pangdeyaw di ha hari.) 9 Ket
magkalan i nagpalungo a hidi ha
ni Jesus ken hidi a inumunod, a
induludulaw di, a “Madeydeyaw i
Dios! Deyawan tam i pinaangay
na Dios a maghari! 10 Papigsaan
na Dios i paghariyan na, a ka-
sulet ni minappo tam a Hari
Dabid! Deyawan tam i Dios a
katangkayan!” kon di.
11 Ket dinumemat ni Jesus ha
Jerusalem. Ket sinumadap hikuna
ha Templo. Ket idi inamatan na i
ngamin hay, linumapos hikuna, a
nagsoli hidi ha Betaniya, ta apon
dan. Ket kaagum na i esapulo ket
duwa a tolduwan na.

*I Kayo a Igos a Awan Mag-
bunga*

12 Idi kaugman na, nagsoli di
Jesus ha Jerusalem a naggipu ha
Betaniya. Ket magiyalap ni Jesus.
13 Ket naenta na ha madiyo i esa
a kayo a igos. Ket makpal unay i
dodon na. Isu, inumangay ni Jesus
a mangenta nu atoy i bunga na, ta
magbunga mina i igos, basta atoy
i dodon na. Ngem idi pagsangpit
na, pasig la dodon i naeriyokan
na, ta awan pala a tiyempo na
pinagbubunga na igos. 14 Ket
kinagi ni Jesus, “Gipu ha yenan,
awan ka manon magbunga!” Ket
nateman na tolduwan na a hidi i
kinagi na aye.

*I Templo na Judyo a Napaduk-
san*

15 Niyaen, kaddemat di ha
Jerusalem, ket sinumadap manon
ni Jesus ha Templo. Ket binu-
gaw na i mahaglako a hidi ken
naggatang a hidi ha paraangan
na Templo. Ket binaliktad na
idagenday a lamesaan na mahag-
sulet ha korinat. Ket kona bila
hito ha dagenday a pagetnodan
na maglaklako ha kalapati a hidi.
16 Ket sinalenan na i maski nu
heya a kekkarga a lumakad ha
paraangan na Templo. 17 Sana,
intoldu, a kinagi na, “Ide i nesurat
ha libro na Dios: ‘I bilay ko aye
i bilay a pagkararagan, ket para
ha maski nu heya ha ngamin a
lutak,’ kon na Dios. Ngem insulet
moy dan ha paghenan na mahag-
takaw,” kon ni Jesus.
18 Niyaen, nabaheta na
matangkay a papadi ken maestro
a hidi na Linteg. Ket sinumeni
hidi ha nikuna, gipu ta minalaktat
i kakpalan a tolay ha turay na
a magitoldu. Ket atoy i makpal
a nanahod ha nikuna. Isu a
nageriyok hidi ha gundaway di
a magpapatay ha nikuna.
19 Idi kallap, linumapos di Jesus
ha ili.

*Minalanas Dan I Kayo a Igos a
Inlunod ni Jesus*

20 Kaugman na, ket maglakad
manon di Jesus ha dilan. Ket
naenta di i kayo a igos. Ngem
niyaen, nalannas ito hanggan ha
ramot na. 21 Nanakam ni Pedro
i kinagi ni Jesus ha ide a kayo.
Ket kinagi na, “Maestro, entan mo
ihay. Minalanas dan iday a kayo
a inlunod mo nakapon!” 22-23 Ket
kinagi ni Jesus, “Nakaman moy
ide a ipeta ko ha nikam. Ta
basta nu Dios i tahodan moy, ken
awan ha duwaduwa ha nakam
moy, ket mabalin moy a bonan
i maski nu anya a magsalen ha
nikam, ket mealis iday a salen.
Basta manahod kam a gimetan
na Dios i inpeta mo, ket tahod a

gimetan na Dios para ha nikam.
24 Isu, ipeta ko ha nikam, a maski
nu anya a agedan moy ha Dios,
tahodan moy a ingiwat na dan, ket
maalap moy iday a inaged moy.
25 Ket ha pagkararag moy, masa-
pul moy a pakawanan i maski nu
heya a nakaliwat ha nikam, penu
pakawanan na kam bila Nama
moy ha langit. 26 Ta nu awan moy
pakawanan i kakalan moy a tolay,
awan na kam bila pakawanan na
Dios," kon ni Jesus.

I Salodsod Megipu ha Turay ni Jesus

27 Niyaen, sumadap manon di
Jesus ha Jerusalem. Ket idi
paglakad ni Jesus ha paraan-
gan na Templo, inumangay ha
nikuna i matangkay a papadi,
ken mamaestro na linteg, ken
panglakayan a hidi na Judyo.
28 Ket kinagi di ha nikuna, "Anya
i kalintegan mo a manggimet
ha dagende a bagay? Heya
i nangiyatad ha nikaw ha tu-
ray a manggimet ha kona he?"
kon di. 29 Ket kinagi ni Jesus,
"Ha palungo, palobusanak moy
bi a magsalodsod ha nikam. Nu
matabbeganak moy, ipeta ko bila
ha nikam nu heya i nangiyatad ha
turay ko a maggimet ha dagende.
30 Niyaen, ipeta moy bi nu hadya
i nagipuwan na turay ni Juan a
magbinyag. Anya ha nakam moy?
Nagipu ha Dios, onu nagipu la ha
sabali a tolay?" kon ni Jesus.
31 Ket naginuhon hidi nu anya
mina i tabbeg di. "Nu ipeta tam
a nagipu ha Dios i turay ni Juan,
metabbeg ni Jesus, a 'Apay dod,
awan kam nanahod ha ni Juan?'
32 Ngem delikadu nu ipeta tam a
nagipu ha sabali la a tolay." Ki-
nagi di ito, ta nanteng hidi ha kak-
palan ihay a tolay. Ta manahod i
kakpalan a hidi a minahagpugto
talaga ni Juan. 33 Isu, tinabbeg di
ni Jesus, "Awan mi makatandiyan
nu hadya i nagipuwan na turay
ni Juan a magbinyag." Ket tin-
abbeg ni Jesus, "Gipu ta awanak
moy tinabbegan, awan ta kam bila
tabbegan nu anya i turay ko a
maggimet ha dagende a bagay."

12

I Pangareg ni Jesus megipu ha Matangkay a hidi a Judyo

1 Ket tinumulos ni Jesus a
nagestoriya ha nidi. "Nikuna, atoy
i esa a lakay, ket minulaan na i
lutak na ha unas. Sana, inaladan
i kaunasan na aye, ket ginimet
na i pagpespesan ha unas, ket
pinataknag na i torre a paghenan
na guwardya a hidi. Kobosan
na, inpaabang na i kaunasan ha
makitalon a hidi. Sa hikuna,
linumakad ha sabali a bayan.
2 "Idi dinumemat i tiyempo na
pinagkatol ha unas, pinaangay na
i esa a tagabu a mangalap mina ha
bunong na. 3 Ngem i makitalon a
hidi, nagdanog hidi ha tagabu aye.
Ket pinalakad di hikuna, a awan
nakaalap. 4 Ket pinaangay na
manon i sabali a tagabu na. Ngem
tinalingo di i buntok na. Sadi,
pinasanikiyan. 5 Ket pinaangay na
lakay i nekatallu a tagabu. Ngem
pinatay di hikuna. Ket kona bila
hito ha makpal a tagabu na lakay.
Ha kappal, dinanog di hidi, ken
kappal a pinatay di.
6 "Niyaen, ha dilokod na, atoy
la i esa a annak na a lallaki. Ket
hikuna i ayayatan na unay. Isu,
kobosan na ngamin, pinaangay na
lakay i bukod na a annak. Ket
kinagi na ha nakam na, 'Siguraddowak a respitaran di i annak ko!'
kon ni Lakay.
7 "Ngem idi naenta na maki-
talon a hidi, naginuhon hidi, 'Ide
dan i mangalap ha lutak ni Lakay!
Patayan tam mina hikuna, penu
hikitam mina i magalap ha lutak
na aye,' kon di. 8 Ket dinakap di

dod, ket pinatay di, ket intogbak
di i bangkay na ha lapos na kau-
nasan aye.
9 “Niyaen,” intulos ni Jesus,
“anya i nakam moy? Anya wade
i gimetan na lakay a makinlutak?
Siyempre, ah? Dumemat hikuna
nokkan, ket patayan na i maki-
talon a hidi. Sa na, iyatad iday a
lutak ha sabali a totolay,” kon ni
Jesus.
10 “Niyaen, anya dod i kayat ko
kagiyan ha pangaregan ko aye?
Sigurado a nabasa moy ide a
paset na Libro na Dios. Ket
makatandiyan moy mina ide,
a ‘Nagayak dan i esa a inaa-
makan a pugedu, para ha
bilay. Ngem madiyan di
a usaran na tarabahador a
hidi. Ngem maski nu kona
hito, medatton paman ide
a pugedu ha suli na bilay
a pangadigi ha ngamin a
bilay.
11 Ket Apo Dios i nanggimet ha
ide, ket mappiya unay ide
ha nikitam.’ ”
12 Niyaen, kayat na matangkay a
hidi a Judyo a padakap di ni Jesus.
Ta nakatandiyan di a hidi man i
nagmadi ha Annak na Dios a kona
ha inaamakan a pogedu heya, a
ginayak na Dios para ha bilay na.
Ngem nanteng hidi ha kakpalan
hay a tolay. Isu a pinabiyan di ni
Jesus, a linumakad dalla hidi.

*I Salodsod Megipu ha Pinag-
bayad ha Buwis*

13 Kobosan na ito, pinaangay
na dagende a Judyo i kappal a
Pariseyo ken kappal a ilay ni
Hari Herod. Ket kayat di a
masiluwan ni Jesus ha salodsod
di. 14 Isu, inumangay hidi, ket
kinagi di, “Maestro, katandiyan
mi a tahod i pagitoldu mo. Ket
katandiyan mi a magitoldu ka ha
tahod megipu ha pagayatan na
Dios. Ket katandiyan mi bila a
awan ha idumduma mo, maski
matangkay onu madibbi. Niyaen,
ide i salodsod mi ha nikaw: Anya,
makaliwat kitam ha Linteg tam a
Judyo, onu awan, nu magpaga ki-
tam ha buwis ha Hari na Roma?”
15 Ngem nakatandiyan ni Jesus
a maginsisingpit hidi. Isu, kinagi
na, “Apay a kayat moyak a su-
rubaran? Iyangay moy he i kori-
nat a kakkagiyan moy, penu entan
ko.” 16 Ket inyangay di dod, ket
kinagi ni Jesus ha nidi, “Ipeta moy
nu heya i ladawan ha ide a kori-
nat, ken heya i nagen a nesurat ha
ihe?” kon ni Jesus. “Iday i Hari na
Roma,” kon di. 17 Ket tinumulos
ni Jesus, “Isu, iyatad moy ha Hari
na Roma idagenday a kukuwa na,
idagenday a bagay a atoy i rupa
ken nagen na. Ket iyatad moy
mina ha Dios idagenday a kukuwa
na Dios, idagenday a bagay a atoy
i karuprupa na Dios, a kona ha
ayat, ken nakam, ken pigsa moy,”
kon ni Jesus.
Ket nalaktat i Pariseyo ken ilay
a hidi ni Herod ha tabbeg ni Jesus.

*I Salodsod Megipu ha Pagbiyag
Manon na Natay*

18 Ket inumangay ha ni Jesus i
kappal a Saduseyo. (Idagenday a
Saduseyo i esa a kalase na Judyo
a awan manahod a magbiyag
manon i tolay a minatay dan.)
19 Ket sinalodsod di, “Maestro, in-
surat ni Moyses ide a linteg, a ‘Nu
matay i lallaki a atoy kabanga na,
ket awan pala ha annak, masapul
na wadi na a magkabanga ha
ipag na a nabilu, penu magenak
hikuna. Ket ibilang di mina i
annak na ha annak na hekka na
a minatay,’ kon ni Moyses.
20 “Niyaen, Maestro, atoy i pitu a
magkakabsat a lallaki. Ket nanga-
banga i hekka, ngem minatay
hikuna a awan ha annak na. 21 Ket
kinabanga na wadi na i ipag na a
nabilu. Ket minatay bila hikuna
a awan ha annak na. Ket kona

bila hito ha nekatallu. 22 Ket kona
bila hito hanggan ha nekapitu.
Minatay hidi ngamin a awan ha
annak di. Ket ha dilokod, natay
bila i babbey. 23 Niyaen, Maestro,
ipakatandi mo bi ha nikami. Ta
netoldu mo a makabiyag manon
i tolay a natay, kon na kan. Nu
tahod i kinagi mo, heya dod i
kabanga na babbey nokkan, nu
magbiyag manon hidi, ta nagk-
abanga dan idagende a pitu ha
nikuna?" kon na Saduseyo a hidi.
24 Ket tinabbeg ni Jesus, "Ide i
gipu na a maliwaliwat i nakam
moy. Ta awan moy katandiyan
i Libro na Dios, ket awan moy
katandi i pinnakabalin na Dios.
25 Ta nokkan, nu magbiyag manon
i natay a hidi, awan hidi manga-
banga. Makabiyag hidi ha Dios ha
magnanayon, a kona ha anghel a
hidi a awan di masapul a manga-
banga.
26 "Niyaen," intulos ni Jesus,
"ha nikam a Saduseyo, apay a
nakaman moy a awan magbiyag
manon i tolay? Nagpatahod dan
ni Moyses a magbiyag manon i
totolay. Ket nanakaman moy
mina i surat na a megipu ha ni
Abraham, ken ni Isak, ken ni
Jakob. Ta idi nagpaenta i Dios ha
kayo a maggangat, kinagi na ha
ni Moyses, 'Hikan i deyawan ni
Abraham, ni Isak, ken ni Jakob,'
kon na Dios. 27 Ket gipu ha ide,
makatandiyan tam a magbiyag
manon hidi. Ta magdeydeyaw
pala hidi, maski nu natay dan. Ket
awan ha magdeyaw ha Dios nu
awan a makabiyag. Isu, madi i
nakam moy."
28 Ket idi kinagi ni Jesus ito ha
Saduseyo a hidi, atoy bila i esa
a maestro na Linteg a nangaa-
mata ha pinakitabbegan di. Ket
naenta na a mappiya i tabbeg ni
Jesus. Isu, sinalodsod na, "Anya
i kanginaan a linteg ha Libro na
Dios?" 29 Ket kinagi ni Jesus, "Ide
i kanginaan a linteg, a 'Temanan
moy, hikam a totolay na Israel. I
Apo tam a Dios, hikuna la i Dios,
a awan ha sabali. 30 Ket masapul
moy a ayatan i Apo moy a Dios
ha ngamin a pigsa moy, ngamin a
biyag moy, ngamin a nakam moy,
ngamin a puso moy, ken ngamin
a paggimet moy.' Ide i kanginaan
a linteg." 31 Intulos ni Jesus, "Ide
paman i nekaduwa a linteg, a
'Masapul moy a ayatan i agagum
moy, ket kona ha pinagayat moy
ha bukod moy a baggi,' kon na
linteg. Niyaen, awan ha linteg a
mas mangina ngem ha dagento a
duwa," kon ni Jesus.
32 Ket kinagi na maestro na Lin-
teg, "Tamos i kinagi mo, Maestro.
Tahod a esesa la i Apo tam a
Dios. Ket awan ha sabali a Dios,
nu awan la i Apo tam a Dios.
33 Tahod a ayatan tam mina i Dios
ha ngamin a puso tam, ngamin a
nakam tam, ken ngamin a pigsa
tam. Ket tahod bila a ayatan tam
mina i kakalan tam a tolay a kona
ha pinagayat tam ha baggi tam.
Ket mas mangina a tungpalan tam
i duwa a linteg a ide, ngem ha
ngamin a hayup a pangiwagah
tam ha Dios, ken ngamin a sabali
a pangidatton ha nikuna," kon na
maestro.
34 Idi nasaneg ni Jesus a map-
piya i tabbeg na maestro aye,
kinagi na ha nikuna, "Mabikan ka
dan a mepasakop ha Paghariyan
na Dios."
Idi kalpasan na ide, awan
manon ha nakatured a magsalod-
sod ha ni Jesus. Ta mappiya i
ngamin a tabbeg na.

I Salodsod megipu ha Cristu

35 Idi tinumulos ni Jesus a magi-
toldu ha Templo, kinagi na, "Apay
a metoldu na mamaestro na Lin-
teg a ni Hari Dabid i minappo
na Cristu? 36 Ta idi nagturayan
na hikuna na Espiritu na Dios,

nesurat ni Dabid ha Libro na Kansiyon, a
‘Kinagi na Apo Dios ha Hapo
ko, “Magetnod ka ha henan
ko, a maghari kita hang-
gan pagparentumengan ko i
kasenti mo a hidi ha sagup-
pang mo,” kon na Dios.’
37 Isu, insurat ni Dabid i Happo na
i Cristu a tahokan na totolay ha
kasaguppangan. Ket pinanagenan
ni Dabid ha Cristu i ‘Happo’ na.
Isu, mabalin dod nu minappo bila
ni Dabid na Cristu?” Ito i insalod-
sod ni Jesus ha maestro a hidi. Ket
siraragsak i totolay a magteman
ha pagitoldu ni Jesus.
38 Idi nagitoldu ni Jesus, kinagi
na, “Magingat kam ha dagende a
mamaestro na Linteg. Ta kayat
di a magtennon ha mangina a
badu, penu maenta na tolay a
matangkay hidi. Ket kayat di
i inaamakan a salpak ha sen-
tro. 39 Ket kayat di a umetnod
ha pagetnodan na matangkay ha
piyesta ken ha kapilya. 40 Ngem
agewan di i kukuwa na nabilu
a hidi, sa hidi, magkararag ha
maalay, penu kagin na tolay a
mappiya hidi. Isu, hidi man i
parusaan na Dios ha mas marigat
nokkan.” Ito i iniwad ni Jesus ha
tolay a hidi.

Iyatad na Bilu i Ngamin a Pagbiyag Na

41 Niyaen, atoy pala ni Jesus ha
Templo. Ket inumetnod hikuna
ha bikan na kahon a pagatdinan
ha korinat. Ket inaamatan na
i kakpalan a tolay a nangiyatad
ha korinat di. Ket atoy bila i
makpal a mabaknang a nangiy-
atad ha makpal a korinat. 42 Ket
binumikan bila i esa a bilu a
babbey a napobre, ket nangiyatad
ha duwa la a sentimos. 43 Ket
pinabikan ni Jesus i tolduwan na a
hidi. “Ipeta ko ha nikam,” kon na,
“ha nakam na Dios, nangiyatad
ide a bilu ha mas makpal ngem ha
ngamin a mangiyatad a hidi. 44 Ta
inyatad di i sobra na baknang di.
Ngem maski nu napobre i bilu
aye, inyatad na i ngamin a korinat
na, i ngamin a pagbiyag na.”

13

Iwadan ni Jesus a Dumemat Nokkan i Tiyempo na Pakarigatan

1 Idi linumapos di Jesus ha Tem-
plo, kinagi na esa a tolduwan na,
“Entan mo, Maestro, ta dadakkal
a pogedu ha padding na Templo
aye, ket inaamakan i napataknag
aye.” 2 Ket kinagi ni Jesus, “Oni ah.
Entan moy i ngamin a dagende.
Ta dumemat nokkan i tiyempo a
marakrak hidi ngamin. Marakrak
nokkan i kada esa a bitu-bitu ha
padding aye. Ket matakneg hidi
ngamin,” kon ni Jesus.
3 Idi linumapos hidi ha
Jerusalem, inumangay di Jesus ha
parabin a Olibo. Ket nagetnod
hidi ha dibelew na Templo. Sa,
binumikan ha nikuna ni Pedro, ni
Santiyago, ni Juan ken ni Andres.
Ket sinalodsod di a sililimed,
4 “Ipeta mo bi, Maestro, hangan
dumemat i kinagi mo? Anya
wade i tiplad, penu makatandiyan
mi a dumemat iday a tiyempo a
matungpal i kinagi mo?”
5 Ket kinagi ni Jesus, “Magingat
kam. Awan moy ipalobus a atoy
i mangallilaw ha nikam. 6 Ta
atoy nokkan i makpal a uman-
gay, ket magkagi a hidi man i
Cristu a pinaangay na Dios penu
maghari. Ket makpal i allilawan
di nokkan. 7 Ket maski nu maba-
heta moy megipu ha gubat ken
riribuk, awan kam mina mag-
buribur. Ta masapul a magimet
idagento ha palungo. Ngem maski
nu kona hito, awan pala ha tiplad
na tiyempo a pakobos na totolay
ha lutak. 8 Ta maggubat pala i
makpal a bayan. Ket atoy bila i
makpal a ginggined a dakkal, ken
makpal a alap, ken saket ha maski

nu hadya a lugar. Ngem maski
nu kona hito, pangrugiyan la ide
na tiyempo a pagrigrigat, ket kona
ha paggasokan na babbey a mage-
nak.
9 “Pati hikam,” intulos ni Jesus.
“Magingat kam. Ta ipadakap na
kam na totolay, a iyangay di kam
ha gobyerno. Ket sabbadan di
kam ha kapilya di. Ket isagup-
pang di kam ha gobernador a
hidi, ken ha hari a hidi, gipu
ha panahod moy ha nikan. Iday
i gundaway moy a magpatahod
megipu ha nikan. 10 Ta masapul a
mebaheta ide a Mappiya a Baheta
ha ngamin a tolay ha lutak. Sa,
atoy dan i tiyempo a pakobos na
totolay ha lutak.
11 “Isu, nokkan, nu dakapan di
kam ken idarum di kam, awan
kam mina magburibur nu anya
mina i tabbeg moy. Ta Apo
Dios i makatandi ha iday. Basta
ipeta moy la i maski nu anya
a ipanakam na ha nikam. Ta
bakkan a hikam i magkagi, nu
awan i Espiritu na Dios i magpak-
agi ha nikam.
12 “Ngem katandiyan moy mina
a atoy i kappal a magpapatay.
Maski atoy i kappal a patakka a
magpapatay ha kakabsat di. Onu
maski ha hama a hidi, mangi-
darum hidi ha annak di a pap-
atayan di. Ket kona bila hito i
gimetan na annak ha daddakkal
di. Ta kona hito i madukas a
tiyempo nokkan. 13 Ket sentiyan
na kam na kakpalan a tolay gipu
ha panahod moy ha nikan. Ngem
mesalakan nokkan i maski nu
heya a makatured hanggan ha
panungpalan.”
14 Ket intulos ni Jesus,
“Dumemat nokkan i oras, ket
maenta moy ha Templo i pagsenti
ha Dios. (Masapul a malaing
unay i magbasa ha ide, penu
makatandiyan na mina.) Ket
nokkan, nu napataknag hikuna
ha lugar a awan ha kalentigan
na a tumaknag, kumamang mina
ha amugod i ngamin a maggipu
ha Judeya. 15 Masapul a dagus a
bumuyot i maski nu heya. Nu hen
hidi ha lapos na bilay, awan mina
hidi sumadap penu mangalap
ha aruwatan di. 16 Ket nu hen
hidi ha talon, awan mina hidi
sumoli penu mangalap ha badu
di. 17 Kakakagbi i mabuktet a hidi
ken magpasuso a hidi ha tiyempo
hito. 18 Ikarkararag moy ha Dios
a awan ito magimet ha tiyempo
na ahided. 19 Gipu ta ha ide a
tiyempo, atoy i rigrigat a awan
pala a napadas na totolay, maski
idi pinakaparsuwa na ide a lutak,
hanggan ha yenan. Ket awan
mapinduwa idagende a rigrigat,
hanggan awan ha kahad. 20 Ngem
maski nu kona hito i rigrigat,
nebital na Dios i dagop a pamalak
na rigrigat aye. Ta nu awan na
paballikan i tiyempo hito, awan
ha totolay a mesalakan. Ngem
gipu ha totolay a pinili na, a
inbukod na, paballikan na nokkan
ide a tiyempo a pagrigrigat.”
21 Ket ha tiyempo hito, “Awan
moy mina tahodan, nu mepeta
ha nikam, a ‘Entan moy ihe! Ta
atoy dan ihe i Cristu!’ onu ipeta
di, ‘Entan moy ihay. Atoy ihay i
Cristu!’ konan di. Madi iday, ket
awan moy iday tahodan. 22 Ta
atoy nokkan i mangallilaw a hidi
a magkagi a hidi kan i Cristu
a maghari mina, onu hidi kan
i mahagpugto a nagipu ha Dios.
Ket magipaenta hidi ha kaddat
di ken makpal a pagpasabbew,
penu allilawan di mina i totolay
na Dios a inbukod na. Ngem awan
ito a mabalin ha nidi. 23 Ngem
ha nikam, magingat kam! In-
pakatandi ko dan i ngamin a
dagende, penu makasagana kam
ha palungo a magimet idagento a
rigrigat.”

I Pagsoli ni Jesus Nokkan

24 “Ket nokkan, nu kobosan
na tiyempo a pagrigrigat, du-
miham i silaw na senggit, ket
awan magdisyag i bulan. 25 Ket
matakneg i pusiyan a hidi. Ket
mapasina i senggit ha paglakadan
na. Ket kona bila hito ha bulan.
26 Sana, maenta na ngamin a tolay
i Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay, a bumugsokak ha ulap. Ket
maenta di i kainamakan ko, ken
kinapigsa ko. 27 Sako, paangayan
i anghel a hidi ha ngamin a paset
na lutak, a mangpuhon hidi ha
ngamin a sakop ko a tolay a pinili
na Dios a ibukod na.”

I Pangarigan na a megipu ha Kayo a Igos

28 Ket intulos ni Jesus, a kinagi
na, “Nanakaman moy i kayo a
igos. Ta nu magbudak i tin-
gitingi na, katandiyan moy a dan-
dani dan a kasinag. 29 Ket kona
bila hito ha dagenday a magimet
nokkan. Nu maenta moy idagen-
day a nepugto ko, makatandiyan
moy a dandani dan i tiyempo na
pagsoli ko. 30 Magsiguradowak
ha nikam, a makatulos pala ide
a kalase na totolay, hanggan
matungpal idagento. Sa, awan
dan hidi, ta matay hidi ngamin.
31 Ket maski nu maawan bila i
ngamin a langit ken ngamin a
lutak nokkan, ipeta ko ha nikam
a makatulos pala i kakkagi ko. Ta
awan a mabalin a maawan i kagi
ko,” kon ni Jesus.

*Awan ha Makatandi ha Pa-
malak a Pagsoli ni Jesus*

32 Ket intulos na, “Awan ha
makatandi nu hangan a matong-
pal i nepugto ko he. Maski
i anghel a hidi, a awan di
katandiyan. Maski hikan a Annak
na Dios, a awan ko bila katandi.
I Hama ko la i makatandi ha
iday. 33 Isu, magingat kam, ket
magsagana kam. Ta awan moy
katandiyan nu hangan i pagdemat
na tiyempo aye.

34 “I pangikalanan na ito i esa
a lallaki a maglakad ha madiyo
a lugar. Ket ha pagpakada na,
italak na i bilay na ha tagabu na
a hidi. Ket bonan na i kada esa
ha tarabaho na. Ket bonan na
bila i mahagdapon ha ruwangan,
a tahokan di mina i pagsoli na, ket
awan mina hidi kumakelap.

35 “Isu, niyaen, kona bila hito, i
ipeta ko ha nikam, a magsagana
kam mina. Ta awan moy katandi
nu hangan i pagsoli na makinbilay
aye. Baka magsoli ak ha kallap,
o maski nu lubuk na kallap, onu
parbangon, onu agsapa. 36 Oni
ay. Magsagana kam. Amangan nu
bigu la a magsoli ak, ket madanon
takam a kumakelap.

37 “Isu, ibon ko ha nikam a kona
ha ibon ko ha ngamin a totolay ko,
a magsagana kam, a tahokan moy
i pagsoli ko.”

14

*Makipaguhon i Kasenti na nu
Panyan di a Patayan ni Jesus*

1 Niyaen, duwa pala a pamalak,
ket dumemat i tiyempo na piyesta,
nu magkan hidi ha tinapay a
awan ha lebadura na. Ket nanage-
nan ito ha Piyesta na Pinagtaleban
na Anghel a Magpatay.

Niyaen, nakipaggammong i
matangkay a papadi ken maestro
a hidi na Linteg, nu panyan di a
padakapan ni Jesus ha nalimed, a
papatay di mina hikuna. 2 “Ngem
awan ha yenan a piyesta,” kinagi
di, “amangan nu magriribuk i
kakpalan a tolay.”

*I Nangbulak ha Bangbanglo ha
Buntok ni Jesus*

3 Ket atoy idi ni Jesus ha ili
a Betaniya, ha bilay ni Simon
a nakahusay ha kattal na. Idi
nangan pala hidi, dinumemat i
esa a babbey a nakaegkam ha

esa a botelya. Ket naputat ito ha
mangina a pagbangbanglo. Ket
tinappeng na i tangad na botelya
aye, penu mebulak i pagbanglo.
Sana, inbulak ide a ngamin a pag-
banglo ha buntok ni Jesus. 4 Ngem
atoy hay i kappal a nakaingal.
Ket nagkinagi hidi, “Apay a gi-
nastuwan na babbey i bangban-
glo? 5 Nelako mina ito ha korinat.
Ta balle na ito i makatawen a
suweldo na tarabahador. Ket iny-
atad na mina ha napobre a hidi.”
Kona he i pagulew di ha babbey
aye.

6 Ngem kinagi ni Jesus,
“Pabiyanan moy hikuna! Apay
a ulewan moy? Mappiya unay
i ginimet na ha nikan. 7 Ta
kankanayon a atoy i napobre
a hidi ha henan moy, ket
madaggapan moy hidi ha maski
nu anya a oras. Ngem bakkan
ha nikan. Ta awan maalay i oras
ko ha nikam. 8 Niyaen, ha ide a
babbey, nagserbe dan hikuna ha
nikan, ayun ha kabaelan na. Ket
inbulak na i pagpuhet ha natay.
Isu, nesagana na dan i baggi ko,
gipu ta dandaniyak dan a matay
ken melabbang. 9 Ket tahod ide
a ipeta ko ha nikam: Ha maski
nu hadya ha ngamin a lutak a
pagtolduwan di ha Mappiya a
Baheta na Dios, mepakatandi bila
i ginimet na babbey aye. Ket
pagpanakam bi ito ha nikuna.”

Makitulag ni Judas a Liputan na ni Jesus

10 Kobosan na ito, inumangay
ni Judas Iskaryote, i esa a lallaki
ha esa pulo ket duwa a tolduwan
ni Jesus. Inumangay hikuna ha
matangkay a papadi, a makitulag
a maglipot ha ni Jesus ha nidi.
11 Ket naragsak hidi, idi nagteman
hidi ha nikuna. Ket inkari di a
atdinan di hikuna ha korinat. Isu,
nangrugi ni Judas a magnakam,
nu panyan na a liputan ni Jesus.

I Pangapon di Jesus ha Piyesta

12 Dinumemat i nekaesa a pa-
malak na Piyesta. Ide i pamalak a
partiyan di, ket iwagah di ha Dios
i urbon a karnero. Ken magkan
hidi ha malapis a tinapay, a awan
ha lebadura na. Ket nagenan di
ito ha “Pangapon na Pinagtaleban
na Anghel a Magpatay.”

Ket sinalodsod na tolduwan a
hidi ni Jesus, “Hadya i kayat mo
a pangisaganaan mi ha Pangapon
na Pinagtaleban?” 13 Ket pinaan-
gay na i duwa a tolduwan na, a in-
peta na, “Umangay kam ha ili. Ket
magtagbu ha nikam i esa a lallaki
a sinumagab. Umunod kam ha
nikuna. 14 Ket ha maski nu anya
a bilay a saddapan na, ipeta moy
ha makinbilay a, ‘Pasalodsod ni
Maestro nu hadya i paghenan mi,
a magkan ha Pangapon na Pinag-
taleban?’ kon moy. 15 Nu ipeta
moy ito ha nikuna, ipaenta na
ha nikam i dakkal a kuwarto ha
ontok, a atoy i ngamin a aruwatan
na para ha Pangapon tam. Ket
hito i pangisaganaan moy ha Pan-
gapon tam na Pinagtaleban,” kon
ni Jesus.

16 Ket inumangay hidi a duwa,
ket sinumadap hidi ha ili, ket
naeriyokan di i ngamin a inpeta
ni Jesus, a kona ha nepeta na.
Ket nagsagana hidi ha Pangapon
na Pinagtaleban na Anghel a Mag-
patay.

17 Idi kallap dan, dinumemat ni
Jesus, a kaagum na i esa pulo
ket duwa a tolduwan na. 18 Idi
nangan pala hidi, kinagi ni Je-
sus, “Tahod ide a ipeta ko ha
nikam, a atoy ha he ha agagum
tam a makipagkan i mangliput
nokkan ha nikan.” 19 Ket naglad-
ingit i tolduwan na a hidi. Ket
esesa a nagsalodsod hidi ha ni
Jesus, “Sabali a hikan i konan
mo, anya?” 20 Ket kinagi ni Jesus,
“Awan ha sabali, nu awan i esa
ha nikam a esa pulo ket duwa,

ket makisawsaw bila ha nikan ha
tinapay ha digu aye. 21 Hikan i
Annak na Dios a Nagbalin a Tolay.
Ket masapul a matayak nokkan
kona ha nesurat ha Libro na Dios.
Ngem marigat unay i parusa ha
mangliput ha nikan. Sayang agay
ha nikuna. Mas mappiya nu awan
mina hikuna neenak," kon ni Je-
sus.

I Dilokod a Pangapon ni Jesus

22 Idi nangan pala hidi, nan-
galap ni Jesus ha tinapay. Ket
nagyaman hikuna ha Dios. Ket
pinilakpilak na i tinapay aye. Ket
inyatad na ha nidi. Inpeta na,
"Alapan moy ide a kanan moy.
Ide i baggi ko." 23 Ket inalap
na bila i baso na basi. Ket idi
nagyaman hikuna ha Dios, ingi-
wat na ha nidi. Ket ininom di
ngamin. 24 Kinagi na, "I basi aye i
digi ko a pangtongpal ha kari na
Dios. Magabuyos i digi ko para
ha makpal a tolay. 25 Ket tahod
ide a ipeta ko ha nikam, a awanak
manon uminom ha basi na ubas, a
kona he, hanggan iday a pamalak
nu makipaginom kitam manon ha
paghariyan na Dios."

26 Idi nagkansiyon hidi ha
padeyaw di ha Dios, inumangay
hidi ha amugod a Olibo.

*Pugtowan ni Jesus a Tu-
malekkod ni Pedro*

27 Kinagi ni Jesus ha nidi, "Buy-
otanak moy nokkan. Hikam
ngamin. Ta kona ha ide i nesurat
ha Libro na Dios, a 'Patayan ko i
mahagdapon ha karnero,' kon na
Dios, 'ket mawarawara i karnero
na a hidi,' kon na. 28 Ngem nokkan
nu magbiyagak manon," intulos ni
Jesus, "magpalungo ak ha nikam a
umangay ha Galileya. Ket urayan
takam ihay."

29 Niyaen, kinagi ni Pedro,
"Maski nu buyotan naka na
ngamin a agagum ko, awanak
sumina ha nikaw." 30 Ngem
kinagi ni Jesus, "Tahod ide a
ipeta ko ha nikaw: ha yenan a
kallap, ha palungo na mekaduwa
a pinagtaraok na kawitan, ket
namintallu dan a inlibak mo ak."
31 Ngem tinabbeg ni Pedro ha
napigsa, "Maski nu matayak gipu
ha nikaw, pulos, a awan taka
ilibak." Ket kona bila hito i kinagi
na ngamin a tolduwan ni Jesus.

*Magkararag ni Jesus ha Getse-
mani*

32 Niyaen, inumangay di Jesus
ha esa a lugar a managenan ha
Getsemani. Ket kinagi ni Jesus
ha tolduwan na a hidi, "Magetnod
kam ha he, a maguray. Uman-
gayak pala iho a magkararag."
33 Ket inkuyog na di Pedro, San-
tiyago ken Juan.

Niyaen, madaggi unay i nakam
ni Jesus. Ket nagriribuk i nakam
na, gipu ha dandani a magimet
ha nikuna. 34 Ket kinagi ni Jesus
ha nidi, "Matayak dan gipu ha
nakaro a ladinget ko. Magwarak
kam pala ihe a magpuyat kam."

35 Inumadiyo ha ballik ni Jesus,
sa, hinumakab ha lutak. Ket
inkararag na a nu mabalin mina,
ket mesalakan hikuna ha katay
na. 36 "Hama ko," kinagi na,
"magimet mo i maski nu anya.
Isu, awanak mo bi adiyowan ha
magnanayon ha katay ko. Ngem
maski nu kona hito a mahuko-
manak, bakkan mina a pagayatan
ko i gimetan mo, nu awan i pa-
gayatan mo. Ket usegan ko dod i
kayat mo," kon ni Jesus.

37 Idi nagsoli ni Jesus, nadanon
na a kumakelap idagenday a tallu
a tolduwan na. Ket kinagi na ha
ni Pedro, "Simon, nakakillap ka
dan? Awan ka dod makapagpuyat
a maski esa a oras, ket maga-
gum ha nikan? 38 Magpuyat ken
magkararag kam, penu awan kam
magliwat nu masolisog na kam ni
Satanas. Katandiyan ko a kayat
na nakam moy a maggimet ha

mappiya, ngem malupoy malla i
baggi moy.”
39 Ket inumangay manon ni Je-
sus a magkararag. Ket inpenduwa
na i inaged na ha Dios. 40 Sa, nag-
soli manon ha henan na tolduwan
na a hidi, ket nadanon na hidi
a kinumillap, ta nakakellap hidi
unay. Ket awan hidi ha kagi ha
nikuna, ta masaniki hidi. 41 Ket
napentallu a inumangay hikuna a
magkararag. Idi kasoli na, kinagi
na ha nidi, “Anya, kumilap kam
pala? Kuston ito. Dinumemat
dan i oras! Megiwatak dan ha
madukas a hidi. 42 Umikat kamon.
Entamon. Atoy dan i mangliput
ha nikan.”

I Pagdakap Di ha ni Jesus

43 Idi nagkagi pala ni Jesus,
dinumemat ni Judas. Hikuna i esa
ha dagenday esa pulo ket duwa
a nakiagum ha ni Jesus. Ket
atoy bila ha ni Judas i makpal
a nagtagisondang ken nagtagiga-
hoti. Naggipu hidi ha matangkay
a papadi, ken mamaestro na lin-
teg, ken panglakayan a hidi na
Judyo. 44 Niyaen, idi palungo ha
pagdemat di ha henan di Jesus,
inpeta ni Judas ha agagum na,
“Ammosan ko nokkan i lallaki a
eriyokan moy. Hikuna i dakapan
moy, a iyangay moy ha happo
moy. Ket ingatan moy mina a
daponan moy hikuna perpermi.”
45 Niyaen, idi pagdemat di Ju-
das, binumikan hikuna a dagus
ha ni Jesus, ket kinagi na, “Mae-
stro!” Sana, inammosan. 46 Ket
dinakap di ni Jesus, a inegkam di
perpermi. 47 Ngem ha agagum
ni Jesus, atoy i esa a nagsakrot
ha sondang na. Ket kinatol na
i tagabu na katangkayan a padi.
Ket nesina na i kanawan a talinga
na.
48 Kinagi ni Jesus ha nidi, “Ma-
hagtakawak dod? Apay a usaran
moy i sondang ken gahote a pang-
dakap moy ha nikan? 49 Nikuna
kadapamalak, nangitolduwak ha
saguppang moy ha Templo. Ket
awanak moy dinakap. Ngem
niyaen, mapalobusan kam, penu
matungpal i nesurat na minahag-
pugto ha Libro na Dios.” 50 Idi
kinagi na iday ni Jesus, binuyotan
na hikuna na ngamin a agagum
na.
51 Niyaen, ha pinangiyangay di
ni Jesus ha ili, atoy i esa a lallaki
a inumunod ha nidi. Nakakagay
la hikuna ha ulas. Ket dinakap
di. 52 Ngem nakalapsut hikuna ha
ulas na, ket binumuyot hikuna a
naubi.

Ni Jesus ha Saguppang na Katangkayan a Padi

53 Niyaen, intugan di ni Je-
sus ha bilay na katangkayan
a padi. Ket atoy bila hay i
ngamin a matangkay a padi, ken
panglakayan na Judyo, ken mae-
stro a hidi na linteg, a pinumisan
dan hidi. 54 Tinumagubet dan ni
Pedro, ngem awan hikuna binu-
mikan. Ket tinumulos, a sinu-
madap hikuna ha paraangan na
bilay na Katangkayan a Padi. Ket
inumetnod hikuna a nakipagendu
ha guwardya a hidi.
55 Ha iday a oras, ha
Katangkayan a Padi ken ngamin
a agagum na, mageriyok hidi
ha sistigu a mangpaliwat mina
ha ni Jesus. Ta kayat di a
mapapatay. Ngem awan ha
sistigu a naeriyokan di. 56 Ta
maski nu makpal i nangpaliwat
ha ni Jesus, awan a nagtutunos i
kinagi di, ta silisileng la i inpeta
di.
57 Sa, atoy bila i kappal a
tinumaknag a mangpaliwat. Ket
nagsileng bila hidi. Kinagi di,
58 “Nateman mi ide a kinagi na, a
‘Rakrakan ko nokkan ide a Templo
a pinataknag na totolay. Ket ha
tallu a pamalak, pataknagan ko i
sabali a awan a ginimet na tolay,’
kon na idi.” Ide i inpaliwat di ha ni

Jesus. 59 Ngem maski nu kona hito
i kakkagi di, awan a nagtutunos i
pinagpaliwat di ha ni Jesus.
60 Niyaen, tinumaknag i
Katangkayan a Padi ha saguppang
di. Ket sinalodsod na ha ni Jesus,
“Madiyan mo dod a magtabbeg?
Anya ipeta mo megipu ha
ngamin a pagpaliwat di ha
nikaw?” 61 Ngem nagulimek la
ni Jesus, a awan hikuna nagkagi.
Ket sinalodsod na manon na
Katangkayan a Padi, “Anya ipeta
mo? Hikaw i Cristu a Annak
na Dios a pinaangay na penu
maghari?” 62 Ket kinagi ni Jesus,
“Oni. Hikan dan. Ket nokkan,
metanak moy a magetnod ha
henan na Dios a maghari. Ket
metan moy bila i pagsoli ko ha
ulap, penu maghukom ha totolay.”
63 Idi nateman na ito na
Katangkayan a Padi, pinisad na i
kagay na. Ket kinagi na, “Awan
tam masapul i sistigu a hidi.
64 Nateman tam i kakkagi na a
agindidios. Ta nateman tam i
kinagi na, a hikuna i Annak na
Dios. Isu, niyaen, anya i nakaman
moy?” kon na Katangkayan a
Padi. Ket ninakam di ngamin a
mapapatay ni Jesus. 65 Sa, atoy
i kappal a nagloktab ha nikuna.
Ket binadbad di i mata na. Sadi,
dinanogdanog hikuna, a kinagi
di, “Pugtuwan mo nu heya i
nangdanog ha nikaw,” kon di.

Kalpasan na, inalap na guardiya
a hidi, a dinanog di bila ni Jesus.

Ilibak ni Pedro ni Jesus

66 Idi nagetnod pala ni Pedro
ha paraangan na bilay, binu-
mikan i esa a babbey a tagabu
na Katangkayan a Padi. 67 Ket
naenta na ni Pedro a magendu.
Sana, inaamatan hikuna. Ket
kinagi na, “Nagagum ka bila ha
ide a taga-Nasaret, a ni Jesus!”
68 Ngem inlibak ni Pedro, a kinagi
na, “Bakkan a hikan! Awan ko
makatandiyan i kagiyan mo.” Ket
linumapos ni Pedro a nagturong
ha ruwangan. Ket nagtaraok i
kawitan.
69 Sa na, naenta manon hikuna
na babbey aye. Ket kinagi na
manon ha totolay a atoy hay,
“Hikuna i agum di Jesus!” 70 Ngem
naglibak manon ni Pedro.

Sa, idi awan ha maalay, ket
kinagi na totolay a atoy hay, “Sig-
urado a hikaw i esa a nagagum ha
di Jesus, ta taga-Galileya i kakkagi
mo,” kon di. 71 Ngem kinagi ni
Pedro, “Parusaan na ak na Dios
nu magsilengak! Tahod a awan ko
katandi iday a lallaki a kakagiyan
moy!” 72 Ket dagus a nagtaraok
manon i kawitan. Ket nanakam
ni Pedro i kinagi ni Jesus, “Ha
palungo na mekaduwa a pinag-
taraok na kawitan, ilibak mo ak
ha mamintallu.” Idi nanakam
ito ni Pedro, minagsaket unay i
nakam na, a nagsangisanget.

15

Ni Jesus ha Saguppang ni Pilato

1 Niyaen, idi agsapa, nakipag-
pisan manon i kapkapitan na
padi, ken panglakayan, ken ma-
maestro na Linteg, ken ngamin a
kamkameng na Sanhedrin. Ket
tinulag di nu anya i gimetan di.

Ket kinawaran di ni Jesus. Sadi,
intugan hikuna ha ni Gubernador
Pilato. 2 Sinalodsod ni Pilato ha ni
Jesus, “Hikaw dod i hari na Judyo
a hidi?” Ket intabbeg ni Jesus,
“Tahod i kinagi mo.” 3 Ket makpal
i inpaliwat na matangkay a padi a
hidi ha ni Jesus. 4 Ket sinalodsod
manon ni Pilato, “Anya? Awan ka
ha tabbeg? Temanan mo i makpal
a ipaliwat di ha nikaw!” 5 Ngem
awan la a tinumabbeg ni Jesus.
Ket nalaktat ni Pilato a awan na
inkalentigan ni Jesus i baggi na.

Piliyan di a Mapapatay ni Jesus

6 Niyaen, atoy i ugali ni Pilato,
a magpalakad hikuna ha esa a
balud ha kada tawen, ha Piyesta

na Pinagtaleban na Anghel a Mag-
patay. Ket palobusan ni Pilato i
totolay a hidi a magpili nu heya
i palakadan na. 7 Ket atoy i esa a
balud, a ni Barrabas i nagen na.
Kaagum hikuna na nakabuno a
hidi, idi nagriribuk hidi ha gob-
yerno. Ket nakabuno hikuna, idi
pinagriribuk di.

8 Niyaen, dinumulog i makpal a
tolay ha ni Pilato. Ket inaged di a
palakadan na i esa a balud. 9 Ket
sinalodsod ni Pilato, “Kayat moy
a palakadan ko i hari na Judyo?”
10 Kinagi na ito ni Pilato gipu ta
katandiyan na a sumeni i kapkap-
itan na padi ha ni Jesus. Ket iday
i gipu na a inpabalud di hikuna.
11 Ngem dinurogan na dagende a
padi i tolay a hidi, penu agedan
di ha ni Pilato a palakadan na ni
Barrabas, ket awan man ni Jesus.
12 Ket sinalodsod manon ni Pilato,
“Anya dod i gimetan ko ha ide a
nagenan moy a Hari na Judyo?”
13 Ket inrangsit di, “Pelansa mo
hikuna ha kudos!” 14 Ket kinagi
ni Pilato, “Apay? Anya i liwat
na?” Ngem inpigsa di i rangsit di,
“Pelansa mo hikuna ha kudos!”

15 Isu, gipu ta kayat ni Pi-
lato a pagustowan i tolay a hidi,
pinalakad na ni Barrabas. Ket
pinasabbad na ni Jesus. Sana,
inbon ha sundalu a hidi a ilansa
di ha kudos.

Lokowan na Sundalu a hidi ni Jesus

16 Insadap na sundalu a hidi ni
Jesus ha panghukoman, ha dis-
alad na bilay na Gobernador. Ket
inayagan di i ngamin a agagum
di. 17 Sadi, kinagayan ni Jesus ha
madideg a lupot. Ket naggimet
hidi ha korona a seset, ket indat-
ton di ha buntok na. 18 Sa hidi,
nagindedeyaw a nangsalpak ha ni
Jesus, ha “Madeydeyaw i Hari na
Judyo!” kon di. 19 Ket pinakol
di i buntok na ha tikkal. Ket
linoktaban di hikuna. Ket nagpar-
entumeng hidi ha saguppang na a
nagngidi-ngiditan di hikuna. 20 Idi
nobosan di a nagulew-ulewan, in-
adya di i madideg a kagay na, ket
intennon di i bukod na a tennon.
Sadi, inlapos hikuna, penu ilansa
di ha kudos.

Melansa ni Jesus ha Kudos

21 Idi paglakad di, natagbu di i
esa a lallaki a sumasaddap ha ili.
Taga-Sirene hikuna. Ni Simon i
nagen na. Hikuna i hama ni Ale-
handro ken ni Rupus. Idi netan di
hikuna, pinilit na sundalu a hidi a
mangbaklay ni Simon ha kudos ni
Jesus.

22 Ket inyangay di ni Jesus ha
lugar a nagenan di a “Golgota”.
Kayat na a kagiyan, “Henan na
Karbot.” 23 Idi kaddemat di hito,
inatdinan di ni Jesus ha arak
a nalaokan ha mirra, a kalase
na agas a pangpaadya ha saket.
Ngem minadiyan ito ni Jesus.
24 Sadi, inlansa ni Jesus ha kudos.
Kobosan na, binunong di i tennon
na, a nagbibinunotan di nu anya i
maalap na kada esa.

25 Inlansa di ni Jesus idi alas
nuwebe na maledum. 26 Ket atoy
i surat ha kudos a pangpaliwatan
di ha nikuna. Ket nesurat, “I HARI
NA JUDYO.”

27 Ket atoy bila i duwa a mahag-
takaw a inlansa di ha ide a lugar.
Inlansa di i esa ha makannawan
ni Jesus, ket i sabali ha makan-
nigid na. 28 [Ket gipu ta kona
hito, natungpal i nesurat ha Libro
na Dios, a “Nebilang i Cristu ha
madukas a hidi.”]

29 Ket atoy ihay i makpal a tinu-
mataleb ha kudos na. Ket wining-
wingiwingan di ken nagulewan,
a kinagi di, a “Nay kan! Kinagi
mo a rakrakan mo i Templo, sa
mo, pataknagan manon ha tallu a
pamalak! 30 Nay ka dan! Isalakan
mo dod i baggi mo, ket umogsad
ka ha kudos aye!”

31 Ket kona bila hito ha pinagulew na kapkapitan na padi a hidi,
ken mamaestro na linteg. Nagkinagi hidi, a “Insalakan na kan
i makpal a tolay, ngem niyaen,
awan na mesalakan i baggi na,”
kon di. 32 “Nu tahod a hikuna i
Cristu a Hari na Judyo, umogsad
mina hikuna, penu maenta tam
ken tahodan tam hikuna,” konan
di. Ket kona bila hito, maski
ha nidi a duwa a kasabay na a
nelansa, a inulew di bila ni Jesus.

Matay ni Jesus

33 Idi lubuk na pamalak, nagdi-
ham i ngamin a lutak hanggan
alas tres. 34 Idi alas tres dan,
inrangsit ni Jesus, “Eloi, Eloi, lama
sabaktani?” a kayat na a kagiyan,
“Dios ko, Dios ko, apay a pin-
abiyanak mo?”
35 Nateman na ito na kappal a
nakataknag hay, ket inulew di, a
kinagi di, “Ayagan na i minahag-
pugto a ni Elias!” 36 Ket nagbuyot
i esa a nangalap ha hamet, ket
insawsaw na ito ha makkak a
arak. Sana, indatton ha ontok
na kayo, ket inpasapsap na ha ni
Jesus. Kinagi na, “Entan tam nu
umangay ni Elias a mangiogsad ha
nikuna ha kudos!”
37 Niyaen, inrangsit manon ni
Jesus ha napigsa. Kobosan na,
linumakad i angas na. 38 Ket bigu
la a napisad i nabigal a kurtina ha
Templo. Ito i pangsallen ha toto-
lay ha iday a kuwarto a nadiosan,
ha disalad na Templo. Ket napisad
ito a naggudwa, naggipu ha ontok
hanggan ha sidung.
39 Ha saguppang na kudos, atoy
i kapitan na sunsundalu a nag-
tataknag hay. Idi naenta na nu
panyan a minatay ni Jesus, kinagi
na, “Tahod a Annak na Dios ide a
lallaki.”
40 Ket atoy bila ihay i kappal a
babbey a nagtataknag ha madiyo
ballik. Ket nangaamata hidi ha
ngamin a nagimet ihay. Atoy
ha nidi di Maria Magdalena, Sa-
lome, ken Maria a hena di Jose
ken Santiyago. 41 Idagende a
babbey i inumuseg ha ni Jesus idi
naghen hikuna ha Galileya, ket
nagserserbe hidi ha nikuna. Ket
atoy bila hay i makpal a sabali a
babbey a inumuseg ha ni Jesus ha
Jerusalem.

Ilabbang di ni Jesus

42 Niyaen, dandani dan a kallap.
Ket Biyernes iday a pamalak a
pagdespiras di ha Sabado. Ket
maneg, kon na kan, nu mag-
tarabaho i Judyo a hidi ha Sabado.
43 Isu, inumangay ni Jose a taga-
Arimateya. Hikuna i esa a mad-
edeyaw a sakop na Sanhedrin. Ket
tahotahokan na i pagdemat na
paghariyan na Dios. Ket niyaen,
pinatured na i baggi na a uman-
gay ha ni Pilato, a magaged ha
bangkay ni Jesus. Ta dandani dan
a kallap. 44 Idi nabaheta ni Pilato
a natay dan ni Jesus, nalaktat
hikuna. Ket inayagan na i kapitan
na sunsundalu, ket sinalodsod na
nu tahod a natay ni Jesus. 45 Idi
inbaheta na kapitan a tahod a
natay ni Jesus, inpalobus ni Pilato
a alapan di Jose i bangkay ni Jesus.
46 Inpeyogsad di Jose i bangkay
ha kudos. Ket binadbad di ha
maponset a hamet a kaggatang na.
Ket intagmak di ito ha labbang
a nakotkotan ha dilenas. Ko-
bosan na, indatton di i dakkal a
pogedu a pangkallab di ha lab-
bang. 47 Nangaamata di Maria
Magdalena ken Maria a hena ni
Jose. Ket naenta di i nakelabban-
gan ni Jesus.

16

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Idi nobos i Sabado a pagem-
mangan di, inumangay di Maria
Magdalena, Salome ken Maria a
hena ni Santiyago. Ket ginatang
di i bangbanglo a pagpuhet di

mina ha bangkay ni Jesus. 2 Ket
idi maledum na Dominggo, idi
humangkat i senggit, inumangay
hidi ha labbang ni Jesus. 3-4 Ha
paglakad di, nagsinalodsod hidi
nu heya i mangadya ha pogedu a
nekalab ha labbang. Ta madaggi
unay iday a pogedu. Ngem idi
kaddemat di, naenta di a naadya
dan iday a pogedu. 5 Isu a sinu-
madap hidi ha labbang. Ket atoy i
naenta di a esa a lallaki. Nagetnod
hikuna ha makannawan. Ket
pasig la maponset i tennon na. Ket
nalaktat idagende a babbey.
6 Ngem kinagi na, “Awan kam
manteng. Katandi ko dan a
eriyokan moy ni Jesus a taga-
Nasaret, a nelansa ha kudos.
Ngem awan dan hikuna ihe, ta mi-
nagbiyag manon! Entan moy ihe
a nangitagmakan di ha bangkay
na. 7 Niyaen, umangay kam,
a ibaheta moy ha tolduwan na
a hidi, nangruna ha ni Pedro:
ket ‘Magpalungo kan ni Jesus ha
nikam ha Galileya. Ket metan
moy hikuna ha hay, a kona ha
inpeta na ha nikam idi,’ kon moy
a.”
8 Ket dagus a linumapos ida-
gende a babbey, a binumuyot
hidi. Ta nanteng hidi. Ket
nagyagyag i baggi di gipu ha laktat
di. Awan di kaya i magkagi ha
maski nu heya a natagbu di, ta
nanteng hidi unay.

I Pinagpaenta ni Jesus ha Tolduwan na a Hidi

9 Niyaen, kona ha ide i
pinagpaenta ni Jesus ha totolay.
Idi minagbiyag manon ni Jesus,
idi maledum na Dominggo,
nagpaenta hikuna ha palungo
ha ni Maria Magdalena. Hikuna
i babbey a nangpalakadan na
ha pitu a dimonyo. 10 Ket inu-
mangay ni Maria ha toltolduwan
ni Jesus, idi nagladingit ken
nagsangisanget pala hidi. Ket
inbaheta na ha nidi a naenta na
ni Jesus. 11 Ngem idi nateman di
i kinagi na, a minagbiyag manon
ni Jesus ken nagpaenta ha nikuna,
awan di hikuna tinahod.
12 Kobosan na ito, pinumenta
manon ni Jesus ha duwa a
tolduwan na, idi naglakad hidi
ha lapos na ili. Ket sabali manon
i itsura na. 13 Ket nagsoli idende
a duwa, a inbaheta di ha agagum
di, ngem awan di hidi tinahod.
14 Kobosan na ito, pinumenta ni
Jesus ha dagenday a esapulo ket
esa a tolduwan na, idi magkan
pala hidi. Ket binahang na hidi
gipu ha maigat a nakam di, a
awan hidi nanahod ha nikuna.
Ta awan hidi nanahod, maski idi
nebaheta ha nidi na dagenday a
nakaenta ha ni Jesus, a minag-
biyag manon. 15 Sana, inbon ha
nidi, a “Umangay kam ha ngamin
a paset na lutak aye, ket ibaheta
moy ha ngamin a totolay ide a
Mappiya a Baheta. 16 Ha maski
nu heya a manahod ha nikan ken
mabinyagan, mesalakan hikuna
nokkan ha paghukom na Dios.
Ngem ha maski nu heya a awan
a manahod, hukoman na hikuna
na Dios. 17 Ket meyatad ha man-
ahod a hidi idagende a pinnaka-
balin, penu mepaenta di a nag-
pasakop dan hidi ha Dios. Gipu
ha turay na nagen ko a igiwat
ko ha nidi, makapalakad hidi ha
didimonyo, ket makakagi hidi ha
sabasabali a pagkakagi a awan na
makatandiyan na totolay. 18 Ket
maski nu magegkam hidi ha ulag,
onu uminom hidi ha sabidong,
awan hidi maanya. Ket itupu di
i kamat di ha magsaket a hidi, ket
humusay hidi.”
19 Kobosan na pinagkagi ni Jesus
ha tolduwan na a hidi, pinaontok
na hikuna na Dios ha langit, a
magagum ha Dios a maghari.
20 Ket inumangay i tolduwan
na a hidi ha maski nu anya a
lugar, a nagpakatandi hidi ha ide

a Mappiya a Baheta. Ket dinaggapan na hidi ni Apo Jesus, a nagpatahod hikuna ha totolay a tahod i inbaheta di. Ta inatdinan na i tolduwan na a hidi ha pinnakabalin di a kona ha pagtiplad na a atoy hikuna ha nidi.

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Lukas

1 Ide i surat ko ha ni Teyopilo:
Atoy dan i makpal a nangisurat
megipu ha pinaggimet ni Jesu-
Cristu, idi naghen hikuna ha ide
a lutak. 2 I nesurat di i kinagi
na agagum ni Jesus a nakaenta ha
dagenday a bagbagay, idi karugi
na. Ket nagitoldu hidi ha kagi na.
3 Niyaen, perpermi i pinagadal ko
ha dagenday, nangrugi idi naalay
dan. Isu, ilay ko a Teyopilo, gipu
ta kona hito, ninakam ko a isurat
ko bila ha maurnos i kakkagi
di. 4 Insurat ko idagende penu
makatandiyan moy i ngamin a
katahodan megipu ha ngamin a
nebaheta ha nikam.

Ibaheta na Anghel i Pakeenak ni Juan

5 Nikuna magbiyag ni Herod, i
esa a Hari na Judeya, atoy bila i
esa a padi a nagen na ni Sakariyas.
Ket sakop hikuna ha papadi a mi-
nappo di, ni Abiyas. Ket Elisabet i
nagen na kabanga na. Ket hikuna
bila i sakop na papadi. I minappo
di, ni Aron. 6 Ket mappiya i ugali
di duwa, ni Sakariyas ken ni Elisa-
bet. Ta kanayon hidi a umusoseg
ken magtongpal ha bon na Dios.
7 Ngem i problema di a awan
hidi nagenak, ta kalopas dan ni
Elisabet. Nagkalan hidi a duwa,
ta kalopas bi hidi. Ta babakat dan
ni Elisabet ken malupoy dan ni
Sakariyas.

8 Niyaen, idi esa a pamalak,
atoy i nagimet ha ni Sakariyas.
Idi pamalak heya, naghen hikuna
ha Templo, ta kasulet hikuna na
kagurupo na a papadi a magserbe
ha Dios.

9 Ket atoy i ugali na papadi
a magbibinunotan hidi, penu
makatandiyan di nu heya mina
i sumadap ha Templo, nu
heya mina i mangitutod ha
pangpasarob ha lamesaan a
pangatdinan di ha Dios. Isu, nag-
bibinunotan hidi, ket nangabak
ni Sakariyas. Ket sinumadap ni
Sakariyas ha Templo.

10 Niyaen, idi tinutod na i pang-
pasarob, atoy bila i nagkararag a
makpal ha lapos na Templo. 11 Ket
idi hen ni Sakariyas ha disalad
na Templo, nagpaenta i esa a
anghel na Dios ha nikuna. Tinu-
maknag i anghel aye ha hikeg na
makanawan na pangatdinan di ha
Dios. 12 Idi nakaenta ni Sakariyas
ha anghel, nalaktat hikuna ken
nanteng. 13 Ngem inpeta na
anghel ha nikuna, “Sakariyas,
awan kas manteng! Ta tiniman na
Dios i kararag mo. Isu, magenak
nokkan i kabanga mo ha annak
a lallaki. Ket panagenan moy
hikuna ha ‘Juan’. 14 Magragsak
kam, ket makpal pala i magragsak
nokkan nu meenak ide a ni Juan.
15 Ta pagbalinan hikuna na Dios
a matangkay. Awan na inu-
man i arak, maski nu anya a
kalase na arak. Ket mangrugi
a meenak hikuna, atoy i Espir-
itu na Dios a maghen ha baggi
na. 16 Ket nokkan, pagbabawiyan
na i makpal ha liwaliwat di, ket
pasoliyan na i makpal a Judyo
ha Dios. 17 Magkalan man ni
Juan ken ni Eliyas, a esa a mi-
nahagpugto, a pinabinag ken pin-
nakabalin na Espiritu na Dios.
Magkalan bila ni Juan, a annak
moy. Ket magpalungo hikuna
nokkan ha ni Cristu, penu pagk-
agbiyan na i lakay a hidi ha annak
a hidi. Ket pagahegan na bila na
masegkat a hidi ha nidi a masirib
ken mappiya. Ket nu kona
hito, makasagana hidi nokkan ha
pagdemat ni Apo Cristu. Ito i
gimetan na annak moy nokkan,”

kon na anghel ha ni Sakariyas.
18 Ngem nagsalodsod ni
Sakariyas ha anghel aye, “Panyan
ko a makatandiyan nu magimet
i nepeta mo onu awan, ta
malupoyak dan, ket babakat dan
i kabanga ko?” kon ni Sakariyas.
19 Ket tinabbeg na anghel,
“Hikan ni Gabriel. Nagipuwak
ha Dios. Ta pinaangay na ak,
penu ipeta ko ha nikaw ide a
mappiya a baheta. 20 Ngem awan
ka manahod ha nepeta ko, a
magenak ni Elisabet nokkan, ha
tiyempo a kayat na Dios. Isu,
hanggan ha tiyempo a magimet
iday, awan ka makakagi. Ta awan
ka nanahod ha inpeta ko.” Ide i
kinagi na anghel ha ni Sakariyas.
21 Niyaen, idi nakiuhon pala
hidi, nagururay pala i tolay a
hidi ha lapos na Templo. Ket
nanakaman di nu apay a naalay
ni Sakariyas ha disalad na Tem-
plo. 22 Niyaen, idi linumapos ni
Sakariyas, awan hikuna nakakagi
ha nidi. Nagsenyas la hikuna
ha nidi. Isu, gipu ta kona hito,
nakatandiyan di a atoy i inpaenta
na Dios ha nikuna ha disalad
na Templo. 23 Ket idi nobos i
tarabaho ni Sakariyas ha Templo,
sinumoli hikuna ha bilay di.
24 Niyaen, idi maalay ballik,
naginaw ni Elisabet. Ket mi-
nadiyan na a magpaenta ha baggi
na ha lima a bulan. 25 Kinagi
na, “Kinagbiyan na ak na Dios, ta
inadya na i ikasaniki ko. Oni ay,
nabuktetak dan.”

Ibaheta na Anghel a Ienak ni Maria ni Jesu-Cristu

26 Idi nekaannam a bulan a
nabuktet ni Elisabet, pinaangay
na Dios ni Gabriel, a esa a anghel
na, ha ili a Nasaret, ha probin-
siya a Galileya. 27 Pinaangay na
hikuna ha esa a madiket, a nagen
na, ni Maria. Ide a madiket,
awan pala hikuna pinabikanan ha
lallaki. Maski nesakad hikuna
ha esa a lallaki a nagen na, ni
Jose, a esa a apo ni Hari Dabid.
28 Niyaen, idi dinumemat i anghel
ha ni Maria, inpeta na ha nikuna,
“Maria, kagbiyan na ka na Dios,
a hikaw i pinili na. Isu, atoy ha
nikaw i kagbi na Dios.” 29 Ngem
nasbew ni Maria, gipu ta awan na
nakatandiyan i kinagi na anghel.
Nanakaman na la ide, nu anya i
kayat na kagiyan na. 30 Ket gipu
ta kona hito, inpeta na anghel
ha nikuna, “Awan kas manteng,
Maria, ta kinagbiyan na ka na
Dios unay. 31 Ket paginawan
na ka nokkan, ket magenak ka
ha esa a lallaki. Panagenan mo
hikuna ha ‘Jesus.’ 32 Ta mag-
balin hikuna a matangkay, ket
managenan nokkan ha ‘Annak na
Dios a Katangkayan’. Ket nokkan
pala, pagbalinan na hikuna na
Dios a hari, a magtawid ni Jesus
ha pinaghari na minappo na a
ni Hari Dabid. 33 Ket maghari
hikuna ha nikam a Judyo ha
magnanayon, hanggan awan ha
kahad. Ket awan mobosan i
paghariyan na,” kon na anghel.
34 Niyaen, nagsalodsod ni Maria
ha anghel, “Panyan na magimet
ide? Ta awanak pala nanga-
banga.”
35 Ket tinabbeg na anghel, “I Es-
piritu na Dios i dumemat nokkan
ha nikaw, ket i kaddat na i mag-
painaw ha nikaw. Isu, mapana-
genan i annak mo ha ‘Pasig la
Mappiya’, ken ‘Annak na Dios’.
36 Nanakaman mo ni Elisabet a
manay mo. Ta kalopas kan
hikuna, ngem niyaen, nekaannam
dan i buktet na, maski nu babakat
dan unay. 37 Ta makagimet i Dios
ha maski nu anya,” kon na anghel.
38 “Hikan i tagabu na Dios,”
kinagi ni Maria, “magimet mina
ha nikan i kona ha nepeta mo,”
kon na. Sa, linumakad iday a
anghel.

Magpasiyal ni Maria ha ni Elisabet

39 Idi maalay ballik, nagsigida ni
Maria a tinumagdak ha esa a ili ha
amugod ha Judeya. 40 Sinumadap
hikuna ha bilay di Sakariyas, ket
sinalpak na ni Elisabet. 41 Idi
nateman ni Elisabet i salpak na,
bigu la a linumembuk i annak ha
tiyan na. Ket tulos a sinumadap
i Espiritu na Dios ha ni Elisabet.
42 Isu, napigsa unay i salpak ni
Elisabet. Kinagi na, "Mas mappiya
i kasasaad mo ngem ha ngamin
a babbey. Ket mappiya bila i
kasasaad na annak a ienak mo
nokkan. 43 Daddi, i pakadeyawan
ko aye, a bisitaan na ak nena
na Dios ko, maski madibbi ak
la. 44 Agay, idi nateman ko i
salpak mo, linumembuk i annak
ha tiyan ko gipu ha ragsak na.
45 Oni! mappiya i kasasaad mo,
ta tinahod mo a gimetan na Dios
i ngamin a inkari na ha nikaw,"
kon ni Elisabet ha ni Maria.

Magdeyaw ni Mariya ha Apo Dios

46 Sa na, kinagi ni Maria,
"Dakkal i pagdeyaw ko ha Apo
Dios. 47 Ket maragsakak unay.
Ta Dios i mangisalakan ha nikan.
48 Hikan i madibbi a tagabu na
Dios, ngem nanakaman na ak.
Ta mangrugi ha niyaen, deyawan
na ak na ngamin a tolay, a
mappiya i kasasaad ko, kon di.
49 Ta dakkal idagende a ginimet
na Dios ha nikan. Ket man-
nakabalin gamen i Dios, a pasig
la mappiya. 50 Kagbiyan na i
magdeyaw ha nikuna, maski hidi
a nagdeydeyaw idi a minappo tam
ken hidi a magdeydeyaw nokkan
a kaputotan tam. 51 Inpaenta na
i pigsa na ha ngamin a tolay,
a pagbuyotan na i mapangas a
hidi, ket abakan na i ngamin a
panggep di. 52 Ha napigsa a hidi
ha pinaghari di, inabak na hidi
na Dios. Ket ha nidi a madibbi,
patangkayan na hidi. 53 Ha nidi
a nagiyalap, pinapha na hidi ha
mappiya a bagbagay. Ket ha nidi
a nabaknang, pinalakad na hidi a
bagbaggi di la. 54-55 Niyaen, awan
naleptanan na Dios i kari na ha
ni Abraham ken annak na, a ni
Israel. Ket makagbiyan na hidi
ken ngamin a kaputotan di hang-
gan awan ha kahad! Isu, niyaen,
aguman na kitam a tagabu na,
gipu ta ide a kari na nikuna."
Nobos dan i pinagdeyaw ni Maria
ha Dios. 56 Naghen ni Maria ha
bilay di Elisabet ha tallu a bulan.
Sa hikuna, sinumoli manon ha ili
a Nasaret.

I Pakenak ni Juan a Magbinyag

57 Idi nagenak ni Elisabet, inye-
nak na i lallaki. 58 Ket nabaheta
na kabiyan na a hidi, ken karu-
garan na a hidi, a kinagbiyan na
Dios hikuna. Isu, nagragsak hidi
ngamin megipu ha ni Elisabet.
59 Ket idi nekawalo a pamalak
a nenak na, atoy i dinumemat
a magkugit ha annak aye, ket
nagenan di mina hikuna. Ta kayat
di a umuseg ha linteg na Judyo.
Ket pinanggep di a nagenan ha
"Sakariyas", ta iday i nagen na
hama na. 60 Ngem inpeta ni Elis-
abet, "Awan mina! Juan i nagen
na."
61 Ket tinabbeg di, "Oni ah,
ngem awan ha kabiyan mo a mag-
nagen ha kona hay," kon di. 62 Ket
sinenyasan di ni Sakariyas, penu
katandiyan di nu anya i kayat na
a ipanagen ha annak na. 63 Isu,
inaged ni Sakariyas i pagsuratan
na. Ket insurat na, a "Juan i nagen
na." Ket permi i laktat di ngamin.
64 Sa, bigu la, a nakakagi manon
ni Sakariyas, ket dineyaw na i
Dios. 65 Isu, nasbew hidi ngamin
a karugaran di. Ket nangibaheta
hidi hanggan ngamin a amugod
na Judeya. 66 Ket i nakateman a
hidi ha baheta aye, nanakanakam
di pala nu maganya i Dios ha

annak aye. Gipu ta nakatandiyan
di a atoy ha nikuna i kagbi na
Dios.

I Pagpugto ni Sakariyas

67 Idi pinagdeyaw ni Sakariyas,
i hama na annak aye, sinumadap
i Espiritu na Dios ha nikuna. Ket
kinagi ni Sakariyas i kagi na Dios.
68 Kinagi na, “Deyawan tam i Apo
Dios, a panahodan tam a taga-
Israel! Ta dinumitang hikuna ha
nikitam a pinili na, penu sakaan
na kitam. Ket pagaan na i gahut
tam ha Dios. Ta keggahut kitam
ha Dios gipu ha liwaliwat tam.
69 Ket pinaangay na i mapigsa
a Mahagsalakan ha nikitam. I
Mahagsalakan aye i apo ni Hari
Dabid, i tagabu na Dios nikuna a
naalay dan. 70-71 Ket idi nikuna a
naalay dan, inpapugto na Dios ha
nidi a minahagpugto, a isalakan
na kitam ha kasenti tam a hidi,
ket daponan na kitam ha main-
gal a hidi. 72 Ket inpeta na a
kagbiyan na i minappo tam, ket
manakam na i kari na ha nidi, idi
a naalay dan. 73-74 Inkari na Dios
ha ni Abraham, i minappo tam, a
sawayan na kitam ha kasenti tam
a hidi penu awan kitam manteng
a magserbe ha Dios. 75 Isu, ma-
sunosunong mina i pagserbe tam
ha Dios. Ket pasig la mappiya
mina i pagnakanakam tam. Ket
makiuseg kitam mina ha kanayon
ha Apo tam a Dios.

76 “Ket hikaw, Juan, annak ko,
managenan ka nokkan ha ‘Ma-
hagpugto na Dios a Katangkayan.’
Ket hikaw i magpalungo ha ni
Cristu nokkan, penu pagayakan
mo i tolay a hidi ha pagdemat
na. 77 Hikaw dod i magibaheta
ha totolay a mesalakan na hidi na
Dios, ket mapakawan na Dios i
liwaliwat di.

78 “Maanus talaga i Dios a magk-
agbi ha nikitam. Ta kona ha
ide i pinagsalakan na, a kona nu
magsenggit i langit nu sinumikat-
sikat, gipu ta nobos i madiham
a kallap. Ket kona bila hito i
pinagsalakan na Dios ha nikitam.
79 I keangayan na pagdukas tam
i kona ha madiham a lugar a
kakantengan unay. Ket kona nu
dandani kitam a matay gipu ha
liwaliwat tam. Ngem niyaen, nu
dumemat i Cristu, idisyag na i
sulu na a magipu ha langit, penu
ipaenta na i dilan a umangay ha
Dios.” Nobos dan i pinagpugto ni
Sakariyas. Awan dan.

80 Isu, idi nokkan, dinumakkal
ni Juan, ket pinumigsa hikuna
ha espiritu na. Ket naghen la
hikuna ha luglugar a awan ha sa-
bali a totolay hanggan nagpaenta
hikuna ha totolay na Israel, penu
magitoldu.

2

Meenak ni Jesus

1 Idi pinakenak ni Juan, naghari
ni Hari Agusto. Ket nagpapuhon
hikuna ha ngamin a tolay na
paghariyan na Roma. Ta inbon
ni Hari Agusto a ilista di mina i
ngamin a nagen di, penu pagaan
di ha korinat i buwis di. 2-3 Isu,
gipu ta kona hito, nagsoli hidi
ngamin ha ili na minappo di, penu
magpalista hidi. Iday i nekaesa
a pinaglista di, idi naggubernador
ni Kirinyo ha Siriya.

4 Ket gipu ta kona hito, linuma-
pos ni Jose, a nesakad ha ni Maria.
Ket linakadan na i ili na a Nasaret,
ha probinsiya a Galileya. Ket
inumangay hidi ha probinsiya a
Judeya. Inumangay di Jose ha
Betlehem, Judeya, gipu ta iday i ili
a nakenakan ni Dabid, i minappo
ni Jose. 5 Ket nakiuseg bila a
magpalista ni Maria, a nesakad
ha nikuna. Ket nabuktet dan ni
Maria.

6 Niyaen, idi naghen hidi ha
Betlehem, dinumemat i tiyempo
na paggasokan ni Maria. 7 Ket

neenak na i panganay a annak
na a lallaki. Ket linampenan di
hikuna ha tennon. Ket intagmak
di hikuna ha pagkanan na kabayo,
a nagkilapan na, gipu ta atoy i
makpal a tolay ha Betlehem, ket
awan ha paghenan di ha pagda-
gusan a bilay.

I Magdapon a hidi ha Karnero
ken Anghel a Hidi

8 Idi kallap heya, ha talon a
mabikan ha Betlehem, atoy i
magdapon a hidi ha karnero di.
9 Ket bigu la a nagpaenta i esa
a anghel. Ket nademlag i kallap,
ta nagpaenta bila i demlag na
Dios. Ket kinumanteng unay i
magdapon a hidi. 10 Ngem inpeta
na anghel, “Awan kam manteng.
Dinumematak he, penu ipeta ko
ha nikam i mappiya a baheta. Ta
nokkan, maragsak unay i mak-
pal gipu ha ide a ipeta ko ha
nikam. 11 Ta nakoya la, ha niyaen
a kallap, ha Betlehem, neenak
ni Apo Cristu. Hikuna i paan-
gayan na Dios penu maghari. Ket
hikuna nokkan i pakesalakanan
moy. 12 En moy mina entan. Ket
ide i pagilasinan moy, a nu dumi-
tang kam nokkan, maenta moy i
annak a nalampenan ken kumak-
ilap ha pagkanan na kabayo,” kon
na anghel.

13 Ket bigu la a pumeta i kak-
palan a anghel. Nakiagum hidi
ha iday a nekaesa. Ket nagkan-
siyon hidi ha pagdeyaw di ha
Dios. 14 Ide i kinansyon di, a
“Deydeyawan tam i Dios hanggan
ha kaontokan. Ket matalna mina
i totolay ha lutak a kakagbiyan
na Dios,” kon na kansiyon he.
15 Sa hidi, sinumoli ha langit.
Ket nagkinagi i magdapon a hidi,
a “Entamon ha Betlehem penu
maenta tam i inpakatandi na Dios
ha nikitam.”

16 Isu, nagsigida hidi, ket
naeriyokan di ni Maria, ken ni
Jose, ken i annak heya, a umaab-
bag ha pagkanan na kabayo. 17 Idi
naenta di i annak, inbaheta di
i kinagi na anghel megipu ha
nikuna. 18 Ket nalaktat i ngamin
a nakateman ha baheta di. 19 Ket
nanakam ni Maria i ngamin a ito
a nagimet. Nanakaman na unay.
20 Ket sinumoli i magdapon a hidi,
a dineydeyaw di i Dios gipu ha
ngamin a nateman ken naenta
di, a tahod a kona ha kinagi na
anghel.

21 Niyaen, idi nekawalo a
pamalak na pinangenak na,
pinakugit di i annak. Ket
pinanagenan di hikuna ha “Jesus”.
Ta iday i intoldu na anghel, idi
palungo na pinaginaw ni Maria.

Itugan di ni Jesus ha Templo

22 Niyaen, dinumemat i pa-
malak a pagtongpal di Maria
ha linteg ni Moyses megipu ha
babbey a keenak dan. Ket inyan-
gay di ni Jesus ha Jerusalem, a
insaguppang di hikuna ha Tem-
plo, a kona ha iyatad di ha Dios i
biyag na. 23 Ta nesurat ha Linteg,
a meatad mina ha Dios i palungo
a annak a lallaki, a pagserbe mina
ha Dios. 24 Ket ide bila i tinongpal
di, a “Maski nu heya a babbey a
nagenak, masapul na a ipewagah
i duwa a alimokan onu duwa a
kalapati, ket idatton na ha Dios,”
kon na linteg na Dios.

25-26 Niyaen, idi inyangay di
Maria ni Jesus ha Templo, atoy i
esa a lakay a nagen na ni Simyon.
Naghen ni Simyon ha Jerusalem,
ket inayat na i Dios. Mappiya i
nakam na ta kanayon hikuna a
nagdeyaw ha Dios. Ket inumu-
soseg hikuna ha linteg na Dios.
Tinahokan na i pakesalakan na
Israel ha rigrigat. Ket nagagum
ha nikuna i Espiritu na Dios.
Inpakatandi na Espiritu a awan
hikuna matay hanggan maenta na
i Cristu, a paangayan na Dios ha

lutak, penu maghari ha ngamin a
tolay.
27 Idi pagdemat di Maria ha
Templo, pinanakam na Espiritu
na Dios ni Simyon a sumadap bila
ha Templo. Ket idi inyangay di
Maria ni Jesus ha Templo, penu
tongpalan di i linteg na Dios, ket
atoy dan ni Simyon. 28 Inalap
na ni Jesus, a kinalkal na. Ket
nagdeyaw hikuna ha Dios.
29-30 Ide i kinagi ni Simyon ha
Dios, a "Yenan dan, Apo ko, ket
tinongpal mo dan i nepakatandi
mo ha nikan. Ta naenta ko he i
nagipu ha nikaw a mangisalakan
ha totolay ha liwat di. Niyaen,
masinggat nu matayak, ta naenta
ko dan i pangisalakan mo ha to-
tolay. Ket mappiya i katay ko
nokkan. 31 Hikuna i insagana
mo penu maenta na ngamin a
tolay. 32 Kona ha madisyag a silaw
hikuna, a disiyagan na i ngamin
a tolay. Ket gipu ha nikuna,
madeyawan i totolay a pinili mo,
a hikami a nesakop mo ha Israel."
Ide i indeyaw ni Simyon ha Dios.
33 Niyaen, nalaktat i hama ken
hena ni Jesus ha kinagi aye ni
Simyon. 34 Sa na, inkararagan
hidi. Ket inpeta na ha ni Maria,
"Pinili na Dios i annak mo a
mangisalakan ha makpal ha Is-
rael. Ngem atoy bila nokkan i
makpal ha Israel a magmadi ha
nikuna. Isu a hikuna i paka-
parusaan di nokkan. Ket hikuna
i kona ha esa a tiplad na Dios.
Ngem madiyan na kappal a man-
genta ha ide a tiplad, ket sen-
tiyan di hikuna nokkan. 35 Ket
gipu ta kona ha ide i pagsenti
di, mepaenta na Dios i nakam na
totolay, maski i inlimid di. Ket
marigatan ka bila nokkan, Maria,
ta magladingit ka gipu ha gimetan
di ha annak mo. Ket kona ha
pangalan di i puso mo nokkan."
Ito i pinagpugto ni Lakay Simyon.
Nobos dan.
36-37 Kobosan na ide, atoy bila
i esa a babbey a mahagpugto.
Nabilu hikuna ken babakat dan.
Ni Ana i nagen na, a annak ni
Panuwel, ken sakop hikuna ha
kaputotan ni Aser, a minappo di.
Nasurok ha walu a pulo a tawen
i idad na. Naalay dan hikuna
a nabilu, a pitu la a tawen i
pinakiagum na ha kabanga na,
sa, natay i kabanga na. Ket
niyaen, kanayon a naghen ni Ana
ha Templo, a nagdeydeyaw ha
Dios, maski nu kallap onu pa-
malak. Ket nu kappal, nagkabeng
hikuna a magkan, penu tumulos a
magkararag.
38 Niyaen, idi nagkagi pala ni
Simyon ha di Maria, dinumemat
ni Ana. Ket nagyaman hikuna ha
Dios. Tulos, a inbaheta na megipu
ha annak ha ngamin ha Jerusalem
a nagtahotahok ha pakesalakan
di.
39 Niyaen, idi tinongpal di Maria
i bobon na Dios megipu ha annak
ken babbey a nagenak, nagsoli
hidi ha Galileya, ha ili a Nasaret.
40 Ket dinumakkal ni Jesus, ket
pinumigsa. Ket linumaing hikuna
unay, ket atoy ha nikuna i kagbi
na Dios.

Umangay ni Jesus ha Templo

41 Ide i ugali na daddakkal ni
Jesus, a kadakasinag, inumangay
hidi ha Jerusalem, ha Piyesta na
Pinagtaleban na Anghel a Mag-
patay. 42 Niyaen, idi esa pulo ket
duwa i tawen ni Jesus, nakiuseg
hikuna ha nidi. 43 Idi kobosan
na piyesta, nagrubwat hidi a
sumoli, ngem nagwarak ni Jesus
ha Jerusalem. Ket awan di ito
katandi. 44 Kagin di a nakiuseg
hikuna ha kakpalan di. Ket
linumakad hidi hanggan kallap
dan. Sa di, inerieriyok hikuna ha
agagum di ken ilailay di. 45 Ngem
awan di naeriyokan. Isu nagsoli
hidi ha Jerusalem, a erieriyokan
di pala.

46 Idi nekatallu a pamalak na
pinageriyok di, netan di hikuna
ha Templo, a nakipagetnod ha
mamaestro na Judyo. Nagteman
hikuna ha nidi, ket atoy bila i insa-
lodsod na ken inpakatandi na ha
nidi. 47 Ket nalaktat hidi ngamin,
gipu ta malaing i pagkatandi ni
Jesus ken tabbeg na.
48 Ket nalaktat bila di Maria idi
naenta di. Sinalodsod na, "An-
nak ko, apay a ginimet mo ide a
nangkakagbi ha nikami? Naalay
dan a eriyokan mi ka." 49 Ket
tinabbeg ni Jesus, "Apay a masa-
pulak moy a eriyokan? Awan moy
katandiyan a kayat ko a maghen
ha bilay na hama ko?" 50 Ngem
awan di nakatandiyan i tabbeg na.
51 Sa hikuna, nakiuseg manon
a sumoli ha Nasaret, ket natulo-
tulok hikuna ha bobon di. Ngem
awan na naleptanan nena na i
ngamin a nagimet, a nanaka-
man na perpermi. 52 Ket dinu-
madakkal ni Jesus, ket nagbalin
hikuna a malaing unay. Ket in-
ayat na Dios hikuna, ket inayat na
bila na tolay a hidi.

3

Mangrugi ni Juan a Magitoldu

1-2 Idi nekaesa a pulo ket lima
a tawen na pinaghari ni Hari
Tiberiyo ha Roma, inbon na Dios
ni Juan a magitoldu hikuna. Ha
ide a Juan, a annak ni Sakariyas,
naghen hikuna ha luglugar a
awan ha tolay. Tiyempo ito idi
naggubernador ni Ponsiyo Piloto
ha Judeya. Ket idi nagmayor ni
Herod ha Galileya. Ket nagmayor
bila i wadi na, a ni Pelipe, ha lugar
a Itureya ken Trakonite. Ket nag-
mayor bila ni Lisanis ha Abiliniya.
Ket i katangkayan a padi idi, ni
Anas ken ni Kaipas. 3 Isu, inu-
mangay ni Juan ha ngamin a lugar
ha Jordan a nagitoldu. Intoldu
na, "Sumina kam ha liwaliwat
moy," kon na, "ket magpabinyag
kam ha baggi moy a pangpaenta a
napakawan na kam na Dios," kon
ni Juan.
4 I ginimet aye ni Juan i kona
ha kinagi ni Isayas, a esa a mina-
hagpugto, a "Atoy i mahagibaheta
ha luglugar a awan ha bilabilay,
ket ide i idulaw na, a 'Dandani
dan a dumemat i Apo Cristu,' kon
na. 'Maggayak kamon ha pagde-
mat na, a pasunongan moy dan i
paglakadan na. 5-6 Matakbuwnan
mina i ngamin a alogalog ket
mapiesa i ngamin a amugod. Ma-
pasunong mina i nakillu a dilan,
ket mapalinnis i magihasgihas,
ket katandiyan mina na ngamin
a tolay a paangayan na Dios i
Mahagsalakan ha nikitam!' " Ide
i nepugto ni Isayas, ket ni Juan
paman i nangibaheta.
7 Niyaen, inumangay i kakpalan
a hidi ha ni Juan ha karayan, penu
magpabinyag hidi. Ket kinagi na
ha nidi, "Kona ha ugali na ulag
i ugali moy! Makalimot man!
Apay kam umangay ha he? Baka
kagin moy a makalapsut kam ha
parusa na Dios. 8 Ngem ipeta ko
ha nikam a masapul a ipaenta
moy a nagbabawi kamon gipu ha
mappiya a gimet. Ken magbabawi
kamon talaga. Ket awan moy
ipeta ha baggi moy, 'Maski, ta
kaputotan mi ni Abraham.' Ta
ipeta ko ha nikam a maski ha
pogepogedu aye, ay, kaya na Dios
a pagbalinan na hidi ha annak
ni Abraham. Tahod! 9 Nakaman
moy ide, a kona ha wasay i parusa
na Dios. Ket kona ha nehektat i
wasay na Dios, penu katolan na i
kakayo ha ramot di. Ket magkalan
kam ha dagento a kakayo. Ha
kadakayo a awan magbunga ha
mappiya, katolan na nokkan, ket
itogbak na ha gangatan," kon ni
Juan.
10 Ket sinalodsod na tolay a hidi,
"Isu, nu kona hito, anya mina i

gimetan mi?”
11 Ket tinabbeg ni Juan, “Nu atoy
i duwa a badu mo, iyatad moy dan
i esa ha tolay a awan ha badu na.
Nu atoy i kanan mo, ibunong moy
dan ha tolay a awan ha kanan na,”
kon ni Juan.
12 Ket atoy bila i mahagpabuwis
a hidi a kayat di a magpabinyag
ha baggi di. Ket sinalodsod di,
“Maestro, anya mina i gimetan
mi?”
13 Ket tinabbeg ni Juan, “Awan
kam magsili-sileng ha ipabuwisan
moy. Ket alapan moy la i buwis a
nebon na Hari ha Roma,” kon ni
Juan.
14 Atoy bila i sundalu a hidi. Ket
sinalodsod di, “Hikami bila. Anya
mina i gimetan mi?” Ket tinabbeg
ni Juan, “Awan moy pilitan a ala-
pan i korinat na totolay. Ket awan
moy hidi pakapakantengan, penu
maalap moy i korinat di. Ket esa
pala, a awan kam magreklamo ha
suweldo moy,” kon ni Juan.
15 Ket gipu ta ide a pinagi-
toldu ni Juan, nagtahok i tolay
a hidi, a ninakam di a mabikan
dan i pagdemat ni Cristu. Ket
naganakanakam pala hidi nu ni
Juan i Cristu a mangisalakan ha
nidi ken maghari. 16 Isu, gipu
ha kona hito, intoldu ni Juan ha
nidi, “Bakkan a hikan i Cristu. Nu
ikalanak moy ha nikuna, awanak
ha balle. Ta mas matangkay i
Cristu ngem hikan. Maski nu
atoy i esa a tagabu a mangadya
mina ha sapatos na, awanak kusto
gipu ha liwaliwat ko. Ket ide
pala, a dinom la i pangbinyag ko
ha totolay. Ngem ha Cristu, i
Espiritu na Dios ken gangatan i
pangbinyag na.
17 “Ta magpasina i Cristu
nokkan ha ngamin a tolay. Kona
ha esa a mannalon a magtap.
Kona bila hito i gimetan na Cristu
nokkan. Ta alapan na nokkan i
ngamin a tolay, ket kona ha tapan
na hidi,” kon ni Juan. “Ket kona ha
bigao i pangisina na a mangisap
ha totolay. Ta isap na nokkan
i mappiya ken madukas. Ket i
mappiya a hidi i kona ha baggat.
Ngem kona ha lupas i madukas a
hidi. I baggat a mappiya, alapan
na ket daponan na ha kahenan
na. Ngem awan ha balle i lupas
heya. Itutod na la ha gangatan a
awan maaddap. Ket kona ha iday
i Espiritu na Dios ken gangatan
a pangbinyag na Cristu nokkan,”
kon ni Juan.
18 Kona hito, ket makpal pala
i pinagitoldu ni Juan ha totolay.
Intoldu na i Mappiya a Baheta
megipu ha pakesalakan na tolay,
ket intoldu na a isulet di mina i
madukas a ugali di ha mappiya
a ugali. 19 Ngem ha ni Mayor
Herod, hikuna i binahang ni Juan,
gipu ta nagkabanga ni Herod ha ni
Herodiyas, a kabanga na wadi na.
Ket makpal pala i kinadukas na.
20 Ket i dakdakkal a liwat ni Herod
i pinagpabalud na ha ni Juan.

I Pagbinyag ni Jesus

21-22 Ngem idi palungo a nepa-
balud ni Juan, atoy i ginimet na.
Ta inumangay ha nikuna ni Jesus
a magpabinyag ha baggi na. Isu,
idi nobos ni Juan a nagbinyag
ha makpal a tolay, bininyagan na
bila ni Jesus. Sa, nagkararag ni
Jesus. Ket idi nagkararag hikuna,
kona ha ginumangak i langit, ket
inumugsad i Espiritu na Dios, a
atoy baggi na a kona ha baggi na
kalapati. Ket nagdissu i Espiritu
na Dios ha ni Jesus. Ket nagkagi
i Dios ha langit, “Hikaw i annak
ko a ayayatan ko unay. Matalakak
unay ha nikaw,” kon na Dios.

I Lista na Minappo ni Jesus

23 Idi nangrugi i pinagitoldu ni
Jesus, manga tallu a pulo a tawen
i idad na. Ket ha kagi na totolay,
hikuna i annak ni Jose, kona kan.
Niyaen, ni Jose i annak ni Eli 24 a

annak ni Matat. Ket ni Matat i
annak ni Lebi, a annak ni Melki.
Ket ni Melki i annak ni Jane, a
annak ni Jose. 25 Ni Jose i annak
ni Matatiyas, a annak ni Amos.
Ket ni Amos i annak ni Nahum, a
annak ni Esli. Ni Esli i annak ni
Nage, 26 a annak ni Maat, a annak
ni Matatiyas. Ni Matatiyas i annak
ni Semey, a annak ni Jose. Ni
Jose i annak ni Juda, 27 a annak
ni Joana. Ket ni Joana i annak
ni Resa, a annak ni Sorobabel, a
annak ni Salatiel, a annak ni Neri.
28 Ket ni Neri i annak ni Melki,
a annak ni Adi. Ni Adi i annak
ni Kosam, a annak ni Elmodam, a
annak ni Eri. 29 Ni Eri i annak ni
Joswe, a annak ni Elieser, a annak
ni Jorim, a annak ni Matat. Ni
Matat i annak ni Lebi, 30 a annak
ni Simyon, a annak ni Judas. Ket
ni Judas i annak ni Jose. Ni
Jose i annak ni Jonan, a annak ni
Eliyakim, 31 a annak ni Meleya. Ni
Meleya i annak ni Mena, a annak
ni Matata, a annak ni Natan, a
annak ni Dabid. 32 Ni Dabid i
annak ni Jesse, a annak ni Obed
a annak ni Boos. Boos i annak
ni Salmon, a annak ni Nason, 33 a
annak ni Aminadab, a annak ni
Aram. Ni Aram i annak ni Arni, a
annak ni Esrom, a annak ni Pares.
Ni Pares i annak ni Juda, 34 a
annak ni Jakob. Ni Jakob i annak
ni Isak, a annak ni Abraham. Ni
Abraham i annak ni Tare, a annak
ni Nakor, 35 a annak ni Serug, a
annak ni Ragaw, a annak ni Peleg.
Ni Peleg i annak ni Heber, a annak
ni Selah, 36 a annak ni Kainan,
a annak ni Arpasad, a annak ni
Sem. Ni Sem i annak ni Noe, a
annak ni Lamek, 37 a annak ni
Matusalem, a annak ni Enok. Ni
Enok i annak ni Jared, a annak
ni Mahalalel, a annak ni Kainan.
38 Ni Kainan i annak ni Enos, a
annak ni Set, a annak ni Adan.
Ket ni Adan i annak na Dios, a
pinarsuwa na hikuna na Dios.

4

Solisugan ni Satanas ni Jesus

1-2 Kobosan na pinagbinyag ni
Jesus, nagsoli hikuna a nagipu ha
Jordan. Ket atoy a naghen ha ni
Jesus i Espiritu na Dios. I Espiritu
na Dios aye i nagpanakam ha ni
Jesus a umangay ha luglugar a
awan ha tolay hanggan uppat a
pulo a pamalak. Ngem atoy bila
ni Satanas a nagsolisolisog ha ni
Jesus. Ket pulos, awan nagkan ni
Jesus ha uppat a pulo a pamalak.
Ket kobosan na, nagiyalap unay ni
Jesus.

3 Sa na, inpeta ni Satanas ha ni
Jesus, “Nu tahod a hikaw i annak
na Dios, bonan mo mina i pogedu
aye a magbalin ha kanan.”

4 Ngem tinabbeg ni Jesus,
“Nesurat ha libro na Dios, a
‘Bakkan a kanan la i ikabiyag na
tolay,’ ” kon ni Jesus.

5 Sa na, inyangay ni Satanas ni
Jesus ha ontok na parabin. Ket
inpaenta na ha sigida i ngamin
a kahariyan na ngamin a lutak.
6 Ket kinagi ni Satanas, “Entan
mos. Hikaw i atdinan ko ha
ngamin a dagende a pagturayan
mo ken ikabaknang mo. Ta ney-
atad dan hidi ha nikan, ket ma-
balin ko a iyatad ha maski nu
heya a kayat ko a pangatadan.
7 Isu, nu deyawanak mo, hikaw
i makinkukuwa ha ngamin a da-
gende,” kon ni Satanas.

8 Ngem tinabbeg ni Jesus,
“Nesurat ha Libro na Dios, a
‘Magdeyaw ka ha Happo mo
a Dios la, ket hikuna la i
pagserbeyan mo.’ ”

9 Sa na, inyangay ni Satanas ni
Jesus ha Jerusalem, ha bubungan
na Templo a managenan ha “Bilay
na Dios”. Ket kinagi na ha ni
Jesus, “Nu tahod a hikaw i annak
na Dios, lumakbong kas. 10 Awan
ka matalingo, ta nesurat ha Libro
na Dios, a ‘Ibon na Dios i anghel

a hidi a daponan di ka.’ 11 Ket
ide bila i nesurat, a ‘Egkaman na
ka na anghel a hidi, penu awan
ka mesapdul maski ha gihagihay
mo.’ ”
12 Ngem tinabbeg ni Jesus,
“Nesurat ha Libro na Dios, a
‘Awan mo pilitan i Apo moy a
Dios.’ ”
13 Niyaen, idi inubos ni Satanas
i ngamin a kalase na solisog na ha
ni Jesus, sinumina hikuna hang-
gan ha sabali a gundaway.

Mangrugi ni Jesus a Magitoldu

14 Sinumoli ni Jesus ha probin-
siya a Galileya, ket atoy ha nikuna
i kaddat na Espiritu na Dios. Ket
nagwaras i baheta megipu ha
ni Jesus ha ngamin a lugar ha
Galileya. 15 Ket nagitoldu hikuna
ha kapkapilya. Ket dineyaw na
hikuna na ngamin a tolay.

Madiyan Di ni Jesus ha Nasaret

16 Niyaen, inumangay ni Jesus
ha Nasaret, a dinakkalan na. Ket
idi Sabado, nakikapilya hikuna, a
kona ha ugali na. Ket tinumaknag
hikuna ha kapilya, penu basaan
na i Libro na Dios. 17 Niyaen,
ingiwat di i libro a insurat ni
Isayas, a esa a minahagpugto.
Ket linakwab na i libro, ket
naeriyokan na i nesurat, a
18 “Maghen i Espiritu na Dios ha
nikan, ta pinili na ak a mag-
ibaheta ha mappiya a ba-
heta ha napobre a hidi. Ket
pinaangay na ak ha kona a
mebalud a hidi ha kaliduwa
di, gipu ha liwaliwat di,
penu ipeta ko a malakbes
hidi. Ket pinaangay na ak
ha kona a mabulsak hidi,
penu ipeta ko a maadya i
pinagbulsak di. Ket pinaan-
gay na ak ha magkarigat
a hidi, penu paadya ko i
rigrigat di.
19 Ket pinaangay na ak penu
ibaheta ko a dinumemat i
tiyempo a panangisalakan
na Apo Dios ha totolay na.”
20 Idi nobos ni Jesus a magbasa,
intiklup na i libro. Sa na, ingiwat
ha kadaggap na kapilya. Ket
inumetnod hikuna a magitoldu.
Ket naamatan na ngamin a Judyo
a hidi, ta kinayat di a mateman
i pagitoldu na. 21 Ket inpeta ni
Jesus, “Ha yenan a pamalak, ha
saguppang moy, natongpal dan
ide a kari na Dios.”
22 Niyaen, idi nateman di ito,
mappiya i nakam di ngamin, ket
kinagi di a malaing ni Jesus a
magitoldu, ta kayat di i kakkagi
na. Ngem nalaktat bila hidi, ta
malaing ni Jesus, ngem katandi di
hikuna, idi annak pala. Ket kinagi
di, “Ni Jose malla i hama na. Apay
wade a malaing hikuna?” kon di.
23-24 Ket kinagi ni Jesus, “Sig-
uradowak a ipeta moy ide a
pagkakagi, ‘Nu tahod a hikaw i
doktor, pahusayan mo dan i baggi
mo,’ kon moy. Ket ide bila i
kakkagi moy, a ‘Ginimet mo kan i
makpal a milagro ha Kapernaum,
kon na kan. Isu, magimet mo
mina i makpal a milagro ha ili
mo he a dinakkalan mo,’ kon moy.
Ngem ipeta ko ha nikam i sabali
a pagkakagi, a ‘Awan hidi magte-
man ha mahagpugto nu hikuna i
kaili di,’ kon na kan.
25 “Tamos. Nakaman moy ni
Eliyas, a esa a minahagpugto. Ta
idi tiyempo ni Eliyas, awan a
naguden ha tallu ket gudwa a
tawen. Ket awan ha nakemula.
Isu, nesungot hidi. Ket nagiyalap
hidi unay. Ket atoy idi i makpal a
babbey a nabilu ha bayan tam a
Israel. 26 Ngem uray nu kona hito,
awan pinaangay na Dios ni Eliyas
ha maski esa a nabilu a Judyo a
taga-Israel. Imbes na, pinaangay
na Dios ni Eliyas ha madiyo, ha
sabali a bayan, ha esa a nabilu
ha lugar a Sidon, ha ili a Sarepta,
maski nu bakkan hikuna a Judyo.

27 “Ket kona bila hito ha tiyempo
ni Elisiyo. Hikuna bila i esa a
minahagpugto idi. Ket atoy idi i
makpal a Judyo a mahagkattal ha
bayan tam a Israel, ngem pulos,
a awan hidi napahusay. Atoy la
i esa a napahusay, ket hikuna i
bakkan a Judyo. Ni Naaman i
nagen na, a taga Siriya,” kon ni
Jesus.
28 Niyaen, idi nateman na ito na
Judyo a hidi, nakaingal hidi. 29 Ket
dinakap di ni Jesus, a linaged di ha
disat, ha hikeg na ontok na ili di.
Ta kinayat di a itogbak hikuna ha
pagangpang. 30 Ngem ha ni Jesus,
linumakad la hikuna ha lubuk na
kakpalan di, ket natirak la hidi.

I Lallaki a Nagawag

31 Niyaen, inumangay ni Jesus
ha probinsiya a Galileya, ha ili
a Kapernaum. Ket idi Sabado,
nagitoldu ni Jesus ha kapilya na
Judjudyo. 32 Ket nalaktat hidi,
gipu ta manakabalin i pagitoldu
na. 33 Niyaen, idi nagitoldu pala
ni Jesus, atoy i lakay a inawag na
dimonyo, ket nangrangsit. 34 “A-
e!” kon na. “Katandiyan taka,
a hikaw ni Jesus a taga Nasaret.
Hikaw i pinaangay na Dios, a
maghari! Anya i kayat mo ha
nikami? Bunowan mo kami
waden a dimonyo,” kon na.
35 Ngem inbon ni Jesus ha iday
a dimonyo, “Awan ka magkagi!
Lumapos ka dan. Itirak mo i
baggi na!” Ket idi nateman na
dimonyo, inwahagit na i baggi na
lakay ha saguppang na Judyo a
hidi, ket linumapos. Ngem awan
na natalingowan i lakay. 36 Ket
nalaktat unay i Judyo a hidi. Ket
naginuhon hidi ha, “Anya i pagtu-
ray ni Jesus aye? Mapigsa i kaddat
na,” kon di. “Ta magbon ni Jesus
ha didimonyo, ket lumapos hidi,”
kon di. 37 Isu a nagwaras i baheta
a megipu ha ni Jesus ha ngamin a
Galileya.

Pahusayan ni Jesus i Makpal a Tolay

38 Idi linumapos ni Jesus ha
kapilya, inumangay hikuna ha bi-
lay di Simon. Ket nagsaket i
manugang ni Simon, a nagladu.
Ket inpeta di ha ni Jesus. 39 Isu a
tinumaknag ni Jesus ha hikeg na
abak na. Ket inbon na a lumakad
i ladu na. Ket linumakad i ladu na
aye. Ket inumikat hikuna a dagus,
a inlutowan na hidi.
40 Niyaen, atoy bila i makpal
a nagsaket ha iday a lugar. Ket
idi kinumaltob i senggit, inyangay
na kakpalan i ngamin a ilailay
di a nagsaket ha ni Jesus. Ket
intupo na i kamat na ha kada esa,
ket pinahusay na hidi ngamin.
41 Ket pinalakad na bila i dimonyo
a hidi ha makpal a tolay. Ket
idi linumakad i dimonyo a hidi,
inrangsit di, “Hikaw i Annak na
Dios!” Ngem binon ni Jesus, a
awan na hidi pinalobusan a magk-
agi, gipu ta katandi di a hikuna i
Cristu a pinili na Dios a maghari.

Magitoldu ni Jesus ha Kapikapilya ha Sabali a Luglugar

42 Idi kaugman na, idi maledum,
linumakad manon ni Jesus ha lu-
gar a awan ha bilabilay. Ngem
inerieriyok na tolay a hidi. Ket
idi naeriyokan di, napigsa i pa-
gaged di a maghen ni Jesus ha
nidi. 43 Ngem inpeta na, “Kasor
ko a magitoldu ha sabasabali a ili
ha Mappiya a Baheta, megipu ha
pagdemat na Paghariyan na Dios.
Ta ide i kayat na Dios a gimetan
ko,” kon ni Jesus.
44 Isu, nagitoldu ni Jesus ha
makpal a kapilya na Judyo, ha
ngamin a lugar a Judeya.

5

Piliyan ni Jesus i Lallaki a Hidi a Tolduwan Na

1 Idi esa a pamalak, nagitoldu
ni Jesus ha baybay, ha diget na

Genesaret. Ket atoy bila hay i
makpal a tolay. Ket nagtatinoglad
hidi, ta kayat di a makateman ha
kagi na Dios. 2 Niyaen, naenta
ni Jesus a atoy hay i duwa a
abang. Ket atoy bila di Simon
a mahagpadut, a nagugeuges ha
sigay di. 3 Sinumadap dod ni Jesus
ha abang ni Simon, ket inaged na
a ipalubuk di ha ballik la. Ket
inumetnod ni Jesus, a nagitoldu.
4 Idi kobosan na pinagitoldu na,
inpeta na ha ni Simon, "Ipalubuk
moy pala ket magdaklis kamon ha
kabtongan, ta makaalap kam ha
makpal ihay," kon ni Jesus.

5 "Maestro," kinagi ni Simon,
"nagdaklis kami a nakallapan,
hanggan ha maledum, ngem
buwisit kami la. Ngem nu ipeta
mo, magdaklis kami manon,"
kon ni Simon. 6 Isu a nagdaklis
manon hidi. Ket nakaalap hidi
ha makpal, hanggan dandani
dan a mapisad i sigay di. 7 Ket
pinayapayan di i agagum di, ha
sabali a abang, a aguman di mina
hidi. Ket idi dinumitang hidi,
pinutat di i dagenday a abang
ha padut, hanggan dandani dan
a umlad i abaabang di. 8-9-10 Ay,
nalaktat di Simon, gipu ta makpal
i padut a naalap di. Niyaen, idi
naenta ni Simon Pedro i naalap
di, nagparentumeng hikuna ha
saguppang ni Jesus, a kinagi na,
"Apo, umadiyo kas ha nikan,
ta makpal i liwat ko," kon na.
Ket Nalaktat bila i agagum ni
Simon, a ni Santiyago ken i hekka
na, a ni Juan. Hidi i annak ni
Sebedeyo. Ngem inpeta ni Jesus
ha nidi, "Awan kam manteng.
Ta hanggan yenan, ket hikam i
mahagalap ha padut. Ngem ha
niyaen a pamalak, sulitan ko i
tarabaho moy. Niyaen, hikam i
mahagpuhon ha tolay a sibibiyag
ha Paghariyan na Dios," kon ni
Jesus.

11 Ket dinumong hidi ha abang
di, ket intirak di i ngamin, ket
inumuseg hidi ha ni Jesus.

Pahusayan ni Jesus i Esa a Mahagkattal

12 Idi sabali a pamalak, naghen
ni Jesus ha sabali a ili. Ket atoy
i esa a lakay a mahagkattal. Idi
naenta na ni Jesus, hinumakab
hikuna ha saguppang na, a in-
aged na, "Apo, nu kayat mo, ma-
pahusay mo i baggi ko!" kon na.
13 Ket kinagi ni Jesus, "Kayat
ko." Ket intupo na i kamat na, a
inpeta na, "Mahusay ka dan!" Ket
bigu la a naawan dan i kattal na.
14 Ket inbon ni Jesus ha nikuna,
"Awan ka dan magkagi ha maski
nu heya. Imbes na, magdiretso
ka ha padi, penu bilengan na
ka. Ket iyatad mo ha nikuna i
pangiyatad mo, penu matongpal
i bon ni Moyses a nesurat ha
Libro na Dios. Ket nu gimetan mo
ide, mapanahod mo hidi ngamin a
pinahusay na ka na Dios," kon ni
Jesus ha nagkattal.
15 Ngem maski nu kona hito,
mapigsa pala i pagkewaras na
baheta megipu ha ni Jesus hang-
gan makpal a lugar. Ket dinu-
mitangditang i kakpalan a tolay,
penu magteman ha pagitoldu ni
Jesus, ken magpahusay mina ha
saket di. 16 Ngem i kagangay
ni Jesus a umadiyo ha sabali a
lugar a kasaw, penu makakararag
hikuna a esesa.

Pahusayan ni Jesus i Pilay

17 Idi esa a pamalak, a nakang-
toldu ni Jesus, ket atoy bila i
kappal a Pariseyo ken maestro a
hidi na Linteg. Inumetnod hidi
ha saguppang na, a nagteman ha
kakkagi na. Nagipu hidi ha il-
ili ha probinsiya a Galileya, ken
probinsiya a Judeya, ket atoy bila
i kappal a nagipu ha Jerusalem.
Ket atoy ha ni Jesus i kaddat a
pangpahusay ha masaket a hidi.

18 Niyaen, idi nagitoldu pala ni
Jesus, dinumitang i kappal a lal-
laki a nangisew ha esa a napi-
lay i duwa a tikad na. Ket
pinadas di a sumadap ha bilay,
penu itagmak di i pilay aye ha
saguppang ni Jesus. 19 Ngem awan
hidi nakasaddap ha bilay, gipu
ta naputat i bilay ha makpal a
tolay. Inyontok di dod ha atap
na bilay, ket binotbot di, sa di,
intostos i pilay aye ha saguppang
ni Jesus, ha lubuk na kakpalan.
20 Ket idi nakatandiyan ni Jesus a
dakkal i panahod di, a nagkona
hito, inpeta na ha pilay, "Abeng,
napakawan dan i liwaliwat mo."
21 Niyaen, idi nateman na ito
na mamaestro na Linteg ken
Pariseyo a hidi, nagkinagi hidi ha,
"Anya dod! Heya i lallaki aye
a sinangdidios? Heya i maka-
pakawan ha liwat na tolay, nu
awan la i Dios! Awan ha sabali,"
kon di.
22 Ngem nakatandiyan ni Je-
sus i nakam di, ket kinagi na,
"Apay a kona hay i nakam moy?
23-24 Makatandiyan moy mina i tu-
ray na Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay. Isu, niyaen, aamatan moy
ide a pilay. Ta awan ha turay ha
maski nu heya a tolay a makepeta
ha ide a pilay, 'Mapakawan dan i
liwaliwat mo!' Ket awan ha turay
ha tolay a makepeta ha, 'Umikat
ka! Makalakad ka dan!' Tamos.
Ngem ha nikan, makapaenta ak a
atoy i turay ko a mangpakawan ha
liwat na tolay," kon ni Jesus. Ket
inpeta na ha iday a pilay, "Ilay ko,
umikat ka, alapan mo i ulas mo,
ket magsoli ka dan ha bilay moy,"
kon ni Jesus.
25 Ket inumikat a dagus i napi-
lay. Ket inalap na i ulas na, ket
nagsoli hikuna ha saguppang di.
Ket dakkal i pinagdeyaw na ha
Dios! 26 Isu, nasbew hidi ngamin,
ket dineyaw di bila i Dios. Ki-
nagi di, "Ide i dakkal a milagro a
naenta tam ha yenan a pamalak,"
kon di.

Ayagan ni Jesus ni Lebi

27 Kobosan na ide, linumakad
manon ni Jesus. Ket naenta na
i esa a mahagsinger ha buwis a
magetnod ha pahagsingeran na.
Lebi i nagen na. Ket inpeta ni
Jesus ha ni Lebi, "Umuseg ka
dan ha nikan, penu matolduwan
taka," kon na. 28 Ket tinumaknag
ni Lebi, a intirak na i ngamin, ket
inumuseg hikuna ha ni Jesus.
29 Niyaen, insagana ni Lebi i
dakkal a pangapon para ha di
Jesus. Ket atoy bila ha ni Lebi
i makpal a mahagpabuwis, ken
makpal a sabali a totolay.
30 Ket atoy bila hay i Pariseyo
a hidi ken mamaestro na Linteg,
a nangaamata ha totolay a inawis
ni Lebi ha pangapon na. Ket
nagadimalmal hidi ha agagum ni
Jesus a tolduwan na. "Apay a
makipagkan kam ha nidi a ma-
hagpabuwis para ha Roma, ken ha
madukas a agagum di?" kon di.
31 Ngem nateman na ito ni Jesus,
a hikuna i tinumabbeg ha nagadi-
malmal a hidi. Kinagi na, "Nu
mahusay i baggi na tolay, awan
na masapul i doktor. I magsaket
la i makasapul ha doktor. 32 Ket
kona bila hito ha nikan a mag-
pababawi. Ta awanak inumangay
ha he penu pagbabawiyan ko i
mappiya a tolay a awan ha liwat.
Imbes na, inumangayak ha he
penu pagbabawiyan ko i madukas
a totolay a makatandi a kelliwat
hidi," kon ni Jesus.

I Salodsod Megipu ha Tolay a Magkabeng a Magkan

33 Idi esa a pamalak, atoy i
kappal a nangipeta ha ni Je-
sus, "Ha toltolduwan ni Juan,
magkekabeng hidi a magkan, a
pangdeyaw di ha Dios ken ha
pagkararag di, ket magkalan bila
ha toltolduwan na Pariseyo a hidi.

Ngem sabali ha toltolduwan mo.
Ta magkan ken uminom hidi ha
kada pamalak!" kinagi di ha ni
Jesus.
34 Ket tinabbeg ni Jesus, "Oni,
ta kona ha ide a ipeta ko ha
nikam. Nu atoy i pagbodaan, ken
atoy i nobyo ken agagum na, anya
wade, magkan hidi, onu awan?
Siyempre agay! Makiragsak hidi!
35 Ngem dumemat nokkan i sabali
a tiyempo, ket madakap i nobyo,
ket mepaadiyo hikuna. Agay, ide
i tiyempo a magkabeng hidi a
magkan, ta mematon hidi," kon ni
Jesus.
36 Ket intulos ni Jesus i pagitoldu
na, penu makatandiyan di i kasa-
baliyan na bigu a pagitoldu na,
ken alegid a pagitoldu na Pariseyo
a hidi. Kinagi na, "Nu atoy i
mayat a magpisad ha badu na,
awan hikuna magpisad ha bigu a
badu, penu metakop na ha badu
a alegid. Gipu ta, nu padasan na
ito, pinisad na dan i bigu a badu
na, ket awan mekusto i bigu a
pegkat ha badu a alegid. 37 Ket
kona bila ha ide. Awan a mabalin
nu mangiyasak ka ha bigu a basi
ha alegid a supot a gaddang, ta
mapadtak na bigu a basi iday
a supot, ket magabuyos i bigu
a basi, ket napisad dan i supot.
38 Mappiya malla nu mangiyasak
ka ha bigu a basi ha bigu bila a
supot a gaddang. 39 Ket kona pala
ha ide. Nu atoy i esa a tolay a
kanayon uminom ha basi a alegid,
awan kan masinggat i bigu a basi,
kon na kan. 'Mas masinggat i
alegid a basi,' kon na." Ide i kinagi
ni Jesus megipu ha kasabaliyan na
bigu a pagitoldu na ken alegid a
pagitoldu na Pariseyo a hidi.

6

I Linteg a Megipu ha Sabado

1 Idi esa a Sabado, naglakalakad
di Jesus ha talon. Ket atoy i
toltolduwan ni Jesus, a nangrugi
hidi a magaphok ken magkasel
ken magkan ha dawa. 2 Ngem
atoy bila i Pariseyo a hidi, ket ki-
nagi di, "Apay? Maggimet kam ha
maneg ha Linteg tam megipu ha
Sabado," kon di. 3-4 Ket tinabbeg
ni Jesus, "Awan agay! Apay? Ta
maski ha ni apo Dabid, awan moy
nabasa i ginimet na, ken agagum
na? Ta idi nagiyalap di Dabid,
sinumadap hidi ha bilay na Dios,
ket inakot ni Dabid i tinapay a
pangatdinan na papadi ha Dios.
Ket nagkan hikuna ha denday, ket
ingiwat na bila ha agagum na,
maski nu papadi la i mapalobusan
a magkan ha iday a kalase na
tinapay. Ta kona hito i turay ni
Dabid," kon ni Jesus. Ket kinagi na
pala, 5 "Anya dod ha turay ko? I
Annak na Dios a Nagbalin a Tolay
i magkagi mina nu anya i tahod a
gimetan ha Sabado," kon ni Jesus.

Magpahusay ni Jesus ha Esa a Sabado

6 Idi nokkan, ha sabali a Sabado,
sinumadap ni Jesus ha esa a
kapilya, a nagitoldu. Atoy bila
hay i lakay a napilay ha kanawan
a kamat na. 7 Ket siniiman na
ni Jesus na mamaestro na Linteg
ken Pariseyo a hidi, gipu ta kayat
di a paliwatan ni Jesus. Isu a
inaamatan di a perpermi, penu
maenta di nu magpahusay ni Je-
sus, uray ha Sabado. 8-9 Ngem
nakatandiyan ni Jesus i nakam di,
ket inpeta na ha napilay, "Kata-
lakay, tumaknag ka, ket umangay
ka bi ha he, ha saguppang," kon
na. Niyaen, idi inumikat i napilay,
ket inumangay ha ni Jesus, kinagi
ni Jesus ha Pariseyo a hidi ken ma-
maestro na Linteg, "Anya i nakam
moy megipu ha Sabado? Anya i
bagbagay a ipalobus na Linteg a
gimetan tam ha Sabado? Anya
wade, mepalobus na i mappiya,
onu madukas? Anya, magsalakan

kitam mina ha totolay, onu kabengan tam hidi a maski matay?" kon
ni Jesus. 10 Sa na, inaamatan ni
Jesus hidi ngamin, ket inpeta na
ha napilay aye, "Iyuyad mo dan
i kamat mo," kon na. Ket idi
inyuyad na i kamat na, napahusay
dan.
11 Ngem naingal unay i Pariseyo
a hidi ken mamaestro na Lin-
teg, ket nakipaggammong hidi nu
anya mina i gimetan di ha ni
Jesus.

Piliyan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Apostol Na

12 Idi tiyempo hito, tinumagdak
ni Jesus ha amugod, a nagkararag
ha Dios. Ket naghen hikuna ha
disat, a nagkararag ha Dios hang-
gan maledum. 13 Idi maledum,
inayagan na i tolduwan na a hidi.
Ket pinili na i esa pulo ket duwa
a pinanagenan na ha "Apostol."
14 I nagen di ni Simon, a insangay
na ha "Pedro." Ken ni Andres, i
wadi na, ken ni Santiyago ken ni
Juan, ni Pelipe ken ni Bartolome,
15 ni Mateo ken ni Tomas, ken
ni Santiyago a annak ni Alpeyo,
ken ni Simon a matured, 16 ken ni
Judas a annak ni Santiyago, ken
ni Judas Iskaryote a nagbalin a
maglipot.

Mangitoldu ken Magpahusay ni Jesus ha Kakpalan a Tolay

17 Idi binumugsok ni Jesus ken
apostol a hidi ha ditaw, atoy
dan i kakpalan a tolduwan na a
nagururay. Ket atoy bila i mak-
pal a tolay a naggipu ha Judeya,
sa Jerusalem, sa ha il-ili a Tiro
ken Sidon ha baybay na diget.
18 Inumangay hidi penu magte-
man ha ni Jesus, ket magpahusay
mina ha sakisaket di. Ket inu-
mangay bila i makpal a pinaawag
na dimonyo. Ket napahusay bila
hidi. 19 Ket mayat na kada esa
a umegkam ha ni Jesus, ta atoy
i magipu ha nikuna a kaddat, a
mangpahusay ha nidi ngamin.

I Kinagi ni Jesus megipu ha Mappiya a Kasasaad ken Ladingit

20 Idi nangenta ni Jesus ha
toltolduwan na, kinagi na,
"Mappiya i kasasaad moy nokkan,
hikam a mapadibi niyaen,
Ta hikam man i ayayatan
na Dios. Ket sakopan na
kam ha paghariyan na.
21 Ket hikam i kona ha magiyalap
ha kakkagi na Dios.
Ket mappiya i kasasaad
moy, ta kona ha mapha
kam nokkan. Ket ha
nikam a magsanget gipu
ha liwaliwat moy, map-
piya i kasasaad moy, ta
paragsakan na kam nokkan
na Dios.
22 Mappiya i kasasaad moy nu
englan na kam na totolay,
nu madiyan di kam, nu
pasanikiyan di kam, onu
ikagi di a madukas kam ta
makiuseg kam ha Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay.
23 Nu magimet i kona ha ide ha
nikam niyaen, magragsak
kam mina. Gipu ta dakkal
i gungguna moy nokkan ha
langit. Ta kona bila hito
i pinagloko di ha minahag-
pugto a hidi ha nikuna a
naalay dan.
24 Ngem ha nikam a sabali, a
mabaknang niyaen, kagbi
kam agay. Ta lompas
nokkan i malaka a biyag
moy!
25 Ket ha nikam a kanayon mapha,
kagbi kam. Ta mesun-
got kam nokkan! Ket ha
nikam a kanayon a ma-
gragsak, kagbi kam. Ta
maladinget kam nokkan ket
magsangisanget!
26 Kagbi kam nu mappiya i kagi
na kakpalan a tolay megipu

ha nikam niyaen. Ta kona
bila hito i nagimet nikuna,
idi kinagkagi na kakpalan
a mappiya i ngamin a
masileng a minahagpugto a
hidi.

Kagbiyan Tam i Kasenti Tam a Hidi

27 "Ide i kayat ko ipeta ha nikam
ngamin a magteman," kon ni Je-
sus. "Kagbiyan moy i kasenti moy
a hidi. Ket paggimet moy i map-
piya ha nidi a maingal ha nikam.
28 Ket nu pagkagiyan di kam, ikagi
moy i pangpahusay ha nidi. Ket
ikararagan moy hidi a magloko ha
nikam. 29 Nu atoy i magdanog
ha padingel mo, palobusan mo
hikuna a magdanog ha kalipat na.
Onu atoy i mangalap ha kagay mo,
kabeng mon nu mangalap bila ha
badu mo. 30 Iyatad mo ha maski
nu heya a umaged ha nikaw. Ket
nu atoy i alapan di ha nikaw,
awan mo pesoli. 31 Ket gimetan
mo ha kakalan mo a tolay i kayat
mo a magimet ha nikaw. 32 Awan
moy kagin a gunggunaan na kam
na Dios nu kagbiyan moy i tolay
a magkagbi bila ha nikam. Awan
agay. Ta maski i mahagliwat a
hidi, kagbiyan di bila i tolay a
magkagbi ha nidi. 33 O kona
bila nu aguman moy i tolay a
magagum bila ha nikam, awan
na kam magunggunaan na Dios
gipu ha iday. Iday i kona bila ha
ugali na mahagliwat a hidi. 34 O
kona bila nu ipasallu moy ha nidi
a makesoli. Agay, awan na kam
magunggunaan na Dios. Ta iday
i kona ha ugali na mahagliwat a
hidi. Ta ipasallu di ha kakalan di a
tolay, nu sigurado a mesoli i gahut
di nokkan.

35 "Niyaen, ipeta ko ha nikam.
Bakkan mina i ugali moy. Kag-
biyan moy i kasenti moy a hidi,
ket daggapan moy hidi. Ipasallu
moy ha nidi, ket awan moy naka-
man a sulitan di nokkan. Nu kona
ide i gimetan moy, atoy ha nikam
nokkan i dakkal a gungguna. Ket
mepaenta moy ha ngamin a to-
lay a nagbalin kam a annak na
katangkayan a Dios. Ta Dios bila
i magdaggap ha maski nu heya,
maski ha madukas a hidi ken
makemot a hidi. 36 Isu, niyaen,
ahegan moy i ugali na Hama moy.
Ket mamagkagbi kam a kona ha
pagkagbi na Dios," kon ni Jesus.

37 Ket tinumulos ni Jesus, "Nu
awan moy itoldu i liwat na
kakalan moy a tolay, ket awan
itoldu na Dios i liwaliwat moy.
Awan moy irarumen i kakalan
moy a tolay, ket awan na kam
bi a irarumen na Dios. Mag-
pakawan kam ha kakalan moy a
tolay, ket pakawanan na kam na
Dios. 38 Atdinan moy i kakalan
moy a tolay, ket atdinan na kam
bi na Dios. Nu kona ha ide i ugali
moy, atdinan na kam na Dios ha
makpal, agay, sobra ha kaya moy
a tawedan. Gipu ta, i bagbagay
a gimetan moy ha sabali a tolay,
iday bila i gimetan na Dios ha
nikam nokkan," kon ni Jesus.

39 Ket ide bila i nepakatandi ni
Jesus ha nidi. Kinagi na, "Awan
a mabalin nu kabitan na bulsak i
kakalan na a bulsak. Nu padasan
na, matakneg hidi a duwa ha abot.
40 Onu kona bila ide. Awan a
mas malaing i estudyante ngem
ha maestro na. Ngem ha maski nu
heya a magbalin a estudyante, ha
kobosan na pinagadal na, maaheg
na i maestro na, ken kinalaing na.

41 "Ket kona bila hito ha nikam.
Awan mo ulewan i agum mo gipu
ha ballik a liwat na, nu dakdakkal
i liwat na baggi mo. Iday i kona nu
atoy i ballik a as-as ha mata na, ket
atoy i dakkal a kayo ha mata mo.
42 Ket ipeta mo ha nikuna, 'Abeng,
maadyan ko bi i as-as ha mata
mo ah,' kom mo. Ngem awan ka

pala makaenta, ta dakkal i kayo
ha mata mo. Agay! Aginpappiya
ka nu kona hito! Imbes na, hikaw
mina i magpalungo a magadya ha
dakkal a kayo ha mata mo, penu
makaenta ka ha madinnang. Sa
mo, maadya i as-as ha mata na
agum mo," kon ni Jesus.

I Kayo ken Bunga Na

43 "Ket ide pala," kon ni Jesus,
"nu atoy i mappiya a kayo, awan
hikuna magbunga ha madukas.
Onu atoy i kayo a masaket, awan
hikuna magbunga ha inaamakan.
44 Ha maski nu anya a nemula,
katandiyan moy nu inaamakan,
onu awan ha balle na, nu maenta
moy i bunga na. Ta awan moy
maputi i mangga ha madukas a
kayo a maseset. Ket awan moy
maalap i masinggat a bunga ha
madukas a kayo. 45 Ket kona bila
hito ha totolay. Nu mappiya i
nakam na tolay, mappiya bila i
gimetan na, ket mappiya i pagkagi
na. Ngem nu madukas i nakam
na tolay, madukas bila i gimetan
na, ket madukas i pagkagi na.
Ket kona hito i nakam na totolay.
Ta maski nu anya i dakdakkal
ha nakam na tolay, iday bila i
gimetan na nokkan," kon ni Jesus.

I Malaing a Magbilay

46 Ket tinumulos ni Jesus, "Apay
a nagenanak moy ha Happo moy,
ngem awan moy tongpalan i bon
ko? 47 Malaing i maski nu heya a
umuseg ha nikan penu magteman
ken magtongpal ha kagi ko. Ket
ipakatandi ko ha nikam i kakalan
na. 48 Ta mekalan hikuna ha
esa a lallaki a nagpataknag ha
malagda a bilay. Ket ha palungo,
nagkotkot hikuna ha madisalad,
penu itolnak na i adigi a hidi. Ket
nokkan idi dinumemat i bagyo,
ket dinuminum i karayan, maski
nu naabot na karayan i bilay na,
awan narakrak i bilay, ta ina-
makan i pinagbilay na lallaki aye.
49 "Ngem ha sabali a tolay a
makateman ha kakkagi ko, ngem
awan umuseg, hikuna i kona ha
lallaki a awan nagtolnak ha adigi
na ha madisalad. Ket idi din-
uminum i karayan, malaka la i
pinakarakrak na iday a bilay. Ket
nebulod i ngamin," kon ni Jesus.

7

Pahusayan ni Jesus i Tagabu na Kapitan a Taga-Roma

1 Kobosan na pinagitoldu ni Je-
sus, inumangay hikuna ha Kaper-
naum. 2 Atoy hito i kapitan na esa
a gasut a sundalu a taga Roma.
Ket atoy bila ha nikuna i tagabu
na a kakasokasoran na. Ngem
nagsaket i tagabu na aye. Ket dan-
dani a matay. 3 Isu, idi nabaheta
na kapitan ni Jesus, pinaangay na
i ilailay na a umaged ha ni Jesus,
a umangay mina a magpahusay
ha tagabu na aye. Ket i ilay na
a hidi i panglakayan na Judyo.
4-5 Idi dinumemat hidi ha ni Jesus,
inaged di unay, a "Dagapan mo
bas ni kapitan," kagi di. "Ta maski
bakkan hikuna a Judyo, kagbiyan
na kitam a Judyo, ket hikuna i
nagpataknag ha kapilya mi," kon
di.
6 Niyaen, nakiuseg ni Jesus ha
nidi. Ket idi nabikan di Jesus
ha bilay di Kapitan, pinaangay na
Kapitan i ilailay na ha ni Jesus,
penu petan di hikuna, a "Apo,
i kayat na Kapitan a awan ka
tumulos ha bilay na, ta masaniki
kan hikuna ha nikaw. Ta mas
matangkay ka ngem hikuna. 7 Ket
gipu ta kona hito, Apo, awan
hikuna inumangay ha nikaw, ta
masaniki. 'Manakabalin ni Je-
sus,' kon na. 'Uray nu ipeta
na a mahusay dan i tagabu ko,
magimet iday a kona ha ipeta
na,' kon na. 8 'Katandiyan ko ito
gipu ta kona bila hito ha nikan,'
kon na. 'Ta atoy bila i happo
ko a mangituray ha nikan, ket

atoy i sunsundalu a magtarabaho
ha nikan, ket meturayan ko hidi,'
kon na. 'Nu ipeta ko ha esa a
umangay ka,' siyempre, umangay
hikuna. Nu ipeta ko ha sabali a
'uyoy ka he,' siyempre, dumemat
hikuna ha nikan. Nu ipeta ko
ha tagabu a 'gimetan mo ide,'
maggimet hikuna ha iday. Isu,
katandiyan ko a nu atoy a ipeta
ni Jesus, 'siguradowak a magimet
iday,' kon ni Kapitan." Ket ide i
inbaheta di ha ni Jesus.
9 Ket nalaktat ni Jesus, idi nate-
man na i kinagi na Kapitan.
Sinumoleg hikuna, ket inpeta na
ha kakpalan a hidi a inumunod,
"Tahod a ipeta ko ha nikam, a
hanggan niyaen, awan ko naenta i
panahod a mas mapigsa ngem ha
ide. Ha maski nu heya a Judyo,
awan hidi manahod ha nikan a
kona ha ide a kapitan," kon ni
Jesus. 10 Sa, sinumoli i ilailay na
Kapitan, ket idi dinumemat hidi
ha bilay na, naenta di a nahusay
dan i tagabu na.

Pagbiyagan Manon ni Jesus i Annak na Bilu

11 Idi kobosan na hito, inu-
mangay di Jesus ha ili a Nain.
Ket inumuseg bila i tolduwan na
a hidi ken kakpal pala. 12 Idi
dinumemat hidi ha saddap na ili,
natagbu di i kakpalan a linumala-
pos. Nangiyangay i kakpalan aye
ha esa a natay, a ilabbang di. Ket
ito a minatay i esa a lallaki a kaili
di, ken annak na esa a nabilu.
Hikuna i esesa la a annak na. 13 Idi
naenta ni Apo Jesus iday a nabilu,
kinagbiyan na unay. Ket inpeta
na ha nikuna, "Manay, awan kas
magsanget," kon na. 14 Ket bin-
umikan ni Jesus ha longon, a
kinamhet na. Ket tinumaran i
lallaki a hidi a nangisew. Ket in-
peta ni Jesus ha lallaki a minatay,
"Wadi ko! Umikat ka dan!" kon
na. 15 Ket inumetnod i lallaki a
minatay, ket nangrugi hikuna a
magkagi. Sa na, inyatad hikuna
ni Jesus ha nena na. 16 Nasbew
hidi ngamin, ket dineyaw di i
Dios. "Dinumemat ha nikitam i
manakabalin a mahagpugto," kon
di. Ket, "Dinumemat i Dios ha
nikitam, penu isalakan na kitam
a pinili na," kon di man. 17 Ket
nagwaras i baheta megipu ha ni
Jesus ha ngamin a lugar ayo, ha
probinsiya a Judeya, ken ngamin
a lugar ha kalipat na.

Paangayan ni Juan i Agagum Na ha ni Jesus

18 Niyaen, maski ha ni Juan
a mahagbinyag, nakabaheta bila
hikuna, maski naghen hikuna
ha pagbaludan. Ta inbaheta
na agagum na i ngamin a gin-
imigimet ni Jesus.
19 Ket pinaangay ni Juan i duwa
a agum na a magsalodsod ha ni
Jesus, nu tahod a hikuna i lallaki
a pinaangay na Dios a maghari,
onu maguray mina hidi ha sabali.
20 Ket idi inumangay i agagum
ni Juan ha ni Jesus, kinagi di,
"Pinaangay na kami ni Juan a
Mahagbinyag, penu magsalodsod
nu hikaw i lallaki a pinaangay na
Dios a maghari, onu urayan mi
pala mina?" kon di.
21 Ket ha iday a pamalak,
pinahusay ni Jesus i makpal a
tolay a nagsaket, a naawag, ken
hidi a nabulsak. 22 Ket tinabbeg
ni Jesus i agagum ni Juan, "Sumoli
kam ha ni Juan, ket ipeta moy
i naenta ken nateman moy. Ta
makaenta i nabulsak a hidi. Ket
makalakad manon i napilay a
hidi. Ket mepabigu i gaddang
na magkattal. Ket makateman i
nagbangag a hidi. Ket napabiyag
manon i minatay a hidi. Ket
metoldu i mappiya a baheta ha
nidi a napobre. 23 Ket mappiya
i kasasaad na maski nu heya a
awan mangadya ha panahod na

ha nikan.” Ide i inpeta ni Jesus,
penu ibaheta di ha ni Juan.

24 Niyaen, idi linumakad i
agagum ni Juan, nagkagi ni
Jesus megipu ha ni Juan ha nidi
a kakpalan. Kinagi na, “Idi
inumangay kam ha ni Juan ha
kasaw a lugar, anya i kayat
moy maenta? Anya i nakam
moy megipu ha ni Juan aye?
Kayat moy wade maenta i esa a
malupoy, a magtokham ha pigsa
na sabali? 25 Onu kayat moy
maenta i lallaki a magtennon ha
inaamakan? I mabaknang a hidi
a maghen ha bilay na hari, hidi
la i mahagtennon ha inaamakan.
Ta hidi la i malaka a biyag. Awan
man ha ni Juan.

26 “Apay wade a inumangay
kam ha ni Juan? Penu maenta
moy i mahagpugto na Dios? Oni!
Iday i kayat moy maenta, ket
tahod a ni Juan i esa a mahag-
pugto. Ngem atoy pala i naenta
moy. 27-28 Ta ni Juan i pake-
tolduwan na Libro na Dios, a
idi inpeta na Dios ha Cristu a,
‘Ipalungo ko i esa ha nikaw a man-
gibaheta megipu ha nikaw, ket
magayakan na i totolay ha pagde-
mat mo,’ kon na Dios ha Cristu.
Ket ni Juan i lallaki aye a nag-
palungo. Ket ipeta ko ha nikam,”
kagi ni Jesus, “a mas matangkay
ni Juan ngem ha ngamin a tolay
ha lutak! Ngem ha paghariyan na
Dios, uray i madibbi a tolay i mas
matangkay ngem ha ni Juan.”

29 Ket intulos ni Jesus a kinagi
na, “I tolay a hidi a nagteman
ha ni Juan, pati i mahagsinger
ha buwis a hidi, nagoni hidi ha
Dios, ket nagpabinyag hidi a kona
ha pagtiplad na pinagbabawi di
ha liwaliwat. 30 Ngem i Pariseyo
a hidi ken mamaestro na linteg,
inumadi hidi ha pagayatan na
Dios ha biyag di. Ket nagmadi hidi
a magpabinyag ken magbabawi
ha liwat di. Ta madiyan di i
pinagitoldu ni Juan.

31 “Niyaen,” intulos ni Jesus,
“anya dod i pangikalanan ko ha
dagende a tolay? 32 Mekalan
ko hidi ha annak a umetnod ha
sentro. Ket idulaw na kappal ha
kagayam di, ‘Intukaran mi kam,
ngem awan kam nagsala!’ kon
di. Ket idulaw di pala, ‘Nagimaton
kami, ngem awan kam inumuseg
ha pinagsanget mi!’ kon di. Ket
kona bila hito ha dagende a to-
lay,” kon ni Jesus. 33 “Ta idi
dinumemat ni Juan, nagkekabeng
hikuna a magkan. Ket awan
hikuna naginum ha arak. Isu,
i pinagkagikagiyan na kappal a,
‘Nahayop dan hikuna!’ kon di.
34 Ngem idi dinumematak bila,
i Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay, ket nakipaganak, ken nu
kappal, naginumak ha arak. Ket
pinagkagikagiyan na kappal, ‘En-
tan moy! Maddamot unay hikuna,
ket makanginum ha arak. Ket
makiilay hikuna ha madukas a
hidi, pati i mahagsinger a hidi ha
buwis,’ kon di. 35 Ngem uray nu
atoy i kappal a magmadi ha ni
Juan ken ha nikan, kabeng moy
iday,” kagi ni Jesus. “Ta Apo Dios
i nagpaangay ha nikami. Ket ha
totolay a umunod ha nikami, hidi
i magpatahod a masirib i Dios, ta
maggimet hidi ha mappiya,” kon
ni Jesus.

Magpasiyal ni Jesus ha Bilay di Simon a Esa a Pariseyo

36-38 Niyaen, atoy i esa a
Pariseyo a nagen na ni Simon.
Ket nagawis hikuna ha ni Jesus a
makipagkan ha bilay di. Ket atoy
bila ha iday a ili i esa a babbey
a madukas, kon na kan. Idi
nakabaheta hikuna a magkan ni
Jesus ha bilay di Simon, inalap na
babbey i esa a praskita na langis
a pangpasarob. Ket inumangay
hikuna ha bilay di Simon a

Pariseyo. Idi dinumemat ni
Jesus, ken inumetnod a magkan,
inumangay bila i babbey ha
adag na, ha hikeg na tikad
na. Ket nagsangisanget unay i
babbey aye. Ket binisabisa na
i tikad ni Jesus ha luwaluwa
na. Sa na, pinunasan ha buk
na, ket inammosan na i tikad ni
Jesus. Ket inbulak na i langis a
pangpasarob ha tikad ni Jesus.
39 Idi naenta na ito na Pariseyo,
ninakam na, a “Nu tahod a ma-
hagpugto ni Jesus, makatandiyan
na mina a madukas ide a babbey.
Ket ikemot na mina a magegkam
ha baggi na,” kon ni Simon ha
nakam na.
40 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna,
“Simon,” kon na, “atoy i kayat ko a
ipeta ha nikaw.” “Oni ah,” kinagi
ni Simon, “Ipeta mos, Maestro,”
kon na.
41 Ket inestoriya ni Jesus, “Idi
kwan, atoy i esa a lakay a nangi-
pasalu ha korinat ha duwa a lal-
laki. Ket ginahut na i esa ha
lima a gasut. Ket ginahut na i
sabali ha lima a pulo. Ta nagaged
hikuna ha lima a pulo la. 42 Ket
idi nokkan, nagkalan hidi duwa,
a awan hidi nakapagga ha gahut
di. Ngem pinakawan na lakay
i gahut di. Lima a gasut ha
esa, ken lima a pulo ha iday a
sabali. Niyaen, anya ha nakam
mo? Heya i magayat ha lakay aye
ha dakdakkal?” kon ni Jesus.
43 Ket tinabbeg ni Simon, “I
lallaki a nakagahut ha dakdakkal,
gipu ta dakdakkal i napakawan na
lakay ha nikuna,” kon ni Simon.
“Tamos,” kon ni Jesus. 44 Ket
nangisoleg ni Jesus ha babbey,
ket kinagi na ha ni Simon, “En-
tan mo bi i babbey aye, ta ide
i kayat ko a kagiyan. Nakoya,
idi dinumematak ha bilay moy,
awan mo neyatad i dinom a pan-
guges ha tikad ko. Ngem inugisan
na ha luluwa na, ken pinunasan
na ha buk na. 45 Ket idi sinu-
madapak ha bilay moy, awanak
mo pinasalpakan ha ammos mo.
Ngem nagammosammos hikuna
ha tikad ko, nangrugi idi inumetn-
odak. Ket awan pala tinumaran
a nagammos. 46 Ha nikaw, awan
mo sapuwan ha maski ha malaka
la a langis ha buk ko. Ngem
nagsapusapu hikuna ha tikad ko
ha langis a pangpasarob, ken
mangina. 47 Isu, niyaen, ipeta
ko ha nikaw, a nepaenta na a
napakawan na Dios i makpal a
liwat na, gipu ha dakkal a pagayat
na. Ngem ha maski nu heya a
magkagi a ballik la i napakawan
na Dios, siyempre, ballik bila i
pagayat na ha Dios,” kon ni Jesus.
48 Sa na, inpeta ni Jesus ha
babbey, “Napakawan dan i liwali-
wat mo,” kon na. 49 Ngem ha
sabali a hidi a nakipagkan bila ha
bilay di Simon, naginuhon hidi ha,
“Anya wade i lallaki aye? Apay a
kagin na a makapakawan hikuna
ha liwaliwat na tolay?” kon di.
50 Ket kinagi pala ni Jesus ha
iday a babbey, “Mesalakan ka dan
gipu ha panahod mo ha nikan.
Lumakad ka dan. Lumakad ka-
mon a sitatalna,” kon ni Jesus.

8

I Babbey a Hidi a Nagdaggap ha ni Jesus

1 Idi awan maalay, tinumulos
di Jesus ha paglakad di ha il-ili
ayo a dakkal ken maski barbaryo
a ballik. Ket maski nu hadya
a inangayan di, nepakatandi ni
Jesus i Mappiya a Baheta a megipu
ha paghariyan na Dios. Ket
nakikuyog ha nikuna i apostol
a hidi. 2 Ket nakikuyog bila i
kappal a babbey a napahusay ha
sakisaket di ken ha didimonyo
di. Ni Maria Magdalena i esa
a babbey. Pinalakad ni Jesus
i pitu a dimonyo ha baggi na.

3 Ket atoy bila ni Juana a kabanga
ni Kuso, a tarabahador ni Hari
Herod. Ket atoy bila ni Susana ken
makpal pala a babbey a nagusar
ha aruwatan di ken baknang di,
a paggatang di ha kanan, ken
aruwatan, para ha di Jesus.

Ikalan ni Jesus i Bin-i ha Kakkagi na Dios

4 Idi tiyempo hito, nakangangay
i totolay ha ni Jesus. Naggipu hidi
ha ngamin a ili. Ket idi dinu-
makkal i kakpalan hito, inestoriya
ni Jesus i pangpakatandi na ha
nidi. Kinagi na,
5 "Nikuna, atoy i esa a man-
nalon a inumangay ha sikaw na
a magmula. Idi nagmula hikuna,
netakneg i kappal a bin-i ha di-
lan. Ket nagidtanan idenday a
bin-i. Ket tinumagmak i manok
a hidi a nagkakan. 6 Ket ne-
takneg i kappal ha kabitubituwan.
Isu, idi nagtubo idagenday a bin-
i, napohpoh hidi, ta awan ha
dinom ha kabitubituwan. 7 Ket
netakneg i kappal ha kasesetan.
Ket idi dinumakkal idagenday a
bin-i, dinumakkal bila i seset a
hidi, ket nasalenan i tumubo a
hidi. 8 Ngem atoy i kappal a
netakneg ha mappiya a lutak. Ket
idi dinumakkal idagenday a bin-
i, nebunga na kada esa ha esa
gasut a bukal ha kada esa a bin-
i a netakneg." Ide i inestoriya ni
Jesus. Sa na, kinagi pala, "Nu
makasaneg kam ha kakkagi ko,
makatandiyan moy mina ito," kon
ni Jesus.
9 Ket nagsalodsod i agagum
ni Jesus nu anya i kayat na
kagiyan na iday a estoriya a
pangikalanan na. 10 Ket tinabbeg
na, "Ipakatandi ko ha nikam ida-
gende a inlimid na Dios megipu ha
paghariyan na. Ngem ha sabali
a tolay a awan a maguseg ha
nikan, tatemanan di la i estoriya
ko, ket awan di makatandiyan.
Isu a makatongpal ha pinapugto
na Dios ni Isayas a nangisurat
ha, 'Maski nu makangenta hidi,
awan di melasin. Ket maski
nu makangteman hidi, awan di
makatandiyan,' kon na Dios."
11 Ket tinulos ni Jesus, "Ide i
kayat ko a kagiyan ha estoriya ko.
Magkalan i bin-i ha kagi na Dios.
12 Ket i dilan a nataknegan na
bin-i, iday i magkalan ha tolay a
magteman ha kagi na Dios. Ngem
dumemat ni Satanas, ket magadya
hikuna ha kagi na Dios ha nakam
di, penu awan hidi manahod ken
mesalakan. 13 Ket i kabitubituwan
a nataknegan na bin-i, iday i
magkalan ha tolay a magteman
ha kagi na Dios, ket magragsak
hidi. Ngem awan meyoltak i kagi
na Dios ha disalad na nakam di.
Manahod hidi ha ballik la. Ket
nu dumemat manon i rigrigat,
magsigida hidi a sumoli ha ugali
di a madukas.
14 "I kasesetan a nataknegan na
bin-i, iday i magkalan ha magte-
man a hidi ha kagi na Dios, ngem
makaburibur hidi megipu ha ko-
rinat ken pagragsakan di. Isu,
mesalen i pagnakam di ha makpal
a buribur di. Ket awan di naka-
man i kagi na Dios. Ket awan hidi
magbunga, ta awan hidi magayat
ha Dios ha tahod. 15 Niyaen, i
mappiya a lutak a nataknegan na
bin-i, iday i magkalan ha totolay
a magteman ha kagi na Dios, ken
makatandi. Ket iasak di i kagi
na ha madisalad ha nakam di.
Ket magdagdag hidi a malagda,
hanggan mebunga di i mappiya a
bunga.
16 "Ket kona bila hito ha nikam.
Hikam i makatandi ha kagi na
Dios. Ket kona ha pagsuluan i
pagkatandi moy aye. Isu, kona
ha magdisyag mina i pagkatandi
moy ha tolay a hidi. I kayat ko a
kagiyan a magibaheta kam mina
ha kagi na Dios. Ta siyempre, ha
maski nu heya a magsulu, awan

na kallaban, onu itagmak i sulu na
ha sidung na katre. Awan agay!
Iyontok na mina i sulu na, penu
masuluwan na i sumadap a hidi.
17 Katandiyan moy mina ide. Ha
maski nu anya a inlimid na Dios,
iday i kayat na a ipalapos moy
nokkan. Ket maski nu anya i pag-
itoldu ko a awan nakatandiyan
na totolay niyaen, ipakatandi moy
mina nokkan. 18 Isu, magteman
kam perpermi ha kagi ko. Gipu ta
maski nu heya a umuseg ha kagi
na Dios, inayon pala na Dios ha
pagkatandi na. Ngem ha maski
nu heya a awan umuseg ha kagi
na Dios, adyan na Dios iday a
kagin na a nakatandiyan na." Ito
i inpeta ni Jesus ha tolduwan na a
hidi.

I Totolay a Tahod a Wawaddi ni Jesus

19 Dinumitang i hena ken lal-
lallaki a wawaddi ni Jesus, ngem
awan di naabot ni Jesus gipu ha
kakpal a tolay. 20 Ket napetan ni
Jesus, "Atoy i hena ken wawaddi
mo ha lapos. Ket kayat di ka
maenta."
21 Ngem kinagi ni Jesus ha kak-
palan a hidi, "I magteman a hidi
ha kagi na Dios ken magtongpal,
hidi i tahod a hena ken wawaddi
ko," kon ni Jesus.

Pataranan ni Jesus i Tari-bunada

22 Idi esa a pamalak, sinumakay
di Jesus ha abang. Ket kinagi na
ha agagum na, "Umahabes kitam
dan ha dibelew," kon na. 23 Idi
kalakad di, kinumillap ni Jesus.
Ket bigu la a naparas dan ha
napigsa. Ket nangrugi a mesagab
i abang. Ket delikadu i kasasaad
di. 24 Isu a linukag di ni Jesus, a
kinagi di, "Apo, Apo! Umlad kitam
dan!"
Ket inumikat ni Jesus, a binon
na i paras ken raknab a hidi. Ket
tinumaran i pahas, ken linumin-
nak i diget. 25 Sa na, kinagi ni
Jesus ha agagum na, "Apay a man-
teng kam? Awan kam manahod
ha nikan?" kon ni Jesus. Ngem
naskal pala hidi, ket nakanteng,
ket nagsasinalodsod hidi, "Anya
wade i lallaki aye? Mebon na i
paras ken raknab, ket magtongpal
hidi ha nikuna," kon di.

Pahusayan ni Jesus i Lallaki a Hinayup

26 Tinumulos di Jesus a naglu-
gan ha abang hanggan ha lugar na
Gadareno, ha dibelew na Galileya.
27 Idi kahhapog di Jesus, sinumal-
pak i esa a lallaki a taga ili, a hi-
nayup. Naalay dan a sitatalobag,
ket awan hikuna naghen ha bilay
na. Ta kanayon a naghen ha
libalbang. 28-29 Naminmakpal a
inawag na hikuna na dimonyo.
Uray nu inkemot na tolay, ket
ingakad di i kamat ken tikad na ha
kawar. Nu inawag na hikuna na
dimonyo, binagsot na i kawar, ket
pinalakad na hikuna na dimonyo
ha lugar a awan ha bilabilay. Idi
naenta na ni Jesus, nagkalles i
hinayup aye, ket inwahagit na i
baggi na ha saguppang ni Jesus, a
inayag na, "Jesus, anya i kayat mo
ha nikan? Hikaw i annak na Dios
a Katangkayan! Magpakagbiyak
ha nikaw, awanak mo parigatan!"
Ito i kinagi na hinayup, gipu ta
inbobon ni Jesus a lumapos i di-
monyo ha baggi na.
30 Ket sinalodsod ni Jesus, "Heya
i nagen mo?" Ket tinabbeg na,
"Ni Kakpalan i nagen ko," gipu ta
makpal i dimonyo a sinumadap
ha baggi na.
31 Ket nagpakagbi unay i di-
monyo a hidi ha ni Jesus, a awan
na hidi itogbak ha abot a awan
ha kahad. 32 Ket atoy bila hito
i kakpalan na babboy, a magsab-
bok ha mabikan a kalebkeb. Ket
inaged di ha ni Jesus, a palobusan

na hidi a sumadap ha dagendo a
babboy. Ket pinalobusan na hidi
ni Jesus. 33 Niyaen, idi linumapos
hidi, sinumadap hidi ha babboy,
ket ginumutap i babboy a hidi ha
dinom. Ket inumlad hidi.
34 Idi nangenta i mahagdapon a
hidi ha babboy, binumuyot hidi
ha ili ken taltalon, penu ibaheta
di. 35 Isu, dinumemat i tolay
a hidi, ta kayat di a maenta i
nagimet. Idi dinumemat hidi ha
ni Jesus, naenta di i lallaki a lina-
posan na didimonyo a inumetnod
ha saguppang ni Jesus. Ket map-
piya i nakam na. Ket nagtennon
hikuna. Ngem nanteng i nangenta
a hidi ha nikuna. 36 Ket in-
pakatandi na mahagdapon a hidi
nu panyan na a napahusay ide a
lallaki. 37 Ket nagaged i ngamin a
naggipu ha Gadareno a umadiyo
ni Jesus, gipu ta nanteng hidi
unay. Isu a sinumadap ni Jesus ha
abang penu sumoli. 38 Ket inaged
na lallaki a nahusay a kumuyog
mina ha ni Jesus. 39 Ngem kinagi
ni Jesus, “Sumoli ka dan ha bilay
moy, ket ipeta mo ha nidi i map-
piya a ginimet na Dios ha nikaw,”
kon na. Isu a sinumoli i lallaki,
ket inbaheta na ha ngamin ha ili i
ginimet ni Jesus ha nikuna.

I Annak a Minatay ken i Babbey a Nangkamhit ha ni Jesus

40 Idi sinumoli ni Jesus ha di-
belew, atoy pala i kakpalan a
nagsalpak. Ta nagururay hidi ha
nikuna. 41 Ket atoy bila i esa a lal-
laki a nagen na, ni Hayro. Hikuna
i mangituray ha esa a kapilya na
Judyo a hidi. Ket inhakab na i
baggi na ha saguppang ni Jesus, a
inaged na a umangay ni Jesus ha
bilay na. Ta dandani dan a matay
i esesa a annak na a gumitek.
42 Ngem idi naglakad di Jesus
ha bilay di Hayro, dinumulog i
kakpalan a hidi, hanggan masupit
i paglakadan di. 43 Ket inumunod
bila i esa a babbey a magsaket.
Nagdigidigi dan i babbey aye ha
esa pulo ket duwa a tawen. Ket
inubos na i ngamin a pagbiyag na
ha doktor a hidi. Ngem awan di
napahusay i baggi na.
44 Niyaen, binumikan hikuna
ha adag ni Jesus. Ket kinamhet
na i nibik na badu na. Sa,
bigu la a tinumaran i digi na.
45 Ket kinagi ni Jesus, “Heya i
nangkamhit ha nikan?” Ket tin-
abbeg na ngamin a kakpalan,
“Awan hikan i nangkamhit!”. Ket
kinagi ni Pedro, “Apay, Apo? Atoy
ha he i kakpalan! Masaldisaldit
na kitam na kakpalan aye! Ket
makpal i mangsabeh ha nikaw!”
kon ni Pedro.
46 Ngem kinagi ni Jesus, “Awan,
agay. Atoy i esa a nangkamhit ha
nikan. Ta nabati ko a linumapos i
kaddat ha baggi ko,” kon ni Jesus.
47 Idi naenta na babbey a
nakatandiyan ni Jesus i nagimet,
inumangay hikuna a hinumakab
ha saguppang na. Ket nagyagyag
i baggi na, gipu ha saniki na. Ket
ha hay, ha saguppang na ngamin
a tolay, inpakatandi na nu panyan
na a kinamhet i badu ni Jesus,
ket panya a dagus a napahusay i
baggi na. 48 Sa, inpeta ni Jesus ha
nikuna, “Manay, mahusay ka dan,
gipu ta manahod ka ha nikan.
Niyaen, kad mo dan a sitatalna,”
kon ni Jesus.
49 Niyaen, atoy pala ni Hayro,
i lakay a mangituray ha kapilya.
Ket idi nagkagi pala ni Jesus
ha babbey, atoy i dinumemat a
nagipu ha bilay di Hayro. Inpeta
na ha ni Hayro, “Magsoli ka bi ha
bilay, ta paayag di ka,” kon na.
50 Ngem nateman bila ni Jesus,
ket inpeta na ha ni Hayro, “Awan
kas manteng. Manahod ka dan ha
nikan, ket mahusay i annak mo,”
kon ni Jesus.

51 Niyaen, kaddemat di ha bilay di Hayro, ket sinaway ni Jesus i sabasabali a sumadap ha bilay. Hidi la ni Pedro, ni Juan ken ni Santiyago, ket hama ken hena na annak i nakikuyog ha ni Jesus ha disalad. 52 Idi kasadap di, nagsangisanget ken nagngongoyngoy i tolay a hidi ha disalad. Ta natay i annak heya. Ngem inpeta ni Jesus, “Awan kam magsanget. Awan natay i annak aye. Kinumillap dalla hikuna,” kon na.
53 Ngem inulew di ni Jesus ha ngidingidet di. Ta sigurado hidi a natay i annak. 54 Ngem inegkam ni Jesus i kamat na annak. Ket inayag na, “Nening, umikat ka dan!” 55 Ket sinumoli i angas na, ket dagus a inumikat hikuna. Ket inbon ni Jesus a pakanan di hikuna. 56 Ket nalaktat unay i hena ken hama na. Ngem inbon ni Jesus a awan di ibaheta ha maski nu heya.

9

Paangayan ni Jesus i Esa a Pulo ket Duwa a Tolduwan Na

1 Idi esa a pamalak, pinapisan ni Jesus i esa pulo ket duwa a tolduwan na. Ket inyatad na i kaddat ken pagturayan di, penu mapalakad di i maski nu anya a kalase na dimonyo ken penu mapahusay di i tolay a masaket. 2 Sa na, pinaangay hidi a magitoldu megipu ha paghariyan na Dios ken magpahusay ha tolay a masaket. 3 Ket inbon na ha nidi, “Awan kam magbilon ha aruwatan moy, maski nu sahukod, onu supot, onu kanan, onu korinat, o maski nu badu a pagsuletan moy. Awan moy bilonan. 4 Ha maski nu hadya a bilay a mappiya i pangsalpak di ha nikam, magtulos kam ha iday a bilay hanggan lumakad kam manon. 5 Ket ha maski nu hadya a lugar a awan hidi magsalpak ha nikam, lumapos kam ha iday a lugar. Ket nu lumapos kam, tipladan moy hidi a kona ha ide, a pagpagen moy i tikad moy ha tapok, penu makatandiyan di a nagliwat hidi, a minadiyan di i kakkagi na Dios.” Ide i inbon ni Jesus ha agagum na.
6 Isu, linumakad hidi a esa pulo ket duwa, ket naglakadlakad hidi ha ngamin a ido a baryo. Ket nagitoldutoldu hidi ha Mappiya a Baheta megipu ha paghariyan na Dios, ket nagpahusay hidi ha masaket ha kadabaryo.

Maliwaliwat ni Mayor Herod.

7 Ha ni Mayor Herod, idi nakabaheta hikuna ha makpal a gimet ni Jesus, nakaliwat hikuna ha nakam na. Ta kinagi na kappal, a minabiyag manon ni Juan a Magbinyag, kon di. Maski nu pinatay dan ni Herod. 8 Ket kinagi na kappal, a nagsoli ni Eliyas a nagipu ha langit. Hikuna i esa a minahagpugto, idi nikuna a naalay dan. Ket kagin di a ni Jesus iday a minahagpugto. Ket atoy i kappal, a kagin di a ni Jesus i sabali a minahagpugto, a minabiyag manon. 9 Ket kinagi ni Herod, “Pinaputol ko dan ni Juan. Ngem heya ide a lallaki a inbaheta di ha nikan?” kon na. Ket nagpadpadas ni Herod a mangenta ha ni Jesus.

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Lallaki.

10 Idi sinumoli i esa pulo ket duwa a apostol, inbaheta di ha ni Jesus i ngamin a ginimet di. Ket intugan na hidi ha esa a lugar a awan ha tolay, ha bikan na ili a Betsayda. 11 Ngem idi pakabaheta na kakpalan i inangayan di, inumunod bila hidi. Ket idi nakaabot hidi ha di Jesus, sinalpak na hidi. Ket intoldu na i

megipu ha paghariyan na Dios.
Ket pinahusay na i masaket a hidi.
12 Idi dandani a linumiksup
i senggit, kinagi na apostol a
hidi, “Apo, paglakadan mo bi
idagende a tolay, penu umangay
hidi ha barbaryo ayo, ket ha tal-
talon ha kalipat. Ta masapul
di a mageriyok ha kanan di ken
pagtidugan di. Ta makasaw i
lugar ha he,” kon na apostol a hidi.
13 Ngem kinagi ni Jesus, “Hikam
mina i magpakan ha nidi.”

Ket tinabbeg na apostol a hidi,
“Panyan mina? Ta duwa a padut
a pindang ken lima a tinapay la
i bilon mi. Kayat mo dod a
lumakad kami, a maggatang ha
kanan para ha ngamin a kakpalan
aye?” kon di. 14 (Atoy manga lima
a ribu a lallaki. Ket atoy bila i
kabanga di ken annak di.) Ket
kinagi ni Jesus ha apostol a hidi,
“Ipaetnod moy hidi a pumisan ha
taglilima a pulo,” kon na. 15 Idi
nobos ito a ginimet di, 16 inalap
ni Jesus i duwa a pindang ken
lima a tinapay a bilon di. Ket
tinumangad hikuna ha langit. Ket
nagyaman hikuna ha Dios. Sa
na, pinilakpilak, ket inyatad na ha
apostol a hidi, a iwaras di. 17 Ket
nagkan hidi ngamin. Ket idi nab-
biyag dan hidi ngamin, pinuhon
di i sobra. Ket naputat na apostol
a hidi i esa pulo ket duwa a basket
ha tinapay ken pindang a buhay
di.

I Kinagi ni Pedro Megipu ha ni Jesus.

18 Idi esa a pamalak, nagisesa ni
Jesus a magkararag. Ket idi dinu-
memat i apostol a hidi, sinalodsod
ni Jesus ha nidi, “Anya i nakam na
totolay megipu ha nikan? Heya ak
wade ha pagkagi di?” kon na.
19 Ket tinabbeg di, “Kinagi na
kappal a hikaw kan ni Juan a
Nagbinyag, ket minabiyag manon.
Ket kinagi na kappal a hikaw kan
ni Eliyas, a nagsoli a nagipu ha
langit. Ket kinagi na kappal a
hikaw i esa a minahagpugto a
minabiyag manon, kon di kan.”
20 Ket sinalodsod ni Jesus,
“Hikam bi, anya ha nakam moy?
Heya ak wade ha nakam moy?”
kon na.

Ket tinabbeg ni Pedro, “Hikaw
i Kristu, i lalaki a pinaangay na
Dios a maghari ha ngamin a to-
lay,” kon na. 21 Ngem inbon ni
Jesus a awan di ipeta ha maski nu
heya a hikuna i Cristu.

Masapul a Magattam ni Jesus ha Rigrigat ken Matay

22 Ket inpeta na, a “Ha Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay, masapul
a attaman na i makpal a rigri-
gat, ta nokkan ket umadi hidi ha
nikan, hidi a matangkay a papadi,
hidi a mangituray ha kapilya, ken
hidi a maestro na linteg. Ket ipa-
patay di ak. Ket nu malpas i tallu
a pamalak, magbiyagak manon.”
Ito i nepugto ni Jesus.
23 Ket kinagi na pala, “Maski nu
heya a mayat a umuseg ha nikan,
masapul a kabengan na i baggi na,
a baklayan na i kudos na ha kada-
pamalak ken umusoseg ha nikan.
24 Ta maski nu heya a mayat a
mangisalakan ha baggi na, hikuna
i tahod a matay nokkan. Ngem
maski nu heya a mangiyatad ha
biyag na ha Dios, gipu ha nikan,
uray nu matay i baggi na, isoli na
Dios i biyag na nokkan. Ket awan
hikuna matay manon.”
25 “Gipu ta kona bila ha ide,”
kagi ni Jesus, “nu atoy i tolay
a makaalap ha ngamin a bak-
nang na lutak, awan ha balle
na iday nu lompas i biyag na,
a awan na mapadasan i biyag
a magnanayon. 26 Ha tolay a
kona ha iday, masaniki hikuna
a manahod ha nikan. Ket
masaniki a magtongpal ha pag-
itoldu ko. Ket nu pabiyanan

na ak niyaen, pabiyanan ko bila
hikuna nokkan, ha pagsoli ko a
magipu ha langit. Ket ha kasoli ko
nokkan, mepaenta i kainamakan
ko ken kainamakan na Dios, i
hama ko, ken i kainamakan na
anghel a hidi. Ket pabiyanan
ko nokkan i tolay a kona ha
iday, ta masanikiyak nu sumadap
hikuna ha paghariyan na Dios.
27 Ket niyaen, magsiguradowak
ha nikam, a atoy he, ha agagum
tam i awan a matay hanggan
maenta di i kainamakan na Dios
ken paghariyan na," kon ni Jesus
ha apostol a hidi.

I Kainamakan ni Jesu-Cristu

28 Niyaen, idi nobos ha manga
makadominggo, inkuyog ni Jesus
ni Pedro, ni Juan, ken ni Santiyago
a tinumagdak ha parabin, penu
magkararag. 29 Idi nagkararag ni
Jesus, nagbigu i rupa na. Ket
nagbalin a maponset i tennon
na, a nagpahiyamhiyam i ten-
non na aye gipu ha kinaponset
na. 30 Ket bigu la a nagpaenta i
duwa a lallaki, a ni Moyses ken
ni Eliyas. 31 Nagpaenta hidi ha
kainamakan na langit ha baggi
di. Ket nakiuhon hidi ha ni Jesus
megipu ha katay ni Jesus nokkan,
ha Jerusalem, penu matongpal na
i panggep na Dios.

32 Niyaen, ha di Pedro, kinumil-
lap dalla hidi. Ngem minumutag
hidi, ket naenta di i kainamakan
ni Jesus ken duwa a lallaki a
agagum na. 33 Ket idi dandani a
lumakad i duwa a hidi, kinagi ni
Pedro ha ni Jesus, "Apo, mappiya,
ta atoy kami ha he. Magtoklong
kami mina ha tallu. Esa para
ha nikaw, esa para ha ni Moy-
ses, ken esa para ha ni Eliyas,"
kon na. (Ngem tahod a mali-
waliwat i nakam ni Pedro, ket
awan na nakatandiyan i kinagi
na.) 34 Niyaen, idi magkagi pala
ni Pedro, nalenduman na hidi na
ulap, ket nanteng di Pedro. 35 Ket
atoy i timek a nagkagi ha ulap aye
ha, "Ide i annak ko. Pinaangay ko
hikuna a maghari. Temanan moy
hikuna!" kon na.

36 Idi tinumaran i timek, naenta
di Pedro ni Jesus a esesa. Ket
idi tiyempo hito, nagmallay hidi
a awan di ibaheta megipu ha
naenta di aye.

Pahusayan ni Jesus i Annak a Hinayup

37 Kaugman na, binumugsok
hidi ni Jesus ha ditaw. Ket
nasalpak na hidi na kakpalan.
38 Ket atoy i esa a lallaki a na-
gayag ha, "Maestro, umagedak ha
nikaw, a entan mo bi i annak
ko aye, i annak ko a lallaki a
esesa! 39 Ta atoy i dimonyo a
magiawag ha nikuna, ket bigu la
a magparangsirangsit. Ket itu-
los na a magpayagyag hanggan
maghabhab i labi na. Kanayon
na hikuna a pasaketan, ket awan
na pabiyanan! 40 Nagagedak ha
agagum mo a palakadan di mina,
ngem awan di kaya," kon na lal-
laki.

41 Ket kinagi ni Jesus, "Ay, ida-
gende a tolay a maliwaliwat pala!
Apay wade a awan kam manahod
ha Dios ha mehusto? Kahangan
kaalay i paganus ko ha malupoy a
panahod moy? Kahangan kaalay
i paghen ko ha nikam, penu man-
ahod kam a tahod?" Sa na, kinagi
ni Jesus, "Iyangay mo he i annak
mo." 42 Niyaen, idi inyangay di
pala i annak, inwahagit na hikuna
na dimonyo. Ket pinakissew na.
Ngem pinalakad ni Jesus i di-
monyo aye. Ket pinahusay na i
annak. Ket insoli na ha hama na.
43 Ket ha nidi a kakpalan a nan-
genta ha ide, nalaktat hidi, gipu ta
manakabalin gamen i kaddat na
Dios.

Ipugto ni Jesus Manon Megipu ha Katay Na

Niyaen, idi masbew pala i kakpalan aye megipu ha ngamin
a gimet ni Jesus, kinagi na ha
agagum na, 44 “Awan moy li-
patan i ipeta ko ha nikam, a
maski nu deyawan di ak niyaen,
dumemat pala i tiyempo nu igi-
wat di ha kasenti ko i Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay,” kon
ni Jesus. 45 Ngem awan na ito
nakatandiyan na agagum na. Ta
napalimid na Dios i kayat na
kagiyan ni Jesus, penu awan di
makatandiyan. Ket nanteng hidi.
Isu, awan hidi nagsalodsod nu
anya i kayat na a kagiyan.

I Kinagi ni Jesus Megipu ha Kinatangkay

46 Idi sabali a pamalak,
nakipagtabbegan i agagum ni
Jesus. Ket nagtinabbeg hidi nu
heya i mas matangkay ha nidi.
47 Ngem nakatandiyan ni Jesus
i nakam di. Isu, inalap na i
esa a annak, ket pinataknag na
hikuna ha hikeg na. 48 Ket kinagi
na ha nidi, “Kona ide i tolay a
manahod ha nikan ha tahod. Ta
maanus ken mapadibbi. Ket ipeta
ko ha nikam, a maski nu heya a
magrespitar ha tolay a manahod
ha nikan a kona ha annak aye,
respitaran na ak bila. Ket nu
respitaran na ak, respitaran na
i Dios a nagpaangay ha nikan.
Ket maski nu heya ha nikam
a magpadibbi ha baggi na, a
kona ha annak aye, hikuna i mas
matangkay talaga,” kon ni Jesus
ha agagum na.

49 Ket kinagi ni Juan, “Apo,
naenta mi i esa a lallaki a nang-
palakad ha dimonyo a hidi. Ta
nanahod hikuna ha nikaw, kon
na kan. Ket atoy kan ha nikuna
i pinagturay ken kaddat ni Jesus,
kon na kan. Ket inusar na i nagen
mo. Ngem awan pala hikuna nag-
pasakop ha grupo tam aye. Isu,
pinadas mi a pagimakan hikuna,”
kon ni Juan.
50 Ngem tinabbeg ni Jesus ha
di Juan, “Awan moy mina pagi-
makan i totolay a kona ha iday. Ta
awan hidi magsenti ha nikitam.
Nu awan hidi magsenti, magdag-
gap dalla hidi,” kon ni Jesus.

Madiyan na Samaritano a Hidi ni Jesus

51 Idi dandani a pagsoli ni Jesus
ha langit, ninakam na a umangay
ha Jerusalem. 52 Isu, pinapalungo
na i agagum na, a maggayak ha
paglakadan na ha probinsiya a
Samariya. 53 Ngem ha Samariya,
awan nepalobus a sumadap di
Jesus. Ta nakatandiyan na Samar-
itano a hidi a lumalakad pala di Je-
sus ha Jerusalem. (Ket magkasenti
i Samaritano ken Judyo a hidi,
gipu ta sabali i pakidiosan di.)
54 Idi nabaheta di Santiyago ken
Juan a awan hidi makasaddap ha
barbaryo na Samaritano, kinagi di
ha ni Jesus, “Apo, kayat mo a ibon
mi i apoy na langit a tumakneg,
ken tutudan na hidi ngamin?” kon
di. 55 Ngem sinumoleg ni Je-
sus, ket minadiyan na i kinagi di,
“Awan moy katandiyan i kalase
na espiritu a mangikagi ha baggi
moy,” kon na. “Madukas i kinagi
moy! 56 Ta awan dinumemat i
Annak na Dios a Nagbalin a Tolay
penu magpapatay, nu awan penu
mangisalakan,” kon ni Jesus. Sa
hidi, tinumulos ha sabali a baryo.

Megipu ha Tolay a Mayat a Umuseg mina ha ni Jesus

57 Idi maglakalakad pala hidi,
atoy i lallaki a nangikagi ha ni Je-
sus, “Umunodak ha nikaw, maski
nu hadya i angayan mo,” kon na.
58 Ngem iniwadan ni Jesus
hikuna, “Maski ha hayhayup ha
taltalon, a kona ha madipa, atoy
i paghenan di ha abot na pogedu.
Onu maski ha manok a hidi, atoy
i paghenan di ha rabon di. Ngem

awan ha paghenan na Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay, a pogedu
ha maski nu hadya," kon ni Jesus.
59 Ket atoy bila i sabali a lal-
laki, a kinagi ni Jesus ha nikuna,
"Umunod ka dan ha nikan."
Ngem tinabbeg na lalaki aye,
"Apo, pabiyananak mo bi hang-
gan ha ballik, ta kakkatay dala
nama ko. Ket ha palungo, en ko
mina a ilabbang i hama ko. Sa ak,
umunod ha nikaw," kon na.
60 Ngem tinabbeg ni Jesus,
"Kabeng mon iday. Ta atoy bila
i sabali a hidi a makangmadi
ha nikan, ket kona ha natay
dan hidi. Isu, kabeng mon, ta
idagenday a natay, hidi mina i
mangilabbang ha minatay a hidi.
Ngem ha nikaw, magibaheta ka
mina megipu ha paghariyan na
Dios," kon ni Jesus.
61 Ket atoy bila i sabali a lal-
laki a nagkagi ha, "Apo, kayat
ko a umunod ha nikaw. Ngem
ha palungo, palobusanak mo bi a
magpakada ha pamilya ko," kon
na.
62 Ngem tinabbeg ni Jesus, "Nu
magarado ka, ket kanayon ka
a sumulegsuleg, awan mappiya
i pagarado mo. Ket kona bila
hito ha maski nu heya a kayat
a umunod ha nikan. Masunong
mina i paguseg moy ha nikan,
o nu awan ka ha serbe ha
paghariyan na Dios," kon ni Jesus.

10

Paangayan ni Jesus i Pitu a Pulo Ket Duwa a Magitoldu

1 Kobosan na ito, pinili ni Jesus
i pitu a pulo ket duwa a lallaki
a magpalungo, a maggayak ha
kadaangayan na a barbaryo. Ket
pinaglakad na hidi ha tagduduwa.
2 Kinagi na ha nidi, "Kona ha
maggapas i tarabaho moy. Ta
atoy i makpal a mayat a mangalap
ha biyag na Dios a magnanayon.
Agay, kinumakpal dan hidi! Ket
kona hidi ha pagay a naluto dan.
Ket malawa i kona ha kapahayan
aye. Ngem ballik la i tarabahador
a maggapas. Isu, magkararag kam
mina ha Dios, a paangayan na
mina i mas makpal a tarabahador
ha paggapasan na aye.
3 "Niyaen, lumakad kam dan.
Ngem magingat kam. Ta maanus
kam a kona ha malogyaw a
karnero. Ngem maingal i totolay a
angayan moy, a kona ha maingal
a asasu.
4 "Awan kam mina magbilon ha
korinat, onu kanan, onu sinelas
a pagsuletan moy. Ket awan
kam tumaran ha paglakad moy, a
awan kam magmalay a magkagi
ha maski nu heya ha dilan. 5 Nu
atoy i bilay a saddapan moy, ipeta
moy ha makingbilay, 6 'Kagbiyan
na kam na Dios.' Ket nu mappiya
hidi, ket nu mappiya i pagsalpak
di ha nikam, kagbiyan na hidi na
Dios a tahod. Ngem nu awan
a mappiya i pagsalpak di, awan
tumulos i Dios a magkagbi ha
nidi. 7 Nu atoy i bilay a pagda-
gasan moy, awan kam umagton
ha sabasabali a bilay. Tumulos
kam ha esesa a bilay. Ket awan
kam masaniki a magkan, ta agu-
man na kam mina na toltolduwan
moy.
8 "Nu atoy i ili a saddapan moy,
ket magsalpak hidi ha nikam,
magkan kam ha maski nu anya a
iyatad di ha nikam. Awan kam
masaniki. 9 Sa moy, pahusayan i
masaket a hidi. Ket itoldu moy
a binumikan dan i paghariyan
na Dios ha nidi. 10 Ngem nu
atoy i ili a saddapan moy, ket
awan hidi magsalpak ha nikam,
tipladan moy hidi ha kona ha
ide, a hen kam ha kalsada ken
ipeta moy, 11 'Pagpagen mi i tapok
na ili moy ha tikad mi, penu
makatandiyan moy a binumikan
dan i paghariyan na Dios, ngem
minadiyan moy dan!' Iday mina

i ipeta moy ha nidi a umadi ha
nikam," kon ni Jesus. 12 "Ipeta
ko ha nikam," kinagi ni Jesus,
"sayang agay ha totolay a kona
ha dagenday! Ta nu dumemat
nokkan i parusa na Dios, dak-
dakkal i parusa na ha totolay a
kona ha iday, ngem ha madukas
a kakaili ha Sodoma, a natutodan
idi.

I Kaili a Hidi a Awan a Mana-
hod

13 "Adanay! Sayang, ha Jud-
judyo a taga Korasin! Ket
kagbi i Judjudyo a taga Betsayda!
Ginimet ko dan i makpal a mila-
gro ha saguppang di, ngem awan
hidi magbabawi. Nu kona hay i
ginimet ko mina ha saguppang na
totolay a taga-Tiro ken taga-Sidon,
nagbabawi mina hidi a tahod.
Maski nu bakkan hidi a Judyo.
Ket inumetnod mina hidi ha abu.
Ket intennon di mina i kostal,
penu mepaenta di a ladingetan
di i liwaliwat di. Ket inadiyo
di a tahod i madukas a ugali di.
14 Isu, niyaen, parusaan na Dios
i taga-Korasin ken Betsayda ha
dakdakkal, ngem ha nidi a taga-
Tiro ken Sidon. 15 Ket kagbi bila
i taga-Kapernaum a hidi! Kayat
di a magdeydeyaw ha baggi di.
Ngem mebanghat hidi nokkan ha
impyerno!" kon ni Jesus.

16 Sa na, kinagi ni Jesus ha
agagum na a dandani na a
palakadan, "Ha maski nu heya a
umuseg ha pagitoldu moy, mebi-
lang a usigan na ak bila. Ket
maski nu heya a magkabeng ha
nikam, mebilang a kabengan na
ak bila. Ket maski nu heya a
magkabeng ha nikan, mebilang a
kabengan na bila i Dios a nag-
paangay ha nikan," kon ni Jesus.

17 Niyaen, kobosan na
pinaglakad di, idi sinumoli i pitu
a pulo ket duwa a hidi, naragsak
hidi unay. Kinagi di ha ni Jesus,
"Apo, maski i dimonyo a hidi,
magtongpal hidi ha nikami, nu
bonan mi hidi ha nagen mo!" kon
di.

18 Ket kinagi ni Jesus, "Naenta
ko dan i pinangabak moy ha ni
Satanas, a kapitan na didimonyo.
Naenta ko a nagtaknag hikuna ha
sigida, a kona ha killat a natakneg
ha sigida. 19 Niyaen, katandiyan
moy a inatdinan takam ha pag-
turay moy, penu mangabak kam
ha kaddat ni Satanas. Maski
nu magidtanan moy i ulag, onu
karamay, o maski nu anya a
pangipasenti ni Satanas ha nikam,
awan na kam maabak. 20 Ngem
maski nu kona hito, a maski nu
mangabak kam ha dimonyo a
hidi, awan kam mina magragsak
gipu ha iday. Imbes na, ma-
gragsak kam gipu ta inlista na
Dios i nagen moy ha langit," kon
ni Jesus.

21 Ket pinaragsak na Espiritu na
Dios ni Jesus, a kinagi na ha Apo
Dios, "Hama ko, hikaw i Happo
a makinglangit ken makinglutak.
Magyamanak, ta inpaenta mo i
katahodan mo ha ilailay ko aye
a madibbi, maski nu inlimid mo
ha masirib kan a hidi ken ha nidi
a malaing kan ha pagkatandi di.
Oni ay! Ta kona hito i nagayatan
mo," kon ni Jesus. 22 Ket kinagi ni
Jesus ha kakpalan a hidi, "Inatdi-
nanak Nama ko ha ngamin. Awan
ha makatandi ha Annak na Dios
na awan la i Hama ko. Ket awan
ha makatandi ha Dios nu awan i
Annak na, ken totolay a kayat ko a
pangipakatandiyan ha Dios," kon
ni Jesus.

23 Sa hikuna, sinumoleg, a ki-
nagi na ha toltolduwan na ha sililimed, "Mappiya i kasasaad moy
a makaenta kam ha ginimigimet
ko! 24 Ta atoy idi i makpal a mi-
nahagpugto ken hari na Judjudyo,
a kayat di mina a maenta i bag-
bagay a maenta moy. Ket kayat
di mina a magteman ha kakkagi
a nateman moy, ngem awan a

mabalin ha nidi, idi tiyempo di,”
kon ni Jesus.

Iestoriya ni Jesus Megipu ha Kagbi a Kusto

25 Atoy i esa a maestro na linteg
a dinumemat a magsurbar ha ni
Jesus, a baka magliwat ni Jesus ha
kagi na. Isu a nagsalodsod hikuna
ha ni Jesus, “Maestro, anya mina i
gimetan ko penu makibiyagak ha
Dios ha magnanayon?” kon na.
26 Ket sinalodsod ni Jesus, “Anya
i nesurat ha Libro na Dios? Anya
i makatandiyan mo megipu ha
bobon na Dios?”
27 Ket tinabbeg na maestro na
linteg, “Nesurat a masapul a ay-
atan tam i Happo tam a Dios ha
ngamin a pigsa tam, ken ngamin
a biyag tam, ken ngamin a nakam
tam, ken ngamin a puso tam,
ken ngamin a paggimet tam. Ket
nesurat bila a masapul a kagbiyan
tam i agagum tam, a kona ha
pagkagbi tam ha baggi tam,” kon
na.
28 “Tamos,” kinagi ni Jesus, “nu
gimetan mo iday, makabiyag ka
ha Dios ha magnanayon,” kon ni
Jesus.
29 Ngem kayat na maestro na
linteg a ikalintegan i baggi na.
Isu a sinalodsod na pala, “Anya
i kayat mo a kagiyan ha ‘agum
tam’? Heya i agum ko?” kon na.
30 Ket inestoriya ni Jesus ide
a pangipakatandi na. “Nikuna,”
kon ni Jesus, “idi esa a pamalak,
atoy i Judyo a lallaki a nagis-
esa. Naglakadlakad hikuna hang-
gan ha ili a Jeriko, a nagipu
ha Jerusalem. Ngem inlakap na
hikuna na mahagliput a hidi. Ket
ninagnag di hikuna, ket inadya di
i ngamin a tennon na. Ket intirak
di hikuna a dandani dan a matay.
31 “Atoy bila i esa a padi na
Judyo a naglakad bila ha iday a
karsada. Ngem idi naenta na i
Judyo a natalingo, linekawan na
ha kalipat. 32 Ket atoy bila i sabali
a Judyo a naglakad. Ket hikuna
i apo ni Lebi, ket nagtarabaho
hikuna ha Templo, ha papadi na
Judyo a hidi. Idi naabotan na,
inaamatan na i Judyo a natalingo,
ngem linekawan na bila ha kali-
pat.
33 “Ngem atoy i sabali a lallaki a
taga-Samariya. Ket idi naenta na
i lallaki a natalingo, kinagbiyan
na hikuna, ket dinaggapan na.
(Maski nu itoldu na mamaestro
na linteg a mamagsenti mina i
Judjudyo ken Samaritano a hidi.)
34 Ngem binumikan i Samaritano
ha Judyo aye a natalingo. Ket in-
agasan na ha langis ken alak, ket
binadbadan na. Sa na, insakay ha
kabayo. Ket inyangay na ha bilay
a pagdagusan na. Ket dinapon
na hikuna. 35 Idi kaugman na,
nagpagga i Samaritano ha mak-
ingbilay. Ket inpeta na, ‘Daponan
mo bi hikuna. Ket nu sumoliyak
nokkan, pagaan ko i gahut na ha
nikaw,’ ” kon na.
36 “Isu,” kinagi ni Jesus, “anya i
nakam mo? Heya wade i tahod a
agum na Judyo aye? Hidi duwa
a kabayan na a Judyo, onu iday a
Samaritano?” kon ni Jesus.
37 Ket tinumabbeg i maestro na
linteg, “Iday a Samaritano, gipu ta
kinagbiyan na i Judyo heya,” kon
na.
“Tamos,” kinagi ni Jesus. “Ket
hikaw bi. Ahegan mo mina i kona
he.”

Magpasiyal di Jesus ha Bilay di Maria

38 Tinumulos hidi ni Jesus ha
paglakad di. Ket dinumemat hidi
ha esa a baryo. Ket atoy hito
i esa a babbey a nagpahuyot ha
nidi. Ni Marta i nagen na. 39 Ket
atoy bila i wadi na, a nagen
na ni Maria. Niyaen, mayat ni
Maria a umetnod ha saguppang ni
Jesus, a magteman ha pagitoldu
na. 40 Ngem nagisesa ni Marta

ha kosina, ta makpal i lutowan
di. Isu, binumikan ni Marta ha ni
Jesus, ket inaged na, “Apo, entan
mo bi i wadi ko aye. Ta pabiyanan
na ak a magisesa ha ngamin a
tarabaho mi. Bonan mo hikuna
a mangagum ha nikan,” kon ni
Marta.
41 Ngem tinumabbeg ni Je-
sus, “Marta, Marta, apay a mag-
buribur ken magsaket i nakam
mo. 42 Atoy la i esa a bagay a
masapul mo a tahod. Ket iday
i pinili ni Maria. Ket awan a
mabalin a maadya ha nikuna,”
kon ni Jesus.

11

I Pagitoldu ni Jesus Megipu ha Pagkararag

1 Idi esa a pamalak, a
nagkarkararag ni Jesus, idi nobos
na, inaged na tolduwan na,
“Apo, tolduwan mo kami bi a
magkararag a kona ha pinagitoldu
ni Juan ha agagum na,” kon na.
2 Isu, intoldu ni Jesus, “Kona ha
ide i pagkararag moy, ‘Hama,
madeydeyaw i nagen mo. Ket
hikaw mina i maghari ha ngamin
a tolay. 3 Iyatad mo bi i kanan
mi ha yenan, ken kadapamalak.
4 Pakawanan mo bi i liwaliwat mi,
gipu ta pinakawan mi i nagliwat a
hidi ha nikami. Apo, awan mo bi
palobusan a masulisog kami,’ kom
moy. Kona mina hito i kararag
moy” kon ni Jesus.
5 Ket intoldu pala ni Jesus ha
agagum na megipu ha kararag a
pagaged. Kinagi na, “Nu dumemat
i ilay mo ha lubuk na kallap, ket
awan ka ha kanan, maganya ka?
Anya nu umangay ka ha bilay na
ibay mo, ket dulawan mo hikuna,
‘Apo, ibay ko, pasaluwanak mo bi
ha kanan, 6 ta kaddemat dalla na
ilay ko a nagipu ha madiyo. Ket
awan ha ipakan ko ha nikuna,’
kom mo. 7 Niyaen, anya nu
tumabbeg i ibay mo ha disalad,
‘Agay, kallap dan! Awan taka
maatdinan, ta makakilap kami a
pattena. Madiyan ko a umikat.
Neserado dan i ruwangan mi,’ kon
na.
8 “Entan moy,” kon ni Je-
sus. “Uray nu hikaw i ibay
na, madiyan na a umikat a
mangiyatad ha kanan ha nikaw.
Ngem nu perpermi i pakiyaged
mo, siyempre, umikat hikuna, ket
iyatad na ha nikaw i ngamin a
kasapulan mo, gipu ta awan ka
masaniki a magaged.
9 “Isu, ipeta ko ha nikam. Tu-
mulos kam a makiaged ha Dios.
Ket maatdinan na kam. Tumulos
kam a mageriyok, ket paketan
na kam. Tumulos kam a kona
ha magtuktuk ha ruwangan na
Dios, ket kona ha lakwaban na
kam penu sumadap kam. 10 Ta
maski nu heya a makiaged-aged
ha Dios, makaalap hikuna. Ket nu
magerieriyok hikuna, paketan na
Dios. Ket nu tumulos hikuna a
kona ha magtuktuk ha ruwangan,
lakwaban na Dios penu sumadap
hikuna.
11 “Ket kona bila hito ha nikam
a keannak. Nu agedan na annak
mo i padut, awan mo iyatad i ulag.
Awan agay! 12 Onu makiaged
hikuna ha bunay, awan mo iyatad
i karamay. 13 Tamos. Maski
nu magkalan kam ha ngamin a
kakalan moy a tolay a kelliwat,
kayat moy paman a makiyatad
ha mappiya ha annak moy. Ket
pasig la a mappiya i Hama tam
a nelangitan. Ket mas mapigsa
paman i pinagkayat na a iyatad i
Espiritu na ha totolay a makiaged
ha nikuna,” kon ni Jesus.

Magulew i Pariseyo a Hidi ha ni Jesus

14 Idi sabali a pamalak,
pinalakad ni Jesus i dimonyo ha
baggi na lallaki a bulol. Ket idi
linumapos i dimonyo, nangrugi
i lallaki a magkagi. Ket nasbew i

kakpalan hay a nakaenta. 15 Ngem
atoy bila i kappal a Pariseyo a
nagkagi ha, “Inyatad na Satanas
i kaddat na ha ni Jesus, ket
makapalakad dan hikuna ha
dimonyo. Ta Satanas i kapitan
na dimonyo a hidi,” kon di. 16 Ket
atoy bila i kappal a maestro na
linteg, ket kayat di a magsurbar
ha ni Jesus. Isu, inageagedan di ha
mapigsa a ipaenta mina ni Jesus
i milagro ha nidi, ta kayat di kan
maenta nu tahod a pinaangay na
Dios ni Jesus.

17 Ngem nakatandiyan ni Jesus
i nakam di. Ket kinagi na, “Nu
atoy i esa a bayan, ket mesina
dan i kakaili na, a magnginayaw
hidi, mabikan dan i pagrakrak na
iday a bayan. Onu atoy i esa
a pamilya, ket magleput i hama
ha annak na, ket magleput bila
i annak ha hena di, agay, awan
maalay i biyag na pamilya a kona
ha iday. 18 Isu, nu masinasina
dan i paghariyan na Satanas, ket
magnginayaw i dimonyo a hidi
ha sabasabali a dimonyo, panya a
makatulos i paghariyan na? Awan
a mabalin agay! Ngem kinagi
moy a palakadan ko i dimonyo a
hidi gipu ha kaddat na Satanas a
inyatad na mina ha nikan. 19 Nu
naggipu i kaddat ko ha Satanas,
hadya i nagipuwan na kaddat na
agagum moy a makapalakad ha
didimonyo? Hidi i magpatahod
a madi i pinagkagi moy megipu
ha nikan. 20 Ta naggipu la ha
Dios i kaddat ko a pagpalakad ha
didimonyo. Ket gipu ta kona hito,
inpaenta na ha nikam a maghari
dan hikuna ha ihe a saguppang
moy,” kon ni Jesus.

21 Ket inpakatandi ni Jesus a
mas mapigsa hikuna ngem ha
Satanas, a kinagi na, “Nu atoy i
mapigsa a lallaki a magdapon ha
bilay na, ken kearmas bila, siyem-
pre, matalna dalla i aruwatan na.
22 Ngem nu atoy i mas mapigsa
a lallaki, a mangdangper, ken
mangabak, siyempre, samsaman
na i ngamin a armas a nagtalkan
na makingbilay. Ket naawan dan
i araruwatan na makingbilay aye,
a nebunong hidi ha agagum na
nangabak. Ket kona bila hito ha
nikan. Hikan i mangabak ha ni
Satanas,” kon ni Jesus.

23 “Ket kona bila ha ide ha
nikam. Nu pabiyananak moy,
maabak kam bila. Masapul a
umusoseg kam ha nikan. Ta
maski nu heya a awan a umuseg
ha nikan, hikuna i magsenti ha
nikan. Ket ha maski nu heya
a awan magdaggap ha nikan a
magpuhon ha totolay a pagserbe
ha Dios, ibilang ko hikuna a mang-
paadiyo ha tolay ha paghariyan
na Dios,” kon ni Jesus.

I Tolay a Awan ha Asak na Nakam Na

24 Ket tinumulos ni Jesus,
“Maski nu lumakad i dimonyo
ha baggi na tolay, lumakalakad
pala hikuna ha namadi a lugar, a
mageriyok ha pagemmangan na.
Ket nu awan hikuna makaeriyok
ha pagemmangan na, ikagi na
ha baggi na, ‘Sumoliyak mina ha
lallaki a naghenan ko idi,’ kon
na. 25 Sa hikuna, sumoli, ket
maenta na a maurnos i biyag
na iday a lallaki ken malinis.
Ngem awan ha asak na nakam
na. 26 Isu, umangay manon i
dimonyo aye, a alapan na i pitu a
dimonyo a mas madukas ngem ha
nikuna. Ket sumadap hidi ngamin
a maghen ha iday a lallaki. Ket
mas madukas i kasasaad na lallaki
niyaen ngem idi palungo,” kon ni
Jesus.

27 Niyaen, idi nagkagi pala ni
Jesus, indulaw na esa a babbey
ha kakpalan, “Mappiya i kasasaad
na babbey a nangenak nikaw ken
nagsusowan mo!” kon na.

28 Ngem tinabbeg ni Jesus,
“Imbes na, mas mappiya i
kasasaad na magteman a hidi ha
kagi na Dios ken magtongpal!”
kon ni Jesus.

Ikalan ni Jesus i Baggi Na ha ni Jonas, a Esa a Minahagpugto

29 Niyaen, idi kumakpal pala i
kakpalan a hidi ha lebut ni Jesus,
tinumulos hikuna a magitoldu.
Kinagi na, “Madukas i totolay ha
ide a tiyempo, ta kayat di kan a
maenta i milagro, penu mapata-
hodan mina ha nidi a pinaangay
na ak na Dios. Ngem atoy la i
kona ha milagro ni Jonas. 30 Kona
idi netemlok na dakkal a padut ni
Jonas, ket naghen hikuna ha tiyan
na padut ha tallu a pamalak, sa,
neyota ha lutak, a kona ha minag-
biyag manon. Ket pangtiplad ito
ha kakaili na Ninibe a pinaangay
na hikuna na Dios. Ket kona bila
ha iday i magimet ha nikan a
Annak na Dios a Nagbalin a Tolay,
penu makatandiyan na totolay a
pinaangay na ak na Dios.

31 “Nokkan, magsina i Dios ha
mappiya ken madukas a totolay.
Ket atoy hito i tumaknag ha sagup-
pang na Dios, ken magpaliwat ha
nikam. I babbey a naghari idi,
ha kahariyan na Seba, hikuna i
magpaliwat ha nikam nokkan. Ta
idi, linumakad hikuna hanggan
madiyo, penu magteman ha sirib
ni Hari Solomon. Ket ipeta ko ha
nikam, a atoy ha he, ha sagup-
pang moy, i mas matangkay ngem
ha ni Hari Solomon. 32 Nokkan,
ha pamalak a pangisina na Dios
i mappiya ken madukas, atoy i
magpaliwat ha nikam. Ta nokkan,
tumaknag i totolay a taga-Ninibe
ha saguppang na Dios, ket mag-
paliwat hidi ha nikam. Ta idi
nateman di i pinagitoldu ni Jonas,
nagbabawi hidi ha madukas a
ugali di. Ket niyaen, atoy ha
saguppang moy i mas matangkay
ngem ha ni Jonas, ngem awan
moy temanan i pagitoldu ko,” kon
ni Jesus.

I Kona ha Sulu ha Baggi na Tolay

33 Ket intulos ni Jesus, “Awan ha
mangpagangat ha sulu na, sana,
itago ha sidung, onu kallaban na
ha salop. Imbes na, iyontok na
mina a pagsuluan na totolay a
sumadap. 34 Ket kona bila hito,
i mata moy i kona ha sulu na
baggi moy. Nu pasig la mappiya
i pagenta moy, siyempre, mapsag
bila i nakam moy. Ngem nu
madiham i pagenta moy, siyem-
pre, madi bila i gimetan na baggi
moy. 35 Isu, magingat kam. In-
gatan moy i pagentan moy ken
nakaman moy, penu awan mag-
balin a madiham i nasuluwan a
pagkatandi moy. 36 Nu mappiya
i pakakatandi mo, kona ha na-
suluwan i puso mo, ken nakam
mo, ken angas mo, ket kona ha
nasuluwan i ngamin a pinagbiyag
mo, a kona ha pagsentakan na ka
na sulu,” kon ni Jesus ha ide a
kakpalan a tolay.

Bahangan ni Jesus i Pariseyo a Hidi ken Mamaestro na Linteg

37 Idi nobos i pagitoldu ni Jesus,
atoy i esa a Pariseyo a nagawis
a magkan. Ket nakikuyog ni Je-
sus a sumadap, ket inumetnod ta
magkan. Ngem awan inumunod
ni Jesus ha ugali na Pariseyo ha
paguges di. 38 Ket naskal unay
i Pariseyo. 39 Ngem kinagi ni
Apo Jesus, “Ha nikam a Pariseyo,
maguges kam ha lapos na baso
ken pinggan. Ket kona bila hito
ha baggi moy. Ta mappiya i itsura
na, ngem madukas i disalad, gipu
ha pinagagew moy ken kinadukas
moy ha kakalan moy a tolay.
40 Dagel kam ha Dios! Katandi
moy a ginimet na Dios i lapos na
baggi moy, a ugisan moy. Ngem
awan moy wade makatandiyan a

ginimet na bila i disalad na baggi,
a kona ha nakam moy, ken puso
moy ken angas moy. Iday bas
i pappiyaan moy. 41 Nu kayat
moy a ibilang na Dios a mappiya
i gimetan moy, usaran moy mina
i nakam moy ken puso moy ken
angas moy a pangdaggap moy ha
napobre a hidi, ket ibilang na Dios
a mappiya i gimetan moy!" kagi ni
Jesus.
42 "Kagbi kam, hikam a
Pariseyo! Tahod a iyatad moy
ha Dios i mekasangapulo na
aruwatan moy, maski i nateng
moy, a kona ha sili moy ken
lasuna moy. Idatton moy idento
ha Dios, ngem switikan moy i
napobre a hidi. Ket pabiyanan
moy bila i pagayat moy ha Dios!
Oni! Tahod a idatton moy mina
i mekasangapulo ha Dios, ngem
awan moy mina pabiyanan i
pagayat moy ha Dios ken pagkagbi
moy ha napobre a hidi.
43 "Kagbi kam, hikam a
Pariseyo! Kayat moy a magetnod
ha pagetnodan na matangkay a
hidi ha kapilya moy. Ket kayat
moy i deydeyaw a pangsalpak na
totolay ha sentro na ili. 44 Kagbi
kam, ta mearig kam ha labbang a
awan natipladan. Ket nu awan
maenta na tolay, magidtanan
na, ket kompal i buyok ha tikad
na. Ta maski nu mappiya i
itsura moy, magpadukas kam ha
pagitoldu moy," kon ni Jesus. Ito i
pinagiwadan ni Jesus ha Pariseyo
a hidi.
45 Atoy bila ha makipagkan a
hidi i esa a maestro na linteg. Ket
kinagi na ha ni Jesus, "Maestro,
nu magkagi ka ha kona hay, neba-
hang mo dan ha nikami bila!" kon
na.
46 Ket tinabbeg ni Jesus, "Oni ah!
Hikam a maestro na linteg, kagbi
kam bila! Inaynayon moy i mari-
gat a bobon ha linteg, ket pagtong-
palan moy i tolay a hidi. Ngem
awan moy hidi daggapan. Kona
nu ibuwat moy i dakkal a tawed
ha sabali a tolay, ngem madiyan
moy hidi daggapan a magtawid.
47 Kagbi kam! Ipaamakan moy
i lablabbang na minahagpugto a
hidi, maski nu minappo moy i
totolay a nagbuno ha nidi. 48 Isu,
inoniyan moy i ginimet na mi-
nappo moy. Magkalan i nakam
moy ha nakam di, ta binuno di
i minahagpugto, ket ipaamakan
moy i lablabbang di. 49 Ket ito i
kona ha inpapugto na Dios nikuna
a naalay dan. Kinagi na Dios,
'Paangayan ko ha nidi i kappal
a mahagpugto, ken kappal a ma-
hagibaheta ken magitoldu. Ha
kappal, bunowan di hidi, ket ha
kappal, lokwan di,' kon na Dios.

50 "Isu, ipeta ko ha nikam," kagi
ni Jesus, "kagbi kam, hikam ha he,
niyaen. Parusaan na kam na Dios
gipu ha pinagbuno na minappo
moy ha ngamin a minahagpugto,
maski idi pinarsuwa na Dios i
lutak hanggan niyaen. 51 Maski
idi nabuno ni Abel, hanggan ha ni
Sakariyas, a nabuno ha disalad na
Templo, ha ballog na pangatdinan
di ha Dios ken pagetnodan na
Dios. Oni! Parusaan na Dios i
totolay aye, gipu ha liwaliwat na
minappo moy," kon ni Jesus.

52 "Ket kagbi kam, hikam a mae-
stro na linteg! Ikemot moy i kakk-
agi na Dios, a kona ha tulbek mina
a pangpakatandi na ha totolay.
Madiyan moy a tahodan i kakkagi
na Dios, ket salenan moy hidi a
mayat a makatandi!" kon ni Jesus.

53 Niyaen, idi linumapos ni Jesus
ha bilay na Pariseyo, talaga a gina-
pakgapakan di, ket mas mapigsa
i pinagsalodsod di, a bareng nu
maliwaliwat ni Jesus, ket makek-
agi hikuna ha madi. 54 Ket sinur-
bar di hikuna, penu mapagliwat
di mina ni Jesus ha Hari di.

12

Magingat Kam ha Pariseyo a Hidi

1 Idi nakipagtabbeg pala hidi,
nagpipisan i rinibribu a toto-
lay hanggan a namagdirkat hidi.
Niyaen, inaamatan ni Jesus i
toltolduwan na, ket kinagi na,
“Magingat kam ha lebadura na
Pariseyo a hidi. I kayat ko
kagiyan, i ugali di a aginpap-
piya ken agintatalak. Lisian moy
mina i ugali di, a awan moy hidi
ahegan. 2 Ta maski nu anya
a paggimet na totolay a netago,
iday i mepalapos nokkan. Ket
maski nu anya a napalimid na to-
tolay niyaen, iday i makatandiyan
na kakpalan nokkan. 3 Isu, ha
bagbagay a paguhonan tam ha
kallap, a awan mateman na tolay
a hidi, iday mina i mebaheta moy
nokkan ha saguppang na ngamin
a tolay, maski ha pamalak. Ket
maski nu iyanasas tam niyaen,
masapul moy nokkan a ibaheta ha
saguppang na ngamin a tolay.
4 “Hikam i ilay ko. Ket ipeta
ko ha nikam a awan kam mina
manteng ha totolay. Mapatay di i
baggi moy, ngem awan di maanya
i espiritu moy. 5 Iwadan takam
nu heya mina i kantengan moy.
Manteng kam mina ha Dios, ta
hikuna la i makapatay ha totolay
ken makapebanghat bila ha espir-
itu di ha impyerno. Hikuna mina
i kantengan moy,” kagi ni Jesus.
6 “Ngem awan kam mina mag-
buribur a pabiyanan na kam na
Dios. Ta kona ha ide i kagbi na
Dios. Ikaspangarigan, ha nikitam,
malaka la i piyak a manok. Ngem
uray nu melako i lima a piyak
ha duwa a sentabos la, nakaman
na hidi na Dios. Ket awan na
lipatan i maski esa. 7 Ngem ha
nakam na Dios, mas mangina kam
unay ngem ha piyak a hidi. Ket
katandiyan na i maski nu anya
a magimet ha nikam, uray nu
lompas i esa la a buk ha bun-
tok mo, katandiyan na Dios, ta
binilang na dan. Isu, awan kam
mina magburibur. Ta hikam i mas
mangina ha Dios ngem ha makpal
a piyak a manok.
8 “Nakaman moy ide a megipu
ha nikan, a Annak na Dios a Nag-
balin a Tolay. Ha maski nu heya
a mangipeta ha totolay a hikuna
i tagabu ko, ipeta ko bila ha an-
ganghel na Dios a hikuna i agum
ko. 9 Ket maski nu heya a mag-
madi ha nikan ha saguppang na
totolay, madiyan ko bila hikuna
ha saguppang na anganghel na
Dios,” kagi ni Jesus.
10 “Ha maski nu heya a magkagi
ha pangsenti ha Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay, mabalin a
mapakawan na hikuna na Dios.
Ngem ha maski nu heya a magk-
agi ha pangsenti ha Espiritu na
Dios, awan hikuna mapakawan.
11 “Nokkan, meyangay kam ha
saguppang na kapikapilya na
Judyo a hidi, ken ha gobernador a
hidi, ken ha hari a hidi. Ngem
nokkan, nu paliwatan di kam,
gipu ha panahod moy ha nikan,
awan kam mina magburibur nu
anya i rason moy ha nidi, onu
panyan moy a makitabbeg ha nidi.
12 Gipu ta, ha iday a tiyempo, atoy
i Espiritu na Dios a mangitoldu ha
nikam nu anya mina i kagi moy,”
kon ni Jesus.

I Estoriya ni Jesus Megipu ha Mabaknang a Lallaki

13 Niyaen, atoy i esa a lallaki
ha lubuk na kakpalan aye, ket
kinagi na, “Maestro, ibon mo bi i
hekka ko, penu bunongan na ak
ha gihagihak na minama mi.”
14 Ngem tinabbeg ni Jesus,
“Agay, bakkanak a hukom a
magpabunong mina ha gihagihak
moy!” 15 Ket kinagi ni Jesus ha nidi
ngamin, “Magingat kam a awan
moy seniyan i maski nu anya a

kalase na bagbagay. Ta bakkan
a babaknang i paggipuwan na
mappiya a pagbiyag na tolay,
maski nu mabaknang unay. Awan
a makapappiya i babaknang ha
biyag na tolay," kon ni Jesus.
16 Ket inestoriya ni Jesus ide a
pangipakatandi na, "Idi kan, atoy
i esa a mabaknang a lallaki, ket
mappiya i pinaggapas na. 17 Isu,
kagin na, a 'Kulang i paghenan na
irik ko! Anya mina i gimetan ko?'
kon na kan. 18 'Ay, katandi ko dan!
Rakrakan ko mina i kamalig ko a
alegid, ket pataknagan ko i dak-
dakkal a kamalig a pagdattonan
ha irik ko, ken ngamin a aruwatan
ko,' kon na kan. 19 Sa na, kinagi
na lallaki ha baggi na, 'Masuw-
erteyak agay! Kusto dan i ginayak
ko. Malaka la i biyag ko hanggan
ha maski nu hangan a tawen. Isu
a magkanak la, ken maginumak
la, ken magragsakak la,' kon na
kan na Mabaknang. 20 Ngem in-
peta na Dios ha nikuna, 'Madagel
ka, ta yenan a kallap ket matay
ka. Ket heya dod i makingbagay
ha dagende a inkemot mo?' kon
na Dios ha lallaki a mabaknang.
21 Isu," kinagi ni Jesus, "kona bila
hito i magimet ha maski nu heya
a magpuhon ha babaknang para
ha baggi na, ngem magpabiyan ha
nebilang na Dios a kinabaknang
ha biyag a magnanayon," kon ni
Jesus ha kakpalan aye.

Tumalak Kitam Ha Dios

22 Ket kinagi ni Jesus ha
toltolduwan na, "Gipu ta kona
hito, ipeta ko ha nikam, a
awan kam mina magburibur ha
pagbiyag moy, onu kasapulan
moy. 23 Ta nu atdinan na kam
na Dios ha biyag moy, awan
moy mina kagin a awan na
kam atdinan ha kasapulan moy.
Malaka la iday ha Dios. Ta mas
mangina i biyag moy ngem kanan
onu badu. 24 Entan moy i manok
a hidi. Awan hidi magmula, ket
awan hidi maganni. Ket awan ha
kamalig di. Pakanan na hidi na
Dios. Ket hikam i mas mangina
ha Dios ngem manok a hidi. 25 Ket
tahod bila a awan ha pagserbe
ha buribur. Nu dumemat i
tiyempo na katay mo, awan ka
makapaalay ha biyag mo gipu ha
buribur mo.
26 "Isu, nu awan kam maka-
paalay ha biyag moy, maski ha
ballik la, apay a buriburan moy i
maski nu anya a aruwatan moy?
27 Hikam i mas mangina ngem
ha budbudak. Ngem entan moy
i budak a hidi. Awan hidi mag-
tarabaho, awan hidi maggimet ha
badu. Ngem nabaduwan dan hidi.
Ket mas inaamakan i badu na esa
a budak ngem ha ngamin a badu
ni Hari Solomon, i mamabaknang
a Hari ha Israel. 28 Isu, nu
baduwan na Dios i budak a hidi
ha inamakan, maski nu matutod
hidi nokkan, anya dod ha nikam?
Sigurado a pabaduwan na kam
bila. Apay wade a ballik la i
panahod moy?
29 "Awan kam mina mag-
buribur! Awan kam umang-
buribur nu anya i pangikan moy
onu pangiinum moy. 30 Kona hay
i ugali na ngamin a tolay a awan
a manahod ha Dios. Ngem ha
nikam, awan kam mina magaheg
ha nidi. Ta nakatandiyan na
Dios a masapul moy idagende a
bagbagay. 31 Imbes na, nakaman
moy mina i pinagtongpal moy
ha Dios, ket atdinan na kam ha
ngamin a kasapulan moy.
32 "Hikam a agagum ko, awan
kam mina manteng. Maski nu
awan kam makpal, kayat na
Hama moy a sakopan na kam
ha paghariyan na. 33 Isu, ilako
moy dan i aruwatan moy, ket
iyatad moy i korinat ha napobre
a hidi. Nu kona hito i gimetan
moy, maalap moy nokkan i sabali

a baknang ha langit. Bakkan i
babaknang ha langit, ta awan hidi
mobosan. Bakan hidi ha kin-
abaknang moy a matakneg, onu
makutem na uhad. 34 Isu, nanaka-
man moy mina i paghariyan na
Dios. Ta maski nu anya i nanaka-
man moy, iday i kaskasorhan moy
ken ibilang moy a kinabaknang,"
kon ni Jesus.

*I Tagtagabu a Malaing a Mag-
nakam*

35-36 "Magayak kam mina ha
maski nu anya a magimet. Mag-
gayak kam mina a kona ha
mappiya a tagtagabu a maguray
ha happo di. Maski nu awan
di katandi i pagsoli na happo
di a maggipu ha esa a pagbo-
daan, awan di adapan i sulu
di, ket matennonan pala hidi,
penu malakwab di i ruwangan
ha sigida, nu magdulaw i happo
di. 37 Mappiya i kasasaad di
nu sigagayak hidi, a awan hidi
makakilap ha pagsoli na happo di.
Ta ha ide a happo di, hikuna i
magitennon ha tennon na tagabu.
Ket hikuna i magpaetnod ha nidi,
ken magserbe ha nidi. Ket hikuna
i mangpakan ha nidi. 38 Isu,
mappiya i kasasaad na sigagayak
a hidi, uray nu sumoli i happo di
ha maski nu anya a oras. Maski
nu pagsigram dan, o maski nu
lubuk na kallap.

39 "Ket kona bila hito ha niki-
tam," kinagi ni Jesus, "Halim-
bawa: nu atoy i makingbilay a
makatandi nu hangan i pangsad-
dap na mahagtakaw ha bilay
na, siyempre, madiyan na a
palobusan a sumadap i mahag-
takaw. 40 Ket kona hito nokkan
i pagdemat na Annak na Dios
a Nagbalin a Tolay. Ta kona
ha mahagtakawak a dumemat
ha sigida. Isu, magayak kam
mina, a kona ha tagabu a hidi,
penu makipagsalpak kitam. Ta
sumoliyak nokkan ha tiyempo a
awan moy mapugtowan," kon ni
Jesus.

I Tagtagabu a Masegkat

41 Sinalodsod ni Pedro, "Apo,
inestoriya mo ide para ha nikami
la a agum mo, onu para ha
ngamin a totolay?"

42 Ket tinabbeg ni Jesus,
"Inestoriya ko ide para ha maski
nu heya a malaing a tagabu, a
makaunod perpermi ha happo na.
Hikuna i tagabu a meturayan na
happo na ha bilay na. Ket i tagabu
hito i magpakan ha ngamin a
sabali a tagabu ha kanan di a
husto. 43 Ket mappiya i kasasaad
na ide a tagabu nu sumoli i happo
na, ket maenta na a nagtongpal i
tagabu na ha ngamin a nebon ha
nikuna. 44 Ta ipeta ko ha nikam, a
meturayan na happo i tagabu na
heya ha ngamin a aruwatan na.

45 "Ngem kagbi hikuna nu sabali
i nakam na. Ket nu nakaman
na a maalay pala, a awan pala
dumemat i happo na. Ket nu
mangrugi hikuna a magbaot ha
sabali a tagtagabu, a maski lallal-
laki, onu babbey a hidi. Ket nu
magkan la hikuna, onu maginum
la hikuna, ken maging mabartek
hikuna. Agay, kagbi hikuna. 46 Ta
sumoli i happo na ha tiyempo a
awan na mapugto. Ta awan na
katandi i tiyempo na pagdemat
na happo na. Ket nu dumemat
i happo na, siyempre, isina na i
tagabu aye, a ipaagum na hikuna
ha nagsalungasing a hidi.

47 "Dakdakkal i parusa ha
tagabu a makatandi ha panggep
na happo na, ngem awan na pa-
gayakan i baggi na a magtongpal.
48 Ket balballik i parusa ha tagabu
a awan makatandi ha panggep
na happo na, maski nu gimetan
na i madukas a pakaparusaan na
mina. Ket kona bila ha ide, a ipeta
ko ha nikam. Nu makpal i neyatad
ha esa a tolay, siyempre, makpal

mina i mesulet na nokkan. Onu
makpal unay i neyatad ha esa
a tolay, siyempre, makpal bas i
mesulet na," kinagi ni Jesus ha
agagum na.

*Ni Jesus i Magpasina ha Tolay a
Manahod ken Tolay a Masegkat*

49 "I pagdemat ko ha lutak i
kona ha esa a lallaki a umangay a
magtutod ha sikaw na. Ket i kona
ha gangatan ko i pangpadalus ko
ha totolay a manahod. Ket kona
ha pangpasina i gangatan ko ha
totolay a magmadi a manahod.
Ket kayat ko gamen a mangrugi
dan ide a gangatan! 50 Ngem ha
palungo a makapagangatak ha ide
a gangatan, masapul a magatta-
mak ha makpal a rigrigat. Ket
matagegak hanggan mobos iden-
day a rigrigat.
51 "Baka kagin moy a inuman-
gayak ha he penu maadya ko i
ngamin a rigrigat. Awan agay!
Awan a makapatalna i pinagdid-
inaggap ko, nu awan a mapasina
na pagditang ko aye. 52 Ta man-
grugi ha niyaen, gipu ta hikan,
masinasina i totolay. Kona nu
atoy i lima a tolay ha esa a
pamilya, ket magsina hidi. Ta
magkasenti i tallu ha duwa, ket
magkasenti bila i duwa ha denday
a tallu. 53 Magsina i pattama, ket
magsina i pattena, ket magsina
bila i magmanugang a hidi," kon
ni Jesus.

*"Makatandiyan moy mina Ide a
Tiyempo"*

54 Tinumulos ni Jesus ha
pagitoldu na, ha kakpalan a hidi,
"Nu maenta moy i madiklam
a ulap ha daya, ikagi moy a
dagus a maguden nokkan. Ket
nokkan, maguden man. 55 Ket
nu mabati moy i pahas a magipu
ha abagat, ikagi moy a maging
mapassi nokkan. Ket nokkan,
naging mapassi dan. 56 Ngem
aginmalmalaing kam agay! Ta
malaing kam, nu pugtowan moy i
uden, onu passi. Ngem madiyan
moy a makatandiyan i tiplad
a pangpakatandi ha tiyempo
aye. 57 Apay a madiyan moy
a makatandiyan i paggimet a
mappiya? Nokkan, nu matay
kam, madusa kam, gipu ta
madukas i paggimet moy.
58-59 "Kona ha ide i tiyempo
aye. Kona nu atoy i mayat a
mangidarum ha nikaw ha sagup-
pang na hukom. Ket ha palungo
a isaguppang na ka ha hukom,
siyempre, padasan mo a ikabos i
gahut mo. Nu awan mo mekabos
ha nikuna, sigurado a isaguppang
na ka ha hukom. Ket iyatad na ka
na hukom ha pulis. Ket ipabalud
di ka. Ket ipeta ko ha nikaw,
iday a pagbaludan i paghenan mo
hanggan mobos i ngamin a gahut
mo. Isu, makatandiyan moy mina
i mappiya a tiplad na tiyempo
aye, penu awan kam mapaliwatan
ha saguppang na hukom nokkan,"
kon ni Jesus.

13

"Magbabawi Ka onu Matay"

1 Niyaen, atoy bila ha kakpalan
aye, i nangibaheta ha ni Jesus
megipu ha ginimet ni Gobernador
Pilato. Ta pinatay ni Pilato i
kappal a Judyo a taga-Galileya,
idi nangiwagah hidi ha Dios ha
Templo. 2 Ket kinagi ni Jesus,
"Anya ha nakam moy? Kagin
moy wade a inpalobus na Dios i
pinagpatay ni Pilato gipu ta mas
madukas idagende a Judyo ngem
ha ngamin a sabali a Judyo a taga-
Galileya? 3 Awan agay! Mekalan
hidi ha nikam ngamin. Ket ipeta
ko ha nikam, a nu awan kam
sumina ha liwat moy, matay kam
bila a kona ha nidi. Matay kam
ngamin. 4 Anya i nakam moy
megipu ha dagendo a esa pulo ket
walu a taga-Siloam, idi natakneg i

torre ha nidi? Natay dawan hidi
ta mas madukas i liwat di ngem
ha sabali a tolay ha Jerusalem?
5 Awan agay! Ta maski hikam, nu
awan kam sumina ha liwat moy,
kona dalla ha denday i magimet
ha nikam nokkan. Matay kam
ngamin ha rigrigat," kon ni Jesus
ha kakpalan aye.
6 Ket inestoriya ni Jesus ha nidi
a kakpalan. "Nikuna, atoy i esa
a lallaki a makinglutak. Ket
atoy bila ha lutak na i kayo a
managenan ha 'igos' i bunga na.
Inerieriyok na makinglutak i igos
ha iday a kayo, ngem awan na
naeriyokan. 7 Isu, inpeta na ha
esa a mahagdapon ha lutak na,
'Pukanan mo iday a kayo, ta iner-
ieriyok ko dan ha tallu a tawen,
ngem awan ko pala naeriyokan
uray esa la a igos ha iday a kayo.
Adyan mo mina, penu awan na
mekabos i tabbi na lutak,' kon
na makinglutak. 8 Ngem kinagi
na mahagdapon, 'Apo, kabengan
mo bi ha esa la a tawen. Ket
lamonan ko mina, ket dattonan ko
ha pagpatabbi ha lebut na. 9 Sa,
nu magbunga, mappiya. Ket nu
awan magbunga ha esa a tawen,
papukan mo dan,' kon na mahag-
dapon." Ide i inestoriya ni Jesus
megipu ha pagbabawi.

Pahusayan ni Jesus i Babbey a Kinammol

10 Nagitoldu manon ni Jesus ha
esa a Sabado ha kapilya na Judyo
a hidi. 11 Ket atoy bila i babbey
a pinagsaket na dimonyo ha esa-
pulo ket walu a tawen. Kinam-
mol dan hikuna, a awan na kaya
isunong i baggi na. 12 Idi naenta
ni Jesus hikuna, inayagan na. Ket
kinagi na, "Manay, awan dan i
saket mo!" 13 Ket tinumulos ni
Jesus a intupo na i kamat na ha
nikuna, ket dagus a tinumaknag
ide a babbey, ta nasunong dan i
baggi na. Ket nagdeyaw hikuna
ha Dios.
14 Ngem nagingal i kapitan na
kapilya na Judyo a hidi. Ta nag-
pahusay ni Jesus ha saket, maski
ha Sabado. Isu a kinagi na kapitan
ha kakpalan a hidi ha kapilya,
"Atoy i annam a pamalak a pang-
tarabaho, ket umangay kam mina
ha dagenday a pamalak, penu
magpahusay ha baggi moy. Ngem
madukas man nu magpahusay
kam ha Sabado," kon na kapitan.
15 Ket tinabbeg ni Jesus, "Hikam
i aginpappiya! Ipeta moy a awan
kam magtarabaho ha Sabado,
ngem heya ha nikam a awan na
lakbisan i baka, onu kabayo na,
ket guyodan na ha dinom, maski
nu Sabado? 16 Niyaen, atoy he
i apo ni Abraham, ket kona ha
nagakadan na hikuna ni Satanas
ha esa pulo ket duwa a tawen,
ngem madiyan moy a malakbisan
hikuna ha pamalak a pagpaem-
mang. Agay!" kon ni Jesus.
17 Ket idi nateman di i tabbeg ni
Jesus, nasanikiyan dan i kakasenti
ni Jesus. Ngem nagragsak i
ngamin a sabali a tolay, gipu ta
mappiya man i ginimigimet ni
Jesus.

Ikalan ni Jesus i Kinadakal na Paghariyan na Dios

18 Ket kinagi ni Jesus, "Anya
wade i kekalanan ko ha
paghariyan na Dios? Kona
ha anya wade i kadakkal na?
19 Ikalan ko ito ha esa a bukal
na mustasa a inmula na lallaki
ha lutak na. Ket tinumubu ide a
bukal a hanggan dinumakkal dan
unay, ket nagraborabon i manok
a hidi ha tingitingi na. Ket kona
bila hito i pagtubu na paghariyan
na Dios ha kakpalan a tolay."
20 Ket tinumulos pala ni Jesus,
"Panyan ko a mepakatandi ha
paghariyan na Dios ha totolay?
21 Kona bila ha ide, a kona ha
lebadura. Ta nu atoy i babbey a
magluto ha tinapay na, alapan na
i ballik la a lebadura. Ket ilaok

na ha dakkal a basket na arena,
hanggan maalisan na i ngamin a
arena. Ket bumigal ide a arena.
Ket kona bila hito i pagiyalis na
paghariyan na Dios ha totolay,”
kon ni Jesus.

22 Ket tinumulos di Jesus ha
paglakad di ha Jerusalem. Ket
idi paglakad di, hinumuyot hidi
ha kada baryo ken kada ili, penu
magitoldu. 23 Ket atoy i esa a to-
lay a nagsalodsod ha, “Apo, anya
wade? Ballik la wade i totolay
a isalakan na Dios nokkan?” Ket
tinabbeg ni Jesus, 24 “Kona ha
masupit a ruwangan i biyag a
magnanayon a awan ha kahad.
Padasan mo dod a sumadap ha
ruwangan aye niyaen, ta padasan
na bila na kakpalan nokkan.
Ngem awan di kaya sumadap
nokkan.

25 “Ikaspangaregan, nu
dumemat iday a tiyempo nokkan,
i kona nu atoy i esa a makingbilay
a umikat ket seradowan na i
ruwangan na. Ket kona nu
hen kam pala ha lapos, ket
magtoktok kam ha ruwangan,
ket kona nu ipeta moy, ‘Apo,
pakilakwab mo bi i ruwangan ha
nikami!’ Agay, tabbegan na kam,
a ‘Awan takam katandi, onu taga
hadya kam!’ 26 Ket nu tumabbeg
kam ha, ‘Awan Apo, katandiyan
mo kami, ta nakipagkan kitam
ket nakipaginum kitam nikuna.
Tinolduwan mo kami ha ili mi!’
kon moy a. 27 Ngem ipeta manon
na makingbilay, ‘Awan takam
katandi onu taga hadya kam!
Umadiyo kam dan, hikam a
maggimet ha madukas!’ Ito i
kagiyan na makingbilay.”

28 Ket intulos ni Jesus, “Nokkan
nu dumemat iday a tiyempo,
maenta moy i minappo moy a hidi
a ni Abraham, ni Isak, ni Jakob,
ken ngamin a minahagpugto a
hidi. Maghen hidi ha paghariyan
na Dios. Ngem hikam i metog-
bak dan. Ket magsangisanget
ken magdigidiging kam ha rigri-
gat moy. 29 Nokkan, nu dumemat
iday a tiyempo, dumemat i to-
lay a maggipu ha ngamin a lu-
gar ha lutak: ha amiyanan, ha
abagatan, ha laod, ken ha daya.
Maski hidi a bakkan a Judyo. Ket
umetnod hidi ha paghariyan na
Dios. Ket magkan hidi ha piyesta
na Dios. 30 Ket baka kagin moy
a awan mina hidi makasaddap
ha paghariyan na Dios, ta bakkan
hidi a Judyo. Ngem ipeta ko ha
nikam, a hidi man i primero a
sakopan na Dios ha paghariyan
na. Ket ha nidi a kagin moy a mag-
palungo mina a sumadap, agay,
awan hidi makasaddap,” kon ni
Jesus.

I Pagkagbi ni Jesus ha Totolay ha Jerusalem

31 Ha iday a oras, dinumemat i
kappal a Pariseyo, penu iwadan
di ni Jesus. “Umadiyo kam dan,”
kon di. “Bumuyot kam mina ha
sabali a lugar, ta kayat ni Herod
a patayan na ka,” kon di. 32 Ket
tinabbeg ni Jesus, “Umangay kam
ha iday a mahagsikap, ket ipeta
moy a awanak pala lumapos. Ta
magtulosak a magpalakad ha di-
monyo a hidi ket magpahusay ha
masaket a hidi. Ide i gimetan
ko ha yenan a pamalak ken esa
ugma, ket hanggan matongpal ko
i panggep na Dios. 33 Ta kasor ko a
tulosan i paglakad ko ha yenan a
pamalak, ken esa ugma, ket hang-
gan dumematak ha Jerusalem. Ta
Jerusalem i kinatayan na bila na
minahagpugto a hidi.

34 “Hikam a totolay na
Jerusalem,” kon ni Jesus. “Kagbi
kam! Kanayon kam a magbuno
ha nidi a mahagpugto! Kanayon
moy a bisagan i paangayan na
Dios ha nikam! Maminmakpal a
beses a kinayat takam daponan,

a kona ha manok a lakopan na
i piyak na a hidi, ngem awanak
moy palobusan. 35 Isu, niyaen,
pabiyanan na kam na Dios, ket
pabiyanan na bila i Templo a
pinataknag moy. Ket ipeta ko
ha nikam, awanak moy maenta
manon hanggan magsoliyak, ket
ipeta moy, 'Deyawan tam hikuna
a pinaangay na Dios!'," kon ni
Jesus.

14

Magpahusay ni Jesus, Maski nu Sabado Manon

1 Idi esa a Sabado, nakipagkan
manon ni Jesus ha bilay na esa a
kapitan na Pariseyo. Ket siniiman
di ni Jesus, penu maenta di nu
makaliwat ni Jesus ha Linteg na
Judyo. 2 Niyaen, idi naghen ni
Jesus ha bilay na Pariseyo, atoy
i esa a lakay a dinumemat ha
ni Jesus. Bitiniya unay i tikad
ken labunogen na. 3 Ket sinalod-
sod ni Jesus ha Pariseyo a hidi
ken mamaestro na linteg, "Anya i
nakam moy ha Linteg tam? Anya,
mapalobusan na i pagpahusay ha
Sabado, onu ikemot na? Ta iday
kan i liwat ha linteg tam," kon ni
Jesus.
4 Ngem madiyan di a tum-
abbeg. Isu, sinalpak ni Jesus iday
a lakay a bumigi, ket pinahusay
na. Sa na, pinalakad hikuna.
5 Ket sinalodsod ni Jesus ha nidi
a inumetnod ha bilay, "Tahod
a awan kam magtarabaho ha
Sabado? Anya nu atoy i an-
nak mo a natakneg ha abot a
madisalad, o uray nu kabayo mo
la i natakneg, anya, awan kam
dod magtarabaho, penu guyodan
mo hikuna ha lapos, maski nu
Sabado?" kon ni Jesus. 6 Ngem
awan hidi tinumabbeg, ta naabak
dan hidi.
7 Niyaen, atoy bila i naawis a
hidi ha pangapon na Pariseyo aye.
Ket idi inumetnod hidi a magkan,
siniiman ni Jesus nu heya i mag-
pili ha inamakan a pagetnodan, a
para ha tolay a matangkay. 8 Ket
kinagi ni Jesus ha nidi ngamin,
"Kona hito, ipeta ko ha nikam.
Nu meawis ka ha pagbodaan,
awan kas umetnod ha inamakan
a etnodan a para ha matangkay.
Ta baka dumemat pala i mas
matangkay ngem ha nikaw. 9 Ket
baka ipeta na lallaki a magpa-
boda, 'Agay, awan kas umetnod
ha he, ta ide i pagetnodan para ha
sabali!' kon na. Ket masanikiyan
ka dan, ta paetnodan na ka ha
lamessa ha sidung. 10 Imbes na
hito, mappiya pala, nu meawis ka
ha pagbodaan, umangay ka mina
ha sidung, ket umetnod ka hay.
Ket nu maenta na ka na lallaki
a magpaboda, ipeta na ha nikaw,
'Agay, umunek kas. Makipagkan
kitam ha ontok,' kon na. Ket
awan ka masanikiyan, ket map-
piya malla i nakam na ngamin
ha nikaw. 11 Gipu ta kona ide
pala: ha nidi a magpatangkay ha
baggi di niyaen, mapasanikiyan
hidi nokkan. Ngem ha nidi a
magpadibbi ha baggi di niyaen,
mapatangkay hidi nokkan," kon ni
Jesus.

12 Ket kinagi ni Jesus ha kap-
itan na Pariseyo a nagawis ha
pangapon aye, "Nu magiyawis ka
ha esa a pangaldew onu esa a
pangapon, awan kas magiyawis
ha ilailay mo la, onu kakabiyan
mo la, onu kakaili mo a mabak-
nang. Gipu ta, awisan di ka bila
nokkan, ket iday la i gungguna
mo. 13 Bakan mina i ugali moy!
Mappiya pala nu awisan mo i
napobre a hidi, i mapikot a hidi,
i napilay a hidi, ken i nabulsak a
hidi. Kona hito. 14 Ket atoy i gung-
guna mo nokkan a maggipu ha
Dios. Gipu ta kinagbiyan mo hidi
a awan makasulet ha ginimet mo.
Ket dumemat nokkan i tiyempo
nu pabiyagan manon na Dios i

mappiya a totolay. Ket iday i
tiyempo a pagsulet na Dios ha
nikaw," kon ni Jesus.

I Estoriya a Pangipakatandi ha Paghariyan na Dios

15 Ha pangapon na Pariseyo aye,
atoy bila i esa a nakikan ha ni
Jesus. Ket idi nateman na ito
a kinagi ni Jesus, kinagi na ha
nikuna, "Mappiya i kasasaad na
makipagkan a hidi ha paghariyan
na Dios!" kon na. 16 Ket inestoriya
ni Jesus ide a pangipakatandi na,
"Atoy idi i pinagsilebra na mabak-
nang. Ket inawis na i makpal
a tolay. 17 Idi nasagana dan i
pagsilebra na, pinaangay na i esa
a tagabu na a mangipeta ha nidi
a naawis dan, 'Uyoy kam, ta ne-
sagana dan ngamin,' kon na kan
na tagabu na. 18 Ngem nagkalan
hidi ngamin, a nagpambar hidi.
Kinagi na esa, 'Kaggatang ko ha
talon. Isu, masapul a umangayak
a mangenta. Pasensiyaanak mo
bi,' kon na kan na esa. 19 Ket
kinagi na sabali, 'Kaggatang ko
ha esa pulo a nuwang. Masa-
pul a umangayak a padasan ko
hidi. Pasensiyaanak mo bi,' kon
na kan bi. 20 Ket kinagi na sabali,
'Kakabkabanga ko dalla. Awanak
dod makaangay,' kon na kan bi.
21 Sa, nagsoli i tagabu ha mabak-
nang, ket inbaheta na i megipu ha
ngamin a kinagi di a inawis na.
Dadi, agay! Nakaingal i mabak-
nang aye. Kinagi na, 'Sagidan mo.
Umangay ka dan ha karkarsada
ken dilan na ili. Ket alapan mo i
tolay a hidi ho. Maski hidi a mapo-
bre, ken mapikot, ken mabulsak,
ken mapilay a hidi,' kon na kan ni
Mabaknang. Ket nagsigida dod i
tagabu aye. 22 Niyaen, idi nagsoli
hikuna, inpeta na, 'Apo, ginimet
ko i ngamin a inbon mo, ngem
makpal pala i paghenan ha bilay
mo,' kon na kan na tagabu. 23 Ket
kinagi na mabaknang ha tagabu
na aye, 'Umangay kas ha diladilan
ha talon. Ket pasaddapan mo i
tolay a hidi, penu maputat i bilay
ko. 24 Ket ha ngamin a hidi a
inumadi ha awis ko, pulos, awan
hidi makapadas ha pagsilebra ko.
Ide dan i ipeta ko ha nikam,'
kon na kan ni Mabaknang." Ket
ito i estoriya ni Jesus megipu ha
paghariyan na Dios.

Panyan na Tolay a Magbalin a Tagabu ni Jesus

25 Idi naglakad ni Jesus, inu-
museg bila i kakpalan a tolay.
Ket sinumoleg hikuna, a inpeta na
ha nidi, 26 "Ha maski nu heya a
kayat a umuseg ha nikan, penu
tolduwan ko, masapul a ayay-
atanak na ha mas dakkal. Nu
awan dakdakkal i pinagayat na
ha nikan ngem ha sabali, awan
a mabalin a maging esa a agum
ko. Maski nu hama na onu hena
na, onu kabanga na ken annak na
a hidi, onu hekka na ken wadi
na a hidi, o maski nu baggi na
a mismo. Masapul a ayayatanak
na ha dakdakkal ngem ha nidi.
27 Ta awan a mabalin a maging
esa a agum ko, nu awan na ak
usegan, ken kabengan na i baggi
na, maski nu matay," kon ni Jesus
ha kakpalan a hidi.

28 Ket intulos na, "Ta kona ha
ide a ibilang moy mina i gastos
na paggimet moy. Nu atoy i
tolay a kayat na a magpataknag
ha mangina a bilay, siyempre,
ha palungo a paggatang na ha
aruwatan, masapul a ibilang na
i gastos na aruwatan. Ta baka
kulang i korinat na. 29 Nu awan
hikuna magbilang, baka metolnak
na la i adigi, ket awan metulos.
Isu a pagngidingiditan di nokkan
na makaenta ha pinagbilay na.
30 'Agay, nangrugi i lallaki aye ha
bilay na, ngem awan na kaya a
ubosan,' kon di man.

31 “Ket kona bila hito i ugali na
hari a hidi. Nu atoy i esa a hari,
a maglaban mina ha sabali a hari,
siyempre, ibilang na i sundalu na
a hidi. Ket nu atoy ha nikuna i
esa pulo a ribu a sundalu, ngem
atoy i duwa a pulo a ribu i sundalu
na kasenti na, nakaman na mina
nu panyan na abakan i kasenti
na. 32 Ket nu nakatandiyan na
a awan na maabak i kasenti na,
paangayan na mina i tagabu na
a mangsalpak ha kasenti na aye,
penu makiuhon hidi a awan mak-
ilaban. 33 Niyaen, hikam mina i
magnakam ha kona ha magbilang
aye. Ta awan kam makauseg ha
nikan nu madiyan moy a ibilang
i ngamin a gastos na paguseg
moy, ket nu madiyan moy a itirak
ngamin.
34 “Ket kona pala ha ide,” kon ni
Jesus, “kona bila ha asen i tolay a
mayat a umuseg ha nikan. Map-
piya i asen, ta masinggat i ennam
na. Ngem nu lompas dan i ennam
na, awan a mabalin a mapasoli i
ennam na manon. 35 Isu, awan ha
balle na. Ibanghat moy la. Awan a
mabalin a usaran moy ito a pang-
patabbi ha mula moy. Ket awan
ha balle na, maski nu pangkallab
moy ha attay. Ket kona bila
hito ha nikam. Ta hikam i kona
ha asen a masinggat. Isu, ipeta
ko ha nikam, a magteman kam
perpermi, nu masaneg moy i kagi
ko. Ket nanakaman moy, penu
pumigsa pala i panahod moy.”

15

Maragsak i Dios ha Tolay a Magbabawi ha Kinadukas

1-2 Idi esa a pamalak, dinu-
muhapduhap hidi a mahagliwat,
a kona ha mahagsinger ha buwis
a hidi ken hidi a masegkat ha
Linteg na Judyo. Ket kayat di
a magteman ha ni Jesus. Ngem
atoy bila i Pariseyo a hidi ken
mamaestro na linteg. Ket pinagk-
agikagiyan di ni Jesus, ta nakiilay
ni Jesus ha totolay a madukas, kon
di kan. Kinagi di, “Kakuyog ni
Jesus i mahagliwat a hidi. Ket
dadi pala agay, a makipagkan bila
hidi!” kon di.
3 Ket gipu ta kona hito,
inestoriya ni Jesus i pangikalan
na ha nidi. 4 Kinagi na, “Nu
atoy i esa a gasut na karnero
ha nikaw, ket mapukaw i esa,
siyempre, itirak mo i siyam a pulo
ket siyam ha talon, ket tanubukan
mo i esa hanggan maeriyokan mo.
5 Nu naeriyokan mo dan i esa,
magragsak ka, a baklayan mo iday
a karnero, ket isoli mo ha bilay
moy. 6 Nu nagsoli ka dan ha bilay
moy, ayagan mo i agagum mo, a
ipeta mo, ‘Magragsak kitam bas,
ta naeriyokan ko dan i napukaw
a karnero,’ kommo. Ket mas
maragsak ka megipu ha esa a
naeriyokan mo, ngem ha siyam a
pulo ket siyam a awan napukaw.
7 Ket ipeta ko ha nikam a kona ha
ide i kayat ko a kagiyan. Nu atoy
i esa a tolay a magbabawi ken
sumina ha ugali na a madukas,
maragsak hidi unay ha langit.
Mas maragsak hidi ha langit
megipu ha esa a magbabawi,
ngem ha siyam a pulo ket siyam
a tolay a awan makasapul ha
pagbabawi.
8 “Ket kona bila ha ide,” kon ni
Jesus, “nu atoy i esa a babbey, ket
atoy ha nikuna i sampu a pilak,
ngem napukaw i esa, maganya
hikuna? Siempre, magpagangat
hikuna ha sulu di, ket sagadan
na perpermi i ngamin a bilay di.
Ket dagdagan na i pageriyok na
hanggan a maeriyokan na dan i
pilak na aye. 9 Nu naeriyokan
na iday a pilak, magayag hikuna
ha agagum na. ‘Magragsak kitam,
ta naeriyokan ko i pilak ko,’ kon
na. 10 Kona dalla hito, ipeta ko ha
nikam, magragsak unay i anghel a

hidi na Dios nu maenta di i maski
esa a magbabawi ken sumina ha
ugali na a madukas.” Ide i nepeta
ni Jesus ha Pariseyo a hidi ken
mamaestro na linteg, ta kagin di
a awan di masapul a magbabawi.

11 “Ket kona pala ha ide,” tinu-
mulos ni Jesus, “Atoy idi i esa
a lakay ken duwa a annak na
a lallaki. 12 Inpeta na boridik
ha hama na, ‘Hama ko, iyatad
mo bi i bunong ko ha gihagihak
tam,’ kon na. Isu a binunong
na lakay i gihagihak di ha nidi
duwa. 13 Idi awan maalay, inlako
na boridik i bunong na, ket linu-
makad hikuna ha lugar a madiyo.
Idi pagdemat na, inubos na i
ngamin a korinat na ha nagas-
tador a ugali na. 14 Niyaen, idi
nobos i ngamin a korinat na, dinu-
memat i nakaro a alap ha ide a
lugar, ket nagrigat unay i boridik
heya. 15 Isu a nagpatagabu hikuna
ha esa a mannannalon. Ket
pinaangay na i boridik ha talon
na, penu pakanan na i babboy
a hidi. 16 Tahod a kayat na
a magkan, maski ha kanan na
babboy a hidi, maski nu lupas
la. Ta awan hikuna naatdinan
ha kanan. 17 Niyaen, idi sinumoli
i pakanakam na, inpeta na ha
baggi na, ‘Atoy i makpal a tagabu
ha nama ko, ket makpal i kanan
di ngamin. Ngem dandaniyak
a matay, ta awan ha kanan ko.
Mesungotak agay! 18 Umangayak
dod ha nama ko. Ket ipeta kos
ha nikuna, “Hama ko, nagliwatak
ha Dios ken ha nikaw. 19 Awanak
mo ibilang a annak mo, nu awan
mina a tagabu mo.” Kona hito
i nakam na boridik.’ 20 Isu a
sinumoli hikuna ha nama na. Ket
idi linumakad pala hikuna, in-
batabatad nama na, ket naenta na
i boridik ha madiyo. Ket kinag-
biyan na a nagbuyot hikuna, ket
ginakusan na i boridik aye. Ket in-
ammosan na hikuna. 21 Ket inpeta
na boridik, ‘Hama ko, nagliwatak
ha Dios ken ha nikaw. Awanak
mo mina ibilang a annak mo.’

22 “Ngem nagayag i lakay ha
tagabu a hidi, ‘Sigida kam, ala-
pan moy i kaaamakan a ten-
non, ket itennon moy ha nikuna.
Isangkalang moy bila ha kamat
na. Isapatos moy bila ha tikad
na. 23 Alapan moy bila i malogyaw
a baka a matabbi, ket partiyan
moy. Magsilebra kitam bas, a
magragsak kitam. 24 Ta sinumoli
i annak ko aye. Idi pinaglapos
na, kona ha natay dan hikuna.
Ngem niyaen, kebbiyag pala. Idi,
kona ha netawtaw hikuna. Ngem
niyaen, naeriyokan ko dan.’ Ide i
kinagi na hama na. Ket nagragsak
dod hidi.

25 “Niyaen, idi nagragsak pala
hidi, sinumoli i hekka na a
nagipu ha talon. Ket idi binu-
mikan hikuna ha bilay di, nate-
man na i musika ken salsala di.
26 Nagsalodsod dod hikuna ha esa
a tagabu, ‘Maganya hidi?’ kon
na hekka. 27 Ket tinabbeg na
tagabu, ‘Sinumoli i wadi mo. Ket
pinarti nama mo i malogyaw a
baka a matabbi, penu magragsak
hidi. Maragsak man ni Lakay,
ta nahusay i wadi mo,’ kon na
tagabu. 28 Ngem gipu ta kona hito,
nagingal i hekka. ket madiyan
na a sumadap ha bilay. Isu,
linumapos i hama na, ket inpeta
na a sumadap mina ha bilay.
29 Ngem kinagi na hekka ha nama
na, ‘Hama ko, hanggan idi bal-
likak pala, nagtarabahowak ha
nikaw a kona ha tagabu. Awanak
nagtalakag ha nebon mo. Ngem
hanggan niyaen, awan mo pala
inyatad, penu makipagragsakak
ha agagum ko, maski nu ballik la a
kambing. 30 Ket niyaen, nu sumoli
i boridik mo aye, pinarti mo i mal-
ogyaw a baka a matabbi! Maski
nu inubos na i gihagihak mo ha
pampam a hidi!’ kon na hekka.

31 Ngem kinagi nama na, ‘Annak
ko, kanayon taka kakuyog. Maski
nu anya i aruwatan ko, iday bila i
aruwatan mo. 32 Mappiya dod nu
magragsak kitam. Ta idi, kona ha
natay i wadi mo. Ngem niyaen,
magbiyag a tahod. Idi, kona ha
netawtaw hikuna. Ngem niyaen,
naeriyokan tam manon,’ kon na
hama.” Ide i estoriya ni Jesus ha
Pariseyo a hidi ken mamaestro
na linteg, penu makatandiyan di
i pagkagbi na Dios ha totolay a
mahagliwat.

16

I Pagitoldu ni Jesus Megipu ha Pagusar Tam ha Aruwatan

1 Ket inestoriya ni Jesus ha
agagum a tolduwan na. “Nikuna,
atoy i esa a mabaknang ken
tagabu na. I tagabu na i mahag-
dapon ha ngamin a aruwatan na
mabaknang. Ket maski nu anya
i pangilako na mabaknang, ide
a tagabu i tahod a mahagilako.
Onu atoy i kayat na mabaknang,
magpagatang hikuna ha tagabu
aye. Ngem idi esa a pamalak,
nabaheta na mabaknang a bus-
busan na tagabu i korinat na.
2 Isu, pinasaguppang na mabak-
nang i tagabu na, ket sinalodsod
na, ‘Apay? Inbaheta di a nagliwat
ka ha tarabaho mo. Igiwat mo
ha nikan i ngamin a inlista mo,
penu makatandiyan ko i liwali-
wat mo. Sa ka, awan magdapon
ha aruwatan ko nokkan,’ kon na
mabaknang.

3 “Ket linumapos i tagabu aye,
ket kinagi na ha nakam na,
‘Anya mina i gimetan ko?’ kon
na. ‘Nu awan i tarabaho ko
ha mabaknang, awan ha binag
ko ha tarabaho a madaggi. Ket
masanikiyak a makilimos,’ kon
na. 4 ‘Oni ah! Katandi ko dan!’
kon na. ‘Ide mina i gimetan
ko, penu magbalinak a ilay di,
ket respitaran di ak ha bilabilay
di nokkan. Ket maski nu awan
ha tarabaho ko, maregaluwan ko
hidi,’ kon na tagabu.

5 “Ket inpaayag na tagabu i
ngamin a nagahut ha ni mabak-
nang. Ket pinaballik na i gahut
di. Isu, naregaluwan na hidi. Idi
dinumemat i nekaesa, inpeta na
tagabu, ‘Hangan i gahut mo ha
ni mabaknang?’ 6 Ket tinabbeg
na, ‘Esa a gasut a karamba na
langis,’ kon na. Ket inpeta na
tagabu, ‘Agay, lima a pulo la mina!
Umetnod kas. Ket atoy ha he i
papeles a inlista ko ha gahut mo.
Sulitan mos ha lima a pulo la,’ kon
na tagabu.

7 “Sa na, sinalodsod na tagabu i
sabali a nagahut, ‘Hangan i gahut
mo ha ni mabaknang?’ kon na.
Ket tinabbeg na, ‘Esa a gasut a
kaban na pahay.’ Ket inpeta na
tagabu, ‘Agay, walu a pulo la
mina! Atoy ha he i papeles a
inlista ko ha gahut mo. Sulitan mo
bi. Isurat mos a walu a pulo la i
gahut mo,’ kon na tagabu.

8 “Ket idi nateman na mabak-
nang i pinaggimet na tagabu aye,
kinagi na, ‘Dadi pala, malaing iday
a tagabu. Ta nakaregalu hikuna
para nokkan nu awan hikuna ha
tarabaho,’ kon ni mabaknang.

“Isu, entan moy,” kinagi ni Je-
sus. “Dinaydayaw na mabaknang
i kinalaing na tagabu he, maski
nagsuwitik. Ta kona hito i ugali
na tolay a awan a umunod ha
nikan. Tahod a mas malaing hidi
ha pagsulet di ngem ha tolay a
nasakop na Dios. 9 Ket ipeta
ko dod ha nikam, a usaran moy
mina i aruwatan moy para ha
sabali a totolay, penu manahod
hidi ken mesalakan. Ket nokkan,
ha katay moy, ken awan moy
mausar i araruwatan moy, atoy
pala i ilailay moy ha henan moy.
Ket inaamakan i pagsalpak di ha
nikam ha paghariyan na Dios.

10 “Nu mapagtalakan i mag-
dapon ha ballik a aruwatan, ma-
pagtalakan bila hikuna nokkan
ha makpal a aruwatan. Onu
nagsileng i tolay megipu ha bal-
lik la a bagbagay, mahagsileng
hikuna nokkan megipu ha dakkal
a bagbagay. 11 Ket kona pala ha
ide, nu awan ka mapagtalakan
ha baknang ha lutak aye, awan
ka mapagtalakan ha sabali a bak-
nang a malagda, ha Paghariyan
na Dios. 12 Nu awan a mabalin
a metalak ha nikaw i aruwatan
na sabali, heya dod i mangiyatad
ha nikaw ha bagbagay a mag-
ingkuwa mo nokkan?

13 “Ta kona pala ha ide, ipeta
ko ha nikam. Nu atoy i esa a
lallaki, awan a mabalin a mag-
tarabaho hikuna ha duwa a happo
na. Nu padasan na, kasoran
na i esa, ngem maenglan na i
mekaduwa. Ket maguseg hikuna
ha esa, ngem sumina hikuna ha
mekaduwa. Ket kona bila hito
ha nikam. Nu korinat i tahod a
korsunada moy, ket nu kona ha
korinat i happo moy, awan kam
makauseg ha Dios,” kon ni Jesus.

14 Idi nateman di Pariseyo ito a
kinagi ni Jesus, inulew di hikuna,
gipu ta korinat i korsunada di.
15 Isu, kinagi ni Jesus ha nidi,
“Hikam i magpaenta ha baggi moy
ha saguppang na totolay. Ket kona
ha maguseg kam ha Dios. Ngem
katandiyan na Dios i nakam moy
a madukas. Ta i eriyokan moy la
i pagdeyaw na totolay. Ngem i
tolay a magpadeyaw ha baggi na,
iday i tolay a magpaingal ha Dios,”
kon ni Jesus.

16 Ket tinumulos ni Jesus a
nepeta na, “I kakkagi na Dios a
insurat di Moyses ken minahag-
pugto a hidi, idagende i pangi-
toldu mina ha nikam. Ket awan
pala hidi lompas. Idagende i
nagitoldu ha nikam hanggan ha
pinagdemat ni Juan a Minahag-
binyag. Nangrugi hikuna a mag-
itoldu ha mappiya a baheta, a
dandani dan i pagdemat na Hari
a paangayan na Dios, kon na.
Ket ide bila i pagibaheta ko ha
ngamin a tolay. Ket niyaen, kayat
di ngamin a pumilit a sumadap
ha Paghariyan na Dios. 17 Ngem
nanakaman moy ide, a maski
nu umawan nokkan i langit ken
ngamin a lutak, awan umawan i
maski balballik a bobon na Dios
ha Linteg ni Moyses, ken sursurat
na minahagpugto a hidi.

18 “Isu,” kon ni Jesus, “hikam
i magliwat. Ta nu atoy i esa
a lallaki a sumina ha kabanga
na, ket mangabanga manon ha
sabali, ibilang na Dios a hikuna i
mangibabbey. Ket nu atoy i lal-
laki a makikabanga ha babbey a
sinumina ha kabanga na, hikuna
bila i mangibabbey ha saguppang
na Dios.” Hito i kinagi ni Jesus ha
Pariseyo a hidi.

Ikalan ni Jesus i Mabaknang ken Mapobre

19 Sa na, kinagi ni Jesus ide a
pangikalanan na: “Nikuna, atoy
i esa a mabaknang. Ket nagten-
non hikuna ha kanginaan a ten-
non, ket nagkan ha kanginaan a
kalase na kanan. 20-21 Ket atoy
bila i esa a napobre a nagen na,
ni Lasaro. Nagsaket hikuna, ta
napeklapeklat i baggi na, hanggan
nagdeldel i asu a hidi ha limoto
na. Ket kada pamalak, inumabag
hikuna ha saguppang na bilay ni
Mabaknang. Ket kinasor na a
magkan, maski nu murkat la a
natakneg ha lamessa na mabak-
nang. Ngem pulos, awan man.
22 Niyaen, idi minatay ni Lasaro,
neyangay na anghel a hidi ha ni
Abraham, ha langit. Ket minatay
bila i mabaknang aye, ket nelab-
bang hikuna. 23 Sa, i paghenan
na, i impyerno, a nadusadusa

unay ni Mabaknang. Ket tinu-
mangad hikuna, ket naenta na
hidi ha langit, ni Abraham ken
ni Lasaro. Naenta na a kinak-
agbiyan ni Abraham ni Lasaro.
24 Ket inayagan na mabaknang,
‘Lakay Abraham, kagbiyanak mo
bi. Paangayan mo bi ni Lasaro
a maski nu karkolowan na la
i dinom, ta madusaak ha gan-
gatan aye. Maski nu itabbung
na la i gihagihay na, ket ipatagdu
na i dinom ha dila ko,’ kon na
mabaknang. 25 Ngem inpeta ni
Abraham ha mabaknang, ‘Annak
ko, nakaman mo a nikuna, idi
nagbiyag ka pala, mabaknang ka,
ket malaka la i biyag mo, ta
makpal i aruwatan mo. Ket idi
tiyempo hito, napobre ni Lasaro,
ket awan mo kinagbiyan. Isu,
niyaen, kagbiyan ko hikuna, ket
hikaw man i madusa ha impyerno
ayo. 26 Ket maski nu atoy i esa a
mayat a humapog ha nikaw, awan
a mabalin. Ta atoy i bangaw ha
lubuk hay, penu awan makaangay
ha lugar moy a magipu ha lugar
mi aye. Ket awan bila makahapog
hanggan ha lugar mi ha he i
magipu ha lugar moy ayo,’ kon ni
Abraham ha ni mabaknang.

27 “Sa na, inaged ni mabaknang
ha ni Abraham, ‘Isu, nu kona hito,
umagedak ha nikaw, Lakay Abra-
ham. Paangayan mo bi ni Lasaro
ha bilay dima ko. 28 Ta atoy
pala i lima a pattaka ko. Iwadan
na mina hidi, penu awan hidi
sumadap ha lugar a pagdusaan
aye,’ kon ni mabaknang.

29 “Ngem inpeta ni Abraham,
‘Awan agay. Atoy dan i mangiwad
ha nidi. I pinesursurat na Dios ha
ni Moyses ken ha minahagpugto
a hidi, ito mina i mangiwad ha
nidi. Magteman mina hidi ha
kakkagi na dagenday a surat,’ kon
ni Abraham.

30 “Ngem kinagi ni mabaknang,
‘Awan, Lakay Abraham. Basta nu
umangay ha nidi i esa a tolay,
a nagipu ha lugar na natay, ket
siguradowak a magbabawi hidi,
a sulitan di i madukas a ugali
di ha mappiya a ugali,’ kon ni
mabaknang.

31 “Ngem inpeta ni Abraham
ha ni mabaknang, ‘Nu awan hidi
magteman ha kakkagi na surat di
Moyses ken minahagpugto a hidi,
awan hidi mapatahodan. Maski
nu magbiyag manon i tolay a
minatay,’ kon ni Abraham.”

Ito i pangipakatandi ni Jesus ha
dagende a Pariseyo.

17

*I Pinagpakawan Tam ha Liwali-
wat na Agagum Tam*

1 Kinagi ni Jesus ha agagum na
a tolduwan na, “Magingat kam, ta
atoy i makpal a tolay a magsolisog
ken magpaliwat. Ket awan moy
hidi melisiyan. Isu, magingat
kam, ta atoy nokkan i dakkal a
parusa. Ket dakdakkal i parusa
ha tolay a magsolisog ken mag-
pasina ha totolay ha nebon na
Dios. 2 Kona ha ide, a ipeta ko
ha nikam. Marigat nu megakad
i pogedu ha tangad na tolay, ket
metogbak hikuna ha diget. Oni
ah. Ngem atoy i mas marigat
a parusa ha magpasina ha esa
a madibbi a tolay ha bon na
Dios. 3 Isu, magingat kam a awan
kam makapasina ha agagum moy
ha Dios. Magingat kam. Nu
makaliwat i agum mo, iwadan
mo hikuna. Ket nu magbabawi
hikuna, pakawanan mo. 4 Maski
nu liwatan na ka ha maminpitu
ha esa a pamalak, ken sumoli
hikuna ha maminpitu, a ipeta na
a, ‘Magbabawiyak dan.’, masapul
a pakawanan mo hikuna.” Ide
i inpeta ni Jesus ha agagum na,
a megipu ha pagpakawan di ha
kakalan di a tolay.

Megipu Ha Panahod Tam

5 Ket inaged na esa pulo ket
duwa a apostol a pinili ni Jesus,
“Ipigsa mo bi i panahod mi,” kon
di. 6 Ket inpeta ni Jesus, “Nu
atoy ha nikam i panahod a kona
ha kadakkal na bin-i na mustasa,
mabalin moy a mepeta ha dakkal
a kayo aye a, ‘Mabaghot ka dan,
ket memula ka dan ha diget!’ ket
magimet iday a inbon mo.” Ide i
nepeta ni Jesus ha agagum na a
megipu ha panahod a mapigsa.

Megipu Ha Pagserbe Tam

7 Intulos na, “Ket kona pala ha
ide, a ipeta ko ha nikam. Nu
atoy ha nikam i tagabu a sumoli
a nagipu ha pagaradowan na, onu
pagdaponan na ha karnero, awan
mo ipeta, ‘Hen ka dan, a magkan.’
8 Ta kagangay moy a magkagi
ha, ‘Magdegus ka dan, ket sulitan
mo i tennon mo, ket lutowan
mo i kanan. Sa, nu naubosak a
magkan, magkan ka bila.’ Kona
ide i ugali moy. 9 Ket awan kam
magyaman ha tagabu aye, ta iday
i tarabaho na. 10 Ket kona bila hito
ha nikam. Nokkan nu tinongpal
moy i ngamin a nebon ha nikam,
magipeta kam mina a, ‘Masaniki
kami la, ta tinongpal mi la i nebon
ha nikami,’ kon moy mina.” Ide
i inpeta ni Jesus ha agagum na
megipu ha pagserbe di ha Dios.

Pahusayan ni Jesus i Esa Pulo a Magkattal

11 Idi pinaglakad di Jesus ha
Jerusalem, linumakad hidi ha nag-
baitan na Samariya ken Galileya.
12 Ket idi binumikan hidi ha esa
a baryo, natagbuwan di i esa
pulo a magkattal. Awan hidi
binumikan ha di Jesus, ta maneg
ha linteg na Judyo nu bumikan i
magkattal ha tolay a makaradkad.
13 Imbes na, nakataknag hidi ha
madiyo ket nagayag ha, “Jesus,
Apo, kagbiyan mo kami!” kon
di mahagkattal. 14 Niyaen, idi
naenta na hidi ni Jesus, inpeta
na, “Lumakad kam dan ha padi
a hidi. Ket ipabileng moy i baggi
moy ha nidi, ta nahusay dan,”
kon ni Jesus. Sa, idi lumakad
pala hidi, agay, hinumusay hidi!
15 Ket idi nakatandiyan na esa a
hinumusay i baggi na, sinumoli
hikuna ha di Jesus. Sakay! Agay,
dineydeyaw na unay i Dios. 16 Ket
hinumakab hikuna ha saguppang
ni Jesus, penu magyaman. Ngem
temanan moy mina agay. Ta
taga-Samariya i nahusay aye, ket
nakaingal kan mina i Judyo a hidi
ken hidi a taga-Samariya, kon na
kan. 17-18 Isu, gipu ha kona hito,
kinagi ni Jesus ha agagum na,
“Entan moy. Pinahusay ko i esa
pulo a nagkattal. Ngem awan
hidi ngamin sinumoli. I esa la
a taga-Samariya i nagsoli, penu
magdeyaw ha Dios. Hadya wade i
siyam a Judyo?” kon na. 19 Sa na,
inpeta ni Jesus ha nikuna, “Ilay
ko, umikat ka. Tumulos ka dan.
Nahusay ka, gipu ta tinahodak
mo,” kon ni Jesus.

I Pagdemat na Dios a Maghari

20 Idi esa a pamalak, nagsalod-
sod i Pariseyo a hidi nu hangan i
pagdemat na paghariyan na Dios.
Ket tinumabbeg ni Jesus, “Awan
maenta na tolay i pagdemat na
paghariyan na Dios. 21 Awan hidi
makepeta a, ‘Entan mo, ha he dan
i paghariyan na Dios’ onu ‘Iho
la, ha ho, i paghariyan na Dios!’
Katandiyan moy mina ide, a kayat
na Dios a maghari ha nakam na
tolay, ha disalad na totolay. Iday i
tahod a paghariyan na Dios,” kon
ni Jesus ha Pariseyo a hidi.

22 Kobosan na ide, inpeta bila
ni Jesus ha agagum na, “Dumemat
i tiyempo nokkan nu kayat moy
a maenta i pagsoli na Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay, maski esa
la a pamalak i paghari ko. Ngem
awan moy maenta. 23 Ha iday a
tiyempo, atoy i kappal a magkagi

ha, ‘Atoy ni Cristu ha ho!’ onu
‘Atoy ha he ni Cristu!’ kon di.
Ngem awan moy hidi usegan, ket
awan moy hidi tahodan. 24 Ta
nokkan nu sumoliyak ha lutak,
kona ide i pagsoli ko, a kona ha
killat a maggangat ha ngamin a
langit. Ket madinnang hito, ket
maenta na ngamin a tolay. Kona
iday bila i pagsoli ko ha kasagup-
pangan. 25 Ngem masapul pala a
magattamak ha makpal a rigrigat.
Ket masapul a madiyan na ak na
kababayan tam.

26 “Ha kasaguppangan, ha
tiyempo na pagsoli ko, magkalan
i ugali na totolay ken ugali na
tiyempo ni Noe, nikuna naalay
dan. 27 Idi tiyempo di Noe,
awan hidi nagnakam ha Dios. Ta
nagnakam la hidi ha pinagragsak
di. Ket nakipagkan hidi, nakipag-
inuman hidi, nakipagboda hidi.
Kona dalla ito i ginimigimet di,
hanggan bigu la a nagsaddap
di Noe ha dakkal a barko. Sa,
dinumemat i kadakalan a layus.
Ket nebulod hidi ngamin a awan
nagnakam ha Dios.

28 “Ket kona bila ide i kekalan
na tolay nokkan. Ta kona
bi idi tiyempo di Lot, ket
nakipagkan hidi, nakipaginuman
hidi, nakanggatang hidi, naglako
hidi, nagmula hidi, nakangsogkab
hidi. 29 Ngem awan hidi nag-
nakam ha Dios. Ket tinumulos
la hidi hanggan bigu a pinalapos
na Dios di Lot, ha lapos na ili di a
Sodoma. Ket bigu la, a pinataknag
na Dios i gangatan a nagipu ha
langit, hanggan natay hidi ngamin
a nagkabeng ha Dios. Isu, bigu
la i pinangrakrak na Dios ha
nidi ha Sodoma. Ket sigida la i
pinangisalakan na ha di Lot, ta
linumapos hidi.

30 “Ket kona bila hito i tiyempo
nokkan, nu ipaenta na Dios i An-
nak na Dios a Nagbalin a Tolay.
Ta makaenta i ngamin a tolay. Ta
madinnang ito. 31 Ket nokkan, nu
dumitang iday a pamalak, kabeng
mon i aruwatan moy a matirak ha
bilay moy. Ket nu hen kam ha
lapos, awan kam sumoli ha bilay
penu alapan i aruwatan moy. Onu
lumakad kam ha talon, awan kam
sumoli ha bilay. 32 Manakam moy
i kabanga ni Lot, a napatay na
Dios ta kayat na a sumoli. 33 Maski
nu heya a magikemot ha biyag na
ha Dios, penu makatulos ha pag-
biyag na, matay hikuna nokkan.
Ket maski nu heya a mangpabiyan
ha baggi na a maski matay gipu ha
nikan, makabiyag manon hikuna
ha magnanayon.

34 “Ket ipeta ko ha nikam, a kona
bila ha ide nokkan, ha tiyempo
a pagsoli ko. Nu magsoliyak ha
kallap, ket atoy i duwa a lallaki
a magduhog, ngem esa la i mana-
hod ha nikan, bigu la a alapan ko
i esa a umuseg ha nikan. Ngem
matirak la i agum na. 35 Onu
kona bila ha ide, nu atoy i duwa
a babbey a magbiyu, ngem esa
la i manahod ha nikan, bigu la
a alapan ko i esa a makauseg ha
nikan. Ngem i agum na, awan
makauseg,” kon ni Jesus.

37 Ket sinalodsod na agagum
na, “Apo, hadya a magimet ide?”
Ket tinabbeg ni Jesus, “Madinnang
nokkan i pagsoliyan ko. Ikaspan-
garigan, nu maenta moy i kak-
palan a wakwak, makatandiyan
moy a atoy i bangkay a awan
nelabbang. Ket kona bila hito
nokkan ha pagsoli ko, ta maenta
na ngamin a tolay.”

18

Dagdagan Tam Mina i Pagkararag Tam

1 Ket nagiestoriya ni Jesus ha
agagum na, penu katandiyan di a
kanayon mina hidi a magkararag,
ket awan maging malupoy, onu
maggimak ha pagkararag di. 2 Isu,

inestoriya na, “Atoy idi i esa a
hukom ha ili. Awan hikuna
manteng ha Dios, onu magrespi-
tar ha maski nu heya a tolay.
3 Ket atoy bila, ha iday a ili,
i esa a babbey a nabilu. Ket
kanayon hikuna inumangay ha
ni hukom penu umaged. ‘Dapo-
nanak mo bi ha kasenti ko,’ kon
ni Bilu. 4 Ket naalay a nagmadi
ni hukom. Ngem idi nobos i
naalay a tiyempo, ninakam na, a
‘Awanak manteng ha Dios, onu
magdeyaw ha maski nu heya a
tolay. 5 Ngem gipu ta kanayon na
tappagan i tarabaho ko, daggapan
ko mina hikuna. Nu awan ko
hikuna daggapan, paungan na ak
na bilu aye,’ kon ni hukom.”

6 Intulos ni Jesus, “Temanan
moy i kinagi na madukas a hukom
aye. Ta maski awan hikuna ha
kagbi, inaguman na i bilu, ta
dagdagan na a magaged. 7 Isu,
magsiguradowak ha nikam, a agu-
man na Dios i tolay a hidi a pinili
na. Ta hidi i magpakagbi ha
nikuna ha kanayon a pamalak ken
kallap. Ket awan na pemasan i
daggap na. 8 Masigida malla i
pagagum na Dios. Ngem maski
nu kona hito i daggap na Dios,
nu magsoliyak nokkan ha lutak
aye, ballik la wade i totolay a
manahod ken magkararag, onu
makpal wade hidi?” kon ni Jesus
ha agagum na.

*Ikalan ni Jesus i Tolay a Ag-
inaawan ha Liwat ken Tolay a
Makatandi a Makpal Dan i Liwat
Na*

9 Inestoriya manon ni Jesus ha
totolay a nagkagin a mappiya i
baggi di, a awan ha liwat di,
ken magulew ha sabali a totolay.
10 Inestoriya ni Jesus, “Inuman-
gay i duwa a lallaki ha Templo,
penu magkararag. Pariseyo i
esa, ket mahagsinger ha buwis
i sabali. Sa hidi, nagkararag a
duwa. 11 Kona ha ide i kararag na
Pariseyo, a tinumaknag hikuna a
esesa ket nagkararag ha nakam na
a, ‘Dios, magyamanak ha nikaw,
ta awanak nagliwat a kona ha
sabali a tolay. Awanak magtakaw,
awanak magsileng, awanak mag-
ibabbey, onu maski kona ha iday
a mahagsinger ha buwis. Magya-
manak ha nikaw, ta awanak nagli-
wat a kona ha nikuna. 12 Ket
magpesungotak ha baggi ko, ha
mamenduwa a pamalak ha esa
a dominggo, penu mappiya i
pagkararag ko. Ket iyatad ko
ha nikaw i pagkasangapulo na
ngamin a alapan ko,’ kon ni
Pariseyo.

13 “Ngem bakkan i mahagsinger
ha buwis, ta masaniki hikuna.
Tinumaknag la hikuna ha madiyo,
ket tinumokham la, ta masaniki
hikuna. Awan hikuna tinu-
mangad ha langit. Imbes na,
nagsanget dalla, ta hikuna i nag-
babawi a tahod. Inpeta na,
‘Ananay, Apo Dios, kagbiyanak
mo bi, ta nagliwaliwatak unay,’
kon na mahagsinger ha buwis.

14 “Ipeta ko ha nikam,” kon ni Je-
sus, “idi sinumoli hidi ha bilay di,
napakawan dan i mahagsinger ha
buwis. Ngem awan napakawan
i Pariseyo. Gipu ta maski nu
heya a magpadeyaw ha baggi na
niyaen, hikuna i mapasanikiyan
nokkan. Ngem maski nu heya a
magpadibbi ha baggi na niyaen,
hikuna i madeyawan nokkan,”
kon ni Jesus. Ito i netoldu ni
Jesus ha nidi a nagulew ha sabali
a totolay.

I Kagbi ni Jesus ha Annak a Hidi

15 Idi esa a pamalak, atoy i
kappal a tolay a nangiyangay
ha annak di ha ni Jesus, penu
itupu na i kamat na, ket bendisy-
onan na hidi. Ngem idi netan
na agagum ni Jesus, binahang
di hidi a nangiyangay ha annak.

16-17 Ngem inayagan ni Jesus i
annak a hidi, “Uyoy kam he,” kon
na. Ket inpeta na ha agagum
na, “Palobusan moy a umangay
i annak a hidi ha nikan. Awan
moy hidi salenan, ta magkalan
hidi ha totolay a sumasaddap ha
paghariyan na Dios. Inaamakan
man i panahod di. Ket kona bila
hito i kayat na Dios ha totolay
a masakop na. Tamos. Ipeta
ko ha nikam, nu awan a kona
ha annak i panahod moy, awan
kam makasaddap ha paghariyan
na Dios,” kon ni Jesus ha agagum
na.

I Mabaknang a Tolay

18 Ket nagsalodsod i esa a Judyo
a matangkay, “Mappiya a Mae-
stro, mappiya i gimetan mo. Isu,
ipeta mo bi. Anya mina i gimetan
ko, penu mapadas ko i biyag
ha Dios ha magnanayon?” kon
na. 19 Ket tinabbeg ni Jesus,
“Apay wade a ipeta mo a ‘Map-
piya’ i gimetan ko? Ta Dios la
i ‘Mappiya’. Awan ha ‘Mappiya’
nu awan i Dios la. Ket anya
mina i gimetan mo, penu ma-
padas mo i biyag ha Dios ha mag-
nanayon? Iday dod i kayat mo
a makatandiyan? 20 Katandi mo
dan i bobon na Dios a insurat ni
Moyses, a awan ka mangibabbey,
awan ka magbuno, awan ka mag-
takaw, awan ka magsileng. Ket
deyawan mo i hama ken hena
mo. Idagende i bobon na Dios ha
nikaw,” kon ni Jesus.

21 Ket tinabbeg na matangkay a
Judyo, “Ginimet ko dan i kona hay,
idi kaballik ko,” kon na.

22 Ket idi nateman ni Jesus i
tabbeg na, kinagi ni Jesus, “Kulang
ka pala ha esa a gimetan mo.
Ilako mo dan i ngamin a aruwatan
mo. Ket iyatad mo i korinat ha
napobre a hidi. Ket nu gimetan
mo ide, makabaknang ka nokkan
ha langit. Ket ide bila, umunod
ka dan ha nikan.” kon ni Jesus ha
Judyo aye a matangkay.

23 Ngem idi nateman na ito
na mabaknang, naladingit hikuna
unay. Ta mabaknang hikuna
gamen. 24-25 Ket idi naenta ni
Jesus i pagladingit na, kinagi na,
“Tahod a marigat ha mabaknang
a hidi, nu kayat di a sumadap ha
paghariyan na Dios. Mas malaka
a meturok i makadakklan ha abot
na dagum, ngem makasaddap
i mabaknang ha paghariyan na
Dios,” kon na.

26 Ket kinagi na nakateman a
hidi, “Isu, nu kona hito, heya dod
i mesalakan nokkan? Pulos a
awan a mabalin a makabiyag ha
magnanayon!” kon di.

27 Ket kinagi ni Jesus, “Tamos.
Awan a makesalakan i tolay ha
baggi na. Ngem maski nu anya a
awan a mabalin ha tolay, mabalin
man iday ha Dios,” kon ni Jesus.

28 Ket kinagi ni Pedro, “Apo,
katandi mo a intirak mi i ngamin
a kukwa mi, penu umunod kami
ha nikaw,” kon na.

29-30 Ket kinagi ni Jesus, “Oni
man, ket ipeta ko ha nikam, a
maski nu heya a magayat ha Dios
ha dakdakkal ngem ha ngamin a
kukwa na, makabiyag hikuna ha
magnanayon. Kona nu matirak
na i bilay na, i kabanga na, i
patakka onu hama ken hena na,
onu annak na, penu magserbe
ha paghariyan na Dios. Agay,
hikuna i atdinan na Dios ha mas
makpal ha niyaen a tiyempo. Ket
nokkan, ha tiyempo a dumemat,
makibiyag hikuna ha Dios ha
magnanayon.” Ito i inkari ni Jesus
ha agagum na.

I Mekatallu a Pagpugto ni Jesus Megipu ha Katay Na

31 Sa na, inyadiyo ha ballik
ni Jesus i esa pulo ket duwa
a pinili na. Ket inpeta na ha
nidi, “Katandiyan moy mina ide.
Umangay kitam ha Jerusalem. Ket

nu dumitang kitam nokkan, ma-
tongpal i ngamin a nesurat na
minahagpugto a hidi megipu ha
Annak na Dios a Nagbalin a To-
lay. 32 Ket madakapak nokkan, ket
meyangayak ha bakkan a hidi a
Judyo. Ket makayagan diyak, a
pasanikiyan di ak, ken loktaban
di ak. 33 Sa di ak, sabdan, ket
patayan di ak. Ngem nokkan pala,
ha mekatallu a pamalak, magbiya-
gak manon." Ito i inpugto ni Jesus.
34 Ngem awan di nakatandiyan,
ta kona ha inpalimid na Dios i
kayat na kagiyan aye. Isu, awan
di nakatandiyan i kinagi ni Jesus.

Kagbiyan ni Jesus i Lallaki a Bulsak

35 Idi binumikan hidi ha ili a
Jeriko, atoy i esa a bulsak a inu-
metnod ha hikeg na karsada. Nag-
palimos hikuna. 36 Ket idi nate-
man na i kakpalan a tumataleb,
nagsalodsod hikuna nu anya i
magimet ha hay. 37 Ket nepeta
ha nikuna, "Tumataleb di Jesus
a taga-Nasaret," kon di. 38 Isu a
inayagan na, "Jesus, apo ni Dabid,
kagbiyanak mo bi!" kon na. 39 Ket
nagpadas i nagpalungo a hidi a
pataranan di hikuna a magayag.
Ngem impigsa na pala i pagayag
na. "Apo ni Dabid, kagbiyanak mo
bi!" kon na. 40-41 Hinumuyot dod
ni Jesus, ket inbon na a alapan
di hikuna. Ket idi nakabikan
dan hikuna ha ni Jesus, sinalod-
sod ni Jesus, "Anya i kayat mo
a gimetan ko ha nikaw?" kon
na. Ket tinabbeg na, "Apo, kayat
ko a makaenta," kon na. 42 Ket
kinagi ni Jesus, "Alan, makaenta
ka! Makaenta ka dan, ta mana-
hod ka ha nikan," kon ni Jesus.
43 Ket dagus a nakaenta hikuna.
Ket inumunod hikuna ha ni Je-
sus. Nagdeydeyaw hikuna ha Dios
unay. Ket idi naenta na ngamin
a tolay, nagdeydeyaw bila hidi ha
Dios.

19

*Manahod i Kapitan na Ma-
hagsinger ha Buwis*

1 Kobosan na, tinumulos di Jesus
a tumaleb ha Jeriko. 2 Ket atoy
ha karsada i esa a lakay a taga-
Jeriko. I nagen na ni Sakiyo.
Hikuna i kapitan na mahagsinger
a hidi ha buwis, ket mabaknang
hikuna. 3 Niyaen, kinayat na
a maenta ni Jesus, ngem awan
nakaenta, ta apapugkal la hikuna.
Ket makpal i tolay ha saguppang
na. 4 Isu, binumuyot hikuna ha
palungo. Ket inumunek ha kayo
a sikamoro, penu maenta na ni
Jesus, a tumaleb. 5 Ket idi dinu-
mitang ni Jesus ha iday a kayo,
tinumangad ni Jesus. Ket kinagi
na ha ni Sakiyo, "Sigida kas, a
umugsad ka dan. Ta dumagus
kami ha bilay moy," kon ni Jesus.

6 Ket sigida dod a inumugsad ni
Sakiyo. Ket neyangay na di Jesus
ha bilay na. Dadi pala, a naragsak
ni Sakiyo. 7 Ngem nagnabinabi i
tolay a hidi, "Hinumuyot di Jesus
ha bilay na madukas a tolay," kon
di.

8 Ket ha bilay di Sakiyo, tinu-
maknag na, a inpeta na ha ni Je-
sus, "Apo, entan mo bi. Ta iyatad
ko i gudwa na aruwatan ko ha
napobre a hidi. Ta kayat ko a mag-
babawi. Ket nu nakasuwitikak ha
maski nu heya, sobra pala isoli ko
ha nidi. Isoli ko i mamenuppat
ha maski nu heya a sinuwitik
ko," kon ni Sakiyo. 9 Ket inpeta
ni Jesus, "Ha yenan a pamalak,
inadya na Dios i liwaliwat mo, ket
awan kam madusa nokkan. Ta
dinumitang dan i pagsalakan moy
ha nikaw, ken kabanga mo, ken
annak moy, gipu ta ginimet mo
dan ha yenan a pamalak a kona
ha minappo moy, a ni Abraham.
Ha yenan a pamalak, tinahod mo
bila i Dios. 10 Hikan i Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay. Ket i

panggep ko a eriyokan ko i totolay a nasalenan ha Dios gipu ha liwaliwat di, ket isalakan ko hidi,”
kon ni Jesus.

I Tagabu a Mapagtalakan

11 Tinumulos ni Jesus a magitoldu ha nidi, gipu ta binumikan
dan hidi ha Jerusalem, ket kagin di a dandani dan i pagdemat na
paghariyan na Dios ken magbalin a hari ni Jesus. 12 Isu, inestoriya ni
Jesus i pangpatoldu na, a “Atoy idi i matangkay a lallaki a inumangay
ha lugar a madiyo, a mangalap ha pagturay na a maghari. Sa
hikuna, magsoli pala nokkan, kon na kan. 13 Niyaen, idi palungo
a paglakad na, inayagan na i esa pulo a tagabu na, ket inyatad na
i korinat ha nidi. Inyatad na i mekalan a balle na balitok ha
kada tagabu. Ket inpeta na ha nidi, ‘Idagende mina i pangsulet
moy hanggan magsoliyak,’ kon na kan na matangkay. 14 Niyaen,
atoy bila i kaili na a hidi. Ket madiyan di kan ide a matangkay a
lallaki. Pinaangay di dod i kappal a tolay ha hari a pangipetan di
a, ‘Madiyan mi ide a lallaki a magturay ha nikami,’ kon di kan.

15 “Niyaen, idi inalap na i pagturay na a maghari, nagsoli i
matangkay. Ket idi kaddemat na ha ili, kayat na a katandi nu
hangan i nenayon di ha baknang na. Isu, inbon na a sumaguppang
i tagabu a hidi, a mangipeta. 16 Ket idi sinumaggupang i esa, inpeta
na, ‘Apo, inyatad mo i esa a balitok ha nikan. Niyaen, mesoli ko
ha nikaw i esa pulo a balitok,’ kon na. 17 Ket kinagi ni matangkay,
‘Mappiya ka dan! Gipu ta mapagtalakan ka ha ballik a korinat
ko, paggubernadoran taka ha esa pulo a ili,’ kon ni matangkay.

18 “Idi sinumaggupang i mekaduwa, inpeta na ha ni
matangkay, ‘Apo, inyatad mo ha nikan i esa a balitok. Niyaen,
mesoli ko ha nikaw i lima a balitok,’ kon na tagabu. 19 Ket
kinagi ni matangkay, ‘Mappiya ka bila. Paggubernadoran taka ha
lima a ili,’ kon ni matangkay.

20-21 “Niyaen, atoy pala i esa a tagabu a sinumaggupang, ket
inpeta na ha ni matangkay, ‘Apo, ide dan i neyatad mo ha nikan.
Nedulin ko ide ha hamet, ket intago ko, gipu ta mantengak ha
nikaw. Ta katandiyan ko a hikaw i mahagpaalap, a ide i ugali mo, a
alapan mo kan i bunga, a maski awan mo nemula. Ket akutan
mo i maski awan mo a kukuwa,’ kon na tagabu. 22 ‘Ay tod,’ kinagi
ni mabaknang ha nikuna, ‘Hikaw i madukas a tagabu! Iday
a kinagi mo, i mangpaliwat ha nikaw! Katandiyan mo dod a
mahagpaalapak, ta alapan ko kan i bunga a maski awan ko nemula?
Ket akutan ko i maski awan ko a kukuwa? 23 Isu, nu kona
hito i nakam mo, apay awan mo isadap i balitok ko ha bangko,
penu maalap ko mina i tutubu ko?’ kon ni matangkay.

24 “Sa na, kinagi ni matangkay ha sabali a hidi, ‘Alapan moy
i balitok ha nikuna, ket iyatad moy ha nekaesa a nagalap ha esa
pulo a balitok.’ 25 Ket kinagi di ha ni matangkay, ‘Apo, atoy dan
ha nikuna i esa pulo a balitok!’ 26 Ngem tinabbeg ni matangkay,
‘Ipeta ko ha nikam. Ha nikuna a mapagtalakan ko, atdinan ko pala
ha mas makpal. Ngem ha nikuna a awan ko mapagtalakan, maski i
ballik la a intalak ko ha nikuna, iday i adyan ko ha nikuna.

27 “ ‘Ket niyaen, ha kasenti ko a hidi a madiyan di ak a
maghari, alapan moy hidi, ket patayan moy hidi ha saguppang
ko,’ kon ni matangkay.” Ide i nepangpakatandi ni Jesus megipu
ha pagdemat na paghariyan na

nokkan. 28 Kinagi ni Jesus ito ha
kakpalan a hidi. Sa, nagpalungo
di Jesus a umangay ha Jerusalem.

I Pagdemat ni Jesus ha Jerusalem

29 Idi binumikan hikuna ha il-ili
a Betpeg ken Betani, ha amugod
na Olibet, inbon na ha duwa a
agum na, 30 "Umangay kam ha ili
ha kalipat. Atoy ha ho i kabayo
a urbon pala. Nu dumitang kam
ha ili ayo, lakbisan moy i urbon
heya, ket lagedan moy a iyangay
ha he. 31 Nu atoy i magsalodsod
ha, 'Apay a lakbisan moy ide a
urbon?', ipeta mos, 'Kasor ni Apo
ide.' " kon ni Jesus.

32 Isu, inumangay i agagum ni
Jesus, ket naenta di i urbon a
kona ha nepeta ni Jesus. 33 Ket
idi linakbes di i urbon aye, atoy i
makingkabayo a nagsalodsod ha,
"Apay a lakbisan moy iday a ur-
bon?" 34 Ket tinabbeg di, "Kasor ni
Apo ide."

35 Isu a linaged di i urbon
a kabayo ha ni Jesus. Sa di,
pinalayat i tennon ha adag na,
a pagetnodan ni Jesus. 36 Ket
idi nagsakay hikuna ha kabayo,
inyabak na kakpalan i tennon di
ha dilan. 37 Dadi agay. Nakabikan
dan hikuna ha Jerusalem, ha bug-
sok na amugod na Olibet. Ket
maragsak i pinagdeyaw di ha
Dios, gipu ha ngamin a milagro
a naenta di. Napigsa agay i
pinagdeyaw na agagum ni Jesus.
38 Kinagi di, "Deyawan tam i Hari
a pinaangay na Dios. Patalnaan
na i kasasaad tam ha Apo Dios!
Deyawan tam i Dios a kaontokan!"
kon di.

39 Ngem atoy bila i Pariseyo a
hidi. Ket kinagi di ha ni Jesus,
"Maestro, pagimakan mo i agum
mo a hidi." 40 Ngem tinabbeg ni
Jesus, "Ipeta ko ha nikam, maski
nu awan magdeyaw idagende a
tolay, magdeyaw paman i bitu-
bitu," kon ni Jesus.

41 Niyaen, idi binumikan ni
Jesus ha Jerusalem, ket naenta
na iday a ili, agay, nagsanget
hikuna, gipu ta kinagbiyan na
hidi a kaili na. 42 Ket kinagi
na, "Hikam a taga Jerusalem,
katandiyan moy mina i pang-
patalna ha kasasaad moy. Ngem
awan moy pala makatandiyan.
43 Dumitang nokkan i madukas a
tiyempo, nu maglebut ha nikam
i kakasenti moy. Ket awan kam
makalapos. 44 Dadailan di kam
nokkan, ken ngamin a tolay ha
disalad na Jerusalem aye. Ket
rakrakan di i ngamin a bilay moy.
Maski i bitu-bitu ha padding na
bilay moy, awan metupo nokkan.
Pasig la a marakrak. Ta awan moy
makatandiyan i tiyempo nu dinu-
mitang i Apo Dios a magsalakan
mina ha nikam," kon ni Jesus.

45 Sa, sinumadap ni Jesus ha
Templo. Ket binugew na i ma-
haglako a hidi. 46 Kinagi na,
"Nesurat ide ha libro na Dios, 'I
bilay ko i bilay mina a pagkararar-
agan,' kon na Dios. Ngem insulet
moy dan ito ha paghenan na ma-
hagtakaw," kon ni Jesus.

47 Ket nagitoldu ni Jesus ha
kada pamalak ha Templo. Ket
kinayat a bunowan na matangkay
a papadi ken mamaestro na linteg
ken panglakayan a hidi na Judyo.
48 Ngem awan di nakatandiyan nu
panyan di a mabuno, ta kanayon a
nagteman i kakpalan ha pagitoldu
ni Jesus.

20

*I Salodsod Di Megipu ha Pagtu-
ray ni Jesus*

1 Idi esa a pamalak, hen ni Jesus
ha Templo a magitoldu ken mag-
ibaheta ha mappiya a gimigimet
na Dios. Ket atoy bila i dinu-
memat i kakasenti ni Jesus, hidi a

matangkay a papadi, ken mamaestro na linteg, ken panglakayan a
hidi na Judyo. 2 Ket sinalodsod
di ha nikuna, “Ipakatandi mo bi
i kalintegan mo a manggimet ha
dagende a bagay. Heya i nangiyatad ha nikaw ha turay a kona
he?” kon di.
3 Ket tinabbeg ni Jesus, “Ha
palungo, palobusanak mo bi a
magsalodsod ha nikam. 4 Ipeta
moy bi nu hadya i nagipuwan
na turay ni Juan a magbinyag?
Nagipu ha Dios, onu nagipu la ha
sabali a tolay?” kon ni Jesus.
5 Sa hidi, naginuhon nu anya
mina i tabbeg di. “Nu ipeta tam
a nagipu ha Dios i turay ni Juan,
metabbeg ni Jesus, a ‘Apay dod,
awan kam nanahod ha ni Juan?’
6 Ngem nu ipeta tam a nagipu
la ha sabali a tolay, ket bisagan
na kitam na kakpalan aye. Ta
tahodan di a tahod a mahagpugto ni Juan.” 7 Isu, tinabbeg
di, “Awan mi makatandiyan nu
hadya i nagipuwan na turay ni
Juan a magbinyag.”
8 Ket tinabbeg ni Jesus, “Isu, ta
awanak moy tinabbegan, awan ta
kam bila tabbegan nu anya i turay
ko a manggimet ha dagende a
bagay,” kon ni Jesus.

Iestoriya ni Jesus Megipu ha Totolay a Magbuno ha Anak na Makinlutak

9 Ket inestoriya ni Jesus ide a
pangpakatandi na ha kakpalan a
hidi. “Atoy idi i esa a lakay,
ket minulaan na i lutak na ha
ubas. Ket inpaabang na ha
makitalon a hidi. Sa hikuna,
linumakad ha maalay. 10 Idi
dinumemat i tiyempo na pagbunga na ubas, pinaangay na i
esa a tagabu a mangalap mina
ha bunong na. Ngem ha makitalon a hidi, nagdanog hidi ha
tagabu aye. Ket pinalakad di
hikuna, a awan nakaalap. 11 Isu,
pinaangay na lakay i sabali a
tagabu na. Ngem dinanog di bila
hikuna. Ket pinasanikiyan di.
Ket pinalakad di bila. Ket awan
manon nakaalap.
12 “Sa na, pinaangay na lakay
i mekatallu a tagabu na. Ngem
pinasaketan di bila hikuna, ket
binugew di. 13 Sa na, kinagi na
lakay a makinlutak, ‘Anya mina i
gimetan ko? Ay, ide dan. Paangayan ko i annak ko a esesa
a ayatan ko. Ta siguradowak
a deyawan di hikuna!’ kon ni
Lakay.
14 “Ngem idi naenta na makitalon a hidi, naginuhon hidi, ‘Ide
i magtawid ha lutak ni Lakay!
Patayan tam mina hikuna, penu
hikitam mina i magtawid ha lutak
na aye,’ kon di. 15 Ket dinakap di
dod, ket inyangay di ha lapos na
lutak, ket binuno di hikuna.
“Niyaen,” tinulos ni Jesus, “anya
i nakam moy? Anya wade
i gimetan na lakay a makinlutak? 16 Siyempre, ah? Dumemat
hikuna ken patayan na hidi a
makitalon. Sa na, iyatad iday a
lutak ha sabali a totolay,” kon ni
Jesus.
Ket idi nakatandiyan na kakpalan a hidi a magistoriya ni Jesus megipu ha Israel, kinagi di,
“Adanay, awan mina a kona hito!”
kon di.
17 Ngem inaamatan na hidi ni
Jesus, a kinagi na, “Anya dod
i nakatandiyan moy megipu ha
Cristu, ken hidi a magmadi ha
Cristu. Ta pinapugto na Dios ket
Inpesurat na, a ‘Ginayak ko dan i
esa a inaamakan a pogedu, para
ha bilay ko. Ngem madiyan na
a usaran na tarabahador a hidi.
Ngem maski nu kona hito, idatton
ko ide a pogedu ha suli na bilay
a pangadigi ha ngamin a bilay
ko,’ kon na Dios. Ket ipeta ko
pala ha nikam,” kinagi ni Jesus,
18 “Maski nu heya a mangsenti ha

ide a pogedu, matangpod hikuna
nokkan. Ket ha nikuna a magk-
abeng ha ide a pogedu, hikuna
i hamsitan na pogedu aye, ket
meyappah hikuna nokkan ha pa-
has.” Ide i pangikalan ni Jesus ha
totolay a awan a manahod.
19 Ket ha mamaestro na linteg
ken matangkay a papadi, kinayat
di a dakapan ni Jesus a dagus,
ta nakatandi hidi a neestoriya ni
Jesus ito a pangsenti na ha nidi.
Ngem kinumanteng hidi ha kak-
palan a tolay. 20 Isu, naguray hidi
ha gundaway di. Ket nagpagga
hidi ha kappal a lallaki a aginpap-
piya, penu masiluwan di mina ni
Jesus ha salodsod di. Bareng kan,
nu atoy i kagi ni Jesus a mesenti
ha Linteg na Roma, ket dakapan
di, ket meyangay di hikuna ha
gobernador.
21 Isu, inumangay hidi a agin-
pappiya, ket sinalodsod di, “Mae-
stro, katandi mi a tahod i pag-
itoldu mo. Ket katandi mi a
magitoldu ka ha tahod megipu ha
kagbi na Dios ha totolay. Ket
katandi mi bila a awan ha idum-
duma mo, maski matangkay onu
madibbi. 22 Isu a salodsod mi
ha nikaw. Makaliwat kitam ha
Linteg tam a Judyo, onu awan, nu
magpaga kitam ha buwis ha Hari
na Roma?” kon na aginpappiya a
hidi.
23 Ngem nakatandiyan ni Jesus
a surbaran di hikuna. Isu, kinagi
na, 24 “Ipaenta moy ha nikan i
korinat. Ket ipeta moy bi, nu heya
i retrato aye, ken heya i nagen a
nepasurat ha he?” kon ni Jesus.
“Iday i Hari na Roma,” kon di.
25 Ket kinagi ni Jesus, “Isu, iy-
atad tam mina ha Hari na Roma
i kukuwa na a hidi, idagende a
bagbagay a atoy ha rupa na ken
nagen na. Ket iyatad tam mina ha
Dios i kukuwa na Dios, idagenday
a bagbagay a atoy i karuprupa
na Dios, a kona ha ayat tam, ken
nakam tam, ken pigsa tam,” kon
ni Jesus.
26 Agay, naskal la hidi ha tabbeg
na. Ket awan hidi nakakagi.
Ket awan di hikuna nasiluwan ha
saguppang na kakpalan.

*I Salodsod Megipu ha Pinag-
biyag na Manon na Minatay*

27 Niyaen, inumangay ha ni Je-
sus i kappal a Saduseyo. (Hidi
i Judyo a awan a manahod a
magbiyag manon i totolay a mi-
natay dan.) 28 Ket sinalodsod di,
“Maestro, insurat ni Moyses ide
a linteg, a ‘Nu matay i lallaki a
atoy kabanga na, ket awan pala
ha annak, masapul na wadi na a
magkabanga ha ipag na a nabilu,
penu magenak hikuna. Ket ibi-
lang di mina i annak na a annak
na hekka na a minatay,’ kon ni
Moyses. 29 Niyaen, Maestro, atoy
idi i pitu a kabsat a lallallaki.
Ket nangabanga i hekka, ngem
minatay hikuna a awan ha annak
na. 30 Ket kinabanga na wadi
na i ipag na heya a nabilu. Ket
minatay bila hikuna a awan ha
annak na. 31 Ket kona bila hito
ha nekatallu. Ket kona bila hito
hanggan ha nekapitu. Minatay
hidi ngamin a awan ha annak di.
32 “Sa, minatay i babbey ha
dilokod. 33 Isu, Maestro,” kinagi
na Saduseyo a hidi, “ide i kayat
mi a makatandiyan. Ta netoldu
mo a makabiyag huhuway i tolay
a natay dan. Niyaen, heya wade
i kabanga na babbey nokkan,
nu magbiyag manon hidi, gipu
ta nagkabanga hidi ngamin ha
nikuna?” kon na Saduseyo a hidi.
34 Ket tinabbeg ni Jesus, “Awan
agay, ta ide i ugali na lugar tam
aye, ha tiyempo niyaen. I ugali
na totolay ha he i pagkabanga.
35 Ngem nokkan ha totolay a ibi-
lang na Dios a mappiya, husto hidi

a magbiyag ha huway ha mag-
nanayon, ket awan hidi manga-
banga. 36 Maghen hidi ha langit
a kona ha anghel a hidi, ket awan
hidi matay manon. Annak hidi na
Dios, ta magbiyag manon hidi a
naggipu ha natay.
37 "Hikam a Saduseyo," kinagi ni
Jesus, "apay a kagin moy a awan
magbiyag manon i totolay? Nag-
patahod ni Moyses a magbiyag
manon i totolay. Nakaman moy
mina i pinagsurat na a megipu
ha ni Abraham, ken ni Isak, ken
ni Hakob. Ta idi nagpaenta i
Dios ha kayo a maggangat, ki-
nagi na ha ni Moyses, 'Hikan i
deyawan ni Abraham, ni Isak, ken
ni Hakob,' kon na Dios. 38 Ket
nu kona hito, makatandiyan tam a
minagbiyag manon hidi. Ta awan
ha magdeyaw ha Dios nu awan
a magbiyag. Ket minagbiyag ha
Dios i ngamin a minatay," kon ni
Jesus.
39 Niyaen, idi kinagi na ito ha
Saduseyo a hidi, atoy bila i mae-
stro a hidi na linteg. Ket kinagi di,
"Mappiya i tabbeg mo, Maestro!"
kon di. 40 Ket i Saduseyo a hidi,
nasaniki hidi a magsalodsod ha ni
Jesus.
41 Ket kinagi ni Jesus ha nidi,
"Apay a metoldu na kappal a tolay
a ni Hari Dabid i minappo na
Cristu? 42-43 Ta nesurat ni Dabid
ha libro na kansiyon, 'Kinagi na
Apo Dios ha Happo ko, "Magetnod
ka ha henan ko a maghari kita
hanggan pagparentumengan ko i
kasenti mo a hidi ha saguppang
mo," kon na Dios. 44 Isu, insurat ni
Dabid i Happo na i Hari a urayan
na totolay. Ket pinanagenan ni
Dabid ha Cristu i "Happo" na. Isu,
mabalin dod nu minappo dan ni
Dabid na Cristu?' " Ito i insalodsod
ni Jesus ha maestro a hidi.
45 Niyaen, idi nagteman pala
i kakpalan, iniwadan ni Jesus
i agagum na a toltolduwan na,
46 "Magingat kam ha nidi a
maestro na Linteg. Ta kayat
di a magtennon ha mangina a
badu, penu maenta na tolay a
matangkay hidi. Ket kayat di i in-
aamakan a salpak ha sentro. Ket
kayat di bila a umetnod ha pagetn-
odan na matangkay ha piyesta
ken ha kapilya. 47 Ngem agewan
di i kukuwa na nabilu a hidi,
sa hidi, magkararag ha maalay,
penu kagin na totolay a mappiya
hidi. Isu, hidi i parusaan na Dios
ha mas marigat nokkan," kon ni
Jesus. Ito i iniwadan ni Jesus ha
agagum na megipu ha maestro a
hidi.

21

*Iyatad na Bilu i Ngamin a Pag-
biyag Na*

1 Idi atoy pala ni Jesus ha Tem-
plo, sinasiiman na i mabaknang
a hidi a nagitaknag ha korinat di
ha kahon a pagatdinan ha Templo.
2 Ket naenta na bila i esa a bilu a
napobre a nangitakneg ha duwa
la a sentimos. 3 Ket kinagi ni
Jesus, "Ipeta ko ha nikam, ha
nakam na Dios, nangiyatad iday
a bilu ha mas makpal ngem ha
ngamin a mabaknang a hidi. 4 Ta
neyatad na mabaknang a hidi i
sobra na baknang di. Ngem maski
nu napobre ide a bilu, neyatad na
i ngamin a korinat na, a ngamin a
pagbiyag na," kon ni Jesus.

*Iwadan ni Jesus a Dumemat
Nokkan i Tiyempo na Pagrigatan*

5 Niyaen, atoy i kappal a agum
ni Jesus a nakipaguhon megipu ha
Templo, ken dadakkal a pogedu
ha padding na, ken inaamakan a
pangdekorasiyon a hidi a neyatad
na totolay. 6 Ket kinagi ni Jesus
ha nidi, "Entan moy i ngamin a
dagende. Ta dumemat nokkan i
tiyempo a marakrak hidi ngamin.
Marakrak nokkan i kada esa a
bitu-bitu ha padding aye. Ket

matakneg hidi ngamin,” kon ni
Jesus.
7 “Maestro,” sinalodsod di,
“hangan dumemat i kinagi
mo? Anya wade i tiplad, penu
makatandiyan mi a dumemat iday
a tiyempo a madukas?” kon di.
8 Ket kinagi ni Jesus, “Magingat
kam, penu awan na kam pali-
watan na tolay. Ta atoy nokkan
i makpal a umangay ha he, ket
magkagi hidi a hidi i Cristu a
pinaangay na Dios a maghari. Ket
ibaheta di bila a dumemat dan
i tiyempo a pagparusa na Dios
ha tolay. Ngem awan kam mina
manahod ha nidi. 9 Ket maski
nu mabaheta moy megipu ha gu-
bat ken riribuk, awan kam mina
manteng. Ta masapul a magimet
idagento ha palungo. Ngem maski
nu kona hito, awan pala i tiplad
na tiyempo a pakobos na totolay
ha lutak,” kon ni Jesus.
10 Ket tinumulos ni Jesus,
“Makipaglaban pala hidi ha
makpal a bayan. 11 Ket atoy
nokkan i makpal a ginggined
a dakkal, ken makpal a alap,
ken saket ha maski nu hadya a
lugar. Atoy pala nokkan i makpal
a balsit a magpaenta ha langit,
ket pakantengan di. 12 Ngem
ha palungo a dumemat idagende
a rigrigat, ipadakap na kam na
tolay. Ket lokowan di kam. Ket
isaguppang di kam ha kapikapilya
na Judyo a hidi. Ket ipabalud
di kam. Ket isaguppang di kam
ha gobernador a hidi, ken ha
hari a hidi, gipu ha panahod
moy ha nikan. 13 Ket iday i
tiyempo a pangibaheta moy ha
mappiya a baheta megipu ha
ginimet na Dios. 14 Ket imula
moy dan ha nakam moy, a awan
kam magburibur nu anya i tabbeg
moy ha nidi. 15 Ta giwatan
ta kam nokkan ha mappiya a
kakkagi, ket palaingan ko i nakam
moy, penu awan makatabbeg i
kasenti moy a hidi. Ket awan
hidi makepeta a magsileng kam.
16 Ngem katandiyan moy mina a
maski i daddakkal moy, ken hekka
onu wadi moy, onu kasingsing
ken ilailay moy a hidi, ay, maski
hidi i mangipadakap ha nikam.
Ket atadan di kam ha kasenti
moy. Ket atoy i kappal ha nikam
a patayan di. 17 Ket maski nu
hadya a lugar a angayan moy,
maingalan di kam. Ta manahod
kam ha nikan. 18 Ngem maski nu
mabuno di i baggi moy, awan di
mapasaketan i kaliduwa moy, ta
daponan na Dios. Ket daponan
na Dios i ngamin a biyag moy,
maski esa a buk ha buntok moy.
19 Isu, nu pasibatan moy i baggi
moy a magattam, mesalakan kam
nokkan,” kon ni Jesus.
20 Ket tinumulos ni Jesus, “Nu
maenta moy nokkan i sundalu
a hidi a maglebut ha Jerusalem,
makatandiyan moy a dandani dan
a marakrak i Jerusalem. 21 Ket
nu dumemat iday a tiyempo, bu-
muyot mina i tolay a hidi a
magipu ha Judeya hanggan ha
amugod. Ket lumapos mina i
maghen ha Jerusalem. Ket awan
mina a sumadap ha ili, nu hen
hidi ha talon. 22 Gipu ta ide a
tiyempo i pagparusa na Dios ha
totolay a nagmadi ha paghariyan
na. Ket magimet ito penu ma-
tongpal i ngamin a nepugto na
minahagpugto a hidi ha Libro na
Dios.
23 “Kagbi hidi a mabuktet ken
hidi a magpasuso ha iday a
tiyempo! Ta makpal i rigat
nokkan ha lutak aye. Ta parusaan
na Dios idagende a tolay. 24 Ha
kappal, matay hidi ha laban.
Ha kappal, madakap hidi, ket
mepaangay hidi ha pagbaludan
ha sabasabali a lugar ha madiyo.
Ket magrakrak pala ha Jerusalem i
totolay a bakkan a Judyo, hanggan
nobos dan i tiyempo di.

25 “Ket nokkan, atoy i magimet
ha senggit, ken bulan, ken pusiyan
a pangibalsit ha ngamin a tolay.
Ket mamasbew nokkan i ngamin
a tolay ha ngamin a bayan. Ket
manteng hidi ha tanog na diget,
ken ha dakkal a talogut a hidi.
26 Ket nokkan, atoy i makpal a
lallaki a maulaw, gipu ha kanteng
di. Ket magsapduh hidi ha dan-
dani dan a magimet. Ta mapasina
nokkan i senggit ha paglakadan
na. Ket kona bila hito i bulan
ken pusiyan. 27 Sa, magpaenta
i Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay ha ulap a bumubugsok ha
lutak. Ket maenta na ngamin a
tolay i kaamakan ko, ken mapigsa
a kaddat ko. 28 Isu, nu maenta
moy nokkan a mangrugi idagende
a bagay, magragsak kam. Tumak-
nag kam, ket tumangad a magta-
hok ha pakesalakan moy,” kon ni
Jesus.

29 Sa na, kinagi ni Jesus ide
a pangipakatandi na. “Nakaman
moy i kayo a igos, pati ngamin a
kayo a agum na. 30 Nu magbudak
hidi, katandi moy a dandani dan
a kasinag. 31 Ket kona bila hito ha
dagende a magimet nokkan. Nu
maenta moy idagende a nepugto
ko, makatandiyan moy a dandani
dan i tiyempo na Dios a maghari
ha lutak. 32 Magsiguradowak ha
nikam a makatulos pala ide a
kalase na tolay hanggan magimet
idagento. Sa, awan dan. 33 Ket
maski nu maawan bila i ngamin a
langit ken ngamin a lutak nokkan,
ipeta ko ha nikam a makatulos
pala i kakkagi ko. Ta awan a
mabalin a maawan i kakkagi ko,”
kon ni Jesus.

34 Ket tinulos na, “Magingat
kam ha baggi moy, a awan kam
mabuhong a maginum ha arak
ken magpiyesta. Ket awan kam
mina mabuhong a magburibur
ha pagbiyag moy. Baka bigu a
dumemat i pamalak a pagparusa
na Dios, ket awan kam maka-
gayak. Ket madakap na kam, a
kona ha tungkeris a bigu la a
masiluwan dan. 35 Ket kona hito
i pagdemat na pamalak heya. Ta
sigida la i pagabot na ha ngamin a
tolay ha lutak, ha maski nu hadya
i henan di. 36 Daponan moy dod i
baggi moy. Ket magkararag kam a
kanayon ha Dios, a palagdaen na
i nakam moy, penu malagda kam
ha dagenday a rigrigat. Ket nu
mapalagda kam, makabikan kam
nokkan ha saguppang na Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay, ket
awan kam masaniki,” kon ni Je-
sus.

37 Ket tinumulos ni Jesus a nag-
itoldu ha kada pamalak ha Tem-
plo. Ket kinumillap hikuna ha
Amugod na Olibo ha kada kallap.
38 Ket kada maledum, inumangay
i kakpalan a hidi ha Templo, penu
temanan di ni Jesus.

22

Gayakan Di a Bunowan ni Jesus

1 Idi tiyempo hito, binumikan
dan i tiyempo na piyesta, nu
magkan hidi ha tinapay a awan
ha lebadura na. Ket nanagenan
ito ha Piyesta na Pinagtaleban
na Anghel a Magpatay. 2 Ket
nakipaggammong i matangkay a
papadi ken maestro a hidi na
Linteg nu panyan di a bunowan
ni Jesus. Ngem manteng hidi ha
totolay, ta kinasoran na kakpalan
ni Jesus.

3 Niyaen, sinumadap ni Satanas
ha ni Judas Iskaryote, a esa a
lallaki ha esa pulo ket duwa a
tolduwan ni Jesus. 4 Ket inuman-
gay dod ni Judas a makipaggam-
mong ha matangkay a papadi ken
sunsundalu na Templo. Ket inpeta
na a daggapan na hidi a mang-
dakap ha ni Jesus. 5 Ket maragsak
hidi, a inyatad di i korinat ha
ni Judas. 6 Nagoni ni Judas, ket
nangrugi hikuna a magnakam nu

panyan na a megiwat ni Jesus a
awan maenta na sabali a tolay.

I Pangapon di Jesus ha Piyesta

7 Niyaen, dinumemat i pamalak
na Piyesta nu partiyan di, ket
idatton di ha Dios i malogyaw
a karnero. Iday i pamalak nu
magkan hidi ha manipis a tina-
pay, a awan ha lebadura na.
Ket nagenan di ito ha "Pangapon
na Pinagtaleban." 8 Pinaangay
ni Jesus di Pedro ken Juan ha
palungo. Ket inpeta na, "Umangay
kam a magisagana ha pangapon
tam." 9 Ket sinalodsod di, "Hadya
i kayat mo a pangisaganaan
mi?" 10 Ket tinabbeg ni Jesus,
"Nu sumadap kam nokkan ha
Jerusalem, tagabuwan na kam na
esa a lakay a sumagab. Umunod
kam ha nikuna ha bilay a sadda-
pan na. 11 Ket nu sumadap kam
ha bilay aye, ipeta moy ha makin-
bilay a, 'Pasalodsod ni Maestro nu
hadya i paghenan mi a magkan ha
Pangapon na Pinagtaleban?' kon
moy. 12 Ket nu ipeta moy ito
ha nikuna, ipaenta na ha nikam
i dakkal a kuwarto a atoy bila
i ngamin a aruwatan para ha
Pangapon tam. Ket hito i pangis-
aganaan moy ha Pangapon tam na
Pinagtaleban," kon ni Jesus.

13 Isu a inumangay hidi, ket
naeriyokan di i ngamin a inpeta
ni Jesus, a kona ha nepeta na. Ket
nagsagana hidi ha Pangapon na
Pinagtaleban.

I Dilokod a Pangapon ni Apo Jesus

14 Idi nesagana i Pangapon na
Pinagtaleban, ket nakipagkan di
Jesus ken apostol na a hidi,
15 kinagi ni Jesus ha nidi, "Tahod
a kayat ko unay a makipagkan
ha nikam ha Pangapon aye, ha
palungo na katay ko! 16 Ta ipeta
ko ha nikam, a awanak manon
magkan ha dende hanggan ma-
tongpal ito ha paghariyan na Dios
ken magsilebra kitam manon ha
pakesalakan na totolay a mana-
hod," kon ni Jesus.

17 Sa na, inalap ni Jesus i
baso na basi. Ket nagyaman
hikuna ha Dios. Ket inpeta na ha
nidi, "Bunongan moy ide a basi.
18 Ipeta ko ha nikam a awanak
maginum manon ha basi na ubas
hanggan dumemat i paghariyan
na Dios," kon ni Jesus.

19 Sa na, inalap ni Jesus i
tinapay. Ket nagyaman hikuna
ha Dios. Ket pinilakpilak na i
tinapay, a inyatad na ha nidi.
Ket inpeta na, "Ide i baggi ko
a meyataatad ha Dios para ha
nikam. Nokkan, itulos moy mina
a maggimet ha kona he a pang-
nakam moy ha nikan," kon ni
Jesus. 20 Ket kona bila hito i
ginimet ni Jesus ha baso na basi,
idi nobos di a nagkan. Kinagi na,
"I basi aye i digi ko a pangtongpal
ha bigu a kari na Dios. Ket
ibulbulak ko i digi ko para ha
nikam. 21 Ngem, makatandiyan
moy mina a atoy ha agagum tam
he i mangpadakap ha nikan ha
kasenti ko a hidi. 22 Hikan i Annak
na Dios a Nagbalin a Annak na
Tolay, ket matayak nokkan gipu
ha panggep na Dios. Ngem mari-
gat i parusa na lallaki a mang-
padakap ha nikan. Sayang agay
ha nikuna," kon ni Jesus.

23 Ket idi nateman di i kakkagi
na, nangrugi hidi a magsinolod-
sod nu heya i manggimet ha ide,
nu heya i mangpadakap ha ni
Jesus.

Makitabbegan i Apostol a Hidi nu Heya i Mas Matangkay

24 Ket nangrugi bila hidi a
makitabbegan nu heya i mas
matangkay nokkan ha paghariyan
na Dios. 25 Isu a kinagi ni Jesus
ha nidi, "Kona ha ide i ugali na

ngamin a hari ha lutak, a kanayon
la hidi mangibon ha totolay ha
bayan di. Ngem kayat di bila
a panagenan i baggi di ha, 'Ma-
hagkagbi ha Totolay'. 26 Ngem
ha nikam, bakkan mina a kona
hito. Imbes na, makipagagum
ken makipagdaggap kam mina.
Nu matangkay ka dan, masapul
a padibbiyan mo i baggi mo
a magserbe a kona ha kadibbi
na olitaw. Ket nu hikaw i
katangkayan, hikaw i magserbe
mina ha agagum mo. 27 Ta kona
hito i ginimet ko ha nikam," kon
ni Jesus. "Ket heya mina i mas
matangkay, i tolay a umetnod ken
magkan, onu tolay a magserbe
ha nikuna? Siyempre! Mas
matangkay i tolay a umetnod la
ken magkan, kon na kan. Ngem
ha nikan, bakkan i ugali ko.
Ta inumangayak ha nikam penu
magserbe.

28 "Niyaen, hikam i nagagum ha
nikan a magattam ha rigrigat ko.
29 Ket inpeta ko a pinaangay na
ak na hama ko a maghari. Isu
a atdinan takam bila ha turay
ko. 30 Ket nokkan, nu maghariyak,
makipagkan kitam, ket makipagi-
nom kitam ha paghariyan ko. Ket
hikitam man i maghari ha ka-
putotan na esa pulo ket duwa a
tribu na Israel," kon ni Jesus ha
apostol na a hidi.

Pugtowan ni Jesus a Ilibak ni Pedro

31 Sa na, kinagi ni Jesus ha ni
Simon Pedro, "Simon! Temanan
mo. Ta napalobusan ni Satanas
a mangsurubar ha nikam. Ket
i pagsurubar na i kona ha tolay
a mangtar-ap ha baggat na. Ket
mepaenta na nu pasig la mappiya
i panahod moy, a kona ha baggat
a pasig la maponset, onu tahod
a awan ha panahod moy, a kona
ha lupas la a awan pagserbe na.
32 Ngem inkararagan taka, Simon,
penu awan gumimak i panahod
mo ha nikan. Ket nokkan nu mag-
babawi ka, ket sumoli ka manon
ha nikan, ipasibat mo i panahod
na agagum mo, penu awan ma-
pagimak ni Satanas i panahod di,"
kon ni Jesus.

33 Ngem kinagi ni Simon Pedro
ha ni Jesus, "Maski nu ipabalud
di ka, awanak sumina ha nikaw.
Maski nu patayan di ka, patayan
di ak bila," kon na.

34 "Pedro," kinagi ni Jesus, "ipeta
ko ha nikaw a ha yenan a kallap,
ha palungo a magtaraok i kaw-
itan, ket magkagi ka ha mam-
intallu a awanak mo katandi," kon
na.

35 Ket nagsalodsod ni Jesus ha
apostol na a hidi, "Nikuna, idi
pinaangay takam a mangitoldu,
ket nepeta ko ha nikam, 'Awan
moy bilonan i korinat moy, onu
supot moy, onu sapatos moy,' kon
ko, anya wade, nagkulang kam ha
maski nu anya, onu awan?" Ket
tinabbeg di, "Awan kami nagku-
lang ha maski nu anya."

36 "Oni," kinagi ni Jesus, "ta idi,
naanus pala i nakam na totolay
ha nikan. Ngem niyaen, bakkan
i pinagnakam di. Isu, ipeta ko ha
nikam a nu atoy i korinat moy ken
supot moy, bilonan moy mina. Ket
nu awan ha sundang moy, ilako
moy i tennon moy a paggatang
moy ha sundang. 37 Ta kona ha
ide i kasasaad tam, a masapul
a matongpal i ngamin a nesurat
megipu ha nikan ha Libro na Dios.
Maski ide a nesurat ni Isayas,
a 'Mebilang nokkan i Cristu ha
mahagliwat a hidi,' kon na. Ta
masapul a matongpal i ngamin a
nesurat megipu ha nikan," kon ni
Jesus.

38 Ket kinagi di, "Entan mo, Apo!
Atoy he i duwa a sundang!" Ket
kinagi ni Jesus, "Kuston."

Magkararag ni Jesus ha Olibo

39 Sa hidi, linumapos di Jesus
ha Jerusalem. Ket inumangay hidi
ha Amugod na Olibo. Ta hito i
katidugan di. 40 Idi dinumemat
hidi ha Olibo, kinagi ni Jesus,
“Magkararag kam, penu awan na
kam maabak na solisog ni Sa-
tanas,” kon na.
41 Sa na, intirak hidi, ket tinu-
magdak hikuna ha madiyo ballik,
ha disat. Ket nagparentumeng, a
nagkararag ha Dios. 42 “Hama ko,”
kinagi na, “nu kayat mo, awanak
mo bi adiyowan ha magnanayon
ha katay ko. Ngem maski nu kona
hito a mahukomanak, bakkan
mina a pagayatan ko i gimetan
mo nu awan i pagayatan mo. Ket
usegan ko i kayat mo,” kon ni
Jesus.
43 Idi nagkararag hikuna, nag-
paenta i anghel a nagipu ha langit.
Ket nagpabinyag ha ni Jesus. 44 Sa,
narigatan unay i baggi na. Ket
mas mapigsa i kararag na. Ket na-
glengit hikuna ha dakkal a tagdu
na digi, gipu ta narigatan i baggi
na.
45 Idi nobos i kararag na, sinu-
moli hikuna ha agagum na. Ngem
kinumillap hidi, ta nagkakapoy
hidi ha pagladingit di. 46 Ket
kinagi ni Jesus, “Apay a kin-
umillap kam? Umikat kam,
ket magkararag, penu awan kam
magliwat nu masolisog na kam ni
Satanas,” kon na.

I Pagdakap Di ha ni Jesus

47 Idi nagkagi pala ni Jesus,
dinumemat i kakpalan a hidi. Ket
nagpalungo ni Judas. Hikuna i esa
ha dagenday esa pulo ket duwa
a nagkeagum ha ni Jesus. Ket
binumikan ni Judas ha ni Jesus a
ammosan na. 48 Ngem kinagi ni
Jesus, “Judas, ide a ammos mo, ide
i panggimet mo penu maglipot ka
ha Annak na Dios a Nagbalin a
Tolay?” kon na.
49 Idi naenta na agagum ni Jesus
i magimet aye, kinagi di, “Apo,
usaran tam mina i sundang tam
aye?” kon di. 50 Ket kinatol na
esa i tagabu na matangkay a padi,
ket nesina na i kanawan a talinga
na. 51 Ngem kinagi ni Jesus,
“Awan kas!” Sa na, inegkaman ni
Jesus i talinga na tagabu heya, ket
pinahusay na.

52 Ket ha nidi a dinumemat
a magdakap ha ni Jesus, hidi a
matangkay a papadi, ken kapitan
na sundalu a hidi a nagipu ha
Templo, ken panglakayan a hidi
na Judyo, sinalodsod ni Jesus ha
nidi, “Mahagtakawak dod? Apay
a usaran moy i sundang ken ga-
hote a pangdakap moy ha nikan?
53 Ta nikuna kadapamalak, nan-
gitolduwak ha saguppang moy ha
Templo. Ket awanak moy di-
nakap. Ngem niyaen a kallap,
ket ide i tiyempo a pagturay moy,
ken pagturay na Satanas,” kon ni
Jesus.

54 Sa di, dinakap ni Jesus ket in-
yangay di ha bilay na matangkay
a padi. Ket tinagubet na hidi
ni Pedro. 55 Idi dinumemat hidi
ha bilay na padi, atoy i gangatan
ha saguppang na bilay. Ket atoy
i kappal a nagendu. Ket binu-
mikan ni Pedro a magendu bila.
56 Ket naenta na hikuna na esa a
babbey a tagabu. Ket inaamatan
na hikuna, a kinagi na, “Agum na
ide ni Jesus!” kon na.

57 Ngem kinagi ni Pedro,
“Adding, awan ko hikuna
katandi!” kon na.

58 Idi awan maalay, ket naenta
na esa a lallaki ni Pedro. Ket
kinagi na, “Hikaw bila i esa a
agum ni Jesus!” Ngem tinabbeg ni
Pedro, “Manong, tahod, awan na
ak agum ni Jesus!” kon na.

59 Idi manga esa a oras, ket
kinagi na esa a lallaki, “Sigurad-
owak a nakiagum ide a lallaki ha
ni Jesus, ta taga-Galileya i kagi
na,” kon na.

60 Ngem kinagi ni Pedro, “Awan
dalla agay! Awan man! Awan ko
makatandiyan i kinagi mo!” Ket
bigu la, idi nagkagi pala ni Pedro,
nagtaraok i esa a kawitan.
61 Ket sinumoleg ni Apo Je-
sus, a inaamatan na ni Pedro.
Ket nanakam ni Pedro i nepeta
ni Jesus a, “Nokkan, ha yenan
a kallap, nu palungo a mag-
taraok i kawitan, ipeta mo a
awanak mo katandi ha mam-
intallu.” 62 Isu, linumapos ni Pe-
dro, ket nakasanget unay hikuna.

Kayagan Di ken Danugan Di ni Jesus

63 Ket ha nidi a nagdakap ha
ni Jesus, nagulew ken nagdanog
hidi ha nikuna. 64 Binadbadan di
i mata na, sa di, kinayag, “Pug-
towan mo nu heya i nangdanog
ha nikaw,” kon di. 65 Ket makpal
pala i kinagi di a pangpasaniki ha
ni Jesus.

*Iyangay Di ni Jesus ha Sagup-
pang na Sanhedrin*

66 Idi masapa a maledum,
nagpisan i lakay a hidi, ken
matangkay a papadi, ken maestro
a hidi na linteg. Napanagenan
ha “Sanhedrin” i pagpisan na
ngamin a dagende a lakay.
Ket pinasaguppang di ni Jesus.
67 “Ipeta mo dan,” kinagi di,
“hikaw dod i Cristu, i tolay a
paangayan na Dios a maghari?”
Ket tinabbeg ni Jesus, “Nu ipeta ko
ha nikam, awanak moy tahodan.
68 Ket nu padasan ko a ipakatandi
ha nikam, awan moy temanan.
Ket nu magsalodsodak ha nikam,
awan kam tumabbeg. 69 Ngem
maski nu kona hito, ipeta ko ha
nikam a mangrugi ha niyaen,
magetnod ha henan na Dios
ken maghari i Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay,” kon ni Jesus.
70 Ket kinagi di ngamin, “Isu,
hikaw dod i Annak na Dios?” Ket
tinabbeg ni Jesus, “Tahod i kinagi
moy.”
71 Ket kinagi di, “Kuston! Awan
tam masapul a magteman ha
mangipaliwat a hidi. Ta nateman
tam i madukas a kagi na!” kon di.

23

Ipasaguppang Di ni Jesus ha ni Gubernador Pilato

1 Sa di, inyangay na Sanhedrin
a hidi ni Jesus ha ni Gobernador
Pilato. 2 Ket pinaliwat di ha
saguppang. Kinagi di, “Gober-
nador, naeriyokan mi ide a lallaki
a nagitoldu ha silisileng na ha
kababayan mi a Judyo. Intoldu na
a awan kami mina magpaga ha
buwis ha hari mo ha Roma. Ket
intoldu na a hikuna i Cristu, i tolay
a paangayan na Dios a maghari ha
ngamin a tolay!” kon di.
3 Ket sinalodsod ni Pilato ni
Jesus, “Anya, hikaw i Cristu a
maghari mina ha Judyo a hidi?”
Ket tinabbeg ni Jesus, “Oni, kona
ha kinagi mo.”
4 Ket kinagi ni Pilato ha
matangkay a papadi ken kakpalan
a hidi, “Awan ko makatandiyan i
liwat na lallaki aye. Isu, awan ko
hikuna maparusaan,” kon na.
5 Ngem dinagdag di ha mas
mapigsa, “Ipasenti na kami ha
Hari mo ha Roma gipu ha pag-
itoldu na. Ket nagitoldu hikuna
ha ngamin a lugar na Judyo, a
naggipu ha Galileya hanggan ha
Judeya, hanggan Jerusalem aye, a
magsenti mina kami ha Hari mo
ha Roma,” kon di.

Ipasaguppang Di ni Jesus ha ni Herod, I Gubernador na Judyo a Hidi

6 Idi nateman ito ni Pilato,
sinalodsod na, “Taga-Galileya ide
a lallaki?” kon na. “Oni,” kon di.
7 Ket idi nakatandiyan ni Pilato a
taga-Galileya ni Jesus, pinaangay
na hikuna ha ni Herod. Ta ni
Herod i esa a Judyo a gobernador

ha Galileya. Ket kaddemat la
hikuna ha Jerusalem.
8 Niyaen, naragsak ni Herod idi
naenta na ni Jesus. Ta naalay dan
a nabaheta na megipu ha ni Jesus.
Ket kayat na a maenta i milagro
a ginimigimet ni Jesus. 9 Isu a
nasurok i pinagsalodsod na ha ni
Jesus. Ngem pulos, awan tinabbeg
ni Jesus. 10 Sa hidi, binumikan i
matangkay a papadi, ken maestro
a hidi na linteg, penu magpali-
wat ha ni Jesus ha saguppang ni
Herod. Ket maingal i pinangpali-
wat di ha ni Jesus. 11 Ket nagkayag
ni Herod ken sundalu na a hidi
ha ni Jesus. Ket inulew di. Sa
di, tinennonan ni Jesus ha tennon
na hari, a kona nu aginhahari
hikuna, ket pinasoli di ha ni Pilato.
12 Niyaen, idi palungo na iday
a pamalak, nakiingal ni Pilato a
taga-Roma, ken ni Herod a esa a
Judyo. Ngem nangrugi ha iday
a pamalak, nagilay hidi, gipu ha
ginimet di ha ni Jesus.

Patayan ni Pilato ni Jesus

13 Ket nagpapisan ni Pilato ha
matangkay a papadi, ken kapkapi-
tan na Judyo, ken kakpalan a tolay
a hidi. 14 Ket kinagi na, “Inyangay
moy ide a lallaki ha nikan, ket
inpeta moy a nakangsileng hikuna
ha totolay na Judeya. Ket inem-
bestigar ko hikuna ha saguppang
moy. Ngem awan ko naeriyokan
i liwat na, a pangpaliwat moy ha
nikuna. 15 Ket kona bila hito ha ni
Herod, i Gobernador moy a Judyo.
Ta awan hikuna nakaeriyok ha li-
wat na. Ket pinasoli na ni Jesus ha
nikan. Niyaen, awan ha ginimet
na ide a lallaki a pakatayan na
mina. 16 Isu, pabaot ko hikuna, ket
palobusan ko,” kon na. 17 Kinagi
na ito ni Pilato gipu ha ugali na
Judyo a hidi. Ha kada Piyesta
na Pinagtaleban, agedan di ha
nikuna a palobusan na i esa a
balud.
18 Ngem inrangsit na kakpalan
a hidi, “Patayan mo hikuna!
Palobusan mo ni Barabas!” kon di.
19 Niyaen, napabalud ni Barabas
gipu ha pinangpulas na ha totolay
ha Jerusalem a makilaban ha gob-
yerno, ken gipu ha pinagbuno na
ha esa a tolay. 20 Ngem kayat ni
Pilato a palobusan ni Jesus. Isu,
ipenduwa na i kinagi na. 21 Ngem
inrangsit di, “Pelansa mo hikuna
ha kudos! Pelansa mo hikuna ha
kudos!” kon di.
22 Ket inpentallu ni Pilato,
“Apay? Anya i liwat na? Awan
ko makatandiyan i liwat na, a
patayan ko mina hikuna! Pabaot
ko dod, ket palobusan,” kon na.
23 Ngem intulos di a nagrangsit,
a pelansa di mina ni Jesus ha ku-
dos. Ket tinumulos hidi hanggan
naabak di ni Pilato.
24 Isu, inayunan na hidi ha kayat
di. 25 Ket pinalobusan na ni
Barabas, a inaged di. Hikuna i
lallaki a nepabalud gipu ha pinag-
pulas na ha gobyerno, ken pinag-
buno na. Ket ha ni Jesus, inbon ni
Pilato a pelansa mina hikuna ha
kudos, a kona ha kayat na Judyo a
hidi.

Ilansa Di ni Jesus ha Kudos

26 Idi inyangay di ni Jesus ha
lapos na Jerusalem, natagbu di
i esa a lallaki a sumasaddap ha
ili. Taga-Sirene hikuna, ket ni
Simon i nagen na. Dinakap
di hikuna, ket inpabaklay di ha
nikuna i kudos a umunod ha ni
Jesus. 27 Ket inumunod bila i
kakpalan a hidi. Atoy bila i
babbey a hidi a nangsangisanget
ken nagngongoyngoy gipu ha ni
Jesus. 28 Ket sinumoleg ni Jesus,
a kinagi na ha nidi, “Hikam a
babbey na Jerusalem, bakkan a
hikan mina i pagsangetan moy, nu
awan ha magimet ha baggi moy
ken annak moy nokkan. 29 Ta
dumemat i marigat a tiyempo nu
magkagi hidi ha, ‘Mas mappiya i

kasasaad na babbey a awan nagenak. Mas mappiya i kasasaad na
babbey a awan magpasuso!' kon
di. 30 Iday i tiyempo nu ipeta di ha
amamugod, 'Dageyan mo kami bi!
Ilabbang mo kami bi!' Ta marigat
iday a tiyempo. Ket kayat na toto-
lay i matay. 31 Oni ay," kinagi ni
Jesus. "Ta nu kona hito i gimetan
di ha nikan a awan ha liwat, mas
marigat gamen i magimet nokkan
ha totolay a kelliwat," kon ni Jesus.
32 Niyaen, idi neyangay di ni
Jesus ha pahagpatayan di, neyan-
gay di bila i duwa a mahagtakaw.
33 Ket pagdemat di ha lugar a
managenan ha "Karbot", inlansa
na sunsundalu ni Jesus ha kudos.
Ket pinatolnak di ito ha lutak. Ket
inlansa di bila i duwa a mahag-
takaw. Ket pinatolnak di i esa
ha kanigid ni Jesus, ken esa ha
kanawan na. 34 Ket kinagi ni
Jesus, "Hama ko, pakawanan mo
bi i sundalu a hidi ha gimetan di
aye! Ta awan di makatandiyan i
gimetan di," kon na. Ket tinumu-
los i sundalu a hidi, a pinilak di
i tennon ni Jesus. Ket nagbabin-
nunotan hidi nu heya i makaalap
ha iday a tennon.
35 Ket ha nidi a kakpalan, naga-
mata hidi. Ngem nagloloko i
kapitan a hidi. Kinagi di, "Entan
moy, ta nakasalakan kan hikuna
ha sabali a totolay, kon na kan.
Isu, nu tahod a hikuna i Cristu
a paangayan na Dios a maghari,
mesalakan na mina i baggi na
niyaen!" kon di.
36 Ket inulew na bila na sundalu
a hidi. Binumikan hidi, a inyatad
di i maapsut a basi ha ni Jesus.
37 Ket kinagi di, "Alan, isalakan
mo dan i baggi mo, nu tahod
a hikaw i Hari na Judyo!" kon
di. 38 Ta atoy ha ontok na kudos
i nagsuratan a, "Ide i Hari na
Judyo." 39 Ket nagulew bila i esa a
mahagtakaw a nelansa, "Nu tahod
a hikaw i Cristu, isalakan mo dan
i baggi mo. Ket isalakan mo kami
bila!" kon na. 40 Ngem binahang
na sabali a mahagtakaw i agum
na, "Awan ka masaniki ha Dios?
Magkalan ngamin i parusa tam.
41 Ket tamos a hikita mina i ma-
parusaan, ta madukas i ginimet
ta. Ngem ha nikuna, pulos, awan
ha liwat na," kon na. 42 Sa na,
inaged ha ni Jesus, "Jesus, nokkan
nu maghari ka, nanakamanak mo
bi!" kon na. 43 Ket kinagi ni
Jesus ha nikuna, "Tahod. Ipeta
ko ha nikaw, a nokkan la, ha
yenan a pamalak, kaaguman taka
ha paraiso, ha langit," kon na.

Matay ni Jesus

44 Idi lubuk na pamalak heya,
ket bigu la a nadiklam i ngamin
a lutak, ta nagdiklam i senggit
hanggan alas tres. 45 Sa iho,
ha Templo, napisad i kurtina a
pangsallen ha totolay ha kuwarto
a nadiosan. 46 Ket indulaw ni
Jesus a napigsa, "Hama! Igiwat ko
ha nikaw i espiritu ko aye." Ito i
kinagi ni Jesus. Sa, natay dan.
47 Idi naenta na kapitan na sun-
dalu, dineyaw na, a "Tahod a
awan ha liwat ha ide a lallaki!"
kon na. 48 Idi naenta na bila na to-
tolay a nangaamata, sinumoli hidi
ngamin. Ket nagngoyngoy hidi,
idi linumakad, gipu ha pagladingit
di. 49 Ket ha nidi a ilay ni Jesus,
pati i babbey a hidi a inumunod
a nagipu ha Galileya, tinumaknag
hidi ha madiyo, a nangaamata
pala.

Ilabbang Di ni Jesus

50-51 Niyaen, atoy i esa a lakay, a
nagen na ni Jose. Taga-Arimateya
hikuna, ha Judeya. Ket map-
piya i ugali na. Ket nagtaho-
tahod hikuna ha pagdemat na
paghariyan na Dios. Ket maski
nu hikuna i esa a panglakayan na
Judyo, ken sakop na Sanhedrin,
awan hikuna naguseg ha ginimet
di ha ni Jesus. Ta awan hikuna

inumoni ha kayat di a gimetan
ha ni Jesus. Ket inumadi hikuna
ha pinagbuno di ha ni Jesus.
52 Niyaen, hikuna i inumangay ha
ni Pilato, ket inaged na i bangkay
ni Jesus. 53 Sa na, inpeyogsad i
bangkay ni Jesus, ket binadbadan
na ha naponset a hamet. Ket
intagmak na ito ha disalad na
kuweba, a nakotkotan ha dilenas.
Bigu pala ide a kuweba, a awan
pala ha nelabbang hito.
54 Biyernes iday a pamalak a
pagsagana di mina ha Sabado a
pagemmang di, a kona ha nebon
na Dios. Ta maneg man nu mag-
tarabaho hidi ha Sabado. 55 Isu
a nakiuseg ha ni Jose i babbey a
hidi a nagagum idi ha ni Jesus a
nagipu ha Galileya. Ket naenta di i
paglabbangan na, ken nu panyan
na a itagmak i bangkay ni Jesus.
56 Sa hidi, sinumoli. Ket insagana
di i mabanglo a pangpasahob a
ipuhet di mina na bangkay ni
Jesus nokkan. Ket idi Sabado dan,
inumemmang la hidi. Ta umuseg
hidi ha Linteg na Dios.

24

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Idi mamaledum na Dominggo,
tinawed na babbey a hidi i pang-
pasahob ha kuweba. 2 Idi pagde-
mat di ha kuweba, naenta di a
naadya dan i pogedu a pangkallab
na sundalu ha abot na. 3 Isu,
sinumadap hidi, ngem awan di
naeriyokan i bangkay ni Apo Je-
sus! 4 Idi nakiuhon hidi nu anya
i nagimet, ket bigu la a nagpaenta
i duwa a lallaki. Nagtennon hidi
ha magihapgihap a tennon. 5 Ket
tinumokham i babbey a hidi, gipu
ta nanteng hidi. Ngem kinagi na
lallaki a hidi, “Apay a eriyokan
moy i sibibiyag ha kahenan na
natay? 6-7 Nakaman moy mina i
nepeta na ha Galileya, a ‘Masapul
a madakapak gipu ha madukas a
totolay,’ kon na. ‘Ket pelansa di ak
ha kudos. Ngem nokkan, nu mo-
bos i tallu a pamalak, magbiyagak
manon,’ kon ni Jesus. Ito i nepeta
na ha nikam idi. Ket niyaen, awan
ni Jesus ha he. Ta minagbiyag
manon hikuna,” kon na lallaki a
hidi.
8 Ket nanakam na babbey a
hidi ide a kinagi ni Jesus. 9 Ket
sinumoli hidi, a mangibaheta ha
esa a pulo ket esa a apostol ni
Jesus. Ket inbaheta di bila ha
ngamin a agagum di. 10 Niyaen,
idagende i babbey a nagibaheta,
a ni Maria Magdalena, ni Juana,
ken ni Maria a hena ni Santiyago.
Hidi, ken atoy bila i sabasabali a
babbey a nakiagum a nangibaheta
ha apostol a hidi.
11 Ngem awan nanahod i apos-
tol a hidi. Ta kagin di a
nagsalawasaw la i babbey a hidi.
12 Ngem binumuyot ni Pedro ha
kuweba, ket sinumadap. Ket
naenta na i maponset a hamet
a pinangbadbad di idi. Ngem
iday la i naenta na. Ket naskal
bila hikuna ha nagimet ayo. Ket
sinumoli ha bilay.

I Pakiuhon di Jesus ha Karsada

13 Ha iday pala a pamalak, atoy
i duwa a tolduwan ni Jesus a linu-
makadlakad ha ili a Emaus, a esa
pulo ket esa a kilometro a magipu
ha Jerusalem. 14 Nakiuhon hidi
megipu ha ngamin a nagimet ha
Jerusalem. 15 Idi nakiuhon hidi,
binumikan ni Jesus, a kinumuyog.
16 Naenta di hikuna, ngem kona
ha sinalenan na Dios i nakam di,
penu awan di melasin. 17 Ket
nagsalodsod ni Jesus, “Anya i
paguhonan moy?” Ket tinumaran
hidi. Ket naladingit unay i rupa
di. 18 Kinagi na esa, a ni Kleopas
i nagen na, “Anya, nagipu ka ha
Jerusalem, ngem awan mo naba-
heta i nagimet ha ho?” kon na.

19 “Anya i nagimet ho?” kinagi
ni Jesus. Ket tinabbeg di, “Agay,
i ginimet di ha ni Jesus a taga-
Nasaret. Hikuna i minahagpugto,
ket inayat na hikuna na Dios. Ket
inayat na bila na makpal a tolay,
gipu ta mannakabalin i pinagi-
toldu na ken pinaggimet na. Ta
ginimet na i makpal a milagro.
20 Ngem pinadakap na hikuna na
kapkapitan mi ken matangkay a
hidi a papadi. Ket inpaangay di
ha gobernador, penu patayan di
hikuna. Ket inlansa di ha kudos.
21 “Ninamnama mi a hikuna
i Cristu na Israel, a pinaangay
na Dios, a mangisalakan mina
ha nikitam. Ngem niyaen dan i
mekatallu a pamalak a natay dan
ni Jesus. 22 Ket nenayon pala ha
dagende, a pinalaktat na kami na
babbey a hidi. Ta inumangay hidi
ha labbang na nakoya a maledum.
23 Ngem awan di naeriyokan i
bangkay na. Ket idi sinumoli hidi,
kinagi di a nagpaenta i duwa a
anghel, a nangibaheta a minag-
biyag manon ni Jesus. 24 Isu a
binumuyot i sabali a agagum mi
ha ido a kuweba, penu maenta di.
Ket naenta di kan i kona ha kinagi
na babbey a hidi. Ngem awan di
naenta ni Jesus,” kon di.
25 Ket kinagi ni Jesus, “Agay!
Awan moy pala makatandiyan!
Ito i nepugto na minahagpugto
a hidi, idi nikuna a naalay dan.
Apay a marigat ha nikam a man-
ahod ha ngamin a nepugto di?
26 Ta awan a mabalin a sumadap i
Cristu ha kaamakan na ha langit,
nu awan a palungo a magattam
hikuna ha rigrigat na,” kon ni
Jesus. 27 Ket inpakatandi ni Jesus
i ngamin a nesurat megipu ha
baggi na ha Libro na Dios. Nan-
grugi hikuna ha liblibro ni Moyses
hanggan ha ngamin a surat na
minahagpugto a hidi.
28 Niyaen, idi binumikan hidi ha
ili a angayan di, nagintutulos ni
Jesus ha paglakad na. 29 Ngem
kinagi di, “Awan kas! Kallap dan!
Makidagus ka dan ha nikami!” Isu
a nakidagus ni Jesus ha nidi. 30 Ket
idi inumetnod hidi a magkan,
inalap ni Jesus i tinapay, ket
nagkararag. Sa na, pinilak i tina-
pay, ket inyatad na ha nidi. 31 Ket
nakalasin hidi ha ni Jesus. Ngem
bigu la, linompas dan ni Jesus.
32 Ket nakiuhon hidi, “Nakoya la,
idi linumakad kita ha karsada,
kona ha gangatan ha disalad na
baggi ta. Ket nakaendu! Ket
naragsak kita ha kakkagi na, idi
nepakatandi na i Libro na Dios,”
kon di.
33 Isu a nagsigida hidi a nagsoli
ha Jerusalem. Ket naeriyokan di i
esa pulo ket esa, a nakipagpisan,
ken atoy bila i agagum di, 34 a
nakiuhon hidi megipu ha ni Je-
sus. Kinagi di, “Tahod agay a
minagbiyag manon ni Jesus, ta
nagpaenta hikuna ha ni Simon,”
kon di. 35 Ket inbaheta na duwa
i ngamin a nagimet ha karsada
ha Emaus, ken nu panyan di
a nelassin ni Jesus, idi nagpilak
hikuna ha tinapay.

Magpaenta ni Jesus ha Nidi a Toltolduwan Na

36 Idi nagibaheta pala hidi
duwa, bigu la, ket nagpaenta ni Je-
sus ha nidi ngamin. Tinumaknag
hikuna ha lubuk di, ket kinagi na
ha nidi, “Tumalna kam mina,” kon
na. 37 Ngem kinumanteng unay
hidi, gipu ta kagin di a naenta di
i esa a mangilen. 38 Ket kinagi
dod ni Jesus, “Apay manteng
kam? Apay a magduwaduwa
kam ha nakam moy? 39 Entan
moy i kamat ko ken tikad ko aye.
Ta makaenta kam a ide i baggi
ko. Ket egkamanak moy, penu
katandiyan moy. Ta awan ha
gaddang, onu pilas, onu tulang ha
esa a mangilen. Ngem makaenta
kam a atoy i gaddang, ken pilas,
ken tulang ha nikan,” kon na.

40 Idi kinagi ni Jesus ito,
pinaenta na i kamat na ken tikad
na ha nidi. 41 Ngem maski nu
naragsak unay hidi, awan pala
hidi sigurado. Ket nanakaman di
pala, nu manahod mina hidi onu
awan. Isu a kinagi ni Jesus, “Atoy
i mepakan moy ha nikan?” kon
na. 42 Ket inyatad di ha nikuna i
padut a neyapoy. 43 Ket inalap ni
Jesus ide a padut, ket kinan na ha
saguppang di, penu maenta di.

44 Sa na, kinagi ni Jesus, “Ipen-
duwa ko i netoldu ko ha nikam idi
ha palungo, a ‘Masapul a matong-
pal i ngamin a nesurat megipu ha
nikan ha Linteg ni Moyses, ken ha
sursurat na minahagpugto a hidi,
ken ha libro na Kansiyon a hidi,’
kon ko idi. Ket idi palungo, inpeta
ko ha nikam a magimet idagento
ha nikan,” kon ni Jesus.

45 Sa na, pinakatandi hidi ha
sursurat na Dios. 46 Kinagi na,
“Ide i nesurat di, ‘I Cristu a paan-
gayan na Dios a maghari, hikuna
i magattam ha rigrigat, sa matay,
sa magbiyag manon ha mekatallu
a pamalak,’ kon di. 47 Ket ide bila
i nesurat di,” kon ni Jesus. “ ‘Paan-
gayan na Cristu i totolay na ha
ngamin a lugar. Mangrugi hidi ha
Jerusalem, hanggan ha ngamin a
lutak, penu ibaheta di megipu ha
ni Cristu. Ta gipu ha Cristu heya,
mapakawan na Dios i liwaliwat
na maski nu heya a magbabawi
ken sumina ha liwaliwat na. Ket
makiuseg hidi ha pagitoldu na
Cristu.’ Ito i nepesurat na Dios,”
kon ni Jesus.

48 “Ket niyaen, hikam i mag-
patahod ha ngamin a tolay. Ta
naenta moy i ngamin a dagende
a nagimet. 49 Ngem ha palungo
a paglakadan moy, maguray kam
ha Jerusalem. Ta atoy pala i
gimetan ko ha nikam. Ta paan-
gayan ko nokkan i Espiritu na
Dios. Ket hikuna i mangiyatad ha
nikam ha pinnakabalin a maggipu
ha Dios,” kon ni Jesus.

Umunek ni Jesus ha Langit

50 Sa na, inyangay hidi ha lapos
na ili. Ket idi nakademat hidi ha
Betaniya, inyontok na i kamat na,
ket inkararagan na hidi. 51 Idi
inkararagan na hidi, inumadiyo
hikuna, a neyunek hikuna ha lan-
git. 52 Ket nagparentumeng hidi
a dineydeyaw di hikuna. Ket
idi sinumoli hidi ha Jerusalem,
dakkal i ragsak di. 53 Ket naghen
hidi ha Templo ha kada pamalak,
a deydeyawan di i Dios.

I Mappiya a Baheta a Nesurat ni Juan

I Mappiya a Baheta Megipu ha ni Jesu-Cristu a Nesurat ni

1 Idi palungo a naparsuwa i lutak, atoy dan i esa a managenan ha "Kagi na Dios." Ket nagisesa hikuna ha Apo Dios, ket hikuna man bi i Apo Dios. 2 Oni ay, nagisesa hikuna ha Apo Dios, idi palungo a naparsuwa i ngamin. 3 Ket pinagparsuwa na hikuna na Dios ha ngamin. Awan ha naparsuwa, nu awan a hikuna i nangparsuwa.

4 Niyaen, hikuna man bi i ikabiyag tam a totolay, ket makaalap kitam ha tahod a biyag gipu ha nikuna. Ta hikuna man bi i esa a Silaw a magpaenta ha totolay, a idilan na hidi, penu makatandiyan di i Apo Dios.

5 Niyaen, dinisyagan na Silaw aye i diham, ket awan maabak na diham ide a Silaw na Dios.

6 Niyaen, atoy bila i esa a tolay a pinaangay na Dios. Ket Juan i nagen na. 7 Hikuna i pinaangay na Dios, penu mepakatandi na megipu ha ide a Silaw, a managenan ha Kagi na Dios, ket penu makatiman ken manahod i maski nu heya gipu ha pinagitoldu na. 8 Bakkan a ni Juan i Silaw aye, ngem dinumemat hikuna, penu mepakatandi na megipu ha ide a Silaw na Dios.

9 Niyaen, idi tiyempo a ito, dinumemat ide a Silaw na Dios, a magdisyag ha nakam na ngamin a tolay ha lutak. 10 Isu, atoy dod hikuna ha lutak aye, ket gipu ha nikuna, naparsuwa i ngamin ha lutak, ngem awan na hikuna katandi na totolay. 11 Ket inumangay hikuna ha sadili na a totolay, ngem minadiyan di hikuna. 12 Ngem ha maski nu heya a nagteman ken nanahod ha nikuna, inkalentigan na hidi a magbalin a annak na Dios. 13 Bakkan ito a kona ha pakeenak tam a magbalin a annak na tolay. Ta awan ha magbalin a annak na Dios gipu ha pakeenak na, onu bukod na a pinaggimet, onu bukod na a pagayatan, nu awan gipu ha pagayatan na Dios. Gipu ta i Apo Dios a mismo i magpabalin ha totolay a annak na.

14 Niyaen, ha ide a "Kagi na Dios," nagbalin hikuna a tolay, ket nakipaghen hikuna ha nikitam a totolay. Ket naenta mi a mahagkagbi hikuna ken mahagipeta hikuna ha tahod. Ket naenta mi bila i kainamakan na, a kainamakan a naggipu ha Apo Dios. Ta ito i inyatad na Hama na ha isesa a annak na. 15 Ket idagento i inbaheta ni Juan, idi indulaw na, "Ide a lallaki i nagkagiyan ko. Ta kinagi ko idi a atoy nokkan i dumemat a magdilokod ha nikan. Ngem mas matangkay hikuna ngem ha nikan. Ta maski idi awanak pala neenak, atoy dan hikuna," kon ni Juan.

16 Niyaen, gipu ta ayayatan na kitam a tahod, nakagbiyan kitam. Ket kanayon na kitam kagbiyan ha magnanayon. 17 Inyatad na Dios i Linteg na gipu ha ni Moyses. Ngem niyaen, inyatad na ha nikitam i kagbi na gipu ha ni Jesu-Cristu. Ket hikuna man bi i nangipakatandi ha kinatahod a megipu ha Apo Dios. 18 Awan ha nakaenta ha Apo Dios. Ngem i Annak na Dios a isesa, a maghen ha Nama na, hikuna a mismo i Dios, ket hikuna i nangipakatandi ha Dios ha totolay.

I Pinagitoldu ni Juan megipu ha

ni Jesu-Cristu

19 Ide i kinagi ni Juan megipu
ha ni Jesus. Ta atoy i kappal
a pinaangay na Judyo a hidi ha
ni Juan, penu magsalodsod hidi.
Ket inumangay i kappal a pa-
padi ken agagum di a napana-
genan ha Lebito. Naggipu hidi
ha Jerusalem. Ket sinalodsod di
ni Juan nu heya hikuna. 20 Ket
tahod i intabbeg ni Juan. Awan
hikuna nagpamen. Ta kinagi na,
“Bakkan a hikan i Cristu.” 21 Sa
di, sinalodsod, “Heya ka dod?
Hikaw dod ni Elias, a minagbiyag
manon?” Ket tinabbeg ni Juan,
“Awan.” Sa di, kinagi, “Hikaw dod
iday a mahagpugto a tahokan na
ngamin a Judyo?” kon di. Ket
kinagi na, “Bakkan bila.” 22 Isu,
kinagi di ha nikuna, “Heya ka
dod? Tabbegan mo kami bi, penu
atoy bila i tabbeg mi ha Happo
mi. Anya i mepeta mo megipu ha
baggi mo?” 23 Ket kinagi ni Juan,
“Nakaman moy mina i inpugto
ni Isayas a mahagpugto idi. Ta
inpugto na idi a atoy nokkan i
magitoldu ha luglugar a awan ha
bilabilay. Ket idulaw na kan,
‘Dandani a dumemat i Apo. Isu,
magsagana kamon ha pagdemat
na, a dalusan moy i nakam moy,
penu makauseg kam ha nikuna,’
kon na. Ket niyaen, hikan dan
iday a magitoldu,” kon ni Juan.
24 Niyaen, atoy bila hay i kappal
a Pariseyo a hidi. 25 Ket sinalod-
sod di, “Isu, nu bakkan a hikaw i
Cristu, onu Eliyas, onu iday a ma-
hagpugto a tahokan mi, apay dod
a magbinyag ka?” 26 Ket tinabbeg
ni Juan, “Oni, maminyagak. Ket
dinom la i pagbinyag ko. Ngem
atoy pala i esa ha nikitam, ket
awan moy hikuna katandi. 27 Ta
magdilokod pala hikuna ha nikan,
maski mas matangkay hikuna.
Ket nu ikalanak moy ha nikuna,
awanak ha pagserbe, maski nu
tagabu na la,” kon ni Juan ha
Pariseyo a hidi. 28 Nagimet ito
ha ili a Betaniya, ha dibelew na
karayan Jordan a pagbinyagan ni
Juan.

I Karnero a Pangiwagah ha Dios

29 Niyaen, idi kaugman na,
naenta ni Juan a umangay ni
Jesus ha henan na. Ket kinagi
ni Juan, “Atoy dan i kona ha
Kordero a pangiwagah ha Dios,
a pangadya ha liwaliwat na to-
tolay. 30 Hikuna i kinagi ko idi,
a ‘Atoy nokkan i magdilokod ha
nikan, ket mas matangkay hikuna
ngem hikan. Ta idi awanak pala
neenak, atoy dan hikuna,’ kon
ko. 31 Ket maski ha nikan idi,
awan ko nakatandiyan nu heya i
mangisalakan ha totolay. Maski
nu iday i gipu na a inumangayak
ha ihe, ket naminyagak ha dinom,
penu mepakatandi ko hikuna ha
totolay na Dios,” kon ni Juan.
32-33 Ket tinulos ni Juan ha
pinagpakatandi na, a kinagi na,
“Idi palungo, awan ko hikuna
katandi. Ta awan ko hikuna
nalasin, hanggan idi naenta ko i
Espiritu na Dios a binumugsok,
a kona ha kalapati a naggipu ha
langit. Ket nagdissu ide a Espiritu
a naghen hikuna ha ni Jesus. Ta
atoy i inpeta na Dios ha nikan,
idi pinaangay na ak a magbinyag
ha dinom. Inpeta na, ‘Maenta mo
nokkan i Espiritu ko a bumugsok
ken magdisso ha esa a lallaki. Ket
magtulos a maghen i Espiritu ko
ha iday a lallaki. I lallaki aye i
mahagbinyag ha Espiritu ko,’ kon
na Dios ha nikan. 34 Ket niyaen,
ide i kayat ko ipeta ha nikam. Ta
naenta ko dan, ket masigurado ak
a ide a lallaki i isesa a Annak na
Dios,” kon ni Juan.

I Nagpalungo a Hidi a Tinolduwan ni Jesus

35 Ket kona bila hito idi kaug-
man na. Ta atoy manon ni Juan

ken hikami a duwa a tinolduwan
na. 36 Naenta ni Juan ni Je-
sus a manglakalakad. Ket kinagi
na manon, “Atoy dan i Kordero
a pangiwagah ha Dios, a pang-
paadya ha liwaliwat na totolay.”
37 Idi nateman mi ide, inumunod
kami ha ni Jesus. 38 Ket nagsoleg
ni Jesus, ket naenta na a umuunod
kami. Ket kinagi na, “Atoy i kayat
moy ipeta?” Ket kinagi mi, “Rabbi,
hadya i paghenan mo?” kom
mi. (Ha kagi na Judyo, “Maestro,”
i kayat na kagiyan na “Rabbi.”)
39 Ket kinagi na, “Umuseg kam,
ket metan moy,” kon na. Isu,
inumuseg kami. Ket naenta mi i
paghenan na. Ket gipu ta apon
dan, nakidagus kami ha nikuna.

40 I nagen na agum ko, idi nate-
man mi i kinagi ni Juan, ken inu-
munod kami ha ni Jesus, hikuna
ni Andres a wadi ni Simon Pedro.
41 Ket dagus a nageriyok ni Andres
ha hekka na, a inpeta na, “Naenta
mi dan i paangayan na Dios a
maghari, hikuna a nagenan tam
ha ‘Mesiyas.’ ” (Ket ha kagi na
Griego, “Cristu.”) 42 Sana, intugan
ni Andres ni Simon ha ni Jesus.
Ket inaamatan ni Jesus ni Simon.
Sana, kinagi, “Hikaw ni Simon a
annak ni Juan. Ngem niyaen,
isangay taka ha ‘Kepas.’ ” (I kayat
na kagiyan na, “pogedu a awan
mapalembok.”)

43 Idi kaugman na, ninakam ni
Jesus a umangay ha probinsiya a
Galileya. Idi paglakad na, naenta
na ni Pelipe. Ket kinagi na ha
nikuna, “Umuseg ka ha nikan.”
44 Niyaen, ha ide a Pelipe, hikuna i
esa a kaili ni Andres ken ni Pedro,
ta taga-Betsayda hidi ngamin, ha
probinsiya a Galileya. 45 Ket dagus
a ineriyok ni Pelipe ni Natanael,
ket kinagi na, “Agay, naenta mi
i lallaki a sinurat ni Moyses ha
libro na Linteg ken sinurat bila
na minahagpugto a hidi. Hikuna
ni Jesus, a taga-Nasaret, a annak
ni Jose,” kon ni Pelipe. 46 Ngem
kinagi ni Natanael, “Agay, awan
ha mappiya ha madukas a lugar
a Nasaret!” Ngem tinabbeg ni
Pelipe, “Entamon agay, a entan
ta.”

47 Niyaen, idi naenta ni Jesus
a umangay ni Natanael ha henan
na, kinagi na, “Atoy dan i tahod
a Judyo. Ta awan hikuna magpa-
men ha kakkagi na.” 48 Ket kinagi
ni Natanael, “Panya a katandi ak
mo?” Ket tinabbeg ni Jesus, “Idi
atoy ka ha lendum na kayo a igos,
idi palungo a inayagan na ka ni
Pelipe, naenta taka.” 49 Ket kinagi
ni Natanael, “Maestro, hikaw i
isesa a Annak na Dios! Hikaw
i Hari na Israel!” 50 Ket kinagi
ni Jesus, “Manahod ka dod gipu
ta kinagi ko, a naenta taka ha
lendum na kayo a igos? Agay,
maenta mo nokkan i dakdakkal a
milagro ngem ide.”

51 Ket tinulos ni Jesus, “Tahod
ide a ipeta ko ha nikam. Maenta
moy nokkan i langit a melukat.
Ket maenta moy i anghel a hidi
na Dios, a umontok ken bumugsok
ha nikan, i Lallaki a Naggipu ha
Langit.”

2

I Esa a Pagbodaan ha Galileya

1 Idi kobosan na duwa a pa-
malak, atoy i esa a pagbodaan
ha ili a Kana, ha probinsiya a
Galileya. Ket atoy bila hay i hena
ni Jesus. 2 Ket naawis bila ni
Jesus ken hikami a tinolduwan na.
3 Niyaen, idi nobos i arak, kinagi
nena na ha ni Jesus, “Inubos di
dan i arak di.” 4 Ngem kinagi
ni Jesus ha hena na, “Babbey,
awan a masapul a ipeta mo ha
nikan. Awan ha biyang mo ha ide.
Ta awan pala ha oras a ipaenta
ko mina i pinnakabalin ko,” kon
ni Jesus. 5 Ket kinagi nena na
ha tagabu a hidi, “Gimetan moy

i maski nu anya a ipeta na ha
nikam.”
6 Niyaen, gipu ha linteg na
Judyo a paguges, atoy hay i annam
a burnay. Ket maglaon i kada
esa ha nasurok a esa gasut a litro.
7 Ket kinagi ni Jesus ha tagabu
a hidi, “Putatan moy hidi ha di-
nom.” Ket pinutat di idagenday a
burnay. 8 Sana, kinagi, “Sumalduk
kam ha ballik, a itugan moy ha
mangituray ha pagbodaan aye.”
Ket intugan di ito.
9 Niyaen, idi naennaman na
mangituray i dinom aye a nag-
balin a arak, inayagan na i nobyo.
Ta awan na nakatandiyan nu
hadya i nagipuwan na arak aye.
(Maski nakatandiyan na tagabu a
hidi. Ta hidi man i sinumalduk ha
dinom.) 10 Ket kinagi na mangi-
turay ha nobyo, “Dadi pala agay!
I ugali na totolay, a iyatad di i
masinggat a arak ha palungo. Ket
nu makpal i nainum na bisita di,
iyatad di bila i makkak a arak
a magdilokod. Ngem bakkan i
ginimet mo ha ihe. Ta ide i
masmasingget a arak,” kon na.
11 Ginimet ni Jesus ide a nekaesa
a milagro, a pangtiplad na, ha ili
a Kana, ha probinsiya a Galileya.
Ket ide i pinangpaenta na ha kad-
dat na a kinadios ha totolay a hidi
ken ha nikami a tinolduwan na.
Ket gipu ta kona hito, pinumigsa
i panahod mi ha nikuna.
12 Idi kobosan na ide, inuman-
gay ni Jesus ha ili a Kapernaum.
Ket inumuseg bila i hena ken wad-
wadi na, ken hikami a tinolduwan
na. Ket naghen kami hito ha
maalay ballik.

*Palakadan ni Jesus i Mag-
negosyo a hidi ha Templo*

13 Niyaen, mabikan dan i
piyesta na Judyo a nagenan di
ha, “Piyesta na Pinagtaleban
na Anghel a Magpatay.” Ket
inumangay ni Jesus ha Jerusalem.
14 Idi kaddemat na, inumangay
hikuna ha Templo, ket atoy hay i
naenta na a mahaglako ha baka,
ken karnero, ken kalapati. Ket
atoy bila hidi a mahagsulet ha
korinat. Ket atoy bila hay i
lalamesaan di a pagnegosiyoan
di. 15 Idi naenta na ito ni Jesus,
naglubid hikuna ha pagbaot na,
sana, pinalapos hidi ngamin, pati
i baka ken karnero a hidi. Ket
pinahakab na i lamesaan na
negosiyante a hidi a mahagsulet
ha korinat. Ket inwarak na
i korinat di. 16 Ket binon na
hidi a mahaglako ha kalapati,
“Adyan moy idagenday. Awan
moy pagbalinan a tiyendaan i
bilay Nama ko,” kon na.
17 Ket ha nikami a tinolduwan
na, idi nateman mi ito, nanakam
mi i nesurat ha Libro na Dios, a
“Dakkal unay i pinagayat ko ha
Bilay mo, Apo Dios. Isu i gipu na
a masaket unay i nakam ko, gipu
ta awan di deyawan i Bilay mo.”
18 Ket gipu ha ide a ginimet ni
Jesus ha Templo, kinagi na Judyo
a hidi ha nikuna, “Ipaenta mo ha
nikami i nakaddatan a pangpata-
hod mina a magturay ka ha ide
a Templo na Dios.” 19 Tinabbeg
ni Jesus, “Nu dadailan moy ide
a templo, pataknagan ko manon
ha tallu a pamalak.” 20 Ket kinagi
na Judyo a hidi, “Anya wadis!
Uppat a pulo ket annam a tawen i
pinangpataknag di ha ide a Tem-
plo. Ket kaya mo a magpataknag
manon ha tallu la a pamalak?
Panyan mo agay,” kon di.
21 Ngem i templo a pagkagiyan
ni Jesus, i templo a bukod na
a baggi. 22 Ket ha nikami a
tinolduwan na, nanakam mi ito,
idi minabiyag manon ni Jesus ha
nekatallu a pamalak. Ket napata-
hodan kami ha sursurat na Dios
ken kagi ni Jesus megipu ha baggi
na.
23 Niyaen, idi hen pala ni Je-
sus ha Jerusalem ha Piyesta na
Pinagtaleban, makpal i nanahod

ha nikuna. Ta naenta di i nakad-
datan a ginimigimet na. 24 Ngem
awan na intalak ha nidi i baggi
na. 25 Ta nakatandiyan ni Jesus
i nakanakam na tolay, ken ugali
di, ken kinalupoy na panahod
di. Awan na masapul i mangi-
pakatandi ha nikuna megipu ha
totolay. Ta hikuna a mismo i
makatandi ha disalad na nakam
di.

3

Ni Jesus ken ni Nikodemo

1 Atoy idi i esa a Pariseyo, a
nagen na ni Nikodemo. Hikuna
i esa a pangulo na Judyo a hidi.
2 Idi esa a kallap, inumangay
ni Nikodemo ha ni Jesus. Ket
kinagi na, “Maestro, katandiyan
mi a hikaw i esa a maestro a
naggipu ha Dios. Ta awan ha
makagimet ha nakaddatan a gin-
imigimet mo, nu awan a atoy ha
nikuna i Dios,” kon ni Nikodemo.
3 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod ide
a ipeta ko ha nikaw. Awan ha
makapasakop ha Paghariyan na
Dios, nu awan a neenak manon
hikuna.” 4 Ket kinagi ni Nikodemo,
“Panya agay a meenak manon i
esa a lallaki? Makasadap dod
hikuna ha tiyan nena na, penu
meenak manon?” 5 Ket tinabbeg
ni Jesus, “Ipeta ko a tahod a awan
ha makapasakop ha paghariyan
na Dios, nu awan a neenak hikuna
ha dinom, ken ha Espiritu na
Dios. 6 Halimbawa: Nu mageenak
i esa a tolay, tolay bila i annak
na. Ngem nu mageenak i Espiritu
na Dios, espiritu bila i annak na.
Ket kebbiyag ito a ikabiyag na
tolay, a kona nu meenak manon
i tolay heya, ket magbalin hikuna
a annak na Dios.
7 “Niyaen, awan ka mina malak-
tat nu ipeta ko ha nikaw, a
‘Masapul a meenak ka manon.’
8 Ta maski nu awan mo pala
makatandiyan, magimet paman
ito. Halimbawa: Kona bila ha
paras. Atoy i makpal a lakadan
na paras, ket masaneg tam i tanog
na. Ngem awan tam maenta
nu hadya i naggipuwan na, onu
hadya i angayan na. Ket kona bila
hito ha maski nu heya a meenak
na Espiritu na Dios. Awan ha
makatandi ha pakeenak manon
na esa a tolay,” kon ni Jesus.
9 Ket kinagi ni Nikodemo,
“Ngem panyan na iday?” 10 “Agay,”
kon ni Jesus, “hikaw i mahag-
itoldu ha kakalan ta a Judyo,
ngem awan mo makatandiyan i
kinagi ko? 11 Tahod ide a ipeta
ko ha nikaw. I pagkagiyan ko aye
i naenta ken katandi ko, ngem
awan moy tahodan. 12 Niyaen,
nu nepakatandi ko megipu ha
bagbagay na lutak, ngem awan
moy tinahod, panya moy tahodan
nu ipakatandi ko megipu ha
bagbagay ha langit? 13 Awan ha
makaontok ha langit ken sumoli
ha lutak a mangipeta megipu ha
bagbagay a nelangitan, nu awan
la a hikan, i Lallaki a Naggipu ha
Langit. Ta iday i paghenan ko.
14 “Niyaen, masapul a melansa
ide a Lallaki a Naggipu ha Lan-
git, ket mebayog ak nokkan ha
matangkay, ha esa a kayo, a
kona ha pinangibayog ni Moyses
ha sinanulag ha naglakadan di a
amamugod. 15 Magimet ito, penu
mapadasan na maski nu heya a
manahod ha nikan i biyag na Dios
a magnanayon,” kon ni Jesus ha ni
Nikodemo.
16 Dakkal unay i pinagayat na
Dios ha totolay. Isu i gipu na
a inyatad na i isesa a Annak na
a pangadya ha liwat na totolay,
penu awan hidi maparusaan nu
awan a mesalakan i maski nu
heya a manahod ha nikuna, ken
penu makipagbiyag hidi ha Dios
ha magnanayon. 17 Ta awan
pinaangay na Dios ide a Annak
na penu hukoman na i totolay,

nu awan penu isalakan na hidi.
18 Awan a mahukom i maski nu
heya a manahod ha Annak na
Dios. Ngem nahukom dan i maski
nu heya a awan a manahod. Ta
tinumallekod dan hikuna ha isesa
a Annak na Dios. 19 Ide i gipu na
a mahukom nokkan i totolay: Ta
dinumemat dan i Silaw na Dios
ha lutak aye. Ngem kaykayat di
i diham. Ta madukas i paggimi-
gimet di. 20 Ket madiyan di i
Silaw aye. Ta magmadi ha Silaw
i maski nu heya a maggimet ha
madukas. Ket madiyan di a bu-
mikan ha Silaw. Ta kanteng di a
baka disiyagan na i liwaliwat di.
21 Ngem ha maggimet a hidi ha
mappiya, bumikan hidi ha Silaw
aye, penu mepaenta di a Apo Dios
i nagdaggap ha pinaggimet di.

*Ni Jesus ken ni Juan a Mahag-
binyag*

22 Kobosan na iday, inumangay
ni Jesus ha probinsiya a Judeya,
pati hikami a tinolduwan na. Ket
naghen kami hito. Ket nagbinyag
kami ha tolay a hidi. 23 Ket atoy
bila hay ni Juan, a nagbinyag ha
lugar a Enon, a mabikan ha ili
a Salim, ta atoy hay i makpal a
dinom. Ket inumangay i tolay a
hidi, a nagpabinyag hidi. 24 (Idi
tiyempo hito, awan pala nebalud
ni Juan.)

25 Niyaen, nakipagtabbegan i
kappal a tinolduwan ni Juan ha
esa a Judyo, megipu ha ugali di
a pinakauges di ha liwat. 26 Ket
inumangay hidi ha ni Juan. Kinagi
di, “Maestro, atoy ni Jesus ha
dibelew, hikuna esa a nagagum
ha nikaw idi, ha Karayan Jor-
dan. Hikuna i inpeta mo ha
nikami idi. Ket niyaen, mag-
binyag hikuna, ket umaangay kan
i ngamin a tolay ha nikuna,” kon
na tinolduwan a hidi ni Juan.
27 Ket tinabbeg ni Juan, “Tahod
i gimetan ni Jesus. Ta Apo
Dios i makatandi ha gimetan na.
Ket Dios i mangipeta nu anya i
gimetan na tolay. 28 Hikam a
mismo i nagteman ha kinagi ko
idi, a ‘Bakkan a hikan i Cristu,’
kon ko. ‘Ngem napaangayak a
paggayakan ko i tolay a hidi ha
pagdemat na,’ kon ko.

29 “Halimbawa: ha esa a pag-
bodaan, atoy i nobyo, ken atoy
i nobya na, ken atoy i ilay na
nobyo. Niyaen, iday a nobyo i
makinkukuwa ha nobya. Ket iday
a ilay na i maguray, a tahokan
na i nobyo heya. Nu mateman
na i timek na, magragsak hikuna
unay. Niyaen, ni Jesus i kakalan
na nobyo. Ket i totolay a sakop na
i kakalan na nobya. Ket hikan i
kona ha ilay na nobyo. Ket ide i
gipu na a magragsakak unay, gipu
ta makpal i umaangay ha nikuna.
30 Niyaen, masapul a tumatangkay
hikuna, ket dumidibbi ak dan.

31 “Hikuna man i naggipu ha
langit. Ket mas matangkay hikuna
ngem ha ngamin a sabali. Ha
nikitam a taga-lutak, metoldu tam
la i bagbagay a atoy ha lutak.
Ngem ha nikuna a naggipu ha lan-
git, magturay hikuna ha ngamin.
32 Ket metoldu na i bagbagay ha
langit, ta idagenday i naenta ken
nateman na. Ngem maski nu kona
hito, makpal hidi unay a magmadi
ha nikuna. 33 Ngem ha ngamin a
manahod ha ni Jesus, umoni hidi
a tahod i kakkagi na Apo Dios.
34 Ta ito malla i kakkagi ni Jesus
a pinaangay na Dios. I kakkagi ni
Jesus aye i kakkagi na Dios. Ta
inatdinan na hikuna na Dios ha
ngamin a Espiritu na, ket awan
hikuna makurangan ha Espiritu
na Dios. 35 Ayayatan na Dios i
Annak na aye. Ket intalak na i
ngamin ha nikuna, a pagturayan
na hikuna ha ngamin.

36 “Niyaen, ha maski nu heya
a manahod ha Annak na Dios,
magpasakop hikuna ha Apo Dios.

Ket makibiyag hikuna ha Dios ha
magnanayon. Ngem ha maski nu
heya a awan a umuseg ha Annak
na Dios, awan hikuna makipag-
biyag ha Dios nu awan a parusaan
na hikuna ha magnanayon."

4

Ni Jesus ken esa a Babbey a taga-Samariya

1-3 Niyaen, nabahetaan na
Pariseyo a hidi a mas makpal i
tolduwan a masakop ni Jesus. Ket
mas makpal kan i binbinyagan
na ngem ni Juan. (Maski bakkan
a ni Jesus i nagbinyag, nu awan
a hikami a tinolduwan na.) Ket
idi nateman ni Jesus a kona
hito i nabaheta na Pariseyo a
hidi, linakadan na i probinsiya
a Judeya. Ket sinumoli hikuna ha
probinsiya a Galileya. 4 Masapul
a lumakad hikuna ha probinsiya
a Samariya. 5 Isu, dinumitang
hikuna ha ili a Sikar, ha Samariya.
Mabikan ito ha esa a talon a
inyatad ni Jakob ha annak na
a ni Jose, nikuna a naalay dan.
6 Ket atoy bila hay i esa a bobon a
kinotkot ni Jakob, nikuna a naalay
dan.

Niyaen, inumetnod ni Jesus ha
nibik na bubun aye, ta nalupoy
hikuna a naglakad. Ket dan-
dani dan a lubuk na pamalak.
7 Idi awan naalay, dinumemat
i esa a babbey a Samaritana a
sumagab. Ket nagaged ni Je-
sus ha dinom. 8 Iday a babbey
i nangagedan na, ta inumangay
kami a tinolduwan na ha ili, a
maggatang ha pagkanan mi. 9 Ket
kinagi na babbey, "Anya, hikaw
i esa a Judyo. Hikan i esa a
Samaritana, ket makienom ka ha
nikan?" (Nalaktat iday a babbey.
Ta ugali na Judyo i maglimad ha
maski nu heya a Samaritano. Ket
nakaman di a pasig la madukas
i Samaritano a hidi.) 10 Ngem
kinagi ni Jesus, "Nu katandi mo
mina i makienom aye ha nikaw,
ken nu anya i iyatad na Dios ha
totolay, magaged kas ha nikan.
Ket atdinan taka ha mas mas-
inggat a dinom a ikabiyag mo,"
kon ni Jesus. 11 Ket kinagi na
babbey, "Apo, madisalad unay
ide a bobon, ket awan ka ha
pagsagab. Hadya i pagalapan mo
ha iday a dinom a ikabiyag ko? 12 I
apo tam a ni Jakob i nangiyatad
ha nikami ha ide a bobon. Ket ide
i nagsagaban na, ken apapo na,
ken taraken di, hanggan niyaen.
Anya, dod? Hikaw i dakdakkal
ngem ni Jakob?" kon na babbey.
13 Ngem kinagi ni Jesus, "Ha maski
nu heya a uminom ha ide a
dinom, mauwaw hikuna manon.
14 Ngem ha maski nu heya a umi-
nom ha iyatad ko, awan manon
hikuna mauwaw. Ta ide a dinom
a iyatad ko i magbalin a kona ha
habwayan a awan massap. Ket
ikabiyag na ito ha biyag na Dios a
magnanayon," kon ni Jesus. 15 Ket
kinagi na babbey, "Apo, iyatad mo
bi ha nikan i dinom a kona hay,
penu awanak manon mauwaw.
Ket awan ko masapul a sumagab
ha bobon aye," kon na.

16 Ket kinagi ni Jesus, "Hen mo,
a ayagan i kabanga mo. Ket
sumoli kam ha ihe." 17 Ngem
kinagi na babbey, "Awanak ha ka-
banga." Ket kinagi ni Jesus, "Oni
ah, tahod i kakkagi mo a awan ka
ha kabanga. 18 Ta naminlima ka
dan a nangabanga. Ket niyaen,
bakkan mo a kabanga i lallaki a
kabbilay mo. Tahod iday a inpeta
mo ha nikan." 19 Ket kinagi na
babbey, "Apo, mannakabalin ka a
magpugto! 20 Isu, masalodsod ko
bi ha nikaw. Ta ide kan a para-
bin i nagdeyawan na minappo
mi ha Dios. Ngem ha nikam
a Judyo, ipeta moy a Jerusalem
mina i tahod a pagdeyawan na
totolay ha Dios," kon na babbey.
21 Ket kinagi ni Jesus, "Wadi ko,

temananak mo bi. Ta ipeta
ko a dandani dan i tiyempo,
ket bakkan a parabin aye, onu
Jerusalem i pagdeyawan na toto-
lay ha Amang ko a Dios. 22-24 I
tahod a pagdeyawan na totolay ha
Dios, i espiritu a maghen ha baggi
di. Ta Apo Dios i Espiritu. Ket
ha maski nu heya a magdeyaw ha
nikuna, masapul a pagdeyaw na i
Espiritu na Dios ken i pagitoldu na
Espiritu na Dios a tahod. Ta kona
hito i kayat na Dios ha totolay a
magdeyaw ha nikuna, a deyawan
di mina hikuna ha nakanakam
di a tahod ken ha espiritu di a
kebbiyag. Ta dumemat i tiyempo,
ket maski niyaen a dinumemat
dan, ket pangdeyaw na totolay ha
Apo Dios i kona hito. Ta niyaen,
ha nikami a Judyo, katandi mi dan
i deyawan mi. Ta Judyo man bi
i lallaki a paangayan na Dios a
makesalakan ha totolay. Ngem ha
nikam a Samaritano, awan moy
katandi i deyawan moy," kon ni
Jesus. 25 Ket kinagi na babbey,
"I makatandiyan ko a dumemat
nokkan i Mesiyas a managenan
di ha Cristu. Ket nu dumemat
hikuna, mepakatandi na ha niki-
tam ngamin i ngamin a bagba-
gay." 26 Ket kinagi ni Jesus, "Hikan
i Cristu heya, a makiuhon ha
nikaw."

27 Niyaen, idi nakiuhon pala
ni Jesus ken babbey aye a
Samaritana, dinumitang kami a
tinolduwan na. Ket nasbew kami,
ta nakiuhon ni Jesus ken esa a
babbey. Ngem awan ha nikami
a nagsalodsod nu anya i masapul
na, onu anya i naguhonan di.

28 Ket inwarak na babbey i
karamba na, ket nagsoli hikuna
ha ili. Ket inbaheta na ha kaili
na a hidi ho. 29 "Entamon," kon
na. "Mepaenta ko ha nikam i esa a
lallaki a naenta ko. Makatandiyan
na i ngamin a ginimigimet ko. En-
tan tam nu hikuna wade i Cristu,"
kon na babbey aye.

30 Ket linumapos hidi ha ili, a
inumangay ha ni Jesus.

31 Kagiddan na, kayat mi hikuna
pilitan a magkan. "Maestro,
magkan kitam dan," kon mi a
tinolduwan na. 32 Ngem kinagi na,
"Awan agay. Atoy bila kanan ko a
awan moy makatandiyan." 33 Isu
a nagsisinalodsod kami, "Atoy
wade i nangiyatad ha kanan na?"
34 Ngem kinagi ni Jesus, "I kanan a
ikabiyag ko i pinangtongpal ko ha
pagayatan na Dios a nangpaangay
ha nikan. Ket ubosan ko mina i
patarabaho na ha nikan. Ta ide i
kona ha kanan ko, a ikabiyag ko."

35 Ket intulos ni Jesus. "Kona ha
ide i pagkakagi moy, a 'Pagmula
tam niyaen. Ket uppat a bulan i
paguray tam. Sa kitam, magani
dan,' kom moy. Ngem niyaen,
ipeta ko ha nikam. Entan moy
idagendo a totolay a umaangay
ha nikan. Ta kona a hidi man i
paganiyan tam. Naluto dan hidi,
ta dandani diyak tahodan. 36 Ket
maski nu awan moy hidi nemula,
atoy pala i mappiya a tangdan
moy a magani. Ta nu kona hito i
paggani moy, urnongan moy i to-
tolay a kona ha bunga na tarabaho
moy. Ket makipaghen hidi ha Apo
Dios ha magnanayon. Isu i gipu
na a makipagragsak i magani a
hidi ken Dios a nangimula.

37 "Tahod ide a pagkakagi tam,
a 'Atoy i esa a magmula ken sa-
bali i magani,' kon tam. 38 Ket
niyaen, paangayan takam a ma-
gani ha awan moy nagtaraba-
howan. Ngem maski nu sabali
i nagtarabaho ha paganiyan moy
aye, hikam paman i makitangdan
ha bunga na tarabaho na," kon ni
Jesus.

39 Niyaen, atoy i makpal a
Samaritano a nanahod ha ni Je-
sus gipu ha kinagi na kaili di
a babbey, a "Nakatandiyan na i
ngamin a ginimigimet ko," kon na.

40 Ket gipu ta kona hito, inumangay hidi ha ni Jesus, ket napigsa
i pinagaged di a makipaghen
hikuna ha nidi. Isu a naghen ni
Jesus ha nidi ha duwa a pamalak.
41 Ket kumakpal manon i nanahod
ha nikuna gipu ha kakkagi na.
42 Inpeta di ha iday a babbey,
“Manahod kami ha nikuna. Ket
niyaen, awan la a gipu ha kakkagi
mo, nu awan gipu ta hikami a
mismo i nakateman ha pagitoldu
na. Ket katandiyan mi a hikuna i
mangisalakan ha totolay,” kon na
Samaritano a hidi.

Pahusayan ni Jesus i Annak na Opisiyal

43 Kobosan na duwa a pamalak
ha nidi, linumapos kami ken ni
Jesus, ket tinumulos kami hang-
gan ha probinsiya a Galileya.
44 Niyaen, ni Jesus a mismo i nagk-
agi idi ha, “Awan a mapadeyawan
i esa a mahagpugto ha mismo
a bayan na.” 45 Ngem idi kad-
demat ni Jesus ha probinsiya a
Galileya, nagrespitar i umili a hidi
ha nikuna. Ta idi nakipagpiyesta
hidi ha Jerusalem, naenta di i
ngamin a ginimet na ha piyesta.

46 Niyaen, inumangay hikuna
manon ha ili a Kana, ha probin-
siya a Galileya. Ide a lugar i
pinagbalin na a arak i dinom.
Niyaen, atoy hito i esa a opisiyal
na gobyerno, ket nagsaket i annak
na a lallaki. I naghenan na i ili
a Kapernaum, ha madiyo. 47 Idi
nabaheta na opisiyal a linumpos
ni Jesus ha probinsiya a Judeya, a
lumalakad hikuna ha probinsiya
a Galileya, linumakad bila hikuna
a umangay ha ni Jesus. Ket in-
aged na a umuseg mina ni Jesus
a sumoli ha Kapernaum, penu
pahusayan na i annak a dandani
a matay. 48 Ngem kinagi ni Jesus
ha nikuna, “Apay a awanak moy
tahodan nu awan moy metan i
nakaddatan?” 49 Ngem inagiaged
unay na opisiyal. “Kagbiyan mo
kami bi Apo. Umangay kitam dan,
amangan nu matay i annak ko,”
kon na. 50 Ket kinagi ni Jesus,
“Nay. Sumoli ka dan. Magbiyag i
annak mo,” kon na. Ket nanahod
i opisiyal ha kinagi ni Jesus, ket
sinumoli hikuna.

51 Niyaen, idi paglakad na a
sumoli, sinalpak na kappal a
tagabu na, a inbaheta di a hinu-
musay dan i annak na. 52 Ket
sinalodsod na nu anya i oras,
idi nangrugi i kahusay na. Ket
kinagi di, “Nakapon, ha ala una,
idi ginumimak i ladu na.” 53 Ket
nanakam na opisiyal a iday i oras
na pinangipeta ni Jesus, a “Mag-
biyag i annak mo.” Ket gipu ta
kona hito, nanahod hikuna ha ni
Jesus, pati ngamin a naghen ha
bilay na.

54 Iday i nekaduwa a nakad-
datan a ginimet ni Jesus, idi nag-
soli dan hikuna ha Galileya, a
nagipu ha Judeya.

5

Magmilagro manon ni Jesus ha Jerusalem

1 Idi kobosan na iday, atoy
manon i esa a piyesta na Judyo
a hidi, ket inumangay ni Jesus
ha Jerusalem. 2 Niyaen, atoy
ha Jerusalem i esa a ruwan-
gan a paglakadan na karnero a
hidi. Mabikan ito ha Templo
na Dios. Ket atoy bila hay i
esa a pagdegosan, a nagenan na
Judjudyo ha “Betsata.” Ket atoy
ha nibik na i lima a paglendu-
man. 3 Niyaen, ha lendum aye,
inumabag i makpal a magsaket a
kona ha mabulsak, ken napilay,
ken hidi a awan a makalembok
ha baggi di. Ket ururayan di i
pinaglembok na dinom. 4 Ta nu
kappal, ket atoy i esa a anghel
a umogsad a lumadap ha ide a
pagdegosan, ket kimburan na i di-
nom. Ket humusay i magpalungo

a gumutap ha dinom aye kobosan
na pinnakakimbur na. Ket maa-
gasan hikuna ha maski nu anya a
saket na.
5 Niyaen, atoy bila hay i esa a
lakay a nagsaket ha tallu pulo ket
walu a tawen. 6 Idi naenta ni Jesus
iday a lallaki, nakatandiyan na
a naalay dan a nagsaket hikuna.
Ket kinagi ni Jesus, “Botay, kayat
mo a humusay?” 7 Ket kinagi na
magsaket, “Apo, awan ha agum ko
a mangitugan ha nikan ha dinom,
nu makimbur. Ket nu padasan ko
a gumutap, magpalungo i sabali a
hidi.” 8 Ket kinagi ni Jesus, “Nay
ka. Umikat ka. Alapan mo i
abak mo, ket lumakad ka dan.”
9 Ket dagus a nahusayan i lakay
aye. Ket inalap na i abak na, ket
linumakad hikuna.
Niyaen, nagimet ito ha Sabado,
i maneg a pamalak ha Judio a
hidi. 10 Ket idi naenta na hikuna
na panglakayan a hidi na Judyo,
kinagi di ha nikuna, “Sabado dan.
Isu, maneg i pagtawed mo ha
abak mo.” 11 Ngem tinabbeg na
lakay, “Inpeta na lallaki a nang-
pahusay ha nikan, a alapan ko
mina i abak ko, ket lumakad,” kon
na lakay. 12 Ket sinalodsod di,
“Heya i nangipeta a maglakad ka
ken tawedan mo i abak mo aye?”
13 Ngem awan katandi na lakay nu
heya i nangpahusay ha baggi na,
ta linumakad ni Jesus. Ket makpal
i totolay ha iday a lugar.
14 Niyaen, idi awan naalay, ket
naenta ni Jesus i lakay aye ha dis-
alad na Templo. Ket kinagi ni Je-
sus, “Entan mo agay. Nahusay ka
dan. Niyaen, awan ka dan magli-
wat, ta mas marigat i magimet
ha nikaw nokkan, nu tumulos ka
a magliwat.” 15 Sa, inumangay
i lakay ha panglakayan a hidi
na Judyo. Ket inpeta na a ni
Jesus i nangpahusay ha baggi na.
16 Ket ide i gipu na a sentiyan na
panglakayan a hidi ni Jesus. Gipu
ta nagpahusay ni Jesus, maski ha
Sabado a maneg a pamalak.
17 Ngem tinabbeg ni Jesus nidi,
“Awan gumimak i Hama ko a
maggimet ha mappiya, maski nu
Sabado. Ket kona bila hito ha
nikan,” kon ni Jesus. 18 Ide i
gipu na a panggep di a patayan ni
Jesus. Ta awan la a sinenti na i
linteg na Sabado, nu awan bila a
inpeta na a Dios a mismo i Hama
na. Ket gipu ha ide, inkalan na i
baggi na ha Dios.
19 Ide i gipu na a tinabbeg ni
Jesus i pinangpaliwat di. Kinagi
na, “Tahod ide a ipeta ko ha
nikam. Temanan moy bi. Awan
ha magimet ko ha bukod ko a
nakam, nu awan i maenta ko a
gimigimetan Nama ko. Ta maski
nu anya i gimetan na Amang Dios,
iday bila i gimetan ko a Annak na.
20 Ta Hama ko aye i magayat ha
nikan a Annak na. Ket ipaenta na
ha nikan i ngamin a gimigimetan
na. Ket dakdakkal a milagro ngem
dagende i ipaenta na ha nikan
nokkan, penu masbew kam. 21 Ta
pabiyagan ko manon i minatay
a hidi, ket ipapatay ko i biyag a
magnanayon ha maski nu heya
a kayat ko. Ta kakalan bila ito
ha gimetan Nama ko. 22 Awan
a manghukom i Amang Dios, nu
awan a inatdinanak na ha turay a
mangipeta nu heya i makibiyag ha
nikuna ha magnanayon, ken heya
i maparusaan ha magnanayon.
23 Kona hito a inatdinanak na ha
turay na, penu mapadeyawan i
Annak na Dios a kona ha pinang-
padeyaw di ha Amang Dios a
mismo. Ha totolay a awan ma-
padeyawan ha Annak na Dios,
awan di bila padeyawan i Hama
a nagpaangay ha Annak na.
24 “Tahod ide a ipeta ko ha
nikam. Temanan moy. Ha maski
nu heya a umuseg ha kakkagi ko,
ken manahod ha Dios a nagpaan-
gay ha nikan, mapadasan na i

biyag a magnanayon. Ket awan
hikuna maparusaan nokkan. Ta
nalisiyan na i paghukom na Dios,
ket naalap na i biyag na Dios a
magnanayon.

25 “Ket tahod bila ide a ipeta
ko ha nikam. Dumemat pala i
tiyempo, ket maski niyaen, dinu-
memat dan, ket mateman na toto-
lay i pagayag na Annak na Dios.
Ket maski nu kona ha natay dan
hidi, a nakasina dan hidi ha Dios,
makabiyag manon hidi. Basta
temananak di. 26 Ta hikan bila i
pakabiyagan na totolay, a kona ha
Amang Dios a pakabiyagan na to-
tolay. Ta kona hito i pinagbalin na
Hama i Annak na. 27 Ket inyatad
na ha nikan i turay a manghukom,
gipu ta hikan i Annak na Dios a
Nagbalin a Tolay.

28 “Awan moy mina pagsabbe-
wan ide a kakkagi ko. Ta
dumemat pala i tiyempo, ket
makatiman ha pagayag ko i
ngamin a minatay a hidi. 29 Ket
lumapos hidi ha labbang di. Ket
ha nidi a naggimet ha mappiya,
magbiyag manon hidi, a hen pala
hidi ha Dios ha magnanayon. Ket
ha nidi a naggimet ha madukas,
magbiyag manon hidi a parusaan
na hidi na Dios ha magnanayon.

30 “Ipeta ko ha nikam, awan ha
magimet ko a bukod ko a nakam.
Ta manghukomak la a kona ha
ipeta na Dios ha nikan. Ket isu i
gipu na a nalinteg i pinanghukom
ko. Ta bakkan a bukod ko a
pagayatan i gimetan ko, nu awan i
pagayatan Nama ko a nagpaangay
ha nikan.

31 “Niyaen, siguro ipeta moy a
mangikalinteganak ha baggi ko.
Ket nu hikan la i mangikalintegan
ha baggi ko, awan kam mana-
hod. 32 Ngem atoy bila i sabali
a mangpatahod megipu ha nikan.
Ket hikuna i Hama ko a Dios.
Ket katandi ko a mapagtalkan i
pangpatahod na megipu ha nikan.
33 Ket atoy bila ni Juan a Ma-
hagbinyag, a inangayan na nagsa-
lodsod a hidi a binon moy. Ket
mapagtalkan bila i kakkagi na
megipu ha nikan. 34 Ngem maski
nu awan ko masapul i kakkagi
na tolay, ipanakam ko ni Juan ha
nikam, penu manahod kam ha
nikan ken mesalakan kam mina.
35 Ta mekalan ko ni Juan ha esa a
silaw a naggangat ken nagdisyag
ha nakam moy. Ket maski nu
awan naalay, kinasor moy bila i
pinagitoldu na ha nikam idi.

36 “Ngem atoy paman i dak-
dakkal a pangpatahod megipu ha
nikan ngem ha kinagi ni Juan.
Ta atoy man bi i milamilagro
a ipagimet Nama ko ha nikan.
Ket hidi man i mangpatahod
megipu ha nikan, a mangipaenta
a pinaangay na ak na Amang Dios.
37 Pati Hama ko a nagpaangay ha
nikan, hikuna a mismo i mang-
patahod megipu ha nikan. Ngem
awan moy mateman i timek na,
ken awan moy maenta i rupa na.
38 Awan moy temanan i kakk-
agi na, ta awan moyak tahodan
a pinaangay na. 39 Perpermi i
pinagadal moy ha Libro na Dios,
ta kagin moy a makapagsakop
kam ha Dios ken makabiyag kam
ha magnanayon, gipu ha pagadal
moy aye. Ngem ide a Libro na
Dios i magpatahod bila megipu
ha nikan. 40 Ngem maski nu
kona hito, madiyan moy a mag-
pasakop ha nikan, a pakapadasan
moy mina ha biyag na Dios a
magnanayon.

41 “Bakkan a pagdeyaw na toto-
lay i kayat ko. 42 Ngem bakkan
ha nikam. Ket katandi takam a
awan kam ha ayat a tahod ha
Dios. 43 Pinaangay na ak Nama
ko, a magitoldu ha nikam megipu
ha nikuna. Ngem awanak moy
tahodan. Nu atoy i sabali a uman-
gay gipu ha bukod na a nakam,
hikuna i tahodan moy. 44 Kayat

moy i pammadeyaw na agagum
moy, ngem awan moy kayat i
pammadeyaw a maggipu ha Dios
a isesa. Isu i gipu na a awanak
moy tahodan.
45 "Niyaen, kagin moy wade a
hikan i mangpaliwat ha nikam
ha Amang Dios. Ngem bakkan a
hikan i mangpaliwat, nu awan i
sursurat ni Moyses a namnamaan
moy a pakesalakanan moy mina.
46 Ta nu tahod a umuseg kam
ha insurat ni Moyses, tinahodak
moy mina. Ta nagsurat ni Moyses
megipu ha nikan. 47 Ngem katandi
ko a nu awan moy tinahod i in-
surat na, sigurado a awan moy
bila tahodan i kakkagi ko," kon
ni Jesus. Ide i inpeta ni Jesus ha
panglakayan a hidi na Judyo.

6

Pakanan ni Jesus i Lima a Ribu a Tolay

1 Idi kobosan na ide, inu-
marabes ni Jesus ha Diget a
Galileya (onu "Diget na Tiberiyas"
i sangay na). 2 Ket atoy bila i
makpal a tinumagubet ha nikuna,
gipu ta naenta di i milamilagro
na, idi pinahusay na i nagsaket a
hidi. 3 Ket tinumagsat ni Jesus ha
esa a pukal. Ket nagetnod hikuna,
pati hikami a tinolduwan na. 4 Idi
tiyempo a ito, mabikan dan i
Piyesta na Judjudyo a nagenan
di ha "Pinagtaleban na Anghel a
Magpatay."
5 Ket inbatad ni Jesus, ket
naenta na i makpal a tumatagubet
ha nikuna. Ket kinagi na ha ni
Pelipe, "Hadya wade i pagalapan
tam ha kanan a ipakan tam ha
dagenday?" 6 (Kinagi ni Jesus iday
a pangpadas na ha ni Pelipe, nu
anya i nakam na. Ta ninakam dan
ni Jesus i gimetan na.) 7 Ket tin-
abbeg ni Pelipe, "Agay! Maski nu
hangan a gasut a paggatang tam
ha kanan, awan mekusto. Maski
nu balballik la i maalap na kada
esa," kon ni Pelipe. 8 Ket atoy bila
hay ni Andres, a wadi ni Simon
Pedro. 9 Ket kinagi na, "Atoy ha
ihe i esa a olitaw a kekkanan.
Ngem ballik la, ta lima a pidaso i
tinapay na ken duwa la i pindang
na. Agay, panya a pakanan tam i
kakpal na tolay ha kanan a kona
he," kon ni Andres. 10 Ket inpeta
ni Jesus ha nikami, "Pagetnodan
moy hidi." Ta malawa i karuotan
ha iday a lugar. Isu, nagetnod i
ngamin a tolay. Ket naglima a
ribu i lallaki a hidi (maski awan
nebilang i babbey ken annak a
hidi). 11 Ket inalap ni Jesus
i tinapay na olitaw heya. Ket
nagyaman hikuna ha Dios. Sa na,
inpebunong i tinapay ha ngamin
a nakaetnod. Ket kona bila hito
i ginimet na ha pindang. Ket
nagkan hidi hanggan nabbiyag
hidi ngamin. 12 Idi nabbiyag hidi
ngamin, kinagi ni Jesus ha nikami
a tinolduwan na, "Puhonan moy
i ngamin a kanan a buhay tam,
penu awan tam itogbak." 13 Ket
pinuhon mi i ngamin a buhay mi.
Ket naputat i esa pulo ket duwa
a basket ha iday a buhay mi, a
naggipu ha lima a tinapay a awan
mi nekabbus.
14 Idi naenta na kakpalan i
milagro aye a ginimet ni Jesus,
kinagi di, "Awan ha duwaduwa
a hikuna i esa a pinaangay
na Dios a inpugto ni Moyses.
Ket hikuna i mangisalakan ha
nikitam." 15 Ngem ha ni Je-
sus, idi nakatandiyan na a kayat
di hikuna pilitan a maghari,
linakadan na hidi. Ket inumangay
hikuna a isesa ha parabin.

Maglakad ni Jesus ha Dibew na Diget

16 Niyaen, idi apon dan, dinu-
mitaw kami a tinolduwan na ha
baybay. 17 Ket sinumakay kami ha
abang, a umahabes ha ili a Kaper-
naum. Kallap dan, ket awan pala

dumemat ni Jesus. 18 Naglugan
kami pala, ket dinumakkal i di-
get, ta napigsa i paras. 19 Idi
nakapaggaud kami ha lima onu
annam a kilometro, agay, naenta
mi ni Jesus a maglakad ha dibbew
na diget. Idi bumabikan hikuna,
ket nanteng kami unay! 20 Ngem
kinagi ni Jesus, “Awan kam man-
teng. Atoyak dan.” 21 Ket siayayat
kami a nangilugan ha nikuna ha
abang. Ket sigida kami a nakaabot
ha pagpunduwan mi a lugar.

Eriyokan na Totolay ni Jesus

22-23 Idi kaugman na, atoy pala
i makpal a nagwarak ha dibelew,
ha iday a lugar a nangpakanan
ni Jesus ha nidi. Ket niyaen,
nagururay pala hidi ha ni Je-
sus. Ta katandi di a isiisesa la i
abang a nakapundu ha ihay. Ket
katandi di bila a awan nakilugan
ni Jesus ha nikami a tinolduwan
na ha abang heya. Ta hikami
la i nagsakay ha iday a abang.
Ngem atoy bila i sabasabali a
abang a dinumemat, a naggipu ha
Tiberiyas. Ket pinumundu hidi
ha bikan na dagenday a totolay.
24 Isu, idi nakatandiyan di a awan
ni Jesus, ket awan kami bila a
tinolduwan na, nagsakay bila hidi,
a umahabes ha Kapernaum, penu
mageriyok hidi ha ni Jesus.

Ni Jesus i Kanan a Ikabiyag na Totolay

25 Idi naeriyokan di ni Jesus
ha dibelew, kinagi di, “Maestro,
hangan kaddemat mo ha ihe?”
26 Kinagi ni Jesus, “Tahod ide a
ipeta ko ha nikam. Temanan moy
bi. Mageriyok kam ha nikan gipu
ha iday a kanan a inpakan ko ha
nikam, ket nabbiyag kam. Ngem
ipeta ko ha nikam a 27 bakkan
mina a kanan a malungsot i
eriyokan moy, nu awan a kanan
a ikabiyag moy ha magnanayon
i eriyokan moy mina. Niyaen,
hikan i mangiyatad ha kanan a
kona he, gipu ta hikan i Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay. Ket mey-
atad ko i biyag a magnanayon,
ta inatdinan na ak Nama ko ha
turay ko.” 28 Isu, sinalodsod di ha
nikuna, “Anya mina i gimetan mi,
penu matalak i Dios ha nikami?”
29 Ket kinagi ni Jesus, “Ide i kayat
na Dios a gimetan moy, ket mana-
hod kamon ha nikan, ta pinaan-
gay na ak ha nikam.” 30 Isu a
sinalodsod di, “Anya i tiplad a
gimetan mo a pangpatahod mo ha
nikami? Ipaenta mo i kaddat mo,
penu manahod kami ha nikaw.
31 Ha ni Moyses, nagpakan hikuna
ha minappo tam ha iday a mana
a kakkanan di, idi naghen hidi
ha kasaw a lugar. Ta nesurat ha
Libro na Dios, ‘Inyatad na ha nidi i
kanan a naggipu ha langit a kanan
di.’ ”

32 Ket kinagi ni Jesus, “Tahod
ide a ipeta ko. Temanan moy bi.
Bakkan a ni Moyses, nu awan i
Hama ko i nangiyatad ha minappo
moy ha kanan a nagipu ha langit.
Ket niyaen, mangiyatad paman
hikuna ha esa a Kanan a tahod
a ikabiyag na totolay. 33 Ta ide
i kanan a iyatad na Dios, ket
naggipu ito ha langit penu iyatad
ko ha totolay i biyag na Dios a
magnanayon.” 34 Ket kinagi di,
“Apo, atdinan mo kami bi ha ide
a kanan ha kanayon, penu mak-
abiyag kami.”

35 Ket kinagi ni Jesus, “Hikan
i Kanan a ikabiyag na totolay
ha magnanayon. Ket ha maski
nu heya a magpasakop ha nikan,
awan manon hikuna magiyalap.
Ket basta manahod hikuna ha
nikan, awan hikuna mauwaw.
36 Ngem niyaen, ipenduwa ko ha
nikam i kinagi ko, a maski nu
netanak moy, awan kam man-
ahod ha nikan. 37 Ngem atoy
paman i totolay a italak na Dios
ha nikan. Ket ha maski nu heya
a italak na Hama ko ha nikan,

magpasakop hikuna ha nikan. Ket
maski nu heya a magpasakop ha
nikan, awan ko tallekodan. 38 Ta
bakkan a bukod ko a nakam i
gimetan ko, nu awan i pagayatan
na Dios a nagpaangay ha nikan.
Ket ide i gipu na a dinumematak
a nagipu ha langit. 39 Niyaen, ide
i pagayatan na Dios, a awan ko
mapukaw i maski esa a intalak
na ha nikan, nu awan ko hidi
pabiyagan manon, ha dilokod a
pamalak. 40 Ta ide i pagayatan
Nama ko, a magbiyag ha mag-
nanayon i ngamin a makatandi
ken manahod ha Annak na. Ket
pabiyagan ko hidi nokkan, ha
dilokod a pamalak," kon ni Jesus.

41 Niyaen, idi nateman na ito na
Judyo a hidi, naglimalimad hidi
ha ni Jesus. Gipu ta kinagi na a
hikuna i Kanan a nagipu ha langit.
42 Ket kinagi di, "Agay, ide dan ni
Jesus, i annak ni Jose. Ket katandi
tam i hama ken hena na. Isu, apay
a kagi na a naggipu hikuna ha
langit?" 43 Ket tinabbeg ni Jesus,
"Awan kam mina maglimalimad.
44 Ta ipeta ko ha nikam a awan ha
makapasakop ha nikan, nu awan
na hikuna iturong na Hama ko.
Ket ha maski nu heya a maka-
pasakop, pabiyagan ko hikuna ha
dilokod a pamalak. 45 Ta kona hito
i nesurat na mahagpugto a hidi.
Insurat di, 'Tolduwan na Dios i
ngamin a tolay na.' Niyaen, ha
maski nu heya a makatandi ken
umusoseg ha pagitoldu Nama ko a
Dios, manahod hikuna ha nikan.
46 (Bakkan a kayat ko kagiyan
a atoy i makaenta ha Nama ko.
Awan. Ta hikan la i naggipu
ha Amang Dios ken nakaenta ha
nikuna.)

47 "Tahod ide a ipeta ko ha
nikam. Temanan moy bi. Ha
maski nu heya a manahod ha
nikan, atoy ha nikuna i biyag
na Dios a magnanayon. 48 Oni!
Hikan i Kanan a ikabiyag na toto-
lay ha magnanayon. 49 Ket sabali
ito ha iday a mana a kinan na
minappo moy, idi naglakalakad
hidi ha amamugod. Ta maski
kinan di iday, natay dalla hidi.
50 Ngem awan a matay i maski
nu heya a magkan ha Kanan a
Naggipu ha Langit.

51 "Niyaen, hikan i sibibiyag a
Kanan a Naggipu ha Langit. Isu,
ha maski nu heya a magkan ha ide
a Kanan, makabiyag hikuna ha
Dios ha magnanayon. I Kanan a
iyatad ko, i baggi ko a mismo. Ket
iyatad ko ito, penu makabiyag i
ngamin a tolay." 52 Idi nateman na
ito na Judyo a hidi, nagtinabbeg
hidi. "Panyan na agay! Meyatad
na dod i pilas na a kanan tam?"
kon di.

53 Isu, kinagi ni Jesus, "Tahod
ide a ipeta ko ha nikam. Temanan
moy bi. Nu awan moy kanan i
pilas, ken inoman i digi na Annak
na Dios a Nagbalin a Tolay, awan
ha biyag ha nikam. 54 Ngem
ha maski nu heya a magkan ha
pilas ko, ken uminom ha digi ko,
atoy ha nikuna i biyag na Dios
a magnanayon. Ket pabiyagan
ko hikuna nokkan, ha dilokod a
pamalak. 55 I pilas ko aye i tahod
a kanan a ikabiyag na totolay.
Ket i digi ko i tahod a inoman a
ikabiyag na totolay. 56 Ket maski
nu heya a magkan ha pilas ko
ken uminom ha digi ko, maghen
hikuna ha nikan. Ket maghenak
bila ha nikuna. 57 I Hama ko a
nagpaangay ha nikan, hikuna i ik-
abiyag ko ha biyag a magnanayon.
Ket kona bila ha nikuna, hikan
i ikabiyag na totolay ha biyag a
magnanayon. Isu, ha maski nu
heya a magkan ha baggi ko, iyatad
ko ha nikuna i biyag na Dios a
magnanayon. 58 Ta hikan i Kanan
a Naggipu ha Langit, ket bakkan
a kona ha kanan a kinan na mi-
nappo moy idi. Ta natay dalla
hidi. Ngem ha maski nu heya

a magkan ha baggi ko, magbiyag
hikuna ha Dios ha magnanayon.”
59 Ide i pinagitoldu ni Jesus idi, ha
kapilya na Judyo a hidi, ha ili a
Kapernaum.

60 Idi nateman di ito, atoy i
makpal a tinolduwan na a nag-
madi ha kakkagi na. Kinagi di,
“Marigat i kakkagi na aye. Awan
ha makatandi ha pagitoldu na a
kona hay.” 61 Ngem katandi ni
Jesus a linimad di i pinagitoldu
na. Isu, kinagi na ha nidi, “Anya?
Maupay kam wade ha pagitoldu
ko? 62 Anya dod nu maenta moyak
a umontok, a sumoli ak ha lan-
git a naghenan ko ha palungo?
63 Makatandiyan moy mina ide, a
bakkan i pinnakabalin na tolay i
ikabiyag na, nu awan i Espiritu
na Dios. Ket idagende a kakkagi
ko i kakkagi na Espiritu na Dios,
ken ikabiyag na totolay ha mag-
nanayon. 64 Ngem atoy ha nikam
i kappal a awan a manahod,” kon
ni Jesus. (Ta maski idi palungo,
ket katandi ni Jesus nu heya i
manahod ken nu heya i mangliput
ha nikuna.) 65 Ket kinagi na pala,
“Ide i gipu na a inpeta ko ha
nikam a awan ha makapasakop
ha nikan, nu awan a pagbalinan
na hikuna Nama ko.”

66 Ket gipu ha ide, linakadan na
hikuna na makpal a tinolduwan
na. Ket awan hidi inumuseg ha
nikuna. 67 Ket gipu ta kona hito,
kinagi na ha nikami a esa pulo
ket duwa a tinolduwan na, “Ay,
hikam. Kayat moy bila a sum-
ina?” 68 Ket tinabbeg ni Simon Pe-
dro, “Apo, hadya mina i angayan
mi? Awan ha sabali a maketoldu
megipu ha biyag a magnanayon,
nu awan la a hikaw. 69 Ket niyaen,
manahod kami ha nikaw. Ta
katandi mi dan a hikaw la i isesa
a Annak na Dios a pinaangay na
penu maghari.” 70 Ket kinagi ni
Jesus, “Oni. Ket hikan i nangpili
ha nikam a esa pulo ket duwa.
Ngem katandi ko bila a atoy ha
nikam i esa a keddemonyo,” kon
ni Jesus. 71 Ni Judas a annak ni
Simon Iskaryote i kinagi ni Jesus
idi. Ta hikuna i nangliput ha ni
Jesus, maski nesakop hikuna ha
nikami a esa pulo ket duwa.

7

1 Kobosan na ide, naglakalakad
ni Jesus ha probinsiya a Galileya.
Madiyan na a lumakad ha probin-
siya a Judeya, ta gayakan di a
papatayan hikuna na Judyo a hidi.

2 Niyaen, dandani dan i piyesta
ha Jerusalem a nagenan di ha
“Piyesta na Tolda.” 3 Ket kinagi
na wadi na a hidi, “Nay ka dan.
Lumapos ka mina, a lumakad
ka ha Judeya, penu maenta na
tolduwan mo a hidi i nakaddatan
a gimigimetan mo. 4 Siyempre,
nu kayat mo a mangipakatandi
ha baggi mo, awan ka mina mag-
pamen ha gimigimetan mo he.
Nu tahod a kekkaddat ka, ipaenta
mo mina i paggimi-gimet mo ha
ngamin a tolay,” kon na wadi a
hidi ni Jesus. 5 Ta maski ha wadi
na a hidi, awan hidi nanahod ha
nikuna. Isu a kinagi di i kona he.

6 Ngem kinagi ni Jesus ha nidi,
“Awan pala dumemat i tiyempo
ko. Ngem bakkan ha nikam. Ta
kusto dan ha nikam i maski nu
anya a tiyempo. 7 Awan man
ha magingal ha nikam. Ngem
englan diyak perpermi, gipu ta
inpeta ko a madukas i gimigimet
di. 8 Isu, hikam mina i makipag-
piyesta. Awanak pala a umangay
a makipiyesta, ta awan pala i oras
a pagpakatandi ha baggi ko.” 9 Ide
i nepeta ni Jesus ha wadi na a
hidi. Ket nagwarak pala hikuna
ha Galileya.

Ni Jesus ha Piyesta na Tolda

10 Niyaen, idi nakalakad dan
i wadi na a hidi a makipiyesta,
inumangay bila ni Jesus. Ngem

awan hikuna inumuseg ha kak-
palan a hidi. Ta kayat na a
ipamen i baggi na. 11 Ket ha
iday a piyesta, nagerieriyok ha
nikuna i panglakayan a hidi na
Judyo. Ket nagsalosalodsod hidi,
“Hadya dawan hikuna?” 12 Ket
makpal bila i kinakagi na tolay
a hidi megipu ha ni Jesus. Ta
atoy i kappal a nagkagi, “Mappiya
hikuna.” Ket atoy bila i kappal a
nagkagi, “Awan hikuna mappiya,
ta allilawan na i kakalan tam a
tolay,” kon di. 13 Ngem awan
ha nangikalintegan ha ni Jesus
ha saguppang na kaili di, gipu ta
nanteng hidi ha panglakayan a
hidi na Judyo.

14 Niyaen, idi lubuk na piyesta,
inumangay ni Jesus ha Templo,
ket nagitoldu hikuna. 15 Ket nalak-
tat i Judyo a hidi. Ket kinagi
di, “Panya a malaing ide a lal-
laki, maski awan hikuna nagadal
a pulos?” 16 Ket tinabbeg ni Je-
sus, “Bakkan a bukbukod ko a
nakam i nagipuwan na pagitoldu
ko, nu awan i Dios. Ta hikuna
i nagpaangay ha nikan. 17 Ket
ha maski nu heya a masor a
makagimet ha pagayatan na Dios,
mabalin a makatandiyan na nu
Dios i nagipuwan na pagitoldu ko,
onu magitolduwak ha bukod ko
a turay. 18 Ta nu atoy i magi-
toldu ha bukod na a turay, kayat
na la i pakedeyawan na baggi
na. Ngem nu atoy i magitoldu
penu mapadeyawan i Dios a nag-
paangay ha nikuna, mapagtalkan
i pagitoldu na, ket awan hikuna
magsileng.

19 “Niyaen, atoy ha nikam i
linteg ni Moyses. Ket maski nu
awan kam makatongpal ha ide a
linteg, kayat moy a magpaliwat
ha nikan gipu ha linteg na aye.
Ket niyaen, kayat moyak bila a
papatayan.” 20 Tinabbeg na tolay
a hidi, “Nagawag ka, nu kona hay
i nakam mo. Heya i masor a
magpatay ha nikaw?”

21 Ket kinagi ni Jesus, “Atoy i
ginimet ko idi esa a Sabado, ket
pinahusay ko i esa a nagsaket. Ket
nalaktat kam. 22 Ngem maski ha
nikam, atoy bila i gimetan moy
ha Sabado, ket maneg a pamalak.
Ta atoy i inbon ni Moyses, ket
pakakugit moy i annak a hidi,
maski nu Sabado. (Maski bakkan
a ni Moyses i nangrugi ha ide a
ugali tam, nu awan i minappo
tam a hidi.) 23 Isu, ipalobus moy
a mapakugit i ballik a butu na
annak, maski nu Sabado, penu
awan maliwatan i linteg ni Moy-
ses. Ngem magingal kam ha
nikan gipu ta pinahusay ko i en-
tero a baggi na lallaki ha Sabado.
24 Awan kam mina mangpaliwat
gipu la ha maenta moy, nu awan
a nakaman moy i malinteg ken
tahod,” kon ni Jesus.

25 Ket kinagi na kappal a Judyo
a taga-Jerusalem, “Ide wade i
lallaki a kayat di a patayan.
26 Ngem niyaen, atoy hikuna, ket
magkagi ha saguppang di. Ket
awan ha mepeta di a pagsenti ha
nikuna. Anya wade i nakaman na
panglakayan tam a hidi? Naka-
man di wade a ni Jesus i Cristu a
maghari mina ha ngamin a tolay?
27 Ngem awan ito a mabalin, ta
katandiyan tam i naggipuwan na.
Ket nu dumemat i tahod a Cristu,
awan kan ha makatandi nu hadya
i paggipuwan na, kon na kan.” Ide
i kinagi na Judyo a hidi a taga-
Jerusalem.

28 Isu, gipu ha kinagi di aye,
indulaw ni Jesus ha napigsa idi
nagitoldu hikuna ha Templo, “Ka-
gin moy a katandiyanak moy, ken
hadya i naggipuwan ko, kon moy.
Ngem awan moy makatandiyan.
Ta awanak inumangay gipu ha
bukod ko a nakam, nu awan gipu
ha Dios a nagpaangay ha nikan.
Ket hikuna i tahod a nagipuwan

ko. Ngem awan moy hikuna
katandi. 29 Hikan i makatandi
ha nikuna, ta naggipuwak ha
nikuna, ket hikuna i nagpaangay
ha nikan," kon ni Jesus.
30 Niyaen, gipu ha ide a kinagi ni
Jesus, kayat di hikuna a dakapan.
Ngem awan ha nakadakap ha
nikuna, ta awan pala dinumemat
i tiyempo na. 31 Ket makpal i
nanahod a hidi ha nikuna. Kinagi
di, "Hikuna wade i tahod a Cristu.
Ta awan ha sabali a makagimet
ha nakaddatan a ginemigimetan
na, nu awan la i Cristu," kon na
manahod a hidi.
32 Niyaen, atoy bila hay i
Pariseyo a hidi. Idi nateman di i
kakpalan a nagkagi ha kona hito,
nagisesa hidi ken matangkay a
papadi. Ket binon di i guwardya
a hidi na Templo a mangdakap ha
nikuna.
33 Isu i gipu na a kinagi ni
Jesus ha denday a kakpalan,
"Maghenak pala ha nikam ha bal-
lik a tiyempo. Kobosan na, mag-
soliyak ha nagpaangay ha nikan.
34 Ha tiyempo a ito, mageriyok
kam ha nikan, ngem awanak
moy maeriyokan. Ta awan kam
makaangay ha angayan ko."
35 Nagkinagi dod i panglakayan
a hidi na Judyo, "Hadya wade
i angayan na, a awan tam
hikuna maeriyokan? Siguro
umangay hikuna ha kahenan
na Judjudyo, ha madiyo a ili
na Griego, penu tolduwan na i
bakkan a hidi a Judyo. 36 Anya
i kayat na a kagiyan a eriyokan
tam hikuna, ngem awan tam
hikuna maeriyokan, kon na kan?
Ket awan kitam makaangay ha
angayan na, kon na kan." Ide
i nanakaman na panglakayan a
hidi na Judyo.
37 Niyaen, ha dilokod a pamalak
na piyesta, iday i kadakkalan a
pamalak na. Ket tinumaknag ni
Jesus, ket indulaw na ha napigsa,
"I maski nu heya a mauwaw,
umangay mina hikuna ha nikan,
penu uminom. 38 Ta ide i nesurat
ha Libro na Dios megipu ha man-
ahod ha nikan, a 'Atoy ha dis-
alad na baggi na i dadakkal a
habhabwayan a ikabiyag na,' kon
na Libro na Dios." 39 (Niyaen,
kinagi na ito ni Jesus megipu ha
Espiritu na Dios a umasak ha
manahod a hidi ha nikuna. Ngem
idi tiyempo a kinagi na ito, awan
pala umasak i Espiritu na Dios, ta
awan pala sinumoli ni Jesus ha
kainamakanan a pagturayan na
ha langit.)
40 Niyaen, idi nateman na kak-
palan i kinagi aye ni Jesus, atoy
i kappal a nagkagi ha, "Tahod
a hikuna i napugtowan idi, ken
tahokan tam," kon na kappal.
41 Ket atoy bila i kappal a nagkagi
ha, "Hikuna i Cristu a maghari
mina ha ngamin a tolay." Ngem
atoy pala i kappal a nagkagi,
"Bakkan kan a Galileya i pag-
gipuwan na Cristu! 42 Ta nesurat
ha Libro na Dios a magipu i Cristu
ha pamilya ni Dabid. Ket meenak
kan i Cristu ha ili a Betlehem. Ta
iday i ili ni Dabid, kon na kan
ha Libro na Dios." 43 Ket gipu ta
kona hito i kinagi na tolay a hidi,
sabasabali malla i pagnakanakam
di. 44 Ket kayat na kappal a
magpadakap ha ni Jesus, ngem
awan ha maski esa a nakadakap
ha nikuna.
45 Niyaen, sinumoli i guwardya
a hidi na Templo. Ket sinalodsod
na matangkay a papadi ken
Pariseyo a hidi, "Apay awan
moy hikuna dinakap?" 46 Ket
tinabbeg na guwardya a hidi,
"Masaniki kami. Ta awan ha
maketoldu a kona ha iday a
lallaki." 47 Tinabbeg dod na
Pariseyo a hidi, "Agay, maski
hikam! Naallilaw kam bila!
48 Ngem entan moy kami a
Pariseyo ken panglakayan moy

a hidi. Awan kami manahod ha
nikuna. 49 Ngem ha denday a
madagel a kakpalan, merurumen
hidi nokkan ha impyerno, ta
awan di makatandiyan i Linteg ni
Moyses," kon na Pariseyo a hidi.
50 Ngem atoy bila hay ni
Nikodemo, i esa a agum di a
Pariseyo. Hikuna i inumangay a
nakiuhon ha ni Jesus, idi esa a
kallap. 51 Ket kinagi na, "Ayun ha
linteg tam, awan tam mabalin a
hukoman i esa a tolay, nu awan
a palungo a mangikalintegan
hikuna ha baggi na. Ta masapul
kan a makatandiyan tam i liwat
na," kon ni Nikodemo. 52 Ket
tinabbeg na Pariseyo a hidi, "Anya
wade? Hikaw dod i agum na
a taga-Galileya? Nay ka dan.
Eriyokan mo ha Libro na Dios,
ket maenta mo a awan ha maski
esa a mahagpugto a maggipu ha
Galileya. Pulos!" kon na Pariseyo
a hidi ha ni Nikodemo. 53 Ket
sinumoli hidi ha bilabilay di.

8

I Babbey a Nadakap a Nangilallaki

1 Sinumoli ni Jesus ha Amu-
god a Olibo, a nagkilapan na.
2 Kaugman na, idi nasapa, inu-
mangay manon hikuna ha Tem-
plo. Ket pinumisan i makpal ha
nikuna. Ket nagetnod ni Jesus a
nagitoldu ha nidi.
3 Idi magitoldu hikuna, dinu-
memat i maestro na Linteg ken
Pariseyo a hidi. Ket inyangay
di i esa a babbey a nadakap di
a nangilallaki. Ket insaguppang
di hikuna. 4 Kinagi di ha ni
Jesus, "Maestro, nadakap ide a
babbey a nangilallaki. 5 Niyaen,
ha Linteg tam, inbon ni Moyses
a mapapatay mina i kona he, a
mabisag mina ha pogedu, hang-
gan matay. Anya ha nikaw?
Anya i mepeta mo megipu ha
babbey aye?" 6 Ide i salodsod di
ha ni Jesus a pangsurubar di, a
baka makaliwat hikuna ha tabbeg
na. Ta kayat di i pangpaliwat
ha nikuna. Ngem awan nagkagi
ni Jesus. Imbes na, nagplintukad
hikuna, a nagsurat ha tapok ha
gihay na. 7 Idi pinilit di hikuna ha
salodsod di, tinumaknag hikuna,
ket kinagi na, "I maski nu heya
ha nikam a awan ha liwat, hikuna
mina i magpalungo a magbisag
ha ide a babbey." 8 Ket nagpalin-
tukad manon ni Jesus, a nagsurat
manon ha tapok ha gihay na.
9 Idi nateman di i tabbeg na aye,
linumakad hidi. Nasenot hidi a
linumakad. I kalakayan di i nag-
palungo a lumakad, hanggan linu-
makad hidi ngamin. I nagwarak
la ni Jesus ken iday a babbey
a tumataknag ha saguppang na.
10 Ket tinumaknag ni Jesus, ket
sinalodsod na, "Wadi ko, hadya
hidi niyaen? Awan ha nawarak
a manghukom ha nikaw?" 11 Ket
tinabbeg na babbey, "Awan, Apo."
Ket kinagi ni Jesus, "Maski hikan.
Awan taka parusaan. Lumakad
ka dan. Ket awan ka manon
magliwat."

Ni Jesus i Silaw ha Ngamin a Tolay

12 Niyaen, nagitoldu manon ni
Jesus ha makpal a tolay. Ket
kinagi na, "Hikan i Silaw a
magdisyag ha nakam na ngamin
a tolay. Ket maski nu heya a
umunod ha nikan, awan hikuna
madihaman, ta atoy ha nikuna
i Silaw a ikabiyag na ha mag-
nanayon."
13 Ket kinagi na Pariseyo a hidi,
"Awan mapagtalkan i kakkagi mo,
ta magisesa ka la a magpatahod
ha mismo a baggi mo." 14 Ket
tinabbeg ni Jesus, "Maski nu hikan
i mangpatahod ha baggi ko, tahod
pala i ipeta ko. Ta katandi ko
i naggipuwan ko, ken angayan
ko nokkan. Ngem bakkan ha

nikam, ta awan moy katandi i
naggipuwan ko ken angayan ko.
15 Hikam i manghukom gipu ha
pagnakanakam na tolay. Ngem
bakkan ha nikan, ta awan ha
hukoman ko a kona hay. 16 Ngem
maski nu manghukomak, tahod
i panghukom ko. Ta bakkan a
hikan la i manghukom, nu awan
ko agum i Hama ko a nagpaangay
ha nikan. 17 Maski ha linteg moy,
nesurat dan a nu atoy i duwa a
magpatahod, ket nagisesa i kinagi
di, mebilang a tahod i kagi di.
18 Ket niyaen, atoy i duwa a mag-
patahod ha nikan. Ta hikan i esa
a magpatahod, ket Hama ko bila i
magpatahod," kon ni Jesus. 19 Ket
kinagi na Pariseyo a hidi, "Hadya i
hama mo?" Ket tinabbeg ni Jesus,
"Awanak moy katandi. Ket awan
moy bila katandi i Hama ko. Ta
nu katandi ak moy mina, katandi
moy bila i Hama ko." 20 Ide
i kinagi ni Jesus, idi nagitoldu
hikuna ha mabikan na pagdatto-
nan ha limos, ha paraangan na
Templo. Ngem maski nu makpal i
nakateman a hidi, awan ha nang-
dakap ha nikuna. Ta awan pala
dumemat i oras a katay na.

Awan hidi Makaangay ha Angayan ni Jesus

21 Idi nagitoldu manon ni Jesus,
kinagi na manon, "Dandani dan
i oras a lakadan ta kam. Ket
eriyokanak moy nokkan, ngem
awanak moy maeriyokan. Ta
matay kam, ket awan pala na-
pakawan i liwaliwat moy. Isu i
gipu na a awan kam makauseg
ha angayan ko." 22 Niyaen, gipu
ta kona hito i kinagi ni Jesus,
nagsinalodsod i Happo a hidi na
Judyo, "Anya wade? Magmunas
wade hikuna? Ta kinagi na a
awan kitam makaangay ha an-
gayan na."

23 Ket kinagi ni Jesus, "Hikam
i taga-lutak. Ket i biyag moy
aye, ha lutak aye, i katandiyan
moy. Ngem bakkan ha nikan. Ta
hikan i taga-langit. Ket sabali i
katandi ko. 24 Isu i gipu na a
inpeta ko a matay kam, ket awan
pala napakawan i liwaliwat moy.
Oni, maparusaan kam nokkan,
nu awan moy tahodan a hikan i
pinaangay na Dios," kon ni Jesus.
25 Ket kinagi di, "Apay? Heya ka
dod ha kakkagi mo?" Ket tinabbeg
ni Jesus, "Inpakatandi ko dan ha
nikam, maski idi karugi na pagi-
toldu ko hanggan niyaen. 26 Ket
niyaen, makpal bila i mepeta ko
megipu ha nikam. Ket atoy i mak-
pal a panghukoman ko ha nikam.
Ngem ha ngamin a pagitoldu ko,
ipakatandi ko la i kakkagi na
nagpaangay ha nikan. Ket tahod
i kakkagi na aye," kon ni Jesus.
27 Ngem awan di nakatandiyan
a megipu ha Hama na a Dios i
kinagi ni Jesus.

28 Isu, inpeta ni Jesus ha nidi,
"Nokkan nu mebayogak ha kayo,
ha matangkay, makatandiyan
moy a hikan i pinaangay na Dios.
Ket makatandiyan moy a awan
ha gimetan ko gipu ha bukod ko a
nakam, nu awan a ipakatandi ko
i pagitoldu na Hama ko ha nikan.
29 Ket maghen pala ha nikan i
Hama ko aye a nagpaangay ha
nikan. Awan na ak pabiyanan. Ta
kanayon a gimetan ko i pagayatan
na," kon ni Jesus.

Nu Katandi Tam i Kinatahod, Tahod bila a Mawayawayaan Kitam

30 Idi nagitoldu ni Jesus a kona
hito, atoy i makpal a nanahod
ha nikuna. 31 Isu, kinagi ni
Jesus ha Judyo a hidi a nana-
hod ha nikuna, "Nu makatu-
los kam a umuseg ha kakkagi
ko, tahod a hikam i tinolduwan
ko. 32 Ket makatandiyan moy i
tahod, ket wayawayaan na kam
na tahod aye ha pakatagabuwan

moy.” 33 Kinagi na Judyo a hidi,
“Apapo kami ni Abraham, ket
pulos, awan kami patagabu ha
maski nu heya a tolay. Anya
dod i kayat mo kagiyan a maway-
awayaan kami nokkan?”
34 Tinabbeg ni Jesus, “Tahod ide
a ipeta ko ha nikam. Temanan
moy bi. Ha maski nu heya a
magliwat, hikuna i tagabu na li-
wat. 35 I pangarigan ko i esa a
tagabu ken happo na. Niyaen,
awan mebilang i tagabu ha pam-
ilya na happo na. Isu, awan
hikuna makatulos a makipaghen
ha bilay na happo na ha kanayon.
Ngem bakkan ha annak na mak-
inbilay. Ta kekkalintegan hikuna
a makipaghen ha hama na ha
kanayon. 36 Niyaen, gipu ta
kona hito i kalintegan na Annak
na Happo moy a Dios, mabalin
bi a pawayawayaan na kam ha
pakatagabuwan moy. Ket mebi-
lang kam bila ha pamilya na Apo
Dios. Isu, basta i Annak na Apo i
magpawayawaya ha nikam, awan
kam matagabu ha liwaliwat moy.
37 “Niyaen, katandi ko a hikam
i apapo ni Abraham. Ngem
maski nu ni Abraham i minappo
moy, kayat moyak a patayan, ta
madiyan moy i pagitoldu ko. 38 Ta
mangipeta ak megipu ha bagba-
gay a naenta ko ha Hama ko.
Ngem bakkan i gimetan moy. Ta
gimetan moy i bagbagay a nate-
man moy ha hama moy.” 39 Ket
tinabbeg na Judyo a hidi, “Ni
Abraham i hama mi.” Ngem ki-
nagi ni Jesus, “Nu tahod a an-
nak na kam ni Abraham, nagaheg
kam mina ha mappiya, a kona
ha ginimet ni Abraham. 40 Ngem
imbes na, kayat moyak a pap-
atayan, maski nu hikan i nangi-
pakatandi ha nikam ha tahod, a
intoldu na Dios ha nikan. Bakkan
i gimigimetan moy ken ginimet ni
Abraham. 41 Awan a ni Abraham
i ahegan moy, nu awan i sabali
a hama moy,” kon ni Jesus. Ket
nagingal i Judyo a hidi. Isu a
tinabbeg di, “Bakkan a hikami i
mungaw! Isesa la i hama mi. I
Dios a mismo!” 42 Ngem kinagi ni
Jesus, “Nu tahod a Hama moy i
Dios, ayayatanak moy mina. Ta
hikan i naggipu ha Dios. Ket isu
i gipu na a atoyak he. Awanak
inumangay a naknakam ko, nu
awan a pinaangay na ak na Dios.
43 “Apay a awan moy
makatandiyan i kakkagi ko?
Oni ah. Gipu ta madiyan moy
temanan i pagitoldu ko. 44 Hikam
i annak ni Satanas a hama moy.
Ket kayat moy a tungpalan i
pagayatan na. Ta namapatay
hikuna, maski idi karugi na. Ket
awan ha mepeta na a tahod,
ta awan ha tahod ha nikuna.
Mahagsileng hikuna, ket hikuna
man bi i paggipuwan na ngamin
a silisileng. 45 Ket iday i gipu na
a awan kam manahod ha nikan.
Gipu ta ipeta ko ha nikam i tahod.
46 “Heya ha nikam i makapata-
hod a kelliwatak? Pulos, awan.
Ket nu ipeta ko ha nikam i tahod,
apay a awan kam manahod ha
nikan? 47 Ha totolay a tahod
a annak na Dios, temanan di i
kakkagi na Dios. Ngem awan kam
a annak na Dios. Ket ide i gipu
na a awan moy temanan i kakkagi
na,” kon ni Jesus.
48 Ket tinabbeg na Judyo a hidi,
“Tahod i kinagi mi a hikaw i
esa a Samaritano. Ta magsenti
ka ha nikami a Judyo. Keddi-
monyo ka,” kon di. 49 Ket ki-
nagi ni Jesus, “Awanak ha di-
monyo. Padeyawan ko la i Hama
ko. Ngem niyaen, bahanganak
moy dan. 50 Ngem maski nu kona
hito, awan ko padasan a padeyaw
i baggi ko. Ta atoy pala i esa a
makatandi ha deyaw ko. Hikuna i
Dios a mangikalentigan ha nikan
ken manghukom ha maglimad a
hidi ha nikan. 51 Tahod ide a

ipeta ko ha nikam. Ha maski nu
heya a mangtongpal ha kagi ko,
awan matay hikuna, nu awan a
magbiyag ha magnanayon," kon
ni Jesus.

52 Ket kinagi na Judyo a hidi,
"Agay, sigurado dan a pinagawag
na ka na dimonyo! Ta maski
ni Abraham, natay hikuna. Pati
ngamin a mahagpugto a hidi.
Natay hidi ngamin. Ket niyaen,
ipeta mo a awan masapul a matay
i maski nu heya a mangtongpal
ha kagi mo. 53 Dakdakkal ka dod
ngem ni Abraham ken mahag-
pugto a hidi a natay? Nakaman
mo dod a hikaw i katangkayan a
tolay ha ngamin a lutak?" 54 Ket
tinabbeg ni Jesus, "Nu hikan la i
magpadeyaw ha baggi ko, awan
ha serbe na. Ngem imbes na, i
mangdeyaw ha nikan i Hama ko.
Ket hikuna i kagiyan moy a Dios
moy. 55 Ngem awan moy hikuna
katandi. Ha nikan, katandi ko dan
hikuna. Ket nu ipeta ko a awan ko
hikuna katandi, magsilengak la, a
kona ha nikam. Ngem tahod a
katandi ko hikuna. Ket tungpalan
ko i kakkagi na.

56 "Niyaen, ide i mepeta ko
ha nikam megipu ha ni Abra-
ham a minappo moy. Ta ninam-
nama na i pagdemat ko ha lutak
aye. Ket permi i ragsak na, idi
nakatandiyan na i pagdemat ko,"
kon ni Jesus. 57 Ket kinagi na
Judyo a hidi, "Panyan mo naenta
ni Abraham? Awan pala ha lima
a pulo i idad mo!" 58 Ket kinagi
ni Jesus, "Tahod ide a ipeta ko
ha nikam. Temanan moy. Maski
idi awan pala neenak ni Abraham,
ket atoyak dan." 59 Isu a nangalap
hidi ha pogepogedu a pangbisag
di mina ha ni Jesus, a patayan
di mina hikuna. Ta inkalan na
manon ha Dios i baggi na. Ngem
linumimot ni Jesus, a linumapos
hikuna ha Templo.

9

*Pahusayan ni Jesus i esa a Bul-
sak*

1 Idi naglakad ni Jesus, naenta
na i esa a lallaki a nabulsak
a neenak. 2 Ket sinalodsod na
hikuna na tinolduwan na a hidi,
"Maestro, heya i makangliwat
a nabulsak hikuna a neenak?
Hikuna wade, onu nageenak a
hidi?" 3 Ket tinabbeg ni Jesus,
"Bakkan a liwat i nagipuwan na
ide, nu awan penu mepaenta i
pinnakabalin na Dios a mang-
pahusay ha bulsak aye.

4 "Niyaen, masapul a tong-
palan tam i patarabaho na Dios
a nagpaangay ha nikan, ta ke-
oras kitam pala. Ngem dan-
dani dan a dumemat i tiyempo
a kona ha kallap, ket awan ha
makatarabaho. 5 Ngem basta
henak pala ha lutak aye, ket hikan
pala i silaw na lutak," kon ni Jesus.
6 Idi kinagi na ito, linoktaban na i
tapok, a ginimet na a luket. Ket
inpuhet na ito ha mata na bulsak.
7 Ket inpeta na ha bulsak, "Hen mo
a ugisan ha pagdegosan a Siloe."
(I kayat na kagiyan na "Siloe"
i "Napaangay.") Ket inumangay
dod i bulsak, a naguges ha mata
na. Idi nagsoli, nakaenta dan
hikuna.

8 Niyaen, naenta na hikuna na
karuba na a hidi, ken nakatandi
a hidi idi nakilimlimos hikuna.
Ket kinagi di, "Anya? Hikuna
wade i makilimos heya, a kanayon
a magetnod ha ihe?" 9 Ket ki-
nagi na kappal, "Oni agay, hikuna
iday!" Ngem kinagi na sabasa-
bali, "Awan agay, karupa na la
hikuna." Ket kinagi na lallaki
heya, "Oni, tahod a hikan i nakil-
imos ha ihe idi." 10 Isu, kinagi
di, "Ngem apay a makaenta ka
niyaen? Panya i pinnakapahusay
mo?" 11 Ket tinabbeg na, "Iday
a lallaki a nagenan di ha 'Jesus.'

Hikuna i naggimet ha luket, ket in-
puhet na ha mata ko. Ket inbon na
a umangayak ha Siloe a pagugesan ko. Isu, inumangayak, ket
inugesan ko i mata ko. Ket niyaen,
makaenta ak dan." 12 Ket kinagi di
ha nikuna, "Hadya i lallaki heya
a nagpahusay ha nikaw?" Ket
kinagi na, "Awan ko katandi."
13 Niyaen, intugan di iday a
nahusay a bulsak ha Pariseyo a
hidi. 14 Ket Sabado iday a pamalak
idi ginimet ni Jesus i luket, ket
pinahusay na i bulsak heya. 15 Isu,
sinalodsod bila na Pariseyo a hidi
nu panya a napahusay i mata na.
Ket inpeta na ha nidi, "Inpuhet na
i luket ha mata ko. Ket inugesan
ko. Ket niyaen, makaenta ak
dan." 16 Ket nagkagiyan na kappal
a Pariseyo ni Jesus, a "Awan a
naggipu ha Dios iday a lallaki.
Ta awan na usegan i paglintegan
na maneg a pamalak." Ngem
kinagi na sabasabali, "Panyan na
pinnakabalin na a makagimet ha
nakaddatan a kona hito, nu kelliwat hikuna?" Ket gipu ta kona
hito i pinagtabbeg di, awan nagis-
esa i pagnakam na Pariseyo a hidi.
17 Isu, sinalodsod di manon i
nahusay a bulsak, "Inpeta mo dan
a hikuna i nangpahusay ha mata
mo. Anya paman i mepeta mo
megipu ha nikuna?" Ket kinagi
na lallaki, "Hikuna i esa a mahag-
pugto, a naggipu hikuna ha Dios."
18 Ngem niyaen, madiyan na
Judyo a hidi a manahod a nabul-
sak ken napahusay i lallaki aye.
Isu, inayagan di ha dina na. 19 Ket
sinalodsod di hidi, "Ide i annak
moy? Ket tahod a nabulsak
hikuna a neenak? Panya wade
a makaenta hikuna niyaen?" kon
na Pariseyo a hidi. 20 Ket tin-
abbeg dina na, "Oni. Ide i annak
mi. Ket katandi mi a nabul-
sak hikuna a neenak. 21 Ngem
awan mi makatandiyan nu apay
a makaenta hikuna niyaen. Ket
awan mi makatandiyan nu heya i
nangpahusay ha nikuna. Hikuna
mina i pagsalodsodan moy, ta
lakay dan hikuna. Ket makatandi
na a tumabbeg," kon di. 22 (Kinagi
di a kona hito, ta nanteng hidi
ha panglakayan a hidi. Ta ni-
nakam na panglakayan a hidi a
palakadan di ha sakop di a Judyo
i maski nu heya a mangipeta a ni
Jesus i Cristu na Dios. 23 Ket ide i
gipu na a kinagi dina na a annak
di aye i makatandi a tumabbeg ha
Pariseyo a hidi.)
24 Isu, inayagan di manon i lal-
laki a nabulsak idi. Ket kinagi
di ha nikuna, "I pagsapata mo i
Apo Dios a tahod i kinagi mo ha
nikami. Ta katandi mi a kelliwat
iday a lallaki a ni Jesus." 25 Ngem
kinagi na napahusay, "Awan ko
katandi nu kelliwat hikuna, onu
awan. I katandi ko a nabulsakak
idi. Ngem niyaen, makaenta ak
dan." 26 Ket kinagi di, "Anya i
tahod a ginimet na ha nikaw? Pa-
nya i pinangpahusay na ha mata
mo?" 27 Ket tinabbeg na, "Inpeta
ko dan ha nikam, ngem away moy
temanan. Apay a pilitanak moy
a mangipenduwa? Siguro kayat
moy bila a magbalin a tolduwan
na," kon na napahusay.
28 Ket inenglan di i lallaki
aye, a kinagi di, "Hikaw dalla
i tinolduwan na. Ket hikami
i tinolduwan ni Moyses. 29 Ta
katandi mi a nagkagi i Dios ha ni
Moyses. Ngem ha iday a lallaki
a ni Jesus, awan mi katandi nu
hadya i naggipuwan na." 30 Ket
tinabbeg na lallaki, "Agay, malak-
tatak ha nikam! Ipeta moy a
awan moy katandi nu hadya i nag-
gipuwan na, ngem naenta moy
dan a hikuna i nangpahusay ha
mata ko aye! 31 Niyaen, katandi
tam a awan temanan na Dios i
mahagliwat, nu awan i makidios
ken maggimet ha pagayatan na.
32 Maski idi pinakaparsuwa na lu-

tak aye, hanggan niyaen, awan ha
nakapahusay ha neenak a bulsak.
33 Nu awan a naggipu ha Dios iday
a lallaki, awan hikuna makagimet
ha kona he a nakaddatan," kon
na nahusay. 34 Ket tinabbeg na
Pariseyo a hidi, "Isu, hikaw dod i
magitoldu ha nikami? Ay, hikaw
dalla i makangliwat, maski idi
neenak ka," kon di. Ket pinalapos
di hikuna ha sakop di a Judyo.

35 Niyaen, ha ni Jesus, idi naba-
heta na a napalakad ha sakop na
Judyo i nahusay aye, hen na iner-
iyok hikuna. Ket idi naeriyokan
na, sinalodsod ni Jesus, "Mana-
hod ka dan ha Lallaki a Nag-
gipu ha Langit?" 36 Ket tinabbeg
na nahusay, "Heya hikuna, Apo?
Ipeta mo bi, penu manahodak
ha nikuna." 37 Ket kinagi ni Je-
sus, "Naenta mo dan hikuna, ta
hikan a magkagi ha nikaw, hikan
i Lallaki heya a Naggipu ha Lan-
git." 38 Ket kinagi na nahusay,
"Apo, manahodak dan ha nikaw."
Sa hikuna, nagparentumeng, a
nagdeydeyaw ha ni Jesus.

39 Niyaen, kinagi ni Jesus, "Inu-
mangayak ha lutak aye, a pasi-
naan ko i manahod a hidi ha awan
a hidi a manahod. Ta kona ha
nabulsak i ngamin a tolay. Ket
atoy i kappal a makatandi a nabul-
sak hidi. Ket hidi i pahusayan
ko, penu mahusay i pagkatandi
di ha Dios. Ngem atoy i kappal,
ket kagin di a malaing i bukod di
a pagkatandi ha Dios. Ket hidi i
bulsakan ko," kon ni Jesus.

40 Ket atoy bila hay i kappal a
Pariseyo a nakateman ha nikuna.
Ket sinalodsod di, "Anya? I kayat
mo kagiyan a mabulsak kami
bila?" 41 Ket kinagi ni Jesus ha
nidi, "Oni ah. Ta awan kam mina
ha liwat nu tahod a mabulsak
kam, a awan kam makatandi ha
Dios. Ngem niyaen, gipu ta ipeta
moy a malaing i bukod moy a
pagkatandi ha Dios, tumulos kam
a magliwat."

10

*Ni Jesus i Mappiya a Mahag-
dapon*

1 Ide i pangaregan ni Jesus ha
kappal. Kinagi na, "Ipeta ko i
tahod ha nikam. Temanan moy bi.
Ha magtakaw a hidi ha karnero,
bakkan a ruwangan i saddapan
di, nu awan a umunek hidi ha
allad na, ket sabali i pagsaddap-
pan di a magtakaw. 2 Ngem ha
tahod a makingkarnero, hikuna i
sumadap ha ruwangan. 3 Hikuna i
ilukatan na guwardiya ha ruwan-
gan. Ket makasaneg i karnero a
hidi ha timek na. Ta ayagan na i
nagnagen di, a ilapos na i bukod
na a karnero a hidi. 4 Ket nu nela-
pos na hidi, magpalungo hikuna
a mangidilan. Ket umunod i
karnero na a hidi, ta masaneg di i
timek na. 5 Awan hidi umunod ha
sabali a tolay, nu awan a buyotan
di. Gipu ta awan di katandiyan i
timek na sabali." 6 Ide i pangare-
gan ni Jesus ha tolay a hidi, ngem
awan di ito nakatandiyan.

7 Isu, kinagi manon ni Jesus,
"Tahod ide a ipeta ko ha nikam.
Temanan moy bi. Hikan i kona ha
ruwangan a saddapan na karnero
a hidi. 8 Ket mahagtakaw i ngamin
a nagpalungo ha nikan, a nagkagi
a hidi i magturay ha kukuwa na
Dios. Ngem awan magteman ha
nidi i totolay a kona ha karnero
ko. 9 Ta hikan i magdapon ha nidi.
Ket hikan i kona ha ruwangan
di. Ha maski nu heya a sumadap
a medilan ha nikan, mesalakan
hikuna. Ket mawayawaya i maski
nu heya a nasakop ko, ket iyatad
ko ha nikuna i kasapulan na.

10 "Awan ha panggep na tulisan,
nu awan a magtakaw, ken mag-
papatay ken magdadael. Ngem

hikan i inumangay penu pabiya-
gan ko i totolay ha Apo Dios
ha magnanayon, ket penu awan
ha kurang di ha biyag di aye.
11 Hikan i tahod a makingkarnero,
ta ipusta ko i biyag ko, maski
matayak, gipu ha nidi a daponan
ko. 12 Ngem bakkan a kona hito
i gimetan na makitangdan. Ta
nu maenta na i maingal a asu a
dumangper, bumuyot la hikuna,
a lakadan na i karnero a hidi.
Ta bakkan a hikuna i tahod a
mahagdapon, ket awan na hidi
kukuwa. Isu, kagitan na asu i
karnero a hidi. Ket bumuyot hidi
a masinasina. 13 Ket buyotan na
makitangdan, ta awan ha ayat
na ha karnero a hidi. 14 Ngem
hikan i tahod a mahagdapon. Ket
katandi ko i karnero ko a hidi, ket
katandi di ak bila. 15 Ket maski
kona ha nikan ken Hama ko. Ta
katandi na ak, ket katandi ko bila
hikuna. Ket iyatad ko i biyag ko,
penu makabiyag hidi a kukuwa
ko. 16 Niyaen, atoy bila i sabali a
karnero ko, a bakkan hidi a Judyo.
Ket masapul a itugan ko bila hidi.
Ta magteman bila hidi ha nikan.
Isu a makipagisesa hidi a sakop
ko. Ket atoy la i esa a mahagdapon
ha nidi.

17 "Ayayatan na ak na Hama
ko, gipu ta palobusan ko a matay
i baggi ko, penu magbiyagak
manon. 18 Awan ha makapatay
ha baggi ko. Iyatad ko ito gipu
ha bukod ko a pagayatan. Ta
kona hito i turay ko a palakadan
i angas ko, a matay i baggi ko, ken
mangpabiyag manon ha baggi ko
aye. Kona he i kalintegan ko, gipu
ha inbon Nama ko," kon ni Jesus.

19 Niyaen, gipu ha ide a ki-
nagi ni Jesus, nakipagtabbegan
manon i Judyo a hidi. 20 Ta
atoy i kappal a nagkagi, "Naawag
dan hikuna, a magmauyong dan!
Awan kam mina magteman ha
nikuna." 21 Ngem kinagi na sabali
a hidi, "Bakkan a kona hito i kakk-
agi na tolay a naawag na dimonyo.
Ket awan na kaya na dimonyo
a magpahusay ha mabulsak," kon
di.

Ipakatandi ni Jesus i Baggi na

22 Niyaen, ahided dan,
ket tiyempo na Piyesta na
Pinagidatton di ha Jerusalem.
23 Naglakalakad ni Jesus ha
Paglenduman ni Solomon, ha
Templo. 24 Ket dinumuhap i
Judyo a hidi ha nikuna, a kinagi
di, "Hangan kaalay a masapul
mi maguray hanggan ipeta mo
i tahod? Nu hikaw i Cristu,
ipeta mo mina niyaen!" 25 Ket
tinabbeg ni Jesus, "Inpeta ko dan
ha nikam, ngem awanak moy
tinahod. Atoy bila i nakaddatan
a gimigimetan ko gipu ha turay
Nama ko. Ket hidi i mangpatahod
megipu ha nikan. 26 Ngem awan
kam manahod, ta awan kam
nesakop ha karnero a hidi a
kukuwa ko. 27 I karnero ko a
hidi, masaneg di i timek ko. Ket
katandi ko hidi. Ket umunod hidi
ha nikan. 28 Ket iyatad ko ha nidi i
biyag na Dios a magnanayon. Ket
pulos, a awan hidi maparusaan
ha katay. Ket awan ha makaagew
ha nidi ha nikan. 29 Ta Hama ko i
nangiyatad ha nidi ha nikan. Ket
hikuna i mas mapigsa ngem ha
ngamin. Ket awan ha makaagew
ha nidi ha Nama ko. 30 Isesa la
kami ni Amang," kon ni Jesus.

31 Niyaen, idi nateman na ito na
Judyo a hidi, inalap di manon i
pogepogedu a pangbisag di mina
ha ni Jesus. 32 Ngem kinagi ni
Jesus, "Makpal i nakaddatan a
inpaenta ko ha nikam, ket map-
piya i inpagimet ha nikan Nama
ko. Anya i pangbisagan moy ha
nikan?" kon ni Jesus. 33 Ket
tinabbeg na Judyo a hidi, "Awan
taka a bisagan gipu ha kinappiya
na ginimet mo, nu awan gipu ta
agindidios ka. Hikaw i esa la a

tolay. Ngem kayat mo a pagbalinan i baggi mo a Dios!” kon na
Judyo a hidi. 34-35 Ket tinabbeg ni
Jesus, “Nesurat ha Libro na Dios
a ninagenan na ha ‘Dios’ i totolay
a inatdinan na ha kakkagi na, a
pinagturay na hidi a maghukom
ha kakalan di a tolay. Ket niyaen,
katandi tam a tahod ha mag-
nanayon i kagi na Libro na Dios.
Isu, nu ninagenan na Dios a didios
i hukom a hidi a pinagturay na,
36 anya dod ha nikan, a inbukod
na ken pinaangay na ha lutak aye,
penu makatandiyan na totolay i
Dios. Ta inpeta ko dan a hikan i
Annak na Dios. Ngem kinagi moy
a pagbalinan ko i baggi ko a Dios.
37 Niyaen, nu awan ko gimetan
i nakaddatan a pagimet Nama
ko, awanak moy mina tahodan.
38 Ngem nu tahod a gimetan ko
idagenday a nakaddatan, tahodan
moy mina i gimetan ko, maski nu
awan moy tahodan i pagitoldu ko.
Ta nu tahodan moy i gimetan ko,
makatandiyan moy talaga a atoy
dan i Hama ha nikan, ket atoyak
bila ha nikuna a isesa,” kon ni
Jesus.

39 Ket pinanggep di manon a
dakapan ni Jesus. Ngem nakalap-
sut hikuna ha nidi.

40 Ket inumangay manon ni Je-
sus ha dibelew na karayan Jordan,
ha lugar a nagbinyagan idi ni
Juan. Ket naghen hikuna hito.
41 Ket makpal i inumangay ha
nikuna. Nagginuhon hidi, “Awan
ha nakaddatan a ginimet ni Juan.
Ngem tahod i ngamin a inpeta na
megipu ha ide a lallaki,” kon di.
42 Ket makpal hidi ha iday a lugar
a nanahod ha ni Jesus.

11

I Katay ni Lasaro

1 Niyaen, atoy i esa a lallaki a
nagsaket. Lasaro i nagen na, a
taga-Betaniya. Ket naghen bila ha
Betaniya i duwa a kabsat na a ni
Maria ken ni Marta. 2 (Ide a ni
Maria i nangibulak ha bangbanglo
ha tikad ni Apo Jesus, idi mabikan
dan i oras a katay na. Sa na,
pinunasan ha buk na. Ket niyaen,
i kabsat na a ni Lasaro i nagsaket.)

3 Isu, pinaangay di i mangipeta
ha ni Jesus ha, “Apo, magsaket
i katalakay mo,” kon na. 4 Idi
nateman na ito ni Jesus, kinagi
na, “Awan ipatay ni Lasaro i
saket na. Ta magimet ide penu
medeydeyaw i Dios. Ket mad-
edeyaw bila i Annak na Dios gipu
ha ide a saket,” kon ni Jesus.

5 Niyaen, inayat ni Jesus hidi a
magkakabsat a Marta, Maria ken
Lasaro. 6 Ngem maski nu dakkal
i pagayat na, ken nabaheta na
a masaket ni Lasaro, naguray ni
Jesus ha duwa pala a pamalak.
7 Kobosan na, kinagi ni Jesus ha
nikami a tinolduwan na, “Magsoli
kitam ha Judeya.” 8 Ngem kinagi
mi, “Awan mina Maestro. Ta
awan naalay, ket kayat di ka a
bisagan na Judyo a hidi. Awan
ka mina sumoli ha iho,” kon mi.
9 Ngem inpangaregan ni Jesus,
penu makatandiyan di a awan
pala i oras na katay na. Kinagi
na, “Pamalak pala niyaen, ket ke-
oras kitam pala. Ngem dumemat
nokkan i tiyempo, ket awan a
mabalin a maglakad. Ngem basta
kessilaw kitam pala, awan ki-
tam mekarpes, ta madisyagan na
singgit i lutak aye. 10 Ngem de-
likadu nokkan i tiyempo nu awan
ha silaw ha lutak. Ket mekarpes
i maski nu heya a lumakad, nu
awan ha nikuna i silaw,” kon ni
Jesus.

11 Kona hito i pangaregan ni
Jesus ha nikami a tinolduwan na.
Sana, kinagi, “Kimillap dan ni ilay
tam a Lasaro. Entamon. Ta luk-
agan ko hikuna.” 12 Ngem kinagi
mi, “Apo, mappiya nu kimillap
hikuna, ta humusay dan,” kon

mi. 13 Ta awan mi nakatandiyan
i kayat na kagiyan ni Jesus, a
natay dan ni Lasaro. Ta kagin
mi a umemmang la ni Lasaro
nu kumakelap hikuna. 14 Isu,
inpakatandi ni Jesus, “Natay dan
ni Lasaro. 15 Ket mappiya, ta
awanak ha henan na ayo, penu
maenta moy i gimetan ko, ket
pumigsa i panahod moy ha nikan.
Nay kitam dan agay,” kon ni Je-
sus. 16 Ket ha ni Tomas, a ni
Kambal i sangay na, kinagi na ha
nikami, “Nay, umuseg kitam dan
ha nikuna, maski nu matay kitam
ngamin,” kon na.

17 Niyaen, idi kaddemat ni Jesus
ha Betaniya, nabaheta na a uppat
dan a pamalak a nelabbang dan ni
Lasaro.

18 Niyaen, mabikan i ili na Be-
taniya ha Jerusalem. Tallu la a
kilometro i kaadiyo na. 19 Ket
makpal i Judyo a hidi a inuman-
gay ha ni Marta ken ni Maria,
penu mangliwliwa ha nidi, gipu
ha kabsat di a minatay.

20 Idi nabaheta ni Marta a
dinumemat ni Jesus, linumapos
hikuna a mangsalpak. Ngem
newarak ni Maria ha disalad na
bilay. 21 Ket kinagi ni Marta ha
ni Jesus, “Apo, nu atoy ka idi,
awan mina a natay i kabsat ko.
22 Ngem maski niyaen, katandi
ko a makaaged ka ha maski nu
anya ha Dios, ket atdinan na ka.”
23 Ket kinagi ni Jesus, “Magbiyag
manon i kabsat mo.” 24 Ket kinagi
ni Marta, “Katandi ko a magbiyag
hikuna manon nokkan ha dilokod
a pamalak, nu pabiyagan na Dios
i ngamin a minatay a hidi.” 25 Ket
kinagi ni Jesus, “Hikan i mag-
pabiyag ha totolay. Ket hikan
i paggipuwan na biyag na toto-
lay. Ket maski nu heya a man-
ahod ha nikan, maski nu matay
hikuna, magbiyag hikuna manon
a maghen ha Apo Dios. 26 Ta nu
manahod hikuna ha nikan, atoy
dan ha nikuna i biyag na Dios
a magnanayon a awan a matay.
Niyaen, Marta, manahod ka ha
ide?” 27 Ket kinagi ni Marta, “Oni
Apo, manahodak a hikaw i Cristu,
a Annak na Dios. Ket pinaangay
na ka a maghari ha ngamin a
totolay.”

28 Niyaen, idi kinagi na ito ni
Marta, inumangay hikuna a mag-
ayag ha ni Maria a kabsat na. Ket
inyanassas na, “Atoy ni Maestro.
Paayagan na ka,” kon na. 29 Ket idi
nateman na, inumikat ni Maria a
dagus, ket inumangay a mangsal-
pak ha ni Jesus.

30 Niyaen, awan pala dinu-
memat ni Jesus ha ili di. Ta atoy
pala hikuna ha lugar a nangsal-
pakan ni Marta. 31 Idi tinu-
maknag ken linumapos ni Maria,
inumunod i mangliwliwa a hidi
a agagum na. Ta kagin di a
umangay ni Maria a magsanget ha
labbang ni Lasaro.

32 Idi kaddemat ni Maria ha
henan di Jesus, ket naenta na
hikuna, hinumakab ni Maria ha
saguppang na, a kinagi na, “Apo,
nu atoy ka idi, awan mina a natay
i kabsat ko.” 33 Ket idi naenta ni
Jesus a nagsangisanget ni Maria
ken Judyo a hidi a agagum na,
nagsaket bila i nakam na a tahod.
34 Ket kinagi na, “Hadya i nangila-
bangan moy ha nikuna?” Ket tin-
abbeg di, “Apo, umangay kitam,
a ipaenta mi ha nikaw.” 35 Ket
nagsanget bila ni Jesus. 36 Ket ide
i gipu na a nagginuhon i Judyo a
hidi, “Entan moy, talaga a inayat
na ni Lasaro,” kon di. 37 Ngem
atoy i kappal a nagginuhon, “Apay
wade a awan na pinahusay ni
Lasaro? Kaya na mina, nu tahod
a pinahusay na iday a bulsak idi.”

38 Ket nagsaket unay manon i
nakam ni Jesus, idi binumikan
hikuna ha labbang. I paglabban-
gan di i kuweba a atoy kallab
na a pogedu. 39 Ket inbon ni

Jesus, “Adyan moy iday a pogedu!”
Ngem kinagi ni Marta a kabsat
na natay, “Awan mina Apo, ta
nabuyok dan. Uppat dan a pa-
malak a nelabbang dan hikuna,”
kon ni Marta. 40 Ngem kinagi ni
Jesus, “Inpeta ko dan ha nikaw,
a basta manahod ka, ket maenta
mo i kainamakan na kapigsa na
Dios!”
41 Niyaen, inadya di i pogedu.
Ket tinumangad ni Jesus. Ket
kinagi na, “Hama, magyamanak
ha nikaw, ta tinemanak mo dan.
42 Katandi ko a temananak mo
a kanayon. Ngem niyaen, ikagi
ko a mapigsa a kona hito, gipu
ha tolay aye a hidi, penu man-
ahod hidi a hikaw i nagpaangay
ha nikan.” 43 Idi nekagi na ide,
indulaw na a mapigsa, “Lasaro,
lumapos ka.” 44 Ket linumapos i
natay heya, a nabadbaden pala ha
hamet i kamat ken tikad na. Pati i
buntok na a nabadbaden bila. Ket
kinagi ni Jesus, “Lakbesan moy
hikuna. Palobusan moy hikuna a
maglakad.”

I Panggep di a Patayan ni Jesus

45 Niyaen, makpal i Judyo a hidi
a agagum di Maria a nanahod
ha ni Jesus, gipu ta naenta di i
ginimet na. 46 Ngem atoy i kappal
a dinumiretso ha Pariseyo a hidi,
a inbaheta di i ginimet ni Jesus.
47 Isu, pinapisan na Pariseyo ken
matangkay a hidi a papadi i gu-
rupo a managenan ha Sanhedrin,
a naguhonan di ni Jesus. Kinagi
di, “Maganya kitam mina? Ta
makpal a milagro i ginimigimet na
lallaki aye. 48 Nu pabiyanan tam
hikuna, magpasakop hidi ngamin
ha nikuna. Ket nu mabaheta na
hari ha Roma a sabali i maghari
ha nikitam, agay, paangayan na
i sundalu na a hidi. Ket mang-
dadael hidi ha Templo tam, ken
patayan di i ngamin a Judyo.”
49 Niyaen, ha iday a tawen, ni
Kaipas i Katangkayan a Padi. Ket
hikuna i nagkagi, “Pulos, awan
ha katandi moy! 50 Awan moy
makatandiyan a mas mappiya nu
matay i esa gipu ha ngamin a
tolay, penu awan matay i ngamin
gipu ha esa.” 51 (Niyaen, awan na
kinagi ide a naknakam na. Ngem
gipu ta hikuna i Katangkayan a
Padi ha iday a tawen, nepugto na
i katay ni Jesus a para ha ngamin
a Judyo. 52 Ket awan la a para
ha Judyo a hidi, nu awan penu
pagisesaan na i ngamin a annak
na Dios a maghen ha maski nu
hadya a lugar ha lutak.)
53 Isu, nangrugi ha iday a pa-
malak, nagpanggep hidi nu pa-
nyan di a patayan ni Jesus. 54 Ket
ide i gipu na a awan linumakad
ni Jesus ha saguppang di, ha
probinsiya a Judeya. Imbes na,
linumpos hikuna, a naghen ha
nibik na amamugod, ha ili a
Epraim. Ket hito bila i naghenan
mi a tinolduwan na.
55 Niyaen, dandani dan a
dumemat i Piyesta na Judyo a
nagenan di ha, “Pinagtaleban na
Anghel a Magpatay.” Ket makpal
hidi a inumangay ha Jerusalem,
penu tongpalan di i linteg ni
Moyses megipu ha pinakadegos
di, ha palungo na Piyesta aye.
56 Ket nagerieriyok hidi ha ni
Jesus. Ket naginuhon hidi, idi
nagpisan hidi ha Templo, “Anya
ha nakam mo? Umangay hikuna
a makipiyesta, onu awan?” kon di.
57 Niyaen, inbon na matangkay a
hidi a papadi ken Pariseyo a hidi
a nu atoy i makatandi ha henan
ni Jesus, ipakatandi na mina ha
nidi, penu madakap di hikuna.

12

Mebulak I Bangbanglo Ha Ni Jesus Ha Betaniya

1 Niyaen, idi annam a pamalak
idi palungo na Piyesta na Pinag-
taleban na Anghel a Magpatay,

inumangay ni Jesus ha Betaniya,
a naghenan ni Lasaro. Ide a ni
Lasaro i pinabiyag na idi. 2 Ket
niyaen, insaganaan di ni Jesus ha
pangapon na. Nagserbe ni Marta
ha nagkanan di. Ket atoy bila
hay ni Lasaro, a esa a nakipagkan
ha ni Jesus. 3 Ket ha ni Maria,
nangalap hikuna ha esa a bote
a kanginaan a bangbanglo, ket
inbulak na ito ha tikad ni Jesus.
Sa na, pinunasan ha buk na. Ket
inumales i ahob na ha ngamin a
bilay.
4 Ngem atoy i kinagi na esa a
tinolduwan ni Jesus, a ni Judas
Iskaryote. (Hikuna i nangliput
ha ni Jesus.) 5 Kinagi na, “Madi
iday, ta nagastuwan i korinat na.
Nelako mina iday a bangbanglo,
ta makatawen a suweldo i balle
na iday. Sayang, a awan ney-
atad i korinat na ha napobre a
hidi.” 6 Kona hito i kinagi ni Judas.
Ngem awan gipu ha kagbi na ha
napobre a hidi, nu awan penu
makaalap mina hikuna ha korinat
heya. Ta nahagtakaw hikuna. Ket
i biyang na idi, ha gurupo mi a
tinolduwan ni Jesus, i magdapon
ha korinat mi. Ket nu kappal,
inalap na ito.
7 Ngem kinagi ni Jesus, “Palobu-
san moy ide a babbey! Pabiyanan
moy hikuna, ta inusar na ide
a bangbanglo a pangpasahob na
ha baggi ko, a kona ha natayak
dan, ket melabbangak mina. 8 Ha
napobre a hidi, maatdinan moy
hidi ha maski nu anya a oras.
Ngem bakkan ha nikan, ta dan-
dani ak dan a lumakad,” kon ni
Jesus.
9 Niyaen, ha makpal a Judyo
a mamiyesta ha Jerusalem, idi
nabaheta di a atoy ni Jesus ha Be-
taniya, inumangay bila hidi. Ket
awan la a gipu ta kayat di maenta
ni Jesus, nu awan penu maenta
di bila ni Lasaro, a pinabiyag na
manon. 10 Ket ide i gipu na a
nagpanggep i matangkay a hidi a
papadi a patayan di bila ni Lasaro.
11 Ta gipu ha ni Lasaro, makpal i
Judyo a sinumina ha panglakayan
di, ket nanahod hidi ha ni Jesus.

I Pagsadap ni Jesus ha Jerusalem

12 Idi kaugman na, nakaabot ha
Jerusalem i baheta a dandani dan
a dumemat ni Jesus. Idi nabaheta
na makpal a hidi a nakipiyesta,
13 inalap di i dodon na niyog a
pangsalpak di ha ni Jesus a kona
ha hari. Ket linumapos hidi a
indulaw di, “Madaydayaw i Dios!
Madaydayaw i hari tam a Israel!
Pagasatan na Dios i hari a pinaan-
gay na ha ihe!”
14 Niyaen, naenta ni Jesus i esa a
urbon na kabayo. Ket nagsakayan
na ito. Ket gipu ha ide, natongpal
na i esa a pugto a nesurat ha Libro
na Dios, a kinagi na Dios, 15 “Awan
kam mina manteng, hikam a taga-
Jerusalem. Ta entan moy, a kad-
demat na hari moy a magsakay ha
urbon na kabayo,” kon na pugto.
16 Idi tiyempo a ito, awan mi
nakatandiyan i ginimet na aye.
Ngem idi neyontok ni Jesus ha
langit, nanakam mi a nesurat ito
megipu ha nikuna, ket kona bila
hito i salpak di ha nikuna ha
Jerusalem.
17 Niyaen, atoy bila hay i mak-
pal a nakaenta ha ni Jesus, idi
inayagan na ni Lasaro ha labbang
na, ket pinabiyag na manon. Ket
hidi i nangpatahod megipu ha
ni Jesus. 18 Iday i gipu na a
nangsalpak i makpal a hidi ha
ni Jesus. Gipu ta nabaheta di
megipu ha nakaddatan a ginimet
ni Jesus. 19 Ha Pariseyo a hidi,
idi naenta di a magdulug i makpal
a tolay, naginuhon hidi, “Maenta
moy iday! Naabak na kitam
dan. Ta umaunod hidi ngamin ha
nikuna,” kon di.

Ipugto ni Jesus i Bukod na Katay

20 Niyaen, atoy bila ha
Jerusalem i kappal a Griego a
makipagdeyaw ha Dios ha ide a
Piyesta. 21 Ket niyaen, inumangay
hidi ha ni Pelipe, ta taga-Betsayda
hikuna, ha probinsiya a Galileya.
Ket inaged di ha ni nikuna, "Apo,
nu mabalin, kayat mi a makiuhon
ha ni Jesus." 22 Isu, inumangay
ni Pelipe, ket inpeta na ha ni
Andres. Ket inumangay hidi a
duwa, a nangipeta ha ni Jesus ha
pagaged na Griego a hidi. 23 Ket
ide i tabbeg ni Jesus ha ngamin
a hidi a nagteman. Kinagi na,
"Dinumemat i oras a pangpaenta
na Dios ha kinatangkay ko ha
ngamin a totolay.

24 "Tahod ide a ipeta ko ha
nikam. Temanan moy bi. Awan
kumakpal i esa a bin-i, nu awan
hikuna memula ha lutak, a kona
matay. Ngem nu matay hikuna,
magbunga hikuna ha makpal. Ket
kona bila hito ha nikan. 25 Ket
kona bila ha ide ha totolay a
umunod ha nikan. Ta maski nu
heya a masor ha bukod na a
pagayatan, dadailan na i biyag
na. Ngem maski nu heya a mag-
pabiyan ha mismo a pagayatan
na, gipu ha pagtulok na ha nikan,
ket maghen hikuna ha Dios ha
magnanayon. 26 Ha maski nu
heya a magserbe ha nikan, mas-
apul a hikan i ahegan na, a maski
nu anya i pagpadas ko, padasan
na bila iday. Ket nu kona hito i
paguseg na ha nikan, maghen bila
hikuna ha henan ko nokkan. Ket
padeyawan na Hama ko i maski
nu heya a magserbe ha nikan,"
kon ni Jesus.

27 Ket intulos na, "Niyaen,
magsaket i nakam ko. Ket anya i
ipeta ko ha Hama? Ta madiyan
ko a ipeta, 'Hama, isalakanak
mo bi ha rigrigat aye a dandani
dan a dumemat.' Agay, awan
ko ito ipeta, ta ide i gipu na
a inumangayak ha oras aye,
penu attaman ko ide a rigrigat.
28 Niyaen, ipeta ko, 'Hama,
ipaenta mo bi i kainamakan mo,' "
kon ni Jesus. Sa, nagkagi i esa
a timek a naggipu ha langit,
"Inpaenta ko dan gipu ha nikaw
i kainamakan ko. Ket gipu ha
nikaw, ipaenta ko paman ito ha
totolay," kon na timek heya.

29 Niyaen, ha denday a kak-
palan a nagtiteman, idi nateman
di ide a timek, kinagi di a atoy i
nagkadur ha langit. Ngem atoy
bila i kappal a nagkagi, "Bakkan
a kadur! Iday i kagi na anghel ha
nikuna," kon di. 30 Ngem kinagi ni
Jesus, "Awan nagkagi iday a timek
para ha nikan, nu awan para
ha nikam, penu manahod kam.
31 Ta dandani dan i tiyempo a
paghukom na Dios ha totolay, Ket
dandani dan i tiyempo a maabak
ni Satanas, a nagturay ha totolay
hanggan niyaen. 32 Gipu ha nikan,
nu mebayogak ha kudos, ken me-
unekak ha ontok, masakop ko i
ngamin a totolay, a iturayan ko
hidi," kon ni Jesus. 33 (Kinagi na
ito penu ipakantadi na nu panyan
na kakatay na.)

34 Ngem tinabbeg na makpal,
"Kon na Libro na Dios a magbiyag
a magnanayon i Cristu a paan-
gayan na Dios a maghari. Apay
a ipeta mo a masapul a matay ha
kudos i Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay? Heya dod i Annak na
Dios a Nagbalin a Tolay, nu awan
i Cristu na Dios?" kon di.

35 Ket tinabbeg ni Jesus, "Dan-
dani ak dan a lumakad. Isu,
ballik la i tiyempo a magdisyag
ha nikam i silaw ko. Niyaen,
umunod kam mina ha silaw aye,
penu awan na kam malenduman
na diham. Ta maski nu heya
a maglakad ha diham, awan na
makatandiyan nu hadya i an-
gayan na. 36 Niyaen, gipu ta atoy

pala ha nikam i silaw aye, manahod kam mina ha ide a silaw, penu magbalin kam a totolay a kessilaw bila.”

Idi kinagi na ito ni Jesus, linakadan na hidi, ket awan manon nagpaenta ha nidi.

Awan a Manahod i Judyo a Hidi

37 Ket maski nu makpal i nakaddatan a ginimet ni Jesus ha saguppang di, awan a nanahod i Judyo
a hidi ha nikuna. 38 Ta kona hito i
nepugto ni Isayas a minahagpugto
nikuna a naalay dan. Ket niyaen,
natongpal dan. Ta kinagi na,
“Apo, awan ha manahod ha nebaheta mi. Maski nu nepaenta ha
nidi i kaddat na Dios. Awan hidi
manahod,” kon ni Isayas. 39 Ket
ide paman i gipu na a awan a
mabalin a manahod hidi. Ta
inpugto ni Isayas, 40 “Sinalenan
na Dios i mata di, penu awan di
maenta. Ket pinaigat na i nakam
di, penu awan di makatandiyan,
a awan hidi magbabawi ken magaged ha nikan a pahusayan ko
hidi.” 41 Nepugto na ito ni Isayas
megipu ha ni Jesus. Ta maski
idi tiyempo ni Isayas, inpaenta na
Dios ha nikuna i kinainamakan ni
Jesus.

42 Ngem maski nu kona hito,
makpal hidi, maski hidi a
panglakayan na Judyo, a nanahod
ha ni Jesus. Ngem gipu ha kanteng
di ha Pariseyo a hidi, awan di
inpeta i panahod di ha saguppang
na totolay. Ta kantengan di,
a baka palakadan di hidi na
Parpariseyo a hidi ha sakop a
Judyo. 43 Isu, awan di inpeta a
manahod hidi ha ni Jesus. Ta
kinaykayat di i pangpadeyaw na
totolay ngem ha deyaw na Dios.

I Kakkagi ni Jesus I Maghukom ha Totolay

44 Ide i pagitoldu ni Jesus, a
inpakatandi na ha saguppang na
totolay. Kinagi na, “Ha maski
nu heya a manahod ha nikan,
awan la hikan i panahodan na,
nu awan i Dios a nagpaangay
ha nikan. 45 Ket ha maski
nu heya a makaenta ha nikan,
maenta na bila i Dios a nagpaangay ha nikan. 46 Hikan i dinu-
memat ha lutak aye a kona ha
esa a silaw, penu awan madi-
haman i maski nu heya a man-
ahod ha nikan. 47 Ket ha maski
nu heya a makateman ha pagi-
toldu ko, ngem awan na usigan,
bakkan a hikan i manghukom ha
nikuna. Ta awanak inumangay a
maghukom ha totolay, nu awan
penu isalakan ko hidi. 48 Ha maski
nu heya a magmadi ha nikan
ken ha pagitoldu ko, mahukoman
hikuna nokkan ha dilokod a pa-
malak. I magpahukom ha nikuna
i pagitoldu ko. 49 Oni, ta awanak
magkagi ha bukod ko a nakam,
nu awan a inbon na Hama ko, a
nagpaangay ha nikan. Ta hikuna
i nangibon nu anya i kagiyan ko,
ken panyan ko mepeta. 50 Ket
katandi ko a makedilan ha biyag
a magnanayon i pagitoldu aye na
Dios. Isu, nu anya i kakkagi ko,
ikagi ko a kona ha inbon ha nikan
Nama ko,” kon ni Jesus.

13

Ugesan ni Jesus i Tikad na Tolduwan na a hidi

1 Niyaen, idi palungo na Piyesta
na Pinagtaleban na Anghel a Mag-
patay, ket katandi ni Jesus a dinu-
memat i oras a kalakad na ha ide a
lutak, ken sumoli ha Nama na ha
langit. Inayayat na i tinolduwan
na a hidi, maski idi karugi na. Ket
niyaen, kayat na a mepaenta ha
nidi i kinadakkal na pagayat na ha
nidi.

2 Idi pangapon di, pinagnakam
na dan ni Satanas ni Judas (a an-
nak ni Simon Iskaryote), a liputan
na ni Jesus.

3 Ngem ha ni Jesus,
nakatandiyan na a intalak na
Hama na i ngamin a turay na.
Ket katandi na bila a naggipu
hikuna ha Dios, ket sumoli bila
ha Dios. 4 Ket gipu ta kona
hito i pagkatandi na, tinumaknag
hikuna ha pangapon di, ket
inadya na i badu na, ket inalap
na i esa a tuwaliya a ingakad
na ha sappang na. 5 Sa na,
inasakan i esa a palanggana ha
dinom, ket inrugi na a ugesan
i tikatikad na tolduwan na a
hidi. Ket pinunasan na hidi ha
towaliya a ingakad na. 6 Ngem
idi nakaabot hikuna ha ni Simon
Pedro, kinagi ni Pedro, “Apo,
masanikiyak! Awan mos ugesan
i tikad ko!” 7 Ket kinagi ni Jesus,
“Awan mo katandi i gimetan ko
niyaen. Ngem makatandiyan mo
nokkan.” 8 Ket kinagi ni Pedro,
“Madiyan ko! Hanggan awan ha
kahad, awan a hikaw i maguges
ha tikad ko.” Ngem tinabbeg ni
Jesus, “Nu awan taka ugesan,
awan ka a mebilang a tolduwan
ko.” 9 Isu, kinagi ni Simon Pedro,
“Apo, nu kona hito, awan la i
tikatikad ko, nu awan pati ngamin
a kamat ken buntok ko aye.”
10 Ket kinagi ni Jesus, “Ha tolay
a nakadegos, awan na a masapul
a ugesan i ngamin a baggi na,
nu awan i tikad na la. Niyaen,
nadalus kam. Ngem atoy i esa ha
nikam a awan nadalus,” kon ni
Jesus. 11 Ta nakatandiyan na nu
heya i mangliput ha nikuna. Ide
i gipu na a kinagi na, “Nadalus
kam. Ngem atoy i esa ha nikam a
awan nadalus,” kon na.

12 Idi naugisan ni Jesus i
tikatikad di, nagbadu hikuna
manon, ket sinumoli ha lugar na
ha panganan di. Sa na, sinalod-
sod, “Makatandiyan moy i ginimet
ko ha nikam? 13 Nagenanak moy
ha maestro ken Happo moy. Ket
tahod ito, ta hikan i maestro
ken Happo moy. 14 Niyaen,
nu hikan talaga i maestro ken
happo moy, ket inugesan ko i
tikad moy, aheganak moy mina
a maginuges kam ha tikatikad
moy. 15 Ta inpaenta ko ha nikam i
pangaregan moy, penu gimetan
moy i kona ha ginimet ko ha
nikam. 16 Ket tahod ide a ipeta
ko ha nikam. Temanan moy bi.
Awan a mas maturay i tagabu
ngem ha happo na. Ket awan a
mas maturay i pinaangay ngem
ha nagpaangay. Isu, aheganak
moy mina. 17 Niyaen, gipu ta
makatandiyan moy dan ide a
pagitoldu ko ha nikam, maragsak
kam, basta tungpalan moy ito.

18 “Ngem awanak magkagi
megipu ha nikam ngamin,” kon ni
Jesus. “Ta katandi ko i nakam na
ngamin a pinili ko. Ket katandi
ko i esa a mangliput ha nikan
nokkan. Ta masapul a matungpal
i nesurat ha Libro na Dios, a
‘Liputan na ak na agum ko a
nakipagkan ha nikan,’ kon na.
19 Ket ipeta ko ide ha nikam
niyaen, ha palungo a magimet,
penu nokkan, nu nagimet dan ito,
tumulos kam a manahod a hikan
i Cristu a pinaangay na Dios.

20 “Tahod ide a ipeta ko ha
nikam. Temanan moy bi. Ta
maski nu heya a manahod ha
paangayan ko a hidi, tahodan na
ak bila. Ket ha maski nu heya
a manahod ha nikan, tahodan
na bila i Dios a nagpaangay ha
nikan.”

Ipugto ni Jesus i Mangliput ha nikuna

21 Idi inubos ni Jesus i kinagi na
aye, nariribuk hikuna ha nakam
na. Ket inpakatandi na ha nikami,
“Tahod ide a ipeta ko ha nikam.
Atoy i esa ha nikam a mangliput
ha nikan nokkan.” 22 Ket nagina-
mata kami a tinolduwan na, ta
awan mi katandiyan nu heya i
pagkagiyan na. 23 Niyaen, atoyak

bila hay a esa a inayat na ken
esa a agum di. Ket naghenak
ha hikeg na ha lamesaan. 24 Isu,
sinenyasan na ak ni Simon Pedro,
a magsalodsodak mina nu heya
i pagkagiyan na. 25 Ket gipu ta
kona hito a nakabikanak ha ni
Jesus, inyanassas ko, “Apo, heya i
pagkagiyan mo?” kon ko. 26 Ket
tinabbeg na, a inyanassas na bila,
“Entan mo. Ta isawsaw ko ide a
tinapay ha ide a digu, ket iyatad
ko ha nikuna,” kon ni Jesus. Isu,
idi insawsaw na i tinapay, inyatad
na ha ni Judas a annak ni Simon
Iskaryote. 27 Ket idi kinan ni
Judas i tinapay heya, pinaawag
na hikuna ni Satanas. Ket kinagi
ni Jesus ha nikuna, “Sigida kas a
manggimet ha panggep mo,” kon
na. 28 Ha nikami ha lamesaan,
awan ha nikami ha nakatandi nu
apay a kona hito i inpeta ni Jesus
ha ni Judas. 29 Ta kagin na kappal
a inpeta ni Jesus a umangay mina
ni Judas a gumatang ha kasapulan
mi ha piyesta, onu mangiyatad ha
korinat ha napobre a hidi. Gipu ta
ni Judas i mahagdapon ha korinat
mi. 30 Isu, idi kinan ni Judas i
tinapay heya, linumapos hikuna a
dagus. Ket kallap dan idi.

31 Idi nakalakad dan ni Judas,
kinagi ni Jesus, “Niyaen dan a
tiyempo i pagpaenta ha kaina-
makan ko a Annak na Dios a Nag-
balin a Tolay. Ket gipu ha nikan,
mepaenta bila i kinainamakan na
Dios. 32 Ket ha pagpaenta ko ha
kinainamakan na Dios, ipaenta
na bila na Dios i kainamakan ko
a magisesa kami. Ket niyaen,
dandani dan ito a magimet.

33 “Ay, hikam a agagum ko a
ayayatan ko unay. Ballik dan
i tiyempo a maghenak pala ha
nikam. Nokkan paman, ket
eriyokanak moy. Ngem ipeta ko
ha nikam, a kona ha nepeta ko
ha Judyo a hidi idi, a awan kam
makaangay ha angayan ko.

34 “Niyaen, bigu manon ide a
ibon ko ha nikam, a maginayat
kam a kona ha pinagayat ko ha
nikam. Kona bila hito mina i pag-
inayat moy. 35 Ket nu maginayat
kam a tahod, makatandiyan na
ngamin a tolay a hikam i tahod a
tinolduwan ko,” kon ni Jesus.

36 Kinagi ni Simon Pedro, “Apo,
hadya i angayan mo?” Ket kinagi
ni Jesus, “Awan kam makauseg
ha angayan ko niyaen. Ngem
nokkan pala a umunod kam ha
nikan.” 37 Ket kinagi ni Pedro,
“Apo, apay a awanak makauseg
niyaen? Maski nu matayak gipu
ha nikaw, kayat ko a umuseg.”
38 Ket tinabbeg ni Jesus, “Ipeta mo
a kayat mo a matay gipu ha nikan.
Ngem ipeta ko i tahod ha nikaw,
Pedro, ha palungo a magtaraok i
kawitan ha yenan a kallap, ket
ipamenak mo ha mamintallu a
beses.”

14

Ni Jesus i Dilan

1 Kinagi ni Jesus ha nikami
a tinolduwan na, “Awan kamon
magburibur. Manahod kamon ha
Dios, ket manahod kam bila ha
nikan. 2 Ha bilay Nama ko, atoy
i makpal a paghenan. Niyaen,
umangayak a mangisagana ha
paghenan moy. Awan ko ito ipeta
nu awan a tahod. 3 Ket nokkan,
nu kobosan na pinangisagana ko
ha paghenan moy, magsoli ak a
alapan takam, penu atoy kam bila
ha henan ko. 4 Maski niyaen,
katandi moy i dilan a makaangay
ha angayan ko,” kon ni Jesus.

5 Ket kinagi ni Tomas, “Apo,
awan mi makatandiyan i angayan
mo! Panyan mi a katandi i di-
lan heya?” 6 Ket kinagi ni Jesus,
“Hikan i dilan a umangay ha Dios.
Hikan la i mapagtalkan a panaho-
dan ken pakabiyagan na totolay.
Ta awan ha makaangay ha Hama,

nu awan gipu ha nikan i angayan
na. 7 Nu katandi ak moy, katandi
moy bila i Hama ko. Ket mangrugi
ha niyaen a tiyempo, katandi moy
hikuna. Ta naenta moy hikuna,”
kon ni Jesus.
8 Ket kinagi ni Pelipe, “Apo,
ipaenta mo bi i Hama mo, penu
matalak i nakam mi.” 9 Ket
kinagi ni Jesus, “Naalayak dan
a nakiagum ha nikam. Ngem
niyaen, Pelipe, awan mo pala
makatandiyan megipu ha nikan?
Ta maski nu heya a nakaenta ha
nikan, naenta na bila i Hama. Isu,
panyan mo a mepeta a ipaenta ko
mina ha nikam i Hama? 10 Awan
mo dod tahodan a atoyak ha
Hama, ket atoy bila i Hama ha
nikan a magisesa kami? Maski
i kakkagi ko aye a ipeta ko ha
nikam, awan ko mepeta idagende
ha naknakam ko, nu awan i
Hama ko heya, a maghen ha
baggi ko. Hikuna i maggimet ha
nakaddatan a ginemigimetan ko.
11 Isu, manahod kamon a atoyak
ha Hama, ket atoy bila i Hama ha
nikan. Nu awan moy tahodan i
kakkagi ko, tahodan moy mina i
nakaddatan heya.
12 “Tahod ide a ipeta ko ha
nikam. Ha maski nu heya a
manahod ha nikan, maaheg na
bila i gimetan ko a nakaddatan.
Oni! Ket mas makpal i gimetan na
nokkan. Ta sumoli ak nokkan ha
Nama ko, penu daggapan takam.
13 Ket maski nu anya i agedan moy
ha Dios gipu ha nikan, igimetan
takam, penu madedeyaw i Hama
gipu ha gimetan ko a Annak na.
14 Oni, igimetan takam ha maski
nu anya a agedan moy gipu ha
nikan. 15 Niyaen, nu ayayatanak
moy, tungpalan moy i bon ko ha
nikam.”

Ikari ni Jesus i Espiritu na Dios

16 Intulos ni Jesus i kagi na ha
nikami a tinolduwan na. Kinagi
na, “Ide pala i gimetan ko para
ha nikam. Ket magkararagak ha
Nama ko, a atdinan na kam ha
kasulet ko. Hikuna i magagum ha
nikam, ket awan na kam lakadan.
17 Hikuna i Espiritu na Dios, a
magpakatandi ha tahod ha nikam
a manahod. Ngem ha sabali a
hidi a awan a manahod, awan
di hikuna mapadas, ta awan di
makatandiyan megipu ha nikuna.
Ngem ha nikam, katandi moy
dan hikuna. Ta atoy dan hikuna
ha nikam. Ket nokkan paman,
sumadap hikuna a maghen ha
nakam moy ha magnanayon.
18 “Ikari ko ha nikam,” kon ni
Jesus, “awan takam pabiyanan.
Ta magsoli ak ha nikam nokkan.
19 Niyaen, awan maalay, ket awan
na ak maenta na totolay ha ide a
lutak. Ngem ha nikam, maenta ak
moy nokkan. Ket gipu ta magbiya-
gak manon nokkan, makabiyag
kam bila. 20 Ket nokkan, ha iday
a pamalak, makatandiyan moy
talaga a magisesa kami Nama ko.
Ket ha nikam, atoy kam bila ha
nikan, ket atoyak bila ha nikam.
21 “Ha maski nu heya a magte-
man ken mangtongpal ha inbon
ko, hikuna i tahod a magayat ha
nikan. Ket ha nikuna a magayat
ha nikan, ayayatan na hikuna
Nama ko, ket ayayatan ko bila
hikuna. Ket ipakatandi ko ha
nikuna megipu ha baggi ko,” kon
ni Jesus.
22 Ket kinagi ni Judas (bakkan
a ni Judas Iskaryote), “Apo, apay
wade a ipakatandi mo ha nikami
megipu ha baggi mo, ngem awan
mo ipakatandi ha ngamin a sabali
a hidi?” 23 Ket tinabbeg ni Jesus,
“Hikam i pangipakatandiyan ko
ha baggi ko, gipu ta ha maski nu
heya a magayat ha nikan, hikuna
i magtungpal ha pagitoldu ko. Ket
ayayatan na hikuna Nama ko.
Ket hikami a patama i umangay
ha nikuna, a makihen kami ha
nikuna ha magnanayon. 24 Ngem

ha sabali a hidi a awan a magayat
ha nikan, awan hidi magtungpal
ha pagitoldu ko. Ket nakaman
moy mina, a awan a naknakam ko
i nagipuwan na pagitoldu ko aye,
nu awan a naggipu ha Nama ko
a nagpaangay ha nikan," kon ni
Jesus.

25 Ket intulos ni Jesus, "Ipeta ko
idento ha nikam hanggan atoyak
pala ha nikam. 26 Ngem maski
nu dandani ak dan a lumakad,
atoy pala i esa a paangayan Nama
ko. Ket hikuna i kasulet ko, a
magagum ha nikam. Hikuna i
Espiritu na Dios. Ket itoldu na ha
nikam i ngamin a kasapulan moy.
Ket ipanakam na bila i ngamin a
inpeta ko ha nikam.

27 "Isu i gipu na a awan kam
mina magburibur. Ta maski nu
lumakadak, iwarak ko i pang-
patalna ha nakam moy. Bakkan
ito a kinatalna na totolay ha lutak
aye. Ta patalnaan ko i nakam
moy ha bukod ko a kinatalna a
makatured. Isu, awan kam mina
magburibur. Ket awan kam mina
manteng. 28 Ta nateman moy i
inpeta ko ha nikam, a lumakadak
nokkan. Ket magsoli ak paman
ha nikam. Niyaen, nu tahod a
ayayatanak moy, magragsak kam
mina. Ta umangayak ha Nama ko.
Ket mas maturay hikuna ha langit
ngem ha nikan ha lutak aye. Isu,
nu makihenak ha nikuna ha iho,
mas maturayak bila a aguman ko
hikuna. 29 Niyaen, inpeta ko ito ha
palungo a magimet, penu nokkan,
nu nagimet dan ito, tumulos kam
a manahod.

30 "Niyaen, ballik dan i tiyempo
a pamaguhon tam. Ta dandani a
dumemat ni Satanas, i happo na
awan a hidi a manahod. Awan
na ak iturayan, ngem palobusan
ko hikuna. 31 Ta kona hito i
panggep Nama ko. Ket kayat ko a
makatandiyan na ngamin a tolay
a ayayatan ko i Hama ko. Ide i
gipu na a tongpalan ko i ngamin
a ibon na Hama ha nikan," kon ni
Jesus.

Sa na, kinagi, "Nay, umikat kam.
Entamon."

15

Ni Jesus i Kona ha Pon na esa a Kayo

1 Niyaen, intulos ni Jesus i pag-
itoldu na ha nikami a tinolduwan
na. Kinagi na, "Kona ha ide i
pangaregan ko ha nikam. Kona
a hikan i pon na kayo. Ket i
Hama ko i mahagdapon ha ide
a kayo. 2 Ha tingi ko a awan
magbunga, katolan Nama ko. Ket
ha tingi ko a magbunga, dalu-
san na pala, penu mas makpal
i mebunga na. 3 Niyaen, hikam
i kona ha tingitingi a nadalus
dan gipu ha kinagi ko ha nikam
a tahodan moy. 4 Isu, tumu-
los kamon a manahod ha nikan.
Ket maghenak dod ha nikam, a
magisesa kitam. Ta kona hito ha
tingitingi a hidi. Nu awan tumulos
i tingi a maghen ha pon na, siyem-
pre, awan hikuna magbunga. Ket
kona bila hito ha nikam. 5 Ta
hikan i kona ha pon na kayo.
Ket hikam i kona ha tingitingi ko.
Ha maski nu heya a tumulos a
manahod ha nikan, ket maghenak
ha nikuna, hikuna i magbunga ha
makpal. Ta awan kam makagimet
ha maski nu anya, nu makisina
kam ha nikan. 6 Ket ha mak-
isina ha nikan, hikuna i kona ha
tingi a nakatol ken nalannas dan.
Ket nokkan, nu mapuhon hidi a
nalannas, metogbak hidi ngamin
ha gangatan. Ket matutod hidi.
7 Ngem bakkan ha nikam. Ta
nu tumulos kam a manahod ha
nikan, ket magtungpal kam ha
pagitoldu ko, mabalin a agedan
moy i maski nu anya a kayat moy.
Ket meyatad ito ha nikam. 8 Gipu
ha ide i pakedeyawan Nama ko,
nu magbunga kam ha makpal. Ta

ide i mangpatahod a umusoseg
kam ha nikan a tahod.
9 “Niyaen, ayayatan takam a
kona ha pinagayat Nama ko ha
nikan. Isu, tumulos kam a man-
ahod ha pinagayat ko ha nikam.
10 Nu tungpalan moy i inbon ko,
makatulos kam a makapadas ha
pagayat ko ha nikam, a kona ha
nikami a Patama. Ta tinungpal
ko dan i inbon Nama ko, ket
kanayonak a makapadas ha pina-
gayat na ha nikan. 11 Inpeta
ko idagento, penu makipagragsak
kam ha nikan, ken penu tumulos
kam a makapagragsak ha tahod a
ragsak,” kon ni Jesus.
12 Ket intulos na, “Ide dan i bon
ko ha nikam. Maginayat kamon
a kona ha pinagayat ko ha nikam.
13 Awan ha dakdakkal a pagayat
ngem ha ide, a iyatad na esa a
tolay i biyag na gipu ha ilay na a
hidi, penu makabiyag hidi. 14 Ket
niyaen, hikam man i ilay ko, nu
tungpalan moy i bon ko ha nikam.
15 Awan takam nagenan a tagabu
ko. Gipu ha tagabu a hidi, awan di
makitandiyan nu anya i panggep
na Happo di. Ngem bakkan ha
nikam. Ket nagenan takam ha
ilay ko. Ta inpakatandi ko dan
i ngamin a inpeta Nama ko ha
nikan.
16 “Ngem maski nu kona hito,
awan a hikam i nangpili ha nikan
a ilay moy, nu awan a hikan i
nangpili ha nikam. Ket pinili
takam, penu atdinan takam ha
tarabaho moy, ket penu tumulos
kam a magbunga, ket manayon
mina i bunga moy heya. Ket
atdinan takam ha tarabaho moy,
penu makaaged kam ha maski nu
anya ha Hama ko, gipu ha nikan,
ket atdinan na kam,” kon ni Jesus.

I Pakienglan Na Awan A Hidi A Manahod

17 Ket intulos na, “Ide dan i bon
ko ha nikam, a maginayat kamon.
18 Ta siyempre, sentiyan na kam
na awan a hidi a manahod. Ket
katandi moy a hikan i sentiyan di
ha palungo. 19 Nu ahegan moy
mina hidi, a awanak moy taho-
dan, ket ayayatan di kam mina.
Ta kakalan moy mina hidi. Ngem
niyaen, bakkan i nesakopan moy.
Ta pinili takam, a sinina takam ha
nidi. Isu i gipu na a sentiyan di
kam.
20 “Nakaman moy i nepeta ko ha
nikam idi, a ‘Awan a mas maturay
i tagabu ngem ha Happo na,’ kon
ko. Isu, nu linoko di ak, lolokowan
di kam bila. Nu tinongpal di mina
i pagitoldu ko, tungpalan di bila
i pagitoldu moy. 21 Ngem awan
di tinongpal i pinagitoldu ko. Isu,
makatandiyan tam a lolokowan
di kam gipu ha nikan, ken gipu
ta awan di katandi i Hama ko a
nagpaangay ha nikan.
22 “Nu awanak inumangay ha
lutak aye, ken nagpakatandi
megipu ha Dios, awan mina ha
pakaliwatan di. Ngem niyaen,
gipu ta inpakatandi ko ha nidi,
awan ha pagpambar di ha
liwaliwat di. 23 Ha maski nu heya
a magsenti ha nikan, sentiyan na
bila i Hama ko. 24 Awan mina
ha pakaliwatan di nu awan di
naenta i nakaddatan a ginimet
ko, a awan ha sabali a makagimet.
Ngem niyaen, naenta di dan. Ket
sentiyan di ak paman ken Hama
ko. 25 Ket gipu ta kona hito,
natongpal i nepugto ken nesurat
ha Libro na Dios. Ta kinagi na
Dios idi, ‘Sentiyan di ak a awan
ha gipu na.’ ”
26 Ket kinagi manon ni Jesus,
“Umangay ha nikam nokkan i
agum moy a Espiritu na Dios.
Hikuna i magpakatandi ha kinata-
hod. Ta paangayan ko hikuna a
maggipu ha Hama. Ket ipakatandi
na megipu ha nikan. 27 Ket hikam
bila i magpakatandi megipu ha
nikan. Ta nakiuseg kam ha nikan,
maski idi karugi ko a mangitoldu,

hanggan niyaen," kon ni Jesus ha
nikami a tinolduwan na.

16

1 Intulos ni Jesus, "Inpakatandi ko dan idento, penu
makatandiyan moy i magimet
ha nikam nokkan. Ta masapul
a paigatan moy i panahod moy
ha nikan, a awan kam gumimak
a manahod. 2 Palakadan di
kam nokkan ha sakop moy a
Judyo. Oni paman, ket dumemat
i tiyempo, ket atoy i kappal ha
nikam a patayan di. Ket kagin
di ito a pagserbe di ha Apo Dios.
3 Ngem ide i gipu na a gimetan
di ito, ta awan di kami katandi a
patama.

4 "Niyaen, inpeta ko ito megipu
ha pagloko di, penu nokkan, nu
magimet ito, manakam moy i
kakkagi ko aye, ket awan maabak
i panahod moy. Idi nangrugi kam
a makiuseg ha nikan, awan ko
kinagi i kona hito. Ta atoyak
pala ha nikam. 5 Ngem niyaen,
dandani dan i pagsoli ko ha Nama
ko a nagpaangay ha nikan. Ket
awan ha nikam a magsalodsod nu
hadya i angayan ko. 6 Imbes na,
maladinget kam dalla, gipu ha ki-
nagi ko aye. 7 Ngem maski nu mal-
adinget kam niyaen, ipeta ko pala
a mas mappiya i kasasaad moy
nu lumakadak. Ta nu awanak
lumakad, awan umangay i Es-
piritu na Dios a magagum ha
nikam. Ngem nu lumakadak,
paangayan ko hikuna ha nikam.
8 Ket nu dumemat hikuna nokkan,
ipakatandi na ha totolay megipu
ha liwaliwat di. Ket ipakatandi
na bila i kinalinteg megipu ha
baggi ko. Ket ipakatandi na bila
megipu ha paghukom na Dios ha
totolay. 9 Ipakatandi na a kelliwat
hidi, gipu ta awan hidi mana-
hod ha nikan. 10 Ket ipakatandi
na bila i kinalinteg megipu ha
nikan, ta magsoli ak ha Nama ko,
a awanak moy manon maenta.
11 Ket ipakatandi na paman a
mahukoman mina hidi. Ta madi
i kasakop di a ni Satanas, a
hinukom na dan na Dios," kon ni
Jesus.

12 Ket intulos na, "Atoy pala
i makpal a kayat ko ipeta ha
nikam, ngem awan moy pala
makatandiyan. 13 Ngem nokkan
nu dumemat i Espiritu na Dios,
idilan na kam ha ngamin a ki-
natahod. Awan hikuna magkagi
a bukod na a nakam, nu awan a
ipeta na i nateman na ha Nama
ko. Ket ipakatandi na i magimet
nokkan. 14 Ket i kainamakan ko
bila i mepaenta na nokkan ha
nikam. Ta temanan na i ipeta
ko ha nikuna, ket ipakatandi na
ha nikam i ngamin a kayat ko
kagiyan. 15 Ha ngamin a nakam
Nama ko, iday bila i nakam ko. Isu
i gipu na a kinagi ko a ipakatandi
na ha nikam i ngamin a kayat ko
ipeta."

Magbalin a Ragsak i Ladingit moy

16 Ket intulos na, "Mabikan dan
i pamalak a awanak moy maenta.
Ket mabikan bila i pamalak a
maenta ak moy manon," kon ni
Jesus. 17 Niyaen, atoy i kappal
ha nikami a tinolduwan na a
naginuhon hidi, "Anya i kayat na
kagiyan, a mabikan dan i pamalak
a awan tam hikuna maenta, kon
na. Ket mabikan bila i pamalak a
maenta tam manon, kon na kan.
Ket gipu ta umangay kan hikuna
ha Nama na, kon na. 18 Anya i
kayat na kagiyan a 'mabikan dan'?
Panyan tam ito a makatandiyan a
kinagi na," kon di.

19 Niyaen, katandi ni Jesus a
kayat di hikuna pagsalodsodan.
Isu, kinagi na ha nidi, "Mag-
sisinalodsod kam gipu ha kinagi
ko a, 'Mabikan dan i pamalak
a awanak moy maenta. Ket
mabikan bila i pamalak a maenta

ak moy manon,' kon ko. 20 Tahod
ide a ipeta ko ha nikam. Temanan
moy bi. Magsanget ken magn-
gongoyngoy kam nokkan, ngem
magragsak i awan a hidi a man-
ahod ha nikan. Niyaen, maski
nu magladingit kam nokkan, mag-
balin a ragsak i ladinget moy.
21 I pangaregan ko ha dento i
esa a babbey a mageenak. Ta
magladingit hikuna ha tiyempo na
a paggasokan. Ngem nu neenak
dan i annak na, maleptanan na
babbey i rigat na, gipu ha ragsak
ha annak na. 22 Ket kona bila hito
ha nikam. Ta niyaen, magladingit
kam. Ngem nokkan nu mama-
genta kitam manon, magragsak
kam talaga. Ket perpermi i ragsak
moy heya, a awan ha makapagi-
mak ha ragsak moy heya.

23 "Ket ha iday a tiyempo,
bakkan a hikan i pagagedan moy.
Ta tahod a Hama ko i mangiy-
atad ha nikam ha maski nu anya
a agedan moy, gipu ha nikan.
24 Hanggan niyaen, awan kam
magaged ha Nama ko gipu ha
nikan. Ngem niyaen, magaged
kam mina, gipu ha panahod moy
ha nikan. Ket atdinan na kam,
penu perpermi i ragsak moy," kon
ni Jesus ha nikami a tinolduwan
na.

25 Ket intulos na, "Hanggan
niyaen, inusar ko ha nikam i pan-
gareg. Ngem niyaen, dandani dan
i tiyempo a awan ko usaran i pan-
gareg, nu awan madibbew i pag-
pakatandi ko ha nikam megipu
ha Nama ko. 26 Ket nokkan, ha
tiyempo hito, hikam i magaged ha
Nama ko, gipu ha panahod moy
ha nikan. Ket awan a masapul
a iyagedan takam ha Nama ko.
27 Ta ayayatan na kam a mismo
Nama ko. Oni, ayayatan na kam,
gipu ta ayayatanak moy bila, ken
tahodan moy a naggipuwak ha
Nama ko. 28 Tahod a naggipuwak
ha Nama ko idi, a inumangayak
ha lutak aye. Ket niyaen, lakadan
ko dan ide a lutak, ta sumoli ak
ha Nama ko," kon ni Jesus. 29 Ket
kinagi mi a tinolduwan na, "Oni
agay! Madibbew dan i kagi mo
aye, ta awan mo inusar i pan-
gareg. 30 Niyaen, katandiyan mi
a makatandiyan mo i ngamin ha
disalad na nakam mi. Ta maski
nu awan taka salodsodan, katandi
mo dan i nakam mi, ken anya i
kayat mi a salodsodan. Ket gipu
ta kona hito i pinnakabalin mo,
tahodan mi i nagipuwan mo a Apo
Dios," kon mi.

31 Ket kinagi ni Jesus, "Oni,
manahod kam niyaen. 32 Ngem
dandani dan i oras a masinasina
kam ngamin, ket pabiyananak
moy a magisesa. Ket lumakad
kam ngamin a sumoli kam ha bi-
labilay moy. Ngem ha kinatahod
na, awanak magisesa, gipu ta atoy
ha nikan i Hama ko. 33 Niyaen,
inpeta ko ito, penu matalna i
nakam moy, gipu ha panahod
moy ha nikan. Ta maski nu
lolokowan na kam na awan a hidi
a manahod, papigsaan moy mina i
nakam moy. Ta hikan i mangabak
ha ngamin a kinadukas ha ide a
lutak," kon ni Jesus.

17

Ikararagan ni Jesus i Tinolduwan na a hidi

1 Idi nobos ide a pagitoldu ni
Jesus, tinumangad hikuna ha lan-
git. Ket kinagi na, "Hama, dinu-
memat i oras a katay ko. Niyaen,
ipaenta mo bi i kainamakan na
Annak mo, penu mepaenta ko
bila i kainamakan mo. 2 Ta inat-
dinanak mo ha pagturay ko ha
ngamin a tolay, penu meyatad
ko i biyag mo a magnanayon ha
ngamin a tolay a panahodan mo
ha nikan. 3 Ket ide i pakabiyagan
di a magnanayon, basta katandi
di ka, a tahod a Dios a isesa, ken
katandi di ak a pinaangay mo.

4 Niyaen, Amang, nepaenta ko dan
i kainamakan mo ha ide a lutak.
Ta ginimet ko dan i ngamin a
kayat mo. 5 Niyaen, Amang, gipu
ha pagsoli ko ha nikaw, ipaenta
mo bi i kainamakan ko ha langit,
ha saguppang mo. Ta kona hito
i kainamakan ko, idi palungo a
naparsuwa i lutak, idi naghenak
ha nikaw ha langit.

6 "Niyaen, ha dagende a lallal-
laki a intalak mo ha nikan, in-
pakatandi taka ha nidi. Ta hidi i
kukuwa mo, a pinasina mo hidi
ha awan a hidi a manahod. Ket
intalak mo hidi ha nikan. Ket
niyaen, inumuseg hidi ha pagi-
toldu mo. 7 Niyaen, katandi di
dan a nagipu ha nikaw i ngamin
a pinagimet mo ha nikan. 8 Ta
netoldu ko ha nidi i kakkagi a
inpeta mo ha nikan. Ket manahod
hidi ha kagi mo. Ket katandi di a
tahod a nagipuwak ha nikaw. Ta
tinahod di a hikaw i nagpaangay
ha nikan. 9 Amang, ikararagan
ko hidi. Awan ko a ikararagan i
ngamin a tolay ha lutak, nu awan
idagende a intalak mo ha nikan.
Ta hidi i kukuwa mo. 10 Maski
nu anya a kukuwa ko, iday bila i
kukuwa mo. Ket maski nu anya
a kukuwa mo, kukuwa ko bila
iday. Ket niyaen, gipu ha nidi,
madaydeyewak dan.

11 "Niyaen, Amang, lumakadak
dan ha ide a lutak, a sumoli
ak ha nikaw, ha langit. Ngem
mawarak pala hidi. Mannaka-
balin a Hama, daponan mo bi hidi
gipu ha pinnakabalin mo, penu
magisesa hidi a kona ha nikita a
magisesa. 12 Ta idi pakipaghen ko
ha nidi, dinapon ko hidi gipu ha
pinnakabalin mo a inyatad mo ha
nikan. Oni ah, dinapon ko hidi.
Ket niyaen, awan ha maski esa ha
nidi a napukaw, malaksid ha iday
a maglipot a maparusaan nokkan
ha impyerno. Ta kona hito i
nepapugto mo, ken nesurat ito ha
Libro mo. Ket niyaen, natongpal
dan ito.

13 "Niyaen, Amang, dandani dan
i pagsoli ko ha nikaw. Isu i
gipu na a magkagi ak ha kona
he, penu temanan na agagum ko
aye, penu makipagragsak hidi ha
nikan. 14 Amang, inyatad ko ha
nidi i kakkagi mo. Ket niyaen,
sentiyan na hidi na awan a hidi
a manahod. Ta sabali i sakop na
tinolduwan ko a hidi ken sakop na
awan a hidi a manahod. Ket kona
bila ha nikan, a awanak umuseg
ha sakop di a awan a manahod.
Ket sentiyan diyak dod. 15 Amang,
awan ko agedan a ilapos mo hidi
ha ide a lutak, nu awan a daponan
mo hidi ha ni Satanas. 16 Ta awan
hidi nagpasakop ha awan a hidi
a manahod. Ket kona bila ha
nikan, a awanak nagpasakop ha
awan a hidi a manahod. 17 Isu,
Amang, paigatan mo bi i nakam
di a umunod ha nikaw. Ide
a kakkagi mo a kinatahod, ito
mina i pangpaigat mo ha nakam
di, penu mebukod hidi ha nikaw.
18 Niyaen, paangayan ko hidi ha
totolay a awan a manahod, a kona
ha pinagpaangay mo ha nikan
ha totolay a awan a manahod.
19 Amang, gipu ha nidi, iyatad
ko ha nikaw i biyag ko, penu
mebukod hidi ha pagserbe di ha
nikaw," kon ni Jesus.

20 Ket intulos na, "Amang, awan
la hidi i ikararagan ko, nu awan
ko bila ikararagan i ngamin a
manahod nokkan gipu ha pagiba-
heta di. 21 Ket iyagedan ko hidi,
Amang, a maging isesa mina hidi
ngamin, a kona ha nikita. Ta
atoy ka ha nikan, ket atoyak bila
ha nikaw. Ket kona mina hito
a magisesa mina hidi ha nikita,
penu manahod i sabasabali a hidi
a hikaw i nagpaangay ha nikan.
22 Niyaen, Amang, inyatad ko ha
nidi i pinnakabalin ko, a kona ha
inyatad mo ha nikan i pinnaka-

balin mo bila, penu magisesa hidi,
a kona ha pagisesa ta. 23 Ta atoy
ka ha nikan, ket atoyak ha nidi.
Isu i gipu na a magisesa mina hidi,
penu makatandiyan na ngamin a
tolay a hikaw i nagpaangay ha
nikan, ket penu makatandiyan di
bila a ayayatan mo hidi a kona ha
pinagayat mo ha nikan.
24 "Amang, gipu ha pagayat
mo ha nikan, pinadeyawak mo
ha saguppang mo, idi palungo
a naparsuwa i lutak. Niyaen,
inyatad mo ha nikan idagende
a manmanahod. Ket kayat ko
a makipaghen hidi ha nikan ha
paghenan ko, penu maenta di i
pakedeyawan ko a atoy ha nikan
idi. 25 Nalinteg a Amang, awan na
ka katandi na totolay na lutak aye.
Ngem katandi taka. Ket niyaen,
makatandiyan na tinolduwan ko
a hidi. Ket katandiyan di a
hikaw i nagpaangay ha nikan.
26 Ta inpakatandi taka ha nidi.
Ket awanak gumimak a mangi-
pakatandi, penu magayat hidi a
kona ha pinagayat mo ha nikan,
ket penu atoyak pala ha nidi," kon
ni Jesus ha kararag na.

18

I Pinangdakap di ha ni Jesus

1 Niyaen, kobosan na pinagkagi
ni Jesus ha ide, linumapos hikuna.
Ket inumuseg kami a tinolduwan
na. Inumahabes kami ha sapa
ha Kidron, a inumangay kami
ha esa a lugar a pagmulaan ha
kaykayo. Hito i inangayan mi.
2 Niyaen, ha ni Judas a nagliput
ha ni Jesus, hikuna bila i esa a
makatandi ha ide a lugar. Ta
makpal a beses a namagtagbo hito
ni Jesus ken hikami a tinolduwan
na. 3 Isu, niyaen, inumangay ni
Judas ha ide a pagmulaan. Ket
inkuyog na i kappal a sundalu ken
guwardya na Templo a pinaan-
gay na matangkay a papadi ken
Pariseyo a hidi. Ket atoy silaw di,
ken armas di.
4 Ket gipu ta katandi ni Jesus
i ngamin a magimet ha nikuna,
sinalpak na hidi, a kinagi na,
"Heya i eriyokan moy?" 5 Ket
tinabbeg di, "Ni Jesus a taga-
Nasaret." Ket kinagi ni Jesus,
"Atoyak dan." (Ket atoy bila hay
ni Judas a nangliput ha ni Jesus,
a nagagum hikuna ha sundalu a
hidi.)
6 Idi kinagi ni Jesus, "Atoyak
dan," inumisol i sundalu a hidi
gipu ha kanteng di, ket natumba
hidi. 7 Ket sinalodsod manon
ni Jesus, "Heya i eriyokan moy?"
Ket kinagi di, "Ni Jesus a taga-
Nasaret." 8 Ket kinagi ni Jesus,
"Inpeta ko a atoyak dan. Isu,
nu hikan i eriyokan moy, palobu-
san moy a lumakad idagende a
agagum ko." 9 (Kinagi ni Jesus ito,
penu matungpal iday a inkararag
na ha Nama na, a awan ha maski
esa a napukaw ha intalak na Dios
ha nikuna.)
10 Niyaen, ha ni Simon Pedro,
keppalataw hikuna. Ket sinakrot
na ito, ket kinatol na i tagabu
na Katangkayan a Padi. Kinatol
na i makinkanawan a talinga na.
(Malko i nagen na iday a tagabu.)
11 Ket kinagi ni Jesus ha ni Pedro,
"Isarongan mo i palataw mo ah!
Anya? Kagin mo a awan ko
maattaman i rigrigat a pinanggep
Nama ko?"
12 Sa di, dinakap ni Jesus na sun-
dalu ken kapitan di ken guwardya
a hidi na Templo. Ket gi-
nakadan di hikuna. 13 Ket in-
yangay di hikuna ha ni Anas ha
palungo. Ta ni Anas i manugang
ni Padi Kaipas. Ket ni Kaipas i
Katangkayan a Padi, ha iday a
tawen. 14 (Ni Kaipas i nangibal-
akad ha Judyo a hidi, a mas map-
piya, kan, nu matay i esa a tolay,
penu awan matay hidi ngamin.
Iday i kinagi na idi.)

15 Niyaen, tinumagubet kami
duwa a ni Simon Pedro. Ket
gipu ta katandi na ak di Anas,
pinalobusan diyak a makiuseg ha
ni Jesus a sumadap ha paraangan
na bilay na Katangkayan a Padi.
16 Ngem nagwarak ni Pedro ha
lapos, ha bikan na ruwangan. Isu,
linumaposak manon a magaged
ha babbey a nagdapon ha ruwan-
gan. Ket pinalobusan na ni Pedro
a sumadap. 17 Idi kassaddap ni
Pedro, kinagi na babbey, “Hikaw
wade i esa a tinolduwan na lallaki
a dinakap di?” Ngem kinagi ni
Pedro, “Awan.”

18 Niyaen, gipu ta madagmen
idi, nagdukot hidi ha uging i
tagabu ken guwardya a hidi. Ket
nagtaknag hidi a nagendu. Ket
binumikan ni Pedro a nakiendu
bila.

19 Niyaen, ha Katangkayan a
Padi, ha disalad na bilay, sinalod-
sod na ni Jesus megipu ha pag-
itoldu na ken tolay a hidi a
tinolduwan na. 20 Ket tinabbeg ni
Jesus, “Awan a nepamen i pagi-
toldu ko. Nagitolduwak ha sagup-
pang na ngamin, ha saguppang
na kapilya moy ken ha Templo a
pagpisanan na ngamin a Judyo.
21 Isu, apay a pilitanak mo a
mangsistigu ha baggi ko? Pagsis-
tiguan mo mina hidi a nagteman
ha pagitoldu ko. Ket salodsodan
mo mina hidi nu anya i nepeta ko.
Siyempre, katandi di dan i kinagi
ko.”

22 Idi kinagi na ito ni Jesus,
dinapang na hikuna na esa a
guwardya, a nagkagi ha, “Apay
a kona hay i pinagtabbeg mo ha
Katangkayan a Padi?” 23 Ket ki-
nagi ni Jesus ha ni Anas, “Nu
nagliwatak ha kinagi ko, ipatahod
mo i liwat ko, ayun ha linteg tam.
Ngem nu tahod i inpeta ko, apay
a pinadapangak mo?” 24 Isu, gipu
ta awan nakatulos ni Anas ha
pinagsalodsod na, pinaangay na
ni Jesus, a nagakadan pala, ha ni
Kaipas a Katangkayan a Padi.

25 Niyaen, atoy pala ni Simon
Pedro a nagendu pala. Ket atoy
i kappal a nagsalodsod, “Anya,
hikaw wade i tinolduwan na iday
a lallaki?” Ngem nagpamen ni Pe-
dro. “Awan,” kinagi na. 26 Ngem
atoy bila hay i esa a tagabu
na Katangkayan a Padi. Ket
kabagiyan hikuna na lallaki a ki-
natol ni Pedro i talinga na. Ki-
nagi na, “Netan taka a nagagum
ha dinakap mi, ha pagmulaan
ha kaykayo.” 27 Ket nagpamen
manon ni Pedro. Ket dagus a
nagtaraok i esa a kawitan.

28 Idi nasapa pala, inlapos di ni
Jesus ha bilay ni Kaipas. Ket in-
yangay di hikuna ha bilay ni Gob-
ernador Pilato. Ngem madiyan
di a sumadap ha bilay na. Ta
ayun ha ugali na Judyo, nu
sumadap i esa a Judyo ha bi-
lay na bakkan a Judyo, mebilang
hikuna a maromsa. Ket awan
hikuna mapalobusan a magkan
ha Piyesta na Pinagtaleban na
Anghel a Magpatay. Kona hito
i ugali na Judyo a hidi. 29 Isu,
linumapos ni Pilato. Ket kinagi
na, “Anya i pangpaliwatan moy ha
ide a lallaki?” 30 Ket tinabbeg di,
“Nagliwat dan hikuna! Nu awan
hikuna nagliwat, awan mi hikuna
intugan ha nikaw.” 31 Ket kinagi
ni Pilato, “Nay kamon. Hikam i
makatandi ha iday. Atoy i linteg
moy a mismo. Hikam mina i
manghukom ha nikuna.” Ngem
tinabbeg na Judyo a hidi, “Awan
a mabalin. Ta nu masapul a
mapatay i esa a tolay, awan na
kami palobusan na linteg moy a
Romano,” kon na Judyo a hidi.
32 (Nagimet ito penu matongpal
i kinagi ni Jesus, idi inpugto na
a matay hikuna a mepelansa ha
kudos.)

33 Isu, nagsoli ni Pilato ha bilay
na. Ket inayagan na ni Jesus, a

kinagi na, “Anya, hikaw i hari na
Judyo a hidi?” 34 Ket sinalodsod ni
Jesus, “Iday i bukod mo a nakam,
onu kakkagi na Judyo a hidi
megipu ha nikan?” 35 Ket kinagi ni
Pilato, “Bakkanak a Judyo. Ngem
kayat ko a makatandiyan i liwat
mo. Pinaliwat na ka na kailiyan
mo a hidi ken matangkay a hidi a
papadi. Anya dod i ginimet mo?”
36 Ket kinagi ni Jesus, “Bakkan a
ide a lutak i paggipuwan na pag-
turay ko a maghari. Nu naggipu i
pagturay ko ha totolay, makilaban
mina i nasakopan ko a hidi, penu
awan na ak madakap na Judyo
a hidi. Ngem bakkan a ide a
lutak i paggipuwan na paghari
ko.” 37 Ket kinagi ni Pilato, “Isu,
tahod ka a hari?” Ket tinabbeg
ni Jesus, “Hikaw i magkagi ha
‘hari.’ Ngem ide i gipu na a
inumangayak ha ide a lutak, a
neenakak penu mepakatandi ko i
tahod. Niyaen, ha maski nu heya
a magserbe ha kinatahod, magte-
man hikuna ha nikan,” kon ni
Jesus. 38 Ket kinagi ni Pilato, “Ki-
natahodak! Awan ha makatandi
ha kinatahod!” Ket linumapos
hikuna manon ha Judyo a hidi,
a kinagi na ha nidi, “Awan ha
liwat na a pakaparusaan na mina.
39 Ngem maski nu kona hito,
hikam mina i magpili. Ta atoy i
ugali moy a Judyo, ket palaposan
ko i esa a balod ha kada Piyesta
na Pinagtaleban na Anghal a Mag-
patay. Niyaen, heya i piliyan
moy? Palaposan ko mina ide a
Hari na Judyo?” kon ni Pilato.
40 Ngem indulaw na Judyo a hidi,
“Awan! Bakkan a hikuna! Ni
Barrabas i kayat mi!” kon di. (Ni
Barrabas aye i esa a tulisan.)

19

1 Sa na, pinabaot ni Pilato ni
Jesus. 2 Ket inalap na sundalu a
hidi i kappal a seset. Kinawekaw
di ito a ginimet di a kona ha
korona. Ket indatton di ha buntok
ni Jesus. Kinagayan di hikuna ha
asul, ta iday i kolor na kagay na
hari. 3 Sa di, inulew hikuna, a
indulaw di, “Magbiyag i hari na
Judyo!” kon di. Ket dinapang di
hikuna.

4 Ket linumapos manon ni Pi-
lato, a kinagi na ha Judyo a
hidi, “Temananak moy bi. Ila-
pos ko hikuna ha nikam, penu
makatandiyan moy a awan ko
maenta i liwat na, ket awan dod
ha pakaparusaan na,” kon ni Pi-
lato. 5 Sa di, inlapos ni Jesus, a
nagkorona ha seset, ken nagten-
non ha asul a kagay. Ket kinagi ni
Pilato ha Judyo a hidi, “Entan moy
ide a lallaki.” 6 Ngem idi naenta
na matangkay a hidi a papadi
ken guwardya a hidi, indulaw di,
“Pelansa moy ha kudos! Pelansa
moy ha kudos.” Ket kinagi ni
Pilato, “Hikam i makatandi ha
iday! Hikam mina i mangilansa
ha nikuna ha kudos. Ngem ha
nikan, awan ko makatandiyan i
pakaparusaan na.” 7 Ket tinabbeg
na Judyo a hidi, “Ha linteg mi,
masapul a mapatay hikuna. Gipu
ta inbilang na i baggi na a Annak
na Dios.”

8 Niyaen, idi nateman ni Pilato
i kinagi di, kinumaro i kanteng
na. 9 Sinumoli hikuna ha bilay.
Ket kinagi na ha ni Jesus, “Taga-
hadya ka, talaga?” Ngem awan
tinumabbeg ni Jesus. 10 Ket kinagi
ni Pilato, “Apay a awan ka tum-
abbeg? Awan mo katandiyan a
atoy i turay ko a mangpalakad ken
mangpelansa ha kudos?” 11 Ket
tinabbeg ni Jesus, “Awan ka ha
turay nu awan a inyatad na Dios
ha nikaw. Isu a dakdakkal i liwat
di Kaipas a nangigiwat ha nikan
ha nikaw. Ta awan hidi ha turay
a nagipu ha Dios.”

12 Idi nateman na ito ni Pilato,
kaykayat na a mangpalakad ha ni
Jesus. Ket pinapadas na. Ngem

pinilit na Judyo a hidi, a indulaw
di, “Nu palobusan mo iday a ni
Jesus, magsenti ka ha hari tam
ha Roma. Kasenti na hari tam i
maski nu heya a maginhahari ha
baggi na, a kona ha iday a lallaki.”
13 Idi nateman ni Pilato i kakkagi
di aye, inlapos na ni Jesus. Sa
hikuna, nagetnod ha pagetnodan
na hukom, ha lugar a nagenan di
ha, “Masimpa a Pogedu.” (Ha kagi
na Judyo, “Gabata.”)
14 Niyaen, dandani a lubuk
na pamalak, ket disperas dan
na Piyesta na Pinagtaleban na
Anghel a Magpatay. Ket kinagi
ni Pilato ha Judyo a hidi, “Entan
moy, i hari moy aye!” 15 Ngem
indulaw di, “Patayan mo! Patayan
mo! Pelansa mo ha kudos!” kon
di. Ket kinagi ni Pilato, “Ngem ide
i hari moy! Kayat moy a pelansa
ko ha kudos i hari moy aye?” Ket
tinabbeg na katangkayan a padi a
hidi, “Awan ha sabali a hari mi,
nu awan la i hari tam ha Roma!”
kon di. 16 Ket gipu ta kona hito,
inyatad ni Pilato ni Jesus ha nidi,
penu melansa hikuna ha kudos.

Melansa ni Jesus ha Kudos

17 Isu, inlapos di ni Jesus ha ili,
a binaklay na i kudos a pangi-
lansaan di. Ket inyangay di
hikuna ha lugar a nagenan di
ha, “Karbot.” (Ha kagi na Judyo,
“Golgota.”) 18 Hito i nangilansaan
di ha nikuna ha kuros. Ket in-
lansa di bila i duwa a lallaki ha
hikeg na. Intolnak di i kudos
na esa ha kanigid ni Jesus. Ket
intolnak di i kudos na nekaduwa
ha makanawan na. 19 Ket atoy
bila i insurat ni Pilato a pang-
pakatandi ha totolay. Ket pine-
datton na ha kudos. Insurat na,
“Jesus, a Taga-Nasaret, i Hari na
Judyo,” kon na. 20 Ket makpal i
Judyo a hidi a nagbasa ha iday a
surat. Ta mabikan ha ili i lugar
aye a nakelansaan ni Jesus. Ket
nesurat ito ha kagi na Judyo, ken
Romano, ken Griego. 21 Ngem
kinagi na katangkayan a padi a
hidi, “Awan mos isurat, ‘I hari
na Judyo.’ Imbes na, isurat mos,
‘Kinagi na lallaki aye a hikuna i
hari na Judyo.’ ” 22 Ngem kinagi
ni Pilato, “Nu nesurat ko iday,
nesurat dan! Awan a mabalin a
pasulitan moy.”
23 Ket ha sundalu a hidi, idi
nelansa di ni Jesus, inalap di i
tennon na. Ket binunong di a
nagkapat. Ket inalap di bila i badu
na a atakdug. Ngem awan ha saip
na entero a badu na aye a atak-
dug. 24 Isu, nagkinagi hidi, “Awan
tam mina pisadan ide a tennon
na. Imbes na, magbibinunotan
kitam, nu heya mina i mangalap,”
kon di. Ket gipu ta kona hito,
natongpal i pugto a nesurat ha
Libro na Dios, a “Binunong di i
tennon ko, ket nagbinnunotan di
i badu ko,” kon na. Ket iday i
ginimet na sundalu a hidi.
25 Niyaen, atoy bila hay, ha
bikan na kudos ni Jesus, i hena
na ken kabsat nena na, ken ni
Maria a kabanga ni Kleopas, ken
ni Maria Magdalena. 26 Idi naenta
ni Jesus i hena na, ket naenta
na ak a nakataknag ha hikeg na,
kinagi na, “Entan mo, Inang. Man-
grugi niyaen, mebilang a hikuna
i annak mo.” 27 Sa na, kinagi
ha nikan, “Niyaen, ibilang mo a
hikuna i hena mo.” Isu, mangrugi
ha iday a pamalak, rinespitar mi
ni Maria ha bilay mi.

I Katay ni Jesus

28 Niyaen, nakatandiyan ni Je-
sus a nobos i ngamin a tarabaho
na. Isu a kinagi na, “Mauwawak
dan.” (Kinagi na ito, penu ma-
tongpal pala i esa a nesurat ha
Libro na Dios.) 29 Ket atoy hay i
esa a burnay na makkak a arak.
Ket nangalap hidi ha hamet, ket
insawsaw di ito ha iday a arak. Sa
di, indatton iday a hamet ha ontok

na kayo a hisopo, ket ingiwat
di ha labi na. 30 Idi sinapsap
ni Jesus iday a arak, kinagi na,
“Natongpal dan i ngamin.” Sa
hikuna, tinumokam ha buntok na,
ket pinalobusan na i angas na, a
natay hikuna.
31 Niyaen, disperas dan na
piyesta, ket maneg a pamalak i
kaugman na. Ket maneg, nu
magwarak ha kudos i bangkay na
natay a hidi. Nangruna ta Piyesta
na Pinegtaleban na Anghel a Mag-
patay, a mangina a pamalak ito.
Isu, inaged di Judyo ha ni Pilato a
palobusan na hidi a mangtangpod
ha tikad na lallallaki a nelansa ha
kudos, penu matay hidi ha sigida.
Ket meyogsad hidi a melabbang
mina. 32 Isu, dinumemat i sundalu
a hidi, ket tinangpod di i tikad na
duwa a tulisan heya, a kaagum
ni Jesus a nelansa. 33 Ngem
idi dinumitang hidi ha ni Jesus,
naenta di a natay dan hikuna.
Isu, awan di tinangpod i tikad
na. 34 Ngem ginidsal na esa a
sundalu i tagkang ni Jesus. Ket
dagus a binumulos ha tagkang
na i digi ken dinom. 35 (Ket ha
ngamin a dagento a nagimet ha ni
Jesus, hikan i nakaenta. Niyaen,
mesurat ko ito, penu manahod
kam bila. Ta sigurado ak a tahod
ito ngamin. Naenta ko i ngamin.)
36 Ket nagimet bila idento, penu
matongpal i nesurat ha Libro na
Dios, a “Awan matangpod i maski
esa a tulang na.” 37 Ket nesurat
bila, “Aamatan di hikuna a ginid-
sal di,” kon na Libro na Dios.

Ilabbang di ni Jesus

38 Niyaen, kobosan na iday, inu-
mangay ni Jose a Taga-Arimatea
ha ni Pilato. Ket inaged na i
bangkay ni Jesus. Ha ni Jose aye,
nanahod hikuna ha ni Jesus a nal-
imid, ta nanteng hikuna ha Judyo
a hidi. Niyaen, inpalobus na
hikuna ni Pilato. Isu, inumangay
ni Jose, ket inalap na i bangkay
ni Jesus. 39 Ket inumuseg ni
Nikodemo a inyangay na i manga
tallu a pulo a kilo na bangbanglo
a mirra ken aloe. (Ide a Nikodemo
i inumangay ha ni Jesus idi ha
kallap.) 40 Ket inalap di i bangkay
ni Jesus, ket binadbadan di ha
maponset a hamet, pati i bang-
banglo heya. Ta kona hito i ugali
na Judyo a hidi.
41 Niyaen, ha iday a lugar a
nakelansaan ni Jesus, atoy bila i
pagmulaan ha kakkayo. Ket atoy
hito i bigu a kuweba a paglabban-
gan a awan pala ha nelabbang.
42 Isu, gipu ta disperas dan, ken
gipu ta mabikan iday a kuweba,
intagmak di i bangkay ni Jesus ha
ihay.

20

Magbiyag Manon ni Jesus

1 Niyaen, idi Dominggo dan,
ket madiham pala, inumangay
di Maria Magdalena ha labbang.
Ket naenta di a nelukat i lab-
bang, a naadya dan i pogedu a
nangkallab di ha kuweba. 2 Isu,
nagbuyot hidi a inumangay ha
nikan ken ni Simon Pedro. Ket
kinagi ni Maria, “Inalap di dan i
bangkay na Happo tam! Awan
mi makatandiyan nu hadya i nan-
giangayan di!”
3 Isu, nagsigida kami a man-
genta ha labbang. 4 Parehas
kami a nagbuyot, ngem mabak-
sagak ngem ni Pedro, a nakaabot
ha labbang a palungo. 5 Ket
sinumedippak ha kuweba aye, ket
naenta ko iday a maponset a
hamet. Ngem awanak sinum-
dap. 6 Sa, nakaabot ni Simon
Pedro. Ket sinumadap hikuna ha
labbang. Ket inaamatan na iday
a maponset a hamet, 7 ken iday a
nebadbad idi ha buntok ni Jesus.
Ngem awan a nelaok ito ha henan
na maponset a hamet, nu awan

a nebadbad pala a nebukod ha
henan na. 8 Sa ak, sinumadap bila.
Ket idi naenta ko idento a hamet,
nanahodak a minagbiyag manon
ni Jesus. 9 (Ta idi tiyempo a ito,
awan mi nakatandiyan i nesurat
ha Libro na Dios, a masapul a
magbiyag manon i Cristu.) 10 Sa
kami, sinumoli ha bilay mi.

11 Ngem nagwarak ni Maria
Magdalena ha lapos na labbang,
a nakangngoyngoy hikuna. Ket
nagsedip hikuna a nangenta ha
disalad na. 12 Ket naenta na i
duwa a anghel a nakapuraw, a
nakaetnod ha henan na bangkay
ni Jesus idi. Inumetnod i esa ha
buntokan na, ket esa ha uyadan
na. 13 Ket kinagi di ha ni Maria
Magdalena, "Wadi ko, apay a mag-
ngongoyngoy ka?" Ket tinabbeg
na, "Oni, ta inalap di i bangkay na
Happo ko, ket awan ko katandi nu
hadya i nangiangayan di." 14 Idi
nakagi na ito ni Maria Magdalena,
sinumoleg hikuna, ket naenta na
ni Jesus a nakataknag hay. Ngem
awan na hikuna nelassin. 15 Ket
kinagi ni Jesus, "Wadi ko, apay
a magngongoyngoy ka? Heya i
eriyokan mo?" Ket gipu ta kagin
na a hikuna i mahagdapon ha
pagmulaan aye, kinagi ni Maria
Magdalena, "Apo, nu hikaw i nan-
galap ha bangkay na, ipeta mo
bi nu hadya i nangiangayan mo,
penu alapan ko." 16 Sa, kinagi
ni Jesus, "Maria." Ket sinumag-
gupang ni Maria, a kinagi na ha
kagi na Judyo, "Rabboni!" (Kayat
na kagiyan ito, "Maestro.") 17 Ket
kinagi ni Jesus, "Awanak mo egka-
man, ta awanak pala inumontok
ha Nama ko. Niyaen, sumoli ka
dan, a ibaheta mo ha agagum tam
a umontokak ha Dios a Hama ko.
Ket niyaen, hikuna i Hama moy
bila ken Dios moy bila," kon ni Je-
sus. 18 Isu, simmoli ni Maria Mag-
dalena ha nikami a tinolduwan ni
Jesus. Ket kinagi na, "Naenta ko
dan i Happo tam." Ket inbaheta
na i kakkagi ni Jesus ha nikuna.

19 Idi kallap na iday a pa-
malak a Dominggo, napisan kami
a tinolduwan ni Jesus. Neserado
i ruwangan a hidi, gipu ta nan-
teng kami ha happo na Judyo a
hidi. Ket bigu la a nagpaenta
ni Jesus, a nakataknag ha lubuk
mi. Ket kinagi na, "I talna na
Dios i kumuyog." 20 Ket idi kinagi
na ito, inpaenta na i kamat ken
tagkang na. Ket nagragsak kami
unay ha pinakaenta mi ha Happo
mi aye. 21 Ket kinagi manon ni
Jesus, "I talna na Dios i kumuyog
ha nikam. Niyaen, paangayan
takam a kona ha pinagpaangay
nikan Nama ko." 22 Idi kinagi
na ito, iniyopan na kami. Ket
kinagi na, "Alapan moy i Espiritu
na Dios. 23 Niyaen, nu atoy i
pakawanan moy i liwat na, ma-
pakawan dan hikuna. Ket nu atoy
i awan moy pakawanan, awan
hikuna mapakawan," kon ni Jesus
ha nikami a paangayan na.

Awan a Nanahod ni Tomas

24 Ngem idi nagpaenta ni Jesus
ha nikami, awan ni Tomas, a nage-
nan mi ha "Kambal". Maski nebi-
lang hikuna ha nikami a esapulo
ket duwa a tinolduwan ni Jesus,
awan man hikuna idi. 25 Isu,
inbaheta mi ha nikuna, "Agay,
naenta mi i Happo tam." Ngem
kinagi na, "Awanak manahod, nu
awan ko maenta ken makahap i
peklat na lansa ha kamat na, onu
makahap ko i talingo ha tagkang
na," kon ni Tomas.

26 Idi nobos i makadominggo,
napisan kami manon ha disalad
na bilay, pati ni Tomas. Ket ne-
serado i ruwangan a hidi. Ngem
maski nu neserado hito, dinu-
memat manon ni Jesus a tinu-
maknag ha lubuk mi. Ket kinagi
na, "I talna na Dios i kumuyog."
27 Sa na, kinagi ha ni Tomas, "Nay.

Egkaman mo i kamat ko he, ket
kahapan mo i tagkang ko. Awan
kas magduwaduwa, nu awan ka
a manahod.” 28 Ket tinabbeg ni
Tomas, “Agay, hikaw i Happo ko
ken Dios ko!” 29 Ket kinagi ni
Jesus, “Manahod ka niyaen gipu
ta neta ak mo. Ngem ipeta ko a
maragsak i manahod a hidi, maski
nu awan di ak meta.”

I Panggep na ha Ide a Libro

30 Niyaen, makpal pala i nakad-
datan a pangtiplad na, a ginimet
ni Jesus ha saguppang mi a
tinolduwan na. Ngem awan
ko hidi nesurat ha ide a libro.
31 Ngem insurat ko dan idagende,
penu manahod kam ha ni Jesus,
a hikuna i Cristu, a Annak na
Dios, ket penu makabiyag kam
ha magnanayon gipu ha panahod
moy ha nikuna.

21

Magpaenta Manon ni Jesus

1 Idi kobosan na ide, magpaenta
manon ni Jesus ha nikami, ha
Diget a Tiberiyas. Kona ha ide
i pinagpaenta na. 2 Atoy kami
ni Simon Pedro, ken ni Tomas a
managenan ha “Kambal,” ken ni
Natanael a taga-Kana, ha Galileya,
ken hikami a magkabsat, a annak
ni Sebedeyo, ken duwa pala a
tinolduwan ni Jesus. 3 Ket ki-
nagi ni Simon Pedro ha nikami,
“Umangayak a magsigay.” Ket
kinagi mi, “Umuseg kami bila.”
Ket nagsakay kami ha abang mi.
Ngem pulos, a awan ha naalap mi
a kinabgawan.

4 Idi hinumangkat i senggit, nag-
taknag ni Jesus ha baybay. Ngem
awan mi hikuna nelassin. 5 Ket in-
dulaw ni Jesus, “Nakaalap kam?”
Ket tinabbeg mi, “Pulos, awan.”
6 Ket kinagi na, “Ipakat moy i sigay
ha makanawan na abang moy,
ket atoy hay i maalap moy.” Isu,
inpakat mi i sigay mi, ket makpal
i naalap mi, hanggan awan mi
kaya a inyakdet, gipu ha kakpal
na padut heya. 7 Ket kinagi ko
ha ni Pedro, “Agay! Iday i Happo
tam!” kon ko. Idi nateman
ni Simon Pedro a atoy ni Jesus
ha baybay, nagbadu hikuna (ta
nageklas hikuna a nagsigay). Ket
ginumutap hikuna a tinumagsat.
8 Ngem nagwarak kami ha abang,
a nangiyakdet ha sigay a naputat
ha padut. Ta awan kami madiyo
ha baybay. Manga esa gasut a
metro la.

9 Idi kaawas mi ha baybay,
naenta mi i gangatan na uging,
ken padut a meapoy pala, ken
tinapay. 10 Ket kinagi ni Jesus,
“Iyangay moy he i kappal a padut
a naalap moy.” 11 Isu, inumangay
ni Simon Pedro ha abang. Ket
intagsat na i sigay a naputat ha
dadakkal a padut. Esa gasut,
limapulo ket tallu hidi. Ket uray
makpal unay hidi, awan a napisad
i sigay mi.

12 Ket kinagi ni Jesus, “Nay.
Magkan kitamon,” kon na.
Niyaen, ha nikami a tinolduwan
na, awan ha nagsalodsod nu heya
hikuna. Ta masaniki kami. Ket
katandi mi a hikuna i Happo mi.

13 Isu, binumikan ni Jesus, ket
inalap na i tinapay ken padut. Sa
na, inyatad ha nikami.

14 Iday i nekatallu a pinag-
paenta ni Jesus ha nikami, idi
nobos i pinagbiyag na manon.

Ni Jesus ken ni Pedro

15 Idi nobos kami a magkan,
sinalodsod ni Jesus ni Simon Pe-
dro, “Simon a annak ni Juan, dak-
dakkal i pinagayat mo ha nikan
ngem pinagayat di?” Ket tinabbeg
ni Pedro, “Oni, Apo. Katandi mo
a hikan i ilay mo.” Ket kinagi
ni Jesus, “Daponan mo bi hidi a
manahod ha nikan. Ta kukuwa
ko hidi. Ket kona hidi ha urbon
na karnero.” 16 Ket inpinduwa
manon ni Jesus, a sinalodsod na,

“Simon a annak ni Juan, ayayatanak mo?” Ket tinabbeg ni
Pedro, “Oni, Apo, katandi mo a
hikan i ilay mo.” Ket kinagi ni
Jesus, “Daponan mo bi i karnero
ko a hidi.”
17 Sa, ha nekatallu a salodsod
ni Jesus, kinagi na, “Simon a an-
nak ni Juan, hikaw i ilay ko?”
Niyaen, nagladingit ni Pedro, gipu
ta nekatallu dan a salodsod ni
Jesus, a “Hikaw i ilay ko?” Ket
tinabbeg ni Pedro, “Apo, katandi
mo i ngamin a bagay. Ket niyaen,
naenta mo a hikan i ilay mo.” Ket
kinagi ni Jesus, “Daponan mo bi
i karnero ko a hidi. 18 Tahod
ide a ipeta ko ha nikaw. Tem-
anan mo bi. Idi annak ka pala,
hikaw i nagtennon ha baggi mo.
Ket inumangay ka ha maski nu
hadya a kayat mo. Ngem nokkan,
nu lakay ka dan, mangiyuyad ka
ha labunogen mo a hidi. Ket
atoy i mangbadbad ha baggi mo.
Ket iyangay di ka ha awan mo
kayat a angayan.” 19 (Kinagi na
ito ni Jesus, a pangpakatandi na
nu panyan na katay ni Pedro ken
pakedeyawan na Dios.)

Sa, kinagi ni Jesus ha ni Pedro,
“Umunod ka ha nikan.” 20 Ket
sinumoleg ni Pedro, ket naenta
na ak a inumunod ha nikuna
ken ni Jesus. 21 Idi naenta na
ak, kinagi ni Pedro, “Apo, anya
ha ide a lallaki? Maanya wade
nikuna?” 22 Ket kinagi ni Jesus,
“Nu kayat ko a magbiyag hikuna
hanggan ha kasoli ko, awan ka ha
pakatandiyan. Basta umunod ka
ha nikan.” 23 Ket gipu ha ide a
kinagi ni Jesus, nagboyboyan na
manahod a hidi a awanak matay,
kon di. Ngem awan kinagi ni
Jesus a awanak matay, nu awan
i kinagi na, a “Nu kayat ko a mag-
biyag hikuna hanggan ha kasoli
ko, awan ha pakibiyang mo,” kon
na. Iday man i kinagi ni Jesus.

24 Niyaen, hikan i nangsistigu
ken nangisurat ha dagento a bag-
bagay. Ket katandi mi a tahod i
ngamin a insurat ko aye. 25 Ket
makpal pala i ginimet ni Jesus, a
awan ko insurat. Ta nu mesurat
hidi ngamin, baka maputat i lu-
tak aye ha ngamin a liblibro a
pakesuratan di.

I Pinaggimet
na Apostol a hidi

1 Ide i surat ko para ha ni
Teopilo a ilay ko. Nesurat ko
ha libro ko a nekaesa i ngamin
a ginimet ni Jesus, ken ne-
toldu na, hanggan ha pamalak a
pinangiyunek na Dios nikuna ha
langit. 2-3 Idi kobosan na katay
na, ken pinagbiyag na manon,
idi awan pala hikuna nepaunek
ha langit, nagpaenta ni Jesus ha
toltolduwan na. Ket makpal i
pinangpatahod na a minagbiyag
manon i baggi na. Ta nakang-
paenta hikuna ha lubuk na uppat
a pulo a pamalak. Ket naenta di
ni Jesus, ket gipu ha Espiritu na
Dios, atoy i inyatad na ha apostol
a hidi a pinili na, inatadan na hidi
ha tarabaho di. Ket intoldu na
ha nidi megipu ha paghariyan na
Dios.
4 Niyaen, idi esa a pamalak, idi
nakipagpisan hidi, inbon ni Jesus
ha nidi, "Awan kam pa lumapos
ha Jerusalem," kinagi na. "Urayan
moy pa ta inkari na Hama ko a
pagatad na ha nikam ha Espiritu
na Dios. Ide i nepakatandi ko ha
nikam nikuna. 5 Nikuna, i pinang-
binyag ni Juan i dinom. Ngem
niyaen, dandani dan a mabinya-
gan kam ha Espiritu na Dios. Ket
tulos, maghen hikuna ha baggi
moy," kon ni Jesus.
6 Niyaen, idi esa a pamalak,
nagsalodsod hidi a nakipagpisan,
"Apo, tiyempo dan niyaen a pan-
gadya mo ha Romano a hidi ha
bayan tam? Anya, mesoli i pagtu-
ray tam a Judyo ha Israel?" kon di.
7 Ngem kinagi ni Jesus, "Kabeng
mon iday agay. I Hama ko i
makatandi ha tiyempo a pagtong-
pal na i ngamin a panggep na.
Ket awan na kam palobusan a
makatandi ha tiyempo na. 8 Ngem
katandi moy mina ide, a nokkan,
nu sumadap i Espiritu na Dios ha
baggi moy, atoy ha nikam i kaddat
na Dios. Ket gipu ha ide, hikam
i mangpatahod ken magibaheta
megipu ha nikan ha Jerusalem,
ken ha Judeya, ken ha Samariya,
a hanggan ha ngamin a lugar ha
lutak," kon ni Jesus.
9 Idi kinagi ni Jesus ito,
nepaunek hikuna ha langit.
Ket tinattangad di pala hikuna
hanggan natakbunan hikuna ha
ulap. 10 Idi tattangadan di pala,
bigu la a nakataknag ha bikan di
i duwa a nagtennon ha pasig la
maponset. 11 Kinagi di, "Hikam a
taga-Galileya, apay a tumattangad
kam pala ha langit? Ha ide a
ni Jesus a nepaunek ha langit,
magsoli hikuna nokkan. Kasoli
na bila a kona ha naenta moy a
nepaunek," kon na nagtennon a
hidi ha maponset.
12 Sa hidi, sinumoli i apostol a
hidi ha Jerusalem a naggipu ha
ide a parabin na Olibo. I kaadiyo
na Jerusalem ha Olibo, manga esa
a kilometro. 13 Ket tinumulos
hidi a umunek ha kuwarto ha
bilay a paghenan di, hidi ni Pe-
dro, ni Juan, ni Santiyago ken ni
Andres, ni Pelipe ken ni Tomas,
ni Bartolome ken ni Mateo, ni
Santiyago a annak ni Alpeyo, ni Si-
mon Tured, ken ni Judas a annak
ni Santiyago. 14 Ket kada pamalak,
nagesesa hidi a magkararag, pati i
babbey a hidi ken ni Maria a hena
ni Jesus, ken dagenday a lallaki a
wadi ni Jesus.

Mapili Di i Kasulet ni Judas a Nagliput

15 Idi kobos na kappal a pa-
malak, nakipaggimmong i man-
manahod a hidi, a manga esa
gasut ket duwa a pulo hidi. Ket
tinumaknag ni Pedro, a kinagi na,
16 "Kakabsat ko, awan a mabalin

a awan matongpal i kakkagi na
Dios a nesurat. Ta nikuna, pina-
pugtowan na Espiritu na Dios ni
Hari Dabid megipu ha ni Judas, a
nangigiya ha nidi a nangdakap ha
ni Jesus. 17 Idi palungo, nebilang
ni Judas ha nikami a esa pulo ket
duwa, a pinili na bila hikuna ni Je-
sus a magagum mina ha pagserbe
mi.
18 "Ngem madukas i ginimet
ni Judas a nagliput ha ni Jesus.
Ket nagmunas hikuna. Ket idi
natakneg i baggi na, pinumduk i
tiyan na, ket newalagenak i sirat
na. Ket gipu ha kinatay ni Ju-
das a kona hito, inalap di iday
a korinat a pinangbayad di ha
nikuna para ha pinagliput na, ket
ginatang di i talon a nakatayan
na. 19 Idi nabahetaan na kakaili
na ha Jerusalem, pinanagenan di
i talon aye ha Akeldama. Ha kagi
di, i kayat na kagiyan a 'Talon na
Digi'."
20 Ket tinumulos ni Pedro, "Iday
i pinapugto na Dios nikuna, ket
nesurat ha Libro na Kakansiyon.
Nesurat a, 'Pabiyanan mina i
naghenan na, a awan mina ha
maghen hito. Ket nesurat bila, a
Sumulet mina i sabali, a magubos
ha biyang na,' kon na Dios.
21-22 "Isu," kon ni Pedro, "mag-
pili kitam mina ha esa a kasulet
ni Judas a magagum ha nikami a
esa pulo ket esa. Aguman na kami
mina a magpatahod a minagbiyag
manon ni Apo Jesus. Ket ha
ide a kasulet ni Judas, masapul
hikuna a nakanguseg ha ni Apo
Jesus, maski idi pinakangbunyag
ni Juan, hanggan nepaunek ni
Jesus ha langit," kon ni Pedro.
23 Ket atoy duwa a lallaki a
pinasaguppang di. I esa, a ni Jose.
I sangay na, a ni Barsabas Husto.
Ket i nekaduwa a ni Matiyas.
24 Ket nagkararag hidi ha,
"Apo, katandiyan mo i nakam na
ngamin a tolay. Isu, itoldu mo
bi ha nikami nu heya i piliyan
mo, 25 a sumulet ha biyang na
kinaapostol. Ta nagtallekod ni
Judas, ket inumangay hikuna ha
impyerno," kon di. 26 Idi nobos
i kararag di, nagbabinnunot hidi
nu heya mina i piliyan di. Ket ni
Matiyas i napili. Ket hikuna dod
i nenayon ha esa pulo ket esa a
apostol a hidi.

2

I Pagdemat na Espiritu na Dios

1 Kobosan na esa a pulo a pa-
malak hanggan inumunek ni Je-
sus ha langit, ket dinumemat i
Piyesta na Pentekostes. Ket nag-
pisan i ngamin a manahod ha ni
Jesus ha esa a bilay. 2 Ket bigu la
a nateman di i tanog a naggipu ha
langit, a kona ha tanog na pahas
a mapigsa. Ket matnog unay ha
lubuk na bilay a naghenan di. 3 Sa
di, naenta i bagbagay a kona ha
gangatan a tinumupo ha kada esa
ha nidi. 4 Ket sinumadap i Espiritu
na Dios ha baggi di ngamin. Tu-
los, nagkagi hidi ha sabasabali a
kakkagi, ayun ha pinnakabalin na
Espiritu na Dios ha nidi.
5 Niyaen, ha iday a pamalak,
atoy i makpal a Judyo a makidios a
nagpasyal ha Jerusalem a nagipu
ha sabasabali a bayan. 6 Idi nate-
man di i tanog aye, binumikanan
hidi. Ket nasbew hidi ngamin, ta
nateman na kada esa i bukod na a
kagi a kinagi na manahod a hidi.
7 Ket nalaktat hidi a binu-
mikanan, a nagsina hidi ha, "Apay
a kona hito i kakkagi di? Taga-
Galileya hidi! 8 Panyan di a
makakagi ha bukod tam a kagi,
a taga sabasabali a bayan? 9 Ha
nikitam aye, atoy i kappal a
taga-Partiya, ken kappal a taga-
Medo, ken rugrugar na Elam,
ken Mesopatamiya, Judeya, Ka-
padosiya, Ponto, Asia, 10 Pirgiya,
Pampiliya, Egipto, ken Libya a

mabikan ha Sirena. Ket atoy bila
i kappal a taga-Roma, 11 maski
Judyo ken maski agagum di a
bakkan a Judyo, a nagpasakop ha
relihiyon na Judyo. Ket atoy bila i
kappal a taga-Kreta, ken Arabiya.
Ngem uray nu kona hito a sabasa-
bali i kakkagi tam, mateman tam
a makakagi hidi ha bukod tam a
kagi. Ket mebaheta di a megipu
ha ginimet na Dios." Ide i kinagi
na kakpalan aye.

12 Nalaktat ken nasbew hidi, a
tinumulos hidi a magsalodsod ha,
"Apay a kona hito a katandiyan di
i ngamin a kakkagi a taga sabasa-
bali a bayan?" kon di. 13 Ngem
atoy bila i sabali a totolay, ket
nagulew hidi ha nidi a manahod.
Kinagi di, "Nabartek dalla hidi!"

14 Sa, sinumaggupang i esa pulo
ket duwa a apostol a hidi. Ket
nagkagi ni Pedro ha mapigsa a
timek na, "Hikam a kakalan ko a
Judyo, ken hikam a maghen ha
Jerusalem aye, atoy i kayat ko
ipeta ha nikam. Temanan moy
bi, ta mepakatandi ko ha nikam
i nagimet aye. 15 Kagin moy a
nabartek i agagum ko aye. Ngem
awan man! Alas nuwebe pala
na maledum! 16 Imbes na, ide i
inpapugto na Dios gipu ha ni Joel,
a minahagpugto nikuna a naalay
dan. Kinagi na,

17 'Nokkan ha dilokod a tiyempo,'
kon na Dios, 'iyasak ko
i Espiritu ko ha ngamin
a kalase a tolay. Ket
mangipugto hidi. Maski nu
babbey a hidi, onu lallaki
a hidi. Mangipugto hidi
a magkagi ha kakkagi ko.
Ket maski nu lakay hidi,
onu olitaw pala. Atoy i
ipaenta ko ha olitaw a hidi,
ha disalad na nakam di.
Ket pagtagenapan ko i lak-
lakay, penu katandiyan di i
gimetan ko.

18 Oni! Iyasak ko i Espiritu
ko ha maski nu heya a
magserbe ha nikan, maski
nu madibbi a babbey onu
lallaki, ket papugtowan ko
hidi a magkagi ha kakkagi
ko.

19 Ket gimetan ko bila ide, a
atoy nokkan ha langit ken
ha lutak i pangpasabbew a
ipaenta ko ha totolay. Ha
lutak aye, atoy nokkan i
makpal a digi ken gangatan
ken asok.

20 Ket ha langit, dumiklam i sen-
ggit, ket magbalin i bulan
a madideg, a kona ha digi.
Ket nu kona hito nokkan,
dandani dan a dumemat i
pamalak a pangparusa ko
ha ngamin a tolay a magli-
wat.

21 Ngem maski nu heya a
makiaged ha nikan ha,
Apo, isalakanak mo bi,
mesalakan hikuna.' " Ito i
inpapugto na Dios.

22 Tinumulos ni Pedro a kinagi
na, "Hikam a kababayan ko a
Judyo, temanan moy i kakkagi
ko a megipu ha ni Jesus a taga-
Nasaret. Pinaangay na hikuna na
Dios. Makatandiyan tam a nag-
gipu hikuna ha Dios, ta inpaenta
na Dios i ginimet na gipu ha ni
Jesus. I ginimet na i makpal a mi-
lagro ken tiplad a nangpasabbew.
Ket naenta moy idagende, ta
nagimet na hidi ha saguppang
moy. 23 Niyaen, kona ha negiwat
na Dios ni Jesus ha pagturayan
moy, gipu ha pinanggep na. Ket
kona a hikam man i nagpatay ha
ni Jesus, ta hikam i nagpelansa
ha nikuna ha kudos, idi inlansa
na gangannaet a hidi a taga-Roma.
24 Ngem uray nu kona hito ha ni
Jesus, pinabiyag na manon na Apo
Dios. Ket kona ha inokkasan na ni
Jesus a naggipu ha natay. Ta awan
ha turay na katay ha ni Jesus. 25 Ta
ide bila i nepugto ni Hari Dabid

nikuna. Nepugto na i kakkagi ni
Cristu, a
‘Kanayon a maenta ko a magagum
i Apo Dios ha nikan. Awan
hikuna umadiyo ha nikan.
Isu a awanak manteng.
26 Maragsak i nakam ko, ket ma-
gragsakak ha kakkagi ko.
Ta katandi ko a maski nu
matayak, atoy pala i Apo
Dios,
27 ket mapabiyag na manon i
baggi ko. Katandi ko a
awan na ak pabiyanan ha
lugar na natay a hidi. Awan
na palobusan a mahunot i
baggi ko ha labbang.
28 Ta inpakatandi na ha nikan
a magbiyagak ha mag-
nanayon. Ket paragsakan
na ak, ta hikuna i agum
ko.’ ”
29 Tinumulos ni Pedro, “Kak-
absat ko, palobusanak moy a
mangipeta megipu ha ni Hari
Dabid, i matangkay a apo tam.
Makakatandi kitam a maski ni
Apo Dabid, natay bila hikuna,
ket nelabbang i baggi na. Ta
atoy i nelabbangan na ha he,
ha Jerusalem, hanggan niyaen.
30 Niyaen, gipu ta hikuna i esa a
minahagpugto, nakatandiyan na
perpermi i nepeta na Dios ha
nikuna. Ket inkari na Dios ha
nikuna a atoy nokkan i apo na
a magtawid ha paghariyan na,
ket maghari a kona ha ni Dabid.
31 Niyaen, inpugto ni Dabid i
pinagbiyag manon ni Cristu a
nagipu ha natay, a kinagi na,
‘Awan hikuna mapabiyanan ha
lugar na natay a hidi. Ket
awan mahunot i baggi na
ha labbang.’ ”
32 “Niyaen,” kagi ni Pedro, “ni
Jesus a mismo i pinabiyag manon
na Dios. Ket naenta mi dan a
minagbiyag manon hikuna. 33 Isu,
napaontok hikuna ha henan na
Dios a magturay. Ket atoy pala
i inyatad na Dios ha nikuna. Ta
inkari na Dios a gipu ha ni Jesus,
paangayan na i Espiritu na Dios
ha totolay. Ket ide a naenta ken
nateman moy, a tanog na pahas
ken gangatan ken pagibaheta mi
ha bukod moy a kagi, idagento i
paggimi-gimet na Espiritu na Dios.
34 “Maski ha ni Hari Dabid,
awan hikuna napaunek a magtu-
ray ha langit. Ngem nepugto pala
ni Dabid, a
‘Atoy i kinagi na Apo Dios ha Hapo
ko, a “Umetnod ka ha henan
ko,
35 hanggan pagparentumengan ko
i kasenti mo a hidi ha
saguppang mo he.” ’ ”
36 “Niyaen,” kagi ni Pedro,
“masiguradowan mina i ngamin
a tolay ha Israel a ide a ni Jesus,
hikuna i Cristu a pinaghari na
Dios ha ngamin a totolay. Ngem
hikuna man bi i binuno moy, a
pinabiyan moy hikuna a matay
ha kudos,” kon ni Pedro.
37 Niyaen, idi nateman na kak-
palan i kinagi ni Pedro, nariribuk
i nakam di, a nagbabawi hidi,
ket sinalodsod di ha di Pedro ken
agagum na a apostol, “Kakabsat,
anya mina i gimetan mi?”
38 Ket kinagi ni Pedro, “Mag-
babawi kam ha liwaliwat moy.
Ket magpabinyag kam a kona ha
pangtiplad moy a masakop kam
ha ni Jesu-Cristu. Ket nu kona hito
i pagbinyag ken pagbabawi moy,
mapakawan i liwaliwat moy. Ket
iyasak na ha nikam i Espiritu na
Dios, a iyatad na Dios ha nikam.
39 Ta ide i inkari na Dios ha niki-
tam, ken ha annak tam a hidi, ken
maski ha nidi a maghen ha sabali
a lugar a madiyo. Iyatad na Dios
i Espiritu na ha maski nu heya a
ayagan na a makiuseg ha nikuna.”
40 Ito i kinagi ni Pedro. Ket
makpal pala i kinagi na, penu
manahod mina hidi ha ni Jesu-
Cristu. Ket iniwadan na bila
hidi. Kinagi na, “Isalakan moy

mina i baggi moy, penu awan kam
maparusaan nokkan. Ta atoy i
parusa a dumemat ha dagende
a tolay a makillu, ta makpal i
liwaliwat di. Ket magmadi hidi ha
kinatahod," kon ni Pedro.
41 Sa, makpal hidi a nanahod ha
kakkagi na, ket nagpabinyag hidi.
Atoy manga tallu a ribu a tolay
a nenayon ha nidi a manahod
ha iday a pamalak. 42 Tulos, a
naguseg hidi ha kada pamalak ha
pagitoldu na apostol a hidi, ket
nakipagagum hidi perpermi. Ket
nagpisan hidi ha kada pamalak a
makipagkan ken magkararag.

I Ugali na Manahod a hidi

43 Atoy idi i makpal a milagro a
ginimet na apostol a hidi. Makpal
i pinangpatahod di. Ket nalaktat
i ngamin a tolay ha dagenday a
nagimigimet. 44 Ket ha nidi a man-
ahod, namagpisan hidi perpermi,
ket nagbunong hidi ha ngamin a
aruwatan di. 45 Ket nu atoy i
agagum di a napobre, inlako di i
lutak di, onu aruwatan di, penu
meyatad di i korinat ha agagum
di a napobre, ayun ha masapul
na kada esa. 46 Ket ha kada pa-
malak, nagesesa hidi a nagpisan
ha Templo. Ket binunong di i
kanan di, ket nakipagkan hidi ha
bilabilay di a maragsak. 47 Ket
intulos di a nagdeydeyaw ha Apo
Dios. Ket maski i sabali a totolay
a nagmadi a manahod, mappiya
i nakam di ha nidi a manahod.
Ket idi kada pamalak, atoy pala i
totolay a kayat a manahod. Ket
nenayon na hidi na Dios ha nidi
a insalakan na.

3

I Pilay a Mapahusay

1 Idi esa a pamalak, idi alas
tres, inumangay ni Pedro ken ni
Juan ha Templo, ta iday i oras a
pangkararag. 2 Ket atoy hay i esa
a lallaki a pinilay. Pinilay hikuna
ha pinakenak na. Ket idi kada
pamalak, intugan na hikuna na
agagum na, a intagmak di ha lu-
gar a managenan ha "Inaamakan
a Ruwangan". Ket i kagay na i
makilaban ha maski nu heya a
sumadap ha ide a ruwangan na
Templo. 3 Idi naenta na ni Pedro
ken ni Juan a sumasaddap, nakil-
imos hikuna ha nidi. 4 Nangamata
hidi ha ni pilay, sa na, kinagi ni
Pedro, "Agay, entan mo kami!"
5 Isu a nangenta hikuna ha nidi,
a tinumahok a limosan di. 6 Ket
kinagi ni Pedro, "Awan ha kori-
nat ko, ngem atoyak ha sabali a
iyatad ko ha nikaw. Gipu ha ni
Jesu-Cristu, ipeta ko ha nikaw a
tumaknag ka ken maglakad!"
7 Sa na, inegkaman ni Pedro i
kanawan a kamat na, ket inagkat
na. Ket bigu la a nakasibat i
tikad na a duwa. 8 Tulos, linu-
makbong hikuna a tumaknag, ket
naglakad. Ket sinumdap hidi a
tallu ha Templo. Naglakalakad
ken naglakbonglakbong hikuna,
ket nagdeyaw hikuna ha Dios.
9 Niyaen, ha disalad na Tem-
plo, naenta na ngamin a kak-
palan a makalakad hikuna ken
magdeydeyaw ha Dios. 10 Ket
nelassin di a hikuna i mahaglimos
a nakangetnod ha Inaamakan a
Ruwangan. Ket nalaktat hidi, ta
nahusayan hikuna.

I Pagitoldu ni Pedro ha Templo

11 Niyaen, idi linumapos hidi,
tinumahan hidi ha esa a lugar, ket
inegkaman ni pilay di Pedro ken
Juan. Ket dinumuhap i ngamin a
kakpalan ha ide a lugar a man-
agenan ha Paglenduman ni Hari
Solomon. Ket nalaktat unay i
kakpalan aye. 12 Idi naenta ni
Pedro i kakpalan aye, kinagi na
ha nidi, "Hikam a kababayan ko,
apay a malaktat kam ha ide? Apay
a magbulagbulag kam ha nikami?
Awan mi hikuna napalakad gipu

ha kaddat mi, onu gipu ta awan
ha liwat ha baggi mi. 13 Bakkan!
Ta Dios dalla i nagpahusay ha
pilay aye! Dios man i dineyawan
na minappo tam a hidi, hidi ni
Abraham, ken ni Isak, ken ni
Jakob. Ket hikuna man bi i nag-
padeydeyaw ha ni Jesus a annak
na ha langit. Niyaen, ha ide
a ni Jesus, hikuna a mismo i
negiwat moy ha panglakayan tam
a hidi a mahagturay. Sa moy,
minadiyan ide a ni Jesus ha sagup-
pang ni Gobernador Pilato, maski
ninakam na a palobusan na mina
ni Jesus ha pagbaludan na. 14 Ni
Jesus man i mappiya, a awan ha
liwat na. Ngem minadiyan moy
hikuna. Imbes na, inaged moy
ha ni Pilato a palobusan na i esa
a mahagbuno ha pagbaludan na.
15 Isu, kona ha hikam i nagpatay
ha ni Jesus, maski nu hikuna i
mahagiyatad ha biyag na Dios ha
totolay. Ngem maski nu pinatay
moy hikuna, pinabiyag na manon
na Dios. Ket magpatahod kami
ha ide, ta naenta mi a minagbiyag
manon hikuna.

16 "Niyaen, maenta tam ide
a napilay, ket katandiyan tam
a idi palungo, awan hikuna
makalakad. Ngem niyaen,
makalakad hikuna gipu ha ni
Jesus. Ket i pinangpahusay na,
i panahod mi ha ni Jesus. Ket
hinumusay hikuna ha saguppang
moy gipu ha panahod mi ha ni
Jesus.

17 "Niyaen, kakabsat," kon ni Pe-
dro, "katandi ko dan a awan moy
nakatandiyan i ginimet moy. Ta
awan moy nakatandiyan ni Jesus,
a hikuna i annak na Dios. Ket
magkalan bila i panglakayan moy
a hidi, a awan di nakatandiyan.
18 Awan a mabalin a awan napari-
gatan i Cristu. Ta ide i nepapugto
na Dios ha minahagpugto a hidi,
nikuna a naalayan. Ket gipu ha
ginimet moy ha ni Jesus, pinatong-
pal na Dios i pugto di.

19 "Isu, niyaen, pakipeta ko
ha nikam a magbabawi kamon,
ket umuseg kam ha Dios, penu
mapakawan na i liwaliwat moy.
20 Nu kona hito i gimetan moy,
atoy nokkan i tiyetiyempo a pang-
palagen na Dios ha nakam moy.
Ket nokkan, ipasoli na ni Jesus,
a Cristu a naggipu ha Dios, penu
maghari. 21 Ha niyaen a tiyempo,
masapul a maguray pala ni Je-
sus ha langit, hanggan dumemat
i tiyempo a pangpabigu na Dios
ha ngamin a lutak, ken ngamin
a langit. Magimet ito nokkan, a
kona ha nepapugto na Dios ha
minahagpugto a hidi, nikuna a
naalayan. 22 Inpakatandi na bila
ide ni Moyses, a esa a minahag-
pugto. Ta kinagi na,

'Paangayan na Apo Dios i esa
a kababayan moy a Judio.
Ket magpugto bila hikuna,
a kona ha nikan a nakang-
pugto ha kakkagi na Dios.
Ket masapul a usigan moy
i ngamin a bon na.
23 Ta maski nu heya a awan
umuseg ha kakkagi na,
awan na hidi masakopan
na Dios, ket maparusaan
hidi hanggan awan ha
kahad na,' kon ni Moyses."

24 Tinulos ni Pedro, "Nangipugto
bila i ngamin a minahagpugto,
sapul ha ni Samwel, hanggan ha
ngamin a hidi a inumunod ha ni
Samwel. Ket nepugto di ngamin i
paggimi-gimet na Dios ha niyaen
a tiyempo. 25 Ket nepakatandi
di bila i inkari na Dios. Ket
meraman kitam bila ha inkari na
ha minappo tam. Inkari na ha
ni Abraham a bendisyonan na i
ngamin a kalase na totolay ha
lutak gipu ha apapo ni Abraham.

26 "Isu a pinaangay na Dios i
Annak na ha nikitam ha palungo.
Ta kayat na Dios a bendisyonan

na kitam, a pagbabawiyan na kitam, ken pasinaan na kitam ha madukas a ugali tam.” Ito i kinagi ni Pedro ha kakpalan a Judyo ha Templo.

4

I Pagsenti na Judyo a Hidi

1 Niyaen, idi magkagi pala ni Pedro ken ni Juan ha kakpalan a Judyo, dinumemat i padi a hidi, ken esa a kapitan na guwardiya ha Templo, ken kappal a Saduseyo. 2 Ket nagingal hidi. Ta netoldu di Pedro a makabiyag manon i maski nu heya a tolay, gipu ta minagbiyag manon ni Jesus. (Ngem ha panahod di Saduseyo awan makabiyag manon i tolay a natayan.) 3 Isu, dinakap di ni Pedro ken ni Juan. Ket gipu ta kallapan, pinasaddap di ha pagbaludan hanggan ha ugma. 4 Ngem maski nu kona hito, atoy i makpal a nagteman ha pinagitoldu di Pedro, ket nanahod hidi ha ni Jesus. Manga lima a ribu i bilang na lallaki a hidi a nanahod.

5 Idi kaugman na, nagmiting ha Jerusalem i Judyo a mahagturay ken maestro a hidi na linteg. 6 Ket atoy bila ha pagmitingan di ni Anas a katangkayan a padi, ken ni Kaipas, ken ni Juan, ni Alejandro, ken ngamin a pamilya na katangkayan a padi. 7 Pinasaguppang di di Pedro a pagsalodsodan di. Kinagi di, “Panya moy a napahusay i pilay? Anya i kaddat moy? Heya nagipuwan na kaddat moy aye?”

8 Ket ha ni Pedro, atoy ha nikuna i Espiritu na Dios. Ket tinabbeg na, “Happo a magtuturay, ken panglakayan mi, temanan moy bi i kakkagi ko. 9 Ta nu kayat moy kami embestigaran gipu ta ide a pinappiya mi ha esa a napilay, ken panya a napahusay hikuna, itabbeg mi mina ha nikam. 10 Ta makatandi kam mina, ket makatandi mina i ngamin a tolay na Israel a makataknag i pilay aye a nahusay gipu ha kaddat ni Jesu-Cristu a taga Nasaret. Hikuna i inlansa moy ha kudos. Ngem pinabiyag na manon na Dios. 11 Ni Jesus i pinugtowan di idi nesurat di ha Libro na Dios,

‘I pugedu a minadiyan na tarabahador a hidi, hikuna i pangadigi ha ngamin a bilay ko,’ kon na Dios.

12 Niyaen, ni Jesus i kona ha pogedu a pangadigi ha bilay na Apo Dios. Ket hikuna la i makesalakan ha totolay. Awan ha makesalakan, nu awan la a ni Jesus. Ta hikuna la i neyatad na Dios ha totolay a pangisalakan ha nikitam.” Ito i nepeta ni Pedro ha matangkay a Judyo a hidi a Sanhedrin.

13 Ket nalaktat unay i Sanhedrin a hidi, ta natured ni Pedro ken ni Juan. Nalaktat hidi, ta nakatandiyan di a madibbi la di Pedro, a awan hidi nagadal. Sa, nanakam na Sanhedrin a hidi a nakiagum di Pedro ken Juan ha ni Jesus. 14 Kayat di a paliwatan di Pedro, ngem puros, awan di hidi napaliwatan. Ta magtaknag pala i pilay heya ha saguppang di. Ket nahusay dan i baggi na.

15 Isu, inlapos di ni Pedro ken ni Juan a maguray ha lapos na pagmitingan di, ket nakipaggammong pala hidi a Sanhedrin. 16 Kinagi di, “Anya mina i gimetan tam ha dagende a lallaki? Ta nakatandiyan na ngamin a tolay ha Jerusalem a ginimet di i dakkal a milagro. Ket awan tam ito masaway. 17 Isu, ibon tam mina ha nidi a awan hidi magkagi ha maski nu heya megipu ha ni Jesus. Ket pagimakan tam ide a baheta, penu

awan magwaras," kon na San-
hedrin a hidi.
18 Sa di, pinasaddap manon
di Pedro, ket inbon hidi na
Sanhedrin a awan mina hidi
mangipeta onu mangitoldu ha
maski nu heya megipu ha ni Jesus.
19 Ngem tinabbeg ni Pedro ken
ni Juan, "Maganya kami mina?
Magtongpal kami mina ha nikam
onu Apo Dios? Sabali i nepeta
moy ngem ha nepeta na Apo Dios.
20 Isu, awan a mabalin a gumimak
i kagi mi megipu ha pinaggimet ni
Jesus a naenta mi, onu megipu ha
pinagitoldu na ha nikami idi," kon
di Pedro.
21 Ket inpinduwa na Sanhedrin
a hidi i kagi a pangpakanteng di
ha di Pedro. Sa di, pinalakad hidi.
Ket nakatandiyan na Sanhedrin a
hidi a awan di kaya a magparusa
na nidi. Ta dineydeyaw na kak-
palan a tolay i Dios, gipu ha iday a
nagimet. 22 Agay, ha iday a lallaki
a napahusay, sobra ha uppat a
pulo a tawen i idad na.

I Kararag na Manahod a hidi

23 Niyaen, idi linumapos di Pe-
dro ken Juan, sinumoli hidi ha
agagum di. Ket inbaheta di i ki-
nagi na matangkay a Judjudyo ha
Sanhedrin. 24 Idi nabahetaan di
ito, nakipagkararag hidi ngamin.
"Apo Dios," kagi di, "hikaw i nang-
gimet ha langit, ken diget, ken
lutak, ken ngamin a maghen ha
lutak. 25 Ket i Espiritu mo i
nagpapugto ha minappo mi a ni
Dabid, a tagabu mo. Ta nepugto
na,

'Maingal hidi nokkan, maski
hidi a bakkan a Judyo.
Ket makipaggayak hidi ha
madukas. Ngem awan di
maanya.
26 Makipagtulag i magturay ken
maghari a hidi, penu mag-
gayak hidi a mangsenti ha
Apo Dios ken Cristu a paan-
gayan na,' kon ni Dabid.
27 Ket niyaen, natongpal ito. Ta
atoy ha Jerusalem ni Hari
Herod, ken ni Gobernador
Pilato, a nakipagtulag ha
nidi a Judyo ken ha nidi
a bakkan a Judyo. Ket
makipagsenti hidi ha ni Je-
sus a annak mo, a pinaan-
gay mo ha ide a lutak.
28 Ket magimigimet ito gipu ta ide
i panggep mo a magimet.

29 "Niyaen, Apo Dios," kagi di,
"nateman mo i pangpakanteng di
ha nikami. Isu, Apo, pasibatan mo
bi i nakam mi, a magibaheta pala
ha kakkagi mo. 30 Apo, iyatad mo
bi i kaddat mo a magpahusay ha
masaket a hidi. Ket pagimet mo
bi i milamilagro ken pangpatahod
gipu ha annak mo a ni Jesus." Ide
i kararag na manahod a hidi.
31 Idi nobos i kararag di,
nayagyag i bilay a paghenan di.
Ket inumasak ha nidi i Espiritu
na Dios. Ket tulos a natured hidi
a magibaheta ha kakkagi na Dios.

I Ugali na Manahod a Hidi a Magbunongbunong

32 Ha nidi a manahod, nagiesa
hidi ha nakam ken pinaggimet di.
Awan ha nidi i mekemot. Ket
nakangbunong hidi ha maski nu
anya a aruwatan di. 33 Ket dakkal
i kaddat na Dios ha apostol a hidi
a pinatahodan di megipu ha ni
Jesus a minagbiyag manon. Ket
dakkal i kagbi na Dios ha nidi
ngamin a manahod. 34 Awan man
ha grupo di a nagkurangan. Ha
maski nu heya a nakingtalon onu
nakingbilay, nelako di i kukuwa
di, sa di, inyatad i naglakowan di
ha apostol a hidi. 35 Ket nebunong
na apostol a hidi i korinat ha kada
esa a manahod, ayun ha masapul
na.
36 Kona bila hito i ginimet na esa
a lallaki a taga Sipro. Ni Jose i
nagen na. Ni Libay i minappo na.
Ket insangay di apostol ha nikuna

ha “Bernabe”. (Ha kagi di, “Ma-
hagdaggap” i kayat na kagiyan
ha “Bernabe”.) 37 Ket inlako ni
Bernabe i talon na, ket inyatad na
i korinat ha apostol a hidi.

5

Ni Ananiyas ken ni Sapira, a Kabanga Na

1 Ket atoy bila i esa a lallaki a
nagen na ni Ananiyas. I kabanga
na, ni Sapira. Ket inlako di bila
i talon di. 2 Ngem ninakam di a
ikemot di i kappal a korinat ket
aginaatad hidi ha ngamin ha apos-
tol a hidi. Niyaen, idi pinangiy-
atad ni Ananiyas, 3 kinagi ni Pe-
dro ha nikuna, “Apay Ananiyas,
pinagawag na ka ni Satanas? Ta
nagsileng ka ha Espiritu na Dios, a
intago mo i korinat a naglakowan
mo. 4 Idi awan moy pala nelako
i talon moy, hikam pala i mak-
ingtalon, ket makagimet kam ha
maski nu anya a kayat moy. Onu
maski kobosan na pinaglako moy,
hikam pala i makingkorinat. Ket
makagimet kam ha maski nu anya
ha korinat aye. Niyaen, apay ni-
nakam mo a gimetan ito? Bakkan
a hikami i sinilengan mo, nu awan
i Dios!” kon ni Pedro.

5-6 Niyaen, idi nateman ni
Ananiyas i kagi ni Pedro,
natakneg hikuna a natay. Sa,
binadbad na lallaki a hidi i
bangkay na ha hamet, ket inlapos
di ket inlabbang di. Ket ha
ngamin a nakabaheta ha dento,
kinumanteng hidi gamen.

7 Sa, manga tallu a oras, ket
dinumemat i kabanga na a awan
na katandiyan i nagimet heya.
8 Ket insalodsod ni Pedro ha
nikuna, “Anya, Sapira, ipeta mo
bi megipu ha ide a korinat. Ide
dan i dagop na naglakowan moy
ha talon?” kon na. “Oni ah,” kagi
ni Sapira. “Iday i naglakowan mi.”
9 Ket kinagi ni Pedro, “Nagaanya
ka dan! Nakinakam kam a mag-
surbar ha Espiritu na Apo Dios.
Ket niyaen, natay i kabanga mo,
ket kaddemat na lallaki a hidi
a naglabbang ha bangkay na.
Niyaen, hikaw man i umunod a
ilabbang di!”

10 Sa hikuna, bigu la a natakneg
bila ha saguppang di Pedro, ket
natay. Ket sinumadap i lallaki a
hidi, ket naenta di a natay dan
ni Sapira. Isu, inlapos di bila i
bangkay na, ket inlabbang di ha
hikeg na kabanga na. 11 Ket kinu-
manteng unay hidi a manahod
ken maski nu heya a nakabaheta
ha ide.

Makpal i Milagro na Apostol a Hidi

12 Idi tiyempo hito, naggigim-
mongan na apostol a hidi ha Pa-
glenduman ni Solomon ha Tem-
plo, ket nagesesa i pagnakam
di. Makpal i milagro ken pang-
patahod a ginimigimet di apostol
ha saguppang na tolay a hidi.
13 Ngem maski nu inaamakan
i kakkagi na sabasabali a tolay
megipu ha apostol a hidi, awan
hidi nakikuyog, ta kinumanteng
hidi. 14 Ngem nenayon pala i to-
tolay a manahod ha sakop ni Apo
Jesus. Kakpalan hidi a lallaki ken
hidi a babbey. 15 Ket gipu ta kona
hito i ginimigimet na apostol a
hidi, inyangay na totolay i agagum
di a nasaket ha karkarsada a ket-
tidugan di ha kama di, onu abak
di. Ta nanakaman di nu lumakad
ni Pedro ha karkarsada heya,
maski nu alino na la i tumupo ha
baggi di, mapahusay hidi. 16 Ket
dinumemat bila i kakpalan a tolay
a naggipu ha il-ili a nakalebut ha
Jerusalem. Inyangay di i nasaket
a hidi, onu hidi a inumawag dan,
ket napahusay hidi ngamin.

I Pinagsenti na Judyo a Hidi

17 Ngem ha katangkayan a
padi ken agagum na a Saduseyo,
nakaseni hidi unay ha apostol a
hidi. 18 Ket pinadakap di i apostol
a hidi, a inpabalud di. 19 Ngem
idi kallap heya, inumangay ha
nidi i esa a anghel na Apo Dios.
Tulos, linukatan na i ruwangan
na pagbaludan, ket inlapos na i
apostol a hidi. Ket inpeta na ha
nidi, 20 “Umangay kam ha Templo,
a tumaknag kam a magitoldu ha
tolay a hidi megipu ha biyag na
Dios a magnanayon a iyatad na
ha totolay,” kon na anghel. 21 Ket
nagtongpal di apostol. Idi male-
dum, sinumadap hidi ha Templo,
ket nagitoldu ha tolay a hidi.

Idi magitoldu di apostol ha Tem-
plo, nagpisan di katangkayan a
padi, ket inpaayag di bila i ngamin
a kapitan na Judio ha pagmitingan
na Sanhedrin. Sa di, inpaangay
i sundalo a hidi ha pagbaludan
a pagalapan di ha apostol a hidi.
22 Ngem idi dinumemat i sunsun-
dalu, awan man i apostol a hidi
ha pagbaludan! Isu a sinumoli
di sundalu ha nidi a Sanhedrin,
ket inbaheta di, 23 “Nakoya, dinu-
memat kami ha pagbaludan, ket
naenta mi a nakandaduwan a
mapigsa i ruwangan na, ket nag-
dapon pala i guwardiya a hidi.
Ngem idi linukatan mi i ruwan-
gan, awan dan ha tolay,” kon di
sundalu.

24 Ket ha nidi a kapitan na
sundalu ken matangkay a papadi,
idi nabahetaan di ito, nasbew
hidi nu anya i nagimet ha apos-
tol a hidi. 25 Niyaen, idi mag-
nakanakam pala hidi, dinumemat
i esa a lallaki a inbaheta na,
“Magitoldu ha Templo i lallaki a
hidi a pinebalud moy,” kon na.
26 Isu a inumangay i kapkapitan
ken sundalu a hidi ha Templo, ket
inalap di i apostol a hidi ket insoli
di. Ngem awan di hidi pinilit, ta
makanteng hidi a baka bisagan na
hidi na kakpalan a tolay.

27 Idi sinumoli hidi, pinasagup-
pangan di i apostol a hidi ha
Sanhedrin, ket sinalodsod na
katangkayan a padi. 28 Kinagi
na, “Binon ta kam a awan kam
magitoldu megipu ha ni Jesus.
Ngem nagaanya kam? Newaras
moy i pagitoldu moy ha ngamin
ha Jerusalem! Ket kayat moy a
ipaliwat ha nikami i kinakatay
na,” kon na padi.

29 Intabbeg di Pedro, “Masapul a
tongpalan tam i inbon na Apo Dios
ngem ha bon na totolay. 30 Gipu
ta Dios a panahodan na minappo
tam, hikuna i nagpabiyag manon
ha ni Jesus a binuno moy ha
kudos. 31 Ket Jesus paman i in-
paunek na ha langit, penu mahag-
turay ken mahagsalakan. Ginimet
na Dios ito penu meyatad na ha
nikitam a Judyo i gundaway tam a
pagbabawi, penu mapakawan na
i liwaliwat tam. 32 Ket niyaen,
hikami i mangpatahod ha da-
gende a gimigimet na Dios, hikami
ken i Espiritu na Dios a iyatad
na ha maski nu heya a umuseg
ha pagayatan na.” Ito i tabbeg di
Pedro.

33 Idi nateman di Sanhedrin
ito, nagingal hidi gamen, ket ki-
nayat di a ipapatay hidi a apos-
tol. 34 Ngem atoy i esa a agum
di a Pariseyo. Ni Gamaliyel i
nagen na. Ket maestro hikuna ha
linteg na Judyo. Ket matangkay
hikuna ha nakam na ngamin a
tolay. Tinumaknag hikuna ha
saguppang di Sanhedrin, ket in-
bon na a ilapos di hidi a apos-
tol. 35 Sa na, iniwadan hidi
a Sanhedrin. “Kababayan ko,”
kagi na, “magingat kitam mina nu
anya i gimetan tam ha dagende
a lallaki. 36 Nakaman tam mina
ni Teudas. Ta idi agindadakkal
hikuna, atoy manga uppat a gasut
a lallaki a nakiagum ha nikuna.
Ngem idi napatay dalla ni Teudas,

nasinasina dalla i agagum na, ket
awan ha nagimet di. 37 Ket ko-
bosan na ide, atoy bila i sabali a
lallaki a taga-Galileya. Ni Judas
i nagen na. Dinumemat hikuna
idi tiyempo na pinangsensus na
gobernador. Ket kinayat na a
maglaban ha gobyerno. Mak-
pal bila i tolay a inumunod ha
nikuna, ngem idi napatay dan
hikuna, nasinasina dalla i agagum
na. 38 Niyaen, ide i ipeta ko
ha nikam, a kabeng tam mina
idagende a lallaki. Ket palobusan
tam mina hidi. Nu maggipu la
ha totolay i gimetan di, awan di
maanya. Ket makasinasina hidi
nokkan. 39 Ngem nu maggipu
ito ha Dios, awan ha kaya tam a
mangabak ha nidi. Baka kalaban
tam i Dios a mismo!” Ide i nepeta
ni Gamaliyel ha nidi a Sanhedrin.
Ket tineman di hikuna.
40 Isu, pinasaddap di manon i
apostol a hidi. Ket pinasabbadan
di hidi. Ket inbon di a awan hidi
magitoldu megipu ha ni Jesus. Sa
di, pinalakad hidi.
41 Niyaen, ha apostol a hidi,
linumapos hidi ha pagmitingan
aye. Ket nagragsak hidi a hidi i
pinili na Dios a marigrigatan ken
mapasanikiyan gipu ha ni Jesus.
42 Ket tinumulos hidi a nagibaheta
ken nagitoldu megipu ha ni Jesus
ha Templo ken ha bilabilay na
totolay. Ket inbaheta di i Mappiya
a Baheta a ni Jesus i Cristu a
magturay.

6

Kumakpal i Manmanahod a Hidi

1 Idi tiyempo hito, ket awan ha
naalay, dinumakaldakkal unay i
kasakop di a manahod. Ngem
atoy i kappal a nakireklamo ha
sakop na manahod a hidi. Ta atoy
i kappal a Judyo a taga sabasabali
a bayan. Ket atoy bila i kap-
pal a taga-Jerusalem. Niyaen, idi
kada pamalak, atoy i kanan a in-
waraswaras di taga-Jerusalem ha
maski nu heya a babbey a nabilu.
Ngem nagreklamo i dayuwan a
hidi. Ta kinagi di a pabiyanan na
taga-Jerusalem i nabilu a hidi a
dayuwan. Ket madi kan nu awan
hidi makaalap ha kanan di.
2-3 Isu, inayagan di apostol i
ngamin a manahod a makipaggi-
mong hidi. Ket inpeta di, “Kak-
absat, mas mappiya nu piliyan
moy ha agagum moy i pitu a
lallaki a magturay ha pakewaras
ha kanan tam. Ta awan mappiya
nu pabiyanan mi i pagitoldu mi
ha kagi na Dios, penu magiwaras
ha kakanan. Isu, hikam mina i
magpili ha pitu a lallaki a pagta-
lakan tam. Basta sigurado kam
a malaing hidi, ket atoy ha nidi i
Espiritu na Dios. 4 Ket ha nikami,
tumulos kami ha pinagkararag mi
ken pinagibaheta mi ken pinagi-
toldu mi ha kakkagi na Dios,” kon
na apostol a hidi.
5 Ket naragsakan i ngamin ha
kinagi na apostol a hidi. Ket pinili
di i pitu a lallaki. Pinili di ni
Esteban, ta napigsa i panahod na
ken napigsa i Espiritu na Dios ha
baggi na. Ket pinili di ni Pelipe,
ni Prokoro, ni Nikanor, ni Timon,
ni Parmenas, ken ni Nikolas a
taga-Antiokiya. Bakan a Judyo
ni Nikolas aye, ngem hikuna bila
i esa a umusoseg ha linteg ni
Moyses.
6 Idagende a lallaki i nesagup-
pang ha nidi a apostol. Sa di,
intupu i kamat di ken inkararagan
di hidi. 7 Isu a tulos, gipu ha
kona hito, newaraswaras pala ha
makpal a tolay i kakkagi na Dios.
Ket kinumakpal hidi a manahod a
naghen ha Jerusalem. Ket atoy i
makpal a padi a nagpasakop bila
ha ni Jesus, a nanahod bila hidi.

I Pangdakap Di ha ni Esteban

8 Niyaen, ha ni Esteban, hikuna i
esa a lallaki a inaguman na Dios, a
inyatad na ha nikuna i kaddat na
a panggimet ha makpal a milagro
ken pangpatahod ha saguppang
na tolay a hidi. 9 Ngem atoy i
sabasabali a Judyo a inumangay
ha ni Esteban penu mangsenti.
Kasakop hidi ha kapilya na Lib-
ertines, a taga-Sirene, ken Ale-
jandriya. Ket kinaagum di bila
di Judyo a taga-Silisiya, ken Asia,
penu makitabbeg ha ni Esteban.
10 Ngem awan di kaya a metabbeg
ha kinalaing na Espiritu na Dios.
Ta nagitoldu ito ha ni Esteban
nu anya mina i kakkagi na. Ket
naabak la hidi.

11 Isu, gipu ta kona hito, inyatad
di i korinat ha kappal a lallaki a
mangipeta mina ha sileng. Ket
kinagi na lallallaki heya, "Nate-
man mi i kagi ni Esteban a
mangsenti ha Linteg ni Moyses
ken Apo Dios," kon di. 12 Ket gipu
ha dende a nagsileng, nagpaingal
hidi ha sabasabali a Judyo, ken
panglakayan na kapilya di, ken
mamaestro na linteg. Ket dinakap
di ni Esteban, ket insaguppang di
hikuna ha nidi a Sanhedrin.

13 Sa di, insaguppang bila i lal-
laki a hidi a nagsileng penu pali-
watan di ni Esteban. Ket kinagi di,
"Kanayon a magsenti ni Esteban
ha madedeyaw a bilay na Dios,
ken ha Linteg ni Moyses. 14 Ta
nateman mi i kagi na a megipu
ha ni Jesus a taga-Nasaret, a man-
grakrak kan nokkan ha Templo
aye, ket pasulitan na kan i ngamin
a ugali a netoldu ni Moyses ha
nikitam," kon na magsileng a hidi.
Ito i inpaliwat di ha ni Esteban.
15 Ket ha ngamin a hidi a San-
hedrin, inaamatan di ni Esteban.
Ket naenta di a karupa na i kona
ha rupa na esa a anghel a ked-
disiyag.

7

I Tabbeg ni Esteban

1 Ket nagsalodsod i katangkayan
a padi ha ni Esteban, "Anya, tahod
i inpaliwat di ha nikaw? Kinagi
mo iday?" kon na.

2 Ket tinabbeg ni Esteban,
"Hikam a panglakayan ken hikam
a kakabsat ko a Judyo. Temanan
moy bi i kakkagi ko aye. Katandi
tam a ni Abraham i minappo tam
ngamin. Ket nikuna a naalay
dan, idi naghen di Abraham ha
Mesopatamiya, idi palungo a
nangialis hidi ha bayan a Haran,
nagpaenta i Apo Dios ha nikuna.
Ket keddisiyag i Happo tam a Dios.
3 Inpeta na Dios, 'Lakadan mo dan
i kabagis mo a hidi ken lutak mo
aye. Ket umangay ka ha lugar a
ipaenta ko ha nikaw nokkan,' kon
na Dios.

4 "Isu, linakadan ni Abraham i
lutak na, ha lugar a Kaldeyo, ket
naghen hikuna ha Haran. Ket
idi nobos a natay i hama na ha
lugar a Haran, pinaalis na Dios ni
Abraham hanggan ha lutak ha he,
a kahenan tam niyaen. 5 Ngem
idi tiyempo hito, pulos, awan ha
lutak a inyatad na Dios, maski nu
ballik la a lutak ha ni Abraham.
Ngem inkari na Dios ha nikuna
a nokkan kan, iyatad na kan i
lutak aye ha ni Abraham, ken ha
kaputotan na. Ngem idi tiyempo a
pinangkari na Dios, awan pala ha
annak ni Abraham.

6 "Ket inpakatandi na Dios ha
ni Abraham, 'Nokkan, maghen i
apapo mo a kona ha ganggannaet
ha sabali a bayan. Ket matagabu
hidi. Ket marigatan hidi ha lubuk
na uppat a gasut a tawen. 7 Ngem
parusaan ko nokkan i kasenti di
a mangtagabu ha apapo mo. Sa
hidi, makalapos ha ido a bayan.
Ket maghektat hidi hanggan ha
lugar aye, a pangdeyawan di ha
nikan,' kon na Dios.

8 “Ket inbon na Dios i tulag tam
a pinagkugit. Ket ide a tulag i kona
ha tiplad a masakopan kitam ha
karkari na Dios. Isu, idi nenak ni
Isak, i annak ni Abraham, kinugit
na hikuna ha nekugit a pamalak.
Ket idi lakay dan ni Isak, kinugit
na bila ni Jakob, a annak na. Ket
idi lakay dan ni Jakob, kinugit na
i esa pulo ket duwa a annak na a
lallallaki a minappo tam.
9 “Niyaen, ha annak a hidi ni
Jakob, sinumeni hidi ha wadi di
a ni Jose. Ket inlako di hikuna ha
totolay a taga-Egipto. Ket nagbalin
ni Jose a tagabu. Ngem atoy pala
ha nikuna i Dios a nagagum ha
nikuna ha ngamin a pinagrigat
na. 10 Ket insalakan na Dios ni
Jose. Inatdinan na hikuna ha
kagbi na ken ha kinalaing na,
penu mapatalak ni Jose ni Paraon,
a Hari na Egipto. Niyaen, idi
nakatandiyan ni Hari Paraon ni
Jose, pinagubernador na ni Jose
a magturay ha ngamin a bayan a
Egipto, pati i bukod na a bilay ni
Hari Paraon.
11 “Ket idi tiyempo heya, dinu-
memat i dakkal a alap ha ngamin
a bayan a Egipto ken Kanaan.
Ket dakkal i rigat di, ta awan ha
kanan a maeriyokan na minappo
tam. 12 Niyaen, idi nabahetaan
ni Lakay Jakob a atoy i kanan ha
Egipto, pinaangay na i annak na
a hidi a minappo tam. Iday i
nekaesa a pagpasiyal di ha Egipto.
13 Ket idi nekaduwa a pinagangay
di ha Egipto, inpakatandi ni Jose
i baggi na ha hekka na a hidi.
Ket idi tiyempo hito, nakatandi
bila ni Hari Paraon ha pamilya ni
Jose. 14 Ket pinaayagan ni Jose di
Jakob a dima na, ken ngamin a
kakabaggiyan na. Pitu a pulo ket
lima i kakabaggiyan na a hidi.
15 “Ket inumangay dod di Jakob
ha Egipto, ket naghen hidi ho.
Ket ido i nakatayan na minappo
tam. 16 Ngem awan di inwarak i
bangkay a hidi na minappo tam
ha Egipto. Imbes na, insoli na
annak di ha lugar a Sikem, ha
bayan tam aye. Ket inlabbang di
i bangkay a hidi na minappo tam
ha lutak a ginatang ni Abraham
ha annak ni Jamor idi.
17 “Niyaen, idi tiyempo a dan-
dani dan a tongpalan na Dios i
kari na ha ni Abraham, kinumak-
pal unay i minappo tam ayo. Ta
naalay dan a naghen hidi ho, ha
Egipto. 18 Ket atoy hito i sabali
a Hari Paraon a hari na Egipto.
Ket awan na nakatandiyan i mi-
nappo tam a ni Jose. 19 Nagdaya
hikuna ha ngamin a Judyo, ket
pinilit na i minappo tam a mangi-
warak ha annak di ha kasaw a
lugar, penu matay hidi. 20 Idi
tiyempo hito, neenak ni Moyses,
ket dinaponan dima na ha bilay
di, a pagtagowan na ha tallu a
bulan. Ket kainamakanan kan i
annak a ni Moyses. 21 Niyaen, idi
napilitan hidi a mangilapos ha ni
Moyses, a inwarak di a magisesa,
inalap na hikuna na babbey a
annak ni Hari Paraon. Ket ide
a babbey i nagpadakkal ha ni
Moyses a kona ha annak na baggi
na. 22 Ket tinolduwan di ni Moyses
ha ngamin a kinalaing na Egipto.
Agay, nagbalin hikuna a malaing
ha pagbalikas na, ken ha maski nu
anya a ginimet na.
23 “Niyaen, idi uppat a pulo a
tawen i idad ni Moyses, ninakam
na a magpasiyal ken magdaggap
ha kakalan na a Judyo, a apapo
ni Israel. 24 Ket naenta na i
esa a Egipto a nagloko ha esa a
Judyo. Ket nagsaway ni Moyses
a aguman na mina i Judyo heya.
Ket binuno na iday a Egipto. 25 Ta
kagin ni Moyses a makatandiyan
na kababayan na, a hikuna i us-
aran na Dios a mangisalakan ha
nidi ha rigrigat di. Ngem awan di
nakatandiyan.
26 “Sa, idi kaugman na, naenta

na i duwa a Judyo a naginingal.
Ket pinadas na a pagpiyaan hidi.
Kinagi na, ‘Agay! Apay a magpan-
gongosngos kam? Magkalan kam
a Judyo!’ kon ni Moyses.
27 “Ngem i lallaki a nagngosngos
ha agum na, nagwaklet hikuna
ha ni Moyses, a kinagi na, ‘Heya
i pagturayan mo a manghukom
ka ha nikami? 28 Kayatak mo
a bunowan, a kona ha Egipto a
binuno mo nakapon?’ kon na.
29 “Idi nateman na ito ni Moy-
ses, binumuyot hikuna ha bayan
a Midiyan. Idi naghen hikuna
hito, nagkabanga, ket nagenak ha
duwa a lallaki.
30 “Idi nakalipas i uppat a pulo a
tawen, nagpaenta i anghel na Dios
ha ni Moyses ha kasaw a lugar, ha
parabin na Sinay. Naenta ni Moy-
ses i esa a kayo a nagsiklasiklab ha
gangatan, ngem awan natutod, ta
atoy i anghel na Dios ha disalad
na. 31 Ket nasbew ni Moyses.
Binumikan hikuna penu maenta
na, ket nateman na i timek na
Apo Dios. 32 Kinagi na, ‘Hikan i
Dios a dineyaw na minappo mo
a hidi, a ni Abraham, ni Isak,
ken ni Jakob,’ kon na Dios. Ket
ha ni Moyses, idi nateman na i
timek heya, nagyagyag i baggi na,
ta kinumanteng. Ket awan na
netured a mangaamata. 33 Kinagi
na Dios, ‘Moyses, adyan mo dan
i sinelas mo ah. Ta atoy ka dan
ha saguppang na Happo mo a
Dios. Ket madalus ide a lutak a
tataknagan mo. 34 Inumangayak
he, ta paangayan taka ha totolay
ko ha Egipto, a mangisalakan ha
nidi. Ta inenta ko i rigrigat di. Ket
tineman ko i sangisanget di. Isu,
magteman ka dan ha nikan,’ kon
na Dios.”
35 Niyaen, intulos ni Esteban i
tabbeg na ha nidi a Sanhedrin, a
kinagi na, “Kakabsat ko a Judyo,
katandiyan tam mina a ide ni
Moyses, hikuna i minadiyan na
dan na Judyo a hidi. Ta inpeta
di dan ha nikuna, ‘Heya i pag-
turayan mo a manghukom ka ha
nikami?’ kon di. Ngem ide paman
ni Moyses, hikuna i nagpaentaan
na anghel ha kayo a nagsiklasik-
lab. Ket hikuna i inaguman na
anghel, idi inpasoli na Dios ha
Egipto, penu mangisalakan ken
mangituray hikuna ha minappo
tam. 36 Ket idi inlapos ni Moyses i
minappo tam a naggipu ha Egipto,
nagimet na i makpal a milagro
ken pinangpatahod na ha Egipto,
hanggan ha lugar a Madideg a
Diget, hanggan ha kasaw a rugru-
gar a naglakadan di ha lubuk na
uppat a pulo a tawen.
37 “Ket ni Moyses paman i
nangipeta ha minappo tam ha,
‘Atoy nokkan i paangayan na Dios
ha Judjudyo na Israel. Ta paan-
gayan na i esa a kona ha nikan.
Ta hikuna bila i esa a Judyo a
mangiyatad ha kagi na Dios ha
nikam,’ kon ni Moyses.
38 “Ket ide paman,” kinagi ni
Esteban. “Idi nagpisan i kak-
palan a minappo tam ha kasaw
a lugar, ha parabin na Sinay, ni
Moyses malla i pagrangtayan na
anghel ken minappo tam heya.
Ket nagiwat na i kakkagi na Dios
a ikabiyag tam, penu megiwat na
paman ha nikitam.
39 “Ngem ha minappo tam a
hidi,” kinagi ni Esteban, “tinu-
malekod hidi ha ni Moyses. Ket
kinayat di a magwaklet manon
ha nikuna a magsoli mina ha
Egipto. Ta nematon hidi ha
Egipto. 40 Ket kinagi di ha ni
Padi Aron, ‘Igimetan mos kitam
ha didiosen a mangidilan ha niki-
tam ha kakasaw aye. Ta ide a ni
Moyses a nagpaalis ha nikitam ha
Egipto, awan tam makatandiyan
nu naanya dalla ha nikuna,’ kon
di man.
41 “Tulos,” kinagi ni Esteban,
“ginimet di i didiosen di a sina-

nurbon na baka. Ket inatdinan di
ha wagah. Sa hidi, nakipagpiyesta
a nangsilebra hidi ha bukod di
a ginimet. 42 Isu, tinumalekod i
Dios ha nidi. Ket pinabiyan na
hidi. Maski nagwagah hidi ha
pangdeyaw di ha pusiyan a hidi
ken bulan ha langit. Nagimet hito
a kona ha nepasurat na Dios ha
minahagpugto a hidi. Ta nesurat
di, a

‘Hikam a Judio,’ kagi na Dios,
‘bakan a hikan i inatdinan
moy, idi inwagah moy i hay-
hayop ha kasaw a lugar, idi
lubuk na uppat a pulo a
tawen. Ket sabali i dinay-
dayaw moy!

43 Ta dineyaw moy ni Molok, a
esa a didiosen moy, ket
tinawed moy i tolda na
a pagdeyawan moy ha
nikuna. Ket atoy bila
i ladawan na pusiyan a
Rempan a didiosen moy
bila. Ginimet moy idagende
a ladawan a pagdeyawan
moy. Isu, paadiyowan
takam nokkan ha madiyo,
ha manilod na bayan a
Babiloniya,’ kon na Dios.”

44 Ket tinumulos ni Esteban ha
tabbeg na, “Idi naghen i minappo
tam ha kasaw a lugar, atoy ha
nidi i paghenan na Dios a dakkal
a tolda. Ket ide i tiplad ha nidi a
atoy i Dios ha lubuk di. Ta ginimet
ni Moyses i tolda aye ayun ha
pinagpaenta na Dios ha nikuna.
Ket neaheg ni Moyses ha naenta
na a pangpaahunot na Dios ha
nikuna. 45 Ket ide paman a tolda
i inyangay di Joswe ken minappo
tam, idi pinagalap di i lutak ha
bayan tam. Maski a atoy dan i
sabasabali a tolay ha lutak aye,
ngem pinabuyot na hidi na Dios.
Isu a atoy i tolda na Dios ha bayan
tam a Israel, maski idi pinangalap
di ha bayan tam, hanggan ha
tiyempo ni Hari Dabid.

46 “Ket ha ni Hari Dabid, natalak
i Dios ha nikuna. Ket i panggep ni
Dabid a pataknagan na i dakkal
a bilay a pagdeyawan, para ha
ngamin a Judyo a kaputotan ni
Jakob. Ta pagdeyawan di mina ha
Apo Dios. Ket inaged ni Dabid ha
Dios a mepataknag na i bilay hito
a malagda, a paghenan mina na
Apo tam a Dios. 47 Ngem bakkan
a ni Hari Dabid i napalobusan
a magpataknag ha bilay na Dios,
nu awan i annak na, a ni Hari
Solomon.”

48 Ket tinumulos ni Esteban
ha tabbeg na, “Ide mina i
makatandiyan tam, a maski
naalay dan a atoy i bilay na Dios
ha bayan tam aye, awan a maghen
i Katangkayan a Dios ha bilay
a magimet na totolay. Awan
man! Ta ide i nesurat ni Isayas
a minahagpugto, a insurat na,

49 ‘Langit i pagetnodan ko, ket
lutak i tupuwan na tikad
ko,’ kon na Apo Dios. ‘Awan
a makagimet i totolay ha
bilay a mekusto ha nikan.
Ket awan moy magimet i
bilay a pagemmangan ko.

50 Ta awan a naggimet ha ngamin
ha langit ken lutak nu awan
la a hikan,’ kon na Apo
Dios.”

51 Ket tinumulos ni Esteban ha
tabbeg na, “Ito i kinagi na Apo
Dios, ngem madiyan moy a tem-
anan. Madiyan moy a umuseg ha
kagi na Dios. Ta hikam a kona
ha totolay a bakkan a Judyo, ken
kona bila ha minappo moy. Ta
inumadiadi kam bila ha Espiritu
na Dios. 52 I minappo moy a hidi
i nagloko ha kada esa a mina-
hagpugto. Ket binuno di hidi a
pinaangay na Dios a nangibaheta
megipu ha pagdemat na annak na
Dios. Ket niyaen, liniputan moy
ken binuno moy i annak na heya.

53 “Hikam a panglakayan ken
hikam a kakabsat ko a Judyo, ta-

mos i kinagi moy a hikam i nanahod ha linteg na Dios a inyatad na anghel a hidi. Ngem awan kam a umuseg.” Ito i tabbeg ni Esteban ha Sanhedrin a hidi.

Bisagan Di ni Esteban

54 Sa, idi nateman di Sanhedrin i kinagi ni Esteban, nakaingal hidi unay. Ket nagngaretnget hidi gipu ha ingal di. 55 Ngem ha ni Esteban, atoy ha nikuna i Espiritu na Dios. Ket tinumangad hikuna ha langit. Ket naenta na i demlag na Dios ken ni Jesus a magtaknag ha henan na Dios. 56 Ket kinagi na, “Maenta ko a lumukat dan i langit, ket atoy i Annak na Dios a Nagbalin a Tolay a tumataknag ha henan na Dios,” kon ni Esteban.

57 Ngem ha nidi a Sanhedrin, nagrangsit hidi. Ket tinaklaban di i talinga di, penu awan di mateman i kakkagi na. Ket dinakap di hikuna. 58 Ket ginuyod di ni Esteban ha lapos na ili, ket binisag di. Ket atoy bila ho, ha pagbisagan di, i esa a lallaki a nagen na ni Saulo. Ket ni Saulo i nagdapon ha kagay na lallallaki a nangpaliwat ha ni Esteban. 59 Niyaen, idi binisagbisag di ni Esteban, nagkararag hikuna ha, “Apo Jesus,” kagi na, “alapan mo bi i kaliduwa ko.” 60 Sa hikuna, nagparintumeng ket indulaw na, “Apo ko, pakawanan mo bi ide a liwat di,” kon ni Esteban. Sa, natay dan.

8

1-2 Ket inumoni ni Saulo ha pinagbuno di ha ni Esteban. Ngem bakkan i nakam na sabasabali a tolay a makidios. Ket nagsangisanget ken nagngongoyngoy hidi. Ket inlabbang di ni Esteban.

Ket nangrugi ha iday a pamalak, nalokowan unay i totolay a manahod a naghen ha Jerusalem. Napabuyot hidi ngamin ha sabasabali a probinsiya a Judeya ken Samariya. I nagwarak la ha Jerusalem i apostol a hidi.

3 Ket ha ni Saulo, hikuna i mahagloko ha nidi a manahod. Nakangsaddap hikuna ha bilabilay di a padakap na hidi ken pabalud na hidi, maski babbey a hidi onu lallallaki.

I Mappiya a Baheta ha Probinsiya a Samariya

4 Isu, napasinasina hidi a manahod. Ket idi inumangay-angay hidi ha maski nu hadya a lugar, intoltoldu di i kakkagi na Dios. 5 Ket atoy bila i esa, a nagen na ni Pelipe, a inumangay ha dakkal a ili ha probinsiya a Samariya. Ket inpakatandi na megipu ha ni Jesus a Cristu na Dios. 6 Ket ha totolay ayo, idi naenta di i makpal a milagro a ginimet ni Pelipe, ken nateman di i baheta na, nagteman hidi perpermi ha kagi na. Ket nagteman i kada esa ha kakpalan ho. 7 Ta naenta di a napahusay i makpal a tolay a neawag. Ket nagrangsit i dimonyo a hidi, idi linumapos hidi. Ket atoy bila hay i makpal a napilay ken napikot, ket napahusay bila hidi. 8 Isu, atoy i makpal a tolay a naragsak ha Samariya ayo.

9 Niyaen, atoy bila hay i esa a lallaki a salamangkero. I nagen na ni Simon. Ha pinagbiyag na a nagpasabbew ha Samaritano a hidi ha pinagsalamangka na. Ket inpeta na a madedeyaw kan i baggi na. 10 Ket nanahod hidi ngamin ha nikuna, maski hidi a matangkay ken hidi a napobre. Kinagi di, “Ni Simon i Dios a managenan ha ‘Dakkal a Kaddat’,” kon di. 11 Isu a tineman di hikuna, ta naalay a tiyempo a pinagsabbew na hidi ha salamangka na. 12 Ngem idi inpakatandi ni Pelipe i Mappiya a Baheta megipu ha ni Jesu-Cristu ken Paghariyan na Dios, nanahod hidi ha ni Jesus. Ket nagpabinyag

hidi, hidi a babbey ken hidi a
lallaki.
13 Maski ha ide a ni Simon,
nanahod bila hikuna. Ket idi na-
pabinyag dan, nakiuseg hikuna ha
ni Pelipe. Ket nasbew bila hikuna,
idi naenta na i makpal a milagro
a pangpatahod a ginimigimet ni
Pelipe.
14 Ket idi nabahetaan na apostol
a hidi ha Jerusalem a nanahod i
totolay ha Samariya ha kagi na
Dios, pinaangay di ni Pedro ken
ni Juan. 15 Idi dinumemat di
Pedro ha Samariya, inkararagan
di hidi a Samaritano, penu isadap
na Dios i Espiritu na ha nidi.
16 Ta awan pala insadap na Dios
i Espiritu na ha nidi. Napabinyag
dalla hidi a magpasakop ha ni Apo
Jesus. 17 Isu, nagtupo di Pedro
ken Juan ha kamat di ha nidi ket
sinumadap i Espiritu na Dios ha
baggi di.
18 Niyaen, idi naenta ni Simon
a sinumadap i Espiritu na Apo
Dios ha totolay gipu ha pinangi-
tupo di Pedro, kinagi na ha nidi,
19 "Atdinan ta kam ha korinat, ket
iyatad moy bi ide a kaddat ha
nikan, penu metupo ko bi i kamat
ko ha maski nu heya a tolay, ket
sumadap bila ha nidi i Espiritu na
Dios," kon ni Simon.
20 Ngem kinagi ni Pedro, "Si-
mon, melunod kas, pati i korinat
mo! Ta kagin mo a makagatang
ka ha Espiritu na Dios. 21 Awan
ha biyang mo ha tarabaho mi,
ta madi i nakam mo. Madukas
i nakam mo ha Dios. 22 Isu,
magbabawi ka mina ha panggep
mo aye, ket magkararag ka dan
ha Apo, a pakawanan na ka mina.
23 Ta katandi ko a sumeni ka unay,
ket kona ha negakad ka gipu ha
liwaliwat mo," kon ni Pedro.
24 Ket inaged ni Simon ha ni
Pedro ken ni Juan, "Anaanay!
Makagbi kam bi, a ikararaganak
moy bi, penu awan a magimet ha
nikan a kona ha kinagi mo," kon
na.
25 Niyaen, kobosan na pinagi-
toldu ni Pedro ken ni Juan ha kagi
ni Apo Jesus ken ha ngamin a
pinangpatahod di, sinumoli hidi
ha Jerusalem. Ket ha paglakad
di, hinumuyot hidi ha makpal a
baryo ha Samariya, a inpakatandi
di i Mappiya a Baheta megipu ha
ni Jesus ha Samaritano a hidi ho.

Ni Pelipe ken Esa a Lallaki a Taga-Etiyopiya

26 Niyaen, ha ni Pelipe, idi
naghen pala hikuna ha Jerusalem,
atoy i esa a anghel na Dios
a nangipeta ha nikuna, "En ka
dan. Lumakad ka ha abagatan,
ha karsada a magturong ha ili
a Gasa," kon na. (Alegid iday
a karsada, a awan ha maglakad
iho.)
27-28 Isu a naggayak ni Pelipe,
a naglakad. Ket atoy ha karsada
ayo i esa a tolay a naenta ni
Pelipe. I tolay aye i esa a
lallaki a taga-Egipto. Ket inu-
mangay dan hikuna ha Jerusalem
a nagdeydeyaw ha Dios. Ket
niyaen, magsoli dan a maglugan
ha kalesa. Hikuna i tagabu ni
Reyna Kandase, ha Etiyopiya. Ket
matangkay hikuna, ta meturayan
na i ngamin a korinat na Reyna.
Niyaen, ha paglugan na ha kalesa,
magbasa hikuna ha libro ni Isayas
a minahagpugto.
29 Ket inpeta na Espiritu na
Dios ha ni Pelipe, "Nay kan. Bu-
mikan ka dan ha nikuna," kon na.
30 Isu a nagsigida ni Pelipe a binu-
muyot ha kalesa. Ket nateman
na a magbasa hikuna ha libro ni
Isayas. Ket sinalodsod ni Pelipe,
"Botay, makatandiyan mo iday a
basaan mo?" 31 Ket tinabbeg na
lallaki, "Panya ko a makatandiyan
nu awan ha mangipakatandi ha
nikan?" Ket inawis na ni Pelipe a

makilugan. 32 Niyaen, ide i kagi
na Dios a binasa na,
"Maanus la hikuna, a kona ha
karnero a iyangay di ha
pagpartiyan, a awan magk-
agi. Ket kona ha urbon na
karnero a awan magtanog,
maski nu pukisan di.
33 Mapasanikiyan hikuna. Ket
madi i paghukom di ha
nikuna. Ngem awan ha
makebilang ha ngamin a
isalakan na, gipu ha katay
na," kon na Dios. Iday
i pinasurat na Dios ha ni
Isayas.

34 Ket kinagi na taga-Egipto ha
ni Pelipe, "Ipakatandi mo bi nu
heya i nagkagiyan na minahag-
pugto, megipu ha baggi na, onu
megipu ha sabali?" 35 Ket in-
pakatandi ni Pelipe ide a surat
ha libro na Dios, ket tulos a in-
pakatandi na i Mappiya a Baheta a
megipu ha ni Jesus. 36 Niyaen, idi
naglugan hidi, dinumemat hidi ha
esa a lugar a keddinom. Ket kinagi
na lallaki, "Atoy ha he i dinom.
Mabalin bi a bunyaganak mo?"
37 Ket kinagi ni Pelipe, "Mabalin.
Basta tahod dan i panahod mo."
Ket kinagi na lallaki, "Manahodak
a ni Jesu-Cristu i annak na Dios."

38 Ket pinataran na lallaki i
kalesa na. Ket binumugsok hidi a
duwa ha dinom. Ket binunyagan
na hikuna ni Pelipe. 39 Sa, idi
kaawas di ha dinom, bigu la a in-
alap na Espiritu na Dios ni Pelipe,
a awan na manon naenta na taga-
Egipto. Ket nagtulos i lallaki ha
Etiyopiya a maragsak unay.

40 Ket ha ni Pelipe, bigu la a atoy
hikuna ha ili a Asoto. Ket nagtulos
hikuna a maglakad, ket nagitoldu
ha Mappiya a Baheta ha ngamin a
ili hanggan ha Sesareya.

9

*I Pagbabawi ni Saulo ha Ki-
nadukas na*

1 Niyaen, nagtulos pala ni Saulo
a magpakanteng ha manahod a
hidi ha ni Jesu-Cristu. Ta kayat
na a magbuno ha nidi. Isu i
gipu na a inumangay hikuna ha
Katangkayan a Padi, 2 a nagaged
ha surat a pangpakatandi ha baggi
na ha magturay a hidi ha kapilya
na Judyo, ha ili a Damasko. Ide
a surat i pangpalobus ni Saulo a
padakap na i maski nu heya a
umuseg ha kagi ni Jesu-Cristu, ken
mepabalud na i nagpasakop a hidi
ha ni Jesus, maski babbey o maski
nu lallaki, ken mepaangay na hidi
ha pagbaludan, ha Jerusalem.

3 Niyaen, idi naglakad ni
Saulo, idi binumikan hikuna ha
Damasko, bigu la a atoy i silaw
na langit a sinumiklab ha lebut ni
Saulo. 4 Ket natakneg ni Saulo ha
lutak, ket nateman na i timek a
nagkagi ha, "Saulo, Saulo, apay a
lokowanak mo?" kagi na.

5 Ket sinalodsod ni Saulo, "Heya
ka, Apo?" Ket kinagi na timek,
"Hikan ni Jesus i huhumen mo.
6 En ka dan ha ili. Atoy hay i
magpakagbi ha nikaw ha gimetan
mos," kon ni Jesus ha ni Saulo.

7 Niyaen, ha agagum ni Saulo,
tinumaran hidi, ket awan hidi
nagkagi. Nanteng hidi, ta nate-
man di i timek aye, ngem awan di
naenta i nagkagi.

8 Sa, inumikat ni Saulo a
maglakad. Ngem idi inmotyah na
i mata na, nabulsak hikuna! Isu a
kinabitan di hikuna, a intugan di
ha Damasko. 9 Ha tallu a pamalak,
awan hikuna nakaenta, ket awan
bila nangan onu inuminum.

10 Niyaen, atoy ha Damasko i
esa a lallaki a nanahod ha ni
Jesus. Ni Ananiyas i nagen na.
Ket nagpaenta ni Jesus ha nakam
na. Kinagi ni Jesus, "Ananiyas!"
Ket kinagi ni Ananiyas, "Anya,
Apo?" 11 "Umangay ka ha karsada

a managenan ha ‘Nalinteg’,” kon
ni Jesus. “Hen ka a magsa-
lodsod ha bilay ni Judas. Ta
atoy hito i esa a lallaki a taga-
Tarso. Ni Saulo i nagen na. Ket
magkararag hikuna. 12 Atoy a
nepaenta ko ha nakam na. Ta
inpaenta ko i esa a lallaki a mag-
nagen ha Ananiyas a sinumadap,
ket intupu na i kamat na ha
nikuna, penu makaenta manon.
Niyaen, Ananiyas, hikaw i lallaki
a paangayan ko a mangikararag
ha nikuna,” kon ni Jesus.

13 Ngem kinagi ni Ananiyas,
“Apo, makpal i nabaheta ko
megipu ha iday a lallaki, a
madukas kan i ginimet na ha
totolay mo ha Jerusalem. 14 Ket
niyaen, dinumemat hikuna ha
Damasko, ta atoy kan i surat a
nagipu ha Katangkayan a Papadi
a pangpalobus na a mangdakap
ha maski nu heya a manahod ha
nikaw,” kon ni Ananiyas.

15 Ket kinagi ni Jesus ha nikuna,
“Umangay ka dan, ta hikuna i
pinili ko a magserbe ha nikan. Ta
ipakatandi na nokkan ha ngamin
a kalase a tolay megipu ha nikan.
Ipakatandi na ha nidi a bakkan
a Judyo, ken maski ha nidi a
maghari, ken ha nidi a kakabsat
mo a Judyo a hidi. 16 Ket hikan i
mangipaenta ha nikuna i makpal
a rigrigat a masapul a attaman na,
penu mepakatandi na megipu ha
nikan,” kon ni Apo Jesus.

17 Isu, inumangay ni Ananiyas,
ket sinumadap ha iday a bilay.
Ket intupo na i kamat na ha ni
Saulo, a inpeta na, “Saulo a hekka
ko, pinaangay na ak ni Apo Jesus.
Hikuna i nagpaenta ha nikaw ha
karsada. Ket niyaen, pinaangay
na ak ha he, penu makaenta ka
manon, ken penu makasaddap i
Espiritu na Dios ha baggi mo,” kon
ni Ananiyas.

18 Ket bigu la, natakneg i
kakallab, a kona ha keskes a
nagipu ha mata ni Saulo, ket
nakaenta manon hikuna. Sa
hikuna, tinumaknag ket nag-
pabinyag. 19 Ket nagkan hikuna,
ket pinumigsa manon i baggi na.

Magitoldu ni Saulo ha Damasko

Idi kappal a pamalak, naghen
ni Saulo ha Damasko a nakiagum
ha totolay a manahod. 20 Ket
inumangay hikuna a nagitoldu
megipu ha ni Jesus ha kapkapilya
na Judyo a hidi. Kinagi na, “Ni
Jesus, hikuna i annak na Apo
Dios.” 21 Ket nasbew hidi ngamin
a nagteman ha ni Saulo. Kinagi
di, “Agay, anya wade? Ide kan i
lallaki a nangpaparigat ha totolay
ha Jerusalem a manahod ha ni Je-
sus. Ket hikuna kan i dinumemat
ha Damasko penu mapadakap na
hidi, ket meyangay na kan hidi
ha Katangkayan a Papadi,” kon na
kakpalan a hidi ha Damasko.

22 Ngem ha ni Saulo, pinumigsa i
pinagitoldu na megipu ha ni Jesus.
Ket awan natabbegan na Judyo a
hidi ha Damasko. Ta nagpatahod
ni Saulo a ni Jesus i Cristu a
makesalakan ha totolay.

23 Niyaen, kobosan na makpal
a pamalak, nakipaggayak i Judyo
a hidi a bunowan di ni Saulo.
24-25 Ket daponan di i ruwangan
na ili ha kada pamalak ken kada
kallap, penu patayan di hikuna
nu lumapos. Ngem nabahetaan
di Saulo megipu ha panggep di.
Ket idi esa a kallap, indatton na
hikuna na agagum na ha dakkal a
basket. Ket inbugsok di ito ha abot
na padding na ili.

Ni Saulo ha Jerusalem

26 Inumangay ni Saulo ha
Jerusalem, a pinadas na a
makiagum ha nidi a manahod ha
ni Jesus, ngem nanteng hidi ha
nikuna. Ta awan hidi nanahod
a nagpasakop ni Saulo ha ni

Jesus. 27 Ket gipu ta kona hito,
inumangay ni Bernabe a nagagum
ha ni Saulo. Ket inyangay na ha
apostol a hidi, a inpakatandi na
nu panya i pinakaenta ni Saulo ha
Apo Jesus ha karsada, ken panya
i pinakikagi ni Apo ha nikuna,
ken panya a natured ni Saulo a
nagitoldu megipu ha ni Jesus ha
Damasko.
28 Isu, naghen ni Saulo ha apos-
tol a hidi. Ket naglakalakad
hikuna a matured ha maski nu
hadya ha Jerusalem, ket nangi-
toldu megipu ha ni Apo Jesus.
29 Ket nakiuhon bila hikuna ha
Judyo a hidi a nagkagi ha Griego,
ket nakipagtabbegan hidi. Ngem
naggayak bila hidi a magbuno ha
ni Saulo. 30 Ket idi nabahetaan na
agagum ni Saulo, intugan di ha ili
a Sesareya. Tulos, inpalugan di ha
ili a Tarso.
31 Idi kobosan na hito, awan ha
mangloko ha manahod a hidi a
naghen ha probinsiya a Judeya,
ken Galileya, ken Samariya. Pin-
umigsa hidi ha panahod di. Ket
gipu ha daggap na Espiritu na
Dios, kinumakpal hidi, ken per-
permi i pinagdeydeyaw di.

Magpasiyal ni Pedro ha Ilili a Lida ken Jope

32 Ket niyaen, ha ni Pedro, atoy
bila i nagimet ha nikuna. Idi
naglakadlakad hikuna ha mana-
hod a hidi, ha kada ili, pinasiyal
na bila hidi ha ili a Lida. 33 Ket
atoy ha Lida i naenta na a esa
a lallaki a pinilay. Ni Eneyas i
nagen na. Napikot dan hikuna
ha walu a tawen. Awan hikuna
nakapalembok ha baggi na.
34 Ket inpeta ni Pedro ha
nikuna, “Eneyas, pahusayan na
ka ni Jesu-Cristu. Umikat ka dan,
ket lukutan mo i abak mo,” kon
na. Ket ha ni Eneyas, bigu la a
tinumaknag hikuna! 35 Ket naenta
na ngamin a tolay a taga-Lida ken
Sarona, ket nanahod bila hidi ha
ni Apo Jesus.
36 Niyaen, atoy bila ha ili a
Joppe i esa a babbey a nanahod
ha ni Jesus. I nagen na, ni Tabita.
(Ha kagi na Griego, “Dorkas,” a
kayat na kagiyan a “Kodmilan”.)
Naanus hikuna, ken nahagkagbi
ha totolay a napobre. 37 Niyaen,
idi pinagpasyal ni Pedro ha ili
a Lida, nagsaket ni Dorkas, ket
natay. Ket kobosan na pinangde-
gus di ha bangkay na, intagmak di
ha kuwarto ha ontok na bilay.
38 Niyaen, mabikan la i ili a
Joppe ken ili a Lida. Isu, idi
nabahetaan na manahod a hidi a
atoy ni Pedro ha Lida, pinaangay
di i duwa a lallaki a makeged ha
ni Pedro, ha “Umangay ka bi ha
Joppe ha sigida,” kon di. 39 Isu,
naggayak ni Pedro, ket nakikuyog
ha nidi. Idi pinagdemat ni Pedro,
inyangay di hikuna ha kuwarto
ha ontok na bilay. Ket atoy ho
i makpal a babbey a nabilu, ket
nagsangisanget hidi. Dinumulog
hidi ha ni Pedro a paenta di i
tetennon ken babadu a ginimet
ni Dorkas para ha nidi, idi nag-
biyag pala. 40 Ngem pinalapos
na hidi ni Pedro, ket nagparen-
tumeng hikuna a nagkararag. Sa
hikuna, sinumuleg ha bangkay,
ket kinagi na, “Tabita, umikat ka
dan.” Ket ha ni Dorkas aye, minu-
motyah hikuna. Ket idi naenta
na ni Pedro, inumetnod. 41 Sa
na, kinabitan ni Pedro i kamat na,
ket pinataknag na. Ket inayagan
na hidi a nabilu ken manahod a
hidi, ket inpaenta na ni Dorkas a
kebbiyag.
42 Ket newaraswaras ide a
nagimet ha ngamin a Joppe. Ket
makpal hidi a nanahod ha ni Apo
Jesus. 43 Ket nakidagus ni Pedro
ha naalay ha bilay ni Simon, a esa
a mahagisagana na gaddang na
hayup, ha iday a ili a Joppe.

10

Ni Pedro ken ni Korneliyo

1 Atoy idi, ha ili a Sesareya, i
esa a lallaki a bakkan a Judyo. Ni
Korneliyo i nagen na. Hikuna i
kapitan na esa a gasut a sundalu, a
Italiyano, a taga-Roma. 2 Nakidios
hikuna a nakangdeyaw ha Dios.
Ket kona bila hito i pamilya na.
Maski nu bakkan hidi a Judyo,
nangatatad hidi ha Judyo a hidi a
napobre. Ket nakangkararag hidi
ha Dios.
3 Niyaen, idi esa a apon, atoy
i naenta ni Korneliyo ha nakam
na. Naenta na i anghel a naggipu
ha Dios a binumikan ha nikuna.
Ket kinagi na anghel, "Korneliyo".
4 Nagbulag ni Korneliyo, ta nan-
teng hikuna. Ket kinagi na, "Anya,
Apo?" Ket kinagi na anghel, "Tine-
man na Dios i karkararag mo. Ket
katandi na i pinagkagbi mo ha
napobre a hidi. 5-6 Isu, paangayan
mo dan ha ili a Joppe a mangalap
ha esa a lallaki a nagen na ni
Simon Pedro. Hen hikuna ha
baybay ayo, ha bilay di Simon
a mahagisagana na gaddang na
hayup," kon na anghel. 7 Idi
linumapos i anghel, inayagan ni
Korneliyo i duwa a tagabu na,
ken esa a sundalu a makidios bila.
8 Ket inpeta na i kinagi na anghel.
Ket pinaangay na hidi ha ili a
Joppe.
9 Idi kaugman na, ha lubuk na
pamalak, naglakad pala hidi, ket
binumikan dan ha Joppe. Niyaen,
ha iday a oras, inumunek ni Pedro
ha atap na bilay di Simon penu
magkararag. 10 Nagiyalap ni Pe-
dro, ket kayat na a magkan. Ngem
idi magluto pala hidi ha kanan na,
atoy i inpaenta na Dios ha nakam
na, a kona ha pinagtagenap na
hikuna na Dios. 11 Naenta ni Pe-
dro a linumukat i langit, ket atoy
a bumubugsok a kona ha dakkal a
ulas, a nebaten ha uppat a suli na.
12 Ket ha disalad na, atoy i ngamin
a kalase na hayup, maski hidi a
maglakad, ken hidi a manaktak,
ken hidi a umebbar. 13 Ket nate-
man ni Pedro i timek a nagkagi
ha, "En ka dan Pedro. Alapan mo
ken partiyan mo para kanan mo."
14 Ngem kinagi ni Pedro, "Awan
mina, Apo. Maneg idagende a hi-
daan na Judyo. Awanak magkan
ha kanan a kona hay, a maneg ha
Judyo," kon na. 15 Ngem kinagi
manon na timek, "Awan mo itulos
a mangibilang ha madukas, ta
pinappiya na dan na Dios," kon na
timek. 16 Ket namintallu a beses
a nagimet ito. Sa, nepaunek ha
langit ide a ulas.
17 Niyaen, idi nanakaman pala
ni Pedro megipu ha naenta na,
dinumemat hidi a pinaangay ni
Korneliyo. Nagsalodsod hidi
nu hadya i bilay ni Simon a
mahagkombang. Ket niyaen,
nakataknag hidi a tallu ha ruwan-
gan na bilay na. 18 Ket sinalod-
sod di nu atoy ni Simon Pedro a
nagdagus ha bilay aye.
19 Ket nagnakanakam pala ni
Pedro ha atap na bilay megipu
ha naenta na. Ket kinagi na Es-
piritu na Dios ha nikuna, "Entan
mo, Pedro, atoy i tallu a lallaki
ha sidung a mageriyok ha nikaw.
20 Umugsad ka dan. Ket awan ka
umadi a umuseg ha nidi, maski
nu bakkan hidi a Judyo. Ta hikan
i nagpaangay ha nidi ha nikaw,"
kon na Espiritu na Dios.
21 Isu, inumugsad ni Pedro, ket
inpeta na ha nidi, "Hikan ni Si-
mon Pedro. Anya i kayat moy
ipeta?" 22 Ket kinagi di, "Pinaan-
gay na kami ni Kapitan Korneliyo,
penu iyangay mi ka ha bilay na.
Mappiya ni Korneliyo ken makid-
ios. Ket deyawan na hikuna na
ngamin a Judyo. Niyaen, idi esa
nakkapon, atoy i anghel na Dios
a nangipeta ha nikuna a paawis
na ka mina, ta atoy i metoldu
mo ha nikami," kon na lallaki a

hidi. 23 Sa na, inawis ni Pedro a
makidagus hidi ha bilay.

Kaugman na, naggayak ni Pedro, ket inumuseg ha nidi. Inumuseg bila i kappal a manmanahod a taga-Jope. 24 Dinumemat hidi ha Sesareya ha umunod a pamalak. Nagtahok dan ni Korneliyo ha nidi, ket inawis na i ngamin a kabagis na ken ilailay na. 25 Idi sinumadap ni Pedro, sinalpak ni Korneliyo, a nagparentumeng ha saguppang na. Ta kayat na a magdeyaw ha ni Pedro. 26 Ngem pinataknag na hikuna ni Pedro, a kinagi na, "Awan kas magdeyaw ha nikan! Tumaknag ka dan, ta magkalan kita. Hikan bi i tolay, a kona bila ha nikaw," kon ni Pedro. 27 Ket nakiuhon pala ni Pedro ken ni Korneliyo idi sumdap hidi ha bilay. Ket ha disalad na bilay, atoy i kakpalan a bakkan a Judyo, a nagpisan. 28 Ket kinagi ni Pedro ha nidi, "Katandi moy dan i linteg mi a Judyo a makaliwat kan nu magpasiyal, onu makiagum i esa a Judyo ha maski nu heya a bakkan a Judyo. Ngem inpakatandi na Dios ha nikan a awan ko mina ibilang ha madukas i maski nu anya a kalase na tolay. 29 Isu, idi pinaayagan diyak, awanak inumadi. Niyaen, ipeta moy bi nu apay a inayaganak moy," kon ni Pedro.

30 Ket kinagi ni Korneliyo, "Idi nekkauppat a pamalak, idi alas tres ha apon, nagkararagak ha bilay mi aye. Ket bigu la a atoy a tinumaknag ha saguppang ko, i esa a lallaki a nagsiklab i tennon na. 31 Ket kinagi na, 'Korneliyo, tineman na Dios i karkararag mo, ket katandi na i kagbi mo ha napobre a hidi. 32 Isu, paangayan mo i tagabu mo a hidi ha Joppe, a mangayag ha esa a lallaki a nagen na ni Simon Pedro. Hen hikuna ha baybay, ha bilay di Simon a mahagkombang,' kon na lallaki a masiklab.

33 "Isu," kinagi ni Korneliyo, "pinaayagan ta ka ha sigida. Ket maanus ka, ta dinumemat kam he. Niyaen, atoy kami ngamin, penu magteman ha maski nu anya a inpeta na Dios ha nikaw, a ipakatandi mo mina ha nikami. Ket atoy bila i Dios a magenta ha nikitam. Isu, magitoldu ka bi ha nikami," kon ni Korneliyo.

I Pagitoldu ni Pedro ha Bakkan a Hidi a Judyo

34 Ket kinagi ni Pedro, "Niyaen, makatandiyan ko a magkalan i kagbi na Dios ha maski nu heya a tolay, maski nu Judyo o maski nu bakkan a Judyo. 35 Ta maski nu heya ha maski nu hadya a lugar, basta nu magdeyaw hidi ha Dios, ken maggimet hidi ha mappiya, alapan na hidi na Dios ha sakop na. 36 Inpakatandi na Dios i kakkagi na ha nikami a Judyo. Ket inpakatandi na ha nikami i Mappiya a Baheta megipu ha pakesalakan tam, a patalnaan ni Jesu-Cristu i kasasaad tam ha Dios. Hikuna i magturay ha ngamin, maski nu Judyo onu bakkan a Judyo.

37 "Ket niyaen, newaraswaras ide a baheta ha ngamin a probinsiya a Judeya. Siguro nateman moy bila. Nangrugi ide a baheta ha probinsiya a Galileya, idi nagitoldu pala ni Juan a Minahagbinyag. 38 Sa, insadap na Dios i Espiritu na ha ni Jesus a taga-Nasaret, ket inyatad na ha nikuna i kaddat na. Ket gipu ta kona ha ide i pinagagum na Dios ha ni Jesus, linumakadlakad hikuna a nagpahusay ha totolay a pinaawag ni Satanas. Ket makpal pala i ginimet ni Jesus a pasig la mappiya.

39 "Ket niyaen, hikami i mangpatahod. Ta naenta mi dan i ngamin a ginimigimet na ha

lugar na Judyo a hidi ken ha
Jerusalem. Jerusalem i nang-
patayan di, idi inlansa di hikuna
ha kudos. 40-41 Ngem pinabiyag na
manon na Dios ha nekatallu a pa-
malak. Tulos, inpaenta na hikuna
ha nikami a pinili na a mang-
patahod mina. Ket nakipagkan
kami ken ni Jesus, idi minagbiyag
manon hikuna. Awan pinasagup-
pang na Dios ni Jesus ha ngamin a
tolay nu awan la a hikami. 42 Ket
binon na kami a magitoldu, ken
mangpatahod, a hikuna i pinili na
Dios a maghukom ha ngamin a
tolay, maski ha nidi a minatay dan
ken ha nidi a kebbiyag pala.

43 "Ni Jesu-Cristu i inbaheta na
ngamin a minahagpugto. Ket
nagitoldu hidi a maski nu heya a
manahod ha nikuna, mapakawan
na Dios i liwaliwat na gipu ha ni
Jesus." Ito i intoldu ni Pedro ha
nidi a bakkan a Judyo.

Sumadap i Espiritu na Dios ha Bakkan a Hidi a Judyo

44 Idi magkagi pala ni Pedro,
sinumadap i Espiritu na Dios ha
ngamin a nagteman. 45 Ket nalak-
tat i Judyo a hidi a agagum ni
Pedro. Ta inyatad na bila na
Dios i Espiritu na ha sabasabali
a tolay, maski ha nidi a bakkan
a Judyo. 46 Ket nakatandiyan
di Judyo hito, ta nateman di a
nagkakagi hidi ha kagi na Espir-
itu, a awan di nakatandiyan. Ket
nagdeydeyaw hidi ha Dios. Sa
na, kinagi ni Pedro ha agagum na
heya, 47 "Inyatad na Dios i Espiritu
na ha nidi a bakkan a Judyo, a
kona idi inyatad na ha nikitam.
Isu, awan ha makekemot a mag-
pabinyag hidi, a magpasakop hidi
ha ni Jesus." 48 Sa na, inbon ni
Pedro a mabinyagan hidi ha sakop
ni Jesu-Cristu.

Ket idi nabinyagan dan hidi,
inaged di a makipaghen di Pedro
ha Sesareya ha kappal pala a pa-
malak.

11

I Pakiboyboy ni Pedro ha Manahod a Hidi ha Jerusalem

1 Niyaen, ha probinsiya a
Judeya, nabaheta na apostol ken
manmanahod a hidi a nanahod
bila ha kagi na Dios i kappal a
tolay a bakkan a Judyo. 2 Ket idi
sinumoli ni Pedro ha Jerusalem,
atoy i kappal ha nidi a nagbahang
ha nikuna. Ta kayat di a
magpajudyo ha maski nu heya a
masakop ni Jesu-Cristu. 3 "Apay?"
kinagi di ha ni Pedro, "Sinumadap
ka ha bilay na tolay a bakkan
a Judyo, ket nakipagkan, maski
awan hidi magtongpal ha linteg
ni Moyses. Nagliwat ka ha linteg
tam," kon di.

4 Isu, binon ni Pedro i ngamin
a nagimet, maski idi karugi na.
5 Kinagi na, "Idi nagkakararag-
gak, idi naghenak ha ili a Joppe,
ket pinagtagenap na ak na Dios.
Ket naenta ko i dakkal a ulas a
nepabugsok ha uppat a suli na a
nagipu ha langit. Ket nagdissu
ito ha hikeg ko. 6 Inaamatan ko
ha disalad na, ket naenta ko i
makpal a kalase a hayup, maski
hidi a mangkatandi, ken hidi a
maingal, hidi a manaktak, ken
idagende a mailam a manok. 7 Sa
ko, nateman i timek a nagkagi ha
nikan, 'Alan, Pedro, alapan mo
dan. Partiyan mo para kanan
mo.' 8 Ngem kinagi ko, 'Awan,
Apo. Awanak magkan ha kanan
a madukas, ta maneg idagenday
ha linteg na Judyo.' 9 Ngem kinagi
manon na timek ha langit, 'Awan
mos ibilang ha madukas i maski
nu anya a ibilang na Dios ha
mappiya,' kon na. 10 Ket nagimet
ito ha namintallu. Sa, neyunek i
ngamin ha langit.

11 "Niyaen, ha iday a mismo
a oras, dinumemat ha bilay a

nagdagusan ko i tallu a lallaki.
Nepaangay kan hidi a mangitugan ha nikan ha ili a Sesareya.
12 Ket inpeta na Espiritu na Dios
a awanak mina umadi a umuseg
ha nidi, maski nu bakkan hidi a
Judyo. Isu, inumusegak ha bilay
na esa a lakay a bakkan a Judyo.
Ni Korneliyo i nagen na. Ket
kinumuyog ha nikan idagende a
annam a agum ko. Taga-Jope
hidi, ket manahod bila hidi ha
ni Jesus. 13 Ket ha ni Korneliyo,
binoyboy na a nagpaenta kan i
esa a anghel ha disalad na bilay
na. Ket kinagi na kan na anghel,
‘Paangayan mo ha ili a Joppe i
tagabu mo a mangalap ha esa a
lallaki a nagen na ni Simon Pedro.
14 Mangitoldu hikuna nu panya
a mesalakan kam ken ngamin a
maghen ha bilay mo,’ kon na kan
na anghel.

15 “Niyaen, idi karrugi ko a
mangitoldu, sinumadap ha nidi i
Espiritu na Dios, a kona bila ha
pinagsaddap na ha nikitam, idi
palungo. 16 Sa ko, nanakam i
kinagi ni Apo Jesus, a ‘Dinom i
pinangbinyag ni Juan ha totolay.
Ngem bakkan ha nikan. I Espiritu
na Apo Dios i pangbinyag ko ha
nikam nokkan,’ kon na.

17 “Niyaen,” kon ni Pedro, “ma-
ganyaak dod? Sigurado a inyatad
na Dios ha nidi a kona ha inyatad
na ha nikitam, idi nagpasakop
kitam ha ni Apo Jesu-Cristu. Isu,
awan ko kaya a mangikemot ha
nidi, ta kayat na Dios a mangiy-
atad.” Ide i binoyboy ni Pedro ha
ilailay na a Judyo.

18 Ket idi nateman di i pinag-
boyboy ni Pedro, awan hidi nag-
bahang, ket nagdeyaw hidi ha
Dios. Kinagi di, “Isu, pinagbabawi
na hidi na Dios, penu pumadas
bila hidi ha biyag a magnanayon,
maski nu bakkan hidi a Judyo,”
kon di.

I Manahod a Hidi ha Ili a Antiokiya

19 Niyaen, idi pinagbuno di
Judyo ha ni Esteban, nalokowan
bila i manahod a hidi. Ket gipu ta
kona hito, nagsinasina hidi. Ket
inumangay i kappal hanggan ha
lugar a Penisiya, ken kappal ha
ili a Sipre, ken kappal ha ili a
Antiokiya. Ket intoldu di i baheta
a megipu ha ni Jesus. Ngem i
Judjudyo la i nangibahetaan di.
20 Ngem atoy i kappal a manahod
a taga-Sipre ken taga-Sirene. Ket
idi dinumemat hidi ha Antiokiya,
intoldu di ha Griego a hidi megipu
ha pagturay ni Apo Jesus. 21 Ket
atoy ha nidi i kaddat na Dios.
Isu, makpal i nanahod ken nag-
pasakop ha ni Apo Jesus. Nana-
hod hidi, maski nu bakkan hidi a
Judyo.

22 Niyaen, idi nabahetaan na
manahod a hidi ha Jerusalem,
pinaangay di i esa a lallaki ha An-
tiokiya a mangenta. I nagen na, ni
Bernabe. 23-24 Idi pinagdemat na,
naragsakan hikuna a makaenta
ha kagbi na Dios ha nidi a man-
ahod. Ta mappiya ni Bernabe,
ket kanayon hikuna a peturayan
ha Espiritu na Dios. Ket napigsa
i panahod na. Ket napapigsa na
hidi ha kakkagi na, a umusoseg
mina hidi ha ni Apo Jesus, ket
magserbe mina hidi ha ni Apo
Jesus ha ngamin a baggi di. Kona
hito i kakkagi ni Bernabe ha nidi.
Ket nenayon paman i makpal a
tolay ha sakop ni Apo Jesus.

25 Ket inumangay ni Bernabe ha
ili a Tarso, penu mageriyok ha
ni Saulo. 26 Idi naeriyokan na,
inyangay na hikuna ha Antiokiya.
Ket naghen hidi ho ha esa a tawen
a nakipagpisan ken nagitoldu ha
makpal a tolay. Ket ha nidi a taga-
Antiokiya a nanahod ha ni Jesus,
hidi i nekaesa a nanagenan ha
Cristiyano.

27 Niyaen, idi tiyempo hito,
dinumemat ha Antiokiya i kap-
pal a mahagpugto a naggipu ha
Jerusalem. 28 Ni Agabo i nagen
na esa, ket tinumaknag hikuna ha
pagmitingan di, ket gipu ha kad-
dat na Espiritu na Dios, inpugto na
a atoy i dakkal a alap a dandani
dan dumemat ha ngamin a lutak.
(Ket nagimet ito idi tiyempo ni
Hari Klaudiyo.) 29 Isu, ninakam na
manahod a hidi a mangipatawed
ha korinat ha kakalan di a man-
ahod a naghen ha Judeya. Ket
inyatad na kada esa ayun ha kaya
na. 30 Sa di, inpatawed i korinat
aye ha panglakayan a hidi ha
kapilya ha Jerusalem. Ni Bernabe
ken ni Saulo i pinangitugan di.

12

Ni Pedro ha Pagbaludan

1 Idi tiyempo hito, atoy i kap-
pal a manahod a linoko ni Hari
Herod. 2 Ket pinaputolan na ni
Santiyago a hekka ni Juan. 3 Idi
naenta ni Herod a naragsakan i
Judyo a hidi, pinadakap na bila ni
Pedro. (Nagimet ito idi Piyesta na
Tinapay a awan ha Lebadura na.)
4 Idi pinadakap na ni Pedro, inpa-
balud na hikuna. Sa na, pinadap-
pon hikuna ha esa pulo ket annam
a sundalu. (Uppat a gurupo hidi.
Taguppat a sundalu ha kada gu-
rupo.) Ket pinanggep ni Herod a
ilapos na ni Pedro nu kobosan na
piyesta, penu ipasaguppang na ha
Judyo a hidi, ket mapatay di mina
ni Pedro. 5 Isu, nebalud ni Pedro
ha pagbaludan. Ngem ha nidi a
manahod, nakangkararag hidi.

6 Idi esa a kallap, kinumillap
ni Pedro ha ballog na duwa a
sundalu. Ket nagakadan hikuna
ha duwa a kawar. Atoy bila i
sundalu a nagdapon ha ruwangan
na pagbaludan. Ket nokkan kaug-
man na, bital dan a pamalak a ila-
pos na mina ni Hari Herod, penu
papappatay na mina ha Judyo
a hidi. 7 Ket bigu la a dinu-
memlag i kuwarto a pagkilapan
ni Pedro, ta atoy i esa a anghel
na Apo Dios a tinumaknag he.
Ket yinagyag na anghel i abigi
ni Pedro a kinakagi na, “Sigida
kas, Pedro, umikat ka dan.” Ket
bigu la a natakneg i kawar ha
kamat ni Pedro. 8 Sa, kinagi na
anghel, “Alan, magbadu ka dan,
ket magsapatos ka.” Ket nagtong-
pal ni Pedro. Ket kinagi manon
na anghel, “Alan agay, magkagay
ka, ket umuseg ha nikan.” 9 Ket
inumuseg ni Pedro ha anghel a
linumapos ha pagbaludan, ngem
awan na nakatandiyan nu tahod
i gimetan na anghel. Ta kagin
na a tagenap la. 10 Naglakad
hidi, ket sinalenan di i nekaesa
a gurupo a sundalu a nagdapon,
sa, nekaduwa a gurupo a sun-
dalu a nagdapon. Sa hidi, dinu-
memat ha ruwangan a utang a
pagsaddappan ha ili. Ket naglukat
i ruwangan, ket linumapos hidi.
Ket naglakad hidi ha karsada, ket
bigu la a inumawan dan i anghel.

11 Sa na, nakatandiyan ni Pe-
dro a awan hikuna nagtagenap.
Kinagi na ha nakam na, “Agay,
tahod a pinaangay na Dios i
anghel na, a mangisalakan ha
nikan ha turay ni Herod ken
ngamin a panggep na Judyo a
hidi,” kon na. 12 Idi nakatandiyan
ni Pedro, nagtulos hikuna ha bilay
di Maria a hena ni Juan Markos.
Ta atoy ayo i makpal a tolay a nag-
pisan a magkararag. 13 Nagtuktuk
ni Pedro ha ruwangan na bilay
di, ket sinalpak na esa a tagabu
a madiket. Ni Roda i nagen na.
14 Nelassin na i timek ni Pedro,
ngem awan na linukatan gipu ha
ragsak na. Binumuyot la hikuna
a mangibaheta a atoy ni Pedro
ha ruwangan. 15 Ket kinagi di,
“Magmaoyung ka wade!” Ngem

inpapilit na a atoy hikuna a tahod.
Ket kinagi di a baka atoy i anghel
na Dios a mahagdapon ha ni Pe-
dro.
16 Niyaen, nagtutuktuk pala ni
Pedro. Idi kallukat di, ket naenta
di a atoy hikuna a tahod, nasbew
hidi. 17 Ngem winahiyan na hidi
a awan mina magkagi. Ket binoy-
boy na nu panya a napalapos na
hikuna na Dios ha pagbaludan. Sa
na, inpeta a ibaheta di mina ito
ha di Santiyago ken agagum di.
Sa hikuna, linumakad ha sabali a
lugar.
18 Idi kaugman na, naliwaliwat
unay i sundalu a hidi, nu hadya ni
Pedro. 19 Pinaeriyok ni Herod ni
Pedro, ngem awan di naeriyokan.
Isu, pinasalodsod na ha sundalu
a hidi a nagdapon. Ket inbon
na a mapatay hidi. Kobosan na,
linumapos ni Herod ha probinsiya
a Judeya, ket naghen hikuna ha ili
a Sesareya.

I Katay ni Herod

20 Niyaen, idi naghen ni Herod
ha ili a Sesareya, atoy a inuman-
gay ha nikuna i esa a gurupo
na tolay a taga-Tiro ken Sidon.
Niyaen, nakaingal ni Herod ha
totolay a taga-Tiro ken Sidon.
Ket nagburibur dod hidi. Ta
pagiyalapan di ha kakkanan di i
paghariyan ni Herod. Isu, pinaki-
ilay di dan ni Blasto, a tagabu ni
Herod a nagturay ha kukuwa na.
Ket kinayat di a makipagtalna ha
ni Herod.
21 Isu, idi pamalak a pangsal-
pak di ha ni Herod, nagtennon
ni Herod ha mangina a tennon.
Ket inumetnod hikuna ha sagup-
pang di ha matangkay a pagetn-
odan na. Ket idi pinagbalikas na,
22 dineydeyaw na tolay a hidi, a
“Bakkan a tolay la hikuna,” kon
di, “ta kona ha Dios i kakkagi
na!” 23 Ket bigu la a pinasaketan
na hikuna na anghel na Dios, ta
awan na pinadeyawan i Dios. Ket
inuhad hikuna hanggan a natay
dan.
24 Ket idi tiyempo hito, nagtutu-
los i kagi na Dios a newaraswaras,
ket kinumakpal i nanahod a hidi.
25 Ket ha ni Bernabe ken ni Saulo,
idi natongpal di i tinawed di
ha Jerusalem, nagsoli hidi. Ket
inkuyog di ni Juan Markos ha ili
a Antiokiya.

13

Mapaangay di Bernabe ken Saulo

1 Niyaen, ha kapilya na man-
ahod a hidi, ha ili a Antiokiya,
atoy i kappal a mahagpugto ken
kappal a mahagidatton ha gu-
rupo di. I nagen di, ni Bern-
abe, ken ni Simyon Mangiset, ken
ni Lusiyo a taga-Sirene, ken ni
Saulo, ken ni Manaen i katalupog
ni Gobernador Herodes. 2 Idi
esa a pamalak, nagpisan hidi
a nagdeydeyaw ha Dios. Ket
pinabiyan di a magkan, penu
makangkararag hidi. Ket in-
peta ha nidi na Espiritu na Dios,
“Piliyan moy ni Bernabe ken ni
Saulo, a ibukod moy hidi, penu
gimetan di i tarabaho a ingayak
ko dan ha nidi,” kon na. 3 Sa
hidi, inumadi pala a magkan, ket
nagtulos hidi a magkararag. Ket
intupo di i kamat di ha ni Bernabe
ken ni Saulo, ket inkararagan di
hidi. Sa di, pinalakad hidi.

Magitoldu Hidi ha Puro a Sipre

4 Pinaangay na dod na Espir-
itu na Dios ni Bernabe ken ni
Saulo. Ket inumangay hidi ha ili
a Selusiya, ket naglugan hidi ha
abang hanggan ha puro a Sipre.
5 Idi kaddemat di ha ili a Salam-
ina, intoldu di i kagi na Dios ha
kapkapilya na Judyo a hidi. Ket
inumuseg bila ni Juan Markos a
nagdaggap ha nidi.
6 Niyaen, naglakadlakad hidi ha
puro a Sipre hanggan ha ili a

Papus. Ket ha Papus, kinettag-
buwan di i esa a Judyo a sala-
mangkero ken aginmahagpugto.
Ni Barjesus i nagen na. 7 Hikuna
i ilay na gobernador na ide a
puro, a ni Sergiyo Paulo, a esa
a malaing a lallaki. Ket nag-
paayag i Gobernador aye ha ni
Bernabe ken ni Saulo, ta kayat
na a magteman ha kagi na Dios.
8 Ngem pinadas na salamangkero
a mangikemot ha nidi. (Elimas
i nagen na salamangkero he, ha
kagi na Griego.) Ket pinadas
na unay a mangsalen ha kagi di
megipu ha ni Jesus, penu awan
manahod i Gobernador. 9 Ngem
ha ni Saulo, (onu Pablo i sangay
na), nagturay manon i Espiritu na
Dios ha baggi na. Ket inaamatan
ni Pablo ni Elimas, 10 a kinagi
na, "Hikaw i kaaheg ni Satanas!
Makangsenti ka ha maski nu anya
a mappiya! Pasig la a madukas i
gimetan mo. Ket kanayon a pakil-
luwan mo i kinatahod na Apo
Dios. 11 Niyaen, dissowan na ka
na kamat na Dios. Ket magbulsak
ka, a awan mo maenta ha maalay
a tiyempo," kon ni Pablo. Ket bigu
la a dinumiklam i pagimata ni
Elimas. Sa hikuna, nagkapotkapot
ha mangkabit mina ha nikuna.
12 Ket idi naenta ni Gobernador i
nagimet aye, nanahod hikuna ha
ni Jesus. Ket nasbew hikuna ha
pagitoldu di megipu ha Apo Dios.

Magitoldu Hidi ha Probinsiya a Pisidiya

13 Sa hidi, linumapos di Pablo
ha ili a Papus, a naglugan hidi ha
bapor hanggan ha ili a Perga, ha
probinsiya a Pampiliya. Ngem idi
kaddemat di ho, sinumina ni Juan
Markos, a nagsoli ha Jerusalem.
14 Ket tinumulos di Pablo ha ili
a Antiokiya, ha probinsiya a Pi-
sidiya. Ket idi Sabado dan, sinum-
dap hidi ha kapilya na Judyo a
makipaggimong.

15 Ket kobosan na pinagbasa di
ha Linteg ni Moyses ken sursurat
na minahagpugto a hidi, pinaayag
na panglakayan a hidi ha di Pablo,
a mangitoldu mina, nu atoy i
kayat di a itoldu. 16 Isu, tinu-
maknag ni Pablo, ket inwahi na
a kayat na a magkagi. Kinagi
na, "Kakabsat a taga-Israel, ken
ilailay ko a taga-Pisidiya a makid-
ios, atoy i kayat ko a ipeta ha
nikam. 17 I Dios a panahodan na
totolay na Israel, hikuna i nangpili
ha minappo tam nikuna. Ket
pinakakpal na hidi, idi naghen
hidi a kona ha ganggannaet ha
bayan a Egipto. Ket pinalapos
na hidi na Dios gipu ha dakkal
a kaddat na. 18 Ket ha lubuk na
uppat a pulo a tawen, inanusan na
hidi ha kakasaw a lugar, a kona
ha maanus a hama a magaben
ha annak na. 19 Ket inabak na i
pitu a bayan ha lugar a Kanaan,
ket inyatad na iday a lutak ha
minappo tam. 20 Ket uppat a gasut
ket lima a pulo a tawen i tiyempo
ito, idi nangrugi hidi a inumangay
ha bayan a Egipto, hanggan inalap
di i bayan a Kanaan.

"Ket pinili na Dios i hukom a
hidi a nagturay ha minappo tam
hanggan ha tiyempo ni Samwel
a minahagpugto. 21 Ket inaged
na minappo tam a hari mina i
magturay ha nidi, kon di. Ket
pinili na Dios i esa a lallaki a nag-
gipu ha kaputotan ni Benjamin.
Ni Saulo i nagen na, a annak ni
Kis. Hikuna i hari na Israel ha
lubuk na uppat a pulo a tawen.
22 Ket inadya na Dios ni Saulo, ket
pinili na ni Dabid a maghari ha
Israel. Ket ide i kinagi na Dios
megipu ha ni Dabid, 'Matalakak
ha ni Dabid, a annak ni Jesse. Ta
hikuna i magtongpal ha ngamin a
pagayatan ko,' kon na Dios."

23 Intulos ni Pablo, "Niyaen,
gipu ha kaputotan ni Dabid,
tinongpal na Dios i kari na, ta

atoy i mahagsalakan ha totolay
na Israel. Ket Jesus i nagen na,
a apo ni Dabid. 24 Idi palungo
na pagdemat ni Jesus, atoy ni
Juan a minahagbinyag ha totolay
na Israel. Ket gipu ha pinagi-
toldu na, pinaggayak na hidi ha
pagdemat ni Jesus. Nagitoldu ni
Juan a magbabawi kitam mina ha
liwaliwat tam, ket magpabinyag
kitam a sumina ha madukas a
ugali tam. 25 Ket idi dandani
a mobos ni Juan i tarabaho na,
kinagi na, 'Kagin moy a hikan i
Cristu a inkari na Dios a magturay
ha nikam, ngem awan man. Ta
dumemat pala nokkan i Cristu,
ket mas matangkay hikuna ngem
ha nikan. Nu ikalanak moy
ha nikuna, awanak ha balle, ta
hikuna i tahod a mangisalakan ha
nikitam,' kon ni Juan."

26 Ket intulos ni Pablo, "Kak-
absat a appo ni Abraham, ken
hikam a makidios, maski nu
bakkan kam a Judyo. Timon
moy bi! Ta pinaangay na Dios
ha nikitam ngamin ide a ba-
heta megipu ha pakesalakanan
tam. 27 Ket niyaen, mepakatandi
ko ha nikam. Ta idi nap-
atay ni Jesus ha Jerusalem, awan
nakatandiyan na Judyo a hidi i
ginimet di. Maski i panglakayan
a hidi, awan di nakatandiyan
a ni Jesus i pakesalakanan tam.
Ket awan di nakatandiyan i kagi
na minahagpugto a hidi, maski
nu basaan di ha kada Sabado.
Ket gipu ta kona hito, natong-
pal malla idagenday a pugto, idi
pinanghukom di ni Jesus, gipu
ta awan di nakatandiyan. Awan
di nakatandiyan a nakatongpal
hidi ha pupugto heya. 28 Ket
maski nu awan ha rason di, in-
aged di ha ni Pilato a ipapatay
na ni Jesus. 29 Ket idi natongpal
i ngamin a pugto a nesurat ha
Libro na Dios megipu ha ni Jesus,
neogsad i bangkay na ha kudos,
ket nelabbang. 30 Ngem pinabiyag
na hikuna na Dios. 31 Ket ha
makpal a pamalak a nagpapaenta
hikuna ha agagum na a inumuseg
ha nikuna, idi naggipu hidi ha
Galileya hanggan ha Jerusalem.
Ket niyaen, hidi i mangpatahod
ha totolay na Israel a minagbiyag
manon ni Jesus.

32 "Niyaen, inumangay kami ha
lugar moy, penu ibaheta mi ide
a Mappiya a Baheta a inkari na
Dios ha minappo tam. 33 Ket
niyaen, tinongpal na ha nikitam a
appo di, ta pinaangay na ni Jesus
a mangisalakan ken magturay ha
nikitam. Ta kona ide a nepugto
ha nekaduwa a Kansiyon na Dios.
Nesurat, a

'Hikaw i anak ko,' kagi na Dios,
'ket ha yenan a pamalak,
ipaenta ko a hikan i hama
mo,' kon na Dios.

34-35 "Ket ide paman i inkari
na Dios megipu ha Cristu, ken
nesurat ha Kakansiyon na Dios.
Inkari na a pabiyagan manon na
Dios ni Cristu, ket awan hikuna
matay manon. Ta nepugto ni
Dabid ha Kakansiyon,

'Awan mo palobusan a mahunot
ha labbang i bangkay na
Kristu,' kon na. Ket nesurat
bila ha Kansiyon na Dios,

'Gimetan ko ha nikaw i ngamin a
inkari ko ha ni Dabid,' kon
na Dios."

36 Ket intulos ni Pablo,
"Kakabsat ko ken ilailay ko,
makatandiyan tam a awan
megipu ha ni Dabid idagende a
kakkagi. Ta natay ni Dabid, idi
natongpal na i biyang na ha Dios
ha iday a tiyempo. Ket nelabbang
i bangkay na ha paglabbangan na
minappo na a hidi. Ket sigurado
a nahunot i bangkay na. 37 Ngem
ha ni Jesus a pinabiyag manon na
Dios, awan mahunot i baggi na.
Ta ni Jesus i Cristu a inkari na
Dios.

38 “Isu, kakabsat ko ken ilailay
ko, ipakatandi ko ha nikam a
mapakawan na Dios i liwaliwat
tam gipu ha ni Jesus. 39 Maski ha
Linteg ni Moyses, awan na kaya
a magpakawan ha liwaliwat tam.
Ngem niyaen, gipu ha ni Jesu-
Cristu, mapakawan i ngamin a
liwat a awan mapakawan gipu ha
Linteg ni Moyses. 40 Isu, kakabsat,
magingat kitam mina, ket awan
mina kitam magulew ha ide a
baheta. Gipu ta, nu magulew ki-
tam, magimet ha nikitam nokkan
a kona ha pugto na Dios a nesurat
na minahagpugto a hidi nikuna.
41 Kinagi na Dios,

‘Entan moy, ta matay kam, hikam
a magulew ha kinatahod.
Ket magsabbew kam mina
ha gimetan ko ha tiyempo
moy. Ta atoy i gimetan ko a
awan moy tahodan. Maski
nu atoy i mangipakatandi
ha nikam, awan moy taho-
dan,’ kon na Dios. ‘Isu,’
tinulos ni Pablo, ‘magingat
kitam mina a awan kitam
magulew ken matay,’ ” kon
ni Pablo.

42 Niyaen, idi linumapos di
Pablo ha kapilya, inawis na to-
tolay a magsoli hidi, a magitoldu
manon nu Sabado. 43 Ket idi
linumapos hidi, atoy i kakpalan
a Judyo ken sabali a totolay a
kasakop di. Ket inumuseg hidi ha
di Pablo a makipaguhon pala. Ket
inyunay di Pablo a magtulos mina
hidi a mangitalak ha Apo Dios ha
biyabiyag di.

44 Niyaen, idi umunod a Sabado,
dandani dan i ngamin a tolay na
ili i dinumemat, penu magteman
ha kagi na Apo Dios. 45 Ngem idi
naenta na Judyo a hidi idagende
a kakpalan, sinumeni hidi. Ket
sentiyan di i kagi ni Pablo. Ket
inulew di ni Jesu-Cristu. 46 Ngem
mas matured i kagi di Pablo ken
Bernabe, a kinagi di, “Masapul a
hikam i palungo a pakatandiyan
mi ha kagi na Dios. Ngem
madiyan moy ito. Isu, niyaen,
hikam i makatandi nu madiyan
moy a magbiyag ha Dios ha mag-
nanayon. Ket niyaen, umangay
kami ha bakkan a hidi a Judyo.
47 Ta kona hito i bon na Dios ha
nikami, a kinagi na,

‘Paangayan ta kam ha totolay a
bakan a Judio, ha maski
nu hadya a lugar, penu
mepakatandi moy ha nidi i
pakesalakanan di,’ kon na
Dios.”

48 Niyaen, idi nateman na ito
na totolay a bakkan a Judyo, na-
gragsak hidi. Ket dineydeyaw di i
kagi na Dios. Ket maski nu heya
ha nidi a pinili na Dios a man-
galap ha biyag na a magnanayon,
hidi i nanahod. 49 Ket nagwaras
i kagi na Apo Dios ha maski nu
hadya ha iday a lugar.

50 Ngem ha nidi a Judyo, sumeni
paman hidi. Ket nagpariribuk
hidi ha matangkay a lallallaki
a taga-Antiokiya ken kappal a
mabaknang a babbey a makidios.
Ket nangrugi hidi ha pinangloko
di ha di Pablo ken Bernabe, a
pinalapos di hidi ha iday a lu-
gar. 51 Ket idi linumapos di Pablo,
pinagpagan di i tapok ha tikad
di, a kona ha tiplad a pangpaenta
ha Judyo a hidi a nagliwat hidi,
a minadiyan di i paghariyan na
Dios. Sa, tinumulos di Pablo
a maglakad, hanggan ha ili a
Ikoniyo. 52 Ket ha nidi a nanahod
a nagwarak ha Antiokiya, per-
permi i ragsak di ken pinagagum
na Espiritu na Dios ha nidi.

14

Di Pablo ha Ili a Ikoniyo

1 Ket kona bila hito i nagimet
ha ili a Ikoniyo. Ta inumangay
di Pablo ha kapilya na Judyo a
hidi. Ket nagitoldu hidi hanggan
atoy bila hito i nanahod a makpal

a Judyo, ken maski Griego a hidi
a bakkan a Judyo. 2 Ngem atoy
bila i Judyo a hidi a nagmadi
a manahod ha ni Jesus. Ket
pinaingal di i nakam na totolay a
bakkan a Judyo, a mangsenti ha
nidi a manahod. 3 Ngem uray nu
kona hito, maalay pala a tinumu-
los di Pablo a nagitoldu megipu
ha ni Jesus. Ket pinatahodan na
Dios i kagi di megipu ha kagbi
na. Ta inyatad na i kaddat na a
panggimet di ha milamilagro ken
pangpatahod. 4 Ket nasinasina i
tolay a hidi ha iday a ili. Ta atoy
i kappal a inumuseg ha Judyo a
hidi. Ket atoy i kappal a inumuseg
ha apostol a hidi, di Pablo.
5 Niyaen, nakipaggammong i
Judyo a hidi ken hidi a bakkan
a Judyo ken kapkapitan di. Ket
ninakam di a palokowan di ni
Pablo ken ni Bernabe, a bisagan
di mina hidi. 6-7 Idi nabahetaan di
Pablo, binumuyot hidi ha probin-
siya a Likaoniya. Ket nagitoldu
hidi megipu ha ni Jesus ha il-ili
ayo, ha Listra, ken Derbe, ken
barbaryo na lugar hito.

Di Pablo ha Ili a Listra

8 Ha ili a Listra, atoy i lal-
laki a nakangetnod, ta pinilay
i tikatikad na. Awan hikuna
nakalakad nangrugi idi pinake-
nak na. 9 Idi nagteman hikuna
ha kagi ni Pablo, tinahod na. Ket
nakatandiyan ni Pablo a atoy ha
napilay aye i panahod a make-
salakan ha baggi na ha kasasaad
na. Isu, inaamatan ni Pablo, 10 a
kinagi na ha napigsa, “Tumaknag
ka dan.” Sa, linumakbong i lallaki
aye, ket tulos, nakalakad dan.
11 Idi naenta na kakpalan i
ginimet ni Pablo, kagin di a didios
hidi ni Bernabe ken ni Pablo. Ket
kinagi di ha bukod di a kagi a
Likaoniya, “Inumugsad idende a
duwa a Dios, a nagbalin hidi a
tolay!” kon di. 12 Ket pinanagenan
di ni Bernabe ha nagen na Dios
di a Seus. Ket pinanagenan di
ni Pablo ha nagen na Dios di
a Jermes, ni Pablo i malaing a
magbalikas.

Ngem ha di Pablo, awan
di ito nakatandiyan, ta awan
di nakatandiyan i kakkagi a
Likaoniyan. 13 Ket ha iday a ili,
atoy i pagkararagan di ha didios
a Seus, ha ruwangan na ili. Ket
atoy bila i padi a nagserbe ha
didios a Seus. Ket ide a padi i
nangalap ha kappal a baka ken
makpal a budak, ket linaged na
hidi ha ruwangan na ili. Ta kayat
na padi aye ken kakpalan ha ili
a mangwagah ha ni Pablo ken ni
Bernabe.
14 Niyaen idi nakatandiyan ito
di Bernabe ken Pablo, pinisad
di i tennon di, ket binumuyot
hidi a nagdulaw ha kakpalan aye,
15 “Agay! Awan kam magkona
hito! Tolay kami dalla, a kakalan
moy! Dinumemat kami penu
mebaheta mi i Mappiya a Baheta
megipu ha ni Jesus. Kayat takam
a paggimak ha panahod moy ha
didios a awan ha serserbe. Ket
tahodan moy mina i tahod a Dios
a kebbiyag. Hikuna i naggimet ha
lutak, ken langit, ken diget, ken
ngamin a magbiyag. 16 Nikuna,
pinabiyan na Dios a maggimet ki-
tam ha maski nu anya a madukas
a kayat tam. 17 Ngem maski
nu kona hito a kinadukas tam,
kanayon na kitam inatdinan ha
mappiya a bagbagay a pangpata-
hod mina a hikuna i tahod a
Apo Dios. Halimbawa: hikuna i
mangiyatad ha nikitam ha uden.
Hikuna i magpatubu ha mula tam.
Hikuna i mangatad ha kakanan
ken ragsak, penu mapha i nakam
tam,” kon di Pablo. 18 Ngem uray
nu kona hito i kinagi di, narigatan
di Pablo a nangsalen ha nidi a
kayat a magwagah.
19 Idi naghen pala di Pablo ha
Listra, atoy a dinumemat i kap-

pal a Judyo a nagkasenti nikuna
ha Antiokiya-Pisidiya ken Ikoniyo.
Ket nagparibuk hidi ha totolay ha
Listra hanggan a binisag di ni
Pablo. Sa di, linaged i baggi na ha
lapos na ili, ta kagin di a minatay
dan. 20 Ngem idi linebut na man-
ahod a hidi i baggi na, inumikat
hikuna. Ket tulos, sinumoli ha ili.
Ket kaugman na, inumangay di
Pablo ken Bernabe ha ili a Derbe.

I Pagsoli di Pablo ken Bernabe ha Antiokiya, ha Siriya

21 Niyaen, nagitoldu pala hidi
ha ili a Derbe megipu ha ni Je-
sus. Ket pinatahodan di i mak-
pal a tolay a umuseg ha ni Je-
sus. Kobosan na, nagsoli hidi
ha Listra ken Ikoniyo hanggan ha
Antiokiya-Pisidiya. 22 Nagitoltoldu
hidi ha kada ili. Ket pinapigsa di i
panahod na manahod a hidi. Ket
inpeta di a magtulos mina hidi a
umuseg ha panahod di ha Dios.
Kinagi di, “Masapul a magattam
kitam ha makpal a rigrigat, nu
magpasakop kitam ha paghariyan
na Dios,” kon di Pablo. 23 Ket
ha kada kapilya na manahod a
hidi, pinili di Pablo i kappal a
lakay a mangitulos ha pagitoldu di
ha kapkapilya. Ket idi pinagpili
di ha kona hito, pinabiyan di a
magkan, a nakangkararag hidi.
Sadi, kinagi, “I Apo Cristu a pana-
hodan moy, hikuna i magdapon
ha nikam niyaen.”

24 Idi tinumulos di Pablo ha
lugar a Pisidiya, dinumemat hidi
ha lugar a Pampiliya. 25 Ket
nagitoldu hidi ha kagi na Dios
ha ili a Perga. Sa hidi, nagusog
hanggan ha ili a Ataliya. 26 Ha
Ataliya, naglugan hidi ha abang a
nagsoli ha ili di a Antiokiya, ha
probinsiya a Siriya. Ta Antiokiya
i nangrugiyan di, idi inkararagan
na hidi na manmanahod. Ket
niyaen, natongpal di Pablo ken
Bernabe i tarabaho di, gipu ha
kagbi na Dios.

27 Idi kaddemat di Pablo ha
Antiokiya, pinaayag di a makipag-
pisan i manahod a hidi. Ket binoy-
boy di Pablo i ngamin a ginimet na
Dios gipu ha nidi. Ket binoyboy di
nu panya a nepakatandi na Dios
ha sabasabali a tolay, maski ha
tolay a bakkan a Judyo, a mabalin
di bila a manahod ha ni Jesu-
Cristu, kon di.

28 Ket naalay pala a nakipaghen
di Pablo ha nidi a manahod ha
Antiokiya.

15

I Pagmiting di Apostol ha Jerusalem

1 Niyaen, idi tiyempo hito, atoy
i kappal a lallaki a inumangay ha
Antiokiya a naggipu ha Jerusalem,
ha probinsiya a Judeya. Ket madi
i pinagitoldu di ha manmanahod
a hidi, a awan kan mekusto nu
manahod la hidi ha ni Jesu-Cristu.
Ta masapul di kan a magpasakop
ha Linteg ni Moyses. Ket nu
magpasakop hidi, masapul di a
magpakugit, kon na kan. Ket nu
awan hidi magpasakop, awan hidi
mesalakan ha pagparusa na Apo
Dios nokkan, kon di. 2 Ngem ha
ni Pablo ken ni Bernabe, permi
i pinaketabbegan di ha nagitoldu
ha kona hay a liwat. Ket ninakam
na totolay ha kapilya a salodsodan
di mina i apostol ken panglakayan
a hidi ha Jerusalem. Isu, pinaan-
gay di ni Pablo ken ni Bernabe
ken kappal pala a taga-Antiokiya,
penu magsalodsod hidi.

3 Idi inyatad na manahod a hidi
i kasapulan di Pablo, linumakad
hidi, a humuhuyot hidi ha
kapkapilya na manmanahod
ha probinsiya a Penisiya ken
Samariya. Ket binoyboy di
megipu ha totolay a bigu a
manahod, maski nu bakkan hidi
a Judyo, ket nu panya a insulet
di i madukas a ugali di, penu
magpasakop ha ni Jesu-Cristu. Ket

ha nidi a manahod, naragsakan
hidi gipu ta ide a baheta.
4 Idi kaddemat di Pablo ha
Jerusalem, rinespitar na apos-
tol ken panglakayan a hidi, ken
ngamin a manmanahod. Ket
binoyboy ni Pablo i ngamin a
ginimet na Dios gipu ha nidi. 5 Ket
atoy bila ho i kappal a Pariseyo
a manahod ha ni Jesus. Ngem
maski nu manahod hidi, kagin di
a awan kusto nu manahod la hidi.
Kagin di a masapul bila a umuseg
hidi ha Linteg ni Moyses. Ket
kinagi di, "Ha denday a bigu a
manahod, bakkan hidi a Judyo.
Isu, masapul a pakugit tam hidi,
ket bonan tam a usegan di i Linteg
ni Moyses," kon na Pariseyo a hidi.
6 Ket nakipaggammong i apa-
postol ken panglakayan a hidi,
a naguhonan di ide a problema.
7 Naalay i pinakipagtabbeg di,
hanggan tinumaknag ni Pedro, a
kinagi na, "Kakabsat, katandi moy
a idi palungo, pinili na ak na
Dios, ha gurupo tam aye, penu
mebaheta ko ha totolay a bakkan
a Judyo megipu ha ni Jesu-Cristu.
Ta kayat na Dios a manahod hidi.
8 Ket hikuna a mismo i nang-
patahod ha nikitam a giniwat na
bila i bakkan a hidi a Judyo. Ta
inatdnidan na hidi ha Espiritu na,
a kona idi pinangiyatad na ha
nikitam. Dios i makatandi ha
nakam na maski nu heya a tolay.
9 Ket napatahod na a awan ha
kasabaliyan di ha nikitam a Judyo.
Ta awan ha liwat di, a pinakawan
na bila hidi gipu ha panahod di ha
ni Jesu-Cristu.
10 "Isu, nu pilitan tam hidi a
magtongpal ha Linteg ni Moyses,
magpilit kitam ha Dios. Kayat
moy dod maenta nu mapaenglan
moy i Dios? Awan mina agay!
Maski hikitam ken minappo tam,
awan tam kaya a magtongpal ha
Linteg ni Moyses. 11 Imbes na,
manahod la kitam, ket mesalakan
kitam gipu ha kagbi ni Apo Je-
sus. Ket kona bila hito ha nidi a
bakkan a Judyo," kon ni Pedro.
12 Niyaen, nagulimek hidi
ngamin, a nagteman hidi ha boy-
boy di Bernabe ken Pablo megipu
ha milamilagro ken ngamin a
pangpatahod a ginimet na Dios
gipu ha nidi, idi tinolduwan di i
totolay a bakkan a Judyo.
13 Kobosan na, kinagi ni
Santiyago, "Kakabsat, temananak
moy bi. 14 Nepakatandi ni Simon
Pedro nu panya a kinagbiyan na
Dios i totolay a bakkan a Judyo,
penu atoy bila ha nidi i kappal
a mebilang ha totolay na Dios.
15 Ket umayun bila ito ha nepugto
na minahagpugto a hidi. Ta
insurat di,
16 'Magsoliyak nokkan,' kagi na
Dios, 'ket pappiyaan ko
manon i paghariyan ni
Dabid a nasinasina. Ket
paghariyan ko i esa a apo
na,
17 penu ayagan na ak na toto-
lay a bakkan a Judyo, hidi
ngamin a napili ko.
18 Ito i kinagi na Apo Dios a
nagpanggep ha ngamin a
gimet na, nangrugi nikuna
a naalay dan,' kon na Libro
na Dios.
19 "Isu," kinagi ni Santiyago, "Ha
nakam ko, mappiya nu awan tam
parigatan i bakkan a hidi a Judyo
a magayag ha Apo Dios. Awan
tam hidi pilitan a umaheg ha ugali
tam a Judyo. 20 Imbes na, suratan
tam mina hidi, ket ipakatandi tam
i ugali tam. Isurat tam a awan
mina hidi magkan ha kanan a
newagah ha didiosen, ket awan
mina hidi makikamegos, ket awan
mina hidi magkan ha digi onu
pilas a madigi. 21 Isurat tam mina
idende a bon ni Moyses, penu
awan hidi makapasaket ha nakam
na Judyo a hidi. Ta magtiteman i
Judjudyo ha ngamin a ili ha inbon

ni Moyses. Ket makpal dan a
tawen i pinagitoldu na Judjudyo
megipu ha dagende a inbon na.
Kada Sabado i pagitoldu di ha
kapkapilya tam. Ket mapasaketan
i nakam tam a Judyo nu mesenti
i pinagitoldu ni Moyses," kon ni
Santiyago ha agagum na.

I Surat na Apostol a Hidi ha Nidi a Bakkan a Judyo

22 Ket ha nidi a apostol,
ken ngamin a manahod ken
panglakayan a hidi, inoni di i
kagi ni Santiyago. Ket ninakam
di a piliyan di mina i duwa a
lallaki ha gurupo di, a umuseg ha
di Pablo ken Bernabe a sumoli
ha Antiokiya. Ket pinili di ni
Judas Barsabas, ken ni Silas. Ta
mappiya i nakam na ngamin a
tolay ha nidi duwa. 23 Sa di,
pinaangay hidi ken ide a surat.
Insurat di,

"Ha nikam a kakabsat mi, hikami
a apostol, ken panglakayen
na Kapilya aye, kayat mi
a magsalpak ha nikam a
bakan a Judio a maghen ha
Antiokiya, ken Siriya, ken
Silisiya.

24 Nabahetaan mi a atoy i kappal
a kasakop mi he a linu-
makad ha nikami, a inu-
mangay hidi ha nikam. Ket
riniribuk di kan i nakam
moy. Ngem ha kinatahod
na, awan mi hidi pinaan-
gay.

25-27 Isu, nakipaggammong kami
megipu ha pinagitoldu di
a madi. Ket nagesesa i
nakam mi a paangayan mi
mina i duwa a agagum mi,
a makapakatandi ha nikam
ha tahod, a kona ha sin-
urat mi ha surat aye. I
nagen di, ni Judas Barsabas
ken ni Silas. Pakuyugan
mi hidi ha ilailay tam a
ni Bernabe ken ni Pablo.
Mapagtalkan hidi, a naat-
tam di i makpal a rigrigat,
hanggan dandani a matay,
gipu ha pinagserbe di ha ni
Jesu-Cristu, a Happo tam.

28 Tineman mi dan ha Espiritu
na Dios a awan mi kam
pilitan a umuseg ha ugali
mi. Basta ipakatandi mi
ha nikam idagende a linteg
a masapul a usegan tam
ngamin.

29 Masapul a awan kam magkan
ha kanan a newagah ha did-
iosen. Ket masapul a awan
kam makikamegos. Ket
awan kam magkan ha digi,
onu pilas a madigi. Ket nu
umuseg kam ha dagende a
linteg, kuston. Ito la i kayat
mi a ipeta ha nikam. Awan
dan."

30 Isu, napalakad di Pablo ha
Antiokiya. Idi pagdemat di,
pinapisan di i ngamin a manahod,
ket ingiwat di i surat aye. 31 Idi
pinakabasa di, nagragsak hidi ha
kakkagi na surat aye, ta mappiya i
balakad na, a awan hidi mapilitan
a magpasakop ha ugali na Judyo a
hidi. 32 Ket ha ni Judas Barsabas
ken ni Silas, mahagpugto bila hidi.
Ket nagtulos hidi ha naalay a
nagkagi ha kakkagi na Dios. Ket
pinatured di ken pinapigsa di i
panahod na tolay a hidi a bakkan
a Judyo.

33 Kobosan na naalay, nagsoli di
Judas Barsabas ha gurupo di ha
Jerusalem. Ket kinagi na kakabsat
a taga-Antiokiya, "Aguman kam
na Dios ha paglakad moy."

35 Ket ha ni Pablo ken ni Bern-
abe, naghen pala hidi ha An-
tiokiya. Ket naalay pala a nagi-
toldu hidi ha kagi na Dios. Ket
atoy bila i makpal a agum di a
nagitoldutoldu bila.

Magsina ni Pablo ken ni Bernabe

36 Niyaen, idi kobosan na kappal
a pamalak, kinagi ni Pablo ha
ni Bernabe, “Magsoli kita mina
a magpasiyal ha manahod a hidi
ha kada ili a nagtolduwan ta ha
kagi na Apo Jesus. Ket maenta
ta mina nu panya i kasasaad
di,” kon ni Pablo. 37 Ket ha ni
Bernabe, kayat na a ikuyog di ni
Juan Markos. 38 Ngem madiyan
ni Pablo a ikuyog, ta nikuna
nekaesa a pinaglakad di, sinu-
moli ni Juan Markos idi pinagde-
mat di ha probinsiya a Pampiliya,
a awan hikuna tinumulos ha
tarabaho di. 39 Ket gipu ta kona
hito, nagtabbegan hidi hanggan
a nagsina hidi. Ket inkuyog ni
Bernabe ni Markos, ket naglugan
hidi ha barko hanggan ha puro
a Sipre. 40 Ket pinili ni Pablo ni
Silas, ket linumakad hidi. Ket ha
nidi a manahod a taga-Antiokiya,
nagikararagan hidi a magagum
mina i kagbi na Dios ha di Pablo,
ha paglakad di. 41 Ket naglakad-
lakad hidi ha ngamin a probinsiya
ha Siriya ken ha Silisiya, a nag-
pasiyal hidi ha nidi a manahod.
Ket pinapigsa di i kapkapilya ayo
gipu ha pagitoldu di.

16

Ikuyog di Pablo ni Timoteyo

1 Inumangay di Pablo ha il-ili a
Derbe ken Listra. Ket atoy ayo i
lallaki a manahod ha ni Jesus. Ni
Timoteo i nagen na. Judyo i hena
na, ket manahod bila hikuna ha ni
Jesus. Ngem Griego i hama na. Isu
a awan a napakugit ni Timoteo,
ta bakkan a Judyo i hama na.
2 Mappiya i pagkagikagiyan na
ngamin a manahod a naghen ha
Listra ken Ikoniyo megipu ha ni
Timoteo. 3 Ket kayat ni Pablo
a ikuyog na ni Timoteo. Ngem
gipu ta nakatandiyan na Judyo
a hidi a baka Judyo i hama na,
pinakugit ni Pablo ni Timoteo. Ket
inumuseg hidi ha ugali na Judyo
a kona hito, penu awan di hidi
pagtallekodan ha angayan di a
rugrugar na Judyo a hidi.
4 Idi naglakadlakad di Pablo ha
il-ili ayo, inyangay di bila i surat
a taga apostol ken panglakayan
a hidi ha Jerusalem. Ket in-
pakatandi di iday a surat ha man-
ahod a hidi a bakkan a Judyo. Ket
nepakatandi di nu panya i pag-
nakam na Judyo, ket panya mina a
umuseg i bakkan a Judyo ha kap-
pal a linteg na Judyo. Ngem awan
kan hidi mapilitan a umuseg ha
ngamin a linteg. 5 Ket gipu ta kona
hito, pinumigsa i panahod di ha
kada kapilya ayo. Ket kinumakpal
hidi a nenayon ha kapkapilya ho,
ha kada pamalak.

Pagtagenapan na Dios ni Pablo

6 Nagtulos di Pablo ha luglu-
gar a Pirgiya ken Galasiya, ngem
inkemot na hidi na Espiritu na
Dios, a awan na hidi palobusan
a magitoldu ha kagi na Dios ha
probinsiya a Asia. 7 Ket kona bila
hito idi nakaabot hidi ha Misiya.
Pinadas di a umangay ha probin-
siya a Bitiniya. Ngem awan na
hidi pinalobusan na Espiritu ni
Jesus. 8 Nagdiretso dod hidi a
tinumaleb ha Misiya, ket nagtulos
hidi ha ili a Troas, ha kalipat
na. 9 Idi kallap dan, pinagtagenap
na Dios ni Pablo. Ket naenta
na i esa a lallaki a tumaknag,
a taga probinsiya a Masedonia.
Ket nakeged hikuna a, “Umangay
ka bi, umahabes ha nikami ha
Masedonia aye, a daggapan mo
bi kami,” kon na. 10 Ket dagus i
pageriyok mi ha barko a paglugan
mi, a umahabes ha Masedonia. Ta
nakatandiyan mi a kayat na Dios
a umangay kami, a magitoldu ha
Mappiya a Baheta megipu ha ni
Apo Jesus.

I Panahod ni Lidiya ha Ili a Pilipos, ha Masedoniya

11 Niyaen, naglugan kami ha
barko, a naggipu ha Troas, hang-
gan ha puro a Samotrasiya. Sa,
kaugman na, nagtulos kami ha ili
a Neyapolis. 12 Kaakdet mi ha
he, ket inumangay kami ha ili a
Pilipos. Ito i kadakkalan a ili
ha lugar ho, ket kukuwa na Hari
na Roma. Naghen kami hito ha
kappal a pamalak. 13 Idi Sabado,
linumapos kami ha ili, a inuman-
gay ha karayan, ta nakaman mi
a atoy hay wade i pagkararagan
na Judyo a hidi. Ket tahod a
atoy hay i kappal a babbey a
nakipaggammong. Ket nagitoldu
kami ha nidi. 14 Niyaen, atoy ha
nidi a nagtiteman i esa a babbey
a taga-Tiyatira. Ni Lidiya i nagen
na. I tarabaho na i mahaglako ha
kundiman. Makidios hikuna, ket
idi nateman na i kakkagi ni Pablo,
inyatad na Dios i pakakatandi na,
ket nanahod hikuna. 15 Isu, in-
pabinyag na i baggi na ken hidi a
kabilay na, ta manahod bila hidi.
Kobosan na, inawis na kami, “Nu
ibilangak moy a esa a manahod
ha ni Apo Jesus, magdagus kam ha
bilay mi.” Kona hito i pinagpilit na
a nagdagus kami ha bilay di.

Ha Pagbaludan ha Ili a Pilipos

16 Idi esa a pamalak, inumangay
kami ha pagkararagan na Judyo,
ket naenta na kami na esa a
madiket a tagabu. Makapugto
hikuna, ta keddemonyo. Ket
nakaalap i makingtagabu ha mak-
pal a korinat, gipu ha kaddat a
pagpugto na. 17 Ket inumunod-
unod hikuna ha nikami ni Pablo,
a indulaw na, “Atoy he idagende
a lallaki a magserbe ha Dios
a Katangkayan! Mepakatandi
di ha nikam nu panya kam a
mesalakan ha liwaliwat moy,” kon
na. 18 Kona hito i ginimigimet na
ha makpal a pamalak, hanggan a
naunga ni Pablo. Ket sinuleg na i
madiket heya, a kinagi na ha iday
a madukas a espiritu, “Gipu ha
turay ni Jesu-Cristu, ibon ta ka a
lumapos ka ha ide a madiket,” kon
ni Pablo. Ket bigu la a linumapos i
dimonyo ha baggi na madiket aye.

19 Ngem idi nakatandiyan di
makingtagabu a linumapos i di-
monyo a pangpugto na, ket awan
hidi makaalap ha korinat, agay,
naingal hidi unay. Dinakap di ni
Pablo ken ni Silas, ket linaged di
hidi ha sentro na ili, ha konsihal a
hidi a taga-Roma. 20 Insaguppang
di hidi ha opisiyales, a kinagi
di, “Judyo idende a lallaki. Ket
magriribuk hidi ha ili tam aye
gipu ha pagitoldu di. 21 Magitoldu
hidi ha ugali a magsenti ha lin-
teg tam. Romano kitam, ket
awan kitam mina umuseg ha ugali
di, onu umunod ha nidi,” kon
di. 22 Pati i kakpalan a hidi ho,
nakipagsenti bila hidi ha ni Pablo
ken ni Silas. Ket pinapisad di
konsihal i tennon di Pablo a pin-
aubiyan di ken pinasephatan di
hidi. 23 Kobosan na pinakasephat
di unay, pinebalud di hidi. Ket
inbon di ha guwardiya a daponan
na hidi a perpermi. 24 I guwardiya
aye, insadap na hidi ha madisalad
a kuwarto ha pagbaludan, ket
ingakad na i tikad di ha sallat na
duwa a tabla a madaggi.

25 Niyaen, idi lubuk na kallap
he, nagkarkararag di Pablo ken
Silas, ket nagkansiyon hidi ha
Dios. Ket nagtiteman i sabali a
balud a hidi. 26 Ket bigu la a
atoy i ginggined a napigsa. Ket
nagyagyag i ngamin a pagbalu-
dan. I ruwangan a hidi, linu-
mukat hidi ngamin. Ket naadya
i tabla ken gakad a hidi ha
ngamin a balud. 27 Linumukag
i guwardiya, ket idi naenta na
a nelukat i ruwangan a hidi,
sinakrot na i sundang na, ket
dandani a magmunas. Ta ka-
gin na a binumuyot i balud a

hidi. 28 Ngem inayag ni Pablo,
“Awan mo bakalan i baggi mo!
Atoy kami ngamin!” 29 Ket nag-
paalap i guwardiya ha silaw.
Ket nagsigida hikuna a sumadap,
a hinumakab a nagyagyag ha
saguppang di Pablo. 30 Ket inla-
pos na hidi, a kinagi na, “Appo,
anya mina i gimetan ko, penu
mesalakanak ha pagparusa na
Dios?” 31 Ket tinabbeg di Pablo,
“Nu manahod ka ha ni Apo Jesus,
mesalakan ka, hikaw ken pam-
ilya mo bila, nu manahod bila
hidi.” 32 Sa, inpakatandi di Pablo
i kagi na Dios ha nikuna ken ha
ngamin a naghen ha bilay na.
33 Ket idi kallap pala, inugisan na
guwardiya i talitalingo di Pablo.
Tulos, nabinyagan hikuna ken
ngamin a pamilya na. 34 Sa na,
intugan ni Pablo ken ni Silas ha
bilay na, ket pinakan na hidi. Ket
nagragsak unay i guwardiya aye
ken pamilya na, ta nanahod hidi
ha Dios.

35 Kaugman na, pinaangay di
konsihal i pulis a hidi ha pagbalu-
dan a palaposan di mina di Pablo.
36 Isu, kinagi na guwardiya ha ni
Pablo, “Inbon na konsihal a hidi a
mapalobusan kam. Isu a lumakad
kamon. Kad moy dan a sitatalna,”
kon na.

37 Ngem kinagi ni Pablo ha
pulis a hidi, “Awan kami lumakad.
Apay a pinasephat di kami ha
saguppang na ngamin ha ili, ket
pinebalud di kami, maski awan
ha liwat mi. Ket Romano kami
bi! Ngem niyaen, kayat di kami
a palaposan ha nalimid. Agay,
awan! Ta katandi mi i linteg na
Roma, a awan a mabalin a balu-
dan di i esa a tolay a taga-Roma,
nu awan pala ha pakiuhonan na
ken opisiyales a taga-Roma. Isu,
umangay he hidi a konsihal a
nagpabalud ha nikami. Ket hidi
mina i magpalapos ha nikami,”
kon ni Pablo.

38 Niyaen, idi inbaheta na pulis
ha konsihal a hidi a Romano kan
ni Pablo ken ni Silas, kinuman-
teng hidi unay. Ta dakkal ide a
liwat di, ket dakkal i parusa ha
magkona hito ha esa a Romano.
39 Isu, inumangay i konsihal a hidi
a umaged ha di Pablo a luma-
pos mina hidi. Ket inlapos di
hidi ha pagbaludan, ket inaged
di a lumapos mina di Pablo ha
ili. 40 Isu a linumapos hidi, ket
linumakad hidi ha bilay di Lidiya.
Ket nagpasiyal hidi ha manahod a
hidi. Ket binalakadan di hidi, a
pinigsaan di i panahod di. Sa di,
linakadan iday a ili.

17

I Riribuk ha Ili a Tesalonika

1 Linalakad di Pablo ken Silas ha
il-ili a Ampipolis ken Apoloniya,
ket dinumemat hidi ha ili a Tesa-
lonika. Atoy hay i kapilya na
Judyo. 2 Ket inumangay ni Pablo
ha kapilya na Judyo, a kona ha
ugali na. Ket nagitoldu hikuna
ha Judyo a hidi ha ide a kapilya
ha tallu a sabado. 3 Inbasa na i
kagi na Dios a pinangpakatandi
na ken pinangpatahod na ha nidi,
a masapul a narigrigatan i Cristu
ken natay, sa, minagbiyag manon.
Ket kinagi ni Pablo, “Ide ni Jesus
a ibaheta ko ha nikam, hikuna i
Cristu a pinili na Dios a maghari
ken mahagisalakan,” kon ni Pablo.

4 Ket atoy i kappal a Judyo a
nanahod ha kinagi ni Pablo. Ket
nakiuseg hidi ha ni Pablo ken
ni Silas. Ket kona bila hito ha
makpal a Griego a makidios ken
makpal a babbey a matangkay ha
iday a ili. 5 Ngem sinumeni i Judyo
a hidi a awan a nanahod. Ket
nagpisan hidi ha kappal a lallaki
a madukas ken madadaya a pan-
griribuk di ha kakpalan ho. Isu a
nagriribuk hidi, ket dinangpihan
di i bilay ni Jason, ta ineriyok di ni
Pablo ken ni Silas. Ta kayat di hidi
a ipasaguppang ha tolay a hidi ho.

6 Ngem idi awan di naeriyokan,
dinakap di ni Jason ken kappal
a agum na a manmanahod, ket
ginuyod di hidi ha saguppang na
opisiyales na ili. Inrangsit di,
“Dinumemat ha ili tam i lallallaki
a mangriribuk ha maski nu hadya
a angayan di. 7 Ket ni Jason aye i
nagpadagus ha nidi a maghen ha
bilay na. Nagliwat hidi ha ngamin
a linteg na hari tam ha Roma, ta
itoldu di a atoy i sabali a hari
a managenan ha Jesus,” kon di.
8 Ket gipu ha dende a kakkagi na
mahagsileng, riniribuk di i nakam
na opisiyales ken kakpalan a to-
lay. 9 Ket pinagpiyensa di ni Jason
ken agagum na ha korinat, sa di,
pinalobusan hidi a lumakad.

Di Pablo ha Ili a Bereya

10 Idi kallap heya, inpaangay
na manmanahod ni Pablo ken
ni Silas ha ili a Bereya. Idi
pagdemat di, inumangay hidi ha
kapilya na Judyo. 11 Mas mappiya
i pagnakanakam na Judyo a hidi
a taga-Bereya ngem nidi a taga-
Tesalonika. Ta nagaget hidi a
magteman ha kagi ni Pablo. Ket
kada pamalak a inadal di i Libro
na Dios, penu makatandiyan di
nu tahod i kinagi ni Pablo onu
madi. 12 Isu a kinumakpal i Judyo
a hidi a nanahod ken makpal bila
i Griego a hidi, pati i babbey a hidi
a matangkay ken lallaki a hidi.
13 Ngem naingal i Judyo a hidi a
taga-Tesalonika, idi nabahetaan di
a magitoldu ni Pablo ha kagi na
Dios ha Bereya. Ket tinumagu-
bet hidi. Ket pinaingal di, ket
riniribuk di manon i kakpalan a
tolay ha Bereya.

14 Ket dagus a nangitugan i
manahod a hidi ha ni Pablo ha
baybay. Ngem nagwarak ni Silas
ken ni Timoteo ha Bereya. 15 Ket
kinumuyog i nangitugan a hidi
hanggan ha ili a Atenas. Sa hidi,
nagsoli ha Bereya. Ket inpeta ni
Pablo a umunod mina ni Silas ken
ni Timoteo ha sigida.

16 Niyaen, ha ili a Atenas, idi
naguray ni Pablo ha ni Silas ken
ni Timoteo, atoy i naenta na a
nagpasaket ha nakam na. Ta
makpal i didiosen di a pagwaga-
han di ha iday a ili. 17 Isu a
inumangay hikuna ha kapilya na
Judyo a makipaguhon ha Judyo a
hidi ken hidi a bakkan a Judyo
a makidios. Ket kada pamalak,
inumangay hikuna ha sentro na ili
a makipagtabbegan ha maski nu
heya a magteman.

18 Ket atoy bila i kappal a mae-
stro a nakipagtabbeg ha ni Pablo.
Bakan hidi a Judyo. Griego hidi.
Ha kappal, napanagenan hidi ha
Epikureyo. Ket atoy bila kappal a
napanagenan ha Estoiko. Griego
bila hidi. Ket linimalimad di ni
Pablo. Kinagi na kappal, “Anya
i salsalawasawan na lalaki aye
a aginmamaestro?” Ket kinagi
na kappal, “Mangitoldu hikuna
megipu ha sabali a didiyos a taga
sabali a bayan,” kon di. Ta awan
di nakatandiyan i pinagitoldu ni
Pablo megipu ha ni Jesus, ken
pinagbiyag na manon.

19 Isu, inawis di, ket intu-
gan di ni Pablo a magitoldu ha
pagpisanan di, a managenan ha
“Areyopago”. Kinagi di, “Kayat
mi a makatandiyan ide a bigu a
pagitoldu mo. 20 Ipakatandi mo
bi, ta niyaen la a mateman mi
i pagitoldu a kona hay,” kon na
totolay a taga-Atenas. 21 (Kona
hito i ugali na totolay a naghen ha
Atenas. Kanayon hidi a nagiba-
heta ken nakangteman ha maski
nu anya a pagkakagi a bigu.)

22 Isu, tinumaknag ni Pablo ha
saguppang na Areyopago, ket ki-
nagi na, “Hikam a lallaki a taga-
Atenas, katandi ko a magdeyaw
kam ha makpal a didios. 23 Ta
idi pinaglakad ko ha ili moy,

naenta ko a makpal i pagkararagan moy. Ket naenta ko bila i esa
a pagwagahan moy a nakesuratan
na, ‘Para ha Dios a awan tam
katandiyan,’ kon na.” Ket ki-
nagi ni Pablo, “Ide dod a Dios
ket deydeyawan moy, maski nu
awan moy hikuna makatandiyan,
hikuna i ipakatandi ko ha nikam
niyaen,” kon ni Pablo.

24 Ket intulos na, “Ide a Dios,
hikuna i nanggimet ha ngamin
a lutak ken ngamin a maghen
ha lutak. Hikuna i magtu-
ray ha ngamin ha langit ken
ngamin ha lutak. Awan hikuna
maghen ha bilay a ginimet na
tolay a paghenan na. 25 Awan
na masapul i maski nu anya a
magimet na tolay. Ta hikuna a
mismo i mangiyatad ha ngamin a
bagay ha ngamin a tolay, maski
nu biyag tam, onu angas tam.
Hikuna i mangiyatad ha ngamin.
26 Pinarsuwa na i lutak, ket gipu
ha nekaesa a lallaki a ginimet
na, ginimet na paman i ngamin
a kalakalase a tolay. Ket pinag-
waras na hidi ha ngamin a lu-
tak. Ket maski idi ha palungo,
ninakam na dan i tiyempo na
biyabiyag tam, ken hadya mina
i kakahenan tam. 27 Ta ginimet
na kitam na Dios, penu mageriyok
kitam ha nikuna. Ket magtulos
kitam mina, maski nu kona ha
magkatapkatap kitam ha diham,
hanggan katandiyan tam hikuna.
Tahod a awan a madiyo i Dios ha
maski nu heya ha nikitam. 28 Ta
malebutan na kitam na Dios. Ket
magbiyag kitam gipu ha nikuna.
Nu awan ha Dios, awan ha biyag
tam, ket awan kitam a makalem-
bok. Nu awan ha Dios, awan
kitam la. Ket kona bila hito i
nesurat na esa a kabayan moy, a
insurat na,

‘Gipu ha nikuna, umangas kitam.
Gipu ha nikuna, lumakad
kitam. Gipu ha nikuna, atoy
kitam ha pagkatolay.’ ”

29 Ket intulos ni Pablo, “Nu
tahod a kona hito ha nikitam,
katandiyan tam mina a bakkan i
Dios ha ladawan a balitok, onu
pirak, onu pogedu. Ta idagento
i nekago na tolay gipu ha bukod
di a kinalaing ken kinabalin. Ket
awan ha kakalan ha dagento ha
Apo Dios. 30 Idi palungo a
tiyempo, pinabiyan na Dios i ki-
nadukas na totolay. Ta awan di
nakatandiyan i gimetan di. Ngem
niyaen, bakkan manon a tiyempo.
Ta niyaen, inbon na Dios i ngamin
a tolay ha maski nu hadya a lugar,
a magbabawi hidi ha kinadukas
di. 31 Ket inbital na i pamalak
a panghukom na ha ngamin a
tolay gipu ha lallaki a pinili na.
Malinteg ide a paghukom na. Ket
pinatahod na Dios a ide a lal-
laki i maghukom mina nokkan,
ta pinabiyag na manon hikuna a
naggipu ha natay,” kon ni Pablo.

32 Niyaen, nagulew i kappal a
Griego ha ni Pablo, idi nateman di
megipu ha pinagbiyag manon ni
Jesus. Ngem atoy bila i kappal a
nagkagi ha, “Kayat mi a huwayan
mo ide a pagitoldu mo nokkan,”
kon di.

33 Isu a linumakad ni Pablo.
34 Ket atoy i kappal a nakiuseg
ha ni Pablo, a nanahod hidi. Ni
Diyonisiyo i esa. Hikuna i esa
a konsihal na Griego a hidi ha
Areyopago. Ket ni Damaris i esa a
babbey a nanahod. Ket atoy bila i
sabasabali.

18

Maghen di Pablo ha Ili a Korinto

1 Kobosan na ito, linakadan ni
Pablo i ili a Atenas, ket nagtulos
hikuna hanggan ha ili a Korinto.
2 Ket natagbuwan na i nagka-
banga a Judyo a taga probinsiya
a Ponto. Akila i nagen na lallaki,
ken Priskila i nagen na kabanga

na. Kagipgipu di la ha ili a Roma,
ha bayan a Italiya. Ta pinalapos
ni Hari Klaudiyo i ngamin a Judyo
ha Roma. Niyaen, nagpasiyal ni
Pablo ha di Akila. 3 Ket tulos, a
naghen hikuna ha nidi, gipu ta
naenta na a nagkalan i pinagbiyag
di. Ta ginimet di i toltolda a
panglako di, ket kona bila hito i
tarabaho ni Pablo, nikuna. Isu
a nakipagtarabaho hidi. 4 Ket
kada Sabado, nagitoldu ni Pablo
ha kapilya na Judyo, penu ma-
panahod na mina hidi, maski nu
Judyo a hidi o maski nu Griego.
5 Idi pagdemat ni Silas ken ni
Timoteo a naggipu ha Masedonia,
insulet ni Pablo i tarabaho na,
ket kada pamalak a tinolduwan
na i Judyo a hidi a megipu ni
Jesus, i Cristu a mahagisalakan ha
totolay. 6 Ngem idi sentiyan di ni
Pablo, ken ulewan di ni Apo Jesus,
inpagpag ni Pablo i tapok ha ten-
non na, a pangtiplad a nagliwat
hidi. Ket kinagi na, “Nu awan
kam mesalakan nokkan, hikam
i makingliwat! Awan a hikan.
Mangrugi ha niyaen, henak a
magitoldu ha totolay a bakkan a
Judyo,” kon na.
7 Tulos, linakadan na hidi, ket
inumagton hikuna ha bilay ni
Tisiyo Husto. Bakan a Judyo
ni Tisiyo, ngem makidios pala
hikuna. Ket kaabay na kapilya
na Judyo i bilay na. 8 Niyaen,
idi tiyempo hito, nanahod ha ni
Apo Jesus i kapitan na kapilya na
Judyo. Ni Krispo nagen na. Ket
nanahod bila i ngamin a pamilya
na. Ket atoy bila hay i makpal a
tolay ha Korinto a nagteman ha
ni Pablo, ket nanahod hidi, ket
nagpabinyag hidi.
9 Idi esa a kallap, nagpaenta ni
Apo Jesus ha ni Pablo ha nakam
na. Ket kinagi ni Apo Jesus, “Awan
kas kumanteng. Tumulos ka a
magitoldu, ket awan ka gumimak,
10 ta aguman taka. Awan di
maanya ha nikaw. Itulos mo a
magitoldu ha ide a ili, ta atoy
i makpal a tolay a pinili ko a
manahod ha nikan,” kon ni Apo
Jesus. 11 Isu a nakatawen ket
gudwa ni Pablo ha ili a Korinto,
a intoldu na i kakkagi na Dios.
12 Ket idi naalay dan, nasule-
tan i gobernador na probinsiya a
Akaya, ket nagbalin ni Galiyon ha
gobernador he. Ket nagesesa i
Judyo a hidi a nangdakap ha ni
Pablo, ket pinasaguppang di ha
panghukoman. 13 Kinagi di ha ni
Galiyon, “Ide a lallaki i mangsulet
ha pinagdeyaw mi ha Dios gipu
ha pagitoldu na. Ket maneg ito
ha linteg tam a Romano,” kon
di. 14 Idi dandani a tumabbeg ni
Pablo, kinagi ni Galiyon ha Judyo
a hidi, “Nu tahod a madukas i
ginimet na, onu tahod a linoko na
kam, temanan takam mina, ngem
awan hikuna magsenti ha linteg
a Romano. 15 Pakitabbegan moy
la ito megipu ha pagitoldu ken
ugali na minappo moy, ken bukod
moy a linteg. Hikam la a Judyo i
makatandi ha dagende. Madiyan
ko a manghukom ha bagbagay a
kona hito,” kon ni Galiyon.
16 Sa na, pinalapos hidi ha
panghukoman. 17 Isu a dinakap
di ni Sostenes, a esa a kapitan ha
kapilya na Judyo. Ket ninanag-
nag di hikuna ha saguppang na
panghukoman. Ngem pinabiyan
la ni Galiyon.

I Pagsoli ni Pablo ha Antiokiya

18 Ket naalay pala a naghen ni
Pablo ha ili a Korinto, ha nidi a
manahod. Sa hikuna, nagpakada,
ket naglugan hikuna ha barko a
umangay ha probinsiya a Siriya.
I kaagum na di Priskila ken Akila.
Kaddemat di ha ili a Senkreya, ket
nagpapwkis ni Pablo. Ta atoy i
inkari na ha Dios, ket natongpal
na dan. Kona hito i ugali na Judyo
a hidi.

19-21 Kaddemat di ha ili a Epeso,
ket sinumadap ni Pablo ha kapilya
na Judyo a nakigammong. Ket in-
aged di a tumulos hikuna ha nidi
ha maalay, ngem inumadi hikuna.
Imbes na, idi linumakad hikuna,
inpeta na ha nidi, “Nu ipalobus na
Dios, magsoliyak nokkan,” kon na.
Ket linumugan manon ni Pablo.
Ngem nagwarak di Priskila ken
Akila ha ili a Epeso.
22 Idi kaddemat na ha ili a
Sesareya, tinumulos hikuna hang-
gan ha Jerusalem, a magpasiyal-
pasiyal ha manahod a hidi. Sa,
tinumulos hanggan ha Antiokiya,
ha probinsiya a Siriya. 23 Idi kobos
na kappal a pamalak, linumakad
manon. Ket nagsoli hikuna a nag-
pasiyal ha probinsiya a Galasiya
ken Pirgiya. Ket intoldu na manon
ha manahod a hidi a naghen ha
ngamin a lugar ayo. Ket pinapigsa
na i panahod di.

Di Priskila ken Akila ken Apolos ha Ili a Epeso

24 Niyaen, ha nidi a nagwarak
ha Epeso, atoy a dinumemat
ha nidi i esa a Judyo a taga-
Alejandriya. Apolos i nagen na.
Ket nalaing hikuna ha pagbalikas
na. Ket makpal i nakatandiyan na
megipu ha Libro na Dios. 25 Ta na-
tolduwan hikuna a tahod megipu
ha ni Apo Jesus, ket nagaget
hikuna a magitoldu ha sabali a
totolay. Ngem maski nu tahod i
ngamin a intoldu na, atoy i nagku-
rangan na. Ta nakatandiyan na
la i pagbinyag a netoldu ni Juan
a minahagbinyag. Ide i pag-
binyag na pagbabawi. 26 Ket
idi nagitoldu hikuna ha kapilya
na Judyo, napigsa i pagitoldu na.
Ngem idi nateman di Priskila ken
Akila i pagitoldu ni Apolos, in-
awis di hikuna ha bilay di, ket
inpakatandi di pala megipu ha
Apo Dios, penu mas mappiya i
pagkatandi na. 27 Sa, ninakam ni
Apolos a umangay ha probinsiya a
Akaya. Ket dinaggapan na hikuna
na manahod a hidi a taga-Epeso, a
nagsurat hidi ha manahod a hidi
a atoy ha Akaya, a magrespitar
mina hidi ha ni Apolos.
Idi pagdemat na, atoy hidi a
nanahod gipu ha kagbi na Dios.
Ket dakkal i dagap ni Apolos ha
nidi gipu ha pagitoldu na. 28 Ket
napigsa i pinaketabbeg ni Apolos,
a naabak na i Judyo a hidi, idi
nakitabbegan hidi ha saguppang
na totolay. Ta pinatahod na ha
nidi gipu ha Libro na Dios, a ni
Jesus i Cristu a mangisalakan ha
totolay.

19

I Pagsaddap na Espiritu na Dios ha Totolay ha Epeso

1 Idi atoy pala ni Apolos ha
ili a Korinto, ha probinsiya a
Akaya, naglakalakad pala ni Pablo
a umalepat ha amamugod hang-
gan ha ili a Epeso. Idi kaddemat
na ha Epeso, natagbu na i kap-
pal a manahod ha ni Jesu-Cristu.
2 Ket sinalodsod ni Pablo, “Gini-
wat moy i Espiritu na Dios, idi
nanahod kam ha ni Jesu-Cristu?”
Ket tinabbeg di, “Awan. Awan
mi pala nabaheta a atoy i Espiritu
na Dios.” 3 Ket kinagi ni Pablo,
“Anya a kalase a pagbinyag i in-
alap moy?” Ket tinabbeg di, “I
pagbinyag ni Juan.” 4 Ket inpeta
ni Pablo, “Nagbinyag ni Juan ha
nagbabawi a hidi ha liwaliwat di.
Ket intoldu na a manahod mina i
totolay ha ni Jesus, a magdilokod
ngem ha ni Juan,” kon ni Pablo.
5 Idi nateman di ito, nagpabinyag
hidi a magpasakop ha ni Apo
Jesus. 6 Ket intupo ni Pablo i
kamat na ha nidi, ket sinumadap
i Espiritu na Dios ha nidi. Sa
hidi, nagkagi ha kagi na Espiritu
a awan di nakatandiyan. Ket
nagpugto bila hidi ha kagi na Dios.

7 Atoy hito i manga esa pulo ket
duwa a lallallaki.
8 Ha tallu a bulan, nakangangay
ni Pablo ha kapilya na Judyo, ha
Epeso. Awan hikuna nanteng a
magitoldu. Ket makpal i intoldu
na megipu ha paghariyan na Dios,
ket makpal i tabbeg na, penu ma-
panahod na hidi. 9 Ngem ha kap-
pal ha nidi, pinaigat di i nakam
di, a madiyan di a manahod. Lin-
imadlimad di dalla ha saguppang
na kapilya, ket madukas i kinagi
di megipu ha ni Apo Jesus. Isu a
linumapos ni Pablo ha kapilya di,
ket inuseg na hidi a manahod. Ket
inumagton hidi ha esa a eskwela
ni Tirano. 10 Nagitoldu hikuna ha
ide a eskwela ha kada pamalak,
ha lubuk na duwa a tawen. Ket
gipu ha kona hito, nakateman hidi
ngamin a naghen ha probinsiya
a Asia megipu ha kagi na Apo
Dios. Maski nu Judyo a hidi, o
maski nu bakkan hidi a Judyo, ket
nakateman hidi ngamin.

Ananak ni Eskeba

11 Idi tiyempo hito, ginimet
na Dios i makpal a milagro a
nangpasabbew gipu ha ni Pablo.
12 Maski nu anya a tennon ni
Pablo, maski nu panyo na, onu
towaliya na, idi neyangay ida-
gento ha totolay a nagsaket, na-
pahusay hidi. Ket ha nidi a
naawag, linumapos i madukas a
espiritu ha nidi.
13 Ket atoy bila hay, ha Epeso, i
kappal a Judyo a makanglakad a
mahagagas ha totolay a naawag.
Mapaadiyo di kan i espiritu a
madukas. Ket pinadas di a usaran
i nagen ni Apo Jesus ha paga-
gas di. Kinagi di ha madukas a
espiritu, “Ibon takam a umadiyo
kam, gipu ha nagen ni Jesus a
usaran ni Pablo,” kon di. 14 Ket
kona bila hito i tarabaho na pitu
a lallaki a ananak ni Eskeba, a esa
a Matangkay a Padi. 15 Ngem idi
pinadas di a magnagen ha ni Je-
sus, tinabbeg na espiritu, “Katandi
ko i turay ni Jesus, ket katandi
ko i turay ni Pablo, ta pagbaelan
na hikuna ni Jesus. Ngem anya
i turay moy ha nikan?” kon na
espiritu. 16 Sa, dinumangper i
lallaki a naawag, ket naabak na
hidi ngamin. Ket ninagnag na,
hanggan binumuyot hidi ha bilay
a minatalitalingo, ken naubi, ta
pinasad na i badu di.
17 Niyaen, nabahetaan na
ngamin a Judyo ken Griego a taga-
Epeso megipu ha ide a nagimet
ha ananak ni Eskeba, nu panya a
pinadas di i nagen ni Jesus, maski
awan ha turay di. Ket indeyaw
na kakpalan, “Tahod a matangkay
ni Jesu-Cristu,” kon di. “Bakan a
pangsalamangka i nagen na,” kon
di man. Ket idi nabahetaan di ito,
kinumanteng i ngamin a hidi ha
Epeso.
18 Isu a nakipagpisan i makpal
a manahod, ta kayat di a mag-
babawi ha pinagsalamangka di.
Ket nagpapinaenta hidi, a inlapos
di i madukas a pinaggimet di
ha saguppang na kagurupo di, ta
kayat di a sumina ha salamangka
di heya. 19 Atoy i makpal a sala-
mangkero. Ket induho di i liblibro
di ha saguppang na ngamin a
pisan aye. Ket tinutod di i liblibro
heya. Ket binilang di i balle na
dagende a libro. Ket nakaabot i
balle na ha lima a pulo a ribu
a korinat. 20 Ket gipu ta kona
hito, napigsa i pinakewaras na
kagi na Apo Dios. Ket kinumakpal
i nanahod a hidi ha ni Apo Jesus.

I Riribuk ha Epeso

21-22 Kobos na ito, ket
nepakatandi na Espiritu na Dios
ha ni Pablo a sumoli mina hikuna
ha probinsiya a Masedonia, ken
Akaya, hanggan ha Jerusalem. Isu
a pinaangay na i duwa a agum
na ha probinsiya a Masedonia,

a ni Timoteo ken ni Erasto.
Ngem naghen pala ni Pablo ha
probinsiya a Asia ha maalay
ballik. Ket kinagi ni Pablo ha
nidi, “Nokkan, kobosan na pagsoli
ko ha Jerusalem, masapul a
umangayak ha ili a Roma,” kon
na.
23 Niyaen, idi tiyempo hito, atoy
i riribuk ha Epeso gipu ha pagi-
toldu di Pablo megipu ha ni Apo
Jesus. 24 Ta atoy hay i esa a
lallaki a mahagpanday ha pilak a
gimetan na para ha didiosen di.
Ni Demetriyo i nagen na. Ket
napigsa i negosio na a paggimi-
gimet ha ballik a sinantemplo
para ha ni Artemis a didiyosa di.
Ket dakkal i suweldo na tarabа-
hador a hidi ni Demetriyo.
25 Isu a nagpapisan ni
Demetriyo ha ngamin a tarabа-
hador ken kakalan na a mag-
panday ha pilak. Ket kinagi na
ha nidi, “Kakabsat, katandi moy
a ide a negosio i ikabiyag tam.
26 Ket naenta ken nabahetaan moy
i gimigimet ni Pablo, a kontra
i gimetan na ha ugali tam. Ta
magitoldu hikuna a awan kan
a Dios idagende a didiosen a
gimigimetan na tolay. Ket atoy
i makpal a tolay a pinanahod
na dan. Ket pinababawi na
hidi, maski ha ili tam aye, ha
Epeso. Ket dandani a makaabot
ha maski nu hadya a lugar ha
Asia i pagitoldu na. 27 Niyaen
ide i buriburan ko,” kinagi ni
Demetriyo, “a baka tallekodan
na totolay i pangilako tam, ket
nangruna nu pabiyanan di i
panahod di ha madedeyaw a
didiyosa tam, a ni Artemis. Baka
madadail i kinadeyaw na. Agay!
Ni Artemis i deydeyawan na
ngamin a tolay ha Asia, ken maski
nu hadya a lugar ha lutak,” kon ni
Demetriyo.
28 Idi nateman na kakpalan i ki-
nagi na aye, nakaingal hidi unay,
a indulaw di, “Madeydeyaw ni
Artemis, i didiyosa na Epeso!”
29 Ket newaraswaras i riribuk hito
hanggan ha ngamin a ili. Ket
dinakap na kakpalan i duwa a
manahod a taga-Masedoniya a
agagum ni Pablo, hidi ni Gayo
ken ni Aristarko. Ket inbuyot di
hidi ha sentro na ili. 30 Niyaen,
ha ni Pablo, kayat na a uman-
gay ha saguppang na kakpalan
heya, penu makepakatandi ha
nidi. Ngem awan na pinalobusan
na ilailay na a manahod. 31 Ket
atoy bila i kappal a ilailay ni Pablo
a konsihal hidi na probinsiya. Ket
atoy a inpaangay di ha nikuna
i pangiyaged di a awan mina
hikuna magpaenta ha sentro.
32 Niyaen, kinumaro pala ide
a riribuk, ta sabasabali i dulaw
na kappal, ket atoy bila i kap-
pal a nangidulaw ha sabali. Ket
naliwaliwat i kakakpalan aye, nu
apay a napisan hidi. 33 Kagin na
kappal a napapisan hidi gipu ha ni
Alejandro, ta hikuna i pinataknag
na Judyo a hidi a mangipakatandi
mina. Ket nagwahi hikuna, penu
mapatahan na hidi. 34 Ngem idi
nakatandiyan di a ni Alejandro
i esa a Judyo, nagesesa hidi a
nangiduldulaw manon, hanggan
ha lubuk na duwa a oras ha,
“Deyawan tam mina ni Artemis a
taga-Epeso!”
35 Kobosan na, idi napatahan
hidi na sekretariyo na ili, kinagi
na, “Kababayan ko, katandiyan
na ngamin a tolay a hikitam
a taga-Epeso i mahagdapon ha
Templo ni Artemis ken nasan-
towan a pogedu, a binumugsok
a nagipu ha langit. 36 Ket awan
ha makapagmadi ha panahodan
tam. Isu, masapul a awan ki-
tam mina sigisigida, ket magtahan
kitam mina. 37 Niyaen, apay a
inyangay moy idende a lallallaki,
maski nu awan ha tinakaw di ha
templo, ket awan di nagkagiyan

ha madukas i didiyosa tam. 38 Ket
ha di Demetriyo, nu kayat di a
mangidarum, umangay mina hidi
ha munisipyo. Ta nalukat dan
i panghukoman ayo, ket atoy i
abugado a hidi. Ha ho mina i
pagidaruman di. 39 Ngem nu atoy
i sabali a masapul moy, masapul
a maguray kam ha paggimmon-
gan na konsihal a hidi na ili.
40 Ta maburiburak a mabalin a
medarum kitam, gipu ha riribuk
aye. Ta awan ha pagpambar tam,
onu merason tam ha riribuk tam
aye." 41 Idi kobos na kakkagi na
sekretariyo, pinalakad na hidi.

20

*Umangay di Pablo ha Probin-
siya a Masedoniya ken Gresiya*

1 Idi kobos na ide a riribuk,
nagpaayag ni Pablo ha manahod
a hidi, penu magpakada. Ket
tinolduwan na pala, ket pinapigsa
na i panahod di gipu ha kinagi
na. Sa hikuna, inumangay ha
Masedonia. 2 Idi pakanglakad na
ha luglugar ayo, pinapigsa na i
panahod na ngamin a manahod.
Sa hikuna, nagtulos hanggan ha
probinsiya a Gresia, a naghenan
na ha tallu a bulan. 3 Sa, dan-
dani dan a kahektat manon ni
Pablo a maglugan mina ha barko
hanggan ha probinsiya a Siriya,
ngem nabahetaan na a pinanggep
manon na Judyo a hidi, a kayat di
kan liputan.

Isu, ninakam na a magsoli mina
a tumaleb ha probinsiya a Mase-
doniya. 4 Ket inumuseg ha nikuna
ni Sopatro a annak ni Pirro a taga-
Bereya, ken ni Aristarko ken Se-
gundo a taga-Tesalonika, ni Gayo
a taga-Derbe, ni Timoteo ken di
Tikiko ken Tropimo a taga-Asia,
5 ken hikan, ni Lukas. Nagpalungo
hidi a naguray ha nikami ha ili a
Troas. 6 Kobosan na Piyesta na
Tinapay a awan ha lebadura na,
naglugan kami a naggipu ha ili a
Pilipos. Lima a pamalak a naglu-
gan kami ha barko, ket naabotan
mi hidi ha ili a Troas. Ket naghen
kami hito ha makadominggo.

*I Dilokod a Pagpasiyal ni Pablo
ha Ili a Troas*

7 Idi esa a Sabado, nagpisan
kami a magkan ha pangapon a
pangpanakam ha katay ni Apo
Jesus. Ket nokkan nu kaug-
man na, lumakad manon mina ni
Pablo. Isu, nagitoltoldu hikuna
ha naalay, hanggan ha lubuk na
kallap. 8 Niyaen, nagpisan kami
ha makingontok a siled na bi-
lay, ket atoy i makpal a silaw.
9 Ket atoy bila i esa a olitaw a
nakaetnod ha esa a tawa. Eutiko i
nagen na. Ket idi nagkagi ni Pablo
ha kaalay, nagtongkatongka ni
Eutiko, hanggan nakakillap dan.
Sa, natakneg ha lutak, a nagipu
ha mekatallu a daklat na bilay.
Ket idi pinangagkat di, natay dan
hikuna. 10 Ngem inumugsad ni
Pablo, ket nagbuyot a naggakos ha
nikuna. Kinagi na, "Awan kam
mina magngoyngoy. Magbiyag
manon hikuna." 11 Sa, inumunek
manon ni Pablo, ket nagkan hidi.
Ket nagitoldu ni Pablo ha maalay
pala, hanggan sinumikat i senggit.
Ket idi maledum dan, linumapos
di Pablo. 12 Ket nagragsak unay
hidi, ta inyangay di i olitaw aye ha
bilay di a kebbiyag.

*I Paglakad di Pablo ha Ili a
Mileto*

13 Nagpalungo kami a naglugan
ha barko, ket naguray kami ha
ili a Asson ha ni Pablo. Inpeta
na a dagasan mi ha ili a Asson,
ta bumaksat hikuna. 14 Pagdemat
na, sinalpak mi, ket pinalugan mi
hikuna, ket nagtulos kami hang-
gan ha ili a Mitilene.

15 Kettulak mi ha ho, ket idi
kakallapan na, pagdemat mi ha
dibelew na puro a Kiyo. Idi
kaugman na, dinumitang kami

ha puro a Samos. Ket kaugman na, nakaabot kami ha ili a
Mileto. 16 Kayat ni Pablo a taleban mi i Epeso, penu awan kami
magmalay ha probinsiya a Asia.
Ta maagaw hikuna a umabot ha
Jerusalem ha palungo a pamalak
na Pentekostes.

Magpakada ni Pablo ha Panglakayan a Hidi ha Epeso

17 Ha ili a Mileto, pinaayagan
ni Pablo i panglakayan a hidi na
kapilya na manahod a taga-Epeso.
18 Ket idi pinagdemat di, inpeta na
ha nidi, "Katandi moy i ugali ko,
karugi idi pagdemat ko ha probinsiya a Asia. 19 Ta nagtarabaho
ak ha Apo Dios a kona ha tagabu
na, ket awanak nagpatangkay ha
baggi ko. Ket naenta moy dan
i pakangladingit ken pakangrigat
ko gipu ha madukas a panggep na
Judyo a hidi.

20 "Katandiyan moy a awanak
nakanteng a magitoldu ha nikam
ha kagi na Dios. Ha maski nu anya
ha kakkagi na a makadaggap ha
panahod moy, awanak nanteng a
magitoldu ha iday. Intoldu ken
inbaheta ko maski ha saguppang
na makpal a tolay, ken maski ha
bilabilay moy. 21 Ket magkalan
i pinagiwat ko ha Judyo a hidi
ken ha bakkan hidi a Judyo. Ta
masapul a magbabawi hidi ha liwaliwat di, ket umuseg mina hidi
ha Dios a manahod mina ha ni
Happo tam a ni Jesus.

22 "Ket niyaen, umangayak ha
Jerusalem, gipu ha inbon na Espiritu na Dios ha nikan. Ket awan
ko katandi nu anya i magimet ha
nikan ha ho. 23 Ngem katandi
ko ide, a maski nu hadya a ili
a inangayan mi, iniwad na ak
na Espiritu na Dios a marigrigatanak nokkan, ket mepabaludak. 24 Ngem madiyan ko a
isalakan i baggi ko. Kayat ko la a
magtongpal ha ngamin a tarabaho
a inyatad ni Apo Jesus ha nikan,
a pinangibaheta ko ha Mappiya a
Baheta megipu ha kagbi na Dios.

25 "Niyaen, naalay dan a
naghenak ha nikam ngamin, penu
magitoldu megipu ha paghariyan
na Dios ha totolay. Ket katandi
ko a mangrugi niyaen, awanak
moy manon maenta. 26 Isu,
niyaen, ipeta ko ha nikam,
nu atoy ha nikam a awan a
mesalakan nokkan, bakkan a
hikan i makingliwat. 27 Ta awan
ko nekemot ha nikam i maski
nu anya a megipu ha ngamin a
panggep na Dios. 28 Isu, daponan
moy i baggi moy ken ngamin
a manahod a hidi, ta kona ha
intalak na ha nikam na Espiritu
na Dios. Oni ay, daponan moy i
manahod a hidi, a nagbalin dan
a kukuwa na Apo Dios, gipu ha
kakkatay na annak na.

29 "Ta katandi ko a nokkan,
nu lumakadak dan, dumemat ha
nikam i totolay a kona ha maingal
a asu. Aginpappiya hidi, ngem
madi i pagitoldu di. Ket kona ha
dangpihan di kam, ta kayat di a
dadailan i panahod na ngamin a
nagpasakop ha Apo Dios. Puros,
awan hidi ha kagbi. 30 Ket
dumemat i tiyempo nu sumina ha
nikam i kappal a kagurupo moy, a
mangsilisileng penu paunodan di
mina i manahod a hidi ha bukod
di a baggi. 31 Isu, magingat kam,
ket nakaman moy i pinagayat ko
ha nikam. Ta makpal a beses a
nagsangisangetak gipu ha nikam.
Ket ha lubuk na tallu a tawen,
ha pamalak ken ha kallap, nagitolduwak ha nikam ngamin.

32 "Niyaen, lumakadak dan,"
kagi ni Pablo, "ket magkararagak
ha Dios, a hikuna mina i magdapon ha nikam. I pakebaheta
ha kagbi na i magpapigsa mina
ha nikam. Ta kaya na Dios a
magpapigsa ha nikam ha panahod
moy. Ket atdinan na kam bila

ha bendisyonan na, a insagana
na para ha ngamin a tolay a
nebukod na, a kona ha kukuwa
na. 33-34 Niyaen, katandiyan moy
a idi henak ha nikam, awan ko
inaged i korinat moy, oni, onu
badu moy. Ta nagtarabaho ak
la ha kamat ko, penu magatang
ko i maski nu anya a masapul
ko, onu masapul na agagum ko.
35 Ket gipu ha ngamin a dagento,
nepaenta ko ha nikam a mag-
tarabaho kitam mina ha mapigsa,
penu madaggapan tam i malupoy
a hidi. Ta nakaman tam mina i ki-
nagi ni Apo Jesus a, 'Mas mappiya
i kasasaad na tolay a mangiyatad,
ngem ha tolay a gumiwat,' kon ni
Jesus."
36 Idi kobos ni Pablo a magkagi,
nagparentumeng hidi ngamin
a magkararag. 37 Ket nag-
pagsangisanget hidi ngamin a
nanggakos ken nagmano ha
nikuna. 38 Ta napaladingitan
hidi unay, nangruna ha kinagi
na a awan di hikuna maenta
manon. Tulos, a inyangay di ha
pagluganan na a barko.

21

I Paglakad ni Pablo ha Jerusalem

1 Nagpakada kami, ket tinumu-
lak kami a umahabes ha puro
a Kos. Kaugman na, nagtulos
kami ha puro a Rodas, ken ha
ili a Patara. 2 Inumales kami
ha esa a barko a umangay ha
lugar a Penesiya. 3 Paglakad mi,
binatad mi i puro a Sipro, ket
tinaleban mi ha abagatan na, a
nagtulos kami ha probinsiya a
Siriya. Ket pinumundu kami ha
ili a Tiro, ta ihay i pagdiskargaan
na barko. 4 Naeriyokan mi i
kappal a manahod, ket nakidagus
kami ha nidi ha makadominggo.
Inpeta di ha ni Pablo a awan mina
hikuna umangay ha Jerusalem, ta
nepakatandi na Espiritu na Dios
ha nidi a maparusa hikuna ha
ho. 5 Sa, idi kahektat mi, intugan
di kami ha lapos na ili hanggan
ha baybay. Ket nagparentumeng
kami, pati i ngamin a pamilya
di a magkararag. 6 Kobosan a
nagpakada kami, linumugan kami
ha barko, ket nagsoli hidi ha bilay
di.
7 Kattulak mi ha ili a Tiro, ket
inumangay kami ha ili a Tole-
mayda. Ket nakisalpak kami
ha manahod a hidi, ket naghen
kami ha nidi ha esa a kallap.
8 Idi kaugman na, naglakad kami
manon hanggan ha ili a Sesareya.
Ket nakidagus kami ha bilay di
Pelipe. Napili dan ni Pelipe idi
a magagum ha apostol a hidi ha
Jerusalem, idi pinili di i pitu a
lallaki. Niyaen, i tarabaho na i
mangibaheta ha Mappiya a Ba-
heta megipu ha ni Jesu-Cristu.
9 Ket atoy i uppat a annak na a
madiket a mahagpugto ha kagi na
Dios.
10 Idi kobos na kappal a pa-
malak, dinumemat ha bilay di
Pelipe i esa a lallaki a mahagpugto
bila, a nagipu ha probinsiya a
Judeya. Ni Agabo i nagen na.
11 Kaddemat na ha nikami, ket
inalap na i sinturon ni Pablo, ket
ginakad na i kamat ken tikad na
baggi na. Sa na, kinagi, "Ide i
kayat na kagiyan na Espiritu na
Dios. Ta kona bi hito nokkan i pag-
gakad na Judyo ha Jerusalem ha
makingsinturon aye. Ket nokkan,
iyatad di hikuna ha bakkan a hidi
a Judyo," kon ni Agabo.
12 Idi nateman mi ito, in-
ageagedan mi ngamin a awan
mina umangay ni Pablo ha
Jerusalem. 13 Ngem kinagi ni
Pablo, "Magaanya kam dalla
agay? Apay a sangetanak moy?
Apay a pagladingitan moy i puso
ko? Awanak kumanteng nu
gakadan diyak ha Jerusalem.
Insagana ko dan i baggi ko, maski

nu matayak ha Jerusalem gipu ha
ni Apo Jesus," kon na.
14 Idi nakatandiyan mi a awan
mi mekemot ni Pablo, awan mi
pinilit. "Magimet mina i panggep
na Apo Dios," kagi mi.
15 Idi kobos na kappal a pa-
malak, naggayak kami a umangay
ha Jerusalem. 16 Ket inumuseg
bila i kappal a manahod a taga-
Sesareya. Intugan di kami ha
bilay na esa a lallaki a ni Manason
a taga-Sipro. Naalay dan hikuna a
nanahod ha ni Jesus.

Pagdemat ni Pablo ha Jerusalem

17 Kaddemat mi ha Jerusalem,
ket nagragsak i manahod a
hidi a magsalpak ha nikami.
18 Kaugman na, inumuseg ni
Pablo ha nikami a magpasiyal ha
ni Santiyago. Ket atoy bila ho
hidi ngamin a panglakayan na
Kapilya. 19 Sinalpak na hidi, ket
binoyboy na i ngamin a ginimet
na Dios gipu ha pinagitoldu na
ha totolay a bakkan a Judyo.
20 Kobosan na pinagteman di ha
ni Pablo, indeydeyaw di i Dios.

Ket kinagi di ha nikuna, "Kab-
sat, katandi mo a makpal a ribu i
Judio a hidi a manahod ha ni Apo
Jesus. Ket magaget hidi a umuseg
ha Lentig ni Moyses. 21 Ngem
niyaen, atoy i problema tam," ki-
nagi di Santiyago. "Ta problema
tam a nabahetaan di kan megipu
ha nikaw. Ket nabahetaan di a
sabali kan i pagitoldu mo ha Judyo
a hidi, a maghen ha sabasabali
a bayan a madiyo. Ket kagin
di a itoldu mo kan a pabiyanan
di mina i Linteg ni Moyses ken
ugali na Judyo, ket madi kan nu
pakakugit di i annak di.
22 "Ket niyaen, kabsat, sigurado
a nabahetaan di ha pagditang
mo ha he. Isu, umuseg ka bi
ha balakad mi a ipeta mi ha
nikaw. 23-24 Ta atoy i pinanggep
mi, penu maenta di a salawasaw i
nabahetaan di megipu ha nikaw.
Niyaen, atoy ha nikami i uppat a
lallaki a manahod ha ni Jesus. Ket
atoy i inkari di ha Dios, ket dan-
dani di a matongpal. Isu, hikaw,
Pablo, nu mabalin, aguman mo
bi hidi a mangtongpal ha kari di
ha Templo. Ket aguman mo bi
hidi nokkan nu padalusan na hidi
na padi. Ket ipagaan mo bi i
magasto di, penu mabalin hidi a
magpapwkis. Ket nu gimetan mo
ide, maenta na ngamin a Judyo
a umuseg ka pala ha Linteg ni
Moyses. 25 Ket ha nidi a bakkan a
Judyo a manmanahod, insurat mi
ha nidi, a awan mina hidi mapilit
a umuseg ha ugali tam a Judyo.
Basta awan hidi magkan ha kanan
a newagah ha didiosen, ket awan
mina hidi makikamegos, ket awan
mina hidi magkan ha digi, onu
pilas a madigi." Kona hito i kinagi
di Santiyago ha ni Pablo.
26 Isu, idi kaugman na, inuseg
ni Pablo ide a uppat a lallaki
ha Templo. Ket ginimet na padi
i pangdalus na ha nidi, penu
makasaddap hidi ha Templo. Ket
nagtulos ni Pablo ha kappal a
pamalak a nakangsaddap ha Tem-
plo, penu ibaheta na ha padi a
hidi a natongpal dan i kari na
lallaki a hidi. Ket nagsaddap-
saddap hikuna hanggan nobos i
pinagiwagah di para ha kada esa
ha uppat aye a hidi.

I Pagdakap Di ha ni Pablo

27 Idi dandani a mobos i neka-
pitu a pamalak, atoy i kappal a
Judyo a taga-Asia a nakaenta ha ni
Pablo ha Templo. Tulos, inriribuk
di i kakpalan ayo, ket dinakap di
ni Pablo. 28 Inrangsit di, "Lallaki a
taga-Israel! Aguman moy bi kami!
Ta atoy he i lallaki a magitoldu
ha pagsenti ha pakidiosan tam!
Magitoltoldu hikuna ha ngamin a
tolay, ha maski nu hadya a lugar,

a madi kan i totolay na Israel, ken
madi kan i Linteg tam, ken madi
kan i Templo tam. Adnanay! Ket
niyaen, pinaromsa na i Templo
tam aye, ta pinasaddap na ha
Templo i tolay a hidi a bakkan
a Judyo! Agay, madukas hidi!”
kon na Judyo a hidi a taga-Asia.
29 Niyaen, kinagi di ito, ta naenta
di a kaaguman ni Pablo ni Tor-
pimo a taga-Epeso, idi kaddemat
di ha Jerusalem. Bakan a Judyo
ni Torpimo, ket kagin di a inuseg
na hikuna ni Pablo ha disalad na
Templo.
30 Isu a riniribuk di i ngamin
a ili. Ket dinumangpeh i tolay a
hidi, ket dinakap di ni Pablo. Sa
di, ginuyod ha lapos na Templo.
Ket dagus a nekalab i ruwangan
na Templo. 31 Idi pinagpadas di
a bunowan ni Pablo, nabahetaan
na kumander na sundalu megipu
ha pagriribuk di aye. (Taga-Roma
i sundalu a hidi.) 32 Ket dagus a
nangalap i kumander ha sundalu
a hidi, ket nagbuyot hidi a uman-
gay ha kakpalan ho, ha lapos na
Templo. Idi naenta di i sundalu a
hidi, ginumimak i Judyo a hidi a
nagnagnag ha ni Pablo. 33 Sa na,
dinakap na kumander ni Pablo,
ket pinagakad na ha duwa a
kawar. Ket sinalodsod na hidi nu
heya ni Pablo ken nu anya i liwat
na. 34 Indulaw di Judyo i tabbeg
di, ngem awan a magkalan i tabit-
abbeg di, ta sabasabali dalla hidi.
Isu, gipu ha pinakaliwaliwat di,
ket gipu ta awan makatandiyan
na kumander nu anya i nagimet
hay, binonan na i sundalu a hidi
a iyangay di ni Pablo ha kuwarto
di. 35 Idi nakaabot hidi ha agdan,
inagkat na hikuna na sundalu a
hidi, gipu ta masurok i ingal na
kakpalan heya. 36 Ta tinumagubet
hidi a kakpalan a nangidulaw ha,
“Patayan tam hikuna,” kon di.
37 Idi dandani di isadap ni Pablo
ha kuwarto, kinagi na ha kuman-
der, “Mabalin nu atoy a ipeta ko
ha nikaw?” (Kinagi ni Pablo ide ha
kagi na Griego a hidi.) Ket kinagi
na kumander, “Agay! Katandiyan
mo i kagi na Griego? 38 Isu,
nu kona hito, bakkan a hikaw i
kumander a taga-Egipto a nakila-
ban ha gobyerno mi nikuna. Ta
kagin ko a hikaw i kumander heya
ha uppat a ribu a nangliliput ha
kasaw a lugar.”
39 Ngem tinabbeg ni Pablo,
“Awan agay! Hikan i Judyo a
taga-Tarso, a kadakklan a ili ha
probinsiya a Silisiya. Ket nu ma-
balin, palobusanak mo bi a mangi-
pakatandi ha kakpalan aye,” kon
ni Pablo. 40 Sa, pinalobusan na ku-
mander, ket tinumaknag ni Pablo
ha agdan, ket winahiyan na hidi
a awan mina hidi magkagi. Ket
nagkagi hikuna ha kagi na Judyo.

22

1 “Hahama ko ket hikam a kak-
absat ko,” kagi na, “temanan moy
bi i kakkagi ko aye, a pangi-
pakatandi ko ha nikam,” kon ni
Pablo. 2 Niyaen, idi nateman na
Judyo a hidi a magbalikas ni Pablo
ha kagi na Judyo, tinumahan hidi.
3 Ket tinumulos ni Pablo, “Hikan
i esa a Judyo a nenak ha ili a
Tarso, ha probinsiya a Silisiya,
ken Jerusalem aye i dimmakkalan
ko. Ni Padi Gamaliyel i maestro
ko idi. Isu, inadal ko perpermi
i ngamin a Linteg na minappo
tam. Ket magagetak a umuseg ha
Dios a kona ha nikam. 4 Niyaen,
inpadusa ko idi i manahod a hidi
ha ni Jesus, ket kayat ko hidi
a patayan. Isu a dinakap ko
hidi. Sa ko, inbalud. Maski nu
lallaki a hidi onu babbey. 5 Ket
mapatahodan na Katangkayan a
Padi, ken hidi a miyembro na
Sanhedrin, a tahod i ipeta ko ha
nikam. Ta hidi i sistigu ko, gipu
ta hidi i nangiyatad ha nikan ha
sulat a para ha Judyo a hidi a

magturay ha ili a Damasko. Ket
inumangayak ayo penu padakap
ko mina i manahod a hidi ha ni
Jesus. Ket mesoli ko mina hidi
a kekkawar hanggan ha he, ha
Jerusalem, penu maparusa mina
hidi.

6 “Ngem atoy a nagsalen ha
nikan! Ta idi dandaniyak a
makaabot ha ili a Damasko, idi
lubuk na pamalak, bigu la a sin-
umiklab ha lebut ko i demlag a
naggipu ha langit. 7 Ket nataknegak ha lutak, ket nateman ko i
timek a nagkagi ha nikan. Kinagi na, ‘Saulo, Saulo! Apay a
ipadusanak?’ 8 Ket kinagi ko, ‘Ni
heya ka, Apo?’ Ket kinagi na
timek, ‘Hikan ni Jesus a taga-
Nasaret. Hikan i sasentiyan mo,’
kagi na. 9 Niyaen, ha agagum
ko a hidi, naenta di bila i siklab
aye. Ngem awan di nasaneg i
timek a nagkagi ha nikan. 10 Ket
sinalodsod ko, ‘Maganyaak mina,
Apo?’ Ket kinagi ni Apo ha nikan,
‘Umikat ka, ket sumadap ka ha
Damasko ayo, ta atoy i mangipeta
ha nikaw ha ngamin a ginayak
na Dios a gimetan mo.’ 11 Sa, idi
kaikat ko, agay, nabulsakak gipu
ha siklab heya. Isu, kinabitanak
na agagum ko, ket inyangay diyak
ha Damasko.

12 “Niyaen, ha Damasko, atoy i
lallaki a makidios. Ni Ananiyas
i nagen na. Magaget hikuna
a umuseg ha Linteg tam, ket
deydeyawan na ngamin a Judyo
ha Damasko. 13 Hikuna i inu-
mangay ha nikan, a kinagi na,
‘Saulo a kabsat ko, makaenta ka
manon!’ Ket bigu la a nakaenta
ak manon! Ket tinumangadak ha
nikuna. 14 Sa, kinagi ni Ananiyas,
‘I Dios a panahodan na minappo
tam, hikuna i nagpili ha nikaw,
ta kayat na a makatandiyan mo
i panggep na. Ket pinili na ka,
penu maenta mo i annak na a
ni Cristu, ket penu mateman mo
i pagipeta na ha nikaw. 15 Ta
niyaen, ket hikaw i sistigu na
a mangipakatandi ha ngamin a
tolay megipu ha ni Jesus a naenta
mo, ken kakkagi na a nateman
mo. 16 Isu, niyaen,’ kagi ni
Ananiyas, ‘Awan kas manteng a
umuseg ha nikuna. Tumaknag
ka. Ayagan mo ni Jesu-Cristu, ket
pabinyagan mo i baggi mo, penu
maadya i liwaliwat mo,’ kon ni
Ananiyas.

17 “Kobos na,” kon ni Pablo,
“nagsoliyak ha he, ha Jerusalem.
Ket idi nagkarkararagak ha Tem-
plo, atoy i pinaenta na Dios ha
nakam ko. 18 Naenta ko ni Apo
Jesus a nagkagi ha nikan. Ket
kinagi na, ‘Sigida kas! Lumapos
ka ha Jerusalem. Ta awan di
tahodan i kagi mo megipu ha
nikan.’ 19 Ket kinagi ko, ‘Apo,
siguro manahod hidi nokkan, gipu
ha pagbabawi ko. Ta katandi di
a inumangayak idi ha ngamin a
kapilya, a pinarusaan ko i ngamin
a manahod ha nikaw. 20 Ket
katandi di bila a idi napatay ni
Esteban, a nangibaheta megipu ha
nikaw, atoyak bila hito a nagoni
ha katay na. Ket dinaponan ko i
babadu di a nagpatay ha nikuna,’
kon ko. 21 Ngem kinagi ni Apo,
‘Kad mo dan, ta paangayan ta ka
ha madiyo, ha sabasabali a bayan
ken tolay a bakkan a Judyo,’ kon
ni Apo.”

22 Niyaen, idi kinagi ni Pablo ito
a megipu ha totolay a bakkan a
Judyo, nangrangsit manon i kak-
palan aye. Indulaw di, “Patayan
tam dan! Awan mina hikuna a
magbiyag!” 23 Nangrangsit hidi.
Ket pinagpagan di i tennon di. Ket
nagibisag hidi ha tapok. Tahod a
madiyan di i kagi ni Pablo megipu
ha totolay a bakkan a Judyo.

24 Isu, pinasaddap na kumander
ni Pablo ha kuwarto na sunsun-
dalu. Ket binon na i sundalu a
hidi a sephatan di ni Pablo, penu

pagkagiyan di nu anya i liwat na.
Ta nangrangsirangsit unay i Judyo
a hidi. 25 Ngem idi pinaggakaden
di a pasephatan mina hikuna, ki-
nagi ni Pablo ha esa a kapitan na
sundalu a hidi, “Ipalobus dod na
linteg na Roma, nu masephatan
i lallaki a Romano, ket awan di
embestigaran ha palungo?” kon
na. 26 Niyaen, idi nateman na
kapitan ito, inumangay hikuna ha
kumander na, ket inpeta na, “Dadi
pala agay! Maganya kitam? Ta
Romano malla, kon na kan na
lallaki aye!” 27 Isu, inumangay
i kumander, ket sinalodsod na,
“Ipeta mo a tahod, Romano ka?”
“Oni ah!” kagi ni Pablo. 28 Ket
kinagi na kumander, “Mangina i
nagastador ko, idi pinagbalin ko a
Romano.” “Ngem ha nikan,” kagi
ni Pablo, “nenakak a Romano,”
tinabbeg ni Pablo.

29 Sa, inumadiyo a sigida i sun-
dalu a hidi a manephat ha ni
Pablo. Pati i kumander aye, kinu-
manteng bila, idi nakatandiyan na
a ni Pablo i Romano. Ta dakkal
a liwat ito, nu pagakad na i esa a
Romano.

Ni Pablo ha Saguppang na Matangkay a Padi

30 Idi kaugman na, kayat na ku-
mander a makatandiyan nu apay
a pinaliwat di Judyo ni Pablo. Isu,
pinaadya na i kawar ni Pablo, ket
pinapisan na i matangkay a padi
a hidi, ken ngamin a sakop na
Sanhedrin. Sa na, inyangay ni
Pablo a insaguppang ha nidi.

23

1 Niyaen, inaamatan ni Pablo i
ngamin a hidi a sakop na San-
hedrin. Ket kinagi na, “Kak-
absat, nadalus i pinagserbe ko
ken nakam ko ha saguppang na
Dios. Maski idi, hanggan yenan
a pamalak,” kon ni Pablo. 2 Ket
ha ni Ananiyas a Katangkayan
a Padi, idi nateman na ito, in-
bon na ha nidi a mabikan ha
ni Pablo a tibawan di i labi na.
3 Ket kinagi ni Pablo ha nikuna,
“Tibawan ka dod na Dios, hikaw
a sinanghukhukom! Parusaan na
ka na Dios nokkan. Ta hikaw i
kona ha maromsa a pader a nap-
intaan ha maponset. Ta magetnod
ka hay a manghukom gipu mina
ha Linteg tam a Judyo, ngem
hikaw i nagliwat, ta patibawanak
mo!” kon ni Pablo. 4 Ket nangipeta
hidi a mabikan ha ni Pablo ha,
“Binahang mo dan i Katangkayan
a Padi a pinili na Dios!” kon di.

5 “Agay! Kakabsat,” kagi ni
Pablo, “awan ko nakatandiyan a
hikuna i Katangkayan a Padi. Ta
nesurat ha Libro na Dios, a magli-
wat kan i magbahang ha esa a
panglakayan tam,” kon ni Pablo.

6 Sa, idi naenta ni Pablo a atoy
i Saduseyo a hidi ken atoy bila
hidi a Pariseyo, kinagi na ha nidi
ngamin, “Kakabsat, hikan i esa
a Pariseyo, ket Pariseyo bila i
nagenak ha nikan. Ket niyaen,
nahukomak ha saguppang moy
gipu ha panahod ko a magbiyag
manon i totolay a minatay,” kon
ni Pablo.

7 Niyaen, idi kinagi na ito,
nakasina i gurupo na San-
hedrin aye, a nangrugi hidi
a makipagtabbeg. 8 Gipu ta,
ha Saduseyo a hidi, awan hidi
manahod a magbiyag manon i
tolay a natay. Ket awan hidi
manahod a atoy i espiritu ken
anghel a hidi. Ngem ha Pariseyo
a hidi, bakkan i panahod di.
Ta manahod hidi ha ngamin a
dagento.

9 Ket pinumigsa dod i
pinagtabbeg di, hanggan tinu-
maknag i kappal a Pariseyo
a mamaestro na Linteg. Ket
tinabbeg di ha mapigsa, “Awan ha
liwat a maeriyokan tam ha ide a
lallaki. Siguro atoy i espiritu, onu

anghel, a nangitoldu ha nikuna,”
kon di Pariseyo.
10 Sa, kinumaro i pakitabbegan
di hanggan masurok. Ket nag-
buribur i kumander a baka pisad-
pisadan di ni Pablo. Isu, binon na
i sundalu a hidi a agewan di ni
Pablo. Ket isadap di ha kuwarto
di.
11 Idi kallap, tinumaknag ni Apo
Jesus ha hikeg ni Pablo, a kinagi
na, “Awan kas manteng. Nepeta
mo i tahod megipu ha nikan
ha Jerusalem aye. Ket masapul
a kona bila hito i gimetan mo
nokkan ha Roma,” kon ni Jesus ha
ni Pablo.

I Panggep Di a Bunowan Di ni Pablo

12 Kaugman na, ket pinaguho-
nan na Judyo a hidi a bunowan
di ni Pablo. Nagkinari hidi a
awan hidi magkan, onu maski
uminom, hanggan awan di map-
atay ni Pablo. 13 Sobra ha uppat
a pulo i Judyo a hidi a nagkinari
ha ide. 14 Sa hidi, inumangay
ha matangkay a papadi, ken ha
panglakayan na Judyo a hidi. Ket
inpeta di, “Nagkinari kami a awan
kami magkan ha maski nu anya
hanggan awan mi mapatay ni
Pablo. 15 Isu, hikam ken hidi a
sakop na Sanhedrin, mangisurat
kam ha iday a kumander a Ro-
mano, a ipaangay na ni Pablo ha
nikam ha he. Ket irason moy a
kayat moy hikuna a salodsodan.
Ket ha nikami, naggayak kami a
magelkap ha nikuna, a patayan mi
ha palungo a pagdemat na ha he,”
kon na Judyo a hidi.
16 Ngem atoy i esa a pan-
ganakan ni Pablo, ket nabaheta
na i panggep di. Isu, inumangay
hikuna ha kuwarto na sundalu a
hidi, ket inpeta na i panggep di
ha ni Pablo. 17 Ket inayagan ni
Pablo i esa a kapitan na sundalu,
ket inpeta na, “Itugan mo bi ide a
olitaw ha ni kumander, ta atoy i
ipeta na,” kon ni Pablo. 18 Intugan
na kapitan i panganakan ni Pablo
ha kumander, ket kinagi na, “In-
ayaganak ni Pablo a balud, ket in-
aged na a itugan ko ha nikaw ide a
olitaw, ta atoy kan i ipeta na,” kon
na. 19 Ket kinabitan na kumander
i olitaw aye, a inadiyo na. Sa
na, sinalodsod ha nalimed, “Anya
i kayat mo a ipeta?” 20 Ket kinagi
na olitaw, “Nagtutulagan na Judyo
a hidi a makiaged ha nikaw, ket
ipaangay mo kan ni Pablo ha pag-
gimmongan di nokkan nu male-
dum, penu pagsalodsodan di kan
perpermi. 21 Ngem awan ka mina
manahod, Kumander. Ta atoy i
Judjudyo a sobra ha uppat a pulo
a mangelkap mina ha ni Pablo ha
dilan. Nagkinari kan hidi a awan
hidi magkan, o maski nu umi-
nom, hanggan awan di mapatay
hikuna. Ket niyaen, naggayak
hidi, ket maguray ha pangibon
mo,” kon na olitaw. 22 Ket kinagi
na kumander, “Awan mo ipeta ha
maski nu heya ide a inpeta mo ha
nikan.” Sa na, pinalakad i olitaw.

Meyangay ni Pablo ha Guber-nador

23 Kobos na, inayagan na ku-
mander i duwa a kapitan, ket
inbon na, “Isagana moy i duwa a
gasut a sundalu, ken pitu a pulo
a magkabayo, ken duwa a gasut a
maggidsal. Palakadan ta kam ha
yenan a kallap, nu alas nuwebe,
hanggan ha ili a Sesareya. 24 Ket
isaganaan mo bila ni Pablo ha
pagsakayan na, ta itugan moy ha
ni Gobernador Pelik. Ket daponan
moy perpermi,” kon na.
25 Kobos na, nagsurat i kuman-
der ha surat a kona ha ide,
26 “Apo Gobernador Pelik, iku-
musta ko ha nikaw.
27 Dinakap na Judyo a hidi
ide a lallaki a ipatugan
ko ha nikaw. Dandani
dan a binuno di hikuna,
ngem insalakan mi, ta

nakatandiyan ko a Romano
hikuna.
28 Ket kayat ko idi a makatandiyan
nu anya i pangidaruman di
ha nikuna. Isu, insagup-
pang ko ha nidi a San-
hedrin.
29 Ket naenta ko a awan ha
ginimet na a pakatayan na
mina, onu pakebaludan na.
Indarum di la, ta awan kan
hikuna umuseg ha linteg na
Judyo a hidi.
30 Ket idi nabahetaan ko a kayat
di kan a bunowan, ninakam
ko a petugan ko ha nikaw.
Ket inpeta ko ha Judyo a
hidi a umangay hidi ha
nikaw nu kayat di a idarum.
Ide la i kayat ko ipeta ha
nikaw, Gobernador. Hikan
i tagabu mo a ni Kumander
Klaudiyo Lisiyas," kon na
surat na.
31 Niyaen, tinongpal na sundalu
a hidi i bon na kumander di.
Inalap di ni Pablo, ket idi kallap
he, intugan di ha ili a Antipatrida.
32 Idi kaugman na, nagsoli ha
kuwarto di i ngamin a sundalu a
awan ha kabayo. Ket tinulos na
nagkabayo a hidi a intugan di ni
Pablo. 33 Idi dinumitang hidi ha
ili a Sesareya, inyatad di i surat
ha gobernador, ket ingiwat di bila
ni Pablo ha nikuna. 34 Binasa na
gobernador i surat, sa na, sinalod-
sod ha ni Pablo nu taga hadya
hikuna. Idi nakatandiyan na a
taga probinsiya a Silisiya, kinagi
na gobernador, 35 "Magtemanak
ha pangikalentigan mo nokkan,
nu dumemat hidi a mangidarum
ha nikaw." Sa na, inbon a meyan-
gay ni Pablo ha bilay ni Herod a
minahari na Israel. Hito i nag-
daponan di ha ni Pablo.

24

1 Kobosan na lima a pa-
malak, dinumemat ni Ananiyas
a katangkayan a padi ha ili
a Sesariya. Kinakuyog na i
kappal a panglakayan ken esa
a abugado a magnagen ha
Tertulo. Nagsaguppang hidi ha ni
Gobernador Pelik, ket pinaliwat
di ni Pablo. 2 Idi naayagan ni
Pablo, nangrugi ni Tertulo ha
pinagidarum na. Kinagi na, "Apo
Gobernador, gipu ha nikam ken
kinalaing moy, nakapatalna kam
ha lugar tam aye. Ket pinahusay
moy i makpal a problema ha
bayan tam. 3 Kanayon kami
maragsakan ha paggimet moy.
Ket magyaman kami unay ha
nikam. 4 Madiyan mi kam a
paungan. I pakiaged mi la i anus
mo a magteman ha kayat mi a
ipeta ha nikam. Awan mallay i
pagkagi mi aye.
5 "Apo Gobernador, naenta mi
ide a lallaki a ni Pablo, ket na-
griribuk hikuna. Ket delikadu ito
ha gobyerno tam, ta mangriribuk
hikuna ha Judyo a hidi ha maski
nu hadya a angayan na. Ket
hikuna i esa a happo na toto-
lay a manahod ha lallaki a taga-
Nasaret. 6 Niyaen, pinadas na a
iyasak i kinadukas na ha Templo,
ngem dinakap mi. Ket hinukom
mi mina ha sadili mi a linteg.
7 Ngem nakibiyang ni Lisiyas a ko-
mandante, ket inagew na ni Pablo
ha nikami. 8 Sa, inbon ni Lisiyas
a umangay ha nikaw idagende
a mangidardarum ha ni Pablo.
Ket niyaen, nu salodsodan mo ni
Pablo, makatandiyan mo a tahod
i pangidarum mi ha nikuna," kon
ni Tertulo ha ni Gobernador Pelik.
9 Ket inumuseg i Judyo a hidi ha
darum na, a nagoni hidi ha kinagi
na.

Ikalintegan ni Pablo i Baggi Na ha Saguppang ni Pelik.

10 Sa, winahiyan ni Gobernador
Pelik ni Pablo a magkagi. Ket
kinagi ni Pablo, "Apo Gobernador,
katandiyan ko a hikaw i hukom

ha nikami a Judyo ha makpal a
tawen. Ket gipu ha kona hito,
maragsakanak a mangipakatandi
ha kalintegan ko ha saguppang
moy. 11 Apo, makatandiyan moy
a awan pala ha esa pulo ket duwa
a pamalak hanggan kaddemat ko
ha Jerusalem. Inumangayak hito
penu magdeyaw ha Dios ha Tem-
plo. 12 Ket idi naenta na ak na
Judyo a hidi, awanak nakitabbe-
gan ha maski nu heya ha Tem-
plo. Ket awanak nagriribuk ha
maski nu hadya ha ili, maski ha
kapilya na Judyo a hidi. Puros,
awan. 13 Ket niyaen, awan ha
pangpatahod di a pangidarum di
mina ha nikan. 14 Ngem ide i
pagoniyan ko ha nidi, a tahod
a umuusegak ha pinagitoldu ni
Jesus. I pinagitoldu na aye i
kagiyan di a madi. Ngem uray
nu kona hay i kagi di, magserbe
ak pala ha Dios a panahodan na
minappo mi. Ket manahodak pala
ha Linteg na Dios ken ngamin
a surat na minahagpugto a hidi.
15 Ta magkalan i namnama ko ken
namnama di ha Dios, a pabiyagan
na manon nokkan i ngamin a
minatay, maski hidi a mappiya
ken maski hidi a madukas. 16 Ket
gipu ha kona hito i namnama ko,
usaran ko i ngamin a kabaelan
ko, penu madalus i nakam ko ha
saguppang na Dios ken totolay.”

17 Ket tinulos ni Pablo, “Apo
Gobernador, kobosan na kappal a
tawen a kaawan ko ha Jerusalem,
nagsoliyak a mangiyatad ha ko-
rinat a panglimos ha kababayan
ko, ken mangiwagah ha Apo Dios
ha Templo. 18 Ito la i ginimigimet
ko, idi naenta diyak ha disalad
na Templo. Ket inubos ko i
seremoniya na pinakadalus. Ket
awan dod ha naromsa ha nikan.
Ket awan ha kakpalan a tolay ha
nikan, ken awan bila ha riribuk.
19 Ngem atoy idi i kappal a Judyo a
taga probinsiya a Asia. Hidi mina
i sumaguppang ha nikam niyaen,
ket boyboyan di mina i darum a
pangsenti di ha nikan, nu tahod a
medarumak mina. 20 Onu maski
idagende a lallaki, hidi mina i
mangipeta nu anya i liwat ko
a naenta di, idi pinasaguppang
diyak ha grupo di a Sanhedrin.
21 Ta idi tinumaknagak ha sagup-
pang di, naenta di la i esa a
bagay, a nagdulawak ha, ‘Nahuko-
mak niyaen a pamalak,’ kinagi ko,
‘gipu ha panahod ko a magbiyag
manon i ngamin a minatay,’ kon
ko idi,” kon ni Pablo. Ide i kinagi
ni Pablo ha Gobernador Pelik. No-
bos dan.

22 Niyaen, maski ha ni Gober-
nador Pelik, nakatandiyan na i
makpal a megipu ha pinagitoldu
ni Jesu-Cristu. Ket idi nateman na
i kinagi ni Pablo, pinagimak na i
pinakiuhon di, a kinagi na, “Huko-
man ta kam nokkan nu dumemat
ni Komandante Lisiyas,” kon na.
23 Ket inbon na ha esa a kapi-
tan a daponan di ni Pablo, ket
palobusan di mina ha ballik. Ket
palobusan di i ilailay ni Pablo,
penu madaggapan di hikuna, kon
ni Gobernador.

24 Idi kobos na kappal a pa-
malak, dinumemat ni Gobernador
Pelik ken kabanga na a Judyo,
a magnagen ha Drusila. Ket
pinaayagan na ni Pablo, ket
nagteman hidi ha pinagkagi na
megipu ha panahod ha ni Jesu-
Cristu. 25 Ket inpakatandi ni
Pablo megipu ha kinalinteg na
Dios, ken megipu ha kinappiya na,
ken megipu ha esa a pamalak a
dumemat nokkan a panghukom
na Dios ha totolay. Ket kinuman-
teng ni Pelik, a kinagi na, “Kuston
ito agay. Sumoli ka ha kuwarto
mo. Ket ayagan ta ka ha sabali a
pamalak,” kon na.

26 Ha iday a tiyempo, namna-
maan ni Pelik a mangatad mina
ni Pablo ha korinat. Ket gipu ta

kona hito, kanayon a paayagan
na ni Pablo, ket nakiuhon hidi.
27 Kona hito i ginimet na hanggan
ha duwa a tawen. Sa, atoy i sabali
a gobernador a sinumulet ha ni
Pelik. Ni Porsiyo Pesto i nagen
na. Ngem ha ni Pelik, kayat na
pala a pagustowan i Judyo a hidi,
penu mappiya i pakiilay di. Isu,
pinabiyan na ni Pablo, a inwarak
na ha pagbaludan.

25

Temanan ni Gubernador Pesto ni Pablo

1 Pagdemat ni Gobernador Pesto
ha probinsiya a Judeya, ket ko-
bosan na tallu a pamalak, nagtu-
los hanggan Jerusalem a naggipu
ha ili a Sesareya. 2 Idi kaddemat
na ha Jerusalem, inumangay ha
nikuna i kapkapitan na padi ken
panglakayan na Judyo a hidi, ta
kayat di a idarum ni Pablo. 3 Ket
inageagedan di ni Pesto ha kagbi
na a ipaangay na mina ni Pablo
ha Jerusalem. Ta pinanggep di
a iyelkap di, patayan di mina
ni Pablo ha dilan. 4 Tinabbeg
ni Pesto, “Maghen ni Pablo ha
pagbaludan, ha ili a Sesareya, ket
dandaniyak magsoli ha ho. 5 Nu
atoy i liwat na, umuseg mina ha
nikan i kappal a pangulo moy,
a magdarum mina ha Sesareya,”
kon ni Pesto.
6 Niyaen, naghen ni Pesto ha
Jerusalem ha manga siyam a pa-
malak, sa hikuna, nagsoli ha
Sesareya. Idi kaugman na, inu-
metnod hikuna ha panghukoman
ket inbon na a mesaguppang ni
Pablo. 7 Idi dinumemat ni Pablo,
linebut na Judyo a hidi a naggipu
ha Jerusalem, ket magkadukas i
pangidarum di ha nikuna. Ngem
awan di mapatahodan. 8 Sa na,
inkalentigan ni Pablo i baggi na.
Kinagi na, “Awan ha ginimet ko a
mesenti ha Linteg na Judyo, onu
ha Templo, onu ha hari na Roma,”
kon na. 9 Ngem kayat ni Pesto a
pagustowan i Judyo a hidi. Isu a
sinalodsod na ha ni Pablo, “Ma-
balin ha nikaw nu umangay kitam
ha Jerusalem, penu hukoman ta
ka ha ho?” kon ni Pesto. 10 Ket
tinabbeg ni Pablo, “Awan mina
apo. Atoyak dan ha panghuko-
man na hari na Roma. Ket ha
he mina i panghukoman mo ha
nikan. Ta hikaw i makatandi a
awan ha liwat ko ha Judyo a hidi.
11 Apo Gobernador, nu atoyak ha
liwat, ket nu atoy i ginimet ko
a pakatayan ko mina, awan ko
agedan i kagbi moy. Ngem nu
awan a tahod i pangidarum di ha
nikan, awan ha pangpalobus ha
maski nu heya a tolay a mangiy-
atad ha nikan ha nidi. Isu,
niyaen, agedan ko a umangay ha
hari na Roma. Hikuna mina i
manghukom ha nikan,” kon ni
Pablo. 12 Niyaen, idi nobos i
pinakiuhon ni Pesto ken konsihal
na a hidi, kinagi na ha ni Pablo,
“Inaged mo a ni Hari na Roma
mina i manghukom ha nikaw. Isu,
ipaangay ta ka ha hari na Roma,”
kon na.

Ni Pablo ha Saguppang di Agripa ken Bernise

13 Idi nobos na kappal a pa-
malak, dinumemat ni Hari Agripa
ken ni Bernise ha Sesareya, penu
magsalpak ha ni Gobernador
Pesto. 14 Idi naghen hidi ho
ha kappal a pamalak, binoyboy
ni Gobernador Pesto ha ni Hari
Agripa i kasasaad ni Pablo. Kinagi
na, “Atoy ha pagbaludan i esa a
lallaki a intirak ni Pelik. 15 Ket
idi inumangayak ha Jerusalem,
nagdarum i kapkapitan na padi
ken panglakayan na Judyo a hidi.
Ket inagiaged di a hukoman ko,
ket patayan ko mina hikuna.
16 Ngem inpeta ko ha nidi i
ugali na Romano, a awan tam
parusaan i tolay nu awan tam
pala mahukom. Ha ugali na

Romano, kon ko, a palungo mina
i pagteman tam ha mangidarum,
nu anya a darum di ha nikuna.
Ket mekalintegan na mina i baggi
na ha saguppang na totolay a
nangidarum.
17 "Niyaen, idi dinumitang di
Judyo ha he, awanak nagtak-
tak. Ket kaugman na, pinapisan
ko hidi ha saguppang ko ha
panghukoman, ket inbon ko a
mesaguppang i balud. 18 Ket tinu-
maknag i Judyo a hidi a kasenti
ni Pablo, a magdarum hidi. Kagin
ko a madukas unay mina i liwali-
wat a pangidarum di ha nikuna,
ngem awan malla! 19 Ta imbes
na, nakitabbegan la hidi ha ni
Pablo megipu ha pakidiosan di,
ken megipu ha esa a lallaki a
nagen na ni Jesus. Natay kan
ni Jesus, ngem kinagi ni Pablo
a minagbiyag manon. 20 Sa ak,
awan a sigurado nu panyan ko a
maimbestigaran idagende a bag-
bagay. Isu a sinalodsod ko ni
Pablo nu kayat na a umangay ha
Jerusalem a panghukoman mina
di Judyo ha nikuna. 21 Ngem
madiyan na kan. Ket inaged ni
Pablo a magwarak pala ha pag-
baludan aye, a maghukom kan
mina i hari na Roma. Ket gipu
ta kona hito, inbon ko a madapon
hikuna hanggan mepatugan ko ha
hari tam ha Roma," kon ni Pesto
ha ni Agripa.
22 Kinagi ni Agripa ha ni Pesto,
"Kayat ko temanan ide a lallaki."
Ket tinabbeg ni Pesto, "Mateman
moy nu ugma."
23 Idi kaugman na, dinumi-
tang di Agripa ken Bernise. Ket
natenonan hidi ha kanginaan
a tennon a pangipaenta ha ki-
natangkay di. Ket sinumadap
hidi ha panghukoman, a kaagum
di i komandante a hidi, ken
matangkay a lallaki a hidi a taga-
Sesareya. Sa, nangibon ni Pesto a
mesaddap ni Pablo.
24 Kinagi ni Pesto, "Hari Agripa
ken hikam ngamin a pinumisan
ha he, maenta moy niyaen ide
a lallaki a nedardarum ha nikan
na ngamin a Judyo a kailiyan
tam, ken di Judyo a maghen ha
Jerusalem. Idadulaw di a awan
mina hikuna magbiyag. 25 Ngem
ha nikan, nakatandiyan ko a awan
ha ginimet na a pakatayan na
mina. Ket gipu ta inaged na a
umangay mina ha hari tam ha
Roma, ipatugan ko dod nokkan.
26 Ngem awan ko makatandiyan
nu anya mina isurat ko ha hari
tam ayo megipu ha ide a lallaki a
ni Pablo. Isu, inpasaguppang ko
hikuna ha nikam, ket nangruna
ha nikaw, apo hari Agripa, penu
maimbestigaran tam hikuna, ket
atoy mina nokkan i sursurat ko ha
hari tam ha Roma. 27 Ta ninakam
ko a madi nu ipatugan ko i esa
a balud, ket awan ha mesurat i
pakedaruman na," kon ni Pesto ha
di Agripa.

26

Ikalintegan ni Pablo i Baggi Na ha Saguppang ni Agripa

1 Niyaen, kinagi ni Agripa ha
ni Pablo, "Palobusan ta ka a
mangikalentigan ha baggi mo."
Ket tinumaknag ni Pablo a magk-
agi. 2 Kinagi na, "Hari Agripa,
ibilang ko a nagasatak ha yenan
a pamalak, ta mabalin ko a tabbe-
gan ha saguppang moy i ngamin
a pangidardarum na Judyo a hidi
ha nikan. 3 Nangruna ta hikaw
i magmalaing ha ngamin a ugali
mi a Judyo ken pakitabbegan mi.
I agedan ko dod ha nikam apo, a
anusanak mo bi a temanan.
4 "Katandi na ngamin a Judyo
nu panya i pinagbiyag ko a nan-
grugi idi kaolitaw ko. Katandi
di i karugi ko, maski idi henak
ha ili ko, ket idi henak ha
Jerusalem. 5 Katandi di ito,
ket hidi mina i mangipeta. Ta

maski idi karugi ko, nagbiyagak
ha sakop na Pariseyo. Ket i
Pariseyo a hidi i kairutan ha lin-
teg di ha pakidiosan mi a Judyo.
6 Niyaen, Apo," kinagi ni Pablo,
"mahukomak gipu ha panahod ko
ha inkari na Dios ha minappo
mi. Ta inkari na a pabiyagan na
manon i ngamin a minatay. 7 Ket
ito paman i namnamaan na esa
pulo ket duwa a sakop na Israel
a makipagdeydeyaw ha Dios ha
kanayon, ha kada pamalak ken
kada kallap. Ket gipu ha ide a
panahod ko, Apo Hari, idarum
na ak na Judyo a hidi. 8 Agay!
Apay a marigat kam a manahod
a pabiyagan na Dios i minatay a
hidi?

9 "Maski ha nikan, ninakam
ko idi a masapul a usaran
ko i ngamin a kabaelan ko a
mangsenti mina ha ni Jesus a taga-
Nasaret. 10 Ket kona hito i ginimet
ko ha Jerusalem. Ta inalap ko
i pangpalobus na kapkapitan
a papadi, ket pinebalud ko i
kakpal a tolay na Dios. Ket idi
inhukom di hidi a mapapatay,
nagoni ak bila. 11 Naminmakpal
a pinadusa ko hidi ha ngamin a
kapilya na Judyo. Ket pinilit ko
hidi a mangtallekod ha panahod
di. Perpermi i ingal ko ha nidi,
ket inumangayak hanggan ha
sabasabali a bayan a namarsuwa
ha nidi.

12 "Isu i gipu na a inumangayak
ha ili a Damasko. Ket atoy ha
nikan i surat a pagturay ko a
inyatad na kapkapitan a papadi.
13 Niyaen, idi naglakadak, Apo
Hari, idi lubuk na pamalak, atoy i
naenta ko a silaw, ket napigpigsa
ngem ha senggit. Naggipu ide a
silaw ha langit, ket nadisiyagan na
i lebut ko, ken lebut na agagum ko.
14 Ket netakneg kami ngamin, ket
nateman ko i timek a nagkagi ha
nikan ha kagi na Judyo, a 'Saulo,
Saulo. Apay a ipadpadusaanak
mo? Awan mos agay, ta baggi mo
la i masaketan nu sentiyanak mo,'
kon na timek.

15 "Kinagi ko, 'Heya ka, Apo?'
Ket kinagi ni Apo, 'Hikan ni Jesus
a ipadusa mo. 16 Tumaknag ka.
Ta nagpaenta ak dan ha nikaw,
ket pinili ta ka a kona ha tagabu
ko. Niyaen, hikaw i mangipeta
ha totolay ha dagende a naenta
mo megipu ha nikan, ha yenan a
pamalak. Ket atoy pala nokkan i
paenta ko ha nikaw. 17 Paangayan
ta ka nokkan ha Judyo a hidi
ken bakkan a hidi a Judyo. Ket
daponan ta ka ha kinadukas di.
18 Ipakatandi mo ha nidi, penu
makalapos hidi ha kona ha kadik-
laman, ket makaangay mina hidi
ha kona ha kasenggitan na Dios.
Ket makalapgut mina hidi ha pag-
turayan ni Satanas, ket makasad-
dap hidi nokkan ha paghariyan
na Dios. Ket gipu ha panahod di
ha nikan, mapakawan i liwaliwat
di, ket meraman hidi nokkan ha
totolay a pinili na Dios.' Ide i
kinagi ni Apo Jesus ha nikan," kon
ni Pablo.

19 "Isu, Hari Agripa," kon ni
Pablo, "gipu ta kona hito i kakk-
agi na Dios, nagtongpalak ha
ngamin a inpaenta na ha nikan.
20 Ha palungo, nagitolduwak ha
Damasko ken ha Jerusalem, ken
ha ngamin a lugar na Judyo a hidi,
ken ha bakkan hidi a Judyo. In-
toldu ko a masapul a magbabawi
hidi ha liwaliwat di, a manahod
hidi ha Dios, ket magpasakop hidi
ha nikuna. Ket intoldu ko a
gimetan di a tahod i pagbabawi di.

21 "Hari Agripa, isu i gipu na a
dinakap na ak na Judyo a hidi, idi
naghenak ha Templo. Ket kayat
diyak a patayan. 22 Ngem hanggan
ha yenan a pamalak, inaaguman
na ak na Apo Dios, ket mag-
taknagak ha he a mangpatahod
pala ha nikam ha dagende a ba-
heta. Magpatahodak ha ngamin

a tolay, maski nu matangkay a
tolay o maski nu madibbi a hidi.
Magkalan i kakkagi ko ken i kinagi
ni Moyses, ken kinagi na mina-
hagpugto a hidi. 23 Ta inpugto di
a masapul a maparigatan i Cristu
ken matay. Ket hikuna i palungo
a magbiyag manon a maggipu
ha natay, kon di. Ket hikuna i
mangipakatandi ha Judyo a hidi,
ken bakkan a hidi a Judyo, nu
panya a mesalakan hidi. Kona
hito i pinagpugto di Moyses ken
minahagpugto," kon ni Pablo.
24 Niyaen, idi nagkalintegan
pala ni Pablo ha baggi na a kona
hito, inpukaw ni Pesto, "Mag-
mauyong ka, Pablo. Sobra dan
i pagadal mo! Isu i magpauy-
ong ha nakam mo!" 25 Ngem
kinagi ni Pablo, "Awanak maguy-
ong, Apo Gobernador. Tahod i
kagi ko, ta naurnos i nakanakam
ko. 26 Naturedak a magkagi, nan-
gruna ta nakatandiyan ni Hari
Agripa aye megipu ha dagende a
bagbagay. Ta siguradowak a per-
permi i pagadal ni Hari Agripa ha
dagento. Ta nagimigimet idagento
ha saguppang na ngamin a tolay.
27 Anya, Apo Hari Agripa? Mana-
hod ka ha kagi na minahagpugto
a hidi? Siguradowak a manahod
ka," kon ni Pablo.
28 Ngem kinagi ni Agripa ha ni
Pablo, "Pablo, kayatak mo pilitan
a maging Cristiyano ha sigida!"
29 "Oni," kinagi ni Pablo, "maski
nu sigida o maski nu mallay, basta
manahod kam. Ikarkararag ko
ha Dios a hikaw ken ngamin a
dagende a magteman ha nikan, ha
yenan a pamalak, magbalin kam
mina a kona ha nikan. Ngem
awan mina ha dagende a kawar,"
kon ni Pablo.
30 Sa, kobos na, tinumaknag ni
Hari, ni Gobernador, ni Bernise
ken agagum di. 31 Ket idi linuma-
pos hidi, nagkinagi hidi, "Awan
ha ginimet na ide a lallaki a
pakatayan di mina, onu maski
pakebaludan na." 32 Ket kinagi
ni Hari Agripa ha ni Gober-
nador Pesto, "Makalakad mina
ide a lallaki, nu awan nagaged a
sumaguppang ha Hari ha Roma,"
kon na.

27

I Paglakad ni Pablo ha Roma

1 Niyaen, ninakam di a paglu-
ganan di kami ha ili a Roma, ha
bayan a Italiya. Isu a ingiwat di
ni Pablo ken kappal a sabasabali a
balud ha ni Juliyo, a esa a kapitan
na sundalu. Idagende a sunsun-
dalu i nanagenan ha, "Bataliyon
na Hari". 2 Isu a linumugan kami
ha esa a bapor a nagipu ha Puerto
Adrumeto, a nagayak dan a metu-
lak, a umangay ha pupuwerto ha
probinsiya a Asia. Ket nagagum
bila ni Aristarko a Masedonia a
taga-Tesalonika. 3 Kaugman na,
dinumemat kami ha Puerto Sidon.
Ket naanus ni Juliyo ha ni Pablo,
ta pinalobusan na a magpasiyal
ha ilay na a hidi a mangalap ha
kasapulan na.
4 Kattulak mi hito, ngem nasuba
mi i pahas. Isu, naglayag kami ha
lembo na puro a Sipre, a awan ha
napigsa a pahas. 5 Ket hinapog mi
i diget ha Silisiya ken Pampiliya,
ket dinumitang kami ha il-ili a
Mira ken Lisiya. 6 Ha puwerto
aye, naeriyokan na kapitan i esa
a bapor a naggipu ha Alejandriya,
a magpaitaliya. Ket inlugan na
kami.
7 Mapemas i pinaglugan mi ha
kappal a pamalak. Ket makpal
i rigat mi a nakaabot ha Puerto
Ginido. Ket gipu ta masuba mi
i pahas, naglayag kami ha aba-
gatan na puro a Kreta, ha dibelew
na Puerto Salmon, ta awan ha
napigsa a pahas. Ket tinumaleb
kami ha Puerto Salmon. 8 Narigat
i lakad mi, ta pasagusagummak i

pahas. Ket nanigdig kami, hanggan dinumemat ha esa a pagdungan a managenan ha “Inamakan a Dadungan”. Mabikan hito ha ili a Laseya.

9 Niyaen, naalay kami a naglakad, ket madiyo paman i bayan a Italiya. Ket delikadu i paglakad mi, ta tiyempo na aridid. Isu, kinagi ni Pablo, 10 “Ilailay ko,” kon na, “delikadu i biyahe tam niyaen, ta aridid dan. Nu tumulos kitam, sigurado a madadail i karga tam, ket madadail bila i bapor aye, ket atoy bila ha nikitam i matay,” kon ni Pablo. 11 Ngem ha kapitan na sundalu, nanahod hikuna ha kagi na kapitan na bapor ken makinbapor. Ket awan na tinahod ni Pablo. 12 Ta tahod a maduksan iday a puwerto nu magaridid dan. Isu, kayat na kakpalan a hidi a magtulak, ta bareng nu makaabot kami ha Puerto Penise, i esa a puwerto ha puro a Kreta. Hito i pagdungan a malembo ket mabalin a pangaridid an.

I Bagyo ha Diget

13 Idi nagabagat i pahas, kagin di a mabalin a magtulos ha panggep di. Isu, inontok di i pundu a hidi, ket nagbapor kami manon. Nanigdig kami ha puro a Kreta. 14 Ngem awan naalay, ket naabot na kami na bagyo. Tulos a aridid dan. 15 Ket dinaggpak na bagyo i bapor. Ket gipu ta marigatan kami a mangsuba ha pahas, intulok mi a meyappah i bapor.

16 Ket neyangay kami ha malembo ha ballik a puro a Kauda. Ha hay, narigatan kami a nangisankay ha abang na bapor. 17 Idi nesankay mi i abang, ginakadan di i lebut na bapor. Ta manteng hidi a mesadsad ha kati ha lugar a Sirte. Isu, kinaskas di i layag, ket pinabiyan di a meparas i bapor. 18 Ket nagtulos pala i dawel na bagyo. Ket gipu ta kona hito, idi kaugman na, nangrugi hidi a mangitogbak ha karga na bapor. 19 Idi nekatallu a pamalak, intakneg di i aruwatan na bapor, ta manteng hidi. 20 Niyaen, naalay kami a binagyo. Ket makpal a pamalak a awan mi naenta i senggit onu pusiyan. Ket kagin mi a matay kami ngamin.

21 Idi naalay a awan kami nagkan, nagpapisan ni Pablo ha nidi, ket kinagi na “Kakabsat, tinemanak moy mina idi, ket awan kitam mina nagtulak ha puro a Kreta. Ket awan mina idagende a dadail tam. 22 Ngem maski nu kona hito, ipeta ko ha nikam a awan kam manteng. Ta awan matay ha nikitam aye. I bapor la i maawan nokkan. 23 Ta atoy i Dios a makinkukuwa ha nikan. Hikuna i pagserbeyan na deydeyaw ko, ket hikuna bila i nagpaenta ha nikan ha kallap he, ha esa a anghel na a nagkagi ha nikan, 24 a ‘Awan kas kumanteng, Pablo! Masapul a sumaguppang ka ha hari ha Roma. Ket gipu ha kagbi na Dios, isalakan na bila i biyabiyag na ngamin a agagum mo, gipu ha kararag mo,’ kon na anghel. 25 Isu, kakabsat,” kinagi ni Pablo, “awan kam manteng. Ta manahodak ha Dios a magimet nokkan a kona ha inpeta na. 26 Ngem masapul a mesadsad kitam ha esa a puro,” kon ni Pablo.

27 Niyaen, idi nekasangapulo ket uppat a kallap, ket mealloallon kami pala ha diget a Adriyatiko. Idi lubuk na kallap, kagin na tarabahador a hidi a bumabikan kami ha esa a puro. 28 Ket rinukod di i kabtongan, ket naenta di a uppat a pulo a metro i kabtong na. Idi awan naalay, ket rinukod di manon. Ket naenta di a tallu a pulo a metro i kabtong na. 29 Ket nanteng hidi a baka medungpar

kami ha kapogeduwan. Isu, nangitakneg hidi ha uppat a pundu ha dipos na bapor, ket tinahok di a pumasag ha sigida.

30 Niyaen, kayat na tarabahador a hidi a lakadinan i bapor. Ket inyugsad di i abang ha dinom, a kona nu mangitakneg pala hidi ha pundu ha dulong na bapor. 31 Ngem kinagi ni Pablo ha kapitan ken sundalu a hidi, “Nu awan a magwarak ha bapor idagende a tarabahador, awan ha mesalakan ha nikam nokkan,” kon na. 32 Isu a ginarsat na sunsundalu i lubid na abang heya, ket pinabiyan di a mebulod.

33 Idi pinumasag, inyunay ni Pablo ha ngamin a hidi a magkan mina hidi. Kinagi na, “Nay kitam agay! Magkan kitam dan. Ta duwa dan a dominggo a awan moy kinan, ta kantengan moy. 34 Magkan kitam niyaen, penu pumigsa i baggi moy. Ket awan kam mina kumanteng. Awan ha maanya ha nikitam,” kon ni Pablo. 35 Idi kinagi na ito, inalap na i tinapay, ket nagyaman hikuna ha Dios ha saguppang di ngamin. Sa na, tinaptappeng, ket kinan na i tinapay aye. 36 Isu, tinumured i nakam di, ket nagkan bila hidi ngamin. 37 Duwa gasut, pitu a pulo ket annam kami ngamin a naglugan. 38 Ket idi nabiyag kami ngamin, intogbak di idagenday a trigo ha diget, penu lumagen i bapor.

39 Idi pamalak dan, naenta di i digdig, ngem awan di katandi i lugar. Naenta di i esa a loyok a atoy baybay na, ket ninakam di a mesadsad i bapor ha baybay hito. 40 Isu, ginarsat di i pundu a hidi, ket intirak di ha ditaw. Sa di, linakbes i lubid a hidi ha temon. Ket inontok di i layag ha dulong na bapor, penu iduron na pahas a magturong ha baybay. 41 Ngem nesangat i bapor ha kati, ket minesadsad. Ta nesadsad i dulong na bapor, ket awan nakalembok. Ket narakrak i dipos na gipu ha napigsa a raknab. 42 Pinanggep na sundalu a hidi a patayan di mina i balud a hidi, penu awan ha maglangoy ken bumuyot. 43 Ngem sinaway na hidi na kapitan na sundalu, ta kayat na a isalakan ni Pablo. Ket inbon na ha ngamin a makalangoy a sumegbu ha diget, ket tumagsat. 44 Ket ha nidi a awan makalangoy, binon na hidi a magpataw ha tabla onu ha paset na bapor a narakrak, ket umunod hidi. Ket kona hito i pinakaabot mi ngamin ha disat.

28

Ni Pablo ha Puro a Malta

1 Idi kaawas mi, nakatandiyan mi a Malta i nagen na puro a inakditan mi. 2 Makagbi unay hidi a taga-Malta. Ta tinanggap di kami, ket indukotan di kami ha apoy a pangenduwan mi. Ta naguden dan, ket nagidagmen kami. 3 Pati ni Pablo, nagiapoy bila hikuna. Ngem idi indukot na i kinayo na, linumapos i esa a ulag, gipu ha passi, ket kinaget na i kamat ni Pablo. 4 Idi naenta di i ulag a nakabaten ha kamat ni Pablo, nagkinagi hidi a taga-Malta, “Tahod a mahagbuno iday a lallaki. Ta maski nakaligtas hikuna ha diget, pinatay na hikuna na Dios,” kon di. 5 Ngem ha ni Pablo, inwarsek na i ulag ha apoy, ket awan hikuna naanya. 6 Niyaen, nagtahok hidi a bumigi mina i baggi na, onu dagus a matay. Ngem idi nauray di ha naalay, ket naenta di a awan hikuna naanya, nagbabawi i nakam di. Ket kinagi di a ni Pablo i esa a Dios.

7 Niyaen, atoy ha bikan na inakditan mi i taltalon na mayor ha

ide a puro a Malta. Ni Publiyo
i nagen na. Ket nakagbi hikuna
a nagpadagus ha nikami ha tallu
a pamalak. 8 Keabbag i hama ni
Publiyo, ta magsaket. Atoy ladu
na ken nakangsuhet hikuna. Idi
nagpasiyal ni Pablo ha nikuna,
nagkararag ni Pablo, sa na, in-
tupo i kamat na, ket pinahusay
na hikuna. 9 Idi nabahetaan na
ngamin a masaket a taga-Malta,
inumangay hidi ha ni Pablo, ket
napahusay bila hidi.
10-11 Ket makpal i regalo a in-
yatad di ha nikami. Ket naghen
kami ha nidi ha tallu a bulan. Sa
kami, linumugan ha esa a bapor
a magnagen ha "Kambal a Didios"
a naggipu ha Puerto Alejandriya
ken nangaridid bila ha puro a
Malta. Idi kattulak mi, nagpabilon
i taga-Malta a hidi ha masapsapul
mi ha biyahe.
12 Dinumemat kami ha Puerto
Sirakusa, ket naghen kami hito
ha tallu a pamalak. 13 Nagipu ha
Sirakusa, nagtulos kami hanggan
ha Puerto Regiyo. Kaugman na,
nagabagat manon, ket nakaabot
kami ha Puerto Putoli ha duwa
a pamalak. 14 Ha Puerto Putoli,
natagbu mi i kappal a mana-
hod ha ni Jesu-Cristu, ket inawis
di kami a maghen ha nidi ha
makadominggo. Sa kami, nagtu-
los a maglakad hanggan ha ili a
Roma.
15 Ket atoy bila i manahod a
hidi ha ili a Roma. Idi naba-
hetaan di kami, linumapos hidi
a magsalpak. I kappal, naglakad
hidi hanggan ha Sentro a Appiyo,
ket i kappal a naglakad hanggan
ha Tres Tabernas, penu sumal-
pak. Idi naenta na hidi ni Pablo,
nagyaman hikuna ha Dios. Ket
napatured i nakam na.

Ni Pablo ha Roma

16 Idi dinumemat kami ha
Roma, napalobusan ni Pablo
a maghen ha sabali a bilay
a daponan na esa a sundalu.
17 Kobos na tallu a pamalak,
pinaayagan ni Pablo i kapkapitan
na Judyo a hidi a taga-Roma.
Idi nakipagpisan hidi, kinagi ni
Pablo, "Kakabsat, pinadakap na
ak na Judyo a hidi ha Jerusalem,
ket inyatad diyak ha gobyerno
na Roma, maski awan ha liwat
ko ha nidi, ket awan ha liwat ko
ha pinagitoldu na minappo tam
a Judyo. 18 Idi nagsalodsodan
diyak, nakatandiyan di a awan
ha ginimet ko a pakatayan ko
mina. Ket kayat na Romano a hidi
a palakadan diyak. 19 Ngem idi
madiyan na Judyo a hidi, napili-
tanak a magaged ha gobernador a
ipaangay na ak ha hari ha Roma.
Maski awan ha idarum ko ha
Judyo a hidi ha Jerusalem. Ket
niyaen, i hari na Roma mina i
mangipeta nu palakadan diyak
mina, onu patayan di.
20 "Isu, gipu ta kona hito,
pinaayagan ta kam, penu makisal-
pak kitam ken makipaguhon ki-
tam. Ta kayat ko a makatandiyan
moy nu apay a megakadak ha
kawar a kona hito. Isu, ipeta ko
ha nikam a makawaranak gipu
ha panahod ko ha iday a Cristu a
inkari na Dios, ken namnamaan
na ngamin a Judyo, maski hang-
gan niyaen," kon ni Pablo.
21 Niyaen, kinagi na Judyo a
hidi a taga-Roma, "Awan ha surat
mi a naggipu ha probinsiya a
Judeya a megipu ha nikaw. Ket
awan mi nabaheta i madukas a
kagi a megipu ha nikaw. Maski
i Judyo a hidi a dinumemat he
a naggipu ha Judeya, awan ha
madukas ha kakkagi di megipu
ha nikaw. 22 I katandi mi la a
maski nu anya a lugar, sentiyan
na totolay i kasakop mo a hidi.
Isu, kayat mi a magteman ha kagi
mo," kon na Judyo a hidi a taga-
Roma.
23 Isu a nagbital hidi ha pamalak

a pakiuhon di ha ni Pablo. Ket
idi dinumitang iday a pamalak,
mas makpal hidi a inumangay ha
paghenan na. Ket kinaponan ni
Pablo a nangipakatandi megipu
ha paghariyan na Dios. I pang-
pakatandi na i Linteg ni Moyses
ken sursurat na minahagpugto a
hidi. Ta kayat na hidi a pana-
hodan. 24 Ket atoy i kappal a
napatahodan ha kinagi na. Ngem
atoy bila i kappal a madiyan di a
manahod.
25 Isu a linumapos hidi a
nakitabbegan, ta awan hidi
nagkaesa ha nakam di. Ket
idi lumaksep hidi a lumakad,
kinagi ni Pablo ha nidi, “Tahod
i inpesulat na Espiritu na Dios
ha minahagpugto a ni Isayas.
26 Insurat na,

‘Hen ka a mangipeta ha Judju-
dio, ha, “Maski nu mag-
tateman kam, awan moy
makatandiyan. Ket maski
nu kanayon kam a man-
genta, awan moy melassin.”
27 Ito i ipeta mos ha nidi. Ta
maigat i nakam di. Ket
sinalsalan di i talinga di, ket
kinilap di i mata di. Ta nu
tahod i pagenta di, make-
lassin hidi. Ket nu tahod
a magteman hidi talaga,
makatandiyan di i kakkagi
ko. Ket magbabawi hidi, ket
pahusayan ko hidi,’ ” kon
na Apo Dios.

28 Sa, kinagi ni Pablo ha Judyo
a hidi a taga-Roma, “Ipeta ko dod
ha nikam a paangayan na Dios
i kakkagi a pangisalakan na ha
bakkan a hidi a Judyo. Hidi i
magtateman!” kon ni Pablo. 29 Ket
idi kinagi ni Pablo ito, linuma-
pos i Judyo a hidi, ket napigsa i
pinakitabbeg di.
30 Ket ha ni Pablo, naghen
hikuna ha Roma ha duwa a
tawen, ha esa a bilay a inabangan
na. Ket rinespitar na i maski
nu heya a bumisita ha nikuna.
31 Ket inpakatandi na megipu ha
paghariyan na Dios. Ket intoldu
na pala megipu ha ni Jesu-Cristu.
Ket natured hikuna a magkagi, ket
awan a nangsaway ha pagitoldu
na.

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi a Taga Roma

Pagsalpak ni Pablo

1 Hikan ni Pablo, a esa a
tagabu ni Jesu-Cristu. Pinili na
ak penu magbalinak Apostol a esa
a pinaangay na. Ket inbukod na
ak a mangikasaba ha Mappiya a
Baheta na Dios. 2 Ide a Mappiya
a Baheta naalay dan a inkari na
Dios ha kasuratan, ket sigud na a
nepasurat hanidi a minahagpugto
a palungo. 3 Mappiya a Baheta ket
panggep ha annak na Dios, a ni
Jesu-Cristu a Happo tam.

Niyaen, nagbalin a tolay ni Je-
sus, idi neenak hikuna ha ka-
putotan ni Dabid. 4 Ngem Dios
paman i nakam na, ket nagtistigo
a hikuna ket annak na idi mihag-
biyag manon hikuna nagipu ha
katay gipu ha kaddat na.

5 Ket niyaen, nagipu ha ni Jesu-
Cristu, inyatad na Dios ha nikan
i gundaway a magbalin a esa a
Apostol a pinaangay na, ket penu
idilan ko i maski nu heya a tolay,
a ngamin a lugar a manahod mina
hidi ken magtongpal mina hidi ha
nikuna, ket a deydeyaw ni Jesu-
Cristu. 6 Pati hikam namati a taga
Roma. Inayagan nakam na Dios,
penu magbalin kam a kukuwa ni
Jesu-Cristu.

7 Ide i gipu na a magsuratak
ha nikam ngamin a taga Roma, a
ayayatan na Dios ken inayagan na
a magbalin a totolay na.

Sapay mina, atoy ha nikam i
kagbi ken talna na Dios a Hama
tam ken ni Jesu Kristu a Hapo tam.

8 Ha palungo na ngamin,
magyamanak ha Dios babaen
ha ni Jesu-Cristu, ta nabaheta
na ngamin a tolay i panahod
moy. 9 I Dios a serbiyam ko,
katandi na a tahod i ipeta ko,
ket gipu ha Apo Dios magagitak
a mangitoldu megipu ha Baheta
na Annak na. Ket katandiyan na
a kanayon a ikararagan takam, ha
kada kararag ko, 10-11 ket kararag
ko a nu kayat na, palobusan na
ak mina a magpasyal ha nikam.
Ta naalay dan a kayat takam
pasiyalan, penu metoldu ko ha
nikam i intoldu na Espiritu na
Dios ha nikan, penu pumigsa kam
ha panahod moy. 12 I kayat ko
kagiyan a magdinaggap kitam
mina; ta madaggapan kam gipu
ha panahod ko, ket madagga-
panak moy bi ha panahod moy.

13 Kakabsat, kayat ko a
makatandiyan moy ide, ta namin-
makpal a panggep ko a umangay
ha nikam, ngem atoy i makasalen
ha nikan. I kayat ko a magdaggap
ha nikam gipu ta atoy mina a
sabali a kailiyam moy a magbalin
a manmanahod ha ni Cristu bila
iho ha sabali a il-ili a kona ha
daggap ko idi ha kakalan moy a
tolay, a bakkan a hidi a Judyo.
14 Ta ide i biyang ko. Ket ha
nakam ko, kona nu keggahutak
ha Dios, a magitolduwak mina
ha maski nu heya a tolay, maski
nu hadya i henan di, ken maski
nu nagadal hidi, onu awan
nakapagadal. 15 Isu i gipu na a
kayat ko unay a mangitoldu ha
Mappiya a Baheta ha nikam bila
a maghen ha Roma.

I Pinakabalin na Dios a Mangi-pakatandi ha Mappiya a Baheta Na

16 Mapigsa unay i panahod ko
ha ide a Mappiya a Baheta megipu
ha ni Cristu. Ta gipu ha ide a Ba-
heta, mepaenta i pinnakabalin na
Dios a mangisalakan ha ngamin
a manahod, maski i Judjudyo a
nanahod ha palungo, ken maski
i bakkan a Judyo a manahod ha
yenan. 17 Ta gipu ha ide a Ba-
heta na Dios, makatandiyan tam

i pakapalintegan na totolay ha
saguppang na Dios. I pakapalinte-
gan na tolay i panahod di ha Dios.
Awan ha sabali a pangpalinteg
ha tolay, nu awan a medilan ha
panahod na. Ta kona ha nesurat
ha libro na Dios, “I manahod la
i palintegan na Dios, hikuna a
atoy i bigu a biyag a nagipu ha
Dios. Ket awan a liwat hikuna
ha pinangibaheta na Dios,” kon na
surat.

I Pakaparusaan na Totolay

18 Niyaen, i Dios a atoy ha ontok,
nepakatandi na dan a magsenti
hikuna ha liwat parusaan na i
ngamin a kinadukas natolay a
awan manahod hanikuna gipu ha
kinadukas di pinagimak di mate-
man i kinatahod. 19 Parusaan
na hidi na Dios, ta minadiyan
di hikuna, maski nu inpadinnang
na Dios i ngamin a mabalin a
katandiyan di megipu ha baggi
na. 20 Maski idi pinarsuwa na
Dios i lutak, hanggan ha yenan,
mabalin a katandiyan di i Dios,
maski nu awan di metan. Ta
gipu ha ngamin a pinarsuwa na,
maenta di i pinnakabalin na a
magnanayon ken i kinadios na.
Inpadinnang na ito gipu ha pinar-
suwa na. Isu i gipu na a pulos a
awan ha mabalin di a pagpambar.
21 Ta maski nu katandi di a atoy
i Dios, awan hidi magdeyaw onu
magyaman ha nikuna. Imbes na,
naging awan serserbe i nakam di,
ket nadihaman i ngamin a nakam
di. 22 Ipeta di a malaing hidi,
ngem madagel la hidi. 23 Ta awan
hidi magdeyaw ha Dios a awan
matay. Imbes na, magdeyaw hidi
ha sinangdidios a gimetan di ha
karupa na baggi di a makappoy.
Ket deyawan di i sinangdidios a
manok, onu hayup, onu ulag.

24 Isu, gipu ta kona hito i
kinadagel di, pinabayan na hidi
na Dios, a maggimet hidi ha
madukas. Ket makasaniki i
gimetan di ha esa ken esa.
25 Pinabayan na hidi, gipu ta
tinallekodan di i kinatahod
megipu ha Dios, ket tahodan di
i sileng. Ta bakkan a Dios i
deyawan ken serbeyan di, nu
awan i pinarsuwa na i deyawan
ken serbeyan di. Maski nu Dios a
mismo i namarsuwa ha ngamin,
ket hikuna i madeyawan ha
magnanayon. Oni ay!

26 Niyaen, isu i gipu na a pin-
abayan na hidi na Dios, a mag-
gimet hidi ha makasaniki. Ta
maski i babbey a hidi, sinule-
tan di i ugali na magkabanga, a
awan hidi makiduhog ha lallaki,
nu awan i kakalan di a babbey i
garteman di. 27 Ket kona bila hito
ha lallaki a hidi. Madiyan di a
magkabanga ha babbey, nu awan
i kakalan di a lallaki i garteman
di. Ket makasaniki i gimigimetan
di ha esa ken esa. Isu ito i
nagipuwan na nu apay i bagbaggi
di parusaan, ayun ha madukas a
gimetan di.

28 Niyaen, nebilang di i kinata-
hod na Dios a kas awan a balle,
pinabayan na dan hidi. Ket
awan na hidi sawayan a mag-
nakam ha madukas a nakam di
ken madi a ugali di. Mag-
gimet la hidi ha maneg a ugali.
29 Gimigimetan di i ngamin a
kalase na madukas. Sinumeni
hidi, madukas i pagnakam di
ha kakalan na tolay, nagpatay
hidi, nakiingal hidi, i silisileng
di ken i pinagdaya di. Maglini-
mad hidi. 30 Magpipinadukas hidi.
Magsenti hidi ha Dios. Mapangas
hidi, a napasindayag hidi. Awan
moy deyaw ha kakalan di a to-
lay. Malaing hidi a mageriyok ha
pagliwatan di. Awan hidi umuseg
ha daddakkal di. 31 Awan hidi
ha saniki. Awan di tungpalan i
kari di. Awan ha kagbiyan onu
anusan di. 32 Katandiyan di i
linteg na Dios, a matay mina i

ngamin a maggimet ha kona hay.
Ngem maski nu katandiyan di ito,
itulos di a gimetan. Ket i mas
madukas paman, a awan la hidi
magliwat ha kona he, nu awan
bila a dagdagan di a paoniyan i
kakalan di a mahagliwat.

2

Nalinteg i Pinanghukom na Dios

1 Niyaen, anya mina? Hukoman
tam mina i totolay a kona ihay?
Madi agay! Nu hukoman tam
hidi, hukoman tam bila i baggi
tam. Ta kelliwat kitam bila, ket
awan kitam melisi ha kakalan he
a liwat. Isu, awan kitam ha
pambar, nu ipeta tam a mahuko-
man mina hidi. 2 Katandi tam a
nalinteg i pinanghukom na Dios
ha maski nu heya a magliwat ha
kona he. 3 Ngem nu ipeta tam a
mahukoman mina hidi, baka ka-
gin tam a awan ha pakahukoman
na baggi tam, ket malisiyan tam
i paghukom na Dios. Oray nu
magkakalan i liwat tam. Madi ito
agay! 4 Siguro nanakaman tam a
maanus la i Apo Dios. Ket tahod
ito, a maanus hikuna. Ngem
nu kagin tam a malisiyan tam i
paghukom na gipu ha anus na,
madi i nakam tam. Makatandiyan
tam mina a pasensiyaan na kitam
na Dios, penu maketurong hikuna
ha nikitam gipu ha kagbi na, a
magbabawi kitam mina. 5 Ngem
ide dan i problema tam: a maigat
i nakam tam a awan kitam mag-
babawi. Isu i gipu na a nakarkaro
i parusa na tolay ha pamalak
nokkan a paghukoman na Dios,
ket mepaenta i ingal na Dios ha
ngamin a kelliwat. 6 Ta bilasan na
Dios i kada tolay, ayun ha ginimet
di. 7 Ha kappal, dagdagan di a
maggimet ha mappiya, gipu ha
tanegagay di a umangay ha lan-
git. I Dios i mangyatad ha deyaw
hanide ket maghen didi hanikuna
hanggan awan kahad na. Ida-
gento i atdinan na Dios ha biyag
na a magnanayon. 8 Ngem atoy bi
i kappal, ket gimetan di i bukod
di a pagayatan. Ta kaykayat di
i madukas. Ket makemot hidi.
Tallekodan di i kinatahod, penu
usegan di i kinadukas. Ket ida-
gento i totolay a parusaan na
Dios ha perpermi. 9 Magrigat
ken magsaket i ngamin a umu-
soseg ha madukas, palungo ha
Judyo ngem ha bakkan a Judyo
bila. 10 Ngem magunggunaan i
ngamin a umusoseg ha mappiya,
a makipaghen hidi ha Dios ha
magnanayon. Ket iyatad na ha
nidi i deyaw ken talna, maski nu
Judyo hidi, onu bakkan a Judyo.
11 Ta awan ha idumduma na Dios
ha pinanghukom na.

12 Niyaen, maski nu awan i Lin-
teg na Dios ha dagenday a awan
Judyo kas ni Moyses a nangyatad
ha nidi a Judyo, magliwat paman
hidi, ket maparusaan hidi. Ket
maski nu atoy i Linteg na Dios ha
dagenday a Judyo, magliwat bila
hidi. Ket maparusaan hidi, maski
nu katandiyan di i Linteg. 13 Ta
awan ha mapalinteg ha sagup-
pang na Dios gipu ha pakakatandi
na ha Linteg na Dios, nu awan
gipu ha pinagtongpal na ha Lin-
teg na aye. 14-15 Niyaen, awan i
Linteg na Dios ha bakkan a hidi
a Judyo. Ngem maski nu awan
di makatandiyan i Linteg na Dios,
makatandiyan di i mappiya ken
madukas, ket katandi di nu magli-
wat hidi. Ta masaket i nakam di,
a mangipaliwat ha baggi di gipu
ha liwat di. Onu kappal, makake-
mot hidi ha baggi di ha madukas,
gipu ha bukod di a pagkatandi
ha mappiya ken madukas. Isu
i mangpatahod a katandi di na
anya i kayat na Dios, maski nu
awan di makatandiyan i Linteg
na Dios. Ket kona nu nesurat na
Dios i Linteg na ha nakam di, ta

mepaliwat na nakam di i baggi di,
nu magliwat hidi; onu kappal, ket
mekemot na nakam di i baggi di,
penu awan hidi magliwat.
16 Isu, niyaen, katandiyan tam
a dumemat nokkan i pamalak a
inbital na Dios, a panghukoman
na ha ngamin a tolay. Ket babaen
ha ni Jesu-Cristu, hukoman na i
ngamin a inpalimid di ha disalad
na nakam di. Kona hito i panggep
na Dios a inpakatandi na ha nikan
ken ibaheta ko.

I Judyo a Hidi ken Linteg ni Moyses

17 Niyaen, ha nikam a Judyo,
magpasindayag kam ha kina-
Judyo moy inpeta moy hikam
ket pinili na Dios kas tolay na.
Ninamnamaan moy a masalakan
ha pagkatandi ken pagtongpal
moy ha linteg. 18 Ket tahod a
katandi moy i pagayatan na Dios,
ket katandi moy bila i paggimet
ha mappiya, gipu ta netoldu
dan ha nikam i Linteg na Dios.
19 Ay, sigurado kam, kon moy, a
metoldu moy i sabasabali a hidi a
awan makatandi ha Dios. 20 Ket
kona nu pinagbalin moy i baggi
moy a maestro, ket kayat moy
hidi a pagbalinan a estudyante
moy. Ket gipu ta atoy ha nikam
i Linteg, kagin moy a malaing
kam ha ngamin a kinatahod ken
kinalaing. 21 Niyaen, nu metoldu
moy i dadduma a hidi, apay a
awan moy metoldu i baggi moy?
Kaskasabaan moy i magtakaw a
hidi, ngem anya ha baggi moy? Ta
magtakaw kam bila! 22 Ipeta moy
a maneg i pinagibabbey, ngem
magibabbey kam. Ipeta moy a
magsenti kam ha didiosen. Ket
tahod iday. Ngem i paghenan
na didiosen i nagtakawan moy
ha pangiwagah di a nawarak.
23 Ipeta moy a inaamakan i Linteg
na Dios, ngem pasanikiyan moy
i Dios, ta magsalungasing kam
ha Linteg na! 24 Ket kona ha
nesurat ha Libro na Dios, a “Gipu
ha madukas a ugali moy a Judyo,
kagiyan di i Dios a madukas,” kon
na bakkan a Judjudyo.

I Tahod A Pinakakugit A Gimetan Na Espiritu Na Dios

25 Niyaen, hikam a Judyo talaga
a ket nipabalor moy panagkakugit
gipu ta iday singyabes a kukuwa
na kam na Dios. Ket oni ay! Atoy
i panakabalor na nu tungpalan
moy i Linteg na Dios. Ngem nu
awan moy onudan i Linteg na
Dios, i panagkakugit moy awan
balle na gipu ta i ugali moy
kakalan na bakkan a Judyo a
hidi a awan makugitan ket awan
kukuwa na Dios. 26 Kona bila
hito, ta hanide a bakkan a Judyo a
awan pala nakugitan nu atoy bilig
di a umuseg ha Linteg na Dios,
nebilang hidi na a kas tolay na a
nakugitan. 27 Ket maski nu awan
hidi magpasakop ha pakidiosan
na Judyo, basta nu magtongpal
mina hidi ha Linteg na Dios, ket
mepaenta di a maparusaan mina
i Judjudyo. Ta Judjudyo gamen
i naatdinan na Dios ha Linteg
na. Ket Judjudyo gamen paman i
mangpatiplad ha baggi di a totolay
na Dios, a pakakugit di i baggi
di a kona hito. Ngem Judjudyo
gamen i magsalungasing ha Lin-
teg na Dios aye! 28 Ta heya dod i
tahod a tolay na Dios? Ket anya
i tahod a pangpasakop ha Dios?
Bakkan a pinakakugit na parti
na baggi i magpabalin ha tolay a
tolay na Dios. Ta iday i tiplad
a maghen ha lapos na baggi, ket
magpabigu la ha itsura na baggi
na tolay. 29 Ngem i masapul i kona
ha pinakakugit na nakam na tolay
a maghen ha disalad na baggi
na. I kayat ko kagiyan a masapul
a mapabigu manon i nakam na
tolay. Ngem awan ha makapabigu
ha nakam na tolay nu awan la i

Espiritu na Dios. Ket i keangayan
na ide i pinagtalak na Dios, maski
nu awan a matalak i sabasabali a
totolay.

3

1 Niyaen, nu kona hito i
kasasaad na Judjudyo, anya dod
i pangabakan na Judyo ha bakkan
a Judyo? Atoy wade i serbe na
kinajudyo tam? 2 Oni ah, atoy!
Ket dakkal i pagserbe na. I
primero, a intalak na Dios i kagi
na ha Judyo a hidi. 3 Anya nu
awan a mapagtalkan i kappal ha
dagenday a Judyo? Awan dod
a mapagtalkan i Dios? Awan
dod tungpalan na Dios i kari na.
4 Agay, kanayon mapagtalkan i
Dios, maski nu masileng i ngamin
a tolay. Ket kona ha nesurat ha
kagi a Dios, a "Gipu ha ngamin
a kagi mo, Apo, mepaenta i
kinalinteg mo. Maski nu kayat
di ka a paliwatan, O Apo Dios,
maabak mo hidi, gipu ha nalinteg
a kagi mo," kon na surat na.

5 Ngem ha kappal a tolay, mak-
itabbegan hidi, gipu ta makillu i
nakam di. Ta atoy i kappal, ket
ipeta di a mappiya i pagserbe na
liwaliwat di, a pangpaenta kan ha
kinalinteg na Dios, kon na kan.
Ta nu mekalan kanon i kinalinteg
na Dios ken liwaliwat na tolay,
mas malaka kanon a maenta i
kinalinteg na Dios, kon na kan.
Isu, ipeta di a makamadi i Dios
nu parusaan na hidi gipu ha li-
wat di. Kona hito i makillu a
nakam na totolay. 6 Ngem madi
i nakam di! Awan a mabalin a
magliwat i Dios, a mangparusa
ha liwaliwat na Judjudyo. Gipu
ta nu i Dios ket nagliwat, ket isu
hikuna i awan nalinteg a Huwes
ket awan na kaya a maghukom ha
lubong. 7 Siguro atoy i magnakam,
a "Awanak mina maparusaan, nu
magsilengak. Ta gipu ha sili-sileng
ko, mepaenta i kasabaliyan na
sileng na tolay ken kinatahod na
Dios. Ket mas malaka a mangenta
ha kinainamakan na Dios. Isu,
mappiya dod i pagserbe na sileng
ko," kon na kan na makillu a tolay.
8 "Gimetan tam mina i madukas,
penu maenta na totolay a map-
piya unay i Dios," kon na madukas
a hidi. Ket i pangpaliwat Judyo a
hidi a kona kan ihe i kinagi ko.
Ngem madi i pangpaliwat di. Ket
maparusaan hidi nokkan, ayun ha
kinadukas di.

Awan ha Nalinteg a Tolay

9 Niyaen, anya wade? Baka
kagin moy a mas mappiya i Jud-
judyo ngem bakkan a hidi a
Judyo? Ngem awan malla! Ta
nepakatandi ko dan, a magkalan a
naabak kami a Judyo ken hikam a
bakkan a Judyo, gipu ha liwaliwat
tam. 10 Ket kona ha nesurat ha
Libro na Dios:

"Awan ha maski esa a tolay a
nalinteg ha saguppang na
Dios.
11 Pulos. Awan ha maski esa a
makakatandi ha Dios, ket
awan ha magkayat a man-
ahod ha nikuna.
12 I ngamin a tolay, tinallekodan
di dan i Dios. Ket nagbalin
hidi ngamin a madukas.
Awan ha maski esa a mag-
gimet ha mappiya.
13 Kona hidi ha labbang a nelukat
ken mabuyok, ta kanayon
hidi magsileng. Ket dayaan
di i totolay gipu ha sileng di.
Ket kona ha palagad na ulag
a makapatay i kakkagi di.
14 Kanayon a magpasaket hidi, a
ilunod di i kakalan di a
tolay.
15 Malaka la ha nidi i mammuno.
16 Ha maski nu hadya a an-
gayan di, dadailan di ken
pasaketan di i biyabiyag na
agagum di.
17 Pulos, awan di katandi i biyag a
matalna.

18 Awan di nakaman a manteng
mina hidi a magliwat ha
Dios," kon na nesurat ha
Libro na Dios.

19 Niyaen, makatandiyan tam a
ha ngamin a nesurat ha Linteg na
Dios, ket nesurat para ha nikami
a Judyo. Ta hikami i sakop na
Linteg. Ket madaggi i biyang mi
aye a magtongpal mina ha Linteg
na Dios, ngem awan mi matung-
pal. Ket awan la hikami, nu awan
bila i ngamin a totolay i magsalun-
gasing ha Linteg na Dios. In-
pesurat na Dios i Linteg na, penu
makatandiyan na ngamin a tolay
a maparusaan mina hidi, ket penu
paggimakan na i ngamin a pam-
bar di. 20 Isu, awan ha mapalinteg
ha saguppang na Dios gipu ha
pinangtongpal na ha Linteg. Ta
inpesurat na Dios i Linteg a pang-
pakatandi na ha totolay a kelliwat
hidi.

I Pinangpalinteg na Dios ha Totolay

21 Niyaen, ha tiyempo a yenan,
sabali manon i inpakatandi na
Dios ha totolay. Ta idi palungo,
inpakatandi na gipu ha Linteg i
pakaparusaan na totolay. Ngem
ha yenan, inpakatandi na i paka-
palintegan na totolay. Ket awan a
makibiyang i linteg ha ide, maski
nu atoy i nesurat ha Linteg ken
Libro na Dios megipu ha ide a
panggep na Dios, a pangpalinte-
gan na ha totolay. 22 Niyaen,
palintegan na Dios i ngamin a
manmanahod gipu ha panahod ni
Jesu-Cristu. Ket awan ha idum-
duma na Dios. 23 Ta nagliwat
dan i ngamin a tolay, ket madiyo
i kinappiya tam ha kinappiya na
Dios. 24 Isu a mapalinteg hidi
ngamin ha saguppang na Dios
gipu ha kagbi na. Ta gipu ha
ni Jesu-Cristu, a nangsaka ha li-
waliwat na tolay, mapalinteg hidi.
Ket pulos, awan ha bayad di.
25 Pinaangay na Dios ni Cristu,
penu magbalin hikuna a kasulet
tam ha katay na. Ket niyaen,
gipu ha digi na, hikuna i paka-
pakawanan na liwat na totolay,
gipu ha pinagtalak na. Ginimet na
Dios ide, penu ipaenta na i kinal-
integ na. Penu ha ginemat na ide.
Ta idi tiyempo a nobos, inanusan
na Dios ken pinasensiyan na i
liwaliwat na tolay. 26 Ngem ha
yenan a tiyempo, nepaenta na
a awan hikuna nagpabiyan ha
liwaliwat. Ta atoy ni Cristu a na-
parusaan gipu ha liwat tam. Isu,
gipu ta kona hito, makatandiyan
tam a malinteg i Dios talaga ket
magpalinteg hikuna ha ngamin
a manahod gipu ha panahod ni
Jesus.

27 Isu, niyaen, anya i mabalin
tam a pagpasindayag? Awan
malla! Ta awan ha lugar para
ha pagpangas tam. Nu kaya tam
a magtungpal ha Linteg na Dios,
mabalin bi a makapasindayag ki-
tam. Ngem awan kitam maka-
tongpal ha Linteg na Dios. Ket
awan ha lugar para ha pagpangas
tam ha panahod. Ta awan man
ha gimetan tam, nu manahod ki-
tam, nu awan la a tahodan tam i
Dios. 28 Ta makatandiyan tam a
mapalinteg i tolay ha saguppang
na Dios gipu ha panahod la, ket
bakkan a gipu ha pinangtongpal
na ha Linteg.

29 Ha nakam na kappal, kagin
di a Judjudyo la i mesalakan na
Dios. Ngem madi i nakam a kona
hay. Ta isalakan na bila i bakkan
a hidi a Judyo. 30 Ta isesesa i Dios.
Ket palintegan na i Judyo a hidi
gipu ha panahod di, a magkalan
ha pangpalintegan na ha bakkan
a hidi a Judyo gipu ha panahod
di. 31 Niyaen, nu mesalakan kitam
gipu ha panahod tam, pabiyanan
tam mina i Linteg? Awan la.
Imbes na, nu manahod kitam ha

ni Jesu-Cristu talaga, sinorotan
tam i tahod a kagiyan na Linteg.

4

I Pagahegan Tam a Nepaenta gipu ha ni Abraham

1 Niyaen, nanakaman tam mina
ni Abraham, i minappo na ka-
putotan na Judyo a hidi. Anya i
pakesalakanan na? 2 Nu napal-
integ ni Abraham ha saguppang
na Dios gipu ha ginimet na, atoy
mina i pagpasindayag na. Ngem
awan hikuna makapagpasindayag
ha saguppang na Dios. 3 Ta
nesurat ha Libro na Dios, a "Nana-
hod ni Abraham ha Dios. Ket gipu
ha panahod na, inbilang na Dios a
nalinteg hikuna," kon na surat.

4 Niyaen, nu atoy i mag-
tarabaho, matangdanan hikuna.
Awan a mebilang a regalo i
tangdan na, nu awan a suweldo
na bannog na. 5 Ngem nu atoy i
manahod ha ni Jesu-Cristu ken
awan magtalak ha bukod na
gimet, manahod hikuna ha Dios a
mahagpalinteg ha nagliwat a hidi.
Ket mebilang hikuna a nalinteg
ha saguppang na Dios gipu ha
panahod na. 6 Ide i kayat na
kagiyan ni Dabid, idi kinagi na
a maragsak i ibilang na Dios a
nalinteg, maski nu bakkan a gipu
ha ginemigimet di nu awan gipu
ha panahod di ha Dios. Kinagi
ni Dabid, 7 "Maragsak hidi a
pinakawan na Dios ha kinadukas
di, a inadya na i ngamin a liwat
di. 8 Maragsak hidi a ibilang na
Dios a awan dan ha liwat di," kon
ni Dabid idi.

9 Niyaen, anya wade? Ide
agraksak para ha Judjudyo la a
nakugitan? Awan. Madi Iday!
Ito ket para bila ha bakkan a
Judjudyo a awan a hidi a awan
nakugitan. Binasa tam iday a
paset na Libro na Dios a nagk-
agi, a "Nanahod ni Abraham
ha Dios, ket gipu ha panahod
na, inbilang na Dios a nalinteg
hikuna." 10 Niyaen, hangan ito
a nagimet? Ha palungo, onu
kobosan a pinnakakugit ni Abra-
ham? Katandiyan tam a nebilang
na Dios ni Abraham a nalinteg
idi palungo na pinakakugit na,
maski awan ha pangpasakop na
ha Dios, nu awan la i panahod
na. 11 Nagdilokod i pinakakugit
na, ket pagtiplad ito a inbilang
na hikuna na Dios a nalinteg
gipu ha panahod na, maski idi
tiyempo a awan pala nangtongpal
ni Abraham ha inbon na Dios,
a awan pala nakakugit i baggi
na. Niyaen, gipu ta kona hito
ha ni Abraham, nagbalin hikuna
a kona ha minappo na ngamin
a manahod ha Dios, maski awan
nakakugit i baggi di. Ginimet
na ito na Dios penu mepaenta
na a mapalinteg i tolay gipu ha
panahod na, maski nu awan ha
pakatandi na megipu ha Linteg
na Judyo. 12 Ket kona bila hito a
nagbalin bila ni Abraham a kona
ha minappo na Judjudyo awan la
nakugitan ngem umunod bila hidi
ha pamati ni Abraham. Gipu ta
i pamati na pinumigsa, oray pay
ide awan pala hikuna nakugitan.

Magiwat Tam i Kari na Dios gipu ha Panahod

13 Inkari na Dios ha ni Abraham
ken ha kaputotan na a dumemat
nokkan i tiyempo, ket magbalin
hidi a makinkukuwa ha ngamin
a lutak. Inkari na ito na Dios,
ket bakkan a gipu ta nangtong-
pal ni Abraham ha Linteg, nu
awan gipu ta nanahod hikuna.
Ket inbilang na Dios a nalinteg
hikuna. 14 Niyaen, nu meyatad
mina i inkari na Dios gipu ha
pinagtongpal na tolay ha Linteg,
awan ha serbe i panahod na tolay.
Ket madadail la mina i kari na
Dios, gipu ta awan maalap na

tolay. 15 Ta i keangayan na Linteg
na Dios ket i tolay a naparusaan.
Ta awan a esa a makatongpal ha
Linteg. Ta nu basta a atoy i linteg
atoy a sigurado i mangisalongas-
ing hito.
16 Isu, niyaen, makatandiyan
tam a gipu ha panahod la i
pakaalapan tam ha inkari na Dios.
Pinanggep na a kona hito penu
maalap na tolay i inkari na Dios
gipu ha kagbi na. Ket map-
atalgedan i inkari na aye, a kona
ha sagut, para ha ngamin a niki-
tam a kaputotan ni Abraham. Ket
gipu ta kona hito, magiwat tam
i sagut na Dios, maski nu Judyo
kitam, onu bakkan a Judyo. Maski
nu umuseg kitam ha Linteg ni
Moyses onu awan. Basta man-
ahod kitam a kona ha panahod
ni Abraham. Ta mebilang ni
Abraham a minappo na ngamin a
manahod. 17 Ket kona ha nesurat
ha Libro na Dios, a “Pinagbalin
taka a apo na ngamin a manahod,
a maghen ha makpal a bayan,”
kon na Dios. Ket hito a kari ket
natungpal gipu ta ni Abraham i
hama tam amin ha sanguanan na
Dios. I Dios a tinahodan ni Abra-
ham, hikuna i magpabiyag manon
ha minatay a hidi. Ket hikuna i
mangiparsuwa ha ngamin gipu ha
kagi na. Oni ay!
18 Niyaen, ide paman i inkari na
Dios ha ni Abraham. Ket nesurat
ha Libro na Dios, a “Kona ihe
i kaputotan mo nokkan, a kona
ha ngamin a pusiyan a maghen
ha langit i kakpal di,” kon na
Dios. Maski nu awan a mabalin a
magyenak ni Abraham, nanahod
hikuna ha nipeta na Dios. Ket ni-
namnamaan na ket tinahodan na
i kari na Dios. Ket hito nagbalin
hikuna a minappo ha ngamin a
manahod a naghen ha makpal a
baybayan 19 Idi tiyempo a kinagi
na ito na Dios, nagsangagasut i
idad ni Abraham. Ngem awan a
kumapoy i panahod na, maski idi
inbilang na i baggi na a kona ha
natay dan, ken awan a mabalin a
magenak ni Sara, a kabanga na.
20 Awan linumpas i panahod na.
Ket awan hikuna nagduwaduwa
ha kari na Dios. Isu i gipu na
a dineyaw na i Dios, ket tulos,
pinumigsa hikuna ha panahod na.
21 Katandi ni Abraham a sigurado
a tungpalan na Dios i kari na.
22 Ket iday i gipu na a inbilang na
Dios a nalinteg ni Abraham, gipu
ha panahod na.
23 Niyaen, ha iday a pagkagi a
“Nebilang a nalinteg.” Bakkan a
para ha ni Abraham la iday, 24 nu
awan pati hikitam bila a mebilang
a nalinteg. Oni! Para ha nikitam a
manahod ha Dios. Hikuna i Dios
a nagpabiyag manon ha ni Jesus
a Happo tam. 25 Negiwat ni Jesus
idi a matay hikuna, penu maadya
na i liwat tam. Ket pinabiyag na
manon na Dios, penu palintegan
na kitam ha saguppang na Dios.

5

I Pakapalintegan Tam ha Saguppang na Dios

1 Niyaen, napalinteg kitam ha
saguppang na Dios gipu ha pana-
hod tam. Isu i gipu na a matalna
i kasasaad tam ha Dios gipu ha
ginimet na Happo tam a ni Jesu-
Cristu. 2 Gipu ha ni Jesu-Cristu,
neraman kitam ha kagbi na Dios.
Ket niyaen, makatulos kitam ha
pagraman tam aye ha kagbi na.
Ket magragsak kitam, ta sigurado
i namnamaan tam ha Dios, a atdi-
nan na kitam nokkan ha kinadios
na a mismo. 3 Ket awan la ito i
ragsakan tam, nu awan bila a ma-
gragsak kitam ha rigrigat tam. Ta
katandiyan tam a nu atoy kitam
ha rigat, matolduwan kitam bila
a magattam. 4 Ket nu magattam
kitam, iday i katahodan a matured
i panahod tam. Ket nu matured i
panahod tam, mepaenta a kuston
i panahod tam, a pinadas na kitam

na Dios, ket natalak hikuna ha
panahod tam. Isu, sigurado a
maalap tam i namnamaan tam.
5 Ket awan kitam nepaayan gipu
ha namnamaan tam aye, ta ayay-
atan na kitam na Dios a tahod.
Ket mapadas tam i pinagayayat na
Dios gipu ha Espiritu na Dios a
neyatad na ha nikitam.

6 Kona ha ide i dakkal a pina-
gayayat na Dios ha nikitam. Ta
idi dinumemat i tiyempo a inbital
na Dios, natay ni Cristu gipu ha
nikitam a mahagliwat. Maski nu
pulos, a awan ha kabaelan tam
a maggimet ha mappiya, natay
hikuna para ha nikitam. 7 Niyaen,
katandiyan tam a marigat talaga
nu magpili i esa a tolay a matay
para ha sabali a tolay, maski nu
mappiya iday a sabali. [Ngem
baka atoy tagesa i maketured a
matay gipu ha sabali, hikuna nag-
tulong hanikuna a sabali.] 8 Ngem
niyaen, inpaenta na Dios i ayat
na ha nikitam ha kona he: Idi
mahagliwat kitam pala, natay ni
Cristu gipu ha nikitam. 9 Ket nu
kona he a napalinteg dan kitam
ha saguppang ha Dios gipu ha
digi ni Cristu a umayus para ha
nikitam ken awan ha duwaduwa
a ilisi na kitam ha ingal na ket
hukom na. 10 Ta idi tiyempo
ito, ket kasenti na kitam na Dios.
Ngem niyaen, pinagbalin na ki-
tam a ilailay na, gipu ha katay na
Annak na. Niyaen, gipu ta ilailay
na kitamon na Dios, dakdakkal
i kasiguradowan a mesalakan ki-
tam gipu ha biyag ni Cristu. 11 Ket
awan la ito, nu awan a magragsak
kitam ha Dios gipu ha Happo tam
a ni Jesu-Cristu, a namagbalin ha
nikitam a ilailay na Dios.

Sabali a Ginimet Ni Adan ken i Ginimet Ni Cristu

12 Niyaen, makatandiyan tam
mina i pakakatayan na totolay. I
nekaesa a tolay ha lutak, hikuna
ni Adan. Ket idi tiyempo a naghen
ni Adan ha lutak, awan ha li-
wat ha lutak ken awan ha katay.
Ngem nagliwat ni Adan. Ket
gipu ha liwat na, natay hikuna.
Niyaen, tinawed na ngamin a an-
nak na i kinadukas ni Adan, gipu
ta ngamin a totolay nagliwaliwat
(ta hikitam ngamin i kaputotan
ni Adan). Isu i pakakatayan na
tolay ha lutak aye. 13 Ta nangrugi
idi palungo hanggan idi tiyempo a
nangiyatad na Dios ha ni Moyses
ha Linteg, nagtulos i tolay a hidi a
magliwat. Ngem idi awan ha Lin-
teg na Dios, isu awan ha nepaba-
solan ha magsukir uno sumupyat
ha linteg. 14 Ngem nangrugi
idi tiyempo ni Adan hanggan ha
tiyempo ni Moyses, nagturay i
katay ha ngamin a tolay. Maski
ha nidi a awan a nagliwat a kona
ha ni Adan a nangsalungasing ha
kagi na Dios.

Niyaen, ha ni Adan, mabalin
a pagkalanan tam ni Adan ken
ni Kristu. 15 Ngem awan hidi
magkalan. Ta gipu ha liwat ni
Adan, natay i kakpalan a totolay.
Ngem bakkan ha sagut na Dios, a
awan tam mabayadan. Ta gipu
ha ni Jesu-Cristu a esa la a to-
lay, i kagbi na Dios mas dakkal
ngem kakpalan aye, ken nibilang
na hidi a nalinteg. 16 Ket atoy
a kasabaliyan ha regalo na Dios
ket i liwat ha esa tolay. Ta idi
nagliwat ni Adan, nangiyalis iday
esa a liwat na ha ngamin, hanggan
hinukom na Dios i ngamin a tolay.
Ket i keangayan na i pagparusa
na Dios. Ngem niyaen, maski nu
kumakpal unay i liwat, nakaabot
ha nikitam ide a sagut na Dios.
Ket i keangayan na i pagibilang
na ha nikitam a napalinteg gipu
ha ginimet ni Cristu. 17 Maski
nu nagturay i katay ha ngamin a
tolay gipu ha liwat na esa, a ni
Adan, dakdakkal paman i ginimet
na esa, a ni Jesu-Cristu. Ket ha

ngamin a gumiwat ha ide a ku-
makapal i kagbi na Dios, giwatan
di bila i kinalinteg na Dios. Ket
magturay nokkan hidi, ha biyag
a magnanayon, gipu ha ni Jesu-
Cristu.
18 Niyaen, madinnang mina ito
a pagitoldu ko ha nikam. Gipu
ha liwat a ginemat na esa, a
ni Adan, mahukoman i ngamin
ken maparusaan mina hidi. Ken
gipu ha esa a ginimet ni Cristu
a nalinteg, napalinteg i ngamin
ken pabiyagan na hidi. 19 Ta
gipu ha liwat na esa, ket nagbalin
a mahagliwat i kakpalan. Isu
a gipu ha pinagtongpal na esa,
a ni Cristu, ket magbalin a ma-
linteg i kakpalan heya. 20 Ket
nepasurat na Dios i Linteg, penu
kumakpal mina i liwaliwat nato-
tolay. Ngem maski nu hangan i
kakpal na liwat, kumakpal pala i
kagbi na Dios. 21 Isu, maski nu
nangabak i liwat, i nagimet na
katay, naabak ito gipu ha kagbi
na Dios. Ken niyaen, ide kagbi
na Dios isu hikuna i nangabak,
gipu ha ginimet ni Jesu-Cristu i
happo tam, ket niyaen mabalin
dan i tolay a agbalin a nalinteg ha
saguppang na Dios ken magbiyag
a kaduwa ha ni Apo Dios a mag-
nanayon.

6

*I Pangabakan Tam Ha Ki-
nadukas*

1 Niyaen, anya mina i nakam
tam? Ta netoldu ko dan a maski
nu hangan a kakpal i liwat tam,
kumakpal pala i kagbi na Dios.
Isu, anya dod? Itulos tam mina
i liwat tam, penu kagbiyan na
kitam na Dios ha mas makpal?
2 Madi ito agay! Ta kona nu mi-
natay kitam dan, ket awan manon
ha turay i liwat ha baggi tam.
Isu, awan kitam mina umusoseg
ha liwat, nu tahod a tinallekodan
tam i liwat tam. 3 Makatandiyan
tam mina a idi nabinyagan kitam
a kas pinagesa tam ha ni Cristu,
nebilang a nakaagum kitam bila
ha nikuna ha katay na. 4 Isu,
gipu ha pinakabinyag tam, nebi-
lang kitam a kaagum ni Cristu a
nelabbang, penu mebilang kitam
bila a kaagum na ha bigu a biyag
na. Ta napabiyag manon hikuna
gipu ha pinnakabalin na Amang
Dios. Ket niyaen, mabalin bila ito
ha nikitam. 5 Ta nu nagpasakop
kitam ha ni Cristu, a kaaguman
tam hikuna a minatay, siyempre,
iraman kitam bila a minagbiyag
ha manon. Ta hito ket bigu a biyag
a inyatad na Dios nikitam.

6 Katandi tam a natay dan i
alegid a kinatolay tam a madukas.
Ta neraman hikuna ha ni Cristu,
idi nelansa hikuna ha kudos.
Isu, pati ide a alegid a kina-
tolay tam, nelansa bila hikuna,
penu madadail i pinnakabalin
na, ket awan na kitam mapilit
a maggimet ha madukas. Isu,
gipu ta kona hito, awan kitam
mina a patagabu ha kinadukas.
7 Halimbawa: Nu matay i esa a
tolay, nawayaan dan hikuna ha
pagliwaliwat na. Ket natay dan
hito i kagipuwan ha liwat na. 8 Ket
niyaen, awan la a nairaman kitam
ha ni Cristu idi natay hikuna ngem
hikitam bila nairaman hanikuna
ha pagbiyag na. Kona he i pana-
hod tam.

9 Katandiyan tam a pinabiyag
na manon na Dios ni Cristu, ket
awan manon a matay. Ta awan
manon i pinnakabalin na katay ha
nikuna. 10 Naminesa a minatay
hikuna gipu ha ngamin a liwat
tam. Ket kuston i pinangabak na
ha liwat. Awan na manon mas-
apul a matay. Niyaen, magbiyag
hikuna, a magisesa hikuna ken
Apo Dios. 11 Isu, kona bila hito ha
nikitam. Ibilang tam mina a natay
kitam dan ha kabaelan na liwat,
ket mabigu manon i biyag tam, a

magserbe kitam ha Dios gipu ha
pinagisesa tam ha ni Jesu-Cristu.
12 Niyaen, gipu ta kona hito i
panahod tam, awan tam mina
palobusan a iturayan na liwat
i baggi tam. Awan tam mina
tongpalan i madukas a kasoran
na baggi tam. 13 Awan tam
mina itulok a magliwat i maski
anya a paset na baggi tam. Ta
bakkan a panggimet i baggi tam
ha madukas, nu awan a iyatad
tam mina i baggi tam ha Dios, a
kona ha magbiyag manon a nag-
gipu ha natay. Iyatad tam mina
i baggi tam ha Dios, penu usaran
na kitam ha mappiya a panggep
na. 14 Mappiya niyaen, ta awan a
masapul a iturayan na kitam na
liwat. Ta bakkan manon i agum
tam. Nagagum ha nikitam i Linteg
idi, ket kanayon a nangipaliwat
ha nakam tam. Ngem niyaen,
magagum ha nikitam i kagbi na
Dios a magpabalin ha nikitam a
maggimet ha mappiya.

Keggahut Kitam Ha Dios a Patagabu Kitam Mina Ha Kinalinteg Na

15 Siguro makitabbegan i kap-
pal, ket ipeta di, “Nay, magli-
wat kitam dan! Mapalobusan
kitam a magliwat, ta awan na
kitam masaway na Linteg. Ta
bakkan a pinagtongpal tam ha
Linteg i pakesalakanan tam, nu
awan i kagbi na Dios,” kon di.
Ngem madi i pagnakanakam a
kona hay! 16 Temanan moy, ta
makatandiyan tam mina ha ide:
Nu atoy i pagpatagabuwan moy,
magbalin kam a tagabu a tahod.
Ket mabalin ito ha madukas a ka-
soran moy, onu Apo Dios a kayat
moy a usigan. Nu piliyan moy
i madukas a pagpatagabuwan
moy, magbalin kam a tagabu na
madukas. Ket maparusaan kam
nokkan ha katay. Ngem nu Dios
i piliyan moy, a pagpatagabuwan
moy, umusoseg kam ha pagayatan
na Dios, ket nokkan, mebilang
kam a nalinteg ha saguppang na.
17 Ngem niyaen, magyaman
kitam ha Dios. Ta tagabu na
kam idi na madukas. Ngem
bakkan manon ha yenan. Ta
nagbabawi kam a tahod. Ket
niyaen, umusoseg kam a tahod ha
pagitoldu na Dios a giniwat moy.
18 Inwayawaya na kam ha liwali-
wat moy. Ket niyaen, nagbalin
kam a tagabu na Dios, a gimetan
moy i nalinteg. 19 (Magkagiyak
ha dende ha madibbew a
kagi, a kona ha “tagabu” ken
“pagpatagabuwan,” penu malaka
mina a makatandiyan moy.)
Tinumulok kam idi a pinatagabu
ha kinaromsa ken kinadukas, ket
kimmaru i madukas a panggep
moy idi. Ngem niyaen, masapul
a tumulok kam a patagabu ha
kinalinteg hanggan pasig la a
mappiya i panggep moy ken
gimetan moy.
20 Idi tagabu na kam na liwat,
awan a masapul a magtongpal
kam ha kinalinteg. 21 Ngem anya
i nagungguna moy ha dagenday
a ginimet moy, a pakasanikiyan
moy ha yenan? Awan malla!
Ta keangayan na denday i katay!
22 Ngem ha yenan, bakkan na kam
a tagabu na liwat, nu awan a
tagabu na kam na Dios. Ket ma-
gunggunaan kam ha bigu a biyag
a nebukod ha serbe na Apo Dios.
Ket keangayan na ide i biyag na
Dios a magnanayon. 23 I hukom
na nagliwaliwat a biyag ket katay
ken parusa a awan kahad. Ngem
biyag a magnanayon i isagut na
ha ngamin a neraman ha ni Jesu-
Cristu a Happo tam.

7

Awan Kitam Masaway Gipu Ha Linteg

1 Kakabsat, makatandiyan moy
mina ide a isurat ko ha nikam,
ta makatandiyan moy megipu ha
linteg na totolay ken linteg na
gobyerno. Ket kona ha ide a ipeta
ko ha nikam: Iturayan na linteg i
tolay hanggan kebbiyag la i tolay
heya. Nu matay i tolay, awan
na hikuna meturayan na linteg.
2 Niyaen, ihalimbawa ko a kona
ha ide: Nu atoy i esa a babbey a
kekkabanga, awan manon hikuna
a makakabanga hanggan matay
i kabanga na. Nu matay i ka-
banga na, mawayawayaan manon
hikuna a magkabanga, ket awan
na kemotan na linteg. Kona hito
i nesurat ha linteg tam. 3 Isu,
niyaen, nu makikabbilay i babbey
ha sabali a lallaki, ket kebbiyag
pala i kabanga na, mebilang i
babbey aye a mangilallaki, ayun
ha linteg tam. Ngem nu matay
i kabanga na, mawayawayaan
hikuna a magkabanga, ayun ha
linteg tam, ket awan ha liwat na.
4 Iday i halimbawa ko ha nikam,
kakabsat, ket kona bila ha niki-
tam. Ta nebilang kitam a natay idi
natay ni Kristu, gipu ha pinagisesa
tam ha baggi na. Ket niyaen, nebi-
lang kitam a magbiyag manon,
gipu ha pinagbiyag na manon
ni Kristu. Isu, niyaen, kona
ha nagsina kitamon ha Linteg, a
nakikagalotan tam, ket maway-
awayaan kitam a makikabanga ha
ni Kristu, penu mausar kitam ha
idi panagserbi ha Dios.
5 Idi palungo, idi tinatongpal
tam la i madukas a kasoran tam,
atoy i anegan na Linteg. Ket
gipu ta inanegan na Linteg ida-
genday, idagenday malla i kinaka-
soran tam a gimetan. Ket gipu
ta kona hito i madukas a pinag-
gimigimet tam, i keangayan tam i
katay ken parusa na Dios. 6 Ngem
niyaen, nawayawayaan kitamon
ha Linteg, gipu ta natay kitam ha
nangbalud idi ha nikitam. Awan
kitamon a magserbe ha alegid a
sakop na Linteg, nu awan a usigan
tam i Dios. Ta pinabigu na kitam
na Espiritu na Dios.

I Linteg i Pakakatandiyan tam a Kelliwat Kitam

7 Niyaen, siguro makitabbegan
i kappal, ket ipeta di, “Isu, nu
kona hito, i Linteg dod i pakali-
watan na tolay. Madukas dod i
Linteg aye!” Ngem madi i pag-
nakanakam a kona hay. Ta ide
a Linteg i nangipakatandi ha niki-
tam a kelliwat kitam. Halimbawa:
Nu awan a nesurat ha Linteg,
a “Awan ka sumeni,” awan tam
makatandiyan a magliwat kitam
ha Dios, nu sumeni kitam. 8 Ngem
idi natolduwan kitam a madukas
kan i sumeni, agay, pinumigsa pa-
man i pinagseni tam. Isu, mepeta
bila a gipu ha Linteg, pinumigsa
i kinadukas tam. Ta gipu ha
Linteg, linumaing i pagkatandi
tam ha kala-kalase na liwat, a
kona ha pinagseni. Nu awan na
kitam suroan na Linteg, awan tam
makatandiyan nu anya i liwat tam
ha Dios.
9 Ket isu ide nasuroanak ide
ha Linteg. Makatandiyan ko
hikan ket nakaro a liwat ko, ket
naiyadeyawak ha Dios. Nagli-
waliwatak ken naokomanak dan
a patayan. 10 Niyaen, nu atoy
mina i makatongpal ha Linteg
na Dios, mappiya mina i biyag
na. Ngem idi nakatandiyan ko i
Linteg, nakatandiyan ko a pulos,
awan ha makatongpal ha Linteg,
nu awan a pakaliwatan na la ito.
Isu i gipu na a makatandiyan ko a
maparusaanak mina. Isu, maski
nu magiwat ko mina i mappiya
a biyag gipu ha Linteg, awan ko
magiwat. Imbes na, magiwat ko la
i parusa a naisina ha Dios a awan
kahad. 11 I kinadukas na nakam
ko i nangallilaw nikan. Ta kagin
ko a mappiya mina i biyag ko,
gipu ha ngamin a pinagtongpal ko

ha Linteg na Dios. Ngem awan ko
ito tinongpal, nu awan a liniwatan
ko. Ket i keangayan na ito i
parusa. 12 Isu, makatandiyan tam
a mappiya i Linteg na Dios. Awan
ha kinadukas na, ta malinteg i
Dios, ket hikuna i nangpesurat ha
Linteg heya.
13 Niyaen, i kagiyan na ket i
mappiya a Linteg na Dios i re-
sulta na tolay ket naisina ha Dios?
Ngem madi i pagnakanakam a
kona hay. Ta awan ha sabali a
gipu na parusa na Dios, nu awan
i sabali a rason i parusa na Dios
ngem i kinadukas tam, gipu ta ki-
nadukas tam ket umangay kitam
ha inamakan a Linteg na Dios mas
kinomaro i liwat gipu ta kasoran
tam a mangsalungasing ha linteg.
Ngem i panggep na Dios ha Linteg
na ket makatandiyan tam i nakaro
a kinadukas na nakanakam tam
gipu ta sinalungasing tam i linteg.

I Duwa a Kababalin na Tolay

14 Katandiyan tam a mappiya i
Linteg na Dios, gipu ta i Espiritu
na Dios i nangpesurat. Ngem ha
nikan, tolayak la, a malaka la a
magliwat i kinatolay ko, a ito a
kayatan nabaggi ko a na liwaliwat
ko meturay ha nikan. 15 Awan
ko makatandiyan i gimigimet ko.
Ta awan ko gimetan i mappiya a
kayat ko a gimetan. Imbes na,
gimetan ko la i madukas, maski
nu madiyan ko ito a gimetan.
16 Ngem nu madiyan ko idagen-
day a madukas a gimigimetan
ko, magoniyak ha kinappiya na
Linteg a mangsaway mina ha
nikan. 17 Isu, nu kona hito i
pinagmadi na nakam ko, ngem
inumuseg paman i baggi ko ha
madukas, mepaenta a bakkan a
hikan i maggimet ha madukas, nu
awan i alegid a kinatolay ko a
maghen ha baggi ko. 18 Katandi
ko a madukas ide a alegid a
kinatolay ko. Ta maski nu
kayat ko a gimetan i mappiya,
awan ko kaya. 19 Ta awan ko
magimet i mappiya a kayat ko a
gimetan. Ngem gimetan ko la i
madukas a madiyan ko a gimetan.
20 Nu gimetan ko i madiyan ko a
gimetan, mepaenta na a bakkan
a hikan i makingimet, nu awan i
alegid a kinatolay ko a makaliwat.
21 Isu, ide i makatandiyan ko
ha kasasaad ko aye. Nu kayat
ko a maggimet ha mappiya, i
madukas la i mabalin ko a
gimetan. 22 Maski ha bigu a kina-
tolay ko, i pagayatan na i Linteg
na Dios. 23 Ngem napadas ko ha
baggi ko i maglinaban a hidi. Ta
sabali i usegan na baggi ko ha
usegan na nakam ko. Ket kona
ha mangabak i baggi ko ha nakam
ko, hanggan nebaludak gipu ha
keliwaliwat ito a kinasigud na
ha baggi ko. 24 Kakagbiyak a
tahod! Heya wade i makesalakan
ha nikan ha madukas a baggi ko
aye? Agay! Neturongak dan
ha parusa ta hikuna i ikakaalay
ko ket i kasina ko hanikuna a
magnanayon. 25 Niyaen, dakkal
i pinagyaman ko ha Dios, ta
atoy i Happo tam a Jesu-Cristu a
mangisalakan ha nikan!

Isu, ide dala i kasasaad ko:
umusosegak ha pagayatan na Dios
gipu ha bigu a nakam ko. Ngem
gipu ha alegid a kinatolay ko,
meturayan pala na liwaliwat i
baggi ko, gipu ha madukas a ka-
soran na baggi ko.

8

*I Pinagbiyag Tam Ayun Ha Es-
piritu na Dios*

1 Isu, niyaen, awan parusaan na
Dios i nakipagisesa a hidi ha ni
Jesu-Cristu. 2 Ta nawayawayaan
dan kitam megipu hanikuna ha
nangsakop ha nikitam ha daan
tam a kinatuloy ket i uman-
gay a resulta ket i kakatay tam

ken ikasina tam ha Dios a mag-
nanayon. 3 Awan na kaya na
Linteg a mangisalakan, ta awan
ha tolay a makatongpal ha Linteg
na Dios. Ngem maski nu awan
na kaya na Linteg, ken awan na
kaya na tolay, kaya paman na
Dios. Ket ginimet na Dios i awan a
magimet na Linteg. Ta pinaangay
na i Annak na, a nagbalin a tolay.
Ket kona ha nikitam i baggi na
idi. Ket gipu ha baggi ni Jesus,
tinawedan na i liwat na ngamin
a tolay. Ket tinawedan na bila i
parusa na Dios. Ta idi pinarusa na
Dios ni Jesus, a nangsaka ha liwat
tam, winayawayaan na kitam ha
liwaliwat tam. 4 Ginimet na ito na
Dios, penu atoy ha nikitam i bigu
a biyag na Annak na ken kabae-
lan na a makagimet ha mappiya,
ayun ha Linteg na Dios. Niyaen,
umuseg kitam ha Espiritu na Dios,
ket awan kitam umuseg ha alegid
a kinatolay tam.

5 Hidendi a agbibiyag a ag-
tamed na madukas a kinasoran
na baggi di. Peturayan hidi ha
panonut a madukas na kinasoran
na baggi di. Hidendi a agbibiyag
a umunod ha nepeta na Espiritu
na Dios i nakam di agtamed na
nasantowan a Espiritu na Dios.
6 Hanide a kanayon a minagtulok
ha kataytan na baggi na i resulta
na ket maisina hidi ha Dios a
magnanayon. Ngem ha peturayan
a hidi ha pagayatan na Espiritu
na Dios, maghen hidi ha Dios ha
magnanayon, ket matalna i biyag
di. 7 Nu peturayan i tolay ha
kasoran na baggi na, magbalin
hikuna a kasenti na Dios, gipu ta
awan hikuna peturayan ha Linteg
na Dios. I kinatahod na, awan
na kaya a magtongpal ha iday a
Linteg. 8 Isu, ngarud para hanide
ngamin a natulok ha daan a kinat-
ulay awan a mabalin a matalak i
Dios ha nidi.

9 Ngem bakkan ito ha niki-
tam. Ta awan kitam peturayan
ha alegid a kinatolay tam, nu
awan ha Espiritu na Dios, nu
tahod a maghen i Espiritu na Dios
ha baggi tam. I maski nu heya
a awan ha nikuna i Espiritu ni
Cristu, awan hikuna a kukuwa
ni Cristu. 10 Ngem nu maghen
ni Cristu ha nikitam, uray nu
matay nokkan i baggi tam gipu
ha liwaliwat tam, magbiyag pala i
angas tam gipu ta nagbalin kitam
a nalinteg ha pinagibilang na Dios.
11 I Dios i nangpabiyag manon
ha ni Jesus. Isu nu ide Espiritu
na maghen hani kitam ipagbalin
manon nikuna i bagbaggi tam a
natay a magbiyag manon gipu ha
Espiritu na a maghen hani kitam.

12 Isu, kakabsat, kona ha keg-
gahut kitam ha Dios. Ket bakkan
a kasoran na baggi tam i usigan
tam mina, nu awan i pagayatan
na Dios. 13 Ta nu unodan moy
ha kasoran na baggi moy, maisina
kam ha Dios ha magnanayon.
Ngem nu giwatan moy i tulong
na Espiritu na Dios, ket talekodan
moy i liwaliwat na kinatolay moy,
maghen kam ha Dios ha mag-
nanayon. 14 Ta annak na Dios i
ngamin a toltolduwan na Espiritu
na Dios. 15 Ket ha ide a Espiritu
na Dios a nagiwat tam, awan na
kitam a pagbalinan a manteng a
tagabu na, nu awan a pagbalinan
na kitam a annak na Dios. Ket
gipu ha pinnakabalin na Espiritu
na Dios, meayag tam ha Dios i,
“Amang, Amang.” 16 Ide a Espiritu
na Dios a mismo i mangisistego
ha nakam tam a mangipakatandi
ha baggi tam a annak na kitam
na Dios. 17 Ket gipu ta annak na
kitam, tawedan tam i ngamin a
insagana na para ha totolay na a
hidi. Ket makipagtawid kitam ken
ni Cristu ha ngamin a insagana
na Dios para ha nikuna. Ta nu
makipagattam kitam ha ni Cristu,
meraman kitam bila ha kinaina-

makan na.

I Dumetang a Inaamakan ha Nide a Mammanahod ni Cristu

18 Ha nakam ko ken pagibilang
ko, awan ha balle ha dagende a
rigrigat a attaman tam ha yenan
a tiyempo. Nu mekalan hidi idi
umangay a inaamakan a mapadas
tam nokkan ha ni Cristu, kona
ha awan malla ha rigrigat a hidi.
19 Niyaen, magtahotahok i ngamin
a parsuwa na Dios ide ipakatandi
na Dios hani kitam nokkan a an-
nak na kitam. Ket ipaenta na ito
nokkan. 20 Hanggan ha yenan,
awan pala a nagbalin i parsuwa
na Dios a kona ha panggep na.
Ngem bakkan a gipu ha liwat
na parsuwa, nu awan gipu ha
liwaliwat na totolay. Inlunod na
Dios i pinarsuwa na gipu ha liwat
na totolay. Kona hito i nagay-
atan na Dios, ta atoy pala ide a
namnama: 21 Idi i parusa na Dios
magbalin a kon na ha panggep
na atoy nokkan i pamalak, ket
awan manon ha katay. Awan
manon ha malungsot nu awan
a pabiguwan na Dios i parsuwa
na aye a kona ha pinagpabigu
na ha ngamin a annak na Dios.
22 Ta katandiyan tam a hanggan
niyaen, ket narigatan a tahod i
ngamin a parsuwa na Dios. Ket
kona ha magagan a hidi. 23 Ket
awan la i ngamin a parsuwa, nu
awan maski hikitam a nakagiwat
ha Espiritu na Dios a kona ha
palungo a sagut na. Kona ha
magagan kitam bila, a urayan tam
i tiyempo a pabiguwan na kitam
na Dios, a awan matay manon
i baggi tam ken awan manon a
magliwat. Ha tiyempo ito, ipaenta
na Dios a nagbalin kitam a annak
na Dios.

24 Kona ha ide i panahod tam
ken pakesalakanan tam. Ket
niyaen, urayan tam ken namna-
maan tam i awan tam maenta.
Nu dinumemat dan ni Cristu ket
nabigu manon i baggi tam, awan
tam masapul a mangnamnama,
ta atoy dan. Awan a mabalin
a mangnamnama ha dinumemat
dan. 25 Ngem nu namnamaan tam
i awan pala dumemat, masapul a
urayan tam a siaanus.

26 Ket awan la i namnamaan
tam, nu awan bila i Espiritu
na Dios a mangtulong ha lupoy
tam ken nangipagpakaas i ha
Dios. Ta maski nu awan tam
makatandiyan nu panyan tam a
magkararag ha mekusto, ikararag-
gan na kitam na Espiritu na
Dios a mismo. Ket mapigsa
i pinagkararag na, a magkagi
hikuna ha kakkagi a awan tam
mebalikas. 27 Katandi na Dios
i nakam tam. Ket katandi na
bila i nakam na Espiritu na,
a mangikararagan ha nikitam.
Magkalan i nakam na Dios ken i
Espiritu na. Isu, nu ikararagan
na kitam na Espiritu na Dios,
umayun i pagaged na ha pagay-
atan na Dios.

28 Katandiyan tam ide: Ha
ngamin a magimet ha nikitam,
pinagbalin na Dios a pagessesaan
penu inamakan i resulta na para
ha ngamin a inayagan na, ayun
ha bukod na a panggep. 29 Gipu
ta, ha ngamin a pinili na Dios,
hidi a pumalungo a pinanggep na
a magbalin a kona ha Annak na,
penu magbalin ni Jesus a pan-
ganay ha ngamin a annak na Dios.
30 Ket hidi a pinanggep na Dios
ide magbalin a kona ha annak na
hidi a inayaban na bila. Ket hidi
a inayaban na inpakatandi na a
nalinteg. Ket hidi a inpakatandi
na a nalinteg atdinan na hidi a
talaga nokkan ha inaamakan.

Awan Ha Makapagsina ha Nikitam ha ni Cristu

31 Niyaen, gipu ta kona hito,
anya i mepeta tam megipu ha
ide? Nu Dios i agum tam, awan
ha makaabak ha nikitam! 32 I

Dios, awan na inkemot i mismo a
Annak na, nu awan na a inyatad
a matay, para ha nikitam ngamin.
Nu inyatad na Dios i Annak na,
para ha nikitam, sigurado a sisas-
agana hikuna a mangiyatad ha
ngamin a kasapulan tam.

33 Heya i mangpaliwat ha toto-
lay na Dios a pinili na? I mismo
a Dios, ibilang na hidi a awan
ha liwat di. 34 Heya dod i mak-
abalin a manghukom ha totolay
na Dios? Ni Jesu-Cristu la i mak-
abalin. Ngem hikuna i natay para
ha totolay na Dios. Ket niyaen,
magbiyag manon hikuna, ket atoy
hikuna ha Dios a magturay. Ni
Jesu-Cristu a mismo i mangipat-
ingnga ha Dios para hani kitam,
a hikuna i pakakagbiyan tam ha
Dios. 35 Isu, heya i makabalin a
mangisina ha nikitam ha ayat ni
Cristu? Anya? Riribuk? Rigri-
gat? I pinagloloko na kasenti
tam? Anya nu magiyalap kitam,
onu awan ha kukuwa tam, onu
delikadu i kasasaad tam? Maski
nu matay kitam! Awan la a maka-
pagsina ha nikitam ha ni Cristu.

36 Marigatan kitam a tahod, a
kona ha nesurat ha Libro na
Dios, “Gipu ha pinaguseg mi ha
nikaw, Apo Dios, kanayon di
kami patayan. Mebilang kami ha
nakam di a kona ha karnero a
partiyan di.” Ito i nesurat ha Libro
na Dios.

37 Ngem maski nu kona hito,
mangabak kitam paman talaga
gipu ha ni Jesu-Cristu a magayayat
ha nikitam. 38 Ket siguradowak
a awan ha makapagsina ha niki-
tam ha pinagayat na ha nikitam.
Maski nu matay kitam, onu mag-
biyag pala. Maski i anghel a hidi,
onu sabali a espiritu a hidi. Maski
nu anya a magimet ha nikitam
ha yenan a tiyempo, onu tiyempo
a kasaguppangan tam. 39 Maski
ngamin a espiritu a maghen ha
langit onu ha lutak. Maski nu
magsenti ha nikitam i ngamin a
bagbagay, awan ha makapagsina
ha nikitam ha Dios. Ta ayayatan
na kitam, ket mepaenta ito gipu
ha ginimet na Happo tam a ni
Jesu-Cristu.

9

Dios la i Makatandi ha Totolay a Pinili na

1 Niyaen, atoy i kayat ko ipeta
ha nikam. Ket tahod ide. Awanak
magsileng, ta hikan i esa a tolay ni
Cristu. Pati i nakam ko, a iturayan
na Espiritu na Dios, katandiyan
na bila na nakam ko a awanak
magsileng 2 nu ipeta ko a nakaro
unay i ladinget ko hanggan awan
ha makaliwliwa ha ladinget ko
aye. 3 Ta kakpalan a kakalan ko
a Judjudyo a hidi tinalikodan di
ni Cristu, ket melunod hidi. Agay,
nu mabalin, hikan mina i ilunod
na Dios, maski nu mesina ak mina
ha ni Cristu. Basta mesalakan
mina i Judyo a hidi. Ta hidi man
i kailiyan ko; hidi i kabagis ken
kadigi ko! 4 Kaputotan hidi ni
Israel a ipinili na Dios a ananak
na. Inpaenta na ha nidi i ki-
nainamakan na. Inyatad na ha
nidi i Tutulag ken Linteg na. Ket
intoldu na ha nidi nu panyan di a
magdeyaw ha nikuna. Ket makpal
i inkari na ha nidi. 5 Kaputotan
hidi ni Abraham, ken ni Isak, ken
ni Israel. Maski ni Cristu i kadigi
di, idi nagbalin hikuna a tolay.
Ket ni Cristu i Dios a mangituray
ha ngamin. Oni, madeydeyaw ni
Cristu ha magnanayon!

6 Niyaen, ngem maski hidi kak-
palan a kakalan ko a Israelita
a hidi ket awan nanahod hani
Cristu, iday ket awan a kagiyan
na i Dios ha nagbabawi hikuna ha
inkari na hanide a annak. 7 Ta
bakkan a ngamin a apapo ni Abra-
ham ket annak na Dios. Kinagi na
Dios ha ni Abraham, “Ha ngamin
a apapo mo, i annak la ni Isak

i mebilang a tahod a apapo mo.”
8-9 Niyaen, neenak ide a ni Isak
gipu ha inkari na Dios ha di Abra-
ham ken Sara, idi inkari na, a
“Magsoliyak nokkan ha nebital a
tiyempo, ket magenak ni Sara ha
esa a lallaki,” kon na Dios. Ket
tinahod na ito di Abraham, maski
nu kalopas i baggi di gipu ha idad
di. Isu, ni Isak ket neenak hikuna
gipu ha panahod di ha inkari na
Dios. Mebilang hidi a annak ni
Isak. Isu, i kayat na kagiyan na ito,
a bakkan a kadigiyan na totolay
i pakebilangan na Dios ha annak
na, nu awan i panahod di ha
inkari na Dios.

10-12 Ket awan la iday, ta
nanakaman tam bas ide: Idi
naginaw ni Rebeka, a kabanga ni
Isak a minappo tam, atoy i inkari
na Dios ha nikuna megipu ha
duwa a annak na a kambal. Maski
idi awan pala neenak idenday
a duwa a annak na, kinagi na
Dios, “Magserbe i magpalungo ha
magdilokod a meenak.” Ket kinagi
na ito ha palungo na pinakenak
di, idi awan pala ha ginimet di a
mappiya onu madukas. Kinagi na
ito na Dios, penu mepaenta na a
piliyan na i totolay gipu ha bukod
na a panggep, ket awan gipu
ha paggimi-gimet na tolay. Isu,
awan ha pakapiliyan na Dios, nu
awan la i bukod na a pagayatan.
13 Ta kona ha nesurat ha Libro
na Dios, a “Inayat ko ni Jakob,
ngem kagorak unay i hekka na a
ni Esaw,” kon na Dios.

14 Niyaen, anya wade ha nakam
tam? Kagin tam mina a madi i
Apo Dios, ta ayayatan na i esa
ket kagoram na i sabali? Awan!
15 Ta kinagi na Dios ha ni Moyses,
a “Kagbiyan ko i maski nu heya
a kayat ko a kagbiyan.” 16 Isu,
bakkan a gipu ha pagayatan na
tolay, onu paggimi-gimet na to-
lay, i kagbi na Dios, nu awan
la a gipu ha pagayatan na Dios.
17 Ta kona ha nesurat ha Libro
na Dios, idi kinagi na Dios ha ni
Hari Paraon a awan nakagbiyan, a
“Pinagbalin taka a Hari na Egipto,
ket parusaan taka penu usaran
taka a mangipaenta ha kabaelan
ko, ket penu mepakatandi i nagen
ko ha ngamin a lutak,” kon na
Dios. 18 Isu, kagbiyan na Dios
i maski nu heya a kayat na a
kagbiyan. Ket hito nu kayat na,
pabeyanan na i totolay a bimmato
i buntok di.

Gimetan na Dios i Totolay Ayun ha Kayat na

19 Niyaen, siguro atoy i mayat
a makipagtabbegan, ket ipeta na,
a “Nu kona hito i gimetan na
Dios, panyan na a mepaliwat ha
totolay gipu ha liwat di? Nu kona
hay i kayat na Dios, Dios la i
makatandi ha iday! Ta awan ha
makapagsaway ha pagayatan na
Dios!” kon na makipagtabbegan.
20 Ngem madi i magnakanakam a
kona hay. Ta awan ha makabalin
a makitabbeg ha Apo Dios. Kona
ha esa a nadamili, ket makitabbeg
ha nangdamili ha nikuna, a “Apay
a ginimet mo ak a kona ha ide?”
kon na nadamili. 21 Ngem madi
i tabbeg na, ta i kinatahod na,
atoy i kalintegan na mahagdamili
a mangusar ha lutak ha kayat na
a pinangusar. Maski nu gimetan
na i duwa a damili, ket esa i
inaamakan, ket esa i gagangay la
a banga.

22 Ket kona bila hay ha Dios.
Ta atoy i kalintegan na a mang-
gimet ha kayat na. Maski nu
kayat na a mangipaenta ha in-
gal na ken pigsa na. Maski nu
kayat na a magparusa ha ma-
hagliwat a hidi. Ta maparusaan
mina hidi, a minahagsenti hidi
ha Dios. Ngem hanggan niyaen,
inpaenta na i kinaanus na gipu
ha ngamin a naattaman na a ki-
nadukas di. 23 Maanus i Dios,

ipaenta i dakkal a kinainamakan
na ha ngamin a pinili na a
nasagana a makipaghen nokkan
hanggan umangay a tempo ihay
i inamakan a lugar na ha langit.
24 Ket hikitam man i pinili na aye.
Ket awan la i Judyo a hidi, nu
awan bila i bakkan a hidi a Judyo.
25 Kona ha nesurat ha surat ni
Osiyas, ha Libro na Dios,
"Ha dagenday a awan ko hidi
a kukuwa, panagenan ko
hidi nokkan a 'Totolay ko.'
Maski hidi a awan ko idi
inayat, panagenan ko hidi
nokkan a, 'Ayayatan ko.'
26 Ket iho ha ili a nepeta ko a awan
ko a totolay hidi iho ko
manon a ipeta a annak ko
hidi ket annak ha sibibiyag
a Dios."
27 Ket atoy bila ide a kinagi ni
Isayas megipu ha Judyo a hidi.
Kinagi na, "Maski nu makpal i
apapo ni Israel, a kona ha bay-
bay na diget i kakpal di, ballik
la i mesalakan ha nidi. 28 Ta
bigu la, ket tongpalan na Dios i
pinanghukom na, a parusaan na
i totolay ha lutak," kon ni Isayas.
29 Ket kona bila ha kinagi ni Isayas
idi, "Hikan i Dios a mannaka-
balin a awan nangibati idi apapo
tam, pulos, awan ha annak tam
a Judyo. Matay kitam dalla, a
kona ha totolay na Sodoma ken
Gomora," kon ni Isayas.

I Pinagtallekod na Judyo a Hidi ha ni Jesus

30 Niyaen, ide dan i kayat ko
kagiyan ha ngamin a ihe a nesurat
ko: Ha dagenday a bakkan a
Judyo, maski nu awan hidi nan-
geriyok ha kinalinteg na Dios, na-
palinteg dan hidi ha saguppang
na Dios gipu ta tinahod di ni
Jesu-Cristu. 31 Ngem ha Judyo a
hidi, pinumilit hidi a tumongpal
ha linteg di penu mapalinteg mina
hidi ha saguppang na Dios. Ngem
awan hidi napalinteg. 32 Apay
a awan a mabalin a mapalinteg
hidi gipu ha pinagtongpal di ha
linteg? Gipu ta awan ha tahodan
di, nu awan la i paggimi-gimet
di. Awan di tahodan ni Jesu-
Cristu. Ket nagbalin hidi a kona
ha esa a nekarpes ha "Pogedu
a Pakesapdulan di." 33 Kona ha
nesurat ha Libro na Dios, a "En-
tan moy," kon na Dios, "idatton
ko ha ili na Judjudyo i esa a
lallaki nengadenan a Siyon. Ket
kona ha pogedu hikuna. Ket ha
ngamin a magmadi ha nikuna,
mekarpes hidi nokkan gipu ha
nikuna. Ngem ha ngamin a mana-
hod ha nikuna, pulos, awan talaga
hidi masanikiyan," kon na Dios.

10

1 Kakabsat ko, permi a ikararagan ko i kakakalan ko a Judyo, a mesalakan mina hidi. Iday i kayat ko a tahod a tahod! 2 Katandiyan ko a makidios hidi unay, ngem madi i pakidios di. 3 Ta awan di makatandiyan nu panya i pinangpalinteg na Dios ha totolay. Isu, pinadas di a gimetan i bukod di a panahodan, a pinakapalinteg di. Ket gipu ta kona hito, awan hidi pineturayan ha pinangpalinteg na Dios ha totolay. 4 Ngem ha ni Cristu, hikuna i pagpatinggaan na Linteg a panahodan na Judyo a hidi. Ket niyaen, magbalin a nalinteg ha saguppang na Dios i maski nu heya a manahod ha ni Cristu.

Anya i Masapul ha Pakesalakanan na Tolay?

5 Niyaen, idi i nesurat ni Moyses megipu idi magbalin a napalinteg ha saguppang na Dios tatinahodana i Linteg. "Masapul a magtungpal ha ngamin a bobon na Linteg i maski nu heya a mayat a magbiyag a awan kahad gipu ha pinagtongpal na ha Linteg." Ket madinnang dan, a awan ito

kaya na totolay. 6 Ngem anya ha
tolay a mesalakan gipu ha pana-
hod na? Marigat bila i kasapulan
na? Awan agay! Awan a marigat
a mesalakan. Ta ide i nesurat
megipu ha napalinteg gipu ha
panahod na ha ni Cristu: “Awan
mos ipeta a masapul a umunek
ha langit, ket mangayag ha ni
Cristu penu bumugsok hikuna a
mangisalakan. 7 Ket awan mos
ipeta a masapul a umangay ha
paghenan na natay a hidi, penu
magpabiyag manon ha ni Cristu.”
Madi! 8 Malaka la i pinakesalakan
na tolay. Ta nesurat ha Libro
na Dios, a “Mabikan dan i pagi-
toldu na Dios. Atoy dan ha kagi
moy ken ha nakam moy,” kon na.
I kayat na a kagiyan, atoy dan
ha nikam ide a pagitoldu megipu
ha panahod, ta ibaheta mi ha
nikam. 9 Niyaen, nu ipeta mo
ha saguppang na totolay, a “Ni
Jesus i Happo ko,” ket nu taho-
dan mo a pinabiyag na hikuna
na Dios, mesalakan ka ha parusa
na Dios. 10 Ta manahod kitam
ha nakam tam, ket mapalinteg
kitam ha Dios. Ket magkagi ki-
tam ha labi tam a ni Jesus i
Happo tam, ket mesalakan kitam.
11 Ta nesurat ha Libro na Dios,
“Ngamin a manahod hanikuna
sigurado awan hidi masanikiyan,”
kon na Dios. 12 Maski nu Judyo,
onu bakkan a Judyo. Awan ha
kasabaliyan di. Ta isesa la i Dios,
ket hikuna i Happo na ngamin.
Ket mangiyatad hikuna a sibubus-
lon ha ngamin a magaged ha
nikuna. 13 Kona ha nesurat ha
Libro na Dios, “I maski nu heya a
magaged ha ni Cristu, mesalakan
hikuna,” kon na Dios.

Panya a Manahod i Totolay?

14 Ngem panya a makaaged
i totolay ha ni Apo Jesu-Cristu,
nu awan pala hidi manahod ha
nikuna? Ket panya i panahod
di, nu awan pala hidi makateman
megipu ha ni Jesus? Ket panyan
di a makateman, nu awan ha
mangipakatandi ha nidi? 15 Panya
a mepakatandi i pagitoldu ni Je-
sus, nu awan ha magpaangay
ha mangipakatandi a hidi? Oni
ay! Ket tahod a napaangay dan
i mangipakatandi a hidi. Kona
ha nesurat ha Libro na Dios, a
“Maragsak hikami i pinagdemat
ha totolay a nangibaheta ha Map-
piya a Baheta na Dios.”

16 Ngem atoy bila i makpal a
awan a manahod ha Mappiya a
Baheta na Dios. Isu i gipu na
a kinagi ni Isayas, “Apo, awan
hidi manahod ha nebaheta mi
ha nidi,” kon na idi. 17 Ngem
maski nu kona hito, tahod paman
a masapul a matolduwan i totolay
megipu ha Baheta na Dios, nu
manahod mina hidi ha tahod. Ket
ide a Baheta na Dios i Mappiya a
Baheta ni Cristu.

18 Niyaen, ide i salodsod ko:
Anya wade ha dagenday a Judyo a
awan a manahod? Awan di wade
nateman i Baheta na Dios? Madi!
Ta nabahetaan di dan. Ta nesurat
ha Libro na Dios, a “Newaras dan
i kagi na Dios ha ngamin a lutak.
Nakaabot dan i Baheta na Dios ha
ngamin a tolay,” kon na Dios.

19 Ket salodsodan ko paman:
Anya, awan na nakatandiyan
na Judyo a hidi? Tahod a
nakatandiyan di a giwatan na
Dios i bakkan a hidi a Judyo
gipu ha panahod di. Ta kona ha
nesurat ni Moyses, a “Pagseniyan
takam, gipu ha bakkan a hidi a
Judyo. Ket pagenglan takam gipu
ha totolay a awan ha pagkatandi
megipu ha Dios ken Linteg moy
a Judyo,” kon na Dios. 20 Ket
naturtured paman ni Isayas, idi
nesurat na i kagi na Dios, a
“Naeriyokan na ak hidi a awan
nangipeta nikan. Ket nagpaenta
ak ha awan mageriyok ha nikan,”
kon na Dios.

21 Ngem atoy pala ide a kinagi
na Dios megipu ha Judyo a hidi.
Kinagi na, “Kankanayon a kayat
takam a giwatan, a kagbiyan
takam mina. Ngem madiyan
moyak timanan, ket tinallekodanak moy,” kon na Dios.

11

I Kagbi na Dios ha Nidi Judjudyo

1 Niyaen, siguro kagin na kappal
a minadiyan na Dios i Judyo a
hidi. Ngem madi i pagnakanakam
a kona hay! Ta maski hikan
a mismo, Judyo ak bila. Ket
apo ak ni Abraham. Kamkamengak ha kaputotan ni Benjamin.
2 Isu, katandiyan tam a awan
minadiyan na Dios i totolay na, a
pinili na idi palungo. Katandiyan
moy iday a paset na Libro na
Dios, megipu ha pinagreklamo
ni Eliyas ha kakalan na a hidi
a Judyo. 3 “Apo Dios,” kagi ni
Eliyas, “pinatay di i minahagpugto
a hidi a nangipeta ha nikaw.
Ket rinakrak di i pagdattonan mi
ha nikaw. Ket niyaen, hikan
la i nawarak, ket kayat diyak a
patayan,” kon ni Eliyas a esa a
minahagpugto. 4 Ngem tinabbeg
na Dios, “Awan. Awan la a hikaw
i manahod ha nikan. Ta atoy pala
i pitu a ribu a inbukod ko, a awan
nagdeyaw ha malikwalikwat a rebulto a ni Baal,” kon na Dios.

5 Ket niyaen, kona bila hito ha
yenan a tiyempo. Ta atoy pala
i kappal a Judyo a pinili na Dios
gipu ha kagbi na. 6 Awan na hidi
pinili gipu ha pinaggimet di, nu
awan gipu ha kagbi na. Ta nu
giwatan mina na Dios i tolay gipu
ha pinaggimet na tolay, bakkan
iday a kagbi, nu awan i kona ha
suweldo di gipu ha bukod di a
pinaggimet.

7 Isu, anya wade ha kasasaad na
Judyo a hidi? Awan a naeriyokan
na Judjudyo i eriyokan di. Ballik la i Judyo a hidi a pinili na
Dios, ket hidi man i nakaeriyok ha
pakesalakanan di. Ngem i kakpal
a hidi a Judyo, inumigat i nakam
di ta madiyan di a manahod. 8 Ta
kona ha nesurat ha Libro na Dios,
a para hanide a menadiyan di a
manahod,

“I Dios nagimet ha nakam
di a kakalan a tolay a
kinumilap, penu awan di
makatandiyan i panggep
na. Isu, hanggan ha
yenan, kona ha awan hidi
makaenta, ken awan hidi
makateman.”

9 Ket kona ha inkararag ni Hari
Dabid, a

“Apo Dios, pagbalinan mo i pagragsakan di a kona ha silu,
ket masiluwan mina hidi
gipu ha bukod di a pagragsakan.
10 Pakillapan mo bi i mata di, penu
awan hidi makaenta, ket
parigatan mo bi i biyabiyag
di. Penu maparusaan hidi a
kas pangbilas hanide.”

Kona hito i kararag ni Dabid
megipu ha Judio a hidi a awan a
manahod.

11 Niyaen, siguro kagin na kappal a pulos, awan ha namnama
na Judyo a hidi. Ngem madi i
magnakam a kona hay. Tahod
a nagliwat i Judyo a hidi. Ket
gipu ha liwat di, pinabiyan na
hidi na Dios. Ket niyaen, kagbiyan na Dios i bakkan a hidi
a Judyo. Ket gipu ha pinagkagbi na Dios ha bakkan a hidi
a Judyo, pasensiyaan na Dios i
Judyo a hidi hanggan kayat di bila
a manahod. Ket mesalakan mina
hidi. 12 Ket gipu ha pagtalekod
na Judjudyo a hidi. Ihpaay na
Dios hanide a bakkan a Judyo a
hidi ket mepakatandi i Mappiya
a Baheta ngem nokkan nu dumitang i kompleto a bilang a Judjudyo a pinili ha Dios ket mamati

hidi hani Cristu. I magimet ket
mas inaamakan. Ngem nokkan,
dumemat i kanginaan a dumemat
ha ngamin a manahod, nu mag-
babawi i Judyo a hidi, ken mana-
hod bila hidi!

I Pinakesalakan na Dios Ha Bakkan a hidi a Judyo

13 Niyaen, atoy i kayat ko ipeta
ha nikam a bakkan a Judyo.
Katandiyan moy a pinili na ak
na Dios, a paangayan na ak a
magitoldu ha bakkan a hidi a
Judyo. Isu i gipu na a magagitak
ha tarabaho ko aye, 14 bareng nu
pasensiyaan ko i kakalan ko a
Judyo, ket atoy mina i kappal ha
nidi a magteman ken manahod,
a mesalakan mina hidi. 15 Agay,
inyatad na Dios hanide a nagkala
kalase natolay igundaway a mag-
balin a nagkinagi. Isu, anya wade
nu manahod bila i Judjudyo, ket
giwatan na hidi na Dios? Dadi
pala, awan ha sabali i keahigan
na, nu awan i pinagbiyag na
manon na natay a hidi!

16 Ide i pangaregan ko ha nikam
megipu ha kaputotan mi a Judyo.
Halimbawa: Ha ugali mi a Judyo,
idatton mi ha Dios i palungo a
bunga na inani mi. Ket ipeta
mi, “Apo, ide i kukuwa mo,”
maski nu makatandiyan mi a Apo
Dios i makinkukuwa ha ngamin a
aniyan mi. Ket niyaen, kona bila
hito ha kaputotan na Judyo a hidi.
Ta ni Abraham i kona ha palungo
a bunga a nedatton ha Dios. Ket
i apapo na i kona ha ngamin a
bubunga a nagdilokod. Niyaen,
nu mebilang a kukuwa na Dios ni
Abraham, a nekaesa a nedatton
ha Dios, mebilang bas a kukuwa
na Dios i ngamin a apapo na, a
magdilokod.

Ket ide paman i pangaregan ko:
Nu medaton ha Dios i pon na
kayo, medaton bila i tingi-tingi
na. Ket kona bila hito ha ni
Abraham ken apapo na, a kona ha
esa a kayo a mangina ket nemula.
17 Ngem niyaen, ha pangaregan ko
aye, atoy i kappal a tingi na, ket
awan hidi nagbunga. Ket kona ha
Judyo a hidi a awan a nanahod.
Isu, inadya na Dios i tingitingi
na a awan nagbunga, ket inalap
na i sabali a tingitingi a naggipu
ha sabali a kayo, ket intongko na
hidi ha kayo a nemula na ket
tenarakan na. Niyaen, ha nikam
a bakkan a Judyo, hikam man
i kona ha tingitingi na sabali a
kayo. Ta niyaen, nadaggapan kam
ha nepaay na Dios ha ni Abra-
ham ken kapototan na Judjudyo.
Hikuna man bila ito kas tingi na
kayo nepatubog gipu ha dinom a
nagipu ha baggi. 18 Isu, awan moy
mina ulewan idagenday a kona
ha tingi a naadya. Awan kam
mina mapangas, ta hikam i kona
ha esa la a tingi. Ket nanakaman
moy mina a bakkan a hikam i
mangpakan ha pon na kayo, nu
awan a hikam i pakanan na.

19 Nu mapangas kam, siguro
ipeta moy, a “Inadya na Dios i
tingitingi a Judyo, penu hikami i
kasulet di ha ide a kayo.” 20 Tahod
iday. Inadya na hidi na Dios gipu
ta awan hidi nanahod. Ket ha
nikam a bakkan a Judyo, makatu-
los kam ha Dios gipu ha panahod
moy ha nikuna. Ngem awan kam
mina mapangas, nu awan a mag-
ingat kam. 21 Ta nu inadya na Dios
i Judyo a hidi gipu ta madiyan
di a manahod, maadya na kam
bila, nu magkalan i liwat moy,
a madiyan moy bila a manahod
ha Dios. 22 Makatandiyan tam ha
iday i kinaanus ken kinaingal na
Dios. Maingal hikuna ha mag-
madi a hidi a manahod. Ngem
maanus hikuna ha nikam, basta
awan moy pabiyanan i panahod
moy ha nikuna. Ta nu tallekо-
dan moy hikuna, maadya nakam
bila. 23 Ket maski ha Judyo a
hidi, nu magbabawi hidi, ket man-

ahod manon ha Dios, giwatan na
manon hidi. Ta maski ha iday a
pangaregan ko, kabaelan na Dios
a isoli na i nakatol a tingi ha
henan na idi. 24 Ket mas malaka i
pagsoli na ha tingitingi a naggipu
ha mangina a kayo a nemula na,
ngem ha pagtongko na a naggipu
ha sabali a kayo. Nanakaman tam
mina a hikam a bakkan a Judyo
i kona ha tingitingi a naggipu ha
sabali a kayo, ket i Judyo a hidi
i naggipu ha mangina a kayo a
nemula na Dios.

I Kagbi na Dios ha Ngamin a Manahod

25 Niyaen, kakabsat, atoy i pal-
imed, ket kayat ko a ipakatandi
ha nikam, penu awan moy ka-
gin a mas malaing kam ngem
ha Judyo a hidi. Ide mina i
makatandiyan moy: Magpatingga
nokkan i pinagigat na nakam na
Judyo a hidi ha Dios. Ngem awan
magpatingga i pinagtallekod di
hanggan nagpasakop dan ha ni
Cristu i ngamin a sabali a pinili
na Dios, a manahod mina ha ni
Cristu. 26 Kobosan na, manahod
bila i Judyo a hidi. Ket gipu ta
kona hito, mesalakan i ngamin a
tahod a totolay na Dios. Kona ha
nesurat ha Libro na Dios, a

"Dumemat i esa a Mangisalakan,
a maggipu ha Sion, i ili na
Judjudiyo. Ket maadya na
i ngamin a kinadukas ha
kaputotan ni Jakob.
27 Ide i tiyempo a pagtongpal
ko ha kari ko ha nidi, a
pakawanan ko i liwaliwat
di," kon na Dios.

28 Ha yenan a tiyempo, kasenti
pala na Dios i Judyo a hidi, ta
minadiyan di i Mappiya a Baheta
na Dios. Ket mappiya ito ha nikam
a bakkan a Judyo, ta dinumemat
ha nikam ide a Mappiya a Baheta.
Ngem maski nu kasenti hidi na
Dios, dakkal pala i pinagayayat
na Dios ha nidi. Ket pinili na
hidi a magbalin a totolay na, gipu
ha inkari na ha minappo di idi.
29 Ta awan a baliwan na Dios i
nakam na, nu atoy i pinili na ken
nagkariyan na a pagatdinan na.

30 Maski ha nikam a bakkan
a Judyo, awan kam bila minag-
tongpal ha Dios, idi awan kam
nanahod. Ngem niyaen, gipu ta
awan magtongpal na Judjudyo i
pagitoldu ni Cristu, kinagbiyan
nakam na Dios. 31 Niyaen, awan
kam magtongpal i Judyo a hidi,
ket kona ha nikam idi awan kam
nagtongpal. Ngem kinagbiyan
nakam na Dios, idi awan kam
nanahod. Ket kona bila hito i
pagkagbi na Dios ha Judyo a hidi
nokkan. 32 Awan a totolay a nebu-
lod ha kinasoker, penu mepaenta
na i kagbi na, a mesalakan mina
hidi.

33 I sereb na Dios ket dakkal
unay a awan marukod nikuna i
makatandi ha ngamin a bagba-
gay! Awan ha makakatandi ha
nakam na Dios! Awan bi ha
makakatandi nu panya i paggimi-
gimet na ha pagayatan na. 34 Ta
kona ha nesurat ha Libro na Dios,

"Awan ha esa a makatandi ha
nakam na Dios! Awan na
masapul i balakad na toto-
lay.
35 Ket awan ha kurang ha Dios!
Awan ha makapasalu ha
nikuna penu keggahut
mina i Dios."

36 Ta hikuna i namarsua ha
ngamin. Ket magbiyag hidi
ngamin gipu ha nikuna. Ket
magserbi mina ha nikuna i
ngamin. Madaydayaw i Dios ha
magnanayon! Oni!

12

I Bigu a Pinagbiyag Tam ha ni Cristu

1 Niyaen, kakabsat, gipu ta kona
hito i kadakkal na kagbi na Dios
ha nikitam, iyunay-unay ko ha
nikam a iyatad moy i baggi moy

ha Dios a kona ha datton a
sibibiyag. Ket bakkan a madukas
i gimetan tam, nu awan i pa-
gayatan na Dios, penu matalak
hikuna ha nikitam. Nu kona hito i
gimetan tam, magdeyaw kitam ha
Dios a tahod. 2 Awan tam mina
ahegan i ugali na awan a hidi a
manahod. Imbes na, peturayan
kitam ha Dios, penu mapabigu i
nakam tam, penu makatandiyan
tam i pagayatan na Dios. Isu a
makatandiyan tam i mappiya ken
i pakaragsakan na ken i mekusto
ha pagayatan na Dios.

3 Gipu ta pinagturay na ak
na Dios a magitoldu, ipeta ko
ha nikam ngamin: Awan moy
mina nakaman a mas matangkay
i baggi moy ngem ha kakalan
moy a tolay. Imbes na, tahod
mina i pagnakam moy ha bukod
moy a kabaelan. Ta sabasabali i
kabaelan moy, ayun ha panahod
na kada esa, a inyatad na Dios
ha nikam. 4 Sabasabali i kabae-
lan tam a kona ha sabasabali a
kabaelan na paset na baggi. Awan
a magkalan i pangusar na paset
na baggi. 5 Ket kona bila hito
ha nikitam a makipagisesa ha ni
Cristu. Ta maski nu makpal kitam,
napagkakamang kitam a kona ha
sabasabali a paset na esa a baggi.

6 Isu, masapul a gimetan tam
idagenday a sabali a kabaelan
tam, ayun ha pinnakabalin na
Dios ha nikitam. Nu pagbali-
nan na i esa a magkagi ha kagi
na Dios, tumulos mina hikuna a
magkagi, ayun ha panahod na ha
Dios. 7 Nu pagbalinan na kitam
a magserbe ha kakalan tam a
tolay, nay kitam dod, magserbe
kitam gipu ha panahod tam. Ket
kona bila hito, nu pagbalinan na
i esa a magitoldu ha agagum na,
8 onu pagbalinan na i esa a mang-
papigsa ha panahod na agagum
na, itulos na mina a mangpa-
pigsa. Nu atoy i pagbalinan na
Dios a mangiyatad ha kasapulan
na agagum na, mangiyatad mina
hikuna, ket awan mina hikuna
a magduwaduwa ha panggep na.
Nu atoy i pagbalinan na Dios a
magturay, magagit mina hikuna a
magturay. Nu atoy ka ha kabaelan
a magdaggap ha marigatan a hidi,
magragsak ka mina ha pinagdag-
gap mo ha nidi.

9 Ayatan moy i kakalan moy a
tolay a tahod. Sentiyan moy i
madukas. Kasorhan moy i map-
piya. 10 Maginayat kam a kona
ha pinaginayat na magkakabsat.
Ket magagit kam a magdeyaw ha
kabsat moy. 11 Awan kam mina
masegkat, nu awan a ipanakam
moy a magserbe ha Apo Dios.
Dagdagan moy mina a petu-
rayan kam ha Espiritu na Dios.
12 Magbiyag kam a siraragsak
gipu ha namnama moy. Attaman
moy i rigrigat moy, ket kanayon
a magkararag kam. 13 Iyatad
moy i kasapulan na kakabsat a
makurangan, ket padagusan moy
i dayuwan a hidi.

14 Awan moy ilunod i man-
gloko a hidi ha nikam nu awan
a ikararagan moy hidi. Agi-
dan mo ha Dios a kagbiyan
a hidi a nangpasaket hanikaw.
15 Makipagragsak kam ha ma-
gragsak a hidi. Ket nu atoy
i magsanget, makipagisesa kam
bila ha nidi. 16 Makipagayos kam
hanide a kappal. Awan moy
patangkayan i baggi moy. Maki-
ilay kam ha napobre a hidi. Awan
moy nakaman a mas malaing kam
ngem ha sabasabali. 17 Awan
moy bilasan i maski nu heya a
maggimet ha madukas ha nikam.
Imbes na, itulos moy a gimetan
i melasin na totolay a map-
piya. 18 Nu mabalin, gimetan
moy i ngamin a kabaelan moy a
makikappiya ha ngamin a tolay.

19 Kakabsat a ayayatan ko, awan

moy bilasan i madukas. Kabeng
moy iday, ta Apo Dios i mangibi-
las ha nikam. Kona ha nesurat
ha Libro na Dios, a “Hikan i
makatandi a mangibilas. Hikan i
makatandi a mangparusa,” kon na
Dios. 20 Isu, i gimetan moy i kona
ha nesurat ha Libro na Dios: “Nu
magialap i kasenti mo, pakanan
mo dan hikuna. Nu mawaw
hikuna, painoman mo dan. Ta nu
kona hito i gimetan mo, masaniki
hikuna ha ginimet na ha nikaw
a madukas,” kon na Dios. 21 Isu,
gipu ha mappiya a gimetan mo
ha kasenti mo, ito i pangabak mo
ha kinadukas na. Ket awan ka
paabak ha kinadukas na.

13

Magtongpal Kitam ha Linteg na Gobiyerno

1 Masapul a magtongpal kitam
ha linteg na gobyerno. Ta awan
ha magturay a awan palobusan na
Dios. Ket awan ha gobyerno a
awan pinataknag na Dios. 2 Isu,
ha maski nu heya a magsenti
ha gobyerno, kasenti di bila i
pinataknag na Dios. Ket ha maski
nu heya a maggimet ha kona hito,
parusaan na hikuna na Dios.
3 Awan tam mina kantengan i
gobyerno nu mappiya i gimetan
tam. I manteng mina i maggimet
a hidi ha madukas. Nu kayat
moy a matalna i paghenan moy,
ken awan mina ha kantengan moy
ha gobyerno, maggimet kam ha
mappiya, penu deyawan dikam.
4 Ta kona ha tagabu na Dios i
magturay a hidi. Ket magtarabaho
hidi penu mappiya i kasasaad
moy. Ngem nu maggimet ka ha
madukas, manteng ka mina ha
nidi, ta tahod i pinnakabalin di a
magparusa. Ket magserbe paman
hidi ha Dios a magparusa ha mag-
gimet a hidi ha madukas. 5 Isu,
gipu ta kona hito, masapul a mag-
tongpal kam ha magturay a hidi.
Ket awan la a penu malisiyan moy
i parusa na Dios, nu awan bila a
gipu ha saniki moy.
6 Niyaen, ide paman i gipu na a
magbayad kam ha buwis. Gipu ta,
ha pinangtongpal na magturay a
hidi ha biyang di, magserbe hidi
ha Dios. 7 Isu, bayadan moy i
gahut moy ha nidi. Bayadan moy
i sedula ken buwis na lutak moy.
Ket padeyawan moy i magturay a
hidi, ta mappiya ito.

Mappiya a Ugali

8 Awan mo ipalobus idende
utang mo a awan hito
mabayadan. Maginayat kam
dalla, ket ide la i pakagahutan
moy. Nu ayatan moy i kakalan
moy a tolay, matungpal moy i Lin-
teg na Dios. 9-10 Atoy i lilinteg na
Dios, a “Awan ka mangibabbey,
awan ka mammuno, awan ka
magtakaw, awan ka magseni,” ket
atoy pala i ngamin a sabali a bon
na Dios. Ket niyaen, matungpal
moy i ngamin a dagento nu
matungpal moy ide a esa a bon
na ha nikitam, a “Ayatan moy i
kakalan moy a tolay, a kona ha
pinagayayat moy ha baggi moy,”
kon na Dios. I magayat ha kakalan
na a tolay, awan hikuna maggimet
ha madukas ha nikuna. Isu, nu
ayatan moy i kakalan moy a tolay,
matongpal moy i ngamin a inbon
na Dios.
11 Masapul ito, ta katandiyan
tam i tiyempo, ket mabikan dan
i pagdemat ni Cristu. Isu,
awan kitam mina maggimet a
kona ha kumakelap a hidi, nu
awan a magingat kitam. Ta
mas mabikan i pinakesalakan
tam, ngem idi manahod kitam
ha palungo. 12 Dandani a mali-
pas i pakarigatan tam ha ide
a lutak. Dandani a dumemat
i pamalak a alapan na kitam
ni Apo Cristu. Isu, talekodan
tam mina i madukas a ugali, ket

gimetan tam mina i malinteg.
Ta nu malinteg i paggimi-gimet
tam, mesagana kitam a magla-
ban ha madukas, ket kona ha
kearmas kitam. 13 Malinteg mina
i paggimi-gimet tam, a kona ha
totolay a maghen ha silaw na Dios.
Madiyan tam mina i paggimi-
gimet na totolay ha kallap, a
kona ha pagdammot di, ken pag-
bartek di. Awan tam gimetan i
makikamikamegos. Awan kitam
peturong ha kasoran na baggi
tam. Awan kitam makipagla-
ban, magseni, onu mangimon.
14 Bakan a madukas a ugali i
pagragsakan tam. Imbes na, sen-
tiyan tam i pagayatan na alegid a
kinatolay tam, ket ahegan tam i
kinatolay ni Apo Jesu-Cristu.

14

*Awan Tam Hukoman i Kakab-
sat Tam*

1 Niyaen, megipu ha awan pala
mapigsa i panahod di, giwatan
moy hidi, awan moy hidi pak-
itabbegan megipu ha panonut di.
2 Ha kappal, manahod hidi a
mabalin di a kanan i maski nu
anya. Ngem atoy bila i kappal,
ket nateng la i kanan di, gipu ta
awan pala mapigsa i panahod di.
3 Niyaen, ha nikam a magkan ha
maski nu anya, awan moy ulewan
i magkan ha nateng la. Ket ha
nikam a magkan ha nateng la,
awan moy ulewan i magkan ha
maski nu anya. Ta giniwat na Dios
idenday a duwa a kalase na tolay.
4 Awan kitam mina maghinukom.
Ta awan ha kalintegan tam a
manghukom ha tagabu na sabali.
I Happo na la i makapagkagi ha
tagabu na, nu tamos i gimet na,
onu madi. Ket sigurado a mappiya
i gimet na, ta aguman na hikuna
na Happo na a Dios.

5 Ket kona bila hito, atoy i kap-
pal, ket nasantowan di i esa a
pamalak. Ta paanegan na kan
na Dios i esa a pamalak, kon
na kan. Ngem atoy bila i kap-
pal, ket ipeta di a magkalan la
i ngamin a pamalak. Niyaen,
mappiya nu palobusan tam i kada
esa a makatandi ha bukod na a
pagnakanakam megipu ha bagba-
gay a kona hito. 6 Nu atoy i
mangpaaneg ha esa a pamalak,
anegan na a kona ha pangdeyaw
na ha Apo Dios. Ket kona bila
hito ha magkan ha maski nu anya.
Ta nu magkan hikuna, ket kona
ha pangdeyaw na ha Dios, ta
magyaman hikuna ha Dios gipu
ha kanan na. Ket ha maski nu
heya a awan magkan ha maneg
kan a kanan, kona bila hito ha
nidi. Ta kayat di bila a magdeyaw
ha Dios gipu ha kanan di. Ket
magyaman bila hidi ha Dios gipu
ha kanan di.

7 Ha ngamin a hikitam a man-
manahod, maski nu magbiyag
kitam onu matay, i mas mangina
i pakapaentan tam a Apo Dios
i Happo tam. 8 Nu magbiyag
kitam, magbiyag kitam penu
madeyawan i Apo Dios. Ket nu
matay kitam, matay kitam penu
madeyawan i Apo Dios. Isu, maski
nu magbiyag onu matay kitam,
mepaenta mina a kukuwa na
kitam na Apo Dios. 9 Ide i gipu na
a natay ken magbiyag manon ni
Cristu, penu hikuna i magbalin a
Happo na ngamin, maski nu natay
hidi onu sibibiyag.

10 Isu, niyaen, awan mos huko-
man i kakabsat mo ha panahod.
Awan mos hidi ulewan, nu sabali
i ugali di. Ta pareho, a tumaknag
kitam nokkan ha saguppang na
Dios, penu hukoman na kitam
ngamin. 11 Kona ha nesurat ha
Libro na Dios, “Tahod a tahod,”
kon na Dios, “magparentumeng
nokkan i ngamin ha saguppang
ko. Ket ipeta di a hikan i tahod
a Dios,” kon na Dios. 12 Isu,
gipu ta kona hito, makatandiyan

tam a masapul a tumabbeg kitam
nokkan ha Dios gipu ha ngamin a
ginimigimet tam ha ide a lutak.

Awan mos Pagliwatan i Kabsat mo

13 Isu, awan kitam a magh-
inukom, nu awan a nanakaman
tam a awan tam pagliwatan i
kabsat tam onu maggimet ha
maski nu anya a pakaliwatan
na. 14 Niyaen, ha nikan, gipu
ha pagpakiesesa ko ha ni Apo
Jesus, makatandiyan ko a awan ha
kanan a anegan na Dios. Ngem
nu nakaman na esa a maneg i
makalakalase a kanan, magbalin
ito a maneg ha nikuna. 15 Niyaen,
nu pasaketan mo i nakam na kab-
sat mo gipu ha kanan mo, magli-
wat ka dalla, a awan mo hikuna
ayayatan a tahod. Ket natay man
ni Cristu gipu ha iday a kabsat
mo. Isu a ayatan mos hikuna, ket
awan mo dan dadailan i panahod
na gipu ha kanan mo. 16 Magingat
kitam. Nu atoy i ugali a mappiya
ha nikaw, ngem mangpaliwat ha
agagum mo, awan mo ugalian ito,
gipu ta i magimet ket mangpal-
imed ha ugali mo kas man mana-
hod. 17 Gipu ta, ha nikitam a mag-
pasakop ha Paghariyan na Dios,
awan a mas mangina i kanan tam
onu inoman tam. I mas mang-
ina ha nikitam a gimetan tam i
nalinteg ha pagayatan na Dios.
Ket gimetan tam i malinteg ken
mappiya. Ket magragsak kitam
gipu ha Espiritu na Dios. 18 I
magserbe ha ni Cristu a kona
hito, paragsakan na i Dios, ket
madedeyaw hikuna ha saguppang
na totolay.

19 Isu, masapul a gimetan tam
i makadaggap ken makapapigsa
ha kakalan tam a manmanahod.
20 Awan tam mina dadailan i
panahod na agagum tam gipu ha
kanan tam. Mabalin a kanan i
maski nu anya, ngem madukas nu
pagliwatan tam i sabasabali gipu
ha kanan tam. 21 Isu, mappiya
nu awan tam gimetan i maski nu
anya a pakasulisogan na panahod
na kabsat tam. Mappiya nu awan
kitam magkan ha maneg a kanan,
onu maginum ha arak, o maski
nu anya a pakaliwatan na kabsat
tam.

22 Mappiya ha nikaw, nu
makatandiyan mo a mawayawaya
ka a magkan ha maski nu anya.
Ngem iday a pagkatandi mo i para
ha nikaw la ha pinakiuseg mo
ha Apo Dios. Awan mos pilitan
i agagum mo gipu ha bukod
mo a pagkatandi. Mahusay i
awan mariribuk ha nakam na nu
manggimet hikuna ha pinagpili
na. 23 Ngem nu magduwaduwa
hikuna ha kanan na, ket kanan
na paman, magliwat hikuna.
Ta pinagliwat na i panahod na
nakam na. Makatandiyan tam
mina ide: Ha maski nu anya
a gimetan na tolay, nu awan
umayun ha panahod na, magliwat
hikuna.

15

Nanakaman Tam Mina I Agagum Tam

1 Ha nikitam a mapigsa ha
panahod tam, ket awan mag-
duwaduwa, anusan tam mina hidi
a malupoy ha panahod di. Awan
la i baggi tam i nanakaman tam,
2 nu awan a nanakaman na kada
esa i agagum na, penu daggapan
tam hidi, a papigsaan tam hidi
ha panahod di. 3 Ta kona ha ide
i pangaregan tam ha ni Cristu.
Ta bakkan i baggi na a mismo i
ninakam na, nu awan i Apo Dios
a nagserbiyan na. Ket kona ha
nesurat ha Libro na Dios, “Apo
Dios,” kon ni Cristu, “ha ngamin
a pinaglimad di ha nikaw, lini-
madan diyak bila.”

4 Niyaen, ha ngamin a nesurat
isu kona hito i nagipuwan ha
inadal tam. Gipu ta nabasa tam

ide ha libro na Dios makaanus
kitam ha rigat ken maparigta i
panahod tam penu namnamaan
na Dios i mangtongpal ha amin
inkari na. 5 Ket Apo Dios bila
i pagipuwan na anus ken mang-
parigta. Hikuna mina i magpa-
balin ha nikam hanggan magisesa
i nakam moy ngamin, gipu ha
pinaguseg moy ha ni Jesu-Cristu,
a ahegan tam. 6 Ket nu kona hito,
makipagisesa kam ha pinagdeyaw
moy ha Dios a Hama na Happo
tam a Jesu-Cristu.

Giwatan moy i kada esa, Maski nu Judyo onu Bakkan a Judyo

7 Isu, giwatan moy i kakalan
moy a manmanahod a kona ha
pinanggiwat ni Cristu ha nikam,
penu medeydeyaw i Dios. 8 Ta
ipeta ko ha nikam a nagbalin ni
Cristu a kona ha tagabu na Judyo
a hidi, penu mepaenta na a ma-
pagtalkan i Dios, gipu natungpal
na i inkari na Dios ha minappo na
Judyo a hidi, 9 ngem atoy manon a
sabali a kagiyan na a umangay ni
Cristu ta magdeyaw bila i bakkan
a Judjudyo ha Dios gipu ha kagbi
na ha nidi. Kona ha nesurat ha
Libro na Dios, a

"Apo Dios, maski ha henan na
bakkan a hidi a Judio, mak-
iusegak ha nidi a mag-
dayaw ha nikaw. Dayawan
mi ka gipu ha kansiyon mi,"
kon ni Kristu ha Dios.

10 Ket nesurat bila, "Makipa-
gragsak kam, hikam a
bakkan a Judyo. Usigan
moy i totolay na Dios a
makipagragsak!"

11 Ket nesurat manon, "Deyawan
moy i Apo Dios, hikam
ngamin a bakkan a Judyo.
Ipigsa moy i pinagdeyaw
moy, hikam ngamin a toto-
lay!"

12 Ket nesurat paman ni Isayas,
"Atoy nokkan i meenak ha
kaputotan ni Hari Dabid a
annak ni Jesse, ket hikuna
i maghari ha bakkan a hidi
a Judyo. I Maghari aye i
namnamaan di."

13 I Dios i paggipuwan na nam-
nama tam. Magkararagak ha
nikuna a atdinan nakam ha tahod
a ragsak ken talna gipu ha pana-
hod moy ha nikuna, penu du-
makkal a dumakkal i namnama
moy gipu ha pinnakabalin na Es-
piritu na Dios a magdaggap ha
nikam.

14 Kakabsat, katandi ko dan a
mahusay i ugali moy, ket malaing
kam ha pagitoldu ni Cristu, ket
makapagtinoldu kam. 15 Ngem
maski nu kona hito, nagdiret-
sowak ha balakad ko ha nikam,
ha surat ko aye. Ket kayat ko la
a magpanakam ha nikam megipu
ha kappal a mangina a bagbagay.
Awanak masaniki a magbalakad
ha nikam a kona hito, gipu ta
inyatad na Dios ha nikan 16 i
kabaelan ko a magpatagabu ha ni
Jesu-Cristu, gipu ta mangibaheta
ak dod ha Mappiya a Baheta na
Dios ha nikam a bakkan a Judyo.
Ket kona ha atoy i pangiwagah
ko ha Dios ha tarabaho ko aye.
Ta nu manahod kam ha ide a
Baheta na Dios, ket magbalin kam
a kona ha pangiwagah ko ha Dios,
a kona a hikan mina i esa a padi.
Ket matalak hikuna a gumiwat
ha nikam, ta inbukod nakam na
Espiritu na Dios, penu magserbe
kam ha nikuna.

17 Anyan i kinadakkal na
kabaelan ni Jesu-Cristu! Isu,
gipu ha pinagsakop na ha nikan
ken pinakipagisesa ko ha nikuna,
awanak masaniki a mangipeta ha
ngamin a tarabaho ko ha Dios.
18 Magturedak dod a mangipeta,
ngem awan ha ipeta ko nu awan
la i ginimet ni Cristu gipu ha
nikan. Ta ginimet na i baggi ko
a mangidilan ha bakkan a hidi
a Judyo. Ket niyaen, makpal

ha nidi i umusoseg ha Dios.
Pinagbalin na ak ha ngamin a kagi
ko ken pinaggimet ko. 19 Maski
pinagbalin na ak a maggimet
ha milamilagro, gipu ha kaddat
na Espiritu na Dios. Isu i gipu
na a ginimet ko i ngamin a
kabaelan ko, a nangikasaba ha
Baheta na Dios megipu ha ni
Cristu. Nangrugi idi naghenak
ha Jerusalem, ha abagatan,
hanggan ngamin a pinaglakad
ko, hanggan ha bayan a Iliriko,
ha amiyanan. 20 Panggep ko
a ikasaba i Baheta na Dios ha
dagenday a lugar a awan pala ha
nakateman megipu ha ni Cristu.
Nu atoy dan i nangibaheta ha
nidi, madiyan ko manon hidi
a tolduwan, ta makpal i awan
pala nakateman. Ket magagitak
a makepeta ha nidi megipu ha
ni Cristu. 21 I awan pala a hidi
a nakabaheta panggep hanikuna,
makatandiyan di hito. Ket ha nidi
a awan pala matolduwan panggep
hanikuna ket matolduwan nakam
hidi.

Kayat ni Pablo a Magpasiyal ha Roma

22 Ide i gipu na a namin-makpal
a nataktakak a umangay ha nikam
ha Roma, gipu ha ngamin a pinag-
itoldu ko ha sabasabali a lugar.
23-24 Ngem niyaen, gipu ta nobos
ko dan i tarabaho ko ha dagenday
a lugar, maggayakak a pumasiyal
ha nikam ha Roma. Ta naalay
dan a panggep takam a pasiyalan.
Isu, kayat ko a humuyot ha nikam
nokkan nu lumakadak ha ili a
Espanya. Ket namnamaan ko bila
a daggapanak moy, penu makatu-
losak ha Espanya.

25 Ngem ha palungo, uman-
gayak ha Jerusalem a mangitugan
ha korinat, a pangdaggap mi ha
manahod a hidi hay. 26 Ta atoy i
marigatan a hidi. Ket idi nabaheta
na kapikapilya ha bayan a Mase-
donia ken Gresia, ninakam di a
mangiyatad ha sagut a pangdag-
gap di ha napobre a manmanahod
ha Jerusalem. 27 Awan ha sabali
nu awan a hidi la a mismo i
makinnakam a dumaggap. Ket
tahod a kona mina hito i nakam
di. Tahod a aguman mina na
bakkan a Judyo i Judyo a hidi.
Ta kona nu keggahut i bakkan
a hidi a Judyo ha Judyo a hidi.
Keggahut hidi, ta nagiwat di dan
i kakkagi na Dios gipu ha Judyo a
hidi. Isu, mappiya bi nu igiwat di
ha Judjudyo i kasapulan di.

28 Nokkan, nu malpas i pangitu-
gan ko aye ha Jerusalem, humek-
tatak a magpa-Espanya. Ket
humuyotak ha nikam ha Roma.
29 Ket katandi ko dan, a nu uman-
gayak ha nikam, pagbalinan na
ak ni Cristu a makapapigsa ha
panahod moy.

30 Niyaen kakabsat, atoy i
agedan ko ha nikam, gipu ha
Happo tam a ni Jesu-Cristu
ken gipu ha pinagayat moy a
magipu ha Espiritu na Dios.
Kakabsat, daggapanak moy bi ha
kararag moy. Perpermi mina i
pinagkararag moy, ta delikadu i
kasasaad ko. 31 Ikararaganak moy
bi, a malisiyan ko mina idagenday
a Judjudyo a awan a manahod,
a maghen ha Jerusalem. Ket
ikararag moy bila a giwatan na ak
na Judjudyo a manmanahod. Ket
giwatan di mina ide a korinat a
itugan ko ha Jerusalem a naggipu
ha bakkan a hidi a Judyo. 32 Ket
nu kona hito, nu ipalobus na Apo
Dios, makadematak ha nikam a
siraragsak. Ket malagen i nakam
ko gipu ha pinakaenta ko manon
ha nikam.

33 Niyaen, matalna mina i
nakam moy gipu ha Apo Dios a
mangpatalna ha nikitam. Oni.

16

Pakikumusta ni Pablo ha Ilay na a Hidi

1 Atoy i esa a babbey a dumemat
ha nikam nokkan. Ni Pebe i nagen
na. Ket hikuna i esa a magserbe
ha kapilya, ha ili a Senkreya.
2 Respitaran moy hikuna, ta sakop
bila hikuna na Happo tam. Ket
aguman moy hikuna ha maski nu
anya a pakasapulan na, ta makpal
i dinaggapan na. Maski hikan bi i
esa a dinaggapan na.

3 Niyaen, pakumustaan ko di
Prisila ken Akila, a katrabahowan
ko a magserbe ha ni Jesu-Cristu.
4 Impusta di i biyag di gipu ha
nikan. Ket awan la a hikan i
magyaman ha nidi, nu awan bila
i ngamin ha kapilya na bakkan a
hidi a Judyo. 5 Ket ipakikumusta
ak moy bi ha ngamin a makipag-
gimong ha bilay di Prisila.

Makpal pala i kayat ko a paku-
mustaan, ni Epeneto a katalakay
ko. Hikuna i pumalungo a man-
ahod ha ni Kristu ha Probin-
sya na Asia. 6 Pati ni Maria a
nagtarabaho ha perpermi penu
makadaggap ha nikam. 7 Pati ni
Adroniko ken ni Junya, a kakalan
ko a Judyo ko ken agum ko
idi ha pagbaludan. Nagpalungo
hidi ngem hikan a nanahod ha
ni Cristu, ket madedeyaw hidi a
apostol, penu magibaheta.

8 Pakumustaan ko bila ni
Ampliyato, a katalakay ko gipu
ha Apo Cristu. 9 Pati ni Urbano, a
katrabahowan tam ha pinagserbe
ha ni Cristu. Pati ni Estakis a
katalakay ko. 10 Pakumustaan
ko ni Apeles. Maski ha ngamin
a pakarigatan na, awan na
babawiyan i panahod na hani
Cristu. Pakumustaan ko i pamilya
ni Aristobulo. 11 Pati ni Herodion
a kabagis ko, ken ngamin a
manmanahod ha pamilya ni
Narsiso.

12 Pakumustaan ko ni Tripena
ken ni Triposa a magserbe ha ni
Apo Cristu. Pati ni Persis, a ayay-
atan na ngamin ha kapilya. Ma-
gagit hikuna a babbey magserbe
ha ni Apo Cristu. 13 Pati ni Rupo.
Katandiyan na ngamin a mapigsa
i panahod na. Pati ni inang ni
Rupo, a nangibilang ha nikan a
kona ha esa a annak na. 14 Pati
di Asinkrito, Plegonte, Hermes,
Patrobas, Hermas ken ngamin a
kabsat tam a agagum di. 15 Pati
di Pilologo ken Julia, ni Nereo
ken i kabiyan na, ni Olimpas
ken ngamin a totolay na Dios a
agagum di.

16 Maginuhon kam ha mahusay,
ayun ha pinaginayat moy. Paku-
mustaan nakam na ngamin a
manmanahod ha ni Cristu.

17 Niyaen kakabsat, iwadan
takam, a magingat kam ha to-
tolay a magpasina ha manmana-
hod a hidi, a makibiyang hidi ha
panahod moy. Magsenti hidi ha
pagitoldu ni Jesu-Cristu a inadal
moy. Adiyowan moy hidi. 18 Ta
awan hidi magserbe ha ni Cristu a
Happo tam, nu awan ha bukod di
a kayat la ha baggi di a pagayatan
di. Ket allilawan di i maanus a
hidi gipu ha inaamakan a pagba-
likas di ken ngamin a karkari di.
19 Kona hito i pagiwadan ko ha
nikam, ta maski nu makpal dan i
nakabaheta megipu ha pinaguseg
moy ha ni Cristu, ket pagragsakan
ko ide, ngem kayat ko paman a
malaing kam ha paggimi-gimet a
malinteg, ket masaniki kam mina
a maggimet ha madukas. 20 Ket ha
Dios a mangpatalna ha nikitam,
awan maalay ket pangabakan na
kam ha ni Satanas, ket kona ha esa
a maghamset ha buntok na ulag.

Atoy mina ha nikam i kagbi na
Hapo tam a Jesu Kristu.

21 Pakumustaan nakam ni Tim-
oteo, a katrabahowan ko. Ket
magpakumusta bila di Lusiyo, Ja-
son ken Sosipatro, a kakalan ko a
Judyo.

22 (Hikan ni Tersio, a agum ni
Pablo. Pinagsurat na ak ha ide

a surat. Ket pakumustaan takam
bila. Ta manahod kitam ngamin
ha ni Apo Cristu.)
23 Pakumustaan nakam ni Gayo,
a nangpadagus ha nikan, ken
makinbilay ha paggimongan na
manahod a hidi ha ihe. Paku-
mustaan nakam bila ni Erasto, a
tesorero na ili aye, ken ni Kuarto,
a kabsat tam.
24 Atoy mina ha nikam ngamin i
kagbi na Happo tam a Jesu-Cristu.
Oni.
25 Madeydeyaw i Dios! Mabalin
nakam a papigsaan gipu ha pagi-
toldu ko megipu ha ni Jesu-Cristu.
Naalay dan a awan nebaheta ide a
Mappiya a Baheta. 26 Ngem i Dios
i nangipakatandi gipu ha surat na
minahagpugto a hidi. Ngem i Dios
a awan ha palungo ken awan ha
Kahad, inbon na ha ni kitam a ide
a baheta mepakatandi ha ngamin
a totolay.
27 Deyawan tam i Dios a isesa a
malaing ha ngamin. Madeydeyaw
hikuna ha magnanayon gipu ha ni
Jesu-Cristu. Oni.

I Palungo a Surat ni Pablo ha Manahod a hidi a taga Korinto

I Nekaesa a Surat ni Pablo ha Manmanahod a Taga Korinto

1 Hikan ni Pablo a inayagen
ni Jesu Kristu a magbalin a esa
a apostol a paangayan na. Ket
pinaangay naak a kona ha pagay-
atan na Dios. Ket atoy bila ihe
ni Sostenes, a kabsat tam gipu ha
panahod tam. 2 Niyaen, magsurat
kami ha nikam a manmanahod ha
Dios ken maghen ha ili a Korinto.
Para ha nikam a napagbalin a to-
tolay na Dios gipu ha pinakipagis-
esa moy ha ni Jesu Kristu. Ta
pinili na kam na Dios, a inbukod
na kam a kona ha nadiosan a
kukua na, pati i ngamin a sabasa-
bali a manmanahod ha Hapo tam
a ni Jesu Kristu, ha maski nu
hadya a lugar.

3 Atoy mina ha nikam i kagbi
ken kinatalna a iyatad Nama tam
a Dios ken Hapo tam a Jesu Kristu.

4 Kanayon a magyamanak ha
Dios gipu ha nikam. Ta kinag-
biyan nakam gipu ha ni Jesu
Kristu. 5 Ket ha pinnakipagisesa
moy ha ni Kristu, neyatad ha
nikam i ngamin a naespirituan a
kinabaknang. Ta atoy ha nikam i
kinasirib na Dios ken i pinnaka-
balin na a mangipakatandi ha
kinasirib na aye. 6 Magyamanak,
ta pinumigsa ken sistego a tahod
i pagituldo moy megipu ha ni
Kristu, a intoldu mi ha nikam.
7 Isu, awan kam makurangan
ha maski nu anya a pinakabalin
na Dios, a atoy ha nikam gipu
ha kagbi na, bayat na pinagu-
ray moy ha pagsoli na Hapo
tam a Jesu Kristu. 8 Ket dapo-
nan nakam hanggan ha panung-
palan, penu awan ha pakahuko-
man moy nokkan ha pagdemat
na a maghukom. 9 Mapagtalkan
i Dios ha kona hito, ta hikuna i
nangpili ha nikam a makiagum ha
Anak na, a ni Jesu Kristu a Hapo
tam.

I Pakitabbegan di ha Korinto

10 Kakabsat ko, magagedak ha
nikam gipu ha turay ko a nagipu
ha Hapo tam a Jesu Kristu. Magis-
esa kam mina ha panahod moy
ken nakam moy, ken panggep
moy. Ket awan kam mina masina-
sina. 11 Ipeta ko iday kakabsat,
ta nabaheta ko ha agagum ni
Kloe a makipagtabbeg kam, konna
kan. 12 Ha pagkatandi ko, atoy
ha nikam i kappal a magkagi, a
“Sakop kami ni Pablo.” Ket atoy
bila i kappal a magkagi, a “Sakop
kami ni Apolos.” Ket atoy bila i
magkagi, a “Sakop kami ni Pedro.”
Ket atoy pala i magkagi, a “Sakop
kami ni Kristu.” 13 Madukas iday!
Nasina-sina dod i baggi ni Kristu?
Onu natay dod ni Pablo ha kudos
gipu ha nikam? Onu nabinyagan
kam dod a kona ha pagtiplad na
panahod moy ha ni Pablo? Madi
agay! 14 Magyamanak, ta awan
ha nikam i bininyagan ko, malak-
sid di Krispo ken Gayo. 15 Isu,
awan ha makepeta a bininyagan
ko hidi, a kona ha sakopan ko hidi.
16 (Oni, naleptanan ko di Esteban
ken pamiliya na, a bininyagan
ko idi. Awan ko manakam nu
atoy pala i sabali a bininyagan
ko.) 17 Ta awan naak pinaan-
gay ni Kristu a magbinyag ha
totolay, nu awan penu ipakatandi
ko i Mappiya a Baheta. Ket ha
pagpakatandi ko, awan ko mina
usaran i kinasirib na totolay. Ta
nu usaran ko i bukod ko a ki-
nasirib, onu inaamakan a balikas,
bakkan a kinatahod megipu ha
katay ni Kristu i magpatahod ha

nidi, nu awan i pinnakabalin na
tolay a magbalikas. Ket awan ha
pakesalakanan di ha iday.

I Pinnakabalin ken Sirib na Dios

18 Ha dagenday a magmadi ha
pakesalakan, kagin di a madukas
i pagkagiyan mi aye, megipu ha
katay ni Jesus ha kudos. Ngem
ha nikitam a mesalakan, kona ha
maenta tam i pinnakabalin na
Dios gipu ha ide a kudos. 19 Ket
kona ha nesurat ha Libro na Dios,
a "Dadaelan ko i sirib na mapan-
gas a hidi a mamasirib kan. Ket
ipatahod ko a sileng la i ngamin
a pagkatandi di," kon na Dios.
20 Isu, niyaen, anya dod i serbi
na mamasirib a hidi? Awan dan
ha serbi ha ngamin a pinagadal
di! Ket awan ha balle ha ngamin
a pakitabbegan di. Ta inpatahod
na Dios a madukas i kinasirib na
totolay. 21 Ket ha kinasirib na
Dios, ginimet na a awan a mabalin
ha tolay a makatandiyan di i Dios
gipu ha bukod di a sirib. Ket
ninakam na Dios a isalakan na i
ngamin a manmanahod gipu ha
ginimet ni Kristu ha kudos. Iday i
ibaheta mi. Ket iday i pagkagiyan
di ha "madukas."

22 Ha Judjudiyo, kayat di a
maenta i kaddat a mangpato-
hod mina ha nidi. Ha Griego
a hidi, madiyan di a manahod
nu awan a umuseg i Baheta na
Dios ha bukod di a kinasirib.
23 Ngem ha nikami, magibaheta
kami megipu ha Kristu a natay ha
kudos. Niyaen, ha relihiyon na
Judio, awan a mabalin a matay
i Kristu ha kudos. Isu i gipu
na a tallekodan di ni Jesu Kristu.
Ket ha Griego a hidi, madukas
la i pagibaheta mi aye. 24 Ngem
ha ngamin a pinili na Dios a
manahod, maski nu Judio, onu
bakkan a Judio, tahodan di ide
a Baheta. Ta makatandiyan di i
pinnakabalin na Dios ken sirib na
gipu ha ni Kristu. 25 Ha mapan-
gas a hidi, kagin di a madukas i
ginimet na Dios ha katay ni Kristu.
Ngem mas malaing ito ngem ha
kinalaing na totolay. Kagin na
totolay a malupoy i Anak na Dios,
nu matay hikuna ha kudos. Ngem
gipu ha katay na, nepatahod dan
a dakdakkal i pinnakabalin na
ngem ha pinnakabalin na totolay.

26 Niyaen, kakabsat, nakaman
moy mina i kasasaad moy idi
nangrugi kam a manahod. Ta
inayagen nakam na Dios, maski
nu madibbi i kasasaad moy. Ket
tagesa la ha nikam i malaing,
onu mabaknang, onu matangkay,
ayun ha pagrukoden na totolay.
27 Ngem pinili na Dios i madagel
kan a hidi, penu dumemat i oras,
ket masaniki mina i malaing kan
a hidi. Ha pagrukoden na to-
tolay, makapoy i pinili na Dios
a sakopan na. Ngem pinili na
idagenday, penu masaniki i man-
nakabalin a hidi. 28 Pinili na Dios i
madibbi a totolay, ken nasanikyan
a hidi, ken napabiyan a hidi, penu
mepaenta na a awan ha balle ha
ngamin a kasorhan na totolay.
29 Ket gipu ta kona hito, awan ha
magpangas ha saguppang na Dios.

30 Niyaen, ha nikitam, pinagis-
esa na kitam na Dios ha ni Je-
sus Kristu. Ket gipu ha nikuna,
atoy kitam ha kinalaing. Gipu ha
ni Jesus Kristu, mapalinteg kitam
ha Dios, ken mapagbalin kitam a
nadiyosan a totolay na, gipu ta
sinaka na kitam ha liwaliwat tam.
31 Isu, kona ha nesurat ha Libro
na Dios, a "Awan moy padayawan
i baggi moy, nu awan i ginimet na
Dios i dayawan moy."

2

I Pagitoldu ni Pablo

1 Kakabsat, idi inumangayak ha
nikam, inpakatandi ko i pagitoldu
na Dios. Ngem awan ko inusar

i madisalad a balikas, onu bukod
ko a kinalaing. 2 Ta ninakam ko
a awan ha sabali a itoldu ko ha
nikam nu awan ni Jesu Kristu,
ken i pinnakelansa na ha kudos.
3 Idi sinumaggupangak ha nikam,
i naenta moy ha nikan i kinasaniki
ko. Tahod a nagyagyagak gipu
ha buribur ko. Ta katandi ko a
malupoy i baggi ko ken nakam
ko. 4 Ket ha ngamin a pinagitoldu
ko ken pinagikasaba ko, awan ko
inusar i madisalad a kagi, onu
malaing a pagbalikas, nu awan a
nepaenta i pinnakabalin na Espir-
itu na Dios. Ket hikuna i nag-
patahod ha nikam ha pagitoldu
ko. 5 Kona hito i ginimet ko penu
bakkan mina a kinalaing na tolay
i magpatahod ha nikam ha ni Jesu
Kristu, nu awan i pinnakabalin na
Dios.

I Kinasirib na Dios

6 Niyaen, atoy numan i madis-
alad a kagi. Ket usaran ko ito nu
pagkagiyan ko i kinasirib na Dios
ha manmanahod a peturayan ha
Espiritu na Dios. Ngem bakkan
i kinasirib aye ha kinasirib na
totolay, maski nu kinasirib na
magtuturay. Ta lumipas nokkan
i kinasirib na magturay a hidi, a
kona ha lumipas bila i kinaturay
di. 7 Imbes na, i kinasirib a pagk-
agiyan ko aye i kinasirib na Dios,
a pinanggep na idi nu panyan na
kitam sakopan, penu makipagis-
esa kitam ha nikuna ha mag-
nanayon. Pinanggep na ito, maski
idi palungo a pinarsua na i lutak.
Ket kona ha nalimid i panggep
na aye, ta awan nakatandiyan
na totolay i panggep na. 8 Ha
denday a totolay a magtuturay,
awan di nakatandiyan i madis-
alad a panggep na Dios aye. Ta
nu nakatandiyan di mina, awan
di mina inlansa ha kudos i Hapo
tam, a Hapo na ngamin a in-
aamakan. 9 Ngem nagimet ito,
a kona ha nesurat ha Libro na
Dios, a “Atoy i insagana na Dios
para ha ngamin a magayat ha
nikuna. Ket ha ide a insagana
na, awan pala ha nakaenta, onu
nakabaheta, onu magnakam ha
ide. Ngem ide paman i gimetan
na Dios para ha ngamin a magayat
ha nikuna.” 10 Idi palungo, awan
na Dios inpakatandi ide a insan-
gana na para ha totolay. Ngem
niyaen, inpakatandi na ito gipu
ha Espiritu na Dios, a pinaangay
na ha nikitam. Ha ide a Espir-
itu na Dios, katandi na i ngamin
a bagbagay, pati i madisalad a
panggep na Dios. 11 Halimbawa:
Ha totolay, awan ha makatandi
ha nakam na sabali a hidi. I
makatandiyan la na totolay i sadili
di a nakam. Ket kona bila hito
ha pagkatandi na totolay ha Dios;
awan ha makatandi ha nakam na,
malaksid i Espiritu na a mismo.

12 Niyaen, nagiwat tam ide a
Espiritu na Dios a pinaangay na
penu makatandiyan tam i ngamin
a iyatad na ha nikitam gipu ha
kagbi na. Ket sabali i kinasirib
na ha kinasirib na totolay. 13 Isu
i gipu na ha ngamin a pinag-
itoldu mi ha dende a bagay a
naespirituan, usaran mi i kakkagi
a maggipu ha Espiritu na Dios.
Awan mi usaran i kakkagi a mag-
gipu ha kinasirib na totolay. Ta
ipakatandi mi i naespirituan a
bagbagay ha totolay a peturayan
ha Espiritu na Dios. 14 Ha totolay
a awan peturayan ha Espiritu na
Dios, awan di magiwat i iyatad na.
Ta awan di ito a makatandiyan.
Ket awan di balliyan. Ta kagin di
a madukas i ngamin a sagsagut na
Dios. Pulos, awan ha makatandi
ha sagsagut na Dios malaksid nu
maghen ha nidi i Espiritu na Dios.
15 Ha totolay a peturayan ha Es-
piritu na Dios, makatandiyan di i
balle na ngamin a bagbagay, nu
mappiya onu madukas i serserbi
na. Ngem ha sabali a hidi a mag-

madi ha Espiritu na Dios, awan
di makatandiyan i totolay a pe-
turayan ha Dios. 16 Isu i gipu na
a awan na kitam makatandiyan
na sabali a hidi, gipu ta atoy ha
nikitam i nakam ni Kristu. Ket
kona ha nesurat ha Libro na Dios,
a "Awan ha tolay a makatandi ha
nakam na Dios. Ken awan ha
maketoldu ha nikuna."

3

Magpataknag Kitam Ha Pondasyon A Ni Kristu

1 Kakabsat, idi naghenak ha
nikam, awan a mabalin a mag-
itolduak ha nikam a kona ha
peturayan a hidi ha Espiritu na
Dios. Ta kona ha bigu kam
pala a manahod ha ni Kristu, ket
kona ha annak kam pala. Isu
i gipu na a madibbew i kakk-
agi ko, a kona nu tolduan ko i
peturayan pala ha alegid a ugali.
2 Ket madibbew i pagitoldu ko
ha nikam, a kona ha annak kam
pala, ket kona ha inpainum ko
ha nikam i gatas, ta awan moy
kaya i maigat a kanan. Ket maski
hanggan niyaen, awan moy kaya a
makatandiyan i madisalad a pagi-
toldu, 3 ta usigan moy pala i alegid
a ugali moy. Ket atoy pala i kappal
ha nikam a sumeni. Ket atoy
bila i kappal a makitabbegan. Ket
gipu ta kona hito, nepaenta dan
a peturayan kam pala ha ugali na
awan a hidi a manahod. 4 Ha kap-
pal ha nikam, ipeta di, "Sakopak
ni Pablo." Onu kappal, ipeta di,
"Sakopak ni Apolos." Ket gipu ha
ide, nepaenta dan a magkalan i
ugali moy aye ken ugali na awan
a hidi a manahod. 5 Maliwaliwat
kam wade. Makatandiyan moy
mina a awan ha kasabaliyan ha
ni Apolos ken ni Pablo. Magkalan
kami la a magserbi ha Apo Dios.
Ket gipu ha tarabaho mi aye, ne-
turong kam a manahod ha ni Jesu
Kristu. I gimigimetan mi la i
tarabaho a kona ha inyatad na
Dios ha kada esa a tagabu na.

6 Halimbawa: Ha biyang ko,
kona ha nagmulaak ha bin-i, ta
hikan i nangipeta ha tinahod
moy. Ket ni Apolos i kona
ha nagsibug, ta hikuna i nangi-
nayon ha panahod moy. Ngem
i Dios i mangpadakkal ha nikam,
penu pumigpigsa i panahod moy.
7 Awan ha balle nu heya i nag-
mula, onu heya i nagsibug. I Dios
i nangnangruna, gipu ta hikuna i
mangpadakkal ha mulmula. 8 Ha
magmula ken ha magsibug, awan
ha kasabaliyan di. Magkalan la
hidi, a gunggunaan na hidi na
Dios, ayun ha ginimet na kada esa.
9 Ha nikami a magibaheta megipu
ha ni Kristu, magdinagap kami
a magserbi ha Dios. Ket hikam
i pangiangayan na ha nikami, a
kona nu hikam i talon a pag-
tarabahoan mi.

Ide bila i pangaregan ko ha
nikam: Kona a hikam i bilay na
Dios. 10 Ket kona a hikan i esa
a karpentero, a magtarabahoak
ayun ha pinnakabalin a iyatad
na Dios. Ket ginimet ko dan i
kona ha pondasyon a pangpatak-
nagan ha bilay. Niyaen, atoy
bila i sabali a hidi a kona ha
karpentero a magpataknag bila
ha dibbew na pondasiyon aye.
Mabalin ito, basta magingat i kada
esa a magpataknag ha ide a pon-
dasyon. 11 Ta indatton na Dios
ni Jesu Kristu a kona ha isesa a
pondasyon. Ket awan a mabalin
a magimet i sabali a pondasyon
a pagpataknagan ha bilay na Dios
aye.

12 Niyaen, kona ha atoy i sabasa-
bali a aruwatan a usaran na mag-
pataknag a hidi ha ide a pon-
dasyon. Ha pangaregan ko aye
i kayat ko kagiyan i sabasabali
a pagitoldu di. Mappiya i kap-
pal, ket kona ha balitok, onu pi-
rak, onu mangina a bitu-bitu, ta

malagda idento. Ngem madukas
la i sabali a pagitoldu, ket kona
ha kayo, onu tikkal, onu root. Ta
sigida la hidi a matutod. 13 Ket
nokkan, ha Pamalak a Paghukom
ni Kristu, mepaenta i pagitoldu
na kada tolay, nu mappiya onu
madukas i pinagpataknag na ha
pondasyon na a ni Jesu Kristu.
Ta kona ha padasen ni Kristu i
tarabaho na kada tolay ha gan-
gatan. 14 Nu mappiya i ginimet
na, a kona ha balitok, onu pirak
onu mangina a bitu-bitu, malagda
ito ha gangatan ni Kristu. Ket ma-
gunggunaan iday a tolay. 15 Ngem
nu madukas i pinataknag na ha
pondasyon aye, a kona nu inusar
na i nalbag a kayo, onu tikkal, onu
root, matutod la ito ha gangatan.
Ket lompas bila i gungguna na
tarabaho na. Maski nu mesalakan
hikuna, ngem kona ha tolay a
bumuyot ha bilay a matutod. Ta
magbiyag hikuna, ngem natutod i
ngamin a kukua na. 16 Awan moy
mina maleptanan a hikam man i
bilay na Dios, a hikam i paghenan
na Espiritu na Dios. 17 Parusaan
na Dios i maski nu heya a mag-
paduksan ha bilay na Dios, gipu
ha madi a pinagpataknag na ha
pondasyon na a ni Kristu. Ta
inbukod na Dios i bilay na, penu
madiyosan mina. Ket hikam man
i bilay na Dios.

18 Awan moy allilawan i baggi
moy. Nu atoy kan ha nikam i
masirib, ayun ha pagibilang na
tolay, magpabiyan mina hikuna
ha bukod na a kinasirib penu
makatandiyan na i kinasirib na
Dios. Maski nu managenan
hikuna nokkan a “Madagel,” mas
mappiya ito ngem ha bukod na
a kinasirib. 19 Gipu ta, ha pag-
ibilang na Dios, awan ha balle
ha kinasirib na totolay. Ket kona
ha nesurat ha Libro na Dios, “I
pakadadailan na Dios ha mapan-
gas a hidi i bukod di a kinasirib.”
20 Ket nesurat bila, a “Katandi na
Dios i pagnakanakam na masirib
kan a hidi, ket awan ha serserbe
ha iday.” 21 Isu, bakkan mina a
pagsakop moy ha tolay i pagpan-
gas moy, onu namnamaan moy,
nu awan i Dios a mangiyatad ha
ngamin a kasapulan moy. 22 Pati
hikami ni Apolos, ni Pedro ken ni
Pablo. Magkalan kami, a pinaan-
gay na kami na Dios penu magda-
gap ha nikam. Ket iyatad na Dios
ha nikam i maski nu anya a mang-
ina ha ide a lutak. Iyatad na ha
nikam i biyag ken pangabak moy
ha katay, pati i ngamin a magimet
ha nikam ha niyaen a tiyempo ken
ha tiyempo a kasaguppangan. Ha
ngamin a dende, sakop hidi na
Dios a mangiyatad ha nikam ha
ngamin a kasapulan moy. 23 Ket
sakop kam ni Kristu, ket sakop
bila ni Kristu na Dios. Oni ay!

4

I Pinagserbi na Lallalaki a Pinaangay na Dios

1 Isu, ha nikami, ibilang moy
kami mina a tagabu ni Kristu. In-
talak na ha nikami i pagitoldu na
Dios a awan nakatandiyan na to-
tolay idi palungo. 2 Niyaen, ha esa
a tagabu, masapul a mapagtalkan
hikuna a magtongpal ha Hapo na.
3 Isu, anya wade ha nikan? Ma-
pagtalkanak, onu awan? Apo Dios
la i makatandi ha iday. Awan ha
balle ha nikan nu hukoman moy
i tarabaho ko, onu mahukomanak
na sabali a hidi. Ta maski ha
nikan, awan ko bila mepeta nu
tahod onu madi i tarabaho ko.
4 Nadalus i nakam ko. Ngem
bakkan a iday i mangpatahod a
awanak a pulos a nakaliwat ha
tarabaho ko aye. I Apo Dios la
i makatandi ha tarabaho ko, nu
mappiya ito onu madukas.

5 Isu, hikam a taga Korinto,
awan kamon manghukom ha
tarabaho na esa a tagabu na Dios.

Dumemat nokkan ni Kristu a
manghukom ha ngamin a totolay.
Hikuna i mangipaenta ha palimed
di ken madisalad a panggep di.
Ket ha tiyempo a ito, magiwat
na kada esa i pammadayaw a
maggipu ha Dios, ayun ha ginimet
na. 6 Kakabsat, ha ngamin a
ide a pagkagiyan ko, inusar ko
a pangaregan i kasasaad mi ni
Apolos, penu katandiyan moy a
maggimet ha mappiya ayun ha
nesurat ha Libro na Dios. Ket
awan mina ha idumduma moy,
a pagpangasan moy ha esa a
maestro ken paglimadan moy ha
sabali. 7 Apay a mapangas kam,
a patangkayan moy i baggi moy?
Awan dod a Dios i nangiyatad ha
ngamin a atoy ha nikam? Isu,
nu nagiwat moy i sagut na Dios
ha nikam, apay a magpasindayag
kam, a kona ha naalap moy gipu
ha bukod moy a pinaggimet?

8 Ha nakanakam moy, atoy dan
ha nikam i ngamin a kasapulan
moy. Ket kagin moy a nagi-
wat moy dan i ngamin a iy-
atad na Dios ha totolay. Kagin
moy a nagbalin kam a hari ha
paghariyan na Dios, maski nu
awan a kona hay i napadas mi. Ha
kayat ko, tahod mina i nakaman
moy, penu makipaghari kami bila
nikam. 9 Ta marigatan i biyag mi a
lallalaki a pinaangay na Dios. Ha
nakam ko, kona ha kayat na Dios
a padibbiyan na kami, hanggan
mas madibbi ngem ha ngamin a
sabali a tolay. Kona ha balud
kami, a dandani dan a mapapatay
ha sentro na ili. Ket buyaan na
ito na ngamin a totolay, pati i
anghel a hidi. 10 Madagel kami
kan gipu ha pagitoldu mi megipu
ha ni Kristu. Ngem hikam kan
i malaing ha pagkatandi moy ha
ni Kristu, konna kan. Nalupoy
kan i pinnakabalin mi, ngem
hikam kan i mannakabalin unay.
Ket padayawan di kam, ngem
pasanikyan di kami. 11 Maski
niyaen, ket kanayon kami maga-
ttam ha alap ken uwaw. Kurang
i tennon mi. Ha linakalakad mi,
nadanog kami, ket awan ha bi-
lay mi. 12 Magtarabaho kami ha
madaggi ha ngamin a pagbiyag
mi. Nu maulew kami, ikararagan
mi i nagulew. Nu malokoan kami,
attaman mi. 13 Nu pasanikyan
di kami, maanus i pagkagi mi ha
nidi. Ha pagibilang na totolay,
nagbalin kami a kona ha basura
ken maromsa. Ket maski hanggan
ha niyaen, awan kan ha balle na
biyag mi.

14 Niyaen, awan ko ide insurat a
pangpasaniki ha nikam, nu awan
a kayat ko a pangbalakad ha
nikam. Ta ibilang takam a annak
ko a ayayatan ko. 15 Ket maski
nu atoy i makpal a magbalakad
ha nikam megipu ha panahod
moy ha ni Kristu, atoy la i esa
a nagbalin a kona ha hama moy.
Ket hikan i nagbalin a kona ha
hama moy, idi pinagibaheta ko ha
nikam ha Mappiya a Baheta ni
Kristu. 16 Isu, agedan ko ha nikam
a umaheg kam ha nikan. 17 Ket
niyaen, ide i gipu na a paangayan
ko ha nikam ni Timoteo. Ide a
Timoteo i ayayatan ko a kona ha
anak ko, ket mapagtalkan hikuna
ha panahod tam. Ipanakam na ha
nikam nu panya i pinaguseg ko
ha ni Kristu, ket kona ha itoldu
ko ha kapikapilya ha ngamin a
sabasabali a lugar.

18 Atoy i kappal ha nikam a ma-
pangas. Ket kagin di a mantengak
a umangay ha nikam. 19 Ngem
nu ipalubos na Dios, umangayak
ha nikam ha sigida. Ket hikan
a mismo i mangenta nu anya i
kabaelan na mapangas a hidi; nu
tahod i gimigimetan di, onu kakk-
agi la i paglaingan di. 20 Ta nu
magpasakop kitam ha Dios talaga,
mepaenta i paghariyan na gipu
ha pinnakabalin na ha nikitam,

ket bakkan a gipu ha kakkagi la.
21 Niyaen, anya i kaykayat moy?
Makiingalak mina ha nikam, onu
maanusak mina ha pagdemat ko?
Nu umusoseg kam ha pagitoldu
ko, mapadas moy i dakkal a pina-
gayat ko ha nikam.

5

I Pagpawasto Ha Maggimet Ha Madukas

1 Niyaen, nabahetaan ko a atoy
i kappal ha nikam a maggimet
ha madukas. Ta atoy kan ha
nikam i makikamegos a hidi. Ket
madukas unay ide a pakikamegos
di. Maski ha awan a hidi a
makidiyos, maneg ide a kalase na
liwat, a atoy kan ha nikam i esa a
lalaki a makikamegos ha siuman
na. 2 Apay a mapangas kam
pala? Masapul a magladingit kam
mina. Ket masapul a palakadan
moy iday a nakikamegos. 3 Maski
nu madiyoak ha nikam, hinukom
ko dan iday a lalaki a nagdukas.
Ket kona ha atoyak ha nikam,
gipu ha turay ko a maghukom a
nagipu ha ni Apo Jesus. 4 Isu, nu
makipaggimong kam, tongpalan
moy ide a ibon ko ha nikam,
ket kona ha atoyak ha nikam ha
ihay. Gipu ha pinnakabalin na
Hapo tam a Jesus a maghen ha
nikitam, 5 palakadan moy iday
a lalaki ha paggimongan moy, a
kona ha peturayan moy hikuna ha
ni Satanas, penu parigatan na i
lalaki heya. Ta mas mappiya nu
madadael i mahagliwat a kinato-
lay na, penu mesalakan i angas
na nokkan, ha Paghukom ni Apo
Jesus ha totolay.

6 Apay a mapangas kam? Awan
mina a kona hito. Ta katandi
moy dan ide a pagkakagi, a "Maski
nu ballik la a liwat, dumakkal
ito hanggan umalis ha ngamin a
lebut na." 7 Niyaen, masapul a
adiyoan moy i alegid a ugali moy
a madukas, penu awan ha liwat
ha nikam. Katandi ko dan a awan
kam ha liwat, ket nebilang kam
a mappiya. Ta newagah dan i
pangadya ha liwaliwat na totolay,
a newagah dan ni Kristu, ket kona
ha karnero a patayen na Jud-
judiyo ha Piyesta na Pinagtaleban
na Anghel a Magpatay. 8 Isu, ha
nikitam, masapul a manakam tam
i katay ni Kristu. Ket adiyoan
tam i maingal a nakam tam ken
madukas a ugali a pakadukasan
na sabasabali a hidi. Ket naka-
man tam ni Kristu ha tahod, penu
tahod i panahod tam, ken nadalus
kitam a tahod.

9 Insurat ko ha nikam idi, ket
inbalakad ko a awan kam maki-
agum ha makikamegos a hidi.
10 Ngem bakkan a awan a hidi
a makidiyos i pagkagiyan ko, nu
awan i manmanahod a hidi a
maggimet ha madukas. Ta siyem-
pre, ha ngamin a awan a mana-
hod, maggimet hidi ha madukas.
Makikamegos hidi, magdammot
hidi. Ha kappal, mahagtakaw
hidi. Ha kappal, magdayaw hidi
ha didiyosen. Ket awan moy hidi
malisiyan, ta atoy la ide a lutak a
paghenan tam. Ket paghenan di
bila hito. 11 Isu, i kayat ko kagiyan,
a nu atoy i esa a manahod kan
ha ni Jesus, ngem mahaggimet
hikuna ha madukas, pabiyanan
moy hikuna. Nu makikame-
gos hikuna, onu magdammot,
onu magdayaw ha didiyosen, onu
magulew hikuna ha kakalan na
a tolay, onu mahagbartek, onu
mahagtakaw hikuna, pabiyanan
moy. Maski nu magkan, awan
kam makipagkan ha esa a mana-
hod a maggimet ha kona hay.

12-13 Awan ha pakibiyang ko
a manghukom ha tolay a awan
a manahod. Awan la. I Apo
Dios mala i manghukom ha nidi.
Ngem masapul a pawastoan tam
i agagum tam ha sakop tam a
kapilya. Ta kona ha nesurat ha

Libro na Dios, a “Palakadan moy
ha grupo moy i madukas a tolay.”

6

Nu Atoy I Pangidaruman Moy Ha Kabsat Moy a Hidi

1 Niyaen, megipu ha denday a
problema ha kapilya moy, atoy
kan i kappal ha nikam, ket makid-
inarum hidi. Ket kayat di a
pahukom ha totolay a awan a
manahod. Ngem madi ito! Imbes
na, mappiya mina nu umangay
hidi ha kakalan di a manahod ha
ni Jesus, a panghukoman di mina.
2 Ngem naleptanan moy wade a
hikitam man a tolay na Dios i
manghukom nokkan ha ngamin a
sabasabali. Ta magagum kitam
ha ni Kristu, a manghukom ha
kassoli na. Isu, nu kona hito a
hukoman moy nokkan i ngamin
a sabali a tolay, mahukom moy
mina idenday a ballik a bagbagay
ha kapilya moy. 3 Maski i anghel
a hidi, hidi paman i hukoman
tam nokkan. Niyaen, nu kona
hito i turay tam ha ni Jesu Kristu,
hikitam mina a mismo i mag-
turay ha agagum tam a makidi-
narum. 4 Isu, nu atoy ha nikam
i makidinarum a hidi, apay a
pahukom kam ha sabali a hidi
a awan a manahod? 5 Ikasaniki
moy ide, anya? Awan dod ha
maski esa ha nikam a makatandi
a mangibalakad ha kakabsat na?
6 Awan wade. Ta makidinarum i
kamkameng na kapilya moy. Ket
pahukom kam ha sabali a hidi a
awan a manahod.

7 Naabak kam dan. Nepaenta
dan a kulang i panahod moy. Ta
nu makidinarum kam, mepaenta
dan a kurang i panahod moy.
Apay a awan moy attaman i magli-
wat ha nikam? Apay a awan
moy pakawanan i mangsuitik ha
nikam? 8 Ngem hikam a mismo
i magliniwat ken magsinuitik, ket
iraman moy bila i mismo a kak-
absat moy! 9 Katandiyan moy
mina a awan makasaddap ha
Paghariyan na Dios i mahagliwat
a hidi. Awan kam paallilaw.
Awan sumaddap ha Paghariyan
na Dios i makikamegos a hidi,
onu magdayaw ha didiyosen, onu
maggundaway ha sabali a ka-
banga, onu magarim ha kakalan
na a lalaki onu kakalan na a
babbey. 10 Awan sumaddap i
magtakaw a hidi onu magseni,
onu mammartek, onu magulew
ha agagum di, onu magtulisan a
hidi. Pulos, awan hidi sumaddap
ha Paghariyan na Dios. 11 Ket
kona bila hito i kappal ha nikam
idi. Ngem niyaen, naugesan kam
ha liwaliwat moy. Ket nebukod
kam ha pagserbi na Apo Dios. Ket
napalinteg kam ha saguppang na
Dios, gipu ha Hapo tam a Jesu
Kristu, ken gipu ha Espiritu na
Dios.

Atoy I Pagserbe na Baggi Tam ket Paghenan mina Na Espiritu na Dios

12 Niyaen, megipu ha kasorhan
na baggi na tolay, baka atoy i
magkagi, a “Mepalubos ha nikan
i ngamin a kayat ko a gimetan,
ta nadalusanak dan ha ngamin
a liwat ko.” Ket tahod iday a
kagi. Ngem awan a paghusayan
i ngamin a pagayatan mo. Maski
ha nikan, mabalin ko bila a ipeta
a mepalubos ha nikan i maski
nu anya a bagay. Ngem maski
nu kona hito, awanak a patagabu
ha maski nu anya a kinadukas.
13 Niyaen, atoy bila i makitabbeg,
a “Inyatad na Dios a pagiyalap
tam, penu masor kitam a magkan.
Ket pinarsua na i kanan a pa-
gennaman tam.” Tahod iday a
kagi. Ngem awan kitam mina
madammot. Ket nanakaman tam
mina a atoy nokkan i oras, ket
paggimakan na Dios i biyag tam.
Ha tiyempo a ito, awan ha serbi

i kanan ken pagiyalap tam. Ket
kona bila hito ha baggi tam. Ta
bakkan a pinarsua na Dios i baggi
tam a pangikamegos, nu awan
a pangpadayaw ken pagserbi ha
Apo Kristu. Pinarsua na i baggi
tam a kona ha bukod na a kukua.
Ket daponan na ito.
14 Niyaen, awan a pinabiyag na
manon na Dios ni Apo Kristu, nu
awan bila a pabiyagan na kitam
nokkan, gipu ha pinnakabalin
na, a maghen kitam ha nikuna
ha magnanayon. 15 Nakaman
moy mina a paset na baggi ni
Kristu idagende a baggi tam. Isu,
mepalubos dod ha nikan, nu isina
ko i esa a paset na baggi ni
Kristu, ket iagum ko ha baggi
na madukas a babbey? Madi
ito agay! 16 Katandiyan moy
mina a magbalin a isesa i baggi
na mangibabbey ken madukas a
babbey. Madinnang ito ha Li-
bro na Dios. Ta nesurat dan, a
“Magbalin a isesa a baggi i magk-
abanga.” 17 Ngem ha maski nu
heya a manahod ha ni Kristu, a
mangikamang ha baggi ni Kristu,
magbalin a isesa i angas na ken
angas ni Apo Kristu.
18 Isu, awan kam makikame-
gos. Adiyoan moy iday a liwat,
ta delikado unay iday. Kagin moy
a awan ha liwat a makadadail
ha kinatolay. Ngem ipeta ko ha
nikam, a dadailan mo i kinatolay
mo a mismo, nu makikamegos ka.
19 Awan moy wade makatandiyan
a maghen ha baggi moy i Espir-
itu na Dios, a iyatad na Dios ha
nikam. I baggi moy i templo na,
a paghenan na Espiritu na Dios.
Awan moy a kukua i baggi moy,
nu awan a kukua na Dios. 20 Ta
mangina i inggatang na ha nikam.
Isu, usaran moy i baggi moy a
pagdayaw ha Dios.

7

Megipu ha Magkabanga

1 Niyaen, ide i tabbeg ko ha
nikam megipu ha salodsod ha
surat moy.

Mappiya nu awan a manga-
banga i lalaki. 2 Ngem gipu ta
makpal i makikamegos a hidi,
mappiya bila nu atoy i kabanga ha
kada lalaki ken ha kada babbey,
penu maadiyoan moy i pakikame-
gos. 3 Ket iyatad na mina na
lalaki i baggi na ha kabanga
na. Ket iyatad bila na babbey i
baggi na ha kabanga na. 4 Ta
bakkan a babbey i mangituray
ha baggi na, nu awan i kabanga
na. Ket kona bila hito ha lalaki.
Bakkan a hikuna i mangituray ha
baggi na, nu awan i kabanga na.
5 Awan kam magkemot, malaksid
nu nagboyboyan moy a awan kam
magduhog, penu magisesa kam a
magkararag. Ngem nu naubos
dan idenday a pamalak, masapul
manon a magduhog kam, penu
awan na kam abakan ni Satanas
ha sulisog na, gipu ta awan moy
kaya iturayan i kasorhan na baggi
moy. 6 Ipeta ko ide ha nikam a
kona ha pammalubos ha magka-
banga. Awan a kona ha bon ko ha
nikam. 7 I kinatahod na, kaykayat
ko a magbalin mina a kona ha
nikan i ngamin a manmanahod,
ta awan ko masapul i kabanga.
Ngem katandi ko bila a sabasabali
i pinnakabalin a iyatad na Dios ha
totolay. Ha kappal, pabinnagan
na hidi na Dios, ket awan di masa-
pul a magkabanga. Ta sabasabali
mala i kagbi na Dios ha nikitam.

8 Niyaen, ide i ipeta ko ha
nikam a awan ha kabanga, ken
ha nikam a bilu. Mappiya nu
umaheg kam ha nikan, a awan
kam mangabanga. 9 Ngem nu
awan moy meturayan i kasorhan
na baggi moy, magkabanga kam
mina. Oni, mas mappiya nu
magkabanga, ngem nu marigatan
kam gipu ha kasorhan na baggi
moy.

10 Niyaen, ide i bon ko ha nikam
a kekkabanga. Ket bakkan a nag-
gipu ha nikan, nu awan a naggipu
ha Dios i kagi ko aye. Awan mina
sumina i babbey ha kabanga na.
11 Ngem nu sumina hikuna, masa-
pul a awan manon hikuna magk-
abanga. Magbiyag mina hikuna a
magisesa, onu sumoli ha kabanga
na. Ket kona bila hito ha lalaki;
awan na mina isina i kabanga na.
12-13 Niyaen, ha nikam a kekka-
banga a awan a manahod ha
Hapo tam, atoy i ipeta ko ha
nikam. (Hikan i magkagi ha
ide. Bakkan a bon na Apo Dios.)
Nu atoy i kabanga mo a awan
manahod, ngem kayat na pala a
makiagum ha nikaw, awan mo
hikuna palakadan. 14 Ta nebukod
hikuna ha kagbi na Dios gipu ha
pakipagisesa na ha kabanga na
a manahod. Nu awan a tahod
ito, magkalan mina i annak di ha
annak na awan a hidi a manahod.
Ngem ha kinatahod na, kona ha
nebukod bila hidi ha kagbi na
Dios gipu ha panahod na esa a
manugang di. 15 Ngem nu atoy
i kabanga mo a awan a mana-
hod, ket nu kayat na a lumakad
ha nikaw, palubosan mo hikuna
a lumakad. Mawayawaya ka a
magbiyag a sitatalna. Ta kona hito
a inayagen naka na Dios, penu
magbiyag ka a matalna. 16 Ket
awan mo katandi nu mesalakan i
kabanga mo, onu awan, gipu ha
pinakiagum na ha nikaw.

Ha Maski Nu Anya a Kasasaad Moy, Magbiyag kam Ayun Ha Pagayatan na Dios

17 Niyaen, ide i bon ko ha
ngamin a manmanahod, ha
ngamin a kapilya a angayan ko.
Tumulos mina i kada esa, ayun
ha kasasaad na a inyatad na
Dios idi inayagen na a manahod.
18 Halimbawa, nu Judio ka idi
inayagen na ka na Dios, awan
mos adyan i kinajudiyo mo. Nu
bakkan ka a Judio, idi inayagen
na ka na Dios, awan ka mina
magpasakop ha Judio a hidi.
Awan ka pakabulaw, a kona ha
Judio. 19 Ta awan ha balle na
ha Dios nu napakabulaw ka, onu
awan. I mangina la ha Dios i
pinagtongpal mo ha pagitoldu na
Dios. 20 Tumulos mina i kada
esa ha kasasaad na, idi naayagen
hikuna. 21 Halimbawa, nu esa ka a
tagabu, idi inayagen naka na Dios,
tumulos ka mina a magtagabu.
Ket nu atoy i gundaway mo a
magbalin a siwawaya, alapan mo.
Mappiya bila nu mawayawaya
ka. 22 Ngem maski nu esa ka a
tagabu, onu awan, basta inayagen
na ka na Dios, ket mawayawaya
ka a magserbi ha Apo Dios. Onu
maski awan ka matagabuan,
basta inayagen na ka ni Kristu,
ket nagbalin ka dan a tagabu ni
Kristu. 23 Ginatang na kam na
Dios ha nangina. Isu, awan kam
patagabu ha totolay. 24 Kakabsat,
awan a masapul a masulitan i
kasasaad moy penu makiuseg
kam ha Dios. Ta Dios mala
i makatandi ha kasasaad tam.
Basta tumulos kitam a umusoseg
ha Dios, a kona idi inayagen na
kitam.

Megipu Ha Awan Ha Kabanga

25 Niyaen, insalodsod moy
megipu ha awan ha kabanga.
Awan ha bon ko a naggipu ha Apo
Dios, ngem mepeta ko i nakaman
ko. Ket gipu ha kagbi na Dios ha
nikan, mapagtalkan i kakkagi ko
aye. 26 Ha nakam ko, mappiya
nu awan moy suletan i kasasaad
moy. Ta marigatan kam ha yenan
a tiyempo. 27 Nu atoy ka ha
kabanga, awan kas sumina ha
nikuna. Nu awan ka ha kabanga,
awan kas mageriyok ha kabanga.
28 Ngem maski nu magkabanga
kam, awan kam ha liwat ha iday.
I nanakaman ko la a makpal i

rigrigat na magkabanga a hidi ha
yenan a tiyempo. Ket kayat ko a
malisiyan moy i rigrigat a kona
hay.

29 Kakabsat, ide i kayat ko a
kagiyan: Ballik dala i tiyempo
tam ha ide a lutak. Isu, man-
grugi ha niyaen, bakkan a ka-
banga i palungo a nanakaman
moy, nu awan i pagserbi moy ha
Dios. 30 Maski nu maragsak kam,
onu maladingit. Maski nu mak-
pal i aruwatan moy, onu kurang.
Awan ha balle. Ta bakkan a hikaw
i makinkukua, nu awan i Apo
Dios. Ket kona ha buludan mo la
i kukua na. 31 Ha pagibilang tam,
awan mangina i bagbagay ha ide
a lutak. Ta dandani dan a naubos
i ngamin a bagbagay ha lutak aye.

32 Kayat ko a awan mina ha
pakaburiburan moy. Halimbawa,
ha lalaki a awan ha kabanga,
nanakaman na la i pagserbi na ha
Apo Dios. Ta kayat na a patalakan
i Hapo na. 33-34 Ket kona bila hito
ha madiket a hidi. Ta nakaman di
la i pagserbi di ha Apo Dios. Ket
nebukod ha Dios i ngamin a pigsa
di ken nakam di. Ngem awan ito
a mabalin ha kekkabanga a hidi.
Ta masapul di a magnakam ha
kasasaad na pamilya di, ket nu
panyan di a magpatalak ha ka-
banga di. Isu, kona ha magduwa-
duwa i nakam di. Ta kayat di a
magserbi ha Dios, ngem masapul
bila a magserbi hidi ha kabanga
di.

35 Gipu ta kayat takam a dagga-
pan, isu a ipeta ko ide. Ket awan
takam sawayan a magkabanga.
I kayat ko la a gimetan moy i
mappiya ken malinteg. Ket magis-
esa mina i pagserbi moy ha Apo
Dios, a awan mina ha pagduwa-
duwaan moy.

36 Ngem nu atoy i kayat di a
magkabanga, palubosan moy hidi
a magkabanga. Awan ha liwat
ha iday. Nangruna nu marigatan
hidi a mangituray ha kasorhan na
baggi di. Isu, ha kappal, magk-
abanga mina hidi. 37 Ngem ha
sabali a hidi, kaya di a mangi-
turay ha baggi di, ket awan di
masapul i magkabanga. Ta awan
hidi maabak gipu ha sulisog a
makikamegos. Isu, mappiya nu
tumulos hidi a magisesa. Awan
mina hidi mapilitan a magka-
banga. 38 Isu, i ipeta ko ha nikam
a mappiya nu magkabanga i tolay.
Ket nu awan hidi magkabanga,
mas mappiya paman ito.

39 Niyaen, awan a siwawaya i
babbey a makikabanga, nu mag-
biyag pala i kabanga na. Ngem nu
natay dan i kabanga na, siwawaya
hikuna a makikabanga manon.
Basta manahod bila ha ni Apo
Kristu i kabangaan na. 40 Ngem
ha nakanakam ko, mas mappiya
i kasasaad na nu tumulos hikuna
a bilu. Ket iday bila wade i
nanakaman na Espiritu na Dios a
atoy ha nikan.

8

*Mawayawaya Kitam a Mag-
gimet Ha Maski Nu Anya, Basta
Magingat Kitam*

1 Niyaen tabbegan ko i salodsod
moy megipu ha kanan a nedaton
ha didiyosen, ket nu mepalubos
ha nikitam a magkan ha kanan a
kona hay. Niyaen, magoniak ha
kinagi moy, a “Makatandiyan tam
ngamin a awan ha pinnakabalin
ha denday a didiyosen.” Tahod
i kinagi moy. Ngem i buriburan
ko a baka awan madaggapan i
agagum moy gipu ha pagkatandi
moy aye. Ta bakkan i pagkatandi
tam i mangpapigsa ha panahod na
agagum tam, nu awan i pinagayat
tam ha nidi. Mangruna nu ma-
pangas kitam gipu ha pagkatandi
tam. Ta awan ha serbi ha
pagkatandi tam, nu mapangas ki-
tam. Ngem nu magayat kitam a

tahod ha kakabsat tam, daggapan
tam hidi a pumigsa. 2 Nu atoy
i esa a mapangas, ket kagin na
a makpal dan i katandiyan na, i
kinapangas na aye i mangipaenta
a kulang pala i pagkatandi na.
3 Ket bakkan i pagkatandi na tolay
i pakilassinan na Dios ha tahod a
anak na, nu awan i pinagayat na
ha Dios.

4 Isu, niyaen, ide i ipeta ko
megipu ha kakanan a nedaton ha
didiyosen a hidi. Katandi tam a
awan ha kinatahod ha didiyosen
a hidi. Ta awan ha sabali a
Dios nu awan i tahod a Dios a
isesa. 5-6 Maski nu atoy i makpal
a sinangdidiyos a dayawan na
sabali a hidi. Ngem ha nikitam,
atoy la i esa a Dios, a Hama
tam, ken namarsua ha ngamin a
bagbagay. Ket magbiyag kitam
a magserbi ha nikuna. Ket atoy
la i esa a Hapo tam a hikuna
ni Jesu Kristu. Ha ngamin a
naparsua, naparsua hidi gipu ha
nikuna, ket magbiyag kitam gipu
ha nikuna. Ngem ha sabali a
hidi, peturayan hidi ha dagenday
a sinangdidiyos, a makpal kan
a maghen ha langit ken lutak.
Ket peturayan hidi ha dagento a
“happo” di. 7 Maski ha kappal
a manmanahod, malupoy pala i
panahod di, ket awan di pala
makatandiyan a sinangdidiyos la i
nagdatonan di ha kanan. Ket gipu
ha aligid a ugali di, a pinagiwagah
di idi ha didiosen, magduwaduwa
hidi nu magkan hidi ha kona hay
a kanan. Ta kagin di a makiuseg
hidi ha madukas a espiritu, ket
dakkal a liwat ide, nu magkan hidi
ha kona hay a kanan. 8 Ngem ha
kinatahod na, awan la ha balle ha
kanan. Awan pumigsa i pakiuseg
tam ha Dios gipu ha kanan tam.
Ket awan malompas i kagbi na ha
nikitam gipu ha kanan.

9 Ngem niyaen, ipeta ko ha
nikam a magingat kam, a awan
moy iturong ha liwat i malupoy
a hidi. Ta baka masulisog hidi
a magliwat gipu ha mawayawaya
a ugali moy. 10 Halimbawa:
nu umangay ka ha bilay na
didiyosen a hidi a makipagkan
ka hay, baka maenta naka na
kabsat mo a malupoy ha pana-
hod na. Niyaen, ha panggep mo,
kayat mo a ipaenta i pagkatandi
mo, a awan a pulos ha pin-
nakabalin na didiyosen ha nikaw.
Ta napigsa i panahod mo ha ni
Jesu Kristu. Ngem ha kabsat
mo a malupoy, kayat na bila a
padasen a magkan ha bilay na
didiyosen, maski nu ibilang na ide
a dakkal a liwat. 11 Isu, gipu ta
kayat mo a mepaenta i pagkatandi
mo, nadadael dan i panahod na
malupoy, ta nagduwaduwa dan i
nakam na. Hikuna man i kabsat
mo, a nakegipuan na pinnakatay
ni Kristu! 12 Isu, nagliwat ka ha
ni Kristu, ta liniwatan mo i kabsat
mo a malupoy. Pinagsakit mo dan
i nakam na gipu ha mapangas a
pagkatandi mo aye.

13 Isu, niyaen, ipeta ko ha
nikam, nu makaliwat i kabsat
ko gipu ha kanan ko a pilas a
nedaton ha didiyosen, pulos a
awanak maghida ha pilas, penu
awan hikuna magliwat gipu ha
nikan.

9

*I Kalintegan ken Biyang na Lal-
lalaki a Pinaangay na Dios*

1 Maski hikan, mepalubos ha
nikan a maggimet ken magaged
ha maski nu anya, ayun ha tu-
ray ko. Ta hikan man i esa a
apostol a napaangay gipu ha bon
na Dios! Naenta ko dan ni Jesus
a Hapo tam! Ket hikam i kona
ha bunga na tarabaho ko ha Apo
Dios. 2 Maski nu atoy i sabasabali
a magmadi ha turay ko a apostol,
awan ha duadua a katandi moy
dan a pinaangay naak na Dios. Ta

hikam i magpatahod a apostolak
a tahod, gipu ha biyag moy ha ni
Jesu Kristu, a kona ha bunga na
tarabaho ko.
3 Niyaen, ide i tabbeg ko ha
nidi a mangipaliwat ha nikan.
4 Nanakaman di mina i paggimi-
gimet mi ni Bernabe. Ta maski nu
atoy i kalintegan mi a ipagastos ha
nikam ha kasapulan mi, awan a
kona hito i gimetan mi. 5 Ket atoy
bila i kalintegan mi a magkabanga
ken mangikuyog ha kabanga mi
ha pinagbiyahe mi, a kona ha
gimetan di Pedro, ken saba-sabali
a apostol, ken wadwaddi ni Apo
Jesus. Ngem awan a kona hito
i gimetan mi. 6 Anya? Sabali
kami dod ni Bernabe, a masapul
mi a magtarabaho ha pagbiyag
mi? 7 Madi ito agay! Ta kona ha
ide i halimbawa ko ha nikam: a
pulos, awan ha sundalo a maggas-
tos ha pinagserbi na ha gobyerno.
Ket pulos, awan ha mannalon a
awan manggapas ha bunga na
inmula na. Ket pulos, awan ha
mahagdapon ha karnero a awan
uminum ha gatas na karnero na.
8 Niyaen, awan la a ugali na
tolay i pagkagiyan ko ha ide, nu
awan a magkalan i inpeta na Dios
ha Linteg na. 9 Ta mabasa tam
ha Linteg ni Moyses, a "Awan
mos ikemot i baka a magdapil ha
kanan moy," kon na Dios. Niyaen,
anya ha nakanakam moy? I
baka la a hidi i pagnakaman na
Dios? 10 Awan agay. Awan ha
sabali nu awan a hikitam i kayat
na pagkagiyan, idi inpasurat na
ide. Inturong na ide ha nikitam.
Ta magtarabaho i magarado ken
i magapit a hidi, gipu ta atoy
i namnamaan di a bunong di.
11 Niyaen, anya mina i bunong mi
ha pinagserbi mi ha nikam? Ta
kona ha inmula mi ha nikam i
kagi na Dios. Ket gipu ta kona
hito, madi dod nu mangnamnama
kami ha nikam ha kasapulan mi?
12 Nu atoy i kalintegan na sabali a
hidi a madaggapan, dakdakkal pa-
man i kalintegan mi. Ngem awan
mi inusar ide a kalintegan mi, nu
awan a attaman mi i ngamin a
rigrigat. Ta baka madiyan na toto-
lay i Mappiya a Baheta ni Kristu,
nu maenta di kami a magaged.
13 Sigurado a katandi moy nu
hadya i paggipuan na kanan na
tarabahador a hidi ha Templo na
Dios. Ta nu magtarabaho hidi ha
Templo na Dios, i Templo bila i
pagalapan di ha kanan di. Nu
tarabaho di i mangidaton ha Dios,
alapan di bila i bunong di ha
pangiwagah. 14 Ket magkalan ide
ha inbon ni Apo Jesus idi, a nu
atoy i mangikasaba ha Mappiya a
Baheta na Dios, atoy i kalintegan
na a mangalap ha kasapulan na
ha tolduan na a hidi.
15 Ngem ha nikan, awanak a
pulos a nagaged ha nikam, maski
nu atoy i kalintegan ko a magaged.
Ket niyaen, awanak magsurat ha
ide penu magaged ha kasapulan
ko. Ta mas mappiya nu mesun-
gotak la ngem ha magagedak ha
maski nu anya. Ta kaykayat ko
unay a awan ha makepaliwat ha
pakeragsakan ko. I pakeragsakan
ko aye i pangikasaba ko ha Baheta
na Dios, ket awan ha tangdan ko.
16-17 Ta maski nu atoy i tangdan ko
onu awan, masapul ko paman a
mangikasaba ha Baheta na Dios.
Ta intalak na Dios ide a biyang
ko. Isu i gipu na a mangikasabaak,
gipu ta binon naak. Kagbi agay, a
makaliwatak ha dakkal nu awan
ko tongpalan i bon na Apo Dios.
Isu, ikasaba ko i Baheta na Dios.
Niyaen, nu hikan mina i magpili
a mangikasaba, namnamaan ko
mina i sueldo ko ha kapilya, gipu
ha tarabaho ko a mangikasaba.
Ngem i kinatahod na, a bakkan a
hikan, nu awan i Dios a mismo i
nagpili ha tarabaho ko aye. Isu,
mangikasabaak, ket madiyan ko i

sueldo ha tarabaho ko aye. Ngem
maski nu kona hito, atoy pala i
pagragsakan ko ha pangikasaba
ko. Ket i pagragsakan ko aye
i gundaway ko a mangikasaba,
maski awan ha bayad, ket kona
ha sagut ko ha maski nu heya a
tolay. 18 Isu, bakkan i pangikasaba
ko i pagragsakan ko, nu awan i
pinagikasaba ko a awan ha bayad,
ket kona ha ide numan i gungguna
ko. Ket isu i gipu na a awan ko us-
aran i kalintegan ko ha tarabaho
ko ha Dios.
19 Siwawayaak ngarud. Awan
ko masapul a magpatagabu ha
maski na heya a tolay. Ta awan
ha magsueldo ha nikan, ket awan
ko masapul a umuseg ha ipeta di.
Ngem maski nu kona hito, kona
ha patagabuak paman ha ngamin
a totolay, penu mangiturongak ha
mas makpal ha ni Jesu Kristu,
a mesalakan mina hidi. 20 Ha
pinagtarabaho ko ha Judio a hidi,
ahigan ko i ugali di, penu metur-
ong ko hidi ha ni Jesus. Ket maski
nu awan naak iturayan na Linteg
ni Moyses, magbiyagak a kona ha
peturayan ha ide a linteg, penu
meturong ko hidi. 21 Ket kona bila
hito, nu maghenak ha bakkan a
hidi a Judio, magbiyagak a kona
ha nidi. Niyaen, awan di usigan
i Linteg na Judio. Isu, awan ko
bi usigan i Linteg na Judio. Kona
hito i gimetan ko, penu iturong ko
hidi ha ni Kristu. Bakkan a kayat
na kagiyan a awanak magtongpal
ha Linteg na Dios, ta tongpalan ko
numan i Linteg ni Kristu. 22 Nu
maghenak ha totolay a awan pala
maigat i panahod di, umusegak
bila ha malupoy a panahod di.
Ket awan ko gimetan i bagbagay
a ibilang di a liwat. Kona hito i
paguseg ko, penu iturong ko hidi
ha ni Kristu. Ha maski nu anya
a kalase na tolay, ahigan ko ken
anusan ko hidi, penu iturong ko
hidi ha ni Kristu, a mesalakan
mina hidi. 23 Kona hito i gimetan
ko, penu makpal mina i manahod
ha ni Kristu, ket penu meraman
bila i sabasabali a hidi ha kagbi
na Dios.

Magdisiplina Kitam Mina Ha Baggi Tam

24 Kona ha makilumba i pina-
gusoseg tam ha ni Kristu. Ta
masapul a paigatan tam i baggi
tam. Katandi moy dan a nu atoy
i makilumba, makpal i kasenti
na a hidi a magbuyot, ngem esa
la i mangabak. Isu, ha nikitam
a manahod, masapul a paigatan
tam i baggi tam a magtarabaho ha
mapigsa, penu mangabak kitam,
ken maalap tam i gungguna na
Dios. 25 I gagangay na makisalisal
a hidi i paigatan di i baggi di.
Gimetan di ide penu mabaksag
mina hidi, a makaalap mina hidi
ha gungguna, maski nu awan ito
a malagda. Ngem ha nikitam, pili-
tan tam i baggi tam, penu maalap
tam i gungguna a awan ha kahad
na. 26 Isu i gipu na a magagitak
a magtongpal ha panggep ni Jesu
Kristu, a awanak mataktak gipu
ha kasorhan na baggi ko. Ket kona
ha esa a boksingero a mangdallaw
ha danogan na, a awan nasayang i
kinapigsa na. 27 Pilitan ko i baggi
ko, hanggan ituray ko ito. Ta nu
awan ko meturayan i baggi ko,
baka mataktakak ha panahod ko.
Ket maski nu makpal dan i netur-
ong ko ha ni Jesus Kristu, baka
maabakak, a awan naak atdinan
ha gungguna ko, gipu ha pagsina
ko ha panggep na.

10

I Balakad na a Megipu ha Bagbagay a Magsalen ha Panahod

1 Kakabsat, nanakaman moy i
Judio a hidi a minappo mi, idi
inlapos na hidi ni Moyses ha
Egipto. Awan di naalap i gung-
guna di, gipu ta nataktak hidi

ha Apo Dios gipu ha madukas a
kasorhan di. Maski nu dinapo-
nan na hidi ha paglenduman di
a ulap. Maski intoldu na ha
nidi ito, ket inyahabes na hidi
ha Madideg a Diget. 2 Maski nu
kona ha nabinyagan hidi ha ide
a ulap ken diget, a nagpasakop
hidi ha ni Moyses. 3 Maski nu
nagkan hidi ngamin ha kanan
a neyatad a naggipu ha langit.
4 Ket inuminum hidi ngamin ha
nadiosan a dinom, a neyatad ha
nidi ngamin. Ta pinatoktokan na
Dios i esa a pogedo, ket pinabulos
na i dinom, a panginoman na mi-
nappo mi. Niyaen, i pangikalanan
na Dios ha pogedo aye ni Jesu
Kristu. Hikuna a mismo i kona
ha nadiosan a pogedo a kinu-
muyog ha nidi a naginoman di,
ha amamugod. 5 Ngem maski nu
kona hito i mappiya a ginimet na
Dios para ha nidi ngamin, atoy i
makpal ha nidi a inenglan na. Ta
tinaktak di i baggi di, a awan di
tinongpal i kagi na. Isu i gipu na
a pinatay na hidi ha amamugod.

6 Niyaen, adalan tam mina
idende a bagbagay, penu awan
kitam mataktak ha panahod tam,
a awan kitam mina magseni ha
madukas, a kona ha ginimet di.
7 Awan kitam mina magserbi ha
didiyosen, a kona ha dinayaw di.
Nesurat ha Libro na Dios i ginimet
di, a “Nakipagpisan hidi a magkan
ken maginom ha saguppang na
didiyosen di. Sa hidi, nagsala,
a nagkadukas hidi.” 8 Awan ki-
tam mina makikamegos, a kona
ha ginimet di. Ket ha esa la a
pamalak, pinatay na Dios i duwa
pulo ket tallu a ribu ha nidi, gipu
ha liwat di aye. 9 Awan kitam
mina magpadas ha Apo Dios, nu
parusaan na kitam, onu awan. Ta
kona hito i ginimet na kappal,
ket pinatay na hidi na ula-ulag.
10 Awan kitam mina magreklamo,
a kona ha ginimet na kappal. Ket
pinatay na hidi na Anghel a Ma-
hagpatay, a pinaangay na Dios.

11 Ha ngamin a pagparusa na
Dios ha nidi, nagimet idagento
penu mewaden i totolay. Ket
nesurat dan para ha nikitam,
penu matolduan kitam. Ta mag-
biyag kitam ha tiyempo a dandani
a panungpalan na biyag ha ide a
lutak.

12 Isu, nu kagin moy a maigat
dan i panahod moy, magingat
kam mina, a paigatan moy pa-
man. Ta baka malaka a magliwat
ka ha sigida. 13 Magkalan kam
ken ngamin a sabali a tolay. Ket
ha kada solisog a dumemat ha
nikam, gagangay ito a dumemat
ha tolay. Ngem inkari na dan na
Dios, ket tungpalan na i inkari na,
a awan na ipalubos a masulisog
kam ha awan moy kaya a atta-
man. Nu masulisog kam, atdinan
nakam ha pigsa a pagattam moy.
Ket gipu ta kona hito, makalisi
kam.

14 Isu, kakabsat, awan kam
mina meraman ha magdayaw a
hidi ha sinangdidios. 15 Malaing
kam a magnakam. Isu, nanaka-
man moy dan i kinagi ko aye,
nu tahod, onu awan ha balle
na. 16-17 Ta nagbalin kitam dan
a esa a baggi. Maski nu makpal
kitam a manmanahod, nagbalin
kitam a esa gipu ha ni Jesu Kristu.
Hikuna i isesa a tinapay a ik-
abiyag tam ken pagisesaan tam, a
makipagkan kitam ngamin ha ide
a tinapay, a baggi ni Kristu. Ket
kona bila hito ha digi ni Kristu a
inoman tam. Nu magpisan kitam
a magnakam ha katay ni Kristu,
ide a digi na i pakayamanan tam
ha Dios. Ket nu giwatan tam i
digi na a paginom, makipagisesa
kitam ha biyag ni Kristu. Magis-
esa kitam ha ni Kristu, gipu ha
pangiwagah na ha baggi na.

18 Ket ide paman i pangaregan
tam. Ha panahod na Judio a hidi,
i pangipaenta ha pagisesa di ha
Dios i pakipagkan di ha newagah
ha Dios.
19 Isu, anya dod i kayat ko ipeta
megipu ha didiosen a hidi? Atoy
dod i serbi na ha pangiwagah na
totolay ha didiyosen? 20 Awan la
agay! Ta bakkan a Dios i atdinan
di, nu awan i dimonyo a hidi. Ket
madiyan ko a makiagum kam ha
didimonyo. 21 Awan kam mapalu-
bosan a maginum ha pagtiplad na
digi ni Kristu, sa moy bila inuman
i pangiwagah ha dimonyo a hidi.
Ket madi bila nu magkan kam ha
tinapay a baggi ni Kristu, sa moy
bila kanan i pangiwagah ha di-
monyo a hidi. 22 Anya? Paenglan
tam mina i Apo Dios? Napigpigsa
kitam dod ngem hikuna?
23 Niyaen, ha kagi na kappal,
"Siwawaya kitam a maggimet ha
kaykayat tam," kon di. Ket tahod i
kinagi di. Ngem bakkan a ngamin
a bagbagay ket mappiya. Itabbeg
di, a "Mepalubos ha nikitam a
maggimet ha maski nu anya," kon
di. Ngem apay a kasorhan di
i awan makadaggap ha agagum
di? 24 Masapul a nakaman na
kada esa i paghusayan na sabali,
ket awan la a bukod na a pa-
gragsakan.
25-26 Isu, mepalubos ha nikam
a magkan ha maski nu anya a
pilas a melako ha palengke. Ta
awan man ha maneg a kanan.
Ket kona ha nesurat ha Libro na
Dios, a "Apo Dios i makinkukua
ha lutak ken ngamin a mayan na."
Basta awan kam magduwaduwa
ha nakam moy. Ket awan moy
salodsodan nu hadya i naggipuan
na pilas, nu nedaton ha didiyosen
onu awan. 27 Ket nu atoy i awan a
makidiyos, ket pakanan na kam,
kanan moy dan i maski nu anya
a ipakan na ha nikam. Ket
awan kam mina magduwaduwa,
a magsalodsod nu hadya i nagala-
pan di ha kanan, nu nedaton ha
didiyosen, onu awan. 28-29 Ngem
nu atoy i magkagi ha nikam,
a "Nedaton ide ha didiyosen,"
awan moy iday kanan. Ta baka
magduwa-duwa hikuna ha nakam
na. Ket nu metan na kam a
magkan, magsakit i nakam na. Ta
tahodan na a maneg iday a kanan.
Niyaen, baka atoy i magkagi, a
"Maski nu magsakit i nakam na
sabali, magkan kitam pala mina.
Ta awan man ha maneg a kanan
tam. 30 Apay a ulewan di kami,
maski nu magyaman kami ha Dios
ha kanan mi? Madi i nakam di,"
kon di. 31 Ngem ide i ipeta ko
ha nikam: Ha maski nu anya a
gimetan moy, maski nu magkan
ken uminom kam, masapul a
gimetan moy i pakedayawan na
Dios. 32 Awan kam maggimet ha
maski nu anya a pakegipuan na
liwat, ha maski nu anya a kalase
na tolay. Maski nu Judio, onu
bakkan a Judio, onu manmana-
hod a hidi. 33 Aheganak moy
mina. Ta padasen ko a pagustoan
i ngamin a tolay, ha maski nu
anya a gimetan ko. Ket bakkan
a penu aguman diyak, nu awan
a penu magteman hidi ha kagi na
Dios, a mesalakan mina hidi.

11

1 Ha nikam bi, aheganak moy,
a kona ha pinangaheg ko ha ni
Kristu.

*I Pinagtulok na Babbey ha Ka-
banga na*

2 Mappiya i gimi-gimetan moy,
ta kanayon a nakaman moy i
pagitoldu ko ha nikam. Ket
mappiya, ta tongpalan moy ito.
3 Ngem atoy pala i masapul moy
a makatandiyan. I hapo na
babbey i kabanga na. I hapo na
kada lalaki ni Kristu. I hapo ni
Kristu i Apo Dios. 4 Niyaen, nu

atoy i lalaki a magkararag onu
mangipakatandi ha inpeta na Dios
ha nikuna, awan mina hikuna
nakakallugong. Ta nu awan
hikuna mangadya ha kalugong
na, kona ha awan hikuna matulok
ha ni Kristu. Ket ikasaniki ito ni
Kristu. 5 Ket ha babbey a hidi,
nu atoy i esa a magkararag, onu
mangipakatandi ha inpeta na Dios
ha nikuna, tupuan na mina i bun-
tok na a kona ha tiplad a matulok
hikuna ha kabanga na. Ta nu
madiyan na a tupuan i buntok na,
magpasaniki hikuna ha kabanga
na, a kona ha awan hikuna ha ka-
banga. Kona ha pampam hikuna.
6 Nu awan tupuan na babbey
i buntok na, magpapukis mina
hikuna, a pagtiplad na a madiyan
na a matulok ha kabanga na. Ket
pagtiplad na bila a madiyan na i
kinababbey na a mismo. Ngem nu
masaniki hikuna a magpapukis,
masapul a matulok hikuna ken
tupuan na mina i buntok na.

7 Awan mina magkalugong
i lalaki ha kapilya, gipu ta
mepaenta i turay na Dios gipu
ha lalaki. Ngem matulok mina
i babbey, gipu ta mepaenta i
turay na lalaki gipu ha babbey.
8 Ta bakkan a nagenak i babbey
ha palungo a lalaki, a ni Adan,
nu awan a naggipu ha lalaki
i palungo a babbey, a ni Eba.
9 Ket bakkan a pinarsua na Dios i
lalaki para ha babbey, nu awan
a pinarsua na Dios i babbey
a magagum ha lalaki. 10 Isu,
gipu ta kona hito, masapul a
peturayan i babbey. Ket masapul
bila i pagtiplad na pagtulok na ha
kabanga na. Ta kona bila hito ha
anghel a hidi, a peturayan hidi ha
Dios. Ket atoy bila i pagtiplad di,
a matulok hidi ha Dios.

11 Ngem maski nu kona hito
mina i pinagtulok na babbey ha
lalaki, bakkan a kayat na kagiyan
a awan ha balle i kinatolay na
babbey. Ta gipu ha pakipagis-
esa tam ha ni Apo Jesus, pare-
has mala a mangina i babbey ha
lalaki ken mangina i lalaki ha
babbey. 12 Ta kona idi pinarsua
na Dios i babbey a naggipu ha
lalaki. Ket niyaen, meenak i lalaki
ha babbey. Ngem Dios paman i
naggipuan na ngamin a bagbagay.

13 Niyaen, hikam mina i
mangipeta ha ide, nu mappiya
onu madukas. Anya? Mappiya
nu magkararag i esa a babbey
ha paggimongan moy, ket awan
hikuna matulok, a awan na
tupuan i buntok na? 14-15 Madi
ito agay! Ta madi nu aginlalalaki
i esa a babbey. Ket madi bila
nu aginbababbey i esa a lalaki.
Nangrugi idi ha palungo, katandi
tam a madukas nu aginbababbey
i esa a lalaki, a magpaatakdug
hikuna ha buk na. Ta ide numan
i pangpainamakan na Dios ha
babbey a hidi, ket kona ha tiplad
di a matulok hidi. Inaamakan
man i kasabaliyan na babbey ken
lalaki, ket inaamakan i buk na
babbey a atakdug.

16 Niyaen, nu atoy i mayat a
makitabbeg ha ide, i ipeta ko la
a awan ha sabali a ugali mi. Ket
kona bila hito ha ngamin a sabali
a kapilya na Dios.

I Pagkan Tam a Pangpanakam ha Katay ni Kristu

17 Niyaen, atoy i ipeta ko a
umunod, ket bakkan a pagdayaw
ha nikam. Ta nu magpisan kam,
awan a pahusayan i pinaggim-
mong moy, nu awan a padukasan.
18 Ta nabahetaan ko a nesina-
sina kam ha sabasabali a gurupo.
Ket magsinenti kam a maggimong.
Dandaniyak dan a manahod ha
ide a baheta. 19 Ta masapul
wade a masina-sina kam, penu
mepaenta i tahod a mapagtalkan
ha nikam.

20 Nu magpisan kam a magkan
ha Pangpanakam Ha Katay ni

Kristu, bakkan a ni Kristu i
nanakaman moy, nu awan i baggi
moy a mismo. 21 Ta madammot i
kada esa ha nikam a magkan ha
bukod na a bilon ket awan kam
makibunong. Isu, atoy i kappal a
magiyalap, ket atoy bila i kappal a
mabbiag unay ken mabartek.

22 Madi ito! Nu kanan ken
arak i kasorhan moy, magwarak
kam mina ha bilay, a magkan
ken maginom kam. Ta madi
nu pasanikyan moy i kakalan
moy a manmanahod. Madi nu
pasanikyan moy i napobre a hidi
a awan ha kanan. Anya ha nakam
moy? Kayat moy a dayawan ta
kam mina ha ide? Awan la.

23 Niyaen, ipenduwa ko ha
nikam i pagitoldu a naalap ko
ha ni Apo Kristu. Idi kallap a
pinakalipot ni Apo Jesus, inalap
na i tinapay. 24 Ket kalpasan na
pinagyaman na ha Dios, tinap-
tappeng na i tinapay, a kinagi
na, “Ide i baggi ko a mewagah
para ha nikam. Gimetan ko ide
a pangnakam ha nikan.” 25 Ket
kona bila hito, idi naubos di a
nagkan, inalap na i paginom di,
ket kinagi na, “Ide a paginom
tam i pagtiplad ha bigu a kari
na Dios, a napatalgedan ha digi
ko. Itulos moy a inoman ha kona
he, a gimetan moy a pangnakam
ha nikan,” kon ni Jesus. 26 Ta i
kayat na kagiyan ha ide, a kada
tongpalan moy ide, ket ipakatandi
moy i katay ni Apo Kristu hanggan
ha pagsoli na.

27 Isu, nu atoy i magkan ken
uminom ha ide a Pangpanakam
ha Katay ni Kristu, ngem nu mag-
pasaniki bila hikuna ha agagum
na, a magbartek hikuna onu mag-
dammot hikuna, magliwat dan
hikuna, ket kona a hikuna bila
i esa a nagpatay ha ni Apo
Kristu. 28 Ngem mappiya mina nu
pawastoan na kada esa i mismo a
baggi na, penu awan na liwatan
i agagum na. Sa na, mabalin a
kanan i tinapay ken inoman na
i paginom. 29 Ta nu awan na
nakaman i kinangina na agagum
na a nagbalin dan a baggi ni Apo
Kristu, parusaan na hikuna na
Dios. 30 Isu i gipu na a atoy
ha nikam i makpal a magsakit
ken makappoy, ket atoy bila i
kappal a natay dan. 31 Ngem nu
pawastoan tam i mismo a baggi
tam penu awan kitam magliwat
ha agagum tam, awan na kitam
parusaan na Dios. 32 Ngem maski
nu parusaan na kitam, bakkan a
kona ha pagparusa na ha sabali a
hidi. Ta parusaan na kitam, penu
matolduan na kitam, penu awan
kitam meraman ha pagparusa na
ha bakkan a hidi a awan a mana-
hod.

33 Isu, kakabsat, maginuray
kam, nu makipagpisan kam a
magkan ha Pangpanakam ha
Katay ni Kristu. 34 Nu magiyalap
kam, magkan kam mina ha
palungo ha bilay moy, penu awan
na kam parusaan na Dios.

Atoy pala i kayat ko ipeta ha
nikam, ngem ipeta ko la nokkan
ha pagdemat ko.

12

*I Pinnakabalin a Iyatad na Es-
piritu na Dios*

1 Niyaen, kakabsat, kayat ko
a makatandiyan moy i tahod
megipu ha gimigimetan na Espir-
itu na Dios ha nikitam. 2 Katandi
moy a idi awan kam pala nanahod
ha ni Jesus, naallilaw kam gipu
ha sinangdidios a hidi, a nagserbi
kam ha didiyosen a awan ha biyag
di. 3 Isu, gipu ta kona hito,
makatandiyan moy mina niyaen a
bakkan i pangigiya na Espiritu na
Dios ha totolay. Ket awan ha dua-
dua ha pagkakagi na Espiritu na
Dios. Nu atoy i idilan na, awan
a mabalin a magkagi hikuna ha
madukas megipu ha ni Jesus. Ket

awan ha makabalin a magkagi,
“Ni Jesus i Hapo ko,” malaksid nu
idilan na hikuna na Espiritu na
Dios.
4 Niyaen, atoy i saba-sabali a
kalase na pinnakabalin a iyatad
na Espiritu na Dios, ngem isesa la
hikuna a magpabalin ha nikitam.
5 Ket atoy bila i makpal a serbisyu
tam. Ngem isesa la i Hapo a
pagserbiyan tam. 6 Sabasabali
numan i gimetan na Dios gipu ha
sabasabali a hidi. Ngem isesa a
Dios i magpagimet ha kada esa.
7 Mepaenta i pinnakabalin na Es-
piritu na Dios gipu ha kada esa ha
nikitam, penu makaserbi kitam
ha agagum tam. 8 Atoy ha kappal
i pinnakabalin na a magkagi ha
nakaman na Dios. Ket atoy ha sa-
bali i pinnakabalin na a magkagi
ha katandiyan na Dios, gipu ha
ide a Espiritu na Dios. 9 Atoy ha
kappal i mas mapigsa a panahod,
gipu ha Espiritu na Dios. Ket
atoy ha sabali i pinnakabalin na
a magpahusay ha masakit a hidi,
gipu ha ide a Espiritu na Dios.
10 Atoy ha kappal i pinnakabalin
na Espiritu na Dios a maggimet ha
nakaddatan. Ket atoy ha sabali i
pinnakabalin na a mangipeta ha
kayat na a ipeta na Dios. Atoy
ha sabali i pinnakabalin na a
makelasin ha sabasabali a espir-
itu, nu nadiyosan, onu madukas
hidi. Atoy ha kappal i pinnaka-
balin na Espiritu na Dios a magk-
agi ha maespirituan a kakkagi a
maggipu ha Dios. Ket atoy ha
sabali i pinnakabalin na a mangi-
pakatandi ha iday a kakkagi a
maggipu ha Dios. 11 Ngem isesa la
i Espiritu a magpabalin ha kona
hito. Ket hikuna bila i magnakam
ha pinnakabalin a iyatad na ha
kada tolay, ayun ha pagayatan na
a mismo.

Makpal a Paset, Ngem Isesa La a Baggi

12 Mekalan ni Kristu ha esa a
baggi, a makpal i paset na. Ta
maski nu makpal i sabasabali a
paset na baggi ni Kristu, isesa
mala hikuna. 13 Ket kona bila
hito ha nikitam ngamin, maski
nu Judio kitam onu bakkan a
Judio, maski nu napobre kitam
onu nabaknang. Nabinyagan ki-
tam ngamin, a masakopan kitam
ngamin ha isesa a baggi ni Kristu
gipu ha isesa a Espiritu na Dios.
Ket atoy ha nikitam ngamin i isesa
a Espiritu na Dios, a ikabiyag tam.
14 Halimbawa, hikam ngamin i
esa la a baggi. Ket ha esa a baggi,
bakkan a esa la i paset na, nu
awan a makpal i paset na. 15 Nu
kagi na tikad, “Awanak a paset na
baggi, ta bakkanak a kamat,” agay,
madi iday. Ta awan a mabalin
a awan a paset na baggi i tikad
na. 16 Nu kagi na talinga, “Awanak
a paset na baggi ta bakkanak a
mata,” madi bila iday. Ta awan a
mabalin a awan a paset na baggi
i talinga na. 17 Nu esa la a mata
i entero a baggi na tolay, panyan
na a makateman hikuna? Nu esa
a talinga i entero a baggi na tolay,
panyan na a makaahob? 18 Ngem
mappiya, ta inurnong na Dios i
ngamin a paset na baggi, ayun ha
kayat na. 19 Ta nu isesa la a kalase
i ngamin a paset na baggi, agay,
awan mala ha baggi! 20 Ngem ha
kinatahod na, makpal i sabasabali
a paset, ngem isesa la a baggi.
21 Isu, awan a mabalin a magk-
agi i mata ha kamat na, “Awan
ta ka masapul!” Ket awan a
mabalin a magkagi i buntok ha
tikad na, “Awan ta kam masapul!”
22 Awan mina a kona hay i kagi
tam. Ta maski nu atoy i kappal
a paset na baggi ket ibilang tam
hidi a malupoy, hidi man i kasa-
pulan tam a tahod. Ta nu awan
man hidi, awan ha magimet tam.
23 Atoy i kappal a paset na baggi,
ket awan kan a inaamakan a

maenta. Ngem hidi man a mismo
i mangina a paset na baggi. Atoy
i kappal a madiyan tam a ipaenta
ha sabali a tolay, ngem hidi man i
daponan tam ha kanayon. 24 Ket
ha denday a paset a mepaenta
tam ha sabali a totolay, awan a
masapul a daponan tam hidi ha
kanayon.

Niyaen, Dios a mismo i
nagurnong ha baggi ni Kristu ha
kona hito, penu mappiya mina i
pagdapon tam ha agagum tam a
awan a mebilang a inaamakan.
25 Ket gipu ta kona hito, awan ha
pakasinaan na baggi ni Kristu,
nu awan a magkalan kitam a
magdinagap i kada paset, a
magisesa kitam. 26 Nu marigatan
i esa a paset, makipagrigat bila i
ngamin a paset na baggi. Nu atoy
i esa a medayaw, makipagragsak
bila i ngamin a agagum na.

27 Isu, hikitam man i baggi ni
Kristu, ket kameng na i kada esa
ha nikitam. 28 Ket ha ide a kapilya
na, insaad na Dios i kada esa
ha lugar na. Ha palungo, atoy
i apostol a hidi a napaangay na
Dios. Ha nekaduwa, atoy i ma-
hagpugto a hidi a mangipakatandi
ha kayat na Dios a ipeta. Ha
nekatallu, atoy i maestro a hidi.
Ha umunod, atoy i maggimet a
hidi ha nakaddatan. Sa, atoy i
magpahusay a hidi ha saki-saket,
ken i malaing a hidi a magdaggap
ha makurangan, ken i malaing a
hidi a mangidilan ha agagum di,
ken i magkagi a hidi ha naespiri-
tuan a kakkagi. 29 Isu a pinagbalin
na i kada esa ha nikitam a baggi
ni Kristu. Ket sabali a pinnaka-
balin na kada esa. Awan kitam
magkalan. Awan kitam ngamin
a apostol. Awan kitam ngamin
a mahagpugto. Awan kitam
ngamin a maestro. Awan kitam
ngamin a makagimet ha nakad-
datan. 30 Awan kitam ngamin a
magpahusay ha saki-saket. Awan
kitam ngamin a makapagkagi ha
naespirituan a kakkagi. Ket awan
kitam ngamin a makepakatandi
ha kayat na kagiyan na denday a
kakkagi. 31 Ngem maski nu kona
hito, mappiya nu umusoseg kam
ha Dios hanggan atdinan na kam
ha mas mangina a pinnakabalin
na Espiritu na.

Ket niyaen, ipakatandi ko ha
nikam i kainamakanan a pag-
nakanakam.

13

I Kainaamakan a Nakam

1 I kainamakanan a pag-
nakanakam i ayat. Ta maski nu
makapagkagiyak ha saba-sabali
a kakkagi, maski ha kagi na
anghel a hidi, ngem nu awanak
ha ayat, awan ha serbi ha ngamin
a pagkagi ko. Magtanogak la,
a kona ha aweng na gansa,
onu magkirong-kirong. 2 Ket
maski nu mannakabalinak a
magkagi ha kayat a ipeta na Dios,
ngem awan ha ayat ha nikan,
awan ha serserbi ko. Maski
nu makatandiyan ko i ngamin
a palimed; maski nu napigsa i
panahod ko, a hanggan mealis ko
i parabin ha kararag ko; 3 maski
nu iyatad ko ha napobre a hidi
i ngamin a kukua ko; maski nu
iyatad ko i baggi ko a matutod
mina, ngem nu awanak ha ayat,
awan ha serbi ha ngamin a
paggimet ko.

4 Kona ha ide i ayat a pagk-
agiyan ko. Maanus ken makagbi i
ayat. Awan a sumeni, onu puman-
gas onu magpasindayag i magayat
a tahod. 5 Awan a mabastos, onu
makemot, onu masigida a umin-
gal i ayat a maggipu ha Dios. Ket
malaka a magpakawan hikuna
ha nagliwat ha nikuna. 6 Awan
na a pagragsakan i madukas, nu
awan i malinteg i pagragsakan
na. 7 Maattaman na mangayat
i ngamin a rigrigat. Magtalak

hikuna ha agagum na. Ket dakkal
i namnama na ha nidi. Matured i
magayat a tahod.
8 Awan a magpatingga i ayat.
Ha sabali a pinnakabalin a hidi,
gumimak hidi nokkan. Maski ha
pinnakabalin na propeta a hidi, a
magkagi ha kayat na Dios a ipeta,
gumimak iday nokkan. Maski
ha pinnakabalin a magkagi ha
sabasabali a kagi, gumimak bila
iday. Maski ha pagkatandi ha
madisalad a palimed, awan tam
iday masapul nokkan, ket gumi-
mak bila. 9 Ta hanggan niyaen, ket
atoy pala i kurang ha pagkatandi
tam. Ket maski ha pinnakabalin
na propeta a magkagi ha kayat
na Dios a ipeta, kurang bila iday.
10 Ngem atoy paman i tiyempo nu
dumemat i Kristu, ket umawan
dan i ngamin a pagkurangan.
11 Kona ha kinaanak tam. Idi
anakak pala, nagkagiyak a kona
ha anak, ket nagnakamak a kona
ha anak, ket nagkasorak ha ka-
sorhan na anak. Ngem niyaen a
lakayak dan, awan ko masapul a
magbiyag a kona ha anak. 12 Kona
bila hito i biyag tam nokkan, nu
maenta tam ni Jesu Kristu. Ta
niyaen, ket kona ha kurang i pa-
genta tam ken pagkatandi tam,
a kona ha anak, onu kona ha
madiham a ladawan i maenta
tam ha sarming. Ngem nokkan,
maenta tam ha rupanrupa. Ket
maski nu atoy i pagkurangan ha
katandi ko niyaen, ngem kalpasan
na, naananay dan i pagkatandi ko
ha Dios, a kona ha pagkatandi na
nikan.
13 Isu, atoy i tallu a tumulos ha
magnanayon: atoy i panahod tam
ha Dios, atoy i namnama tam ha
nikuna ken atoy i ayat. Ngem i
kangrunaan ha dagende, hikuna i
ayat.

14

Megipu Ha Dagenday a Pinnakabalin a Iyatad na Espiritu na Dios

1 Isu, magagit kam mina a mag-
ayat ha kakalan moy a tolay. Ket
kasorhan moy bas idagenday a
pinnakabalin a iyatad na Espiritu
na Dios, nangruna i pinnakabalin
a mangipakatandi ha kayat na
Dios a ipeta. 2 Mas mangina ito,
ta maski nu mannakabalin i esa
ha pagkagi na ha naespirituan a
kakkagi, bakkan a agagum na i
kauhon na nu awan i Dios. Ta
awan ha makatandi ha kakkagi
na, nu awan la a magkagi hikuna
ha nalimid a bagbagay gipu ha
pinnakabalin na Espiritu na Dios.
3 Ngem ha mangipakatandi ha
kayat na Dios a ipeta, i kauhon na
i agagum na. Ket papigsaan na
hidi, ken daggapan na hidi, ken
liwliwaen na hidi. 4 Ha mannaka-
balin a magkagi ha naespirituan
a kakkagi, i baggi na la a mismo i
madaggapan na. Ngem ha man-
nakabalin a mangipakatandi ha
ipeta na Dios, madaggapan na i
ngamin a agagum na ha kapilya.

5 Niyaen, kayat ko a makakagi
kam ngamin ha naespirituan a
kakkagi, ngem kaykayat ko pa-
man a atoy kam ngamin ha pin-
nakabalin a mangipakatandi ha
ipeta na Dios. Ta dakdakkal a
makadaggap i mangipakatandi ha
ipeta na Dios, ngem ha magkagi
ha naespirituan a kakkagi. Ngem
dakkal bila a makadaggap i magk-
agi ha naespirituan a kakkagi,
basta atoy i makepakatandi nu
anya i kayat na kagiyan, penu
makadaggap ha ngamin a agagum
moy ha kapilya. 6 Halimbawa:
Nu umangayak ha nikam, kak-
absat, anya i pagserbe ko ha
nikam nu magkagiyak ha naespir-
ituan a kakkagi? Awan! Awan
takam madaggapan nu awanak
mangipakatandi ha nikam ha
pangpaenta na Dios, onu pang-
pakatandi na, onu pangipeta na,

onu pagitoldu na.
7 Halimbawa: Maski ha bagbagay a pagtokaran a awan ha biyag di, a kona ha pagtogtogen, onu gitara; awan ha makatandi ha tanog na nu awan a malaing i magtukar.
8 Ket kona bila ha tambuli na sundalo. Nu tambulian na sundalo ha madi, awan ha makasagana a maglaban. 9 Ket kona bila hito ha nikam nu magkagi kam ha naespirituan a kakkagi. Ta awan man ha makatandi nu anya i pagkagiyan mo, nu awan ka makabalikas. Nasayang la iday a pagkakagi mo.
10 Tahod a atoy i makpal a kalakalase a kagi ha ide a lutak, ket ha kada esa atoy i makatandi ha kayat na a kagiyan. 11 Ngem nu awan ko katandi i pagkagi na agum ko, awan kami makapaginuhon. 12 Isu, niyaen, gipu ta kasorhan moy idagenday a pinnakabalin a maggipu ha Espiritu na Dios, kaskasorhan moy mina idenday a pinnakabalin a makadaggap ha agagum moy ha kapilya.
13 Isu, nu atoy i makapagkagi ha naespirituan a kakkagi, masapul a magkararag hikuna a magaged ha pinnakabalin a pangipakatandi na ha kayat na a kagiyan. 14 Ta nu magkararagak ha kakkagi na Espiritu na Dios, tahod a magkararag i espiritu ko, ngem awan katandi na nakam ko nu anya i kayat na a kagiyan. 15 Anya dod i gimetan ko? Magkararagak mina ha kakkagi na Espiritu na Dios, ken magkararagak bila ha sadili ko a kagi. Ket magkansyonak mina ha kakkagi na Espiritu na Dios ken magkansyonak bila ha sadili ko a kagi. 16 Ta halimbawa: Nu magdayaw kam ha Dios ha naespirituan a kakkagi, awan a mabalin a magoni i agagum moy nu awan di makatandiyan i kakkagi moy. 17 Maski nu inaamakan unay i pagdayaw moy, awan a makadaggap ha agagum moy nu awan di makatandiyan i kayat na a kagiyan.
18 Ha nikan, magyamanak ha Dios, ta pinagbalinan naak a magkagi ha kakkagi na Espiritu na. Ket mas usaran ko ngem ha maski nu heya ha nikam. 19 Ngem ha pinagkagi ko ha kapilya, kaykayat ko a magkagi ha lima la a balikas a makapagtoldu ha agagum ko, ngem ha rinibribu a kakkagi a awan di makatandiyan.
20 Kakabsat, ha dagento a bagbagay, magnakam kam mina ha malaing ket awan a kona ha pinagnakam na anak. Ha bagbagay a madukas, magnakam kam mina a kona ha bigu a anak a awan a makatandi a maggimet ha madukas. Ngem ha bagbagay a maggipu ha Espiritu na Dios, lumalaing kam mina ha pinagkasor moy ha pinnakabalin a hidi a iyatad na. 21 Ta atoy bila ide a nesurat ha Libro na Dios. Kinagi na Dios, “Ha nikam a Judjudio, gipu ta madiyan moy a magteman ha nikan, atoy i paangayan ko ha nikam a dayuan. Ket magkagiyak ha nikam gipu ha kakkagi na dayuan a hidi. Ngem maski nu kona hito, madiyan moy paman a magteman ha nikan,” kon na Dios. 22 Isu a makatandiyan tam i esa a panggep na Dios ha ide a pinnakabalin moy a magkagi ha naespirituan a kakkagi. Ta kona ha pagtiplad ito ha totolay a awan a manahod, penu maenta di mina i pinnakabalin na Dios a atoy ha nikam. Ngem maski nu maenta di, madiyan di paman a magteman. Ket ha pinnakabalin moy a mangipakatandi ha ipeta na, bakkan iday a para ha awan a hidi a manahod, nu awan a para ha manahod a hidi. 23 Halimbawa: Nu makipaggimong kam, ket nu

magkagi i kada esa ha naespiri-
tuan a kakkagi, anya nu magte-
man ha nikam i esa a awan a
manahod onu esa a awan pala
a makatandi megipu ha denday
a pinnakabalin moy? Kagin na
a mauyong kam! 24 Ngem nu
temanan na kam, ket i ipeta na
Dios i pagbalikasan moy, mabalin
na a nanakaman i liwat na, ket
matolduan hikuna gipu ha pagba-
likas na kada esa ha nikam. 25 Ket
mepaenta na Dios ha nikuna i
nalimid a liwaliwat na. Isu a mag-
parentumeng hikuna a humakab,
ket magdayaw hikuna ha Dios.
Ket mangipeta hikuna, a "Tahod a
atoy ha nikam i Dios."

*Maurnos Mina i Pakipaggi-
mong Moy*

26 Isu, kakabsat, anya i kayat
ko a ipeta ha ngamin a ide? Nu
makipaggimong kam, atoy mina
ha kada esa i sabali a pinnaka-
balin na Espiritu na Dios. Ket
ha kappal, atoy i pinnakabalin
di a magkansyon, ken ha kappal,
atoy i pinnakabalin di a man-
gitoldu, onu mangipakatandi ha
inpakatandi na Dios ha nidi, onu
magkagi ha naespirituan a kakk-
agi. Onu ha kappal, atoy i pin-
nakabalin di a mangipakatandi ha
naespirituan a kakkagi, nu anya
i kayat na kagiyan. Niyaen, ha
maski nu anya a pinnakabalin na
kada esa, usaran na mina iday
a pangdaggap na ha ngamin a
kasakop na ha kapilya. 27 Nu
atoy i kappal a magkagi ha kakk-
agi na Espiritu na Dios, masapul
a magduwa la hidi, onu awan
mina a masurok ha tallu. Ket
masapul a magsisinulet hidi. Ket
masapul bila a atoy i mangi-
pakatandi ha kayat a kagiyan na
kakkagi di. 28 Ngem nu awan
ha makepakatandi ha kakkagi di,
masapul a magulimek la hidi.
Magkararag la mina hidi a nal-
imid, penu awan hidi makaabala
ha agagum di. 29 Ket ha mannaka-
balin a hidi a mangipakatandi
ha ipeta na Dios, mappiya nu
atoy i duwa onu tallu a hidi a
mangibalikas. Ket ha ngamin a
agagum di a magteman, masapul
a nakaman di idenday a nepeta,
nu tahod a naggipu ha Dios onu
awan. 30 Ket masapul a magsisin-
ulet hidi a mangibalikas. Nu atoy i
ipakatandi na Espiritu na Dios ha
agum na mangibalikas, masapul
a gumimak i mangibalikas heya,
penu atoy i gundaway na agum na
aye a mangipakatandi ha ipeta na
Dios. 31 Ta mabalin moy a magsis-
inulet a mangipakatandi ha ipeta
na Dios, penu matolduan kam
ngamin, ken penu umigat i pana-
hod na kada esa ha nikam. 32 Ha
ngamin a pagbalinan na Dios a
magipakatandi ha ipeta na, kaya
di mina a gumimak, gipu ta kaya
di a mangituray ha baggi di. 33 Ta
madiyan na Dios i mangriribuk ha
kapilya na, nu awan a maururnos
kitam mina. Ket kona bas hito ha
ngamin a paggimongan na totolay
na Dios.

34 Ha babbey a hidi, awan mina
hidi makiboyboy. Awan hidi
mapalubosan a makiboyboy ha
pakipaggimong moy. Ket masapul
a mangituray hidi ha baggi di, a
kona bila ha nesurat ha linteg.
35 Ket nu atoy i kayat di a salod-
sodan, maguray mina hidi, a sa-
lodsodan di mina i kabanga di ha
bukod di a bilay. Ta makasaniki
nu atoy i babbey a makiboyboy ha
pakipaggimong moy.

36 Kayat moy wade a mak-
itabbeg ha ide, hikam a man-
griribuk ha agagum moy? Anya?
Hikam dod i nagipuan na pag-
itoldu na Dios? Onu hikam
la i makatandi ha Kagi na?
Madi la agay! 37 Ha maski nu
heya a mannakabalin a mangi-
pakatandi ha ipeta na Dios, onu
pinagbalinan na Espiritu na Dios,

makatandiyan na mina a nagipu
ha Dios i pagitoldu ko ha surat
ko aye, ket ide numan i nebon na
Dios ha nikitam. 38 Ha maski nu
heya a awan a umuseg ha bon
na Dios aye, awan moy hikuna
usigan, onu timanan.
39 Isu, kakabsat, ide dan i pag-
itoldu ko ha nikam megipu ha
pinnakabalin a hidi a iyatad na Es-
piritu na Dios ha nikitam. Ket ka-
sorhan moy mina i pinnakabalin a
mangipakatandi ha ipeta na Dios.
Ket awan moy salenan i pinagkagi
na agagum moy ha kakkagi na
Espiritu na Dios. 40 Basta maanus
ken maurnos i ngamin a gimetan
moy ha pakipaggimmong moy.

15

I Pinagbiyag na Manon ni Kristu

1 Niyaen, kakabsat, kayat ko a
ipanakam ha nikam i Mappiya
a Baheta a intoldu ko dan ha
nikam. Tinahod moy dan ide,
ket ide paman i usiusigan moy,
maski hanggan niyaen. 2 Ket
gipu ha pinaguseg moy ha ide
a pagitoldu, makapadas kam ha
pinangisalakan na Dios ha nikam.
Ngem nu awan moy tinahod ni
Jesu Kristu a tahod, awan ha serbi
i panahod moy heya.
3 Kona ha ide i intoldu ko dan ha
nikam, ta kona bila hito i netoldu
ha nikan, ket ide i kanginaan: a
natay ni Kristu gipu ha liwaliwat
tam, ayun ha nepugto ha Libro na
Dios. 4 Ket nelabbang i bangkay
na, ket minagbiyag manon hikuna
ha mekatallu a pamalak, ayun ha
nepugto ken nesurat ha Libro na
Dios. 5 Ket nagpaenta hikuna ha
ni Pedro, sa, ha nidi ngamin a
esa pulo ket duwa a apostol na.
6 Kalpasan na, nagpaenta hikuna
ha nasurok a lima a gasut a tinold-
uan na a nakipagpisan. Ket atoy
pala i makpal ha nidi a magbiyag
pala. Ngem atoy bila i kappal a
natay dan. 7 Kalpasan na, pinu-
menta hikuna ha ni Santiyago, sa,
ha ngamin a apostol na a hidi.
8 Pati hikan a nagdilokod a apos-
tol na a nagpaentaan na ha baggi
na. Maski awanak mekusto a
mangenta mina ha nikuna. 9 Ta
hikan i kadibbiyan a apostol na.
Awanak mina a nagbalin a apostol
na, gipu ta linoko ko idi i man-
manahod a hidi ha ni Jesu Kristu.
10 Ngem niyaen, gipu ha kagbi
na Dios ha nikan, nagbalinak a
apostol a paangayan na. Ket
awan nasayang i pinagkagbi na ha
nikan. Ket awan la iday nu awan
bila a dakdakkal i pinagbannog ko
ngem ngamin a sabali a apostol
a paangayan na. Maski nu ha
kinatahod na, a bakkan a hikan i
makingimet, nu awan i kagbi na
Dios a atoy ha nikan. 11 Isu, maski
nu hikan i nangitoldu ha nikam,
o maski nu i sabali a apostol
a paangayan na, magkalan la i
pagitoldu mi. Ket ide i tahodan
moy.

Megipu ha Pagbiyag Tam Manon Nokkan

12 Niyaen, nu kona hito i pag-
itoldu mi, a minagbiyag manon
ni Kristu, kommi, panya a mekagi
na kappal ha nikam a awan mag-
biyag manon i minatay a hidi?
13 Nu tahod a awan magbiyag
manon i natay a hidi, awan dod
a mabalin a minagbiyag manon
ni Kristu. 14 Ket nu awan hikuna
minagbiyag manon, awan dod
ha serserbi ha pagitoldu mi, ken
awan bila ha serserbi ha panahod
moy ha ni Kristu aye. 15 Ket
ide pala: nu tahod a awan a
magbiyag manon i natay a hidi,
magsilisileng kami dod megipu ha
Apo Dios. Ta itoldu mi a pinabiyag
na manon ni Kristu a naggipu
ha natay. 16 Ngem nu tahod a
awan magbiyag manon i natay a
hidi, awan dod a pinabiyag na
Dios ni Kristu a naggipu ha natay.

17 Ket nu tahod a awan minag-
biyag manon ni Kristu, awan ha
balle ha panahod moy ha nikuna,
ken awan napakawan i liwali-
wat moy. 18 Ket ha dagenday
a manmanahod a minatay dan,
awan hidi nesalakan ha parusa
di. 19 Ket ha nikitam a manmana-
hod a sibibiyag pala, nasayang la
i ngamin a namnamaan tam a
atoy ha Dios, nu tahod a awan
kitam magbiyag manon nokkan.
Kakagbi kitam ngem ha ngamin
a sabali a hidi, nu tahod a para
ha ide la a biyag ha lutak aye i
panahod tam ha ni Kristu.

20 Ngem ha kinatahod na, mi-
nagbiyag manon ni Kristu a nag-
gipu ha natay. Ket gipu ha ide,
makatandiyan tam a tahod a mag-
biyag manon nokkan i matay a
hidi, gipu ta nagpalungo ni Kristu
a magbiyag manon a huway. 21 Ta
kona bila ha katay na ngamin gipu
ha ginimet ni Adan a nagpalungo
a magliwat. Ket niyaen, mabalin
a magbiyag manon i ngamin gipu
ha ginimet ni Kristu. 22 Ta nu
matay kitam ngamin gipu ta ka-
putotan kitam ni Adan, tahod bila
a magbiyag kitam manon nokkan
gipu ha pinakipagisesa tam ha ni
Kristu.

23 Ngem atoy i kasabaliyan
a tiye-tiyempo na pinagbiyag di
manon. Ha palungo, atoy ni
Kristu a minagbiyag dan. Sa,
atoy nokkan i sakop na a hidi, a
pagbiyagan na manon nokkan ha
pagsoli na. 24 Ket ha dilokod na,
atoy i tiyempo a panungpalan, ket
abakan ni Kristu i ngamin a ket-
turay a hidi a kaskasenti na Apo
Dios. Ket ha dilokod na, iyatad na
i ngamin ha Nama na a Dios, a
maghari ha ngamin. 25 Ta masa-
pul a tumulos ni Kristu a maghari
hanggan abakan na i ngamin a
kasenti na a hidi. 26 Ket i dilokod a
kasenti na i katay. Nu naabak dan
ito, awan manon matay i totolay.
27 Katandiyan tam ito, gipu ta
atoy i nesurat ha Libro na Dios, a
“Pagturayan na Dios ni Kristu ha
ngamin a bagbagay.” Isu, iturayan
ni Kristu i ngamin. Ngem awan na
iturayan i Hama na, ta Hama na a
Dios i makatandi a mangpaturay
ha ni Kristu ha ngamin. 28 Ket
nokkan nu masakopan ni Kristu
i ngamin, peturayan bila hikuna
ha Nama na a Dios a nangpaturay
ha nikuna ha ngamin. Isu, ha
panungpalan na, Dios i magturay
ha ngamin.

29 Niyaen, nu tahod a awan a
magbiyag ha penduwa i minatay
a hidi, apay dod a ipabinyag i
kappal para ha minatay a hidi?
Apay a mangnamnama hidi ha
kona hito, nu awan a tahod a
pabiyagan na manon na Dios i
matay a hidi? 30 Ket anya ha
namnama mi? Apay a tumulos
kami a mangipusta ha biyag mi,
nu awan a tahod a pabiyagan na
Dios i matay a hidi? 31 Kakabsat,
tahod ide a ipeta ko ha nikam, a
ipusta ko i biyag ko ha kada pa-
malak. Ket tahod a magragsakak a
magkona hito, ket kona ha ragsak
ta kam gipu ha ni Jesu Kristu.
Ta gipu ha nikuna, atoy ha niki-
tam i kasiguradoan. 32 Ngem nu
awan a pabiyagan manon na Dios
i matay a hidi, anya i serserbi
na nu makisentiyak ha maingal
a kasenti tam ha Epeso? Ta de-
likado mala iday! Ket nu tahod
a awan magbiyag ha penduwa
i matay a hidi, umuseg kitam
mina ha kasorhan na baggi tam.
“Magkan la kitam ken makiinom
kitam mina,” kon na sabali a
hidi. “Ta nokkan, ket matay kitam
ngamin, a naubbos dan i biyag
tam,” kon na madukas a hidi.

33 Ngem madi iday. Awan ka-
mon paallilaw. Nu umuseg kam
ha madukas a pagnakanakam,
madadail nokkan i mappiya a
ugali moy. 34 Pabiguan moy i

madi a nakam moy, ket tallekodan
moy dan i pinagliwaliwat moy. Ta
atoy i kappal ha nikam a awan
makatandi ha Dios. Ipeta ko iday
gipu ta masaniki kam mina ha
pagnakanakam a kona hay.

I Itsura na Baggi Tam ha Mekaduwa a Biyag

35 Niyaen, baka atoy i mayat
a makitabbeg, a ipeta di, "Pa-
nyan a magbiyag manon i matay
a hidi? Anya i itsura na baggi
di?" 36 Ngem madukas la iday a
salodsod. Nakaman moy i bin-
i a hidi. Nu imula mo i bin-i,
awan hikuna magtubo nu awan a
ilabbang mo, a lumungsot hikuna
ha palungo. 37 Ket ha pinagimula
moy, bakkan a dakkal a mula
i imula moy nu awan a ballik
la a bin-i, a kona ha bin-i na
pahay. Ket nu tumubo hikuna,
sabali manon i itsura na ha iday
a inmula mo. 38 Ta pinanggep
na Dios i sabali a itsura ha kada
kalase a bin-i. Ket atoy ha kada
esa i bukod na a itsura, ayun ha
pagayatan na Dios. 39 Ket kona
bila hito ha itsura na hayop a hidi,
a awan hidi magkalan. Sabali i
itsura na totolay. Ket sabali bila
i itsura na hayhayop. Sabali bila
i itsura na manok. Sabali bila
i itsura na padut a hidi. 40 Ket
sabasabali bila i baggi a nelan-
gitan ken baggi a atoy ha lutak.
Ket sabali bila i kainamakan di
ha langit ken kainamakan di ha
lutak. 41 Sabali i kainamakan
na singget ken i kainamakan na
bulan. Ket sabasabali bila i kaina-
makan na pusiyan a hidi, a awan
hidi magkalan ha disyag di.

42 Ket kona bila hito ha minatay
a hidi a pabiyagan manon na
Dios ha penduwa. Ta sabali i
baggi tam ha yenan, a masapul a
matay, ken baggi tam nokkan a
awan matay manon hanggan ha
magnanayon. 43 Ha bangkay a
nelabbang, awan ha pigsa na, ket
malungsot hikuna. Ngem nokkan,
nu magbiyag manon hikuna, in-
aamakan i baggi na ken mapigsa.
44 Ta atoy i sabali a baggi na tolay
ha lutak aye ken baggi na tolay
a maghen ha langit, a magbiyag
manon a naggipu ha natay. Ha
baggi na tolay a maghen ha lutak,
matay la ito, ta mehusto la ito ha
biyag ha lutak. Ngem ha baggi na
tolay a maghen ha langit, awan ito
matay, ta mehusto ito a maghen
ha Dios ha magnanayon. 45 Isu
i gipu na a nesurat ha Libro na
Dios, "Ha nekaesa a Adan, nag-
balin hikuna a tolay, a inatdinan
na hikuna na Dios ha biyag a
mehusto ha ide a lutak," konna.
Ngem sabali dan ha dilokod a
Adan, a ni Kristu. Ta hikuna
a mismo i Espiritu a mangiyatad
ha biyag na Dios a magnanayon.
46 Oni, ket masapul a magpalungo
i baggi a mehusto ha ide a lutak.
Sa, magdilokod i baggi a mehusto
ha langit. 47 Ha iday a palungo a
lalaki, a ni Adan, naggipu hikuna
ha tapok na lutak. Ngem ha ide
a dilokod a Adan, a ni Kristu,
naggipu hikuna ha langit. 48 Ket
ha ngamin a kakalan na iday a
lalaki a naggipu ha tapok, kona
bila ha baggi na i baggi di ha lutak.
Ket ha ngamin a kaagum na lalaki
a naggipu ha langit, kona bila ha
baggi na i baggi di nokkan ha
langit. 49 Hanggan maghen kitam
ha ide a lutak, magkalan i baggi
tam ken baggi ni Adan, a nagipu
ha tapok. Ket kona bila hito, a nu
maghen kitam ha langit, atoy ha
nikitam i baggi a kona ha baggi ni
Kristu. 50 Ide i kayat ko ipeta ha
nikam, kakabsat: Awan makaabot
ha henan na Dios i baggi tam ha
ide a lutak. Ta masapul a matay
ken lumungsot i baggi tam aye,
a awan hidi mehusto a tumulos
mina ha magnanayon.

51 Niyaen, timanan moy. Ta
ipeta ko ha nikam ide a madisalad

a palimed: Awan matay i ngamin
ha nikitam, ngem magbalin kitam
ngamin a mabigu. 52 Ta bigu la, a
kona ha baksag na esa a kisap na
mata, ket atoy i tanog na tambuli
na Dios. Ket nu patanogan na
ito, tipladan na i panungpalan na
ide a lutak. Ket nu magtanog
ide a tambuli, magbiyag manon i
minatay a hidi, ket atoy i baggi di
a awan manon a matay. Ket kona
bila hito ha nikitam a sibibiyag
pala, a pagbalinan na Dios i baggi
tam a mabigu. 53 Ta masapul a
mapabigu idagende a baggi tam a
matay ken lumungsot, ket masa-
pul a pasuletan na hidi na Dios ha
baggi a awan matay.

54 Nu magimet ito, ket mabigu
dan i baggi tam, a atoy kitam ha
baggi a awan matay, matungpal
dan i nesurat ha Libro na Dios, a
“Awan manon ha matay, ta inadya
na Dios i katay.” 55 Ket matungpal
bila i nesurat, a “Awan dan i
kinapigsa na katay. Isu a awan
kitam manteng a matay.”

56 Niyaen, i problema na totolay
i liwaliwat di a pakeangayan ha
katay. Ket mahukoman hidi gipu
ha linteg a pangipaliwat ha nidi.
57 Ngem niyaen, Dios i pagya-
manan tam gipu ha gimetan ni
Apo Jesu Kristu, a pangabakan na
kitam ha ngamin a kakantengan
ha katay.

58 Isu kakabsat, tumulos kam,
ket paigatan moy i nakam moy.
Kanayon mina a magagit kam
ha tarabaho moy ha ni Apo
Kristu, a nanakaman moy a awan
masayang i gimet moy gipu ha
nikuna.

16

I Pinagdaggap Tam ha Agagum Tam a Makurangan

1 Niyaen, atoy pala ipeta ko
ha nikam, ket megipu ha kori-
nat a pangdaggap moy ha man-
manahod a hidi a makurangan.
Gimetan moy mina a kona ha
inpeta ko ha kapilya a hidi ha
Galasiya. 2 Ket ha kada Dom-
inggo iyatad na mina na kada
esa i kappal a korinat, ayun ha
kabaelan na, ket urnongan moy
ito, penu awan moy masapul a
urnongan nokkan ha pagdemat
ko. 3 Ket nu dumematak, paan-
gayan ko ha Jerusalem i maski
nu heya a piliyan moy, a mangi-
tugan ha pangdaggap moy. Ket
magsuratak ha kakabsat tam ha
Jerusalem, penu katandiyan di i
paangayan moy. 4 Ket nu masapul
a umangayak bila, kuyogan ko i
paangayan moy a hidi.

I Panggep ni Pablo

5 I panggep ko a lumakadak ha
Masedoniya. Ket kalpasan na,
tumulosak a umangay ha nikam.
6 Ket baka malayak wade ha
nikam; baka maghenak ha nikam
ha esa a ahided, penu madagga-
panak moy a mangitulos ha pinag-
biyahe ko, ha sabali a lugar. 7 Ta
madiyan ko a humuyot ha nikam
ha ballik la, nu awan a malayak
mina ha nikam, basta palubosan
naak ni Apo Kristu.

8 Ngem niyaen, maghenak pala
he, ha Epeso, hanggan ha Piyesta
na Pentekostes. 9 Ta maski nu atoy
i makpal a magsenti ha nikan,
atoy bila ihe i makpal a masor a
magteman ha pagitoldu ko.

10 Nu dumemat ha nikam ni
Timoteyo, mappiya mina i pag-
padagus moy ha nikuna, penu
awan hikuna manteng ha nikam.
Ta magserbe bila hikuna ha Dios,
a kona ha nikan. 11 Awan moy
hikuna limadan, nu awan a dag-
gapan moy hikuna, penu sitatalna
mina i pagsoli na ha nikan. Ta

magtahotahokak ha nikuna ken
agagum na a kakabsat tam.
12 Niyaen, megipu ha kabsat
tam a ni Apolos, kanayon a dagda-
gen ko penu kumuyog hikuna
ha kakabsat tam a magpasyal
ha nikam. Ngem awan kan a
mabalin a umangay ha nikam
niyaen. Magpasyal kan hikuna
nokkan, nu atoy i gundaway na.

I Dilokod a Balakad na

13 Magingat kam, a paigatan
moy i nakam moy ha pana-
hod tam. Awan kam manteng.
Mapigsa mina i pinagserbe moy
ha Hapo tam. 14 Ha ngamin a
gimetan moy, mepaenta mina i
ayat moy ha kakalan moy a tolay.
15 Niyaen, kakabsat, katandiyan
moy a pamilya di Esteban i nag-
palungo a manahod ha ni Jesu
Kristu ha probinsiya a Akaya. Ket
kanayon hidi magserbe ha totolay
na Dios. 16 Ket iyunay ko ha
nikam a tumulok kam ha kona
he a totolay ken ha ngamin a
kakalan tam a tagabu na Dios.
17 Maragsakanak ha pagdemat di
Esteban, Portunato ken Akayko.
Ta magagum hidi ha nikan a kona
ha kasulet moy. 18 Ket pinaragsak
diyak a kona ha pinangparagsak
di ha nikam. Ket idayaw moy
mina i kona he a totolay.
19 Nakaman na kam na ngamin
a manmanahod ha probinsiya a
Asia. Mangruna di Akila ken
Priskila ken ngamin a kamka-
meng na kapilya a maggigimong
ha bilay di. Magnakanakam bila
hidi ha nikam, gipu ha pagisesa
tam ha ni Apo Jesus. 20 Pati
ngamin a kabsat tam ha ihe, mag-
nakanakam bila hidi ha nikam.
Pati hikam bi, ha ngamin a
pinagsinalpak moy, ipaenta moy
mina i ayat moy ha kabsat tam a
hidi.
21 Niyaen, hikan a ni Pablo i
nangisurat ha ide a pangsalpak ko
ha nikam.
22 Melunod i maski nu heya a
awan magayat ha Hapo tam a ni
Jesu Kristu. Agay, “Maranata,”
kon tam. Dumemat ka mina agad,
Apo!
23 Niyaen, kagbiyan na kam
mina na Hapo tam a ni Jesu
Kristu. 24 Ayayatan takam
ngamin, gipu ha ni Jesu Kristu.
Oni!

2 Korinto

I Nekaduwa a Surat ni Pablo ha Manmanahod a Taga Korinto

1 Hikan ni Pablo a nagbalin a apostol a paangayan ni Jesu-Cristu gipu ha pagayatan na Dios. Ket atoy bila ihe ni Timoteo, a kabsat tam. Niyaen, magsurat kami ha nikam a manmanahod ha Dios ken maghen ha ili a Korinto ken ha ngamin a totolay na Dios ha probinsiya a Akaya. 2 Atoy mina ha nikam i kagbi ken kinatalna a iyatad Nama tam a Dios ken Happo tam a Jesu-Cristu.

I Pagdaggap na Dios ha Nikitam ha Ngamin a Rigrigat Tam

3 Magyaman kitam ha Dios, i Hama na Happo tam a Jesu-Cristu. Oni, ta hikuna i mahagkagbi a Hama, i Dios a paggipuwan na ngamin a tulong. 4 Ket tulongan na kitam ha ngamin a rigrigat tam, penu makatulong kitam bila ha sabali a marigrigatan a hidi. Ta mabalin a tulongan tam hidi ha kakalan na pangtiplad na Dios ha nikitam. 5 Ta maski nu tahod a makpal i rigrigat tam gipu ha panahod tam ha ni Cristu, i tulong na nikitam ket umanay gipu ha pinagesesa tam ha ni kona.

6 Niyaen, nu magattam kami ha rigrigat, magatattam kami para ha nikam, penu tulongan na kam na Dios, ken penu makatiman kam ha Baheta na, a mesalakan kam mina. Ket kona bila hito a nu tulongan na kami, tulongan na kami para ha nikam, penu katandiyan mi nu panyan takam a tulongan. Ket mapadas moy ide a tulong nu attaman moy i kakalan a rigrigat a kona ha pinagattam mi. 7 Isu a awan takam buriburan, ta katandiyan mi a nu magattam kam ha rigrigat a kona ha nikami, mapadas moy bila i daggap na Dios, a kona ha napadpadas mi.

8 Niyaen, kakabsat, kayat mi a ipanakam ha nikam idenday a rigrigat a naattam mi ha probinsiya a Asia. Tahod a dakkal unay i rigrigat mi heya, hanggan kagin mi a dandani kami a matay. 9 Kagin mi a dinumemat dan i oras na katay mi. Ngem nagimet ito penu awan kami tumalak ha sadili mi a nakam, nu awan la ha Dios a magpabiyag manon ha matay a hidi. 10 Ket insalakan na kami ha kakantengan a katay. Ket katandi mi a tumulos hikuna a mangisalakan ha nikami. Talaga a hikuna i tahodan mi, a awan hikuna gumimak a mangisalakan ha nikami ha kasasaad mi aye. 11 Ket niyaen, hikam bi, tulongan moy kami bi ha kararag moy. Ta nu atoy i makpal a mangikararag ha nikami, ket nu pagbalinan na kami na Dios a kona ha inkararag moy, atoy bila nokkan i makpal a magyamyaman ha nikuna gipu ha pinnakabalin na a atoy ha nikami gipu ha kararag moy.

Nu Apay a Nabigu i Panggep ni Pablo

12 Ide i karagsakan mi, a katandiyan mi a awan ha madukas a ginimet mi ha maski nu heya, ket mangruna ha nikam. Ta pasig la nadalus ken nadiosan i panggep mi. Ket bakkan a nagipu ha kinasirib na totolay, nu awan a nagipu ha kagbi na Dios. 13 Awan ha isurat mi ha nikam a awan a madinnang ha pagbasa moy ken pagkatandi moy. Ta kasor ko a malaing mina i pagkatandi moy 14 ha dagende a bagbagay, maski nu ballik la i makatandiyan moy hanggan niyaen. Ta basta nu makatandiyan moy idagento, ket nokkan ha pagsoli ni Apo Jesus, magragsak kam gipu ha nikami a kona bila ha ragsak mi ha nikam.

15 Niyaen, gipu ta kona hito a
awanak ha duwaduwa ha nikam,
pinanggep ko a magpasyal ha
nikam ha palungo, penu mamin-
duwa mina i serserbe na pag-
pasyal ko ha nikam. 16 Ta
pinanggep ko a dumagasak mina
ha nikam ha paglakad ko ha Mase-
donia. Ket ha pagsoli ko, duma-
gasak manon, penu makadaggap
kam ha nikan ha biyahe ko ha
Judeya. 17 Ngem niyaen, gipu
ta awanak nakatulos, anya wade?
Kagin moy wade a magduwaduwa
ak la ha panggep ko, a kona ha
madukas a hidi a magpaturay ha
kasorhan na baggi di? Ta nu
kona hay, ipeta ko mina a "Oni,"
maski nu katandi ko dan a awan
ko gimetan. 18 Ngem awan a
kona hay i ugali mi. Ta kona
bila a mapagtalkan i Dios, ket
mapagtalkan bila i ipeta mi ha
nikam. Awan kami mangipamen.
19 Ta mapagtalkan ni Jesu-Cristu,
i Annak na Dios a ipakatandi mi
ha nikam; hikami a ni Pablo, ken
ni Silas, ken ni Timoteo. Ket ha
ni Jesu-Cristu, nu atoy i ipeta na,
gimetan na ito. 20 Ta hikuna man
i mangtongpal ha ngamin a inkari
na Dios. Ket gipu ha nikuna, mek-
agi tam i ngamin, tahodan tam i
ha karkari na Dios. Ket hikuna
man bi i gipu na a magdeyaw
kitam ha Dios.

21 Niyaen, i Dios a mismo i
mangpapigsa ha pamati tam ha
ni Cristu, ket hikuna i nangpili
ha nikitam a magserbe ha nikuna.
22 Ket kona bila ha nangidatton
hikuna ha marka a kukuwa na
kitam, a inatdinan na kitam ha
Espiritu na. Ket hikuna i mang-
patalged a maalap tam nokkan i
inkari na ha totolay na.

23 Ket ha nikan, ipeta ko a Dios
i kona ha sistigu ko a awanak
magsileng ha ipeta ko aye. I
ninakam ko a awanak mina mag-
pasyal ha nikam idi, ha Korinto,
penu atoy i gundaway moy a
magbabawi ha liwaliwat moy, ket
penu awan ko mina pagsaketan
i nakam moy gipu ha paghukom
ko ha nikam. 24 Bakkan a kayat
ko kagiyan a iturayan takam mina
ha panahod moy, ta husto dan
i panahod moy. Ngem talaga a
kayat mi a matulongan kam a
magragsak ha pakiuseg moy ha
Happo tam.

2

1 Oni, ninakam ko a awan ko
huwayan a magpasyal ha nikam
ha yenan a tiyempo, ta madiyan
ko a pagladingitan takam manon,
a kona ha idi. 2 Ta nu pagladingi-
tan takam, heya i mangparagsak
ha nikan, nu awan a hikam?
3 Isu i gipu na a nangsuratak
ha nikam ha surat ko a esa,
penu awanak moy paladingitan,
nu awan mina a mangparagsak
ha nikan i magbabawi a hidi ha
liwat di. Ta katandi ko dan a
basta usigan moy i insurat ko
ha nikam, ket mabalin a makipa-
gragsak kitam ngamin. 4 Idi
nangisuratak ha nikam, nagsaket i
nakam ko. Ket nakasangisangitak,
a baka madiyan moy a magiwat
i balakad ko ha nikam. Awanak
nagsurat a pasanikiyan takam, nu
awan penu makatandiyan moy a
ayayatan takam a tahod.

Masapul a Pakawanan Tam I Kelliwat a Hidi

5 Niyaen, ha iday a esa a
nagkadukas, awan la a hikan i
pinasanikiyan na, nu awan pati
hikam ngamin. Ngem madiyan
ko a magkagi ha makapasaket,
ta madiyan ko bi a pasake-
tan i nakam na. 6 Ket husto
dan i parusa na gipu ha kak-
palan ha nikam. 7 Isu, niyaen,
pakawanan moy hikuna ken li-
wliwaan moy, penu awan mina
napukaw i ngamin a namnama na
ha Dios. 8 Iyunay-unay ko dod

a magpaenta kam ha pinagayat
moy ha nikuna a tahod. 9 Ide i
gipu na a insurat ko ha nikam i
surat ko a nekaesa, ta kinayat ko
a subukan takam, nu umusoseg
kam ha ngamin a pagitoldu ni
Cristu. 10 Niyaen, nu pakawanan
moy hikuna ha liwat na, siyem-
pre, pakawanan ko bila, nu tahod
a atoyak a pakibiyang ha ide.
Ket pakawanan ko hikuna gipu
ta kona ihe i kayat ni Cristu, ket
pangpappiya ito ha kasasaad moy.
11 Oni, pakawanan tam hikuna ha
liwat na, penu awan makagund-
away ha nikitam ni Satanas. Ta
katandiyan tam i panggep na.

I Nagburiburan ni Pablo, Idi Naghen Hikuna Ha Troas

12 Niyaen, idi pagdemat ko
ha ili a Troas penu ikasaba
ko i Mappiya a Baheta panggep
ha ni Cristu, kona ha pinala-
men na Dios i nakanakam na
tolay a hidi hay, ket nagtite-
man hidi ha pinangikasaba ko.
13 Ngem awanak tinumulos gipu
ha buribur ko ha kabsat tam a
ni Tito, ta awan ko hikuna natag-
buwan. Isu a nagpakada ak ha
kaagum ko a hidi hay, ket nagtu-
losak ha Masedonia.

Netalak ha Nikitam I Pagitoldu na Dios Megipu ha ni Cristu

14 Ngem maski, ta dakkal i
pinagyaman ko ha Dios! Ta
pinagisesa na kitam ha ni Cristu.
Ket kona ha inabak na kitam
ken ngamin a kinasenti tam ha
nikuna, a pinaguseg na kitam ha
pagayatan na. Ket kona ha idi-
lan na kitam a kona ha balud a
pagtiplad na pinangabak ni Cristu.
Ket niyaen, paangayan na kitam
na Dios ha ngamin a totolay, a
mangiwaras kitam ha masinggat
gipu ha pagitoldu na a megipu
ha ni Cristu. Ket kona ha masa-
hob a ahob, a mewaras mina ha
maski nu hadya a lugar. 15 Ta
mekalan kitam bila ha masahob
a ahob a kayat na Dios a ahoban.
Ta hikitam man i magiwaras ha
kinasinggat na ha maski nu heya
a tolay. Ha kappal, mesalasalakan
hidi. Ngem ha kappal, umaangay
hidi ha parusa di. 16 Niyaen,
ha maparusaan a hidi, kona ha
mabuyok ide a ahob ni Cristu, a
kona ha buyok na natay. Ngem
ha mesalasalakan a hidi, kona
ha masahob unay ide a ahob ni
Cristu, a kona ha ahob a mek-
abiyag di. Niyaen, mangina unay
ide a tarabaho. Heya dod i
mekusto a magtarabaho ha kona
ihe para ha Apo Dios? 17 Awan
mekusto i madammot a hidi a
mayat a mangalap ha korinat
gipu ha pagitoldu di ha kagi na
Dios. Ngem ha nikami, awan kami
magkona hay. Ta pinaangay na
kami na Dios a kona ha tagabu ni
Cristu. Ket katandi na a sitatahod
i pagitoldu mi, ayun ha pinnaka-
balin mi a nagipu ha ni Cristu.

3

I Mangipakatandi a hidi Ha Bigu a Kari na Dios

1 Baka kagin moy a ideydeyaw
mi i mismo a baggi mi. Ngem
awan! Anya dod? Masapul mi
dod i surat a pangipakatandi ha
baggi mi ha nikam? Awan bi.
Ket awan mi masapul ha surat
a nagipu ha nikam, a magpata-
hod mina ha totolay megipu ha
pagitoldu ko. Maski nu masapul
na sabali a hidi i kona hay a
surat, ngem bakkan a kona hay ha
nikami. 2 Ta hikam man a mismo
i kona ha surat a mangpatahod ha
pagitoldu mi, a tinahod moy dan.
Ta gipu ha mappiya a pinagbiyag
moy, mepaenta ha maski nu heya
a tahod i pinaggimet mi ken pina-
gayat mi ha nikam. 3 Mepaenta
dan a naggipu ha ni Cristu i
panahod moy. Ket mepaenta bila

a hikami i inusar na a mangi-
pakatandi ha nikam ha panaho-
dan moy. Bakkan a pogedu i
nagsuratan na ha panahodan moy
aye, nu awan a kona ha nakam
moy i nagsuratan na Dios. Ket
bakkan a tinta i nangisurat na
Dios ha nakam moy aye, nu awan
i Espiritu na a mismo i nangitoldu
ha nikam.
4 Niyaen, magtalak kami ha
Dios, a magoni hikuna ha gimetan
mi, gipu ta naggipu ha ni Cristu
i pinnakabalin mi. Isu i gipu
na a magkagi kami ha kona
ihe. 5 Awan mi mepeta a atoy i
magimet mi gipu ha bukod mi a
pinnakabalin, nu awan a naggipu
ha Dios i ngamin a pinnakabalin
mi a maggimet ha ide a tarabaho.
6 Ta hikuna i nangiyatad ha pin-
nakabalin mi a mangipakatandi
ha bigu a kari na. Ket ha ide
a bigu a kari na, bakkan ito ha
nesurat a lilinteg, nu awan a Es-
piritu na Dios i mangitoldu ha ito
ha totolay. Gipu ta ha nesurat
a lilinteg, ito i pakakatandiyan
na totolay a maparusa mina hidi
nokkan ha katay di. Ngem ha
Espiritu na Dios, hikuna i mangiy-
atad ha biyag na Dios a mag-
nanayon.

Mas Mappiya I Bigu a Kari Ngem Ha Linteg ni Moyses

7 Ha lilinteg a insurat na Dios
ha pogedu ken inyatad na ha ni
Moyses, tahod a naggipu iday ha
Dios. Ket idi inyatad na idenday
ha ni Moyses, atoy i disyag na
Dios. Ket napigsa ito, ket nealis
ito ha rupa ni Moyses. Ket maski
nu binumallik ide a disyag, medyo
napigsa pala idi. Ta idi inyatad
ni Moyses i linteg ha Judyo a
hidi, awan di kaya a mangaamata
ha rupa na, gipu ha disyag na
Dios heya. Niyaen, nu kona hay
i kapigsa na kinainamakan na
Dios idi pagiyatad na ha linteg,
maski nu pangpakatandi ito a ma-
parusaan kitam mina ha katay,
8 anya dod ha pagiyatad na ha
Espiritu na a mismo? Ta mas
inaamakan man i pagiyatad na
ha ide! 9 Oni! Ket nu mepaenta
na i kinainamakan na Dios ha
iday a panghukom ha totolay,
siyempre, mas mainamakan unay
i pagiyatad na ha pangpalenti-
gan na ha totolay. 10 Ket maski
nu nadeydeyaw i Linteg heya
idi, ngem niyaen, kona ha awan
manon. Ta atoy dan i kasulet na
a mas madeydeyaw unay. 11 Ket
nu atoy i kinainamakan ha Lin-
teg heya idi, maski nu awan a
magnanayon iday a linteg, siyem-
pre, atoy paman i dakdakkal a
kinainamakan ha kasulet na a
magnanayon.
12 Isu, gipu ta kona ihe i nam-
nama mi, matured kami a mangi-
pakatandi ha ngamin, ket awan
ha ipamen mi. 13 Awan kami a
kona ha ni Moyses a nagtaklab
ha rupa na. Ginimet na ito penu
awan maenta na Judyo a hidi
idi linumpas i disyag na kinaina-
makan na Dios ha rupa na. 14 Ha
dagenday a Judjudyo, ket kona
ha nataklab bila i nakanakam
di, ta awan di nakatandiyan idi.
Maski hanggan niyaen, awan di
makatandiyan i Libro na Dios
megipu ha palungo a kari na.
Ta awan maadya iday a taklab
ha nakam na totolay, nu awan
a ni Cristu a mismo i mang-
paadya. 15 Oni, maski hanggan
ha yenan, atoy pala i kona ha
taklab ha nakam di, ha pinag-
basa di ha Linteg ni Moyses.
16 Ngem ha kada sumaguppang
ha Happo tam, maadya i kallbang
na. 17 Niyaen, ha ide a “Happo” a
pagkagiyan ko, hikuna i Espiritu
na Dios. Ket ha maski nu hadya
i henan na Espiritu na Dios, si-
wawaya i totolay heya, a awan
hidi mahukoman gipu ha maski

nu anya a linteg. 18 Ket niyaen,
ha nikitam ngamin, katandi tam
i Happo tam a malaing, gipu
ta naadya dan i kona ha tak-
lab ha nakam tam. Ket gipu ta
madinnang dan i kinainamakan
na Happo tam, pabiguwan na
kitam paman hanggan magbalin
kitam a kona ha baggi na a mismo.
Ta kona he i pinaggimigimet na
Happo tam a Espiritu na Dios.

4

Mepaenta I Kinapigsa na Dios Gipu Ha Tarabahador Na a Hidi

1 Isu, gipu ta intalak na Dios ide
a tarabaho mi gipu ha kagbi na,
awan kami maupay ha tarabaho
mi aye, 2 nu awan a tinallekodan
mi dan i ngamin a napamen ken
makasaniki. Awan kami man-
gallilaw, ket awan kami magitoldu
ha limlimid. Awan mi pasulitan
i kayat na kagiyan ha Kagi na
Dios. Katandi na Dios a magitoldu
kami ha kinatahod. Maski ha
totolay, katandi di bila a tahod i
pagitoldu mi. 3 Ngem ha kappal,
madisalad kan i pagitoldu mi, ket
kona ha nataklaban. Ngem atoy la
i taklab ha nakam na umaangay
a hidi ha parusa a magnanayon.
4 Ha totolay a kona hay, awan
hidi manahod gipu ha ni Satanas a
happo di. Ket kona ha pinabulsak
na hidi, penu awan di maenta i
kinainamakan ni Jesu-Cristu, ket
penu awan di makatandiyan i
mappiya a baheta ni Cristu a
mangipakatandi ha Dios gipu ha
baggi na a mismo.

5 Niyaen, bakkan a baggi mi i
ikaskasaba mi, nu awan ni Jesu-
Cristu, a hikuna man i Happo
na ngamin, kon mi. Ket hikami
i kona ha tagabu moy, gipu ha
ginimet ni Jesus. 6 Ta kona idi
pinarsuwa na Dios i lutak, ket
kinagi na, “Singget, dumisyag ka
dan ha diham.” Ket niyaen, kona
bila hito ha nikitam, ta kona ha
dinisyagan na i nadiham a nakam
tam, penu makatandiyan tam i
kinainamakan na Dios gipu ha
biyag ni Cristu.

7 Maski nu hanggan niyaen
ket kona ha nadamili a banga i
baggi mi, ket kona ha intalak na
Dios i kanginaan a pagitoldu ha
malupoy a baggi mi aye. Ngem
ginimet na ito, penu mepaenta na
a hikuna a mismo i makinkukuwa
ha kaddat a atoy ha nikami, ket
bakkan la a hikami. 8 Ta maski
nu kanayon a marigrigatan kami,
awan kami naabak. Nu kappal,
awan mi makatandiyan nu anya
mina i gimetan mi. Ngem awan
kami maupay. 9 Nu kappal, mal-
okowan kami. Ngem awan na
kami pabiyanan na Dios. Nu
kappal, masaketan kami hanggan
dandani kami a matay. Ngem
gipu ha kagbi na Dios, magbiyag
kami pala. 10 Kankanayon a me-
pusta i biyag mi a kona ha nepusta
ni Jesus idi. Ket gipu ha atattaman
mi a kona he, mepaenta a mag-
biyag paman ni Jesus ha baggi mi
aye. 11 Oni! Hanggan a magbiyag
kami, kanayon a mepusta i biyag
mi gipu ha tarabaho mi ha ni
Jesus. Ngem maski, ta gipu ta
kona hito, mepaenta i biyag ni
Jesus gipu ha malupoy a baggi mi
aye, a dandani a matay. 12 Isu,
kanayon a mepusta kami gipu ha
pagitoldu mi, ngem i keangayan
na para ha nikam i biyag na Dios
a magnanayon.

13 Manahod kami ha Dios a kona
bila ha nangisurat ha, “Tinahod
ko dan i Dios. Isu i gipu na a
magkagi ak ha kona he.” Ket kona
bila hito ha nikami. Tinahod mi
dan i Dios. Ket isu i gipu na a
magkagi kami megipu ha nikuna.
14 Ta katandi mi dan a pinabiyag
na manon ni Apo Jesus. Ket isu a
pagbiyagan na kami bila a magipu
ha katay, gipu ha pagisesa mi ha

ni Jesus. Ket pakuyugan na kitam
ngamin ha nikuna, ha henan na
Dios.

Namnamaan Tam Mina I Tahod a Gungguna, Maski Nu Awan Tam Maenta

15 Niyaen, makatandiyan moy
mina a magattam kami ha ngamin
a rigrigat penu mahusay kam.
Gipu ta, nu kumakpal i maka-
padas ha kagbi na Dios, kumakpal
bila i pinagyaman di ha Dios,
ken dumakkal bila i pinagdeyaw
di ha nikuna. 16 Isu i gipu
na a awan kami maupay ha
ngamin a attaman mi. Maski nu
kumapoy a kumapoy i baggi mi,
ngem pumigsa a pumigsa paman
i nakam mi aye. 17 Ta awan
ha balle ha dagende a rigrigat
a sigida a lumipas, nu awan a
keangayan di i dakkal a gungguna
a magnanayon. Ket nu ikalan
mi idagenday a rigrigat ken ide
a gungguna, awan la ha balle ha
rigrigat heya. 18 Isu, awan la a
gungguna ha lutak i nanakaman
mi, ta malipas i ngamin a maenta
tam ha lutak. Ngem imbes na,
namnamaan mi i tahod a gung-
guna a awan maenta na tolay, ta
awan iday malipas.

5

Matured I Nakam Tam Gipu Ha Namnama Tam Ha Ni Jesus

1 Maattaman mi i rigrigat
niyaen, gipu ta katandi mi a nu
matay i baggi tam, atdinan na
kitam na Dios ha baggi tam a
bigu ha henan na a awan matay.
2 Ket ha henan tam niyaen, masor
kitam a tahod a tahod a masulitan
mina i baggi tam aye ha bigu a
baggi a nadiosan, 3 penu awan
kitam mepaenta a makurangan,
a kona ha nagtallobag, nu awan
a kona ha matennonan kitam ha
inaamakan a baggi. 4 Hanggan
maghen kitam ha baggi a malupoy
ken malompas, magdigidiging
kitam gipu ha rigrigat tam. Ngem
bakkan a masor kitam a matay
penu maadya mina i baggi tam,
nu awan penu masulitan ide a
baggi ha mas mappiya a baggi.
Ket mesulet mina i makapoy a
baggi tam aye ha baggi a kebbiyag
ha biyag na Dios a magnanayon.
5 Dios a mismo i nagpaggayak ha
nikitam ha kona he a mesulet. Ket
inyatad na ha nikitam i Espiritu
na a mangpatalged a maalap tam
nokkan i inkari na. 6 Isu i gipu na
a matured i nakam tam. Katandi
tam a hanggan nu matay i baggi
tam aye, ket kona ha madiyo
kitam ha paghenan na Happo
tam. 7 Ta masapul a tumulos a
manahod kitam ha nikuna maski
nu awan tam hikuna maenta.

8 Matured dod i nakam mi,
ket kaykayat mi a matay, penu
mewarak mi i baggi mi aye ha lu-
tak, ket penu umangay kami mina
ha henan na Happo tam ha langit.
9 Isu, maski nu matay kami, onu
magbiyag pala, i nanakaman mi
nu panyan mi a gimetan i pagay-
atan na Happo tam.

10 Ta masapul a sumaguppang
kitam ngamin ha ni Cristu a
pakahukoman tam, penu ibilas na
ha kada esa ayun ha ginimet tam
ha lutak aye. Ha naggimet a
hidi ha mappiya, ibilas na ha nidi
i mappiya a gungguna di. Ket
ha naggimet a hidi ha madukas,
bilasan na hidi ha madukas.

Gipu Ha Ayat ni Cristu, Katandi Tam I Gimetan Tam

11 Isu, gipu ta katandiyan mi
a magdeyaw ken magtongpal ha
bobon na Happo tam, tumulos
kami a magpatahod ha totolay,
a umuseg mina hidi ha nikuna.
Katandi na Dios i nakam mi. Ket
mappiya nu makatandiyan moy
bila i nakam mi aye. 12 Awan
mi manon padeyawan i baggi mi
ha nikam, nu awan a magkagi ak
ha kona he penu makatandiyan

moy i pakedeyawan mi. Ta
makatandiyan moy mina nu anya
i tabbeg moy ha mapangas a hidi
a mangibilang la ha kinatangkay
na tolay, ngem awan di nakaman
i mappiya a ugali. 13 Ha nakam na
kappal, kona ha maoyung kami.
Ngem pabiyan ko la iday, basta
maoyung kan kami gipu ha pina-
gusoseg mi ha Dios. Ket nu kon na
kappal a hikam a sadili a kusto,
hikam siyempre katandiyan moy
a iday ginimet mi para hanikan.
14 Ta gipu ha ayat ni Cristu ha
totolay, makatandiyan mi nu anya
mina i gimetan mi. Katandi
mi dan a natay hikuna para ha
ngamin a manmanahod. Isu a
kona ha natay hidi ngamin a
medilan ha nikuna. 15 Ket natay
hikuna para ha ngamin, penu ha
ngamin a kebbiyag, awan mina
hidi magnakanakam ha baggi di a
mismo, nu awan di mina nanaka-
man ni Cristu a natay ken minag-
biyag manon para ha nidi.

16 Isu niyaen, bakkan manon
i pagnaka-nakam mi ha totolay.
Awan mi manon nanakaman i
kinatangkay di onu kinadibbi di.
Ta kona idi palungo, ket awan
mi dineyaw ni Cristu, ta nadibbi
hikuna idi. Ngem niyaen, sabali
manon i nakam mi. 17-18 Isu,
ha maski nu heya a pinagisesa
na Dios ha ni Cristu, nabiguwan
dan hikuna. Nobos dan i alegid
a kinatolay na, ket atoy dan i
bigu a biyag a kasulet na. Kona
hay i nakam mi niyaen, Awan
ha naggimet ha ide a ngamin a
bagbagay nu awan i Dios, ket
nikuna i nangpasoli ha nikitam ha
nikuna gipu ha ginimet ni Jesu-
Cristu. Ket niyaen, inyatad na
ha nikitam ide a tarabaho tam
a mangipakatandi ha pinagpasoli
na aye ha totolay ha baggi na a
mismo. 19 I kayat ko kagiyan, a
inadya na Dios i pakasalenan na
baggi na ken totolay, a inadya na
i liwaliwat di gipu ha ni Cristu.
Ket niyaen, intalak na ha nikitam
ide a pagitoldu na, a makasoli
dan i totolay ha baggi na gipu ha
ginimet ni Cristu.

20 Isu, pinaangay na kami a
magitoldu megipu ha ni Jesu-
Cristu. Ket usaran na kami a
magpatahod ha nikam. Isu a
ipeta mi ha nikam gipu ha ni
Cristu, “Sumoli kamon ha Dios,”
kon mi. 21 Ni Cristu, awan hikuna
ha liwat. Ngem pinaalis na Dios
ha nikuna i ngamin a liwat tam,
penu mepaalis na bila i kinalin-
teg na Dios ha nikitam gipu ha
pinakipagisesa tam ha ni Cristu.

6

1 Isu, ha pinakipagtarabaho mi
ha Dios, iyunay-unay mi ha nikam
a awan moy pabiyanan i kagbi
na ken daggap na ha nikam.
2 Ta kinagi na, “Inbital ko dan
i tiyempo a pangisalakan ko ha
nikam, ket tiyempo na pagteman
ko ha nikam, a daggapan takam,”
kon na Dios. Niyaen, temanan
moy bi, ta niyaen dan i nebital a
tiyempo a pangisalakan na Dios
ha totolay.

3 Ha nikami, madiyan mi nu
limadan na totolay ide a tarabaho
mi. Isu a awan mi gimetan i
maski nu anya a mangsalen ha
manahod mina a hidi ha ni Jesu-
Cristu, 4 nu awan a mepaenta
a tahod kami a tarabahador na
Dios gipu ha sagabaan a riri-
gat ken riribok ken mapeggad
a mapaspasamak. 5 Nu kappal,
atoy i mangsabbad ha nikami, ket
ipabalud di kami. Nu kappal,
pagriribukan di i sabasabali a
hidi hanggan palakadan di kami.
Nu kappal, masapul mi a man-
agdag ha madaggi a tarabaho, onu
makalappan kami, onu mesungot
kami. 6 Ket mepaenta pala a
tahod kami a tagabu na Dios gipu
ha mappiya a ugali mi, gipu ha

pinagkatandi mi ha Dios, gipu
ha anus mi ken kagbi mi, ken
gipu ta atoy ha nikami i Espir-
itu na Dios, ken tahod i pina-
gayat mi ha kakalan mi a to-
lay. 7 Mepaenta bila a tahod
kami a tagabu na Dios gipu ha
pinagikasaba mi ha kinatahod,
ken gipu ha pinnakabalin mi a
nagipu ha Dios. Ket gipu ta in-
bilang na kami a malinteg, man-
nakabalin kami a mangabak ha
kaskasenti mi ken magdapon ha
nakam mi ha ngamin a magsenti
ha nikami. 8 Nu kappal, atoy i
magdeyaw ha nikami. Nu kappal,
atoy i magpasaniki ha nikami.
Nu kappal, mappiya i pagkagi di
megipu ha nikami ken nu kappal
mapigsa i paglimad di. Maski
nu ipeta di a magsileng kami,
tumulos kami pala a mangipeta
ha kinatahod. 9 Maski nu konan
di a awan kami ha balle ngem
makpal a tolay a makatandi ha
ni kami ket siyempre a katandi
na kami bila na Dios. Ha nakam
na kappal, dandani kami a matay,
ngem awan, ta magbiyag kami
pala. Ket kona ha parusaan na
kami na Dios, ngem kinorekta na
kami kas i nananak na, awan na
kami pinatay nu awan a napa-
pigsa. 10 Ket maski nu kona ha
maladinget kami, kanayon kami a
magragsak. Ket kona bila a napo-
bre kami, ngem pabaknangan mi
i makpal a tolay gipu ha metoldu
mi megipu ha Dios. Ket maski nu
ipeta di a awan kami ha kukuwa,
ngem ha nakam mi, ket kona a
hikami numan i makinkukuwa ha
ngamin a kasorhan mi.

11 Kakabsat a taga Korinto, di-
retso i kakkagi mi ha nikam, a
awan ha ipamen mi. Dakkal i
ayat mi ha nikam, ket ipeta mi i
ngamin a nakam mi. 12 Bakkan
a hikami i nangikemot ha ayat
ha nikam, nu awan a hikam man
i nangikemot ha ayat moy ha
nikami. 13 Ibilang takam a kona
ha tahod a annak ko. Isu a
magdiretso ak ha kagi ko aye, a
ayayatan moy bas kami.

I Baggi Tam Aye I Paghenan Na Dios

14 Awan kam makiuyog ha to-
tolay a awan manahod a kas
kaayam moy a hidi. Ta madi nu
maguseg i malinteg ken makillu.
Ket madi bila nu maguseg i disyag
ken diham. 15 Awan a umuseg ni
Cristu ha ni Satanas. Ket awan
dod a magkalan i esa a manahod
ken i sabali a awan a manahod.
16 Ket maneg nu umuseg kitam
ha didiosen a hidi. Ta maneg
a measak ha Templo na Dios i
didiosen. Niyaen, hikitam man i
Templo na Dios. Ket i baggi tam
a mismo i paghenan na Dios a
sibibiyag. Ket kona ha kinagi na
Dios,

a "Iyasak ko i biyag ko ha nidi,
a tumulosak a maghen ha
nidi. Hikan i panahodan di,
ket magbalin hidi a totolay
ko."

17 Isu i gipu na a kinagi na Dios,

"Tallekodan moy dan i ngamin a
madukas, ket sumina kam
ha ngamin a magkadukas.
Awan kam umuseg ha ki-
nadukas di, ket giwatan
takam a kona ha annak ko.

18 Magbalinak a kona ha hama
moy, ket magbalin kam bila
a annak ko," kon na Apo
Dios a mannakabalin.

7

1 Niyaen, kakabsat, gipu ta
inkari na Dios ha nikitam i kona
he, adiyowan tamon i maski nu
anya a magpadukas ha baggi tam,
onu nakam tam. Ket ibukod
tam mina i ngamin a pinagbiyag
tam a pagserbe tam ha nikuna,
gipu ha tahod a pagdeydeyaw ha
nikuna. 2 Anusan moy kami bi ha
pagkagi mi aye. Awan kami ha
liwat ha maski nu heya ha nikam.

Awan kami nangloko ha maski nu
heya. Ket awan kami nangdaya
ha maski nu heya. 3 Awan takam
paliwatan ha kona he a kakkagi,
ta kona ha kinagi ko nakoya, a
ayayatan takam a tahod. Ket
maski nu anya a magimet ha
nikami, ket maski nu matay kami,
awan maadya i pinagayat mi ha
nikam. 4 Hikam man i talakan ko.
Ket deyawan takam ha sabasabali
a hidi. Maski nu marigatan kami a
tahod, maliwliwa manon i nakam
ko megipu ha nikam. Ket dakkal i
ragsak ko ha nikam.

Maragsak di Pablo ha Inbaheta ni Tito

5 Maski idi dinumemat kami ha
Masedonia, awan kami ha kaem-
mang nu awan a kanayon la a
rigrigat. Ta atoy i makpal a
nagsenti ha nikami, ket kanayon
a nagburibur kami megipu ha
nikam. 6 Ngem liwliwat na Dios
i nakam ha tolay a maladinget
a hidi. Ket liniwliwa na kami
bila gipu ha pagdemat ni Tito.
7 Ket awan la i pagdemat na a
nakaliwliwa nu awan bila i ba-
heta na megipu ha pinagdaggap
moy ha nikuna. Ket inbaheta na
bila a mematon kam ha nikan, ket
nagbabawi kam kan ha denday a
liwaliwat moy. Ket inbaheta na
bila a kasorhan moy a umusoseg
ha insurat ko ha nikam. Isu, a
nagragsakak unay.

8 Ta idi nangisuratak ha iday
a surat, ket kona ha nagbabawi
i nakam ko ha insurat ko heya.
Ta minadiyan ko a magpasaket
ha nakam moy. Ngem niyaen,
awanak magduwaduwa a map-
piya i insurat ko, maski nu tahod
a pinasaket ko i nakam moy
gipu ha iday a surat. Ta awan
maalay ket linumipas iday a saket
na nakam moy. 9 Ket niyaen,
maragsakak. Awanak maragsak
gipu ha pinagsaket na nakam
moy, nu awan a gipu ta nagsaket
kam hanggan nagbabawi kam ha
liwaliwat moy heya. Ket kona ha
mappiya i pinagsaket moy heya,
gipu ta nagbabawi kam a kona
ha kayat na Dios. Ket awan
ha mas madukas i keangayan
na, a awan kam naparsuwa gipu
ha nikami. 10 Ta kona hito i
kayat na Dios ha pagbabawi moy.
Maski nu mapasaketan i nakam
moy, ngem basta i keangayan
na i pakesalakanan moy, a mag-
babawi kam a tahod. Ket basta
nu kona hito, awan ha reklamo.
Ngem nu atoy a mapasaketan i
nakam na, ket awan hikuna mag-
babawi ha liwaliwat na, awan la
ha serbe na iday, nu awan i kean-
gayan na i katay. 11 Ngem bakkan
ha nikam, ta katandi moy i map-
piya a nagimet ha nikam gipu ha
pinagbabawi moy, a nagipu ha
saket na nakam moy idi. Katandi
moy a magagit kam niyaen a mag-
gimet ha mappiya. Masaniki kam
dan. Ket niyaen, kayat moy a
paadiyowan i ngamin a madukas.
Husto dan niyaen i pinaghukom
moy ha nikuna a nagliwat. Ket
mappiya i kinakanteng moy ha
Dios a mamarusa ha liwat. Map-
piya bila, ta mematon kam ha
nikan. Ket mappiya, ta mepaenta
moy a awan ha pakapaliwatan
moy. Niyaen, madinnang dan a
awan kam ha liwat ha ide.

12 Kakabsat, bakkan a insurat
ko a kona he gipu la ha nikuna
a nagliwat, ket bakkan la a gipu
ha nikuna a liniwatan na, nu
awan a para ha nikam ngamin.
Nagsuratak ha kona hay penu pal-
itawan ko ha nikam i tahod a
pinagayat moy ha nikami. 13 Ket
gipu ha ayat moy heya, naliwli-
waan kami.

Ket dakdakkal paman i liwliwa
mi, a nagragsak kami gipu ha
ragsak ni Tito, gipu ta mappiya
i pinagrespitar moy ha nikuna.
14 Dineyaw takam ha ni Tito idi.
Ket niyaen, mappiya, ta awanak

napasanikiyan. Gipu ta nepaenta
dan a tahod i ngamin a inpeta
ko ha nikuna, ket kona bila ha
ngamin a inpeta mi ha nikam
a tahod. 15 Ket nagdakkalan
dan i ayat na ha nikam, a mag-
nakanakam pala hikuna ha pinag-
tulok moy ha pagitoldu na, a
nagteman kam ha nikuna, ket
nanteng kam kan a magpabiyan
ha balakad na. 16 Ket ma-
gragsakak bila gipu ta naananay
dan i pinagtalak ko ha nikam.

8

Sibubuslon I Manmanahod a Hidi

1 Niyaen, kakabsat, ibaheta ko i
ginimet na Dios ha kakalan tam
a manmanahod ha kapkapilya ha
ihe ha Masedonia. Ta gipu ha
kagbi na ha nidi, pinagbalin na
hidi a mahagkagbi ha kakalan di
a manmanahod. 2 Ket maski nu
makpal i rigrigat di, ken napobre
hidi a tahod, nabuslon i pinagiy-
atad di ha kakalan di a manmana-
hod a nakurangan. Nakangbuslon
hidi a kona hito gipu ta dakkal a
ragsak di ha Happo tam. 3 Tahod
ide a ipeta ko, a nangiyatad hidi
ha kaya di. Sa hidi, nangiyatad
ha mas makpal paman, gipu ha
bukod di a kagbi. 4 Ket pinilit
di kami a gumiwat ha korinat di,
penu menayon bila i daggap di ha
ngamin a sabali a nangdaggap ha
totolay na Dios a narigrigatan ha
Judeya. Permi a kayat di ito. 5 Ket
awan la ito nu awan a sobsobra ha
ninamnama mi. Ta ha palungo,
inkari di i baggi di ha Happo
tam ken ha nikami, a kona ha
pagayatan na Dios.

6 Niyaen, gipu ta kona hito i
ginimet di ha Masedonia, ket gipu
ta nanakam mi a kona bila hito i
inrugi moy idi palungo, nagaged
kami ha ni Tito a sumoli ha nikam,
penu aguman na kam a mag-
tongpal ha pinagiyatad moy ha
kabsat tam a hidi a nakurangan.
Ta kona hito i pinagrugi ni Tito
ha nikam idi. 7 Niyaen, gipu ta
nakalaing dan i ngamin a gimetan
moy, a nalaing kam ha pana-
hod ken ha pagitoldu moy ken
malaing kam ha pagkatandi moy
ken ha ngamin a pagserbe moy
ha Dios, ket gipu ta dinumakkal
dan i pinagayat moy ha nikami,
magaged kami paman ha nikam,
a ipaenta moy bi i kinalaing moy
ha ide a tarabaho, ket sibubuslon
kam mina ha pagiyatad moy ha
makagbi a hidi.

8 Awan kam mina mapilitan
gipu ha kinagi ko aye. Isurat ko
la ide penu makatandiyan moy
i pinagkagbi na sabali a hidi ha
kakalan di a manmanahod. Ket
nu umuseg kam ha gimetan di,
mepaenta moy bila a tahod i pina-
gayat moy. 9 Ta katandi moy
dan i pinagkagbi na Happo tam
a Jesu-Cristu. Maski nu hikuna
i kabaknangan, pinagbalin na i
baggi na a napobre, idi nagbalin
hikuna a tolay, penu bumaknang
kitam ha langit gipu ha ginimet na
aye.

10 Niyaen, ide i balakad ko ha
nikam megipu ha pagiyatad moy
ha korinat. Mappiya nu ubosan
moy i inrugi moy idi esa a tawen.
Hikam man i palungo a nagnakam
a madaggapan mina i napobre a
hidi ha Judeya. Ket hikam bila
i palungo a nangiyatad ha kori-
nat. 11 Isu niyaen, tumulos kam
mina, penu mepaenta a magagit
kam a magtongpal a kona bila ha
kinagagit moy a mangrugi. Ket
iyatad moy mina i kaya moy. 12 Ta
nu kayat moy a mangiyatad, gi-
watan na Dios i maski nu anya
a kaya moy a iyatad. Awan ha
balle ha nikuna nu makpal onu
ballik, basta iyatad tam i kaya
tam a iyatad. Ket awan na kitam
pilitan ha awan tam kaya a iyatad.
13 Awanak magkagi a ubosan moy
mina i korinat moy ha pagdag-

gap moy ha sabali a hidi penu
maging mabaknang hidi. Awan!
14 Ngem gipu ta awan kam maku-
rangan ha niyaen a tiyempo, iy-
atad moy mina i pagdaggap moy
ha nidi, penu nokkan nu maku-
rangan kam, ket makadaggap bila
hidi ha nikam. Ket gipu ha kona
hito, magdinaggap i totolay na
Dios. 15 Ket kona ha nesurat ha
Libro na Dios,

"I nakaalap a hidi ha makpal,
awan hidi ha sobra. Ket ha
agagum di a nakaalap ha
ballik, awan hidi nakuran-
gan," ta nagdinaggap hidi.

16 Niyaen, magyamanak ha Dios
gipu ta pinagagit na ni Tito a
magdaggap ha nikam a kona bila
a pinagagit na kami. 17 Ket awan
la a nagoni ni Tito ha inbalakad
mi ha nikuna, nu awan a ninakam
na dan a magsoli ha nikam gipu
ha mismo a kayat na. 18 Ket
pakuyugan mi bila ha nikuna i
esa a kabsat tam a katandi na
manmanahod a hidi ha ngamin
a kapilya gipu ha pinnakabalin
na a mangasaba ha pagitoldu na
Dios. 19 Ket awan la a madeyaw
hikuna, nu awan bila a pinili
na hikuna na manahod a hidi a
kumuyog ha nikami a mangitugan
ha pagiyatad moy ha Judeya. Ket
gipu ha ide a gimetan tam, atoy i
makpal a magdeydeyaw ha Dios,
ket mepaenta a magagit kitam a
manmanahod a magdinaggap.

20 I panggep mi a magingat kami
ha ide a korinat a itugan mi
ha Judeya, penu awan mina ha
mangipaliwat ha nikami. 21 Ket
ipanggep mi paman a awan la
a Dios i makatandi a malinteg i
gimetan tam nu awan bila i sabali
a hidi.

22 Ket ipakuyog mi bila ha di
Tito i esa pala a kabsat tam.
Makpal dan a beses a pinadas mi
hikuna, ket kanayon hikuna a ma-
gagit a dumaggap. Nangruna ha
niyaen, ta talaga a nanahod dan
hikuna a kayat moy a dumaggap.

23 Ket ha ni Tito, hikuna i
katarabaho ko, a magagum ha
nikan a magserbe ha nikam. Ket
ha duwa a agagum na, mappiya
bila i ugali di. Ket gipu ha
nidi, atoy i makpal a magdeyaw
ha ni Cristu. Isu i gipu na a
pinili na hidi na kamkameng na
kapilya a hidi ihe. 24 Isu, niyaen,
respitaran moy bi hidi ha map-
piya, penu makatandiyan di ken
katandiyan na ngamin a man-
manahod a tahod i pinagayayat
moy ha kabsat tam. Ta kona
hito i inpeta ko dan ha nidi ken
pakedeyawan moy mina.

9

1 Awan a masapul a magsuratak
megipu ha korinat a pagiyatad
moy ha totolay na Dios. 2 Ta
katandi ko dan a kayat moy
bila a magdaggap ha nidi. Ket
kona hito a dineyaw takam ha
taga Masedonia a hidi. Kinagi
ko, "Ha kabsat tam ha bayan a
Griego, nakatawen dan a kayat di
a magdaggap ha kona hito," kon
ko. Ket gipu ha kinagagit moy
aye, pinumigsa dan i kakpalan ha
nidi a dumaggap bila. 3 Ngem
paangayan ko ha nikam idende
a tallu a kabsat tam, penu pag-
gayakan di kam ha pagiyatad moy
heya. Isu, maggayak kamon, a
ipaenta moy a tahod i pagdeyaw
mi ha nikam, ta nakatawen dan i
pinaggayak moy, kon ko. 4 Ngem
anya nu ikuyog ko i kappal a taga
Masedonia, ket maenta di a awan
kam nakagayak ha pagiyatad moy
heya? Ay, masanikiyan kami. Ket
mangruna ha nikam i masaniki
unay, gipu ha ngamin a inpeta mi
megipu ha nikam, a mapagtalkan
kam, kon mi. 5 Isu a ninakam
ko a magpalungo mina idende a
kabsat tam, ket pagayakan di kam
ha pagiyatad moy aye, a inkari

moy. Ket isu a nu dumemat kami,
nakagayak dan ito, a mepaenta ito
a makagbi kam a tahod, a awan
kam napilitan.

6 Nanakaman moy mina ide a
pagahegan tam: “Ha maski nu
heya a magmula ha ballik, ballik
bila i aniyan na. Ha maski nu
heya a magmula ha makpal, mak-
pal bila i aniyan na.” 7 Niyaen,
iyatad na mina na kada esa i
ninakam na a iyatad. Awan mina
hikuna makemot, ket awan mina
hikuna mapilitan. Ta ayayatan na
Dios i mangiyatad a sibubuslon.
8 Ket kaya na Dios a mangatad ha
nikam ha sobra pala ha masapul
moy, penu awan kam ha kurang,
penu kanayon kam a mabalin a
mangatad ha makasapul a hidi.
9 Ket kona ha nesurat ha Libro na
Dios,

“Ha tolay a makidios, kanayon
hikuna a mangatad ha
napobre a hidi. Awan ha
kahad na ha malinteg a
gimetan na.”

10 Ta Dios numan i mangatad
ha bin-i ha magmula a hidi, ket
hikuna bila i mangatad ha kanan
tam. Ket nu makasapul kam,
atdinan na kam ha sobra pala ha
masapul moy, penu meyatad moy
paman i mas makpal ha kakalan
moy a tolay. 11 Kanayon a pakak-
palan na Dios i kasapulan moy,
penu mabalin kam a mangatad ha
makpal. Ket nu kona hito, makpal
bila i magyaman ha Dios gipu ha
pagiyatad moy heya, a itugan mi
ha nidi. 12 Ta atoy i keangayan
na pagserbe moy aye, ket awan la
a maaguman i totolay na Dios a
napobre, nu awan bila a kumak-
pal i magyaman ha Dios, gipu ha
pagiyatad moy. 13 Nu maenta na
totolay i ugali moy, a dumaggap
kam ha napobre a hidi, deyawan
di i Dios gipu ha pinagdaggap moy
aye. Ket ide i panahodan di a
umusoseg kam a tahod ha Map-
piya a Baheta ni Cristu a ibaheta
moy, gipu ha pinagdaggap moy ha
nidi ken ha ngamin a sabali. 14 Ket
isu a dumakkal paman i pinagayat
di ha nikam, ket ikararagan di
kam, gipu ha dakkal a kagbi na
Dios ha nidi, a nagipu ha nikam.
15 Magyaman kitam ngamin ha
Dios, gipu ha dakkal a kagbi na
ha nikitam. Awan a mabalin a
mepeta i kinadakkal na kagbi na
aye!

10

1 Hikan ni Pablo. Hikan a
mismo i mangibalakad ha nikam.
Ket ha ipeta ko aye, ahegan ko i
kinaanus ni Cristu. Niyaen, atoy
i kappal ha nikam, ket kagin di
a makantengak a magtabbeg ha
nikam nu dumematak. Kagi di
kan a maturedak la ha surat,
ngem nu sumaguppangak ha
nikam nokkan, masanikiyak la,
kon di kan. 2 Ngem iyunay-unay
ko ha nikam a awanak moy pilitan
a mangitured ha kakkagi ko, ha
pagdemat ko ha nikam. Ta kaya
ko a magkagi ha diretso ha maski
nu heya a maglimad ha nikami,
a madukas kan i ugali mi, ket
kona nu awan kami manahod ha
Dios. 3 Tahod a malupoy kami,
a kona bila ha ngamin a kakalan
mi a tolay. Ngem ha pinaglaban
mi ha madukas, awan mi ahegan
i ugali na totolay ha lutak aye.
4 Ta bakkan a armas na sabali
a hidi i usaran mi, nu awan i
pinnakabalin na Dios i pangabak
mi ha maski nu anya a magsalen
ha mayat a manahod ha ni Cristu.
5 Gipu ha pinnakabalin na Dios
aye, maabakan mi i ngamin a
tabitabbeg a pangsenti di ha
Dios ken ngamin a mapangas ha
pinagnakam di, penu tumulok
hidi ha ni Cristu, a umusoseg
hidi ha nikuna. 6 Ket nokkan, nu
maenta mi a tahod i pinagtulok
moy ha ni Cristu, tumulos

kami ha pangparusa ha ngamin
a kamkameng na kapilya a
magmadi a tumulok.

7 Ide i problema ha nikam: a
nanakaman moy la i itsura na
totolay. Ngem imbes na, nanaka-
man moy mina i madisalad a kina-
tolay na. Atoy numan i kappal ha
nikam a mapangas, ket hidi kan i
kukuwa ni Cristu. Ngem nu tahod
a kukuwa hidi ni Cristu, melasin
di mina a hikami bila i kukuwa
na. 8 Kagin moy wade a sobra
dan i pinagpasindayag ko ha turay
mi ha nikam. Inyatad na Dios ide
a turay, ket bakkan a pangdadail
ha panahod moy nu awan a pang-
papigsa ha nikam. Isu a awanak
masaniki ha pinaggimet ko gipu
ha turay mi aye. 9 Katandiyan
moy mina a madiyan ko a mang-
pakanteng ha nikam gipu ha
isurat ko. 10 Magkagi kan i kap-
pal, ket nalaktat kan hidi gipu ta
napigsa i kakkagi ko ha sursurat,
ket kona ha napigsa i turay ko
a magpawasto ha liwat. Ngem
awan kan ha balle ha kakkagi ko,
gipu ta nalupoy kan i baggi ko
ken nalupoy bila i pagbalikas ko,
kon na kan na maglimad a hidi.
11 Ngem makatandiyan di mina
a awan ha kasabaliyan na isurat
mi ha dende a sursurat ken ha
gimetan mi nokkan ha pagdemat
mi ha nikam.

12 Atoy i kappal ha nikam a
magpatangkay ha baggi di, ngem
madiyan mi a ikalan i baggi mi
ha nidi. Ta pulos, awan hidi
ha pagkatandi, nu kona hay i
gimetan di. Hidi man a mismo i
magkagi nu anya mina i gimetan
di, ket pabiyanan di la i kagi na
Dios. Mappiya kan i baggi di,
basta umusoseg hidi ha bukod di
a linteg. Ngem madi iday. 13 Ha
nikami, awan ha pakadeyawan
mi nu awan la i tarabaho a
inyatad na Dios ha nikami, a
tolduwan mi kam mina. Awan
ha pakadeyawan mi ha tarabaho
na sabali a hidi. 14 Ket awan
takam agewan ha sakop na sa-
bali a hidi, ta makaabot hang-
gan ha nikam i turay mi a magi-
toldu. Hikami man i nagpalungo
a dumemat ha nikam a magitoldu
megipu ha Mappiya a Baheta ni
Cristu. 15 Awan ha pakadeyawan
mi ha tarabaho na sabali, nu
awan a hikam i pakadeyawan
mi, ta nanahod kam ha ni Cristu
idi pinagitoldu mi. Ket niyaen,
namnamaan mi a pumigsa kam
ha panahod moy, penu atoy i mas
makpal a gundaway mi a magi-
toldu ha lugar moy. 16 Ta kayat
mi a tumulos ha mas madiyo a
lugar a awan pala nabahetaan
ha Mappiya a Baheta ni Cristu.
Ket nu kona hito, awan a ma-
balin a mepeta a inagew mi i
toltolduwan na sabali a hidi. Ket
atoy dod i pakadeyawan mi a
nagipu ha Dios. 17 Kona ha
nesurat ha Libro na Dios, a “Awan
kam ha pakadeyawan nu awan
la i ginimet na Dios para nikam.”
18 Ta nu atoy i magdeyaw ha baggi
na gipu ha ginimet na a mismo,
awan la ha pakadeyawan na a
tahod. Ngem nu atoy i gimetan
na Dios gipu ha nikuna, atoy i
pakadeyawan na a tahod.

11

*Magsenti ni Pablo ha Agintata-
hod a Maestro a hidi*

1 Pasensiyaanak moy bi, ta
magkagiyak niyaen ha kakkagi na
maoyung. Oni! Attaman moy
bi idagende a madagel a kakkagi.
2 Mangimonak ha nikam a kona
nu Dios a mismo i mangimon
ha nikam. Ta kona a hikan i
nangisakad ha nikam ha ni Cristu.
Ket kona a hikam mina i esa a
madiket a awan pala nabikanan
ha maski nu heya a lallaki. Ket
kona a isaguppang takam mina
ha ni Cristu aye, a esesa la a

kabanga moy. 3 Ngem kantengan
ko a baka maallilaw kam gipu ha
masileng a pagitoldu na sabali a
hidi. Kantingan ko a baka sumina
kam ha pinagayat moy ken pina-
guseg moy ha ni Cristu. Ket kona
ha ginimet ni Satanas ha ni Eba
idi palungo, a inallilaw na hikuna
gipu ha malaing a silisileng na,
a ginundawayan na hanggan sin-
umina hikuna ha Dios. 4 Ta
nu atoy i sabali a dumemat ha
nikam, masigida kam a magte-
man, maski nu sabali i pagitoldu
di megipu ha ni Jesus. Maski
nu sabali i Jesus a pagkagiyan di
ken ni Jesus a inpakatandi mi ha
nikam. Masigida kam a tumulok
ha sabali a espiritu ken sabali
a pagitoldu, ngem sabali idento
ha Espiritu na Dios ken Mappiya
a Baheta na Dios a giniwat moy
idi. 5 Ngem apay? Maski nu mas
maturay kan idagenday a apostol
a dinumemat ha nikam, katandi
ko dan a sileng la iday. 6 Ta
maski nu awanak a malaing ha
pagbalikas ko, awanak ha kurang
ha pagkatandi ko ha Dios. Ket
ha ngamin a ginimigimet mi ha
ngamin a kasasaad, inpatahod mi
ito ha nikam.

7 Anya? Nagliwatak wade, a
awan takam pinagbayad, idi in-
toldu ko ha nikam i pagitoldu na
Dios? Ta imbes na, pinagkum-
baba ko i baggi ko, a nagtarabaho
ak ha kasapulan ko, penu maagu-
man takam. 8 Ket kona ha tin-
ulisan ko i sabali a manmana-
hod ha sabali a ili, idi giniwat
ko i korinat di, penu maserbiyan
takam. 9 Ket idi naghenak ha
lugar moy, ket nakasapulak, awan
takam nagagedan ha kasapulan
ko. Ta nangiyatad ha ngamin
a kasapulan ko i kakabsat tam
a naggipu ha Masedonia. Isu
a minadiyan ko idi ket madiyan
ko paman niyaen a pagagedan
takam.

10 Niyaen, ha maski nu hadya
a angayan ko ha probinsiya a
Asia, awan ha makapaggimak ha
kakkagi ko, a “Awanak masuwel-
dowan gipu ha pagitoldu ko,” kon
ko. Tahod ide a kona numan
ha kinatahod ni Cristu. 11 Anya?
Kayat na kagiyan na ide a awan
takam ayatan? Madi la agay!
Katandi na Dios a ayayatan takam
a tahod.

12 Ket itulos ko i ugali ko aye.
Awan ko giwatan i maski nu anya
a suweldo ha nikam, penu awan
mina ha mangikalan ha nikan ha
sabali a hidi a masileng. Ma-
pangas hidi, ket kayat di ipeta
a magkalan i tarabaho di ken
tarabaho mi aye. 13 Ngem ha
denday a lallallaki, awan hidi
tahod, nu awan a sinangapapostol
la hidi. Magsilisileng hidi, a kayat
di a pagbalinan i baggi di a apostol
a paangayan ni Cristu. 14 Oni
numan! Ta maski ha ni Satanas,
kaya na bila a pagbalinan i baggi
na a kona ha baggi na anghel
a magserbe ha Dios. 15 Isu a
kona bila hito i gimigimetan na
tagatagabu na aye ni Satanas, a
magpaenta bila hidi ha baggi di,
ket kona ha magserbe hidi ha Dios
gipu ha pagitoldu di. Ngem nu
kaddemat na oras, ket mabilasan
hidi ha madukas a ginimigimet di.

Itulos ni Pablo I Maoyung a Kakkagi Na

16 Ipenduwa ko i kinagi ko
nakoya. Pasensiyaanak moy bi, a
awanak moy kagiyan a maoyung.
Ngem maski, basta magteman
kam ha maoyung a kakkagi ko
aye. Ta ipasindayag ko bila i
baggi ko a kona bila ha pinag-
pasindayag di. 17 Ha dagende a
kakkagi ko, awan hidi maggipu ha
ni Apo Jesus, nu awan a magkagi
ak a kona ha maoyung, gipu ta
ipasindayag ko i baggi ko. 18 Ta
makpal dan i sabali a hidi a

magpasindayag ha baggi di gipu
ha bukod di a paggimet. Isu a
ahegan ko hidi ha pagpasindayag
ko aye. 19 Ta ha nikam, malaing
kam unay! Maski ananusan moy i
maoyung a hidi, a kayat moy bila
a magteman ha kakkagi di. 20 Ket
dadi pala agay! Atattaman moy
i ngamin a madukas a gimetan
di ha nikam. Ta tagabuwan di
kam, ket gundawayan di kam a
alapan di i korinat moy. Ket
pasanikiyan di kam, a danogan di
i rupa moy. Ngem attaman moy la
idento. 21 Agay! Pakasanikiyan ko
dod ide, a awan mi ginimet i kona
hay ha nikam, gipu ha saniki mi.

Agay! Ha maski nu anya i
pagpasindayag di ha baggi di, iday
bila i kayat ko a pagpasindayag.
(Entan moy, a magkagi ak manon
a kona ha maoyung.) 22 Ipeta di
a Judyo hidi. Ket hikan bila i
Judyo. Ipeta di a taga Israel hidi,
a kaputotan hidi ni Abraham. Ket
kona bila hito ha nikan. 23 Ipeta
di a tagabu hidi ni Cristu. Ket
ipeta ko a mas malaingak a tagabu
ni Cristu. (Magkagi ak ha ihe a
kona ha maoyung.) Mas makpal
i ginimet ko ha tarabaho ko ha
Dios. Mas makpal a beses a napa-
baludak ha pagbaludan. Awan a
mebilang i ngamin a pinagsabbad
na kasenti ko a hidi ha baggi
ko. Ket makpal a beses a dan-
dani ak a matay. 24 Lima a be-
ses a naparusaanak ha pagparusa
na Judyo a hidi, a binaotan di
i baggi ko ha tallu a pulo ket
siyam a beses. 25 Tallu a be-
ses a naparusaanak ha pagparusa
na Romano a hidi, a hinaplitan
diyak. Idi esa, nabisaganak. Tallu
a beses a inumlad i bapor a
nagsakayan ko. Idi esa, nabag-
bagak ha diget ha napamalakan
ken nakallapan. 26 Kanayon i
paglakad ko, ket kanayon a de-
likadu i kasasaad ko aye, gipu ha
karayan a hidi a kumaro, gipu
ha mahagtulisan a hidi, gipu ha
kababayan ko a Judyo a kayat
diyak salenan, ken maski gipu
ha bakkan a hidi a Judyo; ta
delikadu bila hidi. Inpusta ko dan
i baggi ko ha sabasabali a ili ken
ha sabasabali a amamugod; ken
maski ha diget bila. Ket delikadu
bila i lallallaki a agintatahod ha
panahod di, a kayat diyak pagi-
makan. 27 Nagtulosak ha madaggi
a tarabaho, maski nakalapanak
ha tarabaho aye, maski mesungo-
tak ken mauwawak. Nagtulosak
bi, maski awanak ha kanan, maski
nagidagmenak, ket nagkulangak
ha badu. 28 Ket awan la idento, nu
awan bila a nagburiburak ha kada
pamalak megipu ha problema na
ngamin a hidi a manahod, ha
ngamin a kapilya ha sabasabali
a ili. 29 Ha ngamin a malupoy
ha panahod di, iraman ko bila
i baggi ko a makiusegak ha nidi
penu maaguman ko bila hidi. Onu
atoy i esa a nagturong ha liwat,
permi i saket na nakam ko, ket
kona ha malapat i puso ko gipu ha
saket ko aye.

30 Ket niyaen, nu mapilitanak a
magpasindayag ha baggi ko, ipeta
ko mina megipu ha ngamin a
panglimadan di ha nikan, a ki-
nakapoy ko. 31 Katandi na Dios a
awanak magsileng ha ide. Hikuna
i Hama ni Apo Jesus, ket hikuna i
madedeyaw ha magnanayon!

32 Oni, kona ha ide i nagimet ha
nikan. Idi naghenak ha Damasko,
atoy i gobernador a sakop ni
Hari Aretas, ket pinadappon na i
ruwangan na ili, penu dakapan
diyak mina. 33 Ngem inyasak na
ak na agagum ko ha esa a bas-
ket, ket inyogsad di ito ha kalipat
na padding na ili, a medilan ha
esa a tawa. Ket gipu ha iday,
nakalisiyak ha kasenti ko a hidi.
Agay! Kona hito i kinakapoy ko!

12

1 Madagel la ide a pinagpasin-
dayag ko, ket awan ha serbe
na, ngem pilipilitanak moy. Isu,
ipeta ko megipu ha pinagpaenta
na ha nikan ni Apo Jesus ken
megipu ha inpakatandi na a nal-
imid. 2-3 Nakalipas dan i esa pulo
ket uppat a tawen idi neyontokak
ha langit. Ket maski niyaen, awan
ko katandi nu i espiritu ko la
i neyontok onu pati i baggi ko
bila. Dios la i makatandi ha iday.
Talaga i esa la a katandi ko, a
katandi ko la a neyontokak ha
langit. 4 Ket atoy i nateman ko
a awan ko mepeta ha sabali a
totolay. Ta awan ha palobusan na
Dios a magkagi megipu ha denday
a nateman ko.
5 Niyaen, i kona hay i tahod
a pagpasindayag ko mina, ngem
madiyan ko la. Ta madiyan ko
a magpasindayag ha bukod ko
a deydeyaw, nu awan ha bukod
ko a kinakapoy a kakagbiyan na
Dios. 6 Tahod a atoy i pagpasin-
dayag ko mina, ket awanak a mag-
mauyong nu magpasindayagak ha
kona hay a padpadas ko. Ta
tahod iday ngamin a nagimet ha
nikan. Ngem madiyan ko la iday
a pagkagiyan, gipu ta madiyan
ko nu nanakaman na totolay a
matangkayak. Imbes na, husto
mina nu katandi di i ugali ko, ken
nu temanan di i pagitoldu ko.
7 Ngem mabalin a ipeta ko
megipu ha ide a umunod, a gipu ta
madiyan na Dios nu pumangasak
gipu ha ngamin a naenta ko ha
langit, pinalobusan na ni Satanas.
Ket nagpaangay ni Satanas ha
esa a tagabu na a nagpasaket ha
nikan. Ket kona ha seset ito ha
disalad na baggi ko, a nangtaktak
ha nikan, penu awanak puman-
gas. 8 Tallu a beses i pinagaged
ko ha ni Apo Jesus, a adyan na
mina ide a magpasaket. 9 Ngem
inpeta na ha nikan, “Husto dan,
basta mepaenta ko i kagbi ka ha
rigrigat mo. Ta mas mepaenta i
pinnakabalin ko ha malupoy a to-
lay ngem ha mannakabalin,” kon
na Dios. Isu a maragsakak a mag-
pasindayag megipu ha kinakapoy
na baggi ko, penu mapadas ko i
kinapigsa ni Cristu a magagum ha
nikan. 10 Maragsakak dod a mag-
attam ha kinakapoy na baggi ko,
ken ha pinaglimad na totolay, ken
ha rigrigat, onu problema, onu
pinagloloko na totolay ha nikan.
Ta basta katandiyan ko a awan ko
kaya, ket katandi ko bila a kaya ni
Cristu a atoy ha nikan.

I Pinangisaket ni Pablo I Taga Korinto A Hidi?

11 Nagpasindayagak ihe a kona
ha magmaoyung. Ngem pinilitak
moy. Ta awanak moy inkalenti-
gan ha pangpaliwat na kasenti
ko a hidi. Maski nu awan ha
pinnakabalin ko, mas maturayak
ngem ha denday a magkagi a hidi
man i tahod a apostol. 12 Ta idi
naghenak ha nikam, nepaenta ha
nikam a hikan i tahod a apostol a
napaangay na Dios. Naenta moy
i ngamin a ginimet ko ha pina-
ganus ko ha nikam, a ginimet ko
i nakadatan a pangtiplad na Dios
a magtarabaho hikuna gipu ha
nikan. 13 Anya pala a indaggap ko
ha sabasabali a kapilya a awan ko
bila ginimet ha nikam? Agay! Oni
numan! Awan takam ginastuwan
ha kasapulan ko. Iday dod i liwat
ko ha nikam? Nu nakaliwatak ha
iday, pasensyaanak moy bi!
14 Niyaen, nakasagana ak
dan a magpasiyal ha nikam ha
nekatallu. Ket awanak magaged
ha nikam. Bakkan a korinat moy
i agedan ko, nu awan i baggi moy
a mismo. Ta hikam i kona ha
annak ko. Ket bakkan a annak
i makatandi ha daddakkal di,
nu awan mina i daddakkal di
i makatandi ha kasapulan na
annak a hidi. 15 Ket kona bila

hito ha nikitam, ta maragsakak
a mangubos ha korinat ko,
onu maski ha biyag ko bila,
penu aguman takam. Anya?
Bumalballik dod i pinagayat moy
ha nikan gipu ta dumakdakkal
i pinagayat ko ha nikam? Madi
iday agay!

16 Atoy i kappal ha nikam a
magkagi, a "Tahod a awan hikuna
nagpagastos ha nikitam, ngem
malaing iday a ni Pablo, ket di-
naya na kitam," kon na magli-
mad a hidi. 17 Ngem panyan na
agay? Dinaya takam dod gipu ha
hikuna a pinaangay ko ha nikam?
18 Nagagedak ha ni Tito a uman-
gay ha nikam. Ket pinakuyog ko
iday a kabsat tam. Anya dod
i nakam moy? Dinaya di kam?
Katandi moy dan a awan! Ta
magkalan la i nakam mi ken ugali
mi, a kayat mi la a magdaggap ha
nikam.

19 Niyaen, baka kagin moy a
mangikalentigan kami ha baggi
mi ha ide a surat. Ngem
madi. Magkagi kami ha ihe
ayun ha kayat ni Cristu. Ket
katandi na ito na Dios. Ket
ha ngamin a kakkagi mi ken
gimigimetan mi, kayat mi la a
magdaggap ha nikam a ayayatan
mi a tahod. 20 Ta maburiburak
a nu dumematak ha nikam, baka
awan pala mappiya i gimigimetan
moy. Ket nu kona hito, madiyan
moy bila i masapul ko a gimetan
ha nikam. Maburiburak a baka
atoy ha nikam i makipagtinabbeg
ken magsineni, ken maingal ken
mekemot, ken maglinimad ken
maginulew, ken mapangas ken
makipagriribuk. 21 Maburiburak
a baka nu dumematak manon
ha nikam, ket nu madukas pala
i ugali moy, masanikiyak unay
ha Dios, a kona nu pasanikiyan
na ak ha saguppang moy. Ket
magladingitak, a pasangitanak
moy gipu ha makpal ha nikam a
nagliwat idi, ket hanggan niyaen
awan pala nagbabawi ha ngamin
a kinadukas di, mangruna ha
pinakikamegos di.

13

I Dilokod a Balakad ni Pablo Ha Taga Korinto a Hidi

1 Ide dan i mekatallu a pag-
pasiyal ko ha nikam. Ket naka-
man moy mina i linteg tam, a "Nu
atoy i maparusaan mina, masapul
a atoy i duwa onu tallu a mang-
sistigu ha liwat na." 2 Niyaen,
idi nekaduwa a paglakad ko ha
nikam, iniwadan ko idenday a
nagliwat ken agagum di, ket
maski niyaen a madiyowak ha
nikam, iwadan ko hidi manon a
nu awan hidi magbabawi, awan
hidi makalisi ha parusa di, ket
awan ko hidi kagbiyan. 3 Ta
kayat moy kan a patahodan ko
a magitolduwak gipu ha turay ni
Cristu. Ket makatandiyan moy
mina a awan makapoy ni Cristu
ha gimetan na ha nikam, nu awan
a mapigsa i pinnakabalin na a
mangparusa ha nikam. 4 Tahod a
kona ha awan hikuna ha pinnaka-
balin idi natay hikuna ha kudos.
Ngem niyaen, magbiyag hikuna
gipu ha pinnakabalin na Dios. Ket
kona bila hito ha nikami a magis-
esa ha ni Cristu. Ta malupoy bila i
baggi mi aye, a kona ha nikuna idi.
Ngem niyaen, nu magrinupa ki-
tam ha ili moy a Korinto, maenta
moy a atoy ni Cristu ha nikami,
ket atoy bila i pinnakabalin ha
nikami, a pagserbe mi ha nikam.

5 Nanakaman moy mina i
mismo a baggi moy nu tahod
i panahod moy ha ni Cristu
onu madi. Padasan moy dan
i baggi moy. Anya? Awan
moy dod katandi a maghen ni
Cristu ha baggi moy? Nu maenta
moy a awan hikuna ha baggi
moy, makatandiyan moy a madi

dalla i panahod moy. 6 Ngem
namnamaan ko a nu nobos dan
i pinagnakam moy ha baggi moy
aye, makatandiyan moy mina a
hikami i tahod a apostol na Dios a
paangayan na ha nikam.

7 Magaged kami ha Dios a awan
mi masapul a magpaparusa ha
nikam. Ta madiyan mi nu mag-
gimet kam ha madukas. Ket
kaykayat mi i pinaggimet moy ha
mappiya, maski nu atoy i kappal
a magkagi a awan kami ha serbe
gipu ta awan di napadas i turay
mi a pangparusa ha nikam. 8 Ta
i turay mi awan a pangparusa
ha nidi a umunod ha kinatahod
ngem ito i turay mi para maipa-
pigsa hidi a makiayun a pagserbe
ha kinatahod. 9 Kona hito i
kararag mi, ta maragsak kami a
tumulos a kona ha malupoy, a
kona nu awan kami ha turay a
pangparusa. Ta basta nu kona
hito, ket kayat na kagiyan a awan
a masapul a maparusaan kam, a
inumigat dan i pinagtongpal moy
ha ni Cristu. Ide i pagkararag mi,
a umigat mina i panahod moy.

10 Isu i gipu na a magsuratak
ha kona he. Ta nokkan, nu
dumematak ha nikam, manam-
nama ko a awan ko masapul a
magingal ha nikam, onu mag-
parusa ha madukas a hidi a atoy
ha nikam. Ta inyatad na Dios
i turay ko aye a pangparusa ha
madukas. Ket awan ito a pang-
padadail ha panahod moy, nu
awan a pangpapigsa.

11 Niyaen, kakabsat ko, ide dan
i kahad na surat ko aye. Map-
piya nu umuseg kam ha inbalakad
ko aye, ket padasan moy a mag-
pahusay ha ugali moy. Makipagis-
esa mina i nakam moy, ket tumu-
los kam mina a makipagtalna. Ket
nu kona hito, makapadas kam ha
ayat na Dios ken kinatalna na a
maghen ha nikam.

12 Maginuhon kam ha mahusay,
ayun ha pinaginayat moy.

13 Pakumustaan na kam na
ngamin a manmanahod ha ni
Cristu.

14 Niyaen, atoy mina ha nikam
ngamin i kagbi ni Apo Jesu-Cristu,
ken i pinagayat na Dios, ken i
pinagagum na Espiritu na Dios.

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi a Taga Galasiya

I Surat ni Pablo ha taga-Galasiya a hidi

1 Ide i surat ko ha nikam a manahod, a maghen ha probinsiya a Galasiya. Hikan ni Pablo, a esa a pinaangay na Dios. Bakkan a tolay i nangiyatad ha nikan ha turay ko aye, nu awan ni Jesu-Cristu ken Dios Ama a nangpabiyag manon ha nikuna. 2 Ket umuseg bila ha nikan i ngamin a manmanahod, a kakabsat tam ihe, a makisalpak kami ha nikam. 3 Atoy mina ha nikam i kagbi ken kinatalna a magipu ha Hama tam a Dios ken Happo tam a ni Jesu-Cristu. 4 Hikuna i nangiyatad ha biyag na, gipu ha liwaliwat tam, penu mesalakan na kitam, penu awan kitam meaheg ha kinadukas na totolay ha ide a lutak. Ket ginimet na ito gipu ha pagayatan na Dios. 5 Madeydeyaw i Dios ha magnanayon. Oni ay!

6 Niyaen kakabsat, malaktatak ha nikam. Ta awan pala naalay ket sinuletan moy i panahod moy. Maski nu Apo Dios i nangayag ha nikam, gipu ha kagbi ni Jesu-Cristu, tinallekodan moy dan hikuna. Ket inuseg moy i sabali a pagitoldu. 7 Ha kinatahod na, awan ha sabali a tahod a pagitoldu. Ngem atoy i sabali a mamaestro a hidi a mangriribuk ha nikam. Ket padasan di a suletan i pagitoldu ni Cristu. 8 Ngem ipeta ko ha nikam, kakabsat, a parusaan na Dios i maski nu heya a magitoldu ha sabali a pagitoldu di, a awan a umuseg ha intoldu mi idi. Agay, maski nu atoy ha nikami i magitoldu ha liwat a kona hay, o maski nu atoy i esa a anghel a magipu ha langit, maparusaan mina hikuna ha impyerno. 9 Ta kona ha inpeta mi idi, ket niyaen, ipeta ko manon: Nu atoy i mangitoldu ha nikam ha sabali a pagitoldu, a mesenti ha tinahod moy idi, maparusaan mina hikuna ha impyerno.

10 Niyaen, apay wade a kona hito i kakkagi ko aye, a magpasaket wade. Anya? Kagin moy wade a kayat ko a magpadeyaw ha baggi ko? Awan man. Ta nu kayat ko mina a magpatalak ha totolay, awanak mina magkagi ha makapasaket. Ket bakkan a totolay mina i patalakan ko, nu awan i Apo Dios. Ta nu totolay pala i patalakan ko, awanak mina a nagbalin a tagabu ni Jesu-Cristu.

I Pinnagbalin Ni Pablo A Esa A Pinaangay Na Dios

11 Ngem kayat ko, kakabsat, a ipakatandi ha nikam a awan a nagipu ha totolay i pagitoldu aye a ibaheta ko. 12 Ta awan ko ito inalap ha maski nu heya a tolay. Awan man ha nangitoldu ha nikan, nu awan la a ni Jesu-Cristu a mismo i nangitoldu, idi inpaenta na ha nikan i baggi na.

13 Nabaheta moy dan i ugali ko, idi inumusegak ha pagitoldu na Judyo a hidi. Katandiyan moy a nakaro unay i pinagloko ko ha manahod a hidi ha ni Jesu-Cristu. Ket pulos, awan ha kagbi ko ha nidi, ket pinadas ko a dadailan i panahod di ngamin. 14 Nagagetak ha ngamin a kaidad ko a Judyo, a umusoseg ha pagitoldu na Judyo. Ket naabak ko hidi ha kinagagit ko ha intoldu na minappo mi a Judyo.

15 Ngem maski nu kona hito i biyag ko idi, kinagbiyan na ak na Dios. Ta maski idi awanak pala neenak, pinili na ak dan. Ket inayagan na ak gipu ha kagbi na. 16 Ket gipu ha pagayatan na, inpakatandi na ha nikan i Annak

na, penu ibaheta ko ha totolay
a bakkan a Judyo. Idi nagimet
ito, awanak nakiuhon ha maski
nu heya a tolay. 17 Ket awanak
inumangay ha Jerusalem, a mak-
iuhon mina ha lallaki a hidi a
pinaangay ni Cristu, a nagpalungo
ngem ha nikan. Imbes na, inu-
mangayak ha lugar a Arabiya. Ket
kobosan na, sinumoli ak ha ili a
Damasko.
18 Idi kobosan na tallu a tawen,
inumangayak ha Jerusalem,
penu magpasiyal ha ni Pedro.
Naghenak hito ha duwa a
dominggo. 19 Ngem awan ko
naenta i sabali a hidi a pinaangay
ni Cristu. I naenta ko la ni Pedro
ken ni Santiyago, a wadi ni Apo
Jesus. 20 Tahod ito agay! Katandi
na Dios a awanak magsileng! Ta
tahod a awan ha nangipakatandi
ha nikan megipu ha ni Jesu-Cristu
nu awan la i Apo Dios a mismo.
21 Idi linumakadak ha
Jerusalem, inumangayak ha
probinsiya a Siriya ken Silisiya.
22 Ha probinsiya a Judeya, awan
pala katandi na manmanahod a
hidi i rupa ko. 23 Nabaheta di la a
nagbabawi ak dan. Ta nepeta ha
nidi, “I lallaki a nangparparigat
ha nikitam idi, hikuna man i
magibaheta ha panahod tam ha
yenan, maski pinadas na idi a
dadailan i panahod tam,” kon di.
24 Ket nagdeydeyaw hidi ha Apo
Dios gipu ha pinagbabawi ko.

2

Ni Pablo ken Sabasabali a hidi a Pinaangay ni Cristu

1 Kobosan na esa a pulo ket
uppat a tawen, nagsoli ak ha
Jerusalem. Kaagum ko ni Bern-
abe. Ket inkuyog ko bila ni
Tito. 2 I gipu na a inuman-
gayak, gipu ta Apo Dios a mismo
i nangipakatandi a umangayak
mina idi. Kaddemat mi, ket nag-
pisan i ngamin a pangulo a hidi
na manmanahod. Awan man ha
sabali, nu awan la i pangulo a hidi
i nakipagpisan. Ket inpakatandi
ko ha nidi i ngamin a pagibaheta
ko ha nikam a bakkan a Judyo,
penu katandiyan di i pagitoldu ko
aye. Ta nu magsenti mina hidi ha
pagitoldu ko ha nikam a bakkan
a Judyo, baka awan ha serserbe
i pagitoldu ko. 3 Ta maski ha
agum ko a ni Tito a bakkan a
Judyo, awan di hikuna pinilit a
umuseg ha linteg na Judyo megipu
ha pakugitan di. Ta ide a ni Tito i
esa a Griego.
4 Ngem atoy bila hay i kap-
pal a Judyo a sinanmanmanahod.
Nangipamen hidi, penu sumadap
hidi ha pagmitingan mi. Ket
pinanggep di a mangsiim ha pag-
itoldu ko megipu ha pakaway-
awaya tam gipu ha pinagisesa
tam ha ni Jesu-Cristu. Ta kayat
di kitam manon a patagabu ha
Linteg ni Moyses. I kayat na
kagiyan, tongpalan tam mina ito,
a pakesalakanan tam mina, a
kona ha panahodan di. 5 Ngem
pulos, a awan kami inumuseg ha
nidi, penu makatulos ha nikam i
kinatahod na pagitoldu na Dios,
penu awan kam makaliwat ha
pagkatandi moy ha dende.
6 Niyaen, idi nobos i pinag-
pakatandi ko ha pangulo a hidi
na manmanahod, inumuseg dalla
hidi ha pagitoldu ko. Awan man
ha inayon di onu sinuletan di ha
pagitoldu ko aye. (Ket maski nu
maturay hidi unay, kon na kan,
awan ha balle na iday ha nikan.
Ta awan ha idumduma na Dios
gipu ha kinatangkay na.) 7 Ket
maski nu katandi di i pinagsenti
ha nikan na magpatagabu a hidi
ha Linteg na Judyo, nelassin di a
hikan i pinili na Dios a magiba-
heta ha totolay a bakkan a Judyo,
a kona ha pinagpili na idi ni Pedro
a magibaheta ha Judyo a hidi.
8 Ket i Dios a nagpaangay ha ni

Pedro a mahagibaheta ha Judyo a
hidi, hikuna bila i nagpaangay ha
nikan a mahagibaheta ha bakkan
a hidi a Judyo. 9 Idi nelassin
di a pinagbalin na ak na Dios
a kona he, inbilang di kami ni
Bernabe a kakalan di a katarabahowan ha Dios. Ket nagtinulag
kami a umangay kami ni Bernabe
ha bakkan a hidi a Judyo. Ket
umangay bila hidi ha Judyo a hidi.
I katinulag mi aye, ni Santiyago,
ken ni Pedro, ken ni Juan. Ta hidi
man i pangulo na manahod a hidi
ha Jerusalem. 10 Atoy la i esa a
inaged di ha nikami, a kanayon mi
mina a tulongan i napobre a hidi.
Ket ide bila i ninakam ko dan a
gimetan mi.

Perpermi a Tolduwan ni Pablo ni Pedro

11 Idi kobosan na ide, naghen
kami ha ili a Antiyokiya. Ket
dinumemat hito ni Pedro. Ngem
atoy i madukas a ginimet na. Isu a
masapul a tinolduwan ko hikuna
ha saguppang na agagum mi. 12 Ta
idi kaddemat na ha Antiyokiya,
mappiya i ginimet na, a inumuseg
hikuna ken nakipagkan ha manahod a hidi a bakkan a Judyo.
Ngem idi dinumemat i kappal a
Judyo a nagipu ha ni Santiyago, ha
Jerusalem, tinallekodan ni Pedro
i bakkan a hidi a Judyo. Ta
kinantengan na i paglimad na Judjudyo a magpilit a magtongpal ha
Linteg ni Moyses. 13 Pati i ngamin
a Judyo ha Antiyokiya, nagagum
hidi ha ni Pedro, a agintotongpal
hidi ha Linteg na Judyo, maski
nu nakatandiyan di a madukas nu
pilitan di i bakkan a hidi a Judyo a
magbalin a Judyo. Maski ni Bernabe, inumaheg bila hikuna gipu
ha kanteng na a baka limadan di
hikuna na Judyo a hidi.

14 Idi naenta ko a awan a nalinteg i ginimet di, ken awan hidi
inumuseg ha kinatahod na pagitoldu na Dios, kinagi ko ha ni
Pedro ha saguppang na ngamin,
“Abeng, maski nu Judyo kita,
magbiyag kita niyaen a kona ha
bakkan a Judyo, ta awan ta talakan i Linteg na Judyo a pakesalakanan ta mina. Ngem niyaen,
apay a pilitan mo i bakkan a hidi
a Judyo a umuseg mina ha Linteg
heya, a awan mo dan talakan?”
kon ko ha ni Pedro.

15 Ket intulos ko i pagpakatandi
ko ha nikuna, a maski ha nikami
a neenak a Judyo, ket Linteg na
Judyo i talakan mi idi a pakesalakanan mi mina. Ket awan
kami nahagliwat ha Linteg, a
kona ha bakkan a hidi a Judyo.
16 Ngem niyaen, makatandiyan
tam ngamin a awan ha tolay a
mapalinteg ha saguppang na Dios
gipu ha pinagtongpal na ha Linteg
aye na Judyo. Awan man ha kinalinteg tam, nu awan i kinalinteg a
nagipu ha panahod ni Jesu-Cristu.
Ket niyaen, manahod kitam ha ni
Jesu-Cristu, penu magbalin kitam
a nalinteg ha saguppang na Dios
gipu ha panahod ni Cristu. Ket
awan kitam a magtalak ha Linteg
heya. Ta awan na mabalin a
maadya i liwaliwat na totolay gipu
ha Linteg aye na Judyo.

17 Isu, niyaen, ni Apo Cristu i
pakapalintegan tam. Ngem atoy
pala i problema. Ta nu Apo Cristu
i panahodan tam, natolduwan kitam a kelliwat kitam, ket mekalan
kitam ha bakkan a hidi a Judyo
a kelliwat. Ket nu kona hito i
pakatandiyan tam ha liwaliwat
tam, baka atoy i magkagi a ni Jesu-Cristu i pakaliwatan tam. Ta nu
awan mina ni Cristu, awan tam
makatandiyan i liwaliwat tam.
Isu, tahod wade a ni Cristu aye i
pakaliwatan tam? Madi ito agay!

18 Ta imbes na, magliwatak a
tahod, nu magbabawi ak manon,
a kattalak ko manon i Linteg na
Judyo. 19 Ta makatandiyan ko a
matay ken mesina ha Dios i maski

nu heya a awan makatongpal ha
ngamin a Linteg na Judyo. Ket
katandi ko bila a awan ko kaya a
matungpal i ngamin a ide a Lin-
teg. Isu, awan dan ha namnama
ko ha Linteg aye. Ket tallekodan
ko ide a Linteg, penu makabiya-
gak a kona ha pagayatan na Dios.

Ni Jesus I Kasulet Tam Ha Parusa

20 Isu kakabsat, kona ha natayak
dan gipu ha Linteg. Ta nesurat
dan ha Linteg a parusaan na Dios
i nagliwat ha Linteg heya. Ngem
atoy paman i nangsulet ha parusa
ko. Ket hikuna ni Jesu-Cristu, a
nelansa ha kudos gipu ha nikan.
Isu, awan la a ni Cristu i nelansa
ha kudos nu awan pati hikan bila,
a meraman ha baggi na. Ket gipu
ta kona hito, awan dan ha parusa
ha nikan. Ket niyaen, kona ha
awan a hikan i magbibiyag, nu
awan ni Cristu i magbibiyag ha
baggi ko aye. Ket magbiyagak ha
biyag ko aye, gipu ha pinagtalak
na Annak na Dios, a nagayat ha
nikan, ken nangiyatad ha biyag
na, gipu ha nikan.
21 Kakabsat, nu mapalinteg ki-
tam ha saguppang na Dios gipu
ha Linteg, awan dod ha serserbe i
katay ni Cristu. Ngem madi i pag-
nakam a awan ha serserbe i katay
ni Cristu. Isu, awan ko pabiyanan
i kagbi na Dios a mangisalakan ha
nikitam.

3

1 Kakabsat ko ha Galasiya,
masegkat kam wade a mag-
nakam! Heya wade i nangallilaw
ha nikam? Madinnang ha nikam
idi i ngamin a nepakatandi
megipu ha katay ni Jesu-Cristu ha
kudos.
2 Salodsodan ko bi ha nikam.
Anya? Inyatad na Dios i Es-
piritu na gipu ha pinangtongpal
moy ha Linteg? Awan agay,
nu awan a inyatad na i Espir-
itu na gipu ta tinahod moy i
nepakatandi ko ha nikam megipu
ha ni Cristu. 3 Kakabsat, awan
kam mina magsegkat a mag-
nakam. Nakaman moy mina,
a idi nangrugi kam a manahod,
awan ha sabali nu awan i Espiritu
na Dios i tinalakan moy. Ngem
niyaen, anya wade? Kayat moy
manon a magbabawi, ket talakan
moy i bukbukod moy a pangpal-
integ? Awan mina agay! 4 Anya,
awan dod ha serserbe i ngamin
a napadpadas moy a ginimet ni
Cristu ha nikam? Ha nakam ko,
dakkal mina i serbe na. 5 Oni ah!
Ta awan iyatad na Dios i Espiritu
na, ken gimetan na i milamilagro
gipu ha pinagtongpal moy ha Lin-
teg, nu awan gipu ta tinahod moy
ni Cristu.

Makagbiyan Kitam Gipu Ta Manahod Kitam Ha Dios

6 Maski ha ni Abraham, kona
bila hito ha nikuna. Ta "Nanahod
ni Abraham ha Dios," kon na Li-
bro na Dios. "Ket gipu ha panahod
na, inbilang na hikuna na Dios
a nalinteg." 7 Isu, makatandiyan
tam a awan ha tahod a appo ni
Abraham, nu awan i manmana-
hod a hidi ha Dios. Hidi man i
magbalin a appo ni Abraham, a
makipagtawid hidi ha inkari na
Dios ha nikuna. 8 Ta maski idi
ha palungo, nesurat ha Libro na
Dios a palintegan na Dios i bakkan
a hidi a Judyo gipu ha panahod
di. Ket inbaheta na Dios ha ni
Abraham ide a Mappiya a Baheta.
Ta inkari na Dios ha ni Abraham,
"Gipu ha panahod mo ha nikan,
kagbiyan ko i makpal a tolay
ha ngamin a luglugar ha lutak,"
kon na Dios. 9 Isu a kona bila
hito ha nikitam a manmanahod.
Ta kagbiyan na Dios i ngamin
a manahod ha nikuna, ket kona
ha pinagkagbi na ha ni Abraham
gipu ha panahod na.

10 Ngem bakkan ha totolay a
magtalak ha bukod di a pinag-
tongpal ha Linteg. Ta nu kona
hay i talakan di, nelunod dan
hidi. Ket maparusaan hidi nokkan
ha impyerno. Ta nesurat dan
ha Libro na Dios, “Maparusaan
i maski nu heya a awan mag-
tungpal ha ngamin a nesurat ha
Libro na Linteg.” 11 Ngem awan
man ha makatongpal ha ngamin
a Linteg. Isu a madinnang, a
awan ha magbalin a nalinteg, ha
saguppang na Dios, gipu ha Linteg
na Judyo. Ta imbes na, nesurat
ha Libro na Dios, “I maski nu
heya a pinalinteg na Dios gipu ha
panahod na, hikuna i makibiyag
ha Dios ha magnanayon.”
12 Ngem bakkan a kona hito ha
Linteg na Judyo. Ta nesurat dan,
“Nu atoy i tolay a makatongpal
ha ngamin a linteg, makibiyag
hikuna ha Dios ha magnanayon,
gipu ha pinaggimet na.” 13 Ngem
awan ha tolay a makatongpal ha
ngamin a Linteg. Isu, maparusaan
kitam mina gipu ha liwat tam ha
ide a Linteg. Ngem niyaen, atoy
paman i nangsulet ha nikitam ha
ide a parusa. Ta ni Jesu-Cristu
i nangsaka ha nikitam ha parusa
tam, gipu ha katay na. Ta nesurat
dan ha Libro na Dios, a “Maski nu
heya a mebayug ha kayo, hikuna
i parusaan na Dios,” kon na. Ket
i pagibayug na aye, ide i tiplad
na pagparusa na Dios ha ni Cristu
a kasulet tam. 14 Ket natulok ni
Cristu ha katay na a kona hito,
penu meyatad bila ha nikam a
bakkan a Judyo i kagbi na Dios
a inkari na ha ni Abraham. Ket
niyaen, gipu ha panahod tam,
makaalap kitam ngamin ha Espir-
itu na Dios a inkari na.

I Kasabaliyan na Linteg ken I Inkari na Dios

15 Kakabsat, kona he i gagangay
tam, ket ide i pangaregan ko ha
nikam. Ta kona nu magkari i esa a
tolay ha agum na, ket pirmaan na
i kari na. Ket nu kona hito i kari
na, awan dan ha maadya, onu
menayon ha kari na. 16 Niyaen,
kona bila hito ha kari na Dios
ha ni Abraham. Ta atoy i inkari
na Dios ha ni Abraham ken apo
na a ni Cristu. Ket bakkan a
“dagenday a appo ni Abraham,”
i kayat na kagiyan, nu awan, “i
apo ni Abraham a isesa,” i kagiyan
na. Ket i kayat na kagiyan na ito i
Cristu.
17 Niyaen, kakabsat, ide i kayat
ko ipeta ha nikam. Atoy i inkari
na Dios, ket kona ha napermaan
i kari na. Ket awan a mabalin
a masulitan ide. Ta nagpalungo
i kari na Dios ha ni Abraham
ngem ha Linteg a inyatad na ha ni
Moyses. Ket nakaman moy mina
ide: Idi palungo a dinumemat i
Linteg ni Moyses, tinumaleb dan
i uppat a gasut ket tallu a pulu a
tawen. Isu, ide a kari na Dios ha
ni Abraham i tahod a palungo a
tulag. Ket awan na inadya i kari
na gipu ha Linteg a inyatad na ha
ni Moyses.
18 Niyaen, madi nu ipeta tam a
maalap tam i kari na Dios gipu
ha pagtongpal tam ha Linteg na
Judyo. Ta nu tahod a Linteg mina i
pakaalapan tam ha inkari na Dios
ha ni Abraham, awan dan mina
i kari na Dios i pangalapan tam
ha kagbi na. Ngem madi dalla
ito agay! Ta kinagbiyan na Dios
ni Abraham gipu ha inkari na.
Ket gipu ha ide a kari na Dios i
nangalapan ni Abraham ha kagbi
na Dios.
19 Niyaen, baka salodsodan
moy, “Apay dod a inyatad na Dios
i Linteg aye ha ni Moyses? Anya
dod i serbe na ha nikitam,” kon
moy. Ket itabbeg ko, a neyatad
i Linteg aye a mangipaenta
ha liwaliwat ken pagkurangan
na totolay, hanggan dumemat
ni Cristu. Ta ni Cristu aye i
apo ni Abraham, ket hikuna i

nagkagiyan na Dios, idi inkari
na ha ni Abraham i kagbi na.
Isu, makatandiyan tam a mas
mappiya i kari aye na Dios ngem
ha Linteg ni Moyses. Gipu ta
inyatad na Dios i Linteg ha ni
Moyses gipu ha anghel a hidi, ket
ni Moyses paman i nangiyatad ha
Linteg ha totolay a Judyo. 20 Ngem
awan a kona hito idi inkari na
Dios ha ni Abraham. Ta awan
ha sabali nu awan i Apo Dios a
mismo i nagkari, ken Apo Dios a
mismo i nangtongpal ha kari na
aye.

I Pagserbe Na Linteg

21-22 Niyaen, baka salodsodan
moy nu mesenti i kari na Dios ha
Linteg ni Moyses. Ket itabbeg ko
a awan hidi magsinenti. Ngem
bakkan la i pagserbeyan di. I
pagserbeyan na Linteg i pang-
paenta ha liwaliwat na totolay.
Ta nepakatandi na Linteg a ma-
parusaan mina i ngamin a tolay,
a nagliwat hidi ngamin. Iday i
pagserbeyan na Linteg. Ngem
bakkan i pakapalintegan na toto-
lay ha saguppang na Dios. Ta
nu atoy i linteg a makapabiyag
mina ha totolay, mabalin mina a
mapakawan kitam ken makipag-
biyag kitam ha Dios gipu ha lin-
teg. Ngem pulos, awan man
ha linteg a makapabiyag a kona
hay. Niyaen, i pagserbeyan na
inkari na Dios i pangiyatadan na
ha biyag a magnanayon ha maski
nu heya a manahod ha ni Jesu-
Cristu. Isu, bakkan a Linteg ni
Moyses i makeatad ha biyag a
magnanayon, nu awan ni Cristu a
mismo, gipu ha panahod na ken
pinagtalak na.

23 Niyaen, idi awan pala dinu-
memat ni Cristu, kona ha pagbalu-
dan na totolay i Linteg ni Moyses.
Ket awan ha makalisi ha turay na
ide a Linteg. Ket nagdapon ito
ha totolay, hanggan dinumemat ni
Cristu, a nagpakatandi nu panyan
tam a mesalakan gipu ha pana-
hod. 24 Isu, kona paman ha ide
i pagserbeyan na Linteg, a kona
ha esa a tagabu a magdapon ha
annak. Ket dinapon na kitam
na Linteg aye, penu awan kitam
lumakad ha Hama tam a Dios.
Ngem niyaen, gipu ha pinagdemat
ni Cristu, mapalinteg kitam gipu
ha panahod tam ha nikuna.

25 Niyaen, gipu ta tahodan tam
ni Cristu, awan kitamon nabalud
gipu ha Linteg na Judyo. Ta
dinumemat dan i mahagisalakan
ha nikitam a ni Cristu. 26 Ket nag-
balin kitam a annak na Dios gipu
ha panahod tam, a makipagisesa
kitam ha ni Jesu-Cristu. 27 Ta
nabinyagan kitam dan a napagis-
esa kitam ha ni Cristu. Ket
gipu ta kona hito, ahegan tam i
nakam na, ken ugali na, ken pa-
gayatan na. 28 Niyaen, awan dan
ha kasabaliyan na Judyo a hidi
ken bakkan a hidi a Judyo, onu
tagabu ken happo na, onu lallaki
ken babbey. Ta magisesa kitam
ngamin ha pinakipagisesa tam ha
ni Jesu-Cristu. 29 Ket nu tahod
a sakop kitam ni Cristu, nebilang
bila a appo kitam ni Abraham, a
makaalap kitam ha inkari na Dios.

4

1 Ide paman i pangaregan ko
ha nikam: Kona nu atoy i esa a
mabaknang. Ket atoy bila i annak
na. Ket niyaen, natay i mabak-
nang aye. Ngem ballik pala i an-
nak na heya, ket awan pala kusto
a mangtawid ha kabaknang na
hama na. Isu, maski nu annak aye
i tahod a makinkukuwa ha kin-
abaknang, kona paman ha tagabu
hikuna. 2 Ta masapul na pala
i happo a magdapon ha nikuna,
hanggan dumemat i tiyempo a in-
bital na hama na, ket dinumakkal
dan i annak.

3 Niyaen, kona bila hito ha nikitam, idi awan kitam pala nanahod
ha ni Cristu. Ta kona kitam ha
annak a natagbuwan ha ugali ken
linteg na minappo tam, a nan-
giturray di ha nikitam. 4 Ngem
idi dinumemat i tiyempo a inbital
na Dios, pinaangay na i mismo a
Annak na. Dinumemat hikuna a
kona ha esa a tolay, a neenak na
hikuna na babbey. Ket nagbiyag
hikuna a kona ha Judyo, a natulok
hikuna ha ngamin a Linteg ni
Moyses. 5 Ket inumangay hikuna,
penu sakaan na i ngamin a intu-
rayan na Linteg, penu magbalin
kitam a annak na Dios. 6 Ket
niyaen, gipu ta annak kitam na
Dios, pinaangay na Dios i Espir-
itu ni Cristu, a maghen ha baggi
tam. Ket ide a Espiritu ni Cristu i
mangipakatandi ha nikitam, penu
makaayag kitam ha Dios ha hama
tam. 7 Isu, gipu ta pinagbalin
na kitam na Dios a annak na,
awan kitam a tagabu na ugali ken
linteg na totolay, nu awan a annak
kitam na Dios. Ket gipu ta annak
kitam na Dios, matawid tam i
ngamin a inkari na Dios ha annak
na a hidi.

Buriburan ni Pablo Hidi a taga-Galasiya

8 Kakabsat, idi awan moy pala
katandi i Dios, tinahod moy ken
inusegan moy i panahodan moy
idi, ket kona ha nagpatagabu kam
ha denday. Maski awan idenday a
nadiosan. 9 Ngem niyaen, katandi
moy dan i Dios. (Onu, imbes na,
ipeta ko mina a Dios a mismo
i nangipakatandi ha nikam ha
baggi na). Ngem niyaen paman,
i awan ko la a makatandiyan nu
apay a kayat moy manon a mag-
babawi, a sumoli ha dagenday a
panahodan moy idi. Kayat moy
dod a patagabu manon ha nidi?
10 Ta kagin moy a mangpakagbi
kam ha Dios gipu ha pagtongpal
moy ha maneg a pamalak, ken
bulan, ken tiyempo, ken tawen.
11 Agay, buriburan takam. Ta nu
magbabawi kam manon, ket kona
hito i gimetan moy, awan dan
ha serserbe i pinagitoldu ko ha
nikam.

12 Kakabsat, iyunay-unay ko ha
nikam, a aheganak moy mina.
Ta katandi moy a nagbalinak a
kona ha nikam a bakkan a Judyo.
Awanak nagpatagabu ha Linteg
na Judyo. Maski nu hikan i esa
a Judyo, tinallekodan ko iday a
Linteg di. Niyaen, hikam bi. Awan
kamon patagabu ha Linteg a awan
ha serserbe na.

Ilailay ko, inaamakan unay i
pinagrespitar moy ha nikan, idi
kaddemat ko ha nikam. 13 Katandi
moy i kasasaad ko idi, a nagsake-
tak unay. Ket gipu ha kasasaad
ko aye, naghenak ha nikam. Ket
nagibaheta ak megipu ha Baheta
na Dios. 14 Ket maski nu nakaro
unay i pinagsaket ko, naattaman
moy i rigrigat ko heya, ket awanak
moy minadiyan, onu tinallekko-
dan. Imbes na, pinadagusak moy
ha bilabilay moy. Ket kona nu
hikan i esa a anghel na Dios, onu
Jesu-Cristu a mismo. Kona hito i
pinagrespitar moy ha nikan.

15 Agay, nagragsak kam unay
idi, gipu ha pinagitoldu ko ha
nikam. Anya wade i nagimet
ha ragsak moy? Manakam ko i
rikna moy idi. Ta nu mabalin
la mina, ket inadya moy mina i
bukod moy a mata, a inyatad moy
mina ha nikan. 16 Ngem anya
wade niyaen? Baka nagbalinak
dan a kasenti moy, gipu ta inpeta
ko ha nikam i tahod.

17 Anya wade ha Judyo a hidi
a mangpilit a magtongpal ha Lin-
teg? Talaga a kayat di kam a
isuhog. Ngem awan a mappiya
i panggep di. Ta kayat di la
a mesina kam ha nikan, penu
magagit kam mina a umuseg ha
nidi. 18 Agay, mappiya nu atoy i

makipagilay ha nikam, basta mappiya i panggep di. Ket ayayatan
dikam mina a tahod, maski nu
atoyak ha nikam a mangenta, onu
maghenak ha madiyo. 19 Agay,
gipu nikam a annak ko a ayayatan
ko unay, marigatan dan i nakam
ko gipu ha buribur ko ha nikam.
Agay, i rigat ko aye i kona ha saket
na babbey a mageenak. Ta marigatanak unay hanggan umusoseg
kam a tahod ha ni Cristu. 20 Agay,
mematonak unay ha nikam! Ta
basta atoyak mina ha nikam, ket
makapaguhon kitam. Ket baka
magbigu manon i nakam ko ha
nikam. Ta awan ko makatandiyan
nu panyan mina na balakad ko ha
nikam.

I Pagahegan a ni Agar ken ni Sara

21 Nay, hikam man a masor a
peturayan ha Linteg na Judyo.
Makatandiyan moy wade nu anya
itoldu na Linteg? Temanan moy
bi. 22 Ta nesurat ha Libro na
Dios megipu ha duwa a lallaki
a annak ni Abraham. Ket hidi
man i pangaregan ha nikitam. Ta
esa i neenak na kabanga na a
tagabu, a ni Agar i nagen na. Ket
esa i neenak na tahod a kabanga
na, a ni Sara. 23 Niyaen, awan
ha nakaddatan a ginimet na Dios
ha pinageenak na kabanga na a
tagabu, ta kakalan la hikuna na
ngamin a babbey a mageenak.
Ngem atoy i nakaddatan a ginimet
na Dios ha pinageenak na tahod a
kabanga ni Abraham. Ta kalopas
hikuna, ket babakat dan unay,
ken awan dan hikuna makainaw.
Ket i nakaddatan a nagimet aye
i pinakeenak na annak gipu ha
ginimet na Dios gipu ha kari na.

24 Niyaen, pangarigan dan ide.
Ket i kekalan na duwa a kabanga
ni Abraham i duwa a tulag na
Dios ha totolay. I keangayan na
esa a tulag i pakatagabuwan na
totolay. Ket mekalan iday ha
tagabu ni Abraham, a ni Agar.
Mekalan hikuna ha tulag a inalap
ni Moyses ha parabin a Sinay. Ta
natagabu i ngamin a annak ni
Agar, ket kona bila ha ngamin
a Judyo a matagabu ha Linteg,
onu tulag ni Moyses. 25 Isu, ni
Agar i kona ha tulag na Sinay.
I paghenan na apapo ni Agar,
ito bila i paghenan na parabin
Sinay, ha bayan a Arabiya. Ket
niyaen, mekalan bila hikuna ha
ili na Judyo a hidi ha Jerusalem.
Ta ito i paghenan na totolay a
magpeturay ha Linteg.

26 Ngem bakkan ha ni Sara, a
tahod a kabanga ni Abraham, a
awan natagabu. Ket mekalan
hikuna ha sabali a Jerusalem a
maghen ha langit. Ta ito i
paghenan na ngamin a manmanahod ha inkari na Dios. 27 Ket
nesurat ide megipu ha tahod a
kabanga na, a “Magragsak ka
dan, hikaw a babbey a awan
ha annak! Ket maski nu awan
ka nagenak, magdulaw ka mina,
gipu ha ragsak mo. Ta maski
nu linakadan na ka na kabanga
mo, sumoli hikuna nokkan. Ket
nokkan, mas makpal i annak mo
ngem ha annak na iday a babbey a
natagabu ha kabanga na.” Ide dan
i nesurat ha Libro na Dios megipu
ha totolay a manahod ha inkari na
Dios.

28 Niyaen, kakabsat, hikitam i
annak na Dios. Hikitam man i
nakatongpalan na inkari na. Ket
kona bila ha ni Isak, a annak
ni Sara a tahod a kabanga ni
Abraham. 29 Ta idi neenak i annak
ni Agar, nagloko hikuna ha ni Isak
aye, a neenak gipu ha kaddat na
Espiritu na Dios, a nagpainaw ha
ni Sara. Ket maski niyaen, kona
bila hito ha nikitam a nalokowan
gipu ha Judyo a hidi a natagabu
ha Linteg. 30 Ngem maski, ta nakaman tamon i kakkagi na Libro na
Dios, a “Paadiyowan moy i tagabu
ken annak na. Ta ide a annak

na tagabu, awan mina hikuna
a makipagtawid ha kukuwa na
Hama na, a kona ha pinagtawid
na annak na tahod a kabanga na,”
kon na.
31 Isu, kakabsat, ide dan i kayat
ko kagiyan ha pangarigan ko aye.
Hikitam man i kona ha annak
na tahod a kabanga, ta manahod
kitam ha inkari na Dios.

5

Siwayawaya Kitam Dan

1 Niyaen, awan kitam dan sakop
na Linteg, nu awan a insalakan na
kitam ni Cristu ha pagbaludan a
Linteg, penu mawayawaya kitam,
a awan na kitam tagabuwan na
Linteg heya. Isu, paigatan moy
dan i panahod moy, ket awan moy
manon a palobusan a patagabu ha
linteg.
2 Nay, temanan moy bi. Ta ipeta
ko ha nikam, a nu ipakagit moy
i baggi moy, a pangpasakop moy
ha Linteg na Judyo, awan dan
ha serserbe ni Cristu ha nikam.
3 Ket ipeta ko manon a maski nu
heya a mangpasakop ha Linteg
aye, masapul na a tungpalan i
ngamin a Linteg. Ta nu liwatan
na i esa la a linteg, mebilang a
liniwatan na i ngamin a Linteg
heya. 4 Ket sumina ha ni Cristu
i maski nu heya a magpadas a
mangpalinteg ha baggi na, gipu
ha pinagtongpal na ha Linteg aye.
Ket tinallekodan na dan i kagbi na
Dios.
5 Ngem bakkan ha nikitam. Ta
namnamaan tam a palintegan na
kitam na Dios gipu ha ni Jesu-
Cristu. Ket tumulos kitam a man-
ahod, gipu ha Espiritu na Dios
a magdaggap ha panahod tam.
6 Awan ha balle nu makugitan ki-
tam, onu awan. Basta makipagis-
esa kitam ha ni Cristu. Ket i
masapul tam la i panahod tam.
Ket mepaenta a manahod kitam
gipu ha pagayat tam ha kakalan
tam a tolay.
7 Kakabsat, mappiya unay i pa-
hanod moy, idi karugi moy a man-
ahod. Ngem niyaen, heya wade
i nangsalen ha nikam? Panyan
di a pinaggimak i paguseg moy
ha ni Jesu-Cristu? 8 Awan nakam
sinalenan na Apo Dios. Ta hikuna
i magayag ha nikam a umuseg
ha ni Cristu. 9 Magingat kamon,
ta baka mealis i kinadukas di ha
nikam, a kona ha ide a pagkakagi,
a “Ha ballik a lebadura, umaales
iday ha ngamin a lebut na,” kon
na totolay.
10 Ngem magtalakak ha Happo
tam, a daponan na kam, penu
awan moy tahodan i sabali a pag-
itoldu. Ket parusaan na Dios i
maski nu heya a mangriribuk ha
nikam gipu ha madi a pagitoldu
na.
11 Katandi ko a atoy pala i kap-
pal a magsalawasaw a pilitan ko
a mapakugitan i bakkan a hidi
a Judyo. Ngem madi ito agay!
Ta nu kona hito i pagitoldu ko,
apay a paloko na ak na Judyo
a hidi? Ta basta nu inayon ko
mina ito ha pagitoldu ko megipu
ha katay ni Cristu ha kudos, ket
awan mina ha pakaenglan di ha
pagitoldu ko aye. 12 Agay, mang-
inayon mina idagenday a man-
griribuk ha nikam, a pakakugitan
di mina i bukod di a baggi, hang-
gan nakapon dan hidi.
13 Kakabsat, inayagan na kam
na Dios penu mawayawayaan
kam ha linteg. Ngem awan moy
mina gimetan i kasorhan na baggi
moy, nu awan a magdinaggap
kamon gipu ha pagayat moy. 14 Ta
matongpal i ngamin a Linteg na
Dios ha esa la a bon na, a “Ay-
atan mo i kakalan mo a tolay a
kona ha baggi mo,” kon na Dios.
15 Ngem nu maginengal kam, a
maglinaban kam, onu magsineni

kam, magingat kam mina agay. Ta
baka magdinadail kam bila.

Megipu ha Espiritu na Dios ken Kasorhan na Baggi Tam

16 Kakabsat, i kayat ko kagiyan
a kanayon kam mina a peturayan
ha Espiritu na Dios. Ket awan
moy pagustowan i madukas a ko-
rsunada na baggi moy. 17 Ta
magsinenti i korsunada na baggi
tam ken korsunada na Espiritu
na Dios a maghen ha baggi tam.
Magkasenti dalla hidi. Ide i gipu
na a awan tam magimet i mappiya
a kayat tam a gimetan. 18 Ngem
nu peturayan kitam ha Espiritu
na Dios, ket awan na kitam idilan
na korsunada na baggi tam, ket
awan tam masapul a peturayan
ha Linteg.

19 Niyaen, malaka la a melassin
i korsunada na tolay a awan
a meturayan na Espiritu. Ta
gimetan na i pangibabbey, onu
pangilallaki; mabastos hikuna, ket
gimetan na i makasaniki. 20 Ket
magdeyaw hikuna ha didiosen
a hidi, ken magan-anito hikuna,
onu mahagsenti hikuna, onu
maglaban hikuna, onu magimon
hikuna, onu magingal hikuna, ken
makemot hikuna, ket kayat na a
makitabbegan, ket kayat na bila
a mangidumduma. 21 Magseni
hikuna, magdammot hikuna, ken
magbarbartek hikuna, ken magra-
gragsak hikuna ha madukas. Ket
makpal pala a kona he i gimetan
na tolay a awan meturayan na
Espiritu na Dios i kinatolay na.
Niyaen, iwadan takam manon, a
awan makasaddap ha paghariyan
na Dios i maski nu heya a
maggimet ha kona ha dagende a
bagbagay.

22 Ta bakkan i paggimet na Es-
piritu na Dios. Ket melassin tam
i totolay a peturayan ha Espiritu
gipu ha pagayat di, ken ragsak di, i
talna di, i kinaattam ken kinaanus
di, i kinappiya di, ken i kinamata-
lak di. 23 Magpakumbaba hidi, ket
maketuray hidi ha korsunada na
baggi di. Ket awan man ha linteg
a mesenti ha dagende a paggimet
na Espiritu na Dios. 24 Ket ha
totolay a nagpasakop dan ha ni
Jesu-Cristu, tinallekodan di dan i
alegid a pagkatolay di, ket kona ha
inlansa di ha kudos, penu awan
na hidi meturayan na korsunada
na baggi di. 25 Ta i Espiritu
na Dios i nangiyatad ha nikitam
ha biyag a magnanayon. Isu,
i Espiritu aye i magturay mina
ha nikitam. 26 Ket awan kitam
mina magpangas, onu magpainin-
gal, onu magsineni.

6

Magdinaggap Kitamon

1 Kakabsat, nu atoy ha nikitam
i maallilaw ken nakaliwat, uman-
gay mina ha nikuna i kappal a
peturayan na Espiritu na Dios, a
tolduwan tam mina hikuna. Basta
maanus i pagitoldu tam. Ket mag-
ingat kitam mina, penu awan ki-
tam masolisog. 2 Ket magdinaggap
kitam ha pakarigatan tam. Ta nu
magdinaggap kitam, matongpal
tam i bon ni Cristu, a “Maginayat
kamon,” kon na. 3 Ngem madi
nu atoy i magnakam a awan na
masapul i tulong na agagum na.
Ket maallilaw na la i baggi na,
gipu ha kinapangas na.

4 Kakabsat, awan tam mina
ikalan i paggimet tam ha paggimet
na sabali a tolay. Imbes na, naka-
man mina na kada esa i bukod
na a gimet. Ket nu mappiya ito,
mabalin na i matalak ha ginimet
na. Ket awan hikuna magliwat, a
mangikalan ha baggi na ha sabali
a tolay. 5 Ta masapul a baklayan
na kada esa i bukod na a tarabaho.
6 Ket ha nidi a matotolduwan ha
kagi na Dios, iyatad di mina i
kasapulan na maestro di.

Gunggunaan na Kitam na Dios Gipu Ha Gimetan Tam

7 Kakabsat, awan kam mina paallilaw ha baggi moy a mag-
nakam a awan maenta na Dios
i gimetan moy. Ta awan man
ha makadaya ha Dios. Tahod a
gunggunaan na i esa a tolay gipu
ha ginimet na tolay heya. 8 Ket
nu gimetan na tolay i bukod na
a pagayatan, i gungguna na tolay
heya i katay na ken parusa na ha
impyerno. Ngem nu gimetan na
tolay i pagayatan na Espiritu na
Dios, i gungguna na i inaamakan
a biyag na Dios. 9 Isu i gipu
na a awan kitam mina maunga a
maggimet ha mappiya. Ta basta
tumulos kitam, dumemat nokkan
i tiyempo a pangiyatad na Dios ha
gungguna tam. 10 Isu, nu atoy i
gundaway tam, gimetan tam mina
i mappiya ha maski nu heya a
tolay, ket nangnangruna ha kak-
absat tam a manmanahod.

11 Niyaen, kakabsat, maenta
moy ha he i kadakkal na letra a
isurat ko ha nikam. Ta hikan a
mismo i nangisurat ha ide. 12 Ket
iwadan takam manon megipu ha
Judyo a hidi a magpilit ha nikam,
a magpasakop mina ha Linteg ni
Moyses. Ta mapangas hidi. Ket
kayat di la i pagdeyaw na kakalan
di a Judyo. Ta baka lolokowan
na hidi na kakalan di a Judyo
nu ipeta di a kuston i katay ni
Cristu, a pangsaka na Dios ha
liwaliwat na totolay. Ket gipu ta
mapangas hidi, kayat dikam pili-
tan a umuseg ha Linteg ni Moyses.
13 Ngem maski i Judjudyo a hidi,
awan hidi magtongpal ha Linteg a
tahod. Ta kayat di la a mapakugit
kam, penu mapadeyaw i baggi di,
gipu ta matulok kam ha pagitoldu
di.

14 Ngem nu hikan, awan ha
padeyawan ko, nu awan la i
katay ni Jesu-Cristu, a nagsaka ha
parusa ko. Ta gipu ha katay na
aye, madiyan ko a patagabu ha
kasorhan na baggi ko. Ket nobos
dan i pinnakabalin di a magturay
ha nikan. 15 Ket niyaen, awan
ha serserbe nu napakugit i tolay
a pangpasakop na ha panahodan
na Judyo. Ta masapul na la a
tahod i pinangpabigu na Dios ha
pagkatolay na.

16 Ket ha ngamin a umuseg ha
kinatahod na kakkagi ko aye, atoy
bas ha nidi i talna ken kagbi na
Dios. Ket kona bila hito ha ngamin
a totolay na Dios.

17 Niyaen, mangrugi ha yenan,
awan dan mina i mangriribuk a
hidi megipu ha pagitoldu ko. Ta
atoy dan ha baggi ko i makpal a
peklat. Ket nagipu hidi ha pinag-
padas ko, ha pinagserbe ko ha
Dios. Ket hidi man i mangpatahod
a hikan i tahod a tagabu ni Jesu-
Cristu.

18 Kakabsat, kagbiyan na kam
mina na Happo tam a ni Jesu-
Cristu. Oni ay.

I Surat ni Pablo ha Manahod a Hidi a Taga Epeso

1 Isurat ko ide ha totolay a sakop
ni Cristu, ha ili a Epeso, ha totolay
a mapagtalkan ha pinagbiyag di
ha ni Jesu-Cristu.
Naggipu ide ha ni Pablo, a nag-
balin a esa a apostol ni Jesu Kristu
gipu ha pagayatan na Dios.
2 Kakabsat, atoy mina ha nikam
i kagbi ken talna, a maggipu ha
Nama tam a Dios ken Happo tam
a ni Jesu-Cristu.

I Nadiosan a Sagut na Espiritu ha Nikitam

3 Magyaman kitam ha Dios, i
Hama na Happo tam a ni Jesu-
Cristu. Ta inatdinan na kitam ha
ngamin a nadiosan a sagut na a
naggipu ha Espiritu na Dios. Ket
ginimet na ito, gipu ha pinagisesa
tam ha ni Cristu. 4 Idi palungo a
pinarsuwa na i lutak aye, pinili
na kitam na Dios a magbalin a
kukuwa na, gipu ha ginimet ni
Cristu. Ket pinili na kitam, penu
mebilang kitam a mappiya, ken
awan mina ha pakaliwatan tam
ha saguppang na. 5 Ket gipu ta
inayat na kitam na Dios, ninakam
na a pagbalinan na kitam a annak
na. Ket gipu ha ni Jesu-Cristu,
inakot na kitam a kona ha bukod
na a annak. Ta kona hito i pa-
gayatan na ken maanus a panggep
na. 6 Isu, deydeyawan tam i
Dios gipu ha ide a inaamakan
a kagbi na, gipu ta inyatad na
ha nikitam ide a sagut, gipu ha
pinakipagisesa tam ha Annak na
a ayayatan na unay. 7 Ta idi natay
ni Cristu, hikuna i nangsulet ha
nikitam, a pinarusaan na hikuna
na Dios. Ken nangsaka hikuna ha
gahut tam ha Dios, ha liwaliwat
tam. I pangsaka na, i digi na
a nebulak gipu ha nikitam. Isu,
napakawan dan i liwaliwat tam.
Ket niyaen, anyan a kadakkal i
kagbi na Dios. 8 Ta perpermi i
pagiyatad na ha nikitam! Ket iny-
atad na bila i ngamin a kinasirib
ken pakakatandi tam. 9 Ket in-
pakatandi na ha nikitam i nal-
imed a panggep na. Ta ide i ni-
nakam na a tongpalan gipu ha ni
Cristu. 10 Ide i panggep na Dios, a
tungpalan na nokkan ha tiyempo
a inbital na. Ket pagisesaan na i
ngamin a parsuwa ha langit ken
ha lutak aye, a ipasakop na hidi
ha ni Cristu, a Happo di.

11 Niyaen, ha ngamin a gimetan
na Dios, gimetan na gipu ha
bukod na a nakam ken pagayatan.
Ket pinili na kitam a magbalin
a totolay na, ken magisesa ha
ni Cristu, gipu ha bukod na a
panggep. Ta kona hito i ninakam
na, maski idi karugi na a mag-
parsuwa. 12 Isu, niyaen, i kayat
na Dios a magtahok kitam ha
ni Cristu. Ket gipu ha pinagta-
hok tam aye, madeyawan i Dios.
Madeydeyaw i kinainamakan na
Dios.

13 Niyaen, kona bila hito ha
nikam. Ta nanahod kam ha ni
Cristu, idi nateman moy i tahod a
pagitoldu ken Mappiya a Baheta
aye, megipu ha pinakesalakan
moy. Ket minarkaan na kam na
Dios gipu ha pinangiyatad na ha
Espiritu na. Ta hikuna i inkari
na, ket kona ha pangpaenta ha
pinangtagikuwa na ha nikitam.
14 Ide a Espiritu na Dios i mang-
patalged a maalap tam nokkan i
inkari na Dios ha nikitam a totolay
na. Ket ipanamnama na Espiritu
aye ha nikitam a wayawayaan
na kitam na Dios, a awan kitam
mebalud gipu ha liwaliwat tam.
Gipu ta hikitam man i kukuwa
na Dios. Ideydeyaw tam i kaina-
makan na kagbi na!

I Kararag ni Pablo

15-16 Ket gipu ta kona hito,
awanak gumimak a magyaman ha
Dios gipu ha nikam. Ta kanayon
a nakaman takam ha kararag
ko, nangrugi idi nabaheta ko a
tinahod moy ni Apo Jesus, ken
ayayatan moy i ngamin a tolay
na Dios. 17 Ket agedan ko ha
Dios, a kainamakanan a Hama
ken pinagtalakan na Happo tam
a ni Jesu-Cristu. Ket ide i paki-
aged ko ha nikuna, a iyatad na
ha nikam i kinasirib a maggipu
ha Espiritu na Dios, penu per-
permi i pakatandi moy ha Dios,
ken ha ngamin a ginimet na ha
nikitam. 18 Ket agedan ko a
ipakatandi na ha nikam, penu
makatandiyan moy nu anya i
namnamaan tam. Ta pinili na
kam, penu mangnamnama kam
a kona hito. Ket makatandiyan
moy mina i kinangina na sagut na
a iyatad na ha nikitam a totolay
na. 19 Ket agedan ko paman ha
Dios, a makapadas kam mina ha
kadakkal na pinnakabalin na a
maghen ha nikitam a manahod.
Ta ide a pinnakabalin na a atoy
ha nikitam, 20 ide i inusar na, idi
pinagbiyag na manon ni Cristu,
ket pinaunek na ha henan na Dios,
penu maghari. 21 Ket niyaen,
maghari ni Cristu ha madedeyaw
a lugar, a katurayan hikuna ngem
ha ngamin a magtuturay, maski
ha langit onu ha lutak, maski hidi
a maenta na totolay ken hidi a
awan tam maenta. Kona hito
i kasasaad ni Cristu ha yenan
a tiyempo ken ha magnanayon.
22 Ta pinagturay na Dios ni Cristu
ha ngamin a bagbagay. Isu,
ni Cristu i pangulo ha ngamin,
a magturay hikuna a kona hito
para ha ngamin a manahod ha
nikuna. 23 Ket idagende a totolay
a manahod ha nikuna i kona ha
baggi ni Cristu. Hikuna i pan-
gulo tam. Ket awan ha kurang
tam. Ta ni Cristu a pangulo tam,
hikuna i mangigiwat ha baggi na,
ha ngamin a kasapulan tam, ha
ngamin a kasasaad.

2

Natay Kitam Idi, Ngem Niyaen, Minagbiyag Kitam

1 Kakabsat, idi awan kam nana-
hod, kona ha natay kam, gipu
ha kinadukas moy ken liwali-
wat moy. Ket awan ha nikam
i biyag na Dios a magnanayon.
2 Idi tiyempo hito, inunod moy i
madukas a ugali na totolay a awan
a manahod. Ket inunod moy ni
Satanas. Ta hikuna i magturay
ha ngamin a anito a hidi, ken
madukas a hidi a espiritu. Ket
maski hanggan niyaen, magturay
hikuna ha tolay a hidi a awan
a umuseg ha Apo Dios. 3 Maski
hikitam ngamin idi, ta kona bila
hito ha nikitam, idi nagbiyag ki-
tam gipu ha kasorhan na baggi
tam, idi tinongpal tam i maski nu
anya a korsunada na nakam tam
ken baggi tam. Ket nekalan kitam
idi ha ngamin a madukas. Ket
parusaan na kitam mina na Dios.
4 Ngem maski nu kona hito i
kinadukas tam, dakdakkal paman
i kagbi na Dios, gipu ha ayat na
ha nikitam. 5 Ket maski idi natay
kitam, a parusaan na kitam mina
gipu ha liwat tam ha nikuna, agay,
pinagbiyag na kitam, ta inyuseg
na kitam ha ni Cristu. Ket ne-
salakan kitam a kona hito, gipu
ha kagbi na Dios. 6 Ket gipu
ha pinakipagisesa tam ha ni Jesu-
Cristu, pinagbiyag na kitam, penu
makipagbiyag kitam ha nikuna,
ha langit, ha magnanayon. Ket
maski niyaen, nebilang dan a na-
tongpal ide a pakesalakanan tam,
gipu ha ni Jesu-Cristu. 7 Ginimet
na ito na Dios, penu mepaenta
na ha magnanayon a awan ha
kahad i kadakkal na kagbi na ken

kinaanus na ha nikitam, gipu ha
ni Cristu.
8 Isu, awan ha gipu na i pake-
salakanan tam, nu awan a gipu ha
kagbi na Dios. Ket maalap tam ide
a pakesalakan gipu ha panahod
tam ha ni Cristu. Ket maski ha
ide a panahod tam, awan ide a
naggipu ha nakam tam, nu awan
a naggipu ha Dios. Ta iyatad na
ide ha nikitam a kona ha sagut
na. 9 Isu, awan mina ha pagpan-
gas na baggi tam. Ta awan ha
magimet tam, penu maalap tam
ide a pakesalakan tam. Pasig la a
sagut na Dios ide. 10 Ta hikitam
man i pinarsuwa na Dios. Ket
niyaen, pinauseg na kitam ha ni
Jesu-Cristu, penu gimetan tam i
mappiya a tarabaho a insagana na
a gimetan tam.

Pinnagbalin na Kitam a Isiisesa

11 Niyaen, ha nikam a bakkan
a Judyo, nakaman moy mina i
kasasaad moy, idi awan kam
nanahod. Ta linimad na kam
na Judyo a hidi a awan kam
makapasakop ha Apo Dios, kon di,
gipu ta awan kam napakugit. Ket
inbilang di a hidi la i sakop na
Dios, gipu ha pinakugit di, maski
nu i pangpasakop di i bukod di
a paggimet, a pagpakugit di ha
baggi di. 12 Nakaman moy mina
ide: a idi nakasina kam ha ni
Cristu, ket kona ha madiyo kam
ha Dios. Ta bakkan kam a Judyo,
a totolay a pinili na Dios a bukod
na a kukuwa. Isu, awan kam
ha bunong ha karkari na Dios ha
Judyo a hidi. Ket tinumulos kam
a narigrigatan. Ta awan kam ha
namnama ha pakesalakan, gipu ta
awan moy katandi i Apo Dios.
13 Ngem niyaen, bakkan manon.
Ta nenayon kam ha ni Jesu-Cristu
ken ha nikami a totolay na, gipu
ha ginimet na ha nikam, gipu
ha digi na. 14 Ta mismo a ni
Cristu i nangipatalna ha nikitam.
Ta pinagbalin na kitam a isiisesa
a tolay, a kona ha magkakabsat.
Maski hikam a bakkan a Judyo,
ken hikami a Judyo. Ket inadya
na iday a kona ha padding a na-
magsina ken namagkinasenti ha
nikitam. 15 Gipu ha katay ni
Cristu, inadya na i Linteg a inunod
mi a Judyo ken pakasentiyan mi
ha nikam a bakkan a Judyo. In-
adya na iday, penu pagisesaan na
i duwa a puli na tolay, a innayon
na ha baggi na. Ket gipu ha
iday, pinagbalin na kitam a bigu
a puli na tolay. Isu, awan ha
kasabaliyan ha Judyo ken bakkan
a Judyo, nu awan la i pakipagtalna
tam gipu ha ni Cristu. 16 Inadya
na i pinakipagsenti na Judyo ken
bakkan a Judyo gipu ha kakatay
na ha kudos. Ket pinagisesa na
idenday a duwa a puli ha esa la
a baggi. Ket pinagpiya na hidi
ha Dios. Isu, pinagisesa na kitam
ni Cristu ha baggi na. Ket gipu
ha katay na, inyuseg na kitam ha
Dios, ta awan dan i pakaenglan na
Dios ha nikitam a totolay.

17 Gipu ta kona hito i panggep
na, inumangay ha he ni Cristu,
ket nagitoldu ha ide a Mappiya a
Baheta, megipu ha pakipagtalna
ha maski nu heya a tolay. Naba-
hetaan kam a bakkan a Judyo a
mas madiyo, a awan nagnakam
ha Dios, ken nabahetaan kami
bila a Judyo a mas mabikan, ken
kanayon a magnakam ha Dios.
18 Ta ni Cristu i gipu na a makaan-
gay kitam ngamin ha Dios Ama.
Maski nu Judyo, onu bakkan a
Judyo. Ta magkalan kitam ha
pagisesa tam ha Espiritu na Dios.

19 Isu, niyaen, awan kam nebi-
lang a ganggannaet onu dayuwan
ha Dios, a kona ha idi, nu awan a
annak na. Ket nebilang kam bila
a magkaili ha ngamin a totolay
na Dios. 20 Ta kona ha netongko
kam bila ha bilay na Dios. Ket
kona ha lalaha ken pasak i apostol

ken mahagpugto a hidi. Ket kona
ha hikam man i nenayon ha nidi
a magbalin a bilay na Dios. Ket
ni Jesu-Cristu i kona ha adadigi a
magpataknag ha ngamin ha ide a
bilay. 21 Ta hikuna i magitongko
ha ngamin a paset na bilay, hang-
gan dumakkal a dumakkal ide a
bilay. Ket pasig la mappiya i
paghenan na Dios. 22 Isu, gipu
ha pagisesa moy ha ni Cristu,
itongko na kam bila ha ngamin a
manmanahod, a magbalin a bilay
na Dios. Ta hikitam i paghenan na
Espiritu na Dios.

3

1 Isu, gipu ta kona hito, ikararagan takam. Oni. Hikan ni Pablo a nebalud ha ide a pagbaludan gipu ha pinagitoldu ko ha nikam a bakkan a Judyo. Ta ito i liwat ko, kon na kan.

I Patarabaho na Dios ha ni Pablo

2 Sigurado a nabaheta moy a
inatdinan na ak na Dios ha ide a
tarabaho ko a mangipakatandi ha
nikam megipu ha kagbi na. 3 Ta
inpakatandi na Dios ha nikan i
nalimed a panggep na. Ket atoy
dan i ballik a megipu ha ide a
insurat ko ha surat ko aye. 4 Nu
mabasa moy ito, makatandiyan
moy nu panya i pakakatandi ko
ha palimed ni Cristu. 5 Ta nikuna,
awan ito nepakatandi ha minappo
tam a hidi. Ngem ha yenan,
nepakatandi na ito na Dios, gipu
ha Espiritu na, ha totolay a hidi
a pinili na, a nagbalin dan a
apostol na ken mahagpugto na
a hidi. 6 Niyaen, ide i pal-
imed ni Cristu a nepakatandi dan.
Awan la a hikami a Judyo i
makaalap ha pagiyatad na Dios,
nu awan bila hikam a bakkan a
Judyo. Ket mamagkalan kitam
ngamin, a kasakop ha baggi ni
Jesu-Cristu, gipu ha ginimet ni
Cristu. Ket mamagkalan kitam
paman, a makipagtawid ha inkari
na Dios, gipu ha ni Jesu-Cristu.

7-8 Niyaen, kakabsat, ha ngamin
a madibbi a totolay a manmana-
hod, hikan i kadibbiyan ha nidi.
Ngem maski nu kona hito, pinili
na ak na Dios, a mangipakatandi
ha bakkan a hidi a Judyo, megipu
ha kinangina na gimetan ni Cristu
para ha totolay. Ket dadi pala
agay! Awan ha kahad i kinangina
na aye! Niyaen, pinagbalin na ak
a tagabu na, penu magitolduwak
ha kona hito. Ket gipu ha bukod
na a kaddat, nangiyatad hikuna
ha pinnakabalin ko a magibaheta
ha ide a kagbi na Dios. 9 Ket
niyaen, makepakatandiyak nu pa-
nyan na Dios a gimetan i nalimed
a panggep na. Ta hikuna man
i nangparsuwa ha ngamin. Ket
ha maski nu anya a panggep na,
magimet na ito. Ngem hanggan ha
yenan, naalay dan a tiyempo, ket
niyaen la a inpakatandi na i nal-
imed a panggep na. 10 Ta naguray
hikuna hanggan ha yenan, penu
mepaenta na i kinasirib na ha
kekkaddat a hidi a awan maenta
na totolay. Ket bakkan a esa
la a bagay i pangpaenta na ha
kinasirib na, nu awan a makpal
hidi. Ket ha yenan a tiyempo, gipu
ha totolay a manmanahod ha ni
Cristu, kayat na Dios a mepaenta
i kinasirib na ha kekkaddat a
hidi, a kona ha anghel a hidi ken
magtuturay a hidi, ha langit. 11 Ta
kona hito i pinanggep na Dios,
maski idi palungo, ket awan pala
ha naparsuwa na. Ket niyaen,
natongpal na ito gipu ha ni Jesu-
Cristu, a Happo tam. 12 Niyaen,
gipu ha pagisesa tam ha ni Cristu,
ken panahod na, makadiretso ki-
tam ha saguppang na Dios. Ket
awan kitam manteng.

13 Ipeta ko ha nikam, a awan
mina kumapoy i panahod moy
gipu ha rigrigat ko aye. Ta maski
nu linoko diyak a kona hito, gipu

ha pinagitoldu ko ha nikam, maat-
taman ko, gipu ha nikam, penu
makatandiyan moy i Dios.

I Kararag ni Pablo

14 Niyaen, nu nakaman ko
i panggep na Dios Ama, mag-
parentumengak ha saguppang
na. 15 Hikuna i managenan
ha "Hama," gipu ta hikuna
i paggipuwan na ngamin a
kinappiya ha langit ken ha lutak.
16 Ket agidan ko a papigsaan
na i bigu a biyag a inyatad
na ha nikam gipu ha Espiritu
na, gipu ha pinnakabalin na
a awan ha kahad na. 17 Ket
perpermi mina i pagpadas moy
ha ni Cristu, a magbiyag ha
baggi moy gipu ha panahod moy.
Ket ikararag ko bi a pumigsa a
pumigsa mina i pagayat moy,
ket kona ha magramot kam ha
madisalad ha pinagayat moy ha
ni Cristu. 18 Ta basta nu kona
hito, ket makatandiyan moy i
kadakkal na pagayat ni Cristu
ha nikitam. Ket makatandiyan
bila na ngamin a manahod a hidi.
19 Oni mina, mapadas moy mina
ide a pagayat na Dios. Maski nu
tahod a awan ha makatandi ha
entero a pagayat na Dios. Ngem
mapadas moy mina i ngamin a
pagiyatad na hanggan pagbalinan
na i pagkatolay moy a kona ha
kinadios na a mismo.

20 Agay, madedeyaw i Dios!
Ta makagimet hikuna ha nasur-
surok ngem ha ngamin a agedan
tam ha nikuna. Agay, makaatad
hikuna ha nasursurok ngem ha
ngamin a kasor tam. Ta kona
hito i pinnakabalin na Espiritu
na Dios a maghen ha nikitam.
21 Agay, madeyawan i Dios ha
magnanayon gipu ha ni Jesu-
Cristu ken gipu ha ngamin a
manmanahod ha nikuna, hang-
gan awan ha kahad na. Oni ay!

4

I Pakipagisesa Tam ha Baggi ni Cristu

1 Niyaen, nebaludak ihe gipu
ha pinagserbe ko ha Apo Dios.
Isu i gipu na a magagedak ha
nikam, ket ha ngamin a paggimet
moy, mappiya mina, a kona ha ka-
sorhan na Dios. Ta iday i panggep
na idi pinili na kam. 2 Kanayon
kam mina a magpadibbi ha baggi
moy. Ket kanayon kam a maanus.
Ket ipaenta moy i ayat moy gipu
ha pinagdidinaggap moy. 3 I Es-
piritu na Dios i magpagisesa ha
nikitam a matalna. Isu, usaran
moy i ngamin a kabaelan moy
a makipagtalna ken umayun ha
pagayatan na Dios, penu awan
madadail i pakipagisesa moy.

4 Ha nikitam a manmanahod,
kona ha nagbalin kitam a baggi
ni Cristu. Ket awan ha sabali
nu awan la a isesa i baggi ni
Cristu. Ket esa la i Espiritu na
Dios, a maghen ha disalad na kada
esa a manahod. Ket atoy la i
esa a tahod a namnamaan tam.
Ket pinili na kitam na Dios, penu
maalap tam ide. 5 Atoy la i esa
a Happo tam. Ket atoy la i esa
a panahod tam a pakesalakanan
tam. Ket atoy la i esa a binyag
tam a pangpasakop tam ha Apo
Dios. 6 Ket atoy la i esa a Dios ken
Hama na ngamin a manmanahod.
Ket magturay hikuna ha ngamin,
ket magtarabaho hikuna gipu ha
ngamin, ket maghen hikuna ha
nikitam ngamin.

7 Niyaen, maski nu isesa la
i Happo tam ken panahod tam
ken pagsakopan tam, atoy pala i
sabasabali a kabaelan a iyatad ni
Cristu ha kada esa a sinakop na.
Ket inyatad ni Cristu ide a kabae-
lan, gipu ha bukod na a pagay-
atan. 8 Ta kona ha ide a nesurat
ha Libro na Dios, "Idi inumunek
ni Cristu ha langit, nangabak dan
hikuna ha kasenti na a hidi. Ket

makpal i tagtagabu a inalap na,
a inyuseg na ha langit. Sa na,
inyatad i sabasabali a kabaelan na
ha totolay a nasakop na," kon na
Libro na Dios.
9 Niyaen, anya i kayat na
kagiyan, a inumunek ni Cristu,
nu awan a inumugsad hikuna ha
palungo. Ta tahod a inumugsad
hikuna ha paghenan na totolay.
Ket inumunek hikuna ha langit.
10 Ket ha nikuna a inumugsad,
hikuna a mismo i inumunek ha
langit. Awan man ha sabali.
Inumunek hikuna ha kaontokan
a paset na langit, penu metu-
rayan na i ngamin ha langit ken
i ngamin ha ide a lutak.
11 Niyaen, hikuna i nangiyatad
ha sabasabali a kabaelan na ha
totolay a nasakop na. Ket in-
yatad na ha kappal i kabaelan
di a magbalin a apostol. Ket
atoy bila i kappal a mahagpugto.
Ket atoy bila i kappal a ma-
hagibaheta ha mappiya a Baheta
na Dios. Ket atoy bila i kap-
pal a pastor onu mahagitoldu a
hidi. 12 Ket pagbalinan na hidi
a kona hito, penu makadaggap i
manmanahod a hidi ha kakalan
di a manahod. Ta nu kona
hito, pumigsa i baggi ni Cristu a
pagsakopan tam. 13 Ket pumigsa
ito ken dumakkal paman, hang-
gan maananay i pakipagisesa tam,
ken mapigsa i pakakatandi tam
megipu ha Annak na Dios. Ket
inayon na ha nikitam, hanggan
magbalin kitam a kona ha ni
Cristu.
14 Ket nokkan, nu kona dan hito,
bakkan kitam a kona ha annak.
Ta magsigida hidi a manahod ha
maski nu anya a mabaheta di, onu
anya a metoldu ha nidi, maski ha
pagitoldu na mangallilaw a hidi
a mangitawtaw gipu ha kinalaing
di. 15 Ngem bakkan ha nikitam,
a umusoseg kitam ha tahod a
pagitoldu ni Cristu, gipu ha ayat
tam ha agagum tam a hidi. Ket
tumulos kitam mina ha ide, hang-
gan perpermi i pinagaheg tam ha
ni Cristu. Ta hikuna i pangulo
a mangiturong. 16 Ket kona a
hikitam man i baggi na. Ket man-
gituray hikuna ha nikitam, penu
makipagisesa i sabasabali a paset
na baggi na. Ta intalak na ha kada
paset na baggi i sabali a kabaelan
na. Ket basta magtungpal i kada
paset na baggi ha biyang na, ket
dumakkal ken pumigsa i ngamin
a baggi aye. Ket kona bila hito ha
nikitam a baggi ni Cristu, nu tahod
a maginayat kitam.

I Bigu a Biyag Tam ha ni Cristu

17 Niyaen, ide i balakad ko ha
nikam, ket naggipu ide ha ni Apo
Cristu. Iwadan takam a awan kam
tumulos a magbiyag a kona ha
totolay a awan a manahod. Ta
umunod la hidi ha bukod di a
nakam, a awan ha serserbe na.
18 Napadiham dan i nakam di, a
awan ha pakatandi di ha Dios.
Isu, awan ha nidi i biyag na Dios
a magnanayon, gipu ta madiyan
di a makatandi ha Dios. Madagel
hidi, ta pinilpilit di a umunod ha
bukod di a pagayatan. 19 Ket awan
hidi ha saniki. Ta ususigan di i
madukas. Ket awan di mekemot
i baggi di ha ngamin a kalase na
kinadukas.
20 Ngem bakkan a kona hito
i nasursuro moy megipu ha ni
Cristu. 21 Ta talaga a nabaheta
moy megipu ha nikuna. Ket in-
adal moy i tahod a pagitoldu na,
a kona a hikam man i tinolduwan
na. 22 Isu, tallekodan moy dan i
alegid a kinatolay moy a madukas.
Ta iday a madukas a kinatolay
i pakaallilawan moy, a umunod
ha madukas a kasorhan na baggi
moy. 23 Ket niyaen, masapul a
mapabigu manon i nakam moy,
maski i espiritu moy bila, ken pa-
gayatan moy. 24 Ket masapul bila
a suletan moy i bigu a kinatolay
moy a pinarsuwa na Dios. Ta ide a

bigu a kinatolay moy i makaaheg
ha Dios, ta nadiosan ide. Ket
mepaenta i bigu a kinatolay moy
gipu ha nalinteg ken nadiosan a
pinagbiyag moy.

25 Isu, gipu ta kona hito, masa-
pul a tallekodan tam i silisileng.
Ket imbes na, ipeta tam la i ki-
natahod ha kada esa a kakabsat
tam. Ta sakop kitam ngamin
ha baggi ni Cristu. 26 Maski nu
magingal kitam, masapul a awan
tam ipalobus a magliwat kitam.
Ket sigida tam a igimak i pagingal
tam, a awan mina ito kaaponan.
27 Ta nu kaaponan i pagingal tam
a kona he, baka gundawayan na
kitam ni Satanas.

28 Niyaen, nu atoy ha nikam i
minahagtakaw, masapul a awan
hikuna sumoli ha pinagtakaw na,
nu awan a magagit mina hikuna a
magtarabaho, penu makadaggap
hikuna ha napobre a hidi.

29 Ket ha nikitam ngamin, awan
kitam mina magkagi ha maka-
pasaket, nu awan la i kakkagi a
mappiya ken makadaggap. Ket
gipu ha kakkagi tam, malagen
mina i nakam na totolay a maka-
timan ha nikitam. 30 Awan tam
mina pagladingitan i Espiritu na
Dios a inyatad na Dios ha niki-
tam, ket kona ha tiplad a mang-
pakatandi a Apo Dios a mismo i
tahod a makinkukuwa ha nikitam.
Ta basta atoy i Espiritu na Dios ha
nikitam, ket sigurado a dumemat
nokkan i pamalak a pangalap na
Dios ha nikitam ha langit.

31 Isu, adyan tam i ngamin
a saket na nakam tam, ken
pakilaban tam, ken ingal tam.
Ket awan kitam makipagtabbe-
gan, onu makilinimad, onu mam-
agsisenti. Ket adyan tam i maski
nu anya a madukas a rikna. 32 Ket
imbes na, magkinagbi ken magi-
nayat kitam. Ket magpinakawan
kitam, a kona ha pinakawan na
kitam na Dios gipu ha ginimet ni
Cristu.

5

Maghen Kitam ha Disyag na Dios

1 Hikitam i annak na Dios, a
ayayatan na. Isu, masapul a
umaheg kitam ha nikuna. 2 Ket
ayatan tam i kakalan tam a tolay,
a kona ha pinagayat ni Cristu
ha nikitam, a inyatad na i biyag
na, a nangsaka na ha nikitam ha
liwaliwat tam. Ket natalak i Dios
gipu ha ide a ginimet ni Cristu.

3 Hikitam man i totolay na
Dios. Isu, masapul a awan
kitam makikamegos. Ket awan
maromsa i nakam tam onu
panggep tam. Ket awan kitam
someni ha kukuwa na sabali a
tolay. Puros, awan mina ha
pakaliwatan tam a kona he. 4 Ket
awan kitam magkagi ha bastos,
onu madukas a kakkagi a awan ha
serserbe na, nu awan i kinappiya
na Dios i uhonan tam mina. Ket
magyaman kitam ha nikuna. 5 Ta
katandi tam a sigurado, a awan
ha makipaghen ha kahariyan ni
Cristu ken Dios, nu mabastos
iday a tolay, onu madukas, a
kona ha makikamegos a hidi, onu
mahagseni a hidi. Ta nu atoy i esa
a sumeni unay, nesulet na dan i
ayat na ha Dios ha iday a sinenyan
na.

6 Niyaen, awan moy ipalobus
a maallilaw kam gipu ha sil-
isileng di a awan kan ha liwat
ha magkona hito. Ngem idagento
a ugali i gipu na a parusaan na
Dios i totolay a awan umusoseg
ha nikuna. 7 Isu, awan kam
makiuseg ha totolay a kona hay,
a mabastos.

8 Idi awan kam nanahod, nadi-
haman i nakam moy. Ket
awan moy nelassin i mappiya ken
madukas. Ngem niyaen, gipu ta
nagbalin kam a totolay na Dios a

atoy i disyag na, masapul a mag-
biyag kam a kona ha malaing a
maghen ha disyag ken makelassin
ha mappiya ken madukas. 9 Ta
naalap moy dan i silaw na Dios.
Ket ide i gipu na a makagimet
kam ha mappiya ken malinteg ken
tahod ha ngamin a paggimet moy.
10 Niyaen, padasan moy a
ipaenta gipu ha pinagbiyag moy
i kaykayat ni Apo Jesus a pagimet
ha totolay. 11 Ket adiyowan moy i
madukas a bagbagay a awan ha
serserbe na. Ta maggipu hidi
ha totolay a nadihaman. Ket
imbes na, padisyagan moy mina
i kinadukas di, penu makaenta
hidi ha silaw na Apo Dios, gipu
ha mappiya a paggimet moy.
12 (Dadi pala agay, masanikiyak
a mangipeta ha gimetan di
a nalimid, ta madukas unay.)
13 Ngem basta madisyagan i
kinadukas di gipu ha mappiya
a paggimet tam ken kakkagi na
Dios, ket melassin di mina i
kinadukas di. 14 Ket nu melassin
di i kinadukas di, magbabawi
mina hidi. Ket mangalap hidi ha
silaw na Dios, ket madisyagan
bila hidi. Ta kona ha ide ha
esa a kansiyon, a "Lumukag ka
dan, hikaw a kumakelap. Ket
magbiyag ka manon a maggipu
ha natay. Ta atoy dan ni Cristu
a mangdisyag ha nikaw," kon na
kansiyon he.

15 Isu, magingat kam ha ugali
moy. Ket awan kam umaheg
ha totolay a awan a makatandi.
Imbes na, magbiyag kam mina
a kona ha masirib a hidi a
makatandi dan. 16 Ket nu atoy
i gundaway moy a manggimet
ha mappiya, gimetan moy ito.
Ta makpal dan hidi a maggimet
ha madukas. 17 Isu, awan kam
mina magpaabak ha kinadagel,
nu awan a kanayon kam mag-
padas a makatandi ha pagayatan
na Apo Dios.

18 Ket awan kam magbartek,
ta iday i pakadadailan na biyag
moy. Imbes na, peturayan
kam ha Espiritu na Dios, ta
hikuna i pakaragsakan moy ken
pakalaginan na nakam moy.
19 Magdadinaggap kam gipu ha
kakkagi na kakansiyon na Dios.
Atoy i kappal a kansiyon a
pangdeyaw ha Dios. Ket atoy
bila i kappal a pangitoldu ha
totolay. Ket atoy i kappal a
pangpanakam na Espiritu na Dios.
Isu, deyawan moy i Apo Dios.
Ket umayun i kakkagi moy ha
tahod a deydeyaw, a maggipu ha
pinagayat moy ha nikuna. 20 Ket
kanayon kam a magyaman ha
Dios Ama, ha maski nu anya a
magimet ha nikam. Maski nu
mappiya, onu maski marigat.
Magyaman kam gipu ha pagisesa
moy ha Happo tam a ni Jesu-
Cristu.
21 Ket magdadinaggap kam, a
mamagbinalakad kam, ken ma-
magdineyaw kam, gipu ha kasor
moy a magdeyaw ha ni Cristu.

*Ugali na Mappiya a Magka-
banga*

22 Hikam a babbabbey a kekka-
banga, peturayan kam ha ka-
banga moy a hidi, a kona ha
pinangituray ni Apo Jesus ha
nikam. 23 Ta atoy i turay na
lallaki ha kabanga na a kona ha
turay ni Cristu ha manmanahod a
hidi. Ta ni Cristu i Mahagsalakan
ha nikitam a nagbalin a kona ha
baggi na. 24 Ket kona bila hito,
masapul a peturayan i babbey a
hidi ha kabanga di ha ngamin a
bagbagay, a kona bila ha nikitam
a manahod a peturayan ha ni
Cristu.
25 Ket hikam bi a lallaki, ayatan
moy i kabanga moy a hidi, a kona
ha pinagayat ni Cristu ha niki-
tam a manmanahod, a inyatad
na i biyag na para ha nikitam

a sinakop na. 26 Ket ginimet na
ito, penu ibukod na ha serbe na
Dios i ngamin a manmanahod.
Ket mebilang kitam a awan ha
liwat ha saguppang na Dios, gipu
ha panahod tam ha kakkagi na,
a nangdalus na ha nakam tam.
27 Inyatad ni Cristu i biyag na para
ha nikitam, penu maalap na kita-
mon a awan ha liwat. Ket pasig la
mina a inaamakan i sinakop na, a
awan ha pakaliwatan tam ha Apo
Dios.
28 Ket kona bila hito ha nikam
a lallaki. Ayatan moy i kabanga
moy a hidi, a kona ha pinagayat
moy ha baggi moy a mismo. Ta
kona ha kabanga moy i baggi moy
a mismo. Ket basta ayayatan
moy hidi, ket ayayatan moy bila
i baggi moy. 29 Ta siyempre, awan
ha tolay a mangsenti ha baggi
na, nu awan a pakanan na ken
daponan na. Ket kona bila hito
i pagdapon ni Cristu ha nikitam
a manmanahod. 30 Ta inbilang
na kitam a kona ha baggi na
a mismo. 31 Ket kona bila ha
ide a nesurat dan ha Libro na
Dios, a “Nu magkabanga i esa a
lallaki, lakadan na i hama ken
hena na, ket makiagum hikuna
ha kabanga na, ket magbalin hidi
a isesa,” kon na Libro na Dios.
32 Niyaen, madisalad unay i kayat
na kagiyan ha ide. Ngem ha
nakam ko, ide dan i pangaregan
tam ha pinakipagisesa ni Cristu
ha manmanahod a sinakop na, a
nagbalin a baggi na. 33 Ngem
maski, ta pangaregan paman ito
ha nikam. Ta masapul a ayayatan
na kada esa a lallaki i kabanga na
a kona ha baggi na a mismo. Ket
masapul bila a deyawan na kada
esa a babbey i kabanga na.

6

Ugali na Mappiya a Pattama

1 Hikam a annak, magtongpal
kam ha bon na hama ken hena
moy, ta malinteg ide a ugali. 2-3 Ta
nesurat dan ha Libro na Dios, a
“Deyawan mo i hama ken hena
mo, ket mappiya i magimet ha
nikaw, ket magbiyag ka ha maalay
ha ide a lutak,” kon na Dios.
Niyaen, ide dan i nekaesa a bon
na Dios a napausegan bila ha esa
a kari.
4 Hikam bi a hama ken hena,
awan moy paengalan i annak moy
a hidi. Imbes na, itoldu moy
ha nidi i mappiya ken balakadan
moy hidi a kona ha pinagitoldu
ken pinangbalakad ni Apo Cristu
ha nikitam.

Ugali na Mappiya a Tagabu ken Mappiya a Happo

5 Hikam a tagabu, tongpalan
moy i happo moy a hidi. Ket
usaran moy i ngamin a kabaelan
moy a magserbe ha nidi, a kona
ha pagserbe moy ha ni Cristu a
mismo. 6 Tongpalan moy hidi,
maski nu metan di kam, onu
awan. Ta bakkan a hidi la i
patalakan moy, nu awan bila ni
Apo Cristu, a kona ha tagabu na.
Ket gipu ha pinagayat moy ha
nikuna, gimetan moy i pagayatan
na Dios. 7 Isu, gimetan moy a
siraragsak i tarabaho moy. Ta
kona ha bakkan i happo moy la
i pagserserbeyan moy, nu awan
i Apo Cristu. 8 Ket katandi moy
dan, a gunggunaan ni Apo Dios i
maski nu heya a tolay, ha ginimet
na a mappiya. Maski nu tagabu
hikuna, onu mabaknang.
9 Hikam bi a kettagabu. Kona
bila hito i gimetan moy ha tagabu
moy a hidi. Maanus kam mina.
Ket awan moy hidi pagkagiyan ha
pangpakanteng. Nakaman moy a
magkalan kam ha tagabu moy a
hidi, a kukuwa na kam na Happo
moy a isesa ha langit. Ket awan
ha idumduma na Happo moy aye
a Dios.

Megipu ha Pakipaglaban Tam ha ni Satanas

10 Niyaen, ide i dilokod a ipeta
ko ha nikam. Ket kayat ko ipeta
a pumigpigsa kam. Ket bakkan a
bukod moy a pigsa i usaran moy,
nu awan i pigsa ni Apo Cristu. Ta
awan ha kahad i pinnakabalin na.
11-12 Ket pumigpigsa kam mina a
kona hito, gipu ta atoy i kalaban
tam. Ket bakkan a totolay i kal-
aban tam, nu awan i madukas a
hidi a espiritu a maghen ha lebut
tam. Ta idagenday a anito a hidi,
ken magturay a hidi a awan tam
maenta, ken kekkaddat a hidi a
madukas, hidi man i magturay ha
totolay a nadihaman ha nakam di.
Ket ide i gipu na a masapul tam
alapan i kona ha kabal a iyatad
na Dios, penu malabanan tam i
pangallilaw ni Satanas. 13 Isu,
alapan moy i ngamin a kona ha
kabal na Dios, penu makasagana
kam. Ket maski nu hangan a
dangpihan na kam ni Satanas,
mabalin moy a labanan. Ket nu
nobos i pinakipaglaban moy ha
ngamin a pigsa ni Satanas, naabak
moy dan.

14 Isu, idagende i gimetan tam a
pagkabal tam, penu maabak tam
ni Satanas. Ta masapul tam i kona
ha sinturon na kabal na Dios. Ket
kayat ko kagiyan i kinatahod na
pagkagi tam. Ta ito i kona ha
sinturon tam a panggakad tam
ha kabal na Dios ha baggi tam.
Ket masapul tam bila i kona ha
pagkabal ha hakaw tam. Ket
ide i malinteg a paggimet tam.
15 Ket masapul tam bila i kona
ha pagsapatos tam. Ket ide i
pagsagana tam a mangipakatandi
ha Baheta na Dios a ikatalna na
totolay. 16 Ket atoy bila i kona ha
pagsalag tam. Ket ide i panahod
tam, a pangaddap tam ha ngamin
a gumagangat a pangal ni Satanas.
Ket masapul a kanayon tam egka-
man ide a kona ha pagsalag tam.
17 Ket atoy bas i kona ha pagkalo-
gung tam. Ket ide i pinakesalakan
tam. Ta basta namnamaan tam
ide, ket perpermi a nakalogungan
i buntok tam. Isu, alapan tam
bila ito. Ket atoy bila i iyatad
na Espiritu na Dios a kona ha
sondang tam. Ket ide i kagi na
Dios. I sondang na Espiritu na
Dios i kakkagi na Dios.

18 Ha ngamin a pakilaban tam
ha ni Satanas, masapul a kanayon
kitam magkararag. Ket maga-
ged kitam ha daggap na Dios.
Ket awan mina a bukod tam a
nakam i mangituray ha kararag,
nu awan a peturayan tam ha
Espiritu na Dios i kakkagi tam
ha kararag tam. Isu, nakaman
moy ito. Ket awan kam mina
maunga a magkararag, nu awan
moy a kanayon a ikararagan i
ngamin a kakalan moy a man-
manahod. 19 Ket ikararaganak
moy bi, a itoldu na Dios nu pa-
nyan mina na kakkagi ko, nu
mangipakatandi ak ha Mappiya a
Baheta na. Ta maturedak mina
a mangipakatandi ha palimed na
Baheta na Dios. 20 Ide a Ba-
heta i pagserbeyan ko, a kona ha
esa a tagabu na Dios, a kanayon
na a paangayan. Maski nu
nakawaranak pala ha pagbaludan
aye. Isu, ikararag moy bi a ma-
turedak mina a mangipakatandi.
Ta ide i biyang ko.

21 Niyaen, atoy ha nikam ni
Tikiko. Ta hikuna i paangayan ko
ha nikam, penu ipakatandi na i
ngamin a kasasaad ko. Ket hikuna
i esa a tahod a kabsat tam ken ma-
pagtalkan a tagabu ni Apo Cristu.
22 Ket ide i gipu na a paangayan
ko hikuna ha nikam, penu ipeta
na i kasasaad mi ngamin. Ket
paturedan na mina i nakam moy.

23 Niyaen, kakabsat, atoy mina
ha nikam ngamin i talna ken ayat
a umusoseg ha panahod a naggipu
ha Dios Ama ken ni Apo Jesu-

Cristu. 24 Ket atoy bas i kagbi na
Dios ha ngamin a awan gumimak
ha pinagayat di ha Happo tam a
Jesu-Cristu.

Pilipos

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi ha

1 Ide i surat ni Pablo ken ni Timoteo, a tagabu ni Jesu-Cristu. Paangayan mi i surat aye ha ngamin a sakop ni Jesu-Cristu a maghen ha ili a Pilipos, pati i pangulo ken kadaggap a hidi ha kapilya moy. 2 Atoy mina ha nikam i kagbi ken talna a magipu ha Nama tam a Dios ken Happo tam a ni Jesu-Cristu.

I Kararag ni Pablo

3 Maski nu hangan a magnakamak ha nikam, magyamanak ha Dios. 4 Ket magragsakak nu ikararagan takam ngamin. 5 Ta manakam ko i pinangdaggap moy ha nikan ha pagibaheta ko ha Mappiya a Baheta, maski idi nangrugi kam a manahod, hanggan niyaen. 6 Isu, gipu ta kona hito, sigurado ak a itulos na Dios i mappiya a gimetan na ha biyag moy, hanggan tungpalan na ito ha pagsoli ni Jesu-Cristu.

7 Kanayon takam a nakaman. Ket tahod a kona hito mina i pinagayat ko ha nikam. Ta nagagum kam ha nikan, maski idi inkalintegan ko ken pinatahodan ko i pagitoldu ni Jesu-Cristu. Ket maski niyaen a nebaludak ha pagbaludan aye, hikam paman i agagum ko ha ide a intalak na Dios ha nikan a tongpalan ko.

8 Niyaen, katandi na Dios i pagayat ko ha nikam, ket kona ha pagayat ni Jesu-Cristu ha nikam. 9 Ket ide i kararag ko ha nikam, a dumakkal mina a dumakkal i pagayat moy. Ket ikararag ko bila a dumakkal i kinalaing moy ken pinnakabalin moy a makatandi ha ni Apo Dios. 10 Ket basta nu kona hito, kaya moy a piliyan i mappiya, ket pabiyanan moy i madukas. Ket awan dod ha kinaromsa ha nikam onu pakaliwatan moy nokkan ha pagsoli ni Jesu-Cristu. 11 Ket kanayon kam a matulok ha mappiya a bagbagay a kayat na a gimetan ha baggi moy. Ta pakedeyawan na ito na Dios.

Mappiya I Keangayan Na Pinagattam Ni Pablo

12 Niyaen, kakabsat, baka kagin moy a ginumimak i pagibaheta ko megipu ha ni Jesu-Cristu, gipu ta nebaludak ha ihe a pagbaludan. Ngem awan a ginumimak i pagibaheta ko, nu awan a pinumigsa. 13 Ta maski ha ide a pagbaludan, makatandiyan na ngamin a sundalu na Hari ken ngamin a totolay, a nebaludak gipu ta tagabu ak ni Cristu. 14 Ket atoy bila i makpal ha kabsat tam a hidi a tinumured ha panahod di, gipu ta naenta di dan i gimigimetan ko ha pagbaludan aye. Isu, niyaen, mas matured hidi a magitoldu ha kagi na Dios, ket awan hidi manteng.

15 Tahod, a atoy i kappal a mangibaheta ha ni Cristu gipu ha pagseni di ha nikan. Ket kayat di a ipangas i baggi di. Ngem uray, ta atoy bila i sabali a hidi, ket mangikaskasaba hidi gipu ha mappiya a nakam di. 16 Hidi man i magayat ha nikan. Ta katandiyan di a inyatad na Dios i tarabaho ko, a mangipatahod ha baheta a megipu ha ni Jesu-Cristu. 17 Ngem ha nidi a sumeni, madukas i nakam di ha pagibaheta di ha ni Cristu. Ta maginkukuna hidi. Ket kayat di la a padeydeyaw i baggi di, a abakan diyak mina. Ket kagin di a manayonan di i rigrigat ko he, ha pagbaludan, gipu ha pagibaheta di a kona hay.

18 Ngem pabiyanan tamon hidi, nu maginkukuna i pagibaheta di. Ta maragsakak, maski nu maginkukuna hidi, onu maski tahod,

basta mebaheta di ni Cristu. Ket
iday i pakaragsakan ko.
19 Oni ay, ket tumulosak a
magragsak. Ta katandi ko a
mesalakanak ha dagende a rigri-
gat gipu ha kararag moy ken
daggap na Espiritu ni Jesu-Cristu.
20 Ide i kaykayat ko ken nam-
namaan ko, a magbiyagak ayun
ha pagayatan na Dios, ket awan
mina ha pakasanikiyan ko, nu
awan a kanayonak a makatured
ken magattam ha rigrigat. Nang-
nangruna niyaen, penu medeyaw
ni Cristu gipu ha gimigimetan
ko. Maski nu magbiyagak onu
matayak la. 21 Nu magbiyagak,
mappiya ito. Ta mepaenta ko i
kinappiya ni Cristu gipu ha biyag
ko. Onu matayak, mas mappiya
ito ha nikan. Ta umangayak a
maghen ha nikuna. 22 Nu tumu-
losak a magbiyag ha ide a lutak,
makabunga i tarabaho ko. Ngem
marigat agay a mepeta nu anya
mina i piliyan ko. 23 Makaduwa
dalla i nakam ko. Talaga a ka-
sor ko a lumapos ha lutak aye,
a maghenak mina ha ni Cristu
ha langit. Ta mas mappiya
ito. 24 Ngem dakdakkal paman
i pagdaggap ko ha nikam nu
makatulosak a magbiyag ha lutak
aye. 25 Isu, gipu ta kona hito,
katandi ko dan a maghenak pala,
a tumulos mina ha nikam, penu
manayonan ko i panahod moy,
ket penu pumigsa i panahod moy
a siraragsak. 26 Isu, niyaen, ide
paman i pakedeyawan moy ha ni
Jesu-Cristu, gipu ta sumoli ak ha
nikam nokkan.
27 Niyaen, kakabsat, masapul a
magbiyag kam ayun ha pagitoldu
ni Cristu. Ket basta nu kona
hito, maski nu makaangayak ha
nikam, onu awan, mabaheta ko
mina a malagda kam ha isesa
a panggep, ken magisesa kam
ha pagserbe moy ha pagitoldu ni
Cristu. 28 Ket awan kam mina
manteng ha kasenti moy a hidi. I
pagtured moy a kona hito i pang-
paenta a maabak nokkan i kasenti
moy a hidi, ket pangpaenta bila
ito a mesalakan kam. Ito man
i pangtiplad na Dios ha nikam.
29 Ta hikam man i pinili na Dios
a magserbe ha ni Cristu. Ket
awan la gipu ha panahod moy i
pagserbe moy aye, nu awan bila
gipu ha pinagattam moy ha rigri-
gat. 30 Isu, niyaen, namagkalan
kitam dan, a makipaglaban kitam
ha kasenti a hidi na Apo Dios. Ket
parehas i attaman tam, ket kona
ha inattaman ko idi, a naenta moy
dan. Ket niyaen, attaman ko pala,
a kona ha nabaheta moy.

2

I Pagahegan Tam Ha ni Cristu I Pinagpakumbaba Na Ha Baggi Na

1 Kakabsat, katandi ko a pinu-
migsa kam gipu ha ni Jesu-Cristu.
Ket katandi ko a matalna i nakam
moy gipu ha pinagayat na ha
nikam. Ket katandi ko a maki-
agum ha nikam i Espiritu na. Ket
katandi ko a maginayat kam ken
magkinagbi kam. 2 Isu, gipu ta
kona hito, itulos moy mina. Ket
nayunan moy i ragsak ko gipu ha
pinagisesa moy ha panggep moy
ken pinaginayat moy. 3 Awan kam
mina magkemot, onu pumangas,
nu awan kam a magpakumbaba.
Ket awan moy kagin a mappiya
kam ngem ha agagum moy a hidi.
4 Awan la mina i bukod moy a
kasapulan i nakaman moy, nu
awan pati i kasapulan na agagum
moy. 5 Ta ahegan moy mina i
nakam ni Jesu-Cristu.

6 Ta maski nu Dios hikuna, awan
na inkemot i kasasaad na a
mannakabalin a Dios,
7 nu awan a kinabeng na ito, gipu
ha bukod na a nakam, ket
nagbalin hikuna ha esa a
tagabu na Dios. Nagbalin
hikuna a kona ha esa a

tolay, a neenak hikuna a
kona ha nikitam.
8 Ket idi tolay dan hikuna,
pinakumbaba na paman
i baggi na, a nagtulok
ha pagayatan na Dios,
hanggan ha katay na, maski
nelansa hikuna ha kudos
hanggan natay.
9 Ket niyaen, gipu ta kona hito
i pinagtulok na ha Dios,
pinagbalin na hikuna na
Dios a Happo na ngamin a
atoy ha langit ken lutak.
10 Ket gipu ta kona hito, deyawan
na ngamin a parsuwa ni
Jesu-Cristu. Maski nu
maghen hidi ha langit,
onu lutak, o maski nu
natay dan hidi. Masapul
a magparentumeng hidi
ngamin a magdeyaw hidi
ha nikuna.
11 Ket masapul di bila a ipeta
a ni Jesu-Cristu i Happo
na ngamin a parsuwa, a
pakedeyawan na ito na
Amang Dios.

Hikam Man I Kona Ha Silaw a Magdisyag Ha Totolay

12 Isu, kakabsat, ahegan moy
mina i pinagtulok ni Jesu-Cristu.
Ta katandi ko dan a kanayon moy
tongpalan i pagitoldu na Dios.
Ngem niyaen, ipeta ko ha nikam
a itulos moy, ket nangnangruna ta
awanak ha nikam. Niyaen, hikam
man i makatandi a mangitulos.
Ket gipu ta katandi moy dan a
malupoy i baggi moy, tumulok
kamon ha Dios, a mateng kamon
ha nikuna, penu awan kam ha
pakaliwatan. Ket tumulos kamon
a umuseg ha nikuna hanggan no-
bos dan i ngamin a kayat na Dios
a gimetan ha pinagsalakan na ha
nikam. 13 Ta Apo Dios man i
magagum ha nikam, a iturong
na kam, ken pagbalinan na kam,
penu magimet moy i pagayatan
na.
14 Kakabsat, ha maski nu anya
a gimetan moy, awan kam mina
magreklamo onu makipagtabbe-
gan. 15 Ta basta nu kona hito,
awan kam ha pakaliwatan, ket
nadalus i nakam moy. Ta hikam
man i annak na Dios. Ket ide i
gipu na a magbiyag kam mina a
sidadalus, maski nu makipaghen
kam ha lubuk na nakillu ken ma-
hagliwat a totolay. Ket hikam man
i kona ha silaw, a magdisyag mina
ha nadihaman a totolay. 16 Ket
mapadisyag moy hidi, basta ipeta
moy ha nidi i pagitoldu ni Cristu,
penu makaalap hidi ha biyag na
Dios a magnanayon. Ket nu kona
hito i gimetan moy, magragsakak
unay ha iday a pamalak a pagsoli
ni Jesu-Cristu. Ta mepaenta i
bunga na tarabaho ko ha nikam,
a awan a nasayang i tarabaho ko.
17 Niyaen, keddatton kam ha
Dios. I pinagserbe moy ha Dios,
gipu ha panahod moy ha nikuna,
kona a ito i pangidatton moy ha
nikuna. Ket atoy bila i pang-
inayon ko ha pangidatton moy
aye. Ta dandani ak dan a map-
atay, ket kona ha ibulak ko i digi
ko, a nenayon bila ha pangidat-
ton moy aye. Ket maragsakak a
mangidatton ha kona hito. Ket
makipagragsakak dod ha nikam
ha pinagserbe tam ha Dios. 18 Isu,
makipagragsak kam bas ha nikan
ha pangidatton ko ha Dios, maski
nu mapatayak.

Ni Timoteo ken ni Epaprodito

19 Niyaen kakabsat, kayat ko
a paangayan ha nikam ni Tim-
oteo, ket awan mina mamaalay,
nu ipalobus ni Apo Jesus. Ta
kayat ko a temanan i baheta
moy, penu makipagragsakak ha
nikam. 20 Hikuna la i makipa-
grikna ha nikam, ta hikuna i
tahod a mangisaket ha nikam.
21 I sabali a hidi, magnakam la
hidi ha bukod di a gimetan. Ket

awan di nakaman i gimetan ni
Jesu-Cristu. 22 Ngem bakkan ha
ni Timoteo. Ket katandi moy i
kabaelan na, a inagumanak na a
kona ha pagagum na annak ha
hama na, ha pinagibaheta ko ha
Baheta na Dios. 23 Isu, kayat ko a
paangayan hikuna ha nikam, nu
makatandiyan ko i magimet ha
nikan ha pagbaludan aye. 24 Ket
magtalakak a nu kayat ni Apo
Jesus, palobusan na ak a umangay
bila ha nikam a awan maalay.

25 Niyaen, atoy pala he ni Epa-
prodito, a pinaangay moy ha
nikan. Ket talaga a nagagum
hikuna ha nikan a nangikalinte-
gan ken nangitoldu ha pagitoldu
na Dios. Ket niyaen, nakaman
ko a masapul a pasoliyan ko ide
a kabsat tam ha nikam. 26 Ta
nematon hikuna ha nikam, ket
naburiburan unay, gipu ta naba-
heta moy dan a nagladu hikuna.
27 Ket tahod ide, a nagladu hikuna
idi, ket dandani a natay. Ngem
kinagbiyan na hikuna na Dios.
Ket awan la ni Epaprodito i kinag-
biyan na Dios, nu awan bila hikan.
Ta inlisi na ak ha dakdakkal a
ladinget. 28 Isu, i kaykayat ko a
pasoliyan hikuna ha nikam, penu
maenta moy hikuna, ket penu
maragsakan kam. Ket nu kona
hito, tumalna bila i nakam ko.
29 Isu, magragsak kam mina, a
giwatan moy hikuna a kona ha
kabsat tam, gipu ha Happo tam.
Ket ipaenta moy bi i pinagdeyaw
moy ha maski nu heya a magserbe
ha Dios a kona ha ni Epaprodito
aye. 30 Ta inpusta na i biyag na,
ket dandani hikuna a natay gipu
ha pinagserbe na ha ni Apo Cristu.
Ta awan na inkemot i angas na,
penu matungpal na i daggap moy
ha nikan.

3

I Tahod a Pakalintegan Tam

1 Niyaen, kakabsat, i dilokod
a balakad ko ha nikam a ma-
gragsak kamon, ket Apo Dios mina
i pakaragsakan moy. Awanak
mauma a mangipenduwa ha in-
balakad ko dan ha nikam. Ta
mappiya ito ha nikam, penu awan
kam maallilaw. 2 Ket magingat
kam mina ha magkadukas a toto-
lay. Oni ay, ta kona hidi ha asu.
Ket magpilit hidi a umuseg ha
pakakugitan di penu magpasakop,
kan, ha Dios. 3 Ngem awan moy
hidi tahodan. Ta hikitam man i
tahod a annak na Dios. Awan ha
tahod a annak na Dios, nu awan i
tolay a magdeyaw ha Dios gipu ha
Espiritu na Dios. Ket ni Jesu-Cristu
i pakaragsakan na. Ket awan na
talakan i bukod na a paggimet, nu
awan ni Jesu-Cristu i talakan na.

4 Nu tahod a mapagtalkan i
bukod tam a paggimet, agay, kus-
ton mina i pinaggimet ko. Ket
nu atoy i magkagi a kuston i
paggimet na a pangpasakop na ha
Dios, agay, maabak ko bas hikuna.
5 Hikan man i tahod a Judyo. Ta
ni Benjamin i minappo ko. Ket
pasig la Judyo i hama ken hena
ko. Ket idi nekawalo a pamalak,
idi neenakak, ket pinakugit diyak,
gipu ha linteg na Judyo a hidi. Ket
nagpasakopak bila ha Pariseyo a
hidi, a umusoseg ha Linteg ni
Moyses. 6 Ket nagagitak unay
a umuseg ha Linteg ni Moyses.
Maski linoko ko i manahod a hidi
ha ni Jesus, gipu ta awan hidi
nagtongpal ha Linteg aye. Ket
ayun ha Linteg ni Moyses, awan
ha pakaliwatan ko.

7 Ngem niyaen, gipu ha ni
Cristu, inbilang ko dan a awan
ha balle ha ngamin a ginimet ko
a pangpalinteg mina ha baggi ko
ha Dios. Ket awan ha balle nu
awan a nasayang i binalleyan ko
idi a bukod ko a kinalinteg. 8 Oni
ay! Nu ikalan ko i ngamin a
bukbukod ko a ginimet idi ken i

pakakatandi ko niyaen ha ni Jesu-
Cristu, ibilang ko a awan ha balle
ha ngamin a ginimet ko, gipu ta
mas mangina unay i pakakatandi
ko ha Happo ko aye. Ket gipu
ha nikuna, tinallekodan ko dan i
ngamin, penu makausegak ha ni
Jesu-Cristu. Ta kona ha basura
i ngamin a kinangina na totolay,
ket awan ha balle na. 9 Niyaen,
kayat ko la a magisesa ha ni Jesu-
Cristu. Ket awan ko talakan i
bukod ko a kinalinteg, a iday a
kinalinteg a maalap ko mina gipu
ha pinagtongpal ko ha Linteg ni
Moyses. Imbes na, talakan ko i
kinalinteg a nagipu ha panahod
ni Cristu. Talakan ko iday a
kinalinteg a iyatad na Dios gipu
ha pinagtalak na. 10 Ket kayat ko
bi a makatandi ha nikuna. Ket
kayat ko bi a mapadas i kaddat
a atoy ha nikuna idi minagbiyag
manon hikuna. Ket kayat ko bi
a umaheg ha pinagattam na ha
rigrigat, a umunodak mina ha pa-
gayatan na Dios, maski hanggan
matayak, a kona bi ha nikuna.
11 Ta namnamaan ko a pabiyagan
manon na Dios i baggi ko nokkan,
penu makipaghenak ha nikuna ha
magnanayon.

I Pinangdagdag ni Pablo ha Baggi na ha Keangayan na

12 Kakabsat, awan ko nakaman
a husto dan i pagkatandi ko ha ni
Cristu. Ta atoy pala i pagkurangan
ko. Ngem dagdagan ko paman
a umunod ha pagayatan na. Ta
sinakop na ak ni Jesu-Cristu, penu
magbalinak a kona ha nikuna.
13 Kakabsat, ipeta ko ha nikam a
atoy pala i pagkurangan ko, ket
awan pala kusto i pagkatandi ko.
Ngem maski, ta ide i gimetan ko, a
lipatan ko i ngamin a ginimet ko a
nakalipas dan, ket nakaman ko la
i keangayan ko. 14 Ket pilitan ko i
baggi ko, penu mangalapak mina
ha gungguna a iyatad na Dios. Ta
ide i gipu na a pinili na kitam
na Dios, a sinakop na kitam ha
paghariyan na, a magisesa kitam
mina ha ni Jesu-Cristu. 15 Ket kona
mina hito i pagnakam na ngamin
ha nikitam a matured ha panahod
di. Ket nu atoy ha nikam i sabali
ha pinagnakam di, ipakatandi na
Dios ha nikam nu tahod i nakam
moy, onu madi. 16 Basta umunod
kitam pala ha inpakatandi na Dios
ha nikitam.

17 Kakabsat, itulos moy mina
i umaheg ha pinaggimet ko aye.
Ket ahegan moy mina i maski nu
heya a agum moy a umunod ha
pagayatan na Dios. Kona hito
i pangahegan tam. 18 Ta atoy i
makpal a kasenti ni Jesu-Cristu.
Ket maski nu ipeta di a manahod
hidi ha ni Cristu, agay, sentiyan
di paman i katay ni Cristu ha
kudos, gipu ha madukas a ugali
di. Makpal a beses a inpeta
ko ito ha nikam. Ket maski
niyaen, magsangisangetak paman
a mangipenduwa ha ide. 19 I
angayan di nokkan, i impyerno.
Ta bakkan a Apo Dios i Happo
di, nu awan la i bukod di a ka-
sorhan. Ket bakkan a ni Jesu-
Cristu i pakaragsakan di, nu awan
i kinadukas na liwat di. Ket awan
man hidi masaniki! Bakkan a
pagayatan na Dios i eriyokan di,
nu awan la i bagbagay na lutak
aye.

20 Ngem awan a kona hito ha
nikitam, kakabsat. Ta maski nu
maghen kitam ha lutak ha yenan,
umangay kitam pala ha langit, a
tahod a paghenan tam. Ket langit
paman i paggipuwan na Happo
tam a tahokan tam, a ni Jesu-
Cristu. Ket hikuna i Mangisalakan
ha nikitam. 21 Ket hikuna man bi
i magpabigu ha makapoy a baggi
tam a kona ha baggi na a mismo a
inaamakan. Ta kekkaddat hikuna
a kona hito, maski i pinnakabalin
na a mahagturay ha ngamin a
bagay.

4

1 Isu, kakabsat, nu kona hito i
namnamaan tam, paigatan moy i
panahod moy ha Apo tam a ni
Jesu-Cristu. Niyaen, mematonak
dan ha nikam a ayayatan ko ken
ragsak ko, a hikam man i kona ha
gungguna na tarabaho ko.

I Balakad ni Pablo

2 Hikam bi, Eyodiya ken Sintika,
agedan ko ha nikam a magtunos
kam mina a kona ha magkabsat,
gipu ha Happo moy a ni Jesu-
Cristu. 3 Ket hikaw bi a agum ko
a mapagtalkan, agedan ko bila ha
nikaw a daggapan mo bi idagende
a duwa a babbey. Ta nagdaggap
hidi ha nikan, ken di Klemente,
ken ngamin a agagum ko a mag-
ibaheta ha Baheta na Dios. Ket
nagtarabaho bila i duwa aye a
magibaheta. Ket nelista i nagen
di ha Lista na Dios, a makipaghen
hidi ha Dios, a kona ha ngamin a
katarabahowan tam.

4 Niyaen, kankanayon mina a
magragsak kam, gipu ha pagisesa
moy ha ni Apo Jesus. Ket ipeta ko
manon, a magragsak kam! 5 Ket
ipaenta moy i kinaanus moy ha
ngamin a tolay. Ta mabikan dan i
pagsoli na Happo tam. 6 Ket awan
mina ha pakadanagan moy, nu
awan a magaged kam ha Dios ha
ngamin a kasasaad moy. Agedan
moy ha Dios i kasapulan moy. Ket
ha ngamin a pinagkararag moy,
magyaman kam ha nikuna. 7 Ket
nu kona hito i gimetan moy, patal-
naan na Dios i nakam moy. Awan
man ha kekalan ha talna na aye,
ket awan tam ito makatandiyan.
I pangikalan ko la ha talna na
Dios i esa a magagum a magdapon
ha nikam, penu makaemmang i
nakam moy, ken penu masinggat
i pakaemmang moy aye gipu ha
pagisesa moy ha ni Jesu-Cristu.

8 Niyaen, kakabsat, ide i dilokod
a ipeta ko ha nikam. Masa-
pul a magnakam kamon ha map-
piya ken madeyaw a bagbagay.
Kanayon mina a nakaman moy
i kinatahod ken kinappiya na
ugali moy. I bagbagay a nalinteg
ken nadalus ken inaamakan, ken
nadeyaw, idagende mina i naka-
man moy. 9 Ket gimetan moy i
netoldu ko ha nikam. I bagba-
gay a ginimigimet ko, iday bas i
gimetan moy. Ta naadal moy dan,
ken naenta moy, nateman moy
ken napadas moy dan i ngamin a
ginimigimet ko. Ket basta nu kona
hito, ket perpermi a makiuseg ha
nikam i Apo Dios. Ket iyatad na
ha nikam i kinatalna na.

Maragsak ni Pablo ha Pinagdaggap di ha Nikuna

10 Maragsakak, ket magdeyawak
ha Apo Dios, ta nepaenta manon
i pagayat moy ha nikan. Ta
kobosan na naalay a tiyempo, ket
atoy manon i inyatad moy a kas-
apulan ko. Katandi ko a awanak
moy naleptanan. Ngem awan la
ha gundaway a mangiyatad kam
ha daggap moy idi. 11 Maski, ta
awanak magreklamo ha rigrigat
ko aye. Ta napadas ko dan nu
panyan ko a attaman i maski
nu anya a kasasaad. 12 Napadas
ko dan i biyag a marigrigatan,
ken napadas ko bila i biyag a
magsobsobra. Ket niyaen, maski
nu magiyalapak, onu nabbiyagak
dan, ket maski nu napobre ak,
onu magsobsobra, katandi ko dan
nu panyan ko a attaman. 13 Ta
kaya ko a attaman i ngamin a
kasasaad gipu ha daggap ni Jesu-
Cristu, a papigsaan na ak.

14 Ngem maski nu kona hito,
mappiya paman i pinagdaggap
moy ha nikan. Ta inagumanak
moy ha rigrigat ko aye. 15 Ket
hikam a taga-Pilipos, katandi moy
a hikam malla i dinumaggap ha

nikan, idi nangrugi ak a magi-
toldu. Idi linumakadak ha Mase-
donia, awan ha sabali a kapilya
a dinumaggap ha nikan, nu awan
la a hikam. 16 Ket maski idi
naghenak ha Tesalonika, intulos
moy a nakangatad ha kasapu-
lan ko. 17 Kakabsat, bakkan a
pangdaggap moy i kasorhan ko,
maski nu maragsakak gipu ha
pinagdaggap moy ha nikan. Ngem
dakdakkal i ragsak ko gipu ta
gunggunaan na kam na Dios, gipu
ha daggap moy aye.
18 Niyaen, atoy ha nikan i kori-
nat a inpetugan moy ha ni Epa-
prodito. Ket atoy dan i ngamin
a kasapulan ko, ket nagsobsobra
paman. Ket kona ha indatton moy
ito ha Apo Dios. Ket maragsak
hikuna ha pinangidatton moy aye.
19 Hikuna man bi i mangiyatad
ha ngamin a kasapulan moy, gipu
ha pagisesa moy ha ni Jesu-Cristu.
Ket sobsobra i pagiyatad na Dios
gipu ha ni Cristu. 20 Madeydeyaw
ha magnanayon i Dios ken Hama
tam. Oni ay!
21 Niyaen, pakikumusta ak moy
ha ngamin a totolay na Dios a
manahod ha ni Jesu-Cristu. Paku-
mustaan na kam na kabsat moy a
hidi, a agagum ko ha ihe. 22 Pati
ngamin a totolay na Dios ha ihe,
mangruna hidi a maghen ha bilay
ni Hari Sesar, pakumustaan di
kam bila.
23 Niyaen, atoy ha nikam
ngamin i kagbi na Happo tam a
ni Jesu-Cristu.
Awan dan.
Pablo

Kolosas

I Surat ni Pablo ha Manahod a hidi ha

1 I nangisurat ha ide ni Pablo, a nagbalin a esa a apostol ni Jesu-Cristu gipu ha pagayatan na Dios. Ket atoy bila ihe ni Timoteo a kabsat tam gipu ha panahod tam. 2 Isurat ko ide ha nikam a manahod, a maghen ha ili a Kolosas. Ta hikam i mapagtalkan a kakabsat ko, gipu ha panahod moy ha ni Jesu-Cristu. Ket ikararagan takam a atdinan na kam Nama tam a Dios ha kagbi ken talna na.

I Kararag ni Pablo

3 Nu ikararagan takam ha Dios, a Hama na Happo tam a Jesu-Cristu, kanayon a magyaman kami. 4 Ta nabaheta mi i panahod moy ha ni Jesu-Cristu ken pinagayat moy ha ngamin a totolay na Dios. 5 Kona hito i gimetan moy gipu ta katandi moy a giwatan moy nokkan i insagana na Dios ha nikam ha henan na. Ket ito i namnamaan moy, nangrugi idi tiniman moy i kinatahod megipu ha ni Cristu, i Mappiya a Baheta na Dios. 6 Ket niyaen, umaales ha ngamin a lutak ide a baheta na Dios. Ket kumakpal i manmanahod a hidi. Ket magpabigu hidi ha ugali di, a maging mappiya. Ket kona bila hito ha nikam, nangrugi idi nabahetaan moy i kagbi na Dios, ken napadas moy i kagbi na aye a tahod.

7 Ito i naadal moy ha ni Epapras, a agum mi. Hikuna i mapagtalkan a tagabu ni Cristu. Ket magserbe hikuna ha nikam a kasulet mi a magitoldu. 8 Niyaen, inbaheta na ha nikami i pinagayat moy a nagipu ha Espiritu na Dios a maghen ha nikam. 9 Isu, nangrugi idi nabahetaan takam, kanayon takam a ikararagan. Ket agedan mi a paglaingan nakam na Dios ha pagkatandi moy ha panggep na. Ket atoy mina ha nikam i ngamin a kinalaing ken pagkatandi a iyatad na Espiritu na Dios. 10 Ket ikararag mi bila penu gimetan moy i kasorhan na Happo tam, penu kanayon mina a maragsak hikuna ha nikam. Nu iday i gimetan moy, mappiya i ngamin a gimetan moy, ket lumalaing kam paman ha pagkatandi moy ha Dios. 11 Ket ikararag mi bila a paturedan na kam ha kaddat na a awan ha kakalan na, penu maattaman moy a siraragsak i maski nu anya a magimet. 12 Ket tumulos kam mina a magyaman ha Dios Ama, a namagbalin ha nikam a meraman ha makapadas a hidi ha paghariyan na, a makipagpadas kam ha disyag na Dios. 13 Oni ay, insalakan na kitam ha nadihaman a paghariyan ni Satanas. Ket inyales na kitam ha paghariyan na Annak na a ayayatan na unay. 14 Ket hikuna man i nangsaka ha nikitam, a napakawan dan i liwat tam gipu ha digi na.

I Ginimet ni Cristu

15 Awan a mabalin ha totolay a makaenta hidi ha Dios. Ngem ni Jesu-Cristu i magpakatandi ha pagkadios Nama na. Ta kebbiyag ni Cristu aye, maski idi palungo a naparsuwa i ngamin. Ket mas matangkay hikuna ngem maski nu anya a naparsuwa. 16 Ket gipu ha pagayatan na Dios pinarsuwa ni Cristu i ngamin a atoy ha langit ken lutak. Pinarsuwa na i maenta tam a hidi ken maski bagbagay a awan tam maenta. Pati i kekkaddat a hidi a mangituray, a kona ha anghel a hidi, ken maski i kadibbiyan a hidi hanggan ha katangkayan a hidi. Pinarsuwa ni Cristu i ngamin a

lutak gipu ha pagayatan na Dios,
penu madeyawan ni Cristu.

17 Atoy dan hikuna idi palungo
na ngamin a naparsuwa. Ket
gipu ha nikuna, tumulos hidi a
naurnos. 18 Hikuna i pangulo na
baggi na, (a kayat na kagiyan, i
sakop na, a manmanahod a hidi.)
Ket hikuna i pakibiyagan tam a
manmanahod. Ta hikuna i Happo
na ngamin a magbiyag manon a
maggipu ha katay. Ket gipu ta
kona hito, hikuna i kadeyawan
ha ngamin. 19 Ta pinanggep na
Dios a atoy ha Annak na aye i
ngamin a bukod na a pagkadios.
20 Ket niyaen, gipu ha ide a Annak
na, pinappiya na Dios i ngamin
a nesina ha nikuna gipu ha ki-
nadukas di. Ket pinasoli na hidi
ha baggi na a sitatalna. Maski
nu lutak onu langit i paghenan di,
pinasoli na hidi ha baggi na gipu
ha digi ni Cristu, a pangsaka na ha
liwaliwat di, idi natay i Annak na
aye ha kudos.

21 Maski hikitam man, nesina
kitam bila idi. Ta tinumallekod
kitam ha Dios, gipu ha madukas
a nakam tam ken pinaggimet tam.
22 Ngem niyaen, gipu ha katay na
Annak na, awan kitam a kasenti
na Dios, nu awan a ilay na. Kona
hito i pinagpiya na ha nikitam
penu ipasaguppang na kitam ha
baggi na, ket awan kitam ha liwat,
ken awan ha pakaliwatan tam, ta
pagbalinan na kitam a mappiya,
a kona ha baggi na a mismo.
23 Basta tumulos kitam a man-
ahod, ket matured ken malagda
i panahod tam, ket awan tam
ipalobus a mesina kitam ha ni-
namnama tam, idi nabaheta tam i
Baheta na Dios. Ta awan ha sabali
a pakanamnamaan tam nu awan
i Mappiya a Baheta na Dios a
mewarawaras ha ngamin a lutak.
Ket hikan bila i esa a nagbalin a
tagabu na Dios a magibaheta ha
kona he.

I Pinagserbe ni Pablo ha Kapilya

24 Niyaen, magragsakak ha
rigrigat a attaman ko ha
pinagserserbe ko ha nikam. Ta
gipu ha dagende a rigrigat, mobos
ko i pinanggep ni Cristu a attaman
ko a kona ha pangdaggap ko ha
baggi na. I kayat ko kagiyan, i
ngamin a manmanahod a hidi
ha ni Cristu. Ta magkalan kitam
ngamin, a magisesa kitam. Ket
managenan ito ha baggi ni Cristu.
25 Ket niyaen, pinagbalin na ak
na Dios a tagabu na manahod a
hidi. Ket inyatad na ha nikan ide
a tarabaho, a mangipakatandi ak
ha nikam ha ngamin a pagitoldu
na. 26 Naalay a tiyempo a kona
ha netago i panggep na Dios
ha pagitoldu na, ket awan ha
tolay a makatandi ha panggep
na aye. Ngem niyaen, kayat na
a mepakatandi ha totolay a sakop
na. 27 Ta pinanggep na Dios a
ipakatandi na ha ngamin a tolay
i palimed na aye a inaamakan
unay. Ket ide dan i palimed na
Dios, a maghen ha nikitam ni
Cristu. Ket ide i gipu na a atoy
i namnama tam a makipaghen
kitam ha Dios ha magnanayon.

28 Isu, awan ha ibaheta mi
nu awan la a ni Cristu. Ket
usaran mi i ngamin a pinnaka-
balin mi a mangiwad ken mangi-
toldu ha maski nu heya a tolay,
penu pumigsa i panahod na kada
esa, ha pagisesa di ha ni Cristu,
ket penu makasaguppang hidi ha
Dios, ket awan hidi ha ikasaniki.
29 Ide i gipu na a dagdagan ko
i tarabaho ko aye. Ket awan
la a bukod ko a pinnakabalin i
usaran ko, nu awan i pinnaka-
balin ni Jesu-Cristu. Ta hikuna
i nagipuwan na pinnakabalin ko
aye.

2

1 Niyaen, kakabsat, kayat ko a

katandi moy mina i rigrigat ko
para ha nikam, ken ha ngamin
a maghen ha ili a Laodisia, pati
hidi a awan makatandi ha nikan
ha rupanrupa. Ta mapigsa i
pinagdagdag ko ha ide a tarabaho,
2 penu tumured kam ha panahod
moy gipu ha pinagisesa na nakam
moy ken paginayat moy, ket penu
malaing kam mina ha pagkatandi
moy ha inlimid na Dios idi, ket
niyaen, nepakatandi na dan gipu
ha ni Jesu-Cristu. 3 Ket niyaen,
hikuna la i makepakatandi ha
ngamin a kinalaing ken kinasirib
na Dios.
4 Ipeta ko ito, penu awan kam
paallilaw, maski nu malaing unay
i pagkagi na mangallilaw a hidi.
5 Ta maski nu mesina ak ha
nikam, nakaman takam paman
ha kanayon. Ket magragsakak,
ta katandi ko dan i pagisesa na
nakam moy, ken pagtured na
panahod moy ha ni Cristu.

Magingat Kam, a Awan Kam Paallilaw ha Pilosipo a hidi

6 Niyaen, gipu ta tinahod moy ni
Jesu-Cristu a kona ha Happo moy,
masapul a umuseg kam pala ha
nikuna a magisesa. 7 Ket kona
mina a magramot kam ha nikuna,
penu pumigsa a pumigsa i pana-
hod moy ha nikuna, a kona ha
netoldu ha nikam. Ket magyaman
kam ha Dios ha kanayon.
8 Isu, magingat kam, penu awan
kam umuseg ha sabali a pagitoldu,
ket kona ha nebalud kam ha mali-
waliwat a pagnakam. Ta atoy i
makpal a kalase na sinansisirib a
awan ha serserbe na. Ta awan a
nagipu ha ni Cristu i sirib di heya,
nu awan a nagipu ha pagitoldu
na minappo di, onu madukas a
espiritu. 9 Ket ipeta ko ito, ta
awan ha sabali a paghenan na
kinadios, nu awan ni Cristu. Ket
maski nu nagbalin hikuna a tolay,
ket atoy i baggi na, atoy pala
ha nikuna i ngamin a pagkadios
na Dios. 10 Ket dakdakkal i pin-
nakabalin na ngem ha ngamin a
sabali a kekkaddat. Ta hikuna i
Katurayan na ngamin. Ket niyaen,
ha nikitam, awan ha pagkurangan
tam. Ta gipu ha pagisesa tam
ha nikuna, atoy bi ha nikitam i
kakalan a pagkadios a kona ha
atoy ha ni Cristu. Isu a mabalin
a maghen kitam ha nikuna ha
magnanayon.
11 Ket niyaen, natipladan kitam
a nasakop na kitam ni Cristu.
Ta gipu ha pagisesa tam ha ni
Cristu, nakakugit kitam dan gipu
ha pinakugit ni Cristu. Ket bakkan
ito ha pinakugit na tolay. Ta ide
a pinakugit ni Cristu i pangadya
ha pinnakabalin na liwat ha baggi
tam. 12 Kona hito i pagisesa tam
ha ni Cristu, ta idi nabinyagan
kitam, nebilang a natay kitam ha
ni Cristu. Ket kona ha nelabbang
kitam. Ket kona ha nagbiyag
kitam manon ha ni Cristu, gipu ha
panahod tam ha pinnakabalin na
Dios a nagpabiyag manon ha ni
Cristu.
13 Kakabsat, idi awan kam pala
sakop ni Cristu, natay kam talaga,
ta awan moy katandiyan i Dios.
Ket natay i espiritu ha disalad na
baggi moy, gipu ha liwaliwat a
nagturay ha nikam. Ngem niyaen,
gipu ha pagisesa moy ha ni Cristu,
pinabiyag manon na Dios i espir-
itu moy. Ket gipu ha pagisesa
tam ha ni Cristu, pinakawan na
Dios i ngamin a liwat tam. 14 Ket
kona ha pinugas na i listaan na
gahut tam, pati i Linteg a nagli-
watan tam. Ket kona ha nelansa
i gahut tam ken bobon na Linteg
ha kudos ni Jesu-Cristu. Kayat na
kagiyan a inadya na Dios i lista
na gahut tam, ta napagaan dan
ni Cristu. 15 Idi natay ni Cristu
ha kudos, inabak na i madukas
a hidi a espiritu a nagturay. Ket
nepatahod na ha saguppang na
ngamin a hikuna i nangabak. Ta

gipu ha katay na, ken pinagbiyag
na manon, nepaenta na a inadya
na i pinnakabalin di a magturay.
16 Isu, niyaen, gipu ta kona
hito, awan moy mina itulok a
paliwatan di kam gipu ha Linteg
di ken maski nu anya a kanan
onu paginom a maneg, kon na
kan, onu pamalak a paganeg, onu
piyesta na bigu a bulan, onu
pamalak a panagemang. 17 Ta
awan ha balle idagento, nu awan
a pangarigan na Dios megipu ni
Cristu, idi awan pala dinumemat
ni Cristu. Ngem niyaen, dinu-
memat dan ni Cristu, ket hikuna
mina i tahod a unodan tam. 18 Isu,
pabiyanan moy i maski nu heya
a mangpaliwat ha nikam gipu ta
awan kam magdeyaw ha Dios a
kona ha pilitan di, a kulang kan
i pinagpakumbaba moy ha baggi
moy, ket awan kam magdeyaw ha
anghel a hidi. Pabiyanan moy,
maski nu atoy kan i inpaenta
na Dios ha nidi. Ta bakkan a
Dios i paggipuwan na pagitoldu
di, nu awan naggipu ha mapan-
gas a nakam di a neturayan na
kinadukas. 19 Nesina dan hidi ha
ni Cristu a Pangulo tam. Ngem ha
pangarigan tam a manmanahod,
hikitam man i baggi ni Cristu. Ket
ni Cristu i buntok na baggi aye.
Ket basta mangituray i buntok ha
ngamin a baggi na, ket mabalin
a dumakkal i baggi na. Ket
magisesa i paset a hidi na baggi a
magtarabaho. Ket makatulos hidi
a maurnos, a kona ha pagayatan
na Dios.

Nebilang Kitam a Isesa ha ni Cristu

20 Niyaen, kakabsat, tahod a
nebilang kitam a natay, idi natay
ni Cristu ha kudos. Ket awan
dan i pagturay na madukas a
hidi a espiritu ha nikitam. Ket
awan ha serbe i pagitoldu di.
Isu, niyaen, masapul a awan kam
magbiyag a kona ha kasakop di.
Ket awan moy mina tongpalan i
linteg di. 21 Ta makpal i pagane-
gan di. Halimbawa: “Awan moy
egkaman i maneg a bagbagay,”
kon di. “Awan moy kanan i
maneg a kakanan,” kon di malla.
“Awan moy kamhitan i maneg a
aruwatan,” kon di bila. 22 Ngem
madi ito agay. Ta nobos idagento
a bagbagay nu nobos i pagusar
tam ha nidi. Ket nobos dod i
serserbe di. Pabiyanan moy dod i
pagitoldu ken linteg a kona hay, ta
nagipu la hidi ha nakam na tolay.
23 Kagin na kappal a masirib i
pagitoldu a kona hay. Ta map-
piya kan, nu mapilpilit kitam a
magdeyaw ha anghel a hidi. Ket
mappiya kan, nu magpakumbaba
kitam a kona hito. Ket parigatan
tam mina i baggi tam a pangpak-
agbi tam ha Dios. Ta makidios ito,
kon na kan. Ngem madi ito agay.
Ket tahod, a awan ha serserbe
na, nu awan la a pagpangahas na
baggi na tolay a mismo.

3

1 Niyaen, nebilang kitam a is-
esa ha ni Cristu, ket makabiyag
kitam manon gipu ha pinagbiyag
na manon a nagipu ha katay. Isu,
gipu ta kona hito, kasoran tam
mina i bagbagay a kasoran ni
Cristu. Ta hikuna man i pinag-
turay na Dios, a pinaghari na
Dios ni Cristu ha ngamin a lan-
git. 2 Ket awan tam nakaman
i kasoran na totolay, nu awan i
kasoran ni Cristu. 3 Oni ay, ta
nebilang a natay kitam a isesa ha
ni Cristu. Ket gipu ha pagisesa
tam ha nikuna, daponan na i
biyag tam ha biyag na a isesa
ha Apo Dios. 4 Awan man ha
biyag tam, nu awan i biyag a
inyatad na Dios ha nikitam gipu
ha ni Cristu. Ide i tahod a biyag
tam. Ket nokkan, nu magpaenta
manon hikuna ha ide a lutak,
magpaenta kitam bila a kaagum

na. Ket makipagpadas kitam ha
kinaamakan na, a pakadeyawan
na.

Adiyowan Tamon I Alegid a
Ugali Tam

5 Isu, gipu ta kona hito, adiyowan tam mina i ngamin a
madukas a ugali tam. Halimbawa: Awan kitam mina mangibabbey onu mangilallaki. Ket
adiyowan tam mina i maski nu
anya a madukas onu maromsa
a pagnakam ken makasaniki a
kasorhan. Ket awan kitam mina
magseni. Ta nu kona hito i
ugali tam, ket bakkan a Apo Dios
i pagserbeyan tam, nu awan i
kukuwa tam a hidi. Ket kona nu
hidi man i didiosen tam. 6 Ngem
idagento a bagbagay i pagenglan
na Dios. Ket parusaan na nokkan
i tolay a hidi a awan a umuseg ha
nikuna.

7 Maski hikam, kona hito i ugali
moy idi. Ta idi awan kam nanahod, ket inunod moy i bukod moy
a pagayatan. 8 Ngem niyaen,
adiyowan moy idagende a ugali.
Awan kam magingal. Awan kam
makikamegos. Awan kam maglimad, onu magpasaniki ha agagum
moy. Awan kam magkagi ha
madukas a kakkagi. 9 Ket awan
kamon magsinileng, ta iday man
i ugali na biyag moy idi. Ngem
niyaen, natay dan ha ni Cristu
iday a biyag, ket matay bas i
ngamin a ugali na. 10 Imbes na,
atoy dan i sulet na, a bigu a biyag
a isesa ha ni Cristu. Ide i bigu a kinatolay tam a inyatad na Dios. Ket
kanayon a pabiguwan na i bigu a
biyag tam aye, hanggan perpermi
i pagkatandi tam ha nikuna, penu
tahod i pagaheg tam ha nikuna.
11 Isu niyaen, ha pagibilang na
Dios, awan ha kasabaliyan na
Judyo ken bakkan a Judyo, onu
maturay a hidi ken madibbi, onu
mabaknang ken napobre. Ta
magkalan kitam ngamin a manmanahod. Ket i mangina la ni
Jesu-Cristu. Ket maghen hikuna
ha maski nu heya a manahod.

12 Niyaen, kakabsat, hikitam i
totolay na Dios. Ta pinili na
kitam a ayayatan na, ket inbukod na kitam a sakop na. Isu,
maanus kitam mina ken makagbi.
Ket attaman tam mina i rigrigat. Ket masingpit kitam mina,
a magpadibbi mina i baggi tam.
13 Ket magiananus ken magpipinakawan kitam nu atoy i pagkagiyan na esa ha agum tam. Ta
masapul a magpipinakawan kitam, a kona ha pinangpakawan
ni Apo Jesus ha nikitam. 14 Ket
masapul paman a maginayat kitam. Ta basta maginayat kitam,
ket umusoseg i ngamin a dagende,
hanggan maigat i pagisesa tam.

15 Kakabsat, i talna a magipu
ha ni Cristu i magturay mina
ha pagnaka-nakam tam. Ta inayagan na kitam na Dios, penu
kettalna kitam, a magisesa. Ket
kanayon a magyaman kitam ha
Dios. 16 Masapul a maghen i
pagitoldu ni Cristu ha nakam
tam. Ta i pagitoldu na aye
i pakakatandiyan tam, ket mapagbalin na kitam a magitoldu
ken magibalakad ha kinasirib ni
Cristu. Ha pinagyaman tam ha
Dios, magkansyon kitam mina.
Ket kansiyonan tam i pagyaman
tam, ken panahod tam, ken kakkagi na Espiritu na Dios a iyatad na a pangkansiyon tam.
17 Ha ngamin a gimetan tam ken
kagiyan tam, gimetan tam mina
gipu ha ni Apo Jesus. Gipu ha ni
Jesu-Cristu i pakabikanan tam ha
Nama tam a Dios, penu magyaman kitam ha nikuna.

Balakad Ha Pamilya a hidi

18 Niyaen, ha nikam a babbey
a kekkabanga, matulok kamon ha

kabanga moy a hidi, gipu ha panahod moy ha ni Jesu-Cristu.
19 Hikam a lallaki, ayatan moy
i kabanga moy a hidi, ket awan
moy hidi pasaketan.
20 Hikam a annak, kanayon kam
mina a matulok ha hena ken
hama moy. Ta kona hito i maka-
paragsak ha Dios.
21 Hikam a hama ken hena,
awan moy pagenglan i annak moy
a hidi ha kanayon, penu awan
maupay i nakam di.
22 Hikam a tagabu, tongpalan
moy i ngamin a bon na happo moy
a hidi. Ket awan mina gipu ta
aamatan di kam, nu awan gipu
ta panahod moy ha ni Cristu.
Awan kam mina magtarabaho
penu magdeyaw hidi ha nikam,
nu awan penu madeyawan ni Apo
Jesus. Ta kona hito mina a isesa
i pagserbe moy ha nikuna. 23 Ha
maski nu anya a tarabaho moy,
dagdagan moy mina, a kona nu
bakkan a totolay i serbeyan moy,
nu awan pati ni Apo Cristu. 24 Ta
nakaman moy mina a gunggu-
naan na kam paman. Ket maalap
moy nokkan i inkari na a insagana
na para ha totolay a sakop na. Ta
ni Cristu aye i tahod a Happo a
pagserbeyan moy. 25 Ket maski
nu heya a maggimet ha madukas,
bilasan na Dios hikuna ha ki-
nadukas na. Ta awan ha idum-
duma na Dios ha pinanghukom
na.

4

1 Hikam a happo, gimetan moy
i mappiya ken nalinteg ha tagabu
moy a hidi. Ta nakaman moy a
atoy bila i Happo moy ha Langit.

Balakad Megipu ha Pagkagi Tam

2 Hikam ngamin, dagdagan
moy a magkararag. Awan moy
pabiyanan i pagkararag moy,
pati i pinagyaman moy ha Dios.
3 Ket ikararagan moy kami bi,
penu atoy mina i gundaway mi
a mangipakatandi ha panggep na
Dios ha ni Cristu. Ito i palimed na
a inpakatandi na dan ha nikitam,
a ibaheta tam. Ket niyaen,
gipu ha pinagibaheta ko aye,
atoyak paman ha pagbaludan.
4 Isu, ikararaganak moy bi, penu
mepadinnang ko ide a Baheta,
megipu ha ni Cristu. Ta ide i
patarabaho na Dios ha nikan.
5 Magingat kam penu mappiya
mina i mepaenta moy ha totolay
a awan a manahod. Ket gun-
dawayan moy ide a tiyempo a
pangibaheta moy megipu ha ni
Jesu-Cristu. 6 Kanayon mina a
makaparagsak ken makapatalak i
kakkagi moy. Ket katandi moy
mina nu panyan i pagkagi moy,
onu pangtabbeg moy, a mekusto
ha maski nu heya a tolay.
7-8 Niyaen, paangayan ko ha
nikam ni Tikiko. Ket hikuna i
mangibaheta ha nikam ha ngamin
a kasasaad mi ha ihe. Ket
paragsakan na kam mina gipu ha
mappiya a baheta mi aye. Ide a
ni Tikiko, hikuna i mapagtalkan
a agum mi ha pinagserbe mi ha
ni Apo Jesus. 9 Ket magagum bila
ha nikuna ni Onesimo a kalugaran
moy. Hikuna bila i ayayatan ken
mapagtalkan a kabsat tam. Ket
hidi a duwa i mangibaheta ha
nikam ha ngamin a nagimet ha
lugar mi aye.
10 Pakumustaan na kam ni Aris-
tarko a agum mi a balud. Pati
ni Markos, a kasinsin ni Bernabe.
(Ket nepakatandi dan ha nikam i
gimetan moy mina nu dumemat
ni Markos ha nikam. Ket map-
piya mina i pangrespitar moy ha
nikuna.) 11 Pati ni Jesus Hus-
tus, pakumustaan na kam bila.
Ha ngamin a Judyo a manmana-
hod, atoy la idagende a tallu a
makipagtarabaho ha nikan, para
ha Paghariyan na Dios. Ket mak-
pal i nedaggap di ha nikan.

12 Ket pakumustaan na kam
ni Epapras a kalugaran moy.
Tagabu bila hikuna ni Jesu-Cristu,
ket kanayon a mapigsa unay
i pangikararag na ha nikam.
Ikararagan na kam a paturedan
na kam na Dios. Ket maigat
mina i panahod moy, a awan ha
pagduwaduwa na. Ket agedan na
bila a perpermi mina i pinagtong-
pal moy ha pagayatan na Dios.
Kona hito i kararag ni Epapras
ha nikam. 13 Ket magpatahodak
ha nikam nu panyan na kinagagit
na a magserbe ha nikam, ken ha
manmanahod a hidi ha Laodisia,
ken ha Hirapolis.
14 Ket pakumustaan na kam ni
Lukas, i ayayatan tam a doktor.
Ket pakumustaan na kam bila ni
Demas.
15 Pakikumusta ak moy ha kak-
absat tam ha ili a Laodisia, pati ni
Nimpas, ken ngamin a manmana-
hod a makipaggimong ha bilay
na. 16 Ket nokkan, nu kobosan
na pangbasa moy ha ide a surat,
igiwat moy bi ide ha manahod a
hidi ha Laodisia, a basaan di bila.
Ket kona bila hito a basaan moy
bi i surat a igiwat di ha nikam.
17 Ket ipeta moy bi ha ni Arkipo a
ikabbus na mina i patarabaho ha
nikuna ni Apo Jesus.
18 Niyaen, entan moy, ta hikan
a mismo i magpirma ha surat aye.
Ide i pangpakumusta ni Pablo ha
nikam. Awan moy bas malep-
tanan a sikakawarak ha pagbalu-
dan aye.
Ket kagbiyan na kam na Dios.
Awan dan. Pablo.

I Palungo a Surat ni Pablo ha Taga-Tesalonika a hidi

1 Ide i surat mi ha nikam a sakop
na kapilya, ha ili na Tesalonika.
Hikam a sakop Nama tam a Dios
ken Happo tam a ni Jesu-Cristu. I
nagsurat aye ni Pablo, ni Silas, ken
ni Timoteo. Atoy mina ha nikam i
kagbi ken talna na Dios.

2 Kankanayon a magyaman
kami ha Dios gipu ha nikam.
Ket ikararagan takam ha Nama
tam a Dios. 3 Ta manakam mi i
pinangipaenta moy ha panahod
moy gipu ha pinagbiyag moy.
Ket manakam mi i pinagdaggap
moy ha sabasabali a tolay, gipu
ha ayat moy ha ni Jesu-Cristu.
Ket manakam mi a perpermi i
kinatured na namnama moy ha
Happo tam a ni Jesu-Cristu.

4 Kakabsat, ayayatan na kam
na Dios. Ket katandiyan mi a
pinili na kam a sakop na. 5 Ket
katandiyan mi ito, ta idi in-
pakatandi mi ha nikam i Mappiya
a Baheta, bakkan a kakkagi mi i
nangpatahod ha nikam, nu awan i
pinnakabalin na Espiritu na Dios.
Ket hikuna i nangpatahod ha
pinagibaheta mi. Katandiyan moy
i ugali mi. Ta idi naghen kami ha
nikam, sinerbiyan mi kam a kona
ha pagahegan moy. 6 Ket tahod a
inaheg moy kami ken Apo Jesus.
Ta uray nu naloloko kam unay,
tinahod moy i Baheta na Dios. Ket
nagragsak kam a magteman ha
kakkagi na, a pinagragsak na kam
na Espiritu na Dios. 7 Ket gipu
ta kona hito, nagbalin kam bila a
pagahegan na ngamin a manahod
ha probinsiya na Masedonia ken
Gresia. 8 Ta gipu ha nikam, awan
la Masedonia ken Gresia i nakaba-
heta ha kagi na Dios, nu awan i
ngamin a lugar i nakabaheta. Ket
nakabaheta bila hidi ha panahod
moy. Isu niyaen, awan mi masa-
pul a magibaheta ha nidi megipu
ha panahod moy. 9 Ta katandiyan
di dan. Ket hidi man i mag-
ibaheta nu panyan moy tineman
ha nikami, idi kaddemat mi ha
nikam. Ket katandi di nu panyan
moy tinallekodan i didios a hidi,
penu manahod kam ha Dios, penu
makaserbi kam ha tahod a Dios a
kebbiyag. 10 Ket katandi di bila nu
panyan moy tahokan i Annak na
Dios, a magsoli nokkan a maggipu
ha langit. Ide ni Jesus, i Annak na
Dios, a pinagbiyag na manon. Ket
hikuna i mangisalakan ha nikitam
ha parusa na Dios. Ta parusaan
nokkan na Dios i ngamin a ma-
hagliwat.

2

1-2 Niyaen, kakabsat, katandiyan
moy a idi palungo kami
dumemat ha ili moy a Tesalonika,
linokowan ken pinasanikiyan di
kami ha ili na Pilipos. Ket maski
nu kona bila hito ha ili moy a Tesa-
lonika, ket makpal i nangsenti
ha nikami, pinatured na Dios i
nakam mi, a nangipakatandi ha
nikam ha Baheta na Dios. Ket
isu i gipu na a awan nasayang i
pinagpasyal mi ha nikam.

3 Ket katandi moy a awan
kami mangallilaw ha pagitoldu
mi. Ket awan madukas i panggep
mi. 4 Ta imbes na, itoldu mi i
kayat na Dios. Ta intalak na ha
nikami i Mappiya a Baheta na aye.
Ket hikuna bila i nagpapadas ha
nikami, ket katandi na i ngamin
a nakam mi. Isu, awan kami
mangitoldu ha kayat na temanan
na tolay, nu awan la i kayat na
Dios.

5 Katandi moy dan, ken katandi
bila na Dios, a awan takam
sinayokan gipu ha kagi mi.

Ket awan kami magitoldu penu
maalap mi i suweldo ha nikam.
6 Ket madiyan mi a padeyawan
i baggi mi ha maski nu heya a
tolay. Maski ha nikam, onu ha
sabasabali a tolay. Ket awan
ha inaged mi, maski nu atoy i
kalintegan mi. Ta apostol kami ni
Cristu, ket inpeta na a maalap mi
mina i kasapulan mi ha tolduwan
mi a hidi. 7 Ngem imbes na ito,
naanus kami ha nikam, a kona
ha esa a babbey a mangdapon ha
annak na a hidi. 8 Ta ayayatan
mi kam a tahod. Isu, bakkan a
Baheta na Dios i inyatad mi ha
nikam, nu awan pati biyag mi
a mismo i inpusta mi, gipu ha
nikam. Ta kona hito i pinagayat
mi ha nikam.
9 Kakabsat, manakam moy nu
panyan na pinagtarabaho mi, idi
inpakatandi mi ha nikam i Baheta
na Dios. Ta nagtulos kami a
magtarabaho, kada pamalak ken
maski nu kallap, penu awan mi
masapul a magaged ha nikam ha
gastos mi. 10 Ket Dios i makatandi
a mappiya i ugali mi ha nikam.
Ket hikam bila i mangsistigu a
nalinteg i pinaggimet mi. Ket
awan ha liwat mi ha nikam. 11 Ket
katandi moy a binalakadan mi i
kada esa ha nikam, a kona ha
pinangbalakad na esa a hama ha
annak na a hidi. Ta intoldu mi
i ngamin a gimetan moy. Ket
pinapigsa mi i nakam moy. 12 Ket
inbon mi ha nikam a magbiyag
kam a kona ha kayat na Dios. Ta
hikuna i nagpili ha nikitam a mer-
anod ha bukod na a paghariyan
ken ha kinadios na.
13 Ide paman i gipu na a magya-
man kami ha Dios ha kanayon.
Ta idi inbaheta mi ha nikam i
Baheta na Dios, nanahod kam, a
inyasak moy ha nakam moy ide
a kakkagi na Dios. Ket tahod ito
agay, ta kakkagi na Dios ito talaga.
Ket bakkan a pagkagi na tolay.
Ket niyaen, ha nikam a manahod,
atoy dan i kakkagi na Apo Dios a
maketoldu ha nikam ha mappiya
a ugali. 14 Ket niyaen, mekalan
kam ha nidi a sakop ni Jesu-Cristu
ha probinsiya na Judeya. Gipu ta
dagenday a kapilya na Apo Dios
ayo, nalokowan bila hidi, gipu ha
Judyo a hidi. Ket niyaen, inaheg
moy dan. Ta natured kam bila ha
pinagloko na kailiyan moy, a kona
ha kinatured di ha pinagloko na
Judyo a hidi ho. 15 Dadi pala agay,
i Judjudyo i nagpatay ha minahag-
pugto a hidi, ken Judjudyo bila i
nagpatay ha ni Jesu-Cristu. Ket
niyaen, i Judjudyo paman i nag-
palakad ha nikami. Ay, paingalan
di i Apo Dios. Ta sentiyan di
i maski nu heya a tolay ha lu-
tak. 16 Ket salenan di kami, penu
awan kami makebaheta ha totolay
a bakkan a Judyo, a mesalakan
mina. Ay, kinumaro unay i ki-
nadukas na dagendo a Judyo. Ket
niyaen, sigurado dan i pagparusa
na Dios ha nidi. Ket awan hidi
makelisi ha parusa heya.

17 Niyaen, ha nikami, kakab-
sat, mematon kami ha nikam.
Maski awan naalay a nagsina ki-
tam, ket mematon kami paman.
Ngem awan kam madiyo talaga
ha nakanakam mi. Ta kanayon
takam manakam. Ket gipu ta
kona hito ha nakam mi, pinadas
mi unay a magpasyal manon ha
nikam. 18 Ta talaga a kayat mi a
magsoli ha nikam. Ket nangruna
a hikan ni Pablo. Ay, namin-
makpal a pinadas ko a magsoli.
Ngem sinalenan na kami ni Sa-
tanas. 19 Ket talaga a kayat
takam maenta, ta hikam man i
pakaragsakan mi. Ket hikam i
namnama mi a makatulos ha ni
Jesu-Cristu. Ket i pinaguseg moy
ha ni Apo Jesus i gungguna na
tarabaho mi. Ta basta makatu-
los kam, ket makipagragsak kitam
nokkan ha saguppang ni Apo Je-
sus, ha kasoli na. Ket i pagtulos

na panahod moy i mangipaenta a
mappiya i ginimet mi. 20 Oni ay,
hikam i katalak ken ragsak mi.

3

1-2 Niyaen, awan kami naka-
tured ha imaton mi ha nikam, ta
nematon kami unay. Isu i gipu
na a pinaangay mi ni Timoteo.
Hikuna i kabsat tam, a katarabahowan mi ha Dios, ha pinagitoldu
mi ha Mappiya a Baheta. Ket idi
nagwarak kami ha ili na Atenas,
pinaangay mi hikuna, penu pa-
pigsaan na i nakam moy, a tu-
longan na kam ha panahod moy,
3 ket penu awan kam mariribuk
ha rigrigat moy. Ta katandi moy
a nu manahod kitam a tahod, ket
siyempre, atoy bila i rigrigat a
masapul tam a attaman. 4 Ta
idi naghen kami ha lugar moy,
iniwadan takam a malokowan ki-
tam nokkan. Ket niyaen, nagimet
dan ito. Ket katandi moy dan.
5 Ket gipu ta kona hito, idi nag-
buriburak unay, pinaangay ko ni
Timoteo, penu makatandiyan na
i kasasaad na panahod moy. Ta
naburiburak a baka nasolisog na
kam ni Satanas. Ket nu kona
ihay i nagimet, awan ha serserbe
na ngamin a tinarabaho mi ha
nikam.

6 Niyaen, nagsoli dan ni Timo-
teo. Ket inbaheta na i mappiya
a baheta megipu ha panahod ken
ayat moy. Ket inbaheta na a
mappiya i pagnaka-nakam moy
ha nikami. Ket panahod ken
ayat moy. Ket mematon kam
makaenta ha nikami, a kona ha
imaton mi ha nikam, kon na kan.
7 Ket gipu ta kona hito, kakabsat,
maski nu makpal i rigrigat ken
lolokwan mi, tinumalna i nakam
mi. Ta panahod moy heya i nang-
papigsa ha nakam mi. 8 Ta maka-
tured kami ha maski nu anya,
basta katandi mi malagda kam ha
panahod moy.

9 Isu, niyaen, perpermi i pagya-
man mi ha Dios. Ta magragsak
kami gipu ha nikam. 10 Ket
kanayon a agidan mi a palobusan
na kami a sumoli ha nikam, penu
tolduwan mi kam pala. Ta siguro
atoy pala i masapul ha panahod
moy, penu mapigsa talaga. (Agay,
masurok i pagiyaged mi a kona
hito. Ta kada pamalak ken kada
kallap ikararag mi.)

11 Isu, ipalobus mina na Hama
tam a Dios ken Happo tam a
ni Jesus, a makademat kami ha
nikam. 12 Ket padakkalan mina
na Dios i pinagayat moy ha kada
esa ha gurupo moy, ken ha maski
nu heya a tolay. Ket dumakkal
mina ito, a kona ha pinagayat mi
ha nikam. 13 Ket nu kona hito i
ayat moy, papigsaan na kam na
Dios, a awan kam magliwat. Ket
nokkan, ha pagsoli ni Apo Jesus
ken ngamin a agagum na, awan
ha liwat a pakasinaan moy ha
saguppang na Dios.

4

1 Niyaen, kakabsat, inaheg moy
dan kami, ta makapatalak kam
ha Dios gipu ha pinagbiyag moy.
Ide dan i ugali moy. Ket gipu
ha turay ni Apo Jesus, iyaged ken
iyunay-unay mi, a tumulos kam
a maggimet ha mappiya. 2 Ta
katandiyan moy i pagitoldu a in-
yatad mi ha nikam, a naggipu
ha ni Apo Jesus. 3 Ide pagay-
atan na Dios. Kayat na a igi-
mak tam i kinadukas tam. Ket
gimetan tam mina i mappiya.
Ket awan kitam makikamegos.
4 Ket makatandiyan tam nu pa-
nyan tam a mangituray ha baggi
tam, penu awan makagimet ha
madukas. Daponan tam mina i
baggi tam, 5 penu awan tam paki-
raman i maski nu heya a babbey,
a kona ha gimetan na sabasabali
a awan makidios.

6 Isu, magingat kitam a awan
tam pakiraman i sabali a ka-
banga. Ket awan tam gund-
awayan i kakalan tam a tolay.
Inpeta mi ito ha nikam idi. Ket
iniwadan mi ha mapigsa, a talaga
a parusaan na Dios i maski nu
heya a makikamegos. 7 Ket man-
akam tam mina, a awan na kitam
pinili na Dios, penu maggimet
kitam ha madukas, nu awan la a
mappiya. 8 Isu, ha maski nu heya
a magpabiyan ha inbon ko aye,
ket makikamegos hidi, bakkan a
hikan i pinabiyan na, nu awan i
Dios. Ket ha Espiritu a iyasak na
Dios a maghen ha baggi tam, ito i
Espiritu na kinappiya. Ta Espiritu
na Dios ito.
9 Niyaen, kakabsat, awan mi
masapul a magsurat ha nikam
megipu ha pinagayat moy ha
kakalan tam a manahod. Ta in-
toldu na kam a mismo na Dios,
a maginayat kam. 10 Ket tahod
a kona hito i pinagayat moy
ha ngamin kabsat a maghen ha
ngamin a lugar ha Masedonia. Ket
ide paman i gipu na a agidan mi
ha nikam, kakabsat, a dagdagan
moy i pinagayat moy ha kakalan
tam a manahod. 11-12 Ket dagda-
gan moy bila i pinagbiyag moy a
sitatalna. Awan kam makibiyang
ha awan moy tarabaho. Ket
magtarabaho kam mina ha bukod
moy a kasapulan, penu awan kam
magkurang ha kasapulan moy.
Kona hito i inpeta mi ha nikam
idi. Ket nu kona hito i gimetan
moy, deyawan na kam na totolay
a awan pala manahod.
13 Niyaen, kakabsat, makatandiyan
moy mina megipu ha kakabsat
tam a minatay dan, penu awan
kam maladinget, a kona ha
sabasabali a tolay, a awan ha
namnama di ha ni Jesu-Cristu.
14 Gipu ta manahod kitam a natay
ni Jesus, ket magbiyag manon,
manahod kitam bila a pabiyagan
na manon na Dios i ngamin a
manmanahod a minatay, gipu ha
ni Jesus aye. Ket pausegan na hidi
na Dios ha ni Jesu-Cristu ha kasoli
na ha lutak.
15 Ide i pinagitoldu ni Apo Jesus,
ket ipeta mi ha nikam: Nu atoy
ha nikitam i magbiyag ha kasoli
na, awan kitam a makatagbo ha
nikuna ha palungo na kakabsat
tam a minatay dan. 16 Gipu ta
tiyempo na pagsoli ni Jesus, mag-
tanog i trumpeta na Sios. Ket
atoy i magdulaw ha mapigsa, a
dulawan na kitam na anghel a
maturay. Ket ni Apo Jesus a
mismo i bumugsok a maggipu ha
langit. Sa, pabiyagan na manon
na Dios i minatay a hidi a nana-
hod ha ni Cristu. 17 Ket ha nikitam
a kebbiyag ken maghen pala ha
lutak aye, paunekan na kitam bila,
a kauseg tam i minatay a hidi.
Ket makipagtagbo kitam ha ni Apo
Jesus ha langit. Ket makipaghen
kitam ha ni Jesus ha magnanayon.
18 Ito mina i panakaman tam ha
kakalan tam a manahod. Ket nu
atoy i esa a minatay ha gurupo
tam aye, awan kitam mina mal-
adinget.

5

1 Niyaen, kakabsat, awan a mas-
apul a magsurat kami megipu ha
tiyempo na pagsoli ni Apo Jesus.
2 Ta katandiyan moy a awan ha
makatandi ha iday a pamalak. Ket
makatandiyan tam a magsoli ni
Apo Jesus a kona ha esa a ma-
hagtakaw, a dumemat ha kallap.
Ket i kakalan na ito i pagpaenta
na ha sigida. Ta awan hikuna
mangipeta nu hangan i pagdemat
na. Ket awan ha makepeta ha
pagdemat na aye. 3 Ha tiyempo
hito nokkan, atoy i kappal a
madiyan di a manahod. Kagin
di a matalna i biyag di, a awan
ha kantengan di. Sa, bigu la a
dumemat ha nidi i parusa na Dios.

Ket awan hidi makalisi. Kona
ha rigrigat na esa a babbey a
maggasokan, ket awan makalisi
ha saket na pagyenak na.

4 Ngem kakabsat, bakkan ha
nikam. Ta awan kam maghen ha
diham a kona ha totolay a awan
a manahod. Ket tahokan moy i
pagsoli ni Jesus. Isu, awan kam
mina malaktat ha pagsoli ni Jesus.
Ta awan ha dukas a magimet ha
nikam, a kona ha gimetan na ma-
hagtakaw. 5 Ta nadisiyagan kam
ha disiyag na Dios. Ket nasakop
kam ha Dios, ket makatandiyan
moy. Ta awan kitam madihaman,
a magpabiyan kitam ha disiyag na
Dios, onu magsenti ha nikuna. Ket
awan kitam madukas.

6 Isu, gipu ta kona hito, awan
kitam kumilap ha mata tam ha
gimigimet na Dios. Magsiim ki-
tam, ket malaing i nakam tam.
Awan kitam mina a kona ha tolay
a hidi a awan a manahod. Ta kona
ha makakilap hidi, ket maulaw
hidi.

7-8 Ngem bakkan ha nikitam. Ta
kona ha nadisiyagan i nakam tam
ha disiyag na Dios. Ket ha niki-
tam, pamalak dan. Ta makaenta
ken makatandi kitam. Ngem ha
nidi a awan a manahod, kona ha
maghen hidi ha kallap. Ket awan
di maenta, onu makatandiyan, ket
kona ha mabartek hidi. Ngem ha
nikitam, kona ha sundalu kitam.
Ket katandi moy a atoy ha maski
nu heya a sundalu i salengad na,
ken kalugong na a maigat. Ket i
salengad tam aye, i panahod ken
pagayat tam a pangdapon ha puso
tam. Ket i maigat a kalugong tam i
namnama ha pakesalakanan tam.
Ito i pangdapon ha nakam tam.
Isu, tennonan tam i baggi tam ha
panahod, ken ayat, ken namnama,
a magtahotahok kitam ha pagsoli
ni Apo Jesus.

9 Ket manakam tam, a awan
kitam pinili na Dios penu huko-
man na, nu awan penu isalakan
na kitam, a medilan ha Happo
tam a ni Jesu-Cristu. 10 Ta natay
ni Jesus gipu ha nikitam, penu
makipaghen kitam ha nikuna,
maski nu matay kitam, onu mag-
biyag pala. 11 Ket gipu ta kona
hito, itulos moy a magdinaggap
ken magpasinibat, a kona ha gin-
imigimet moy.

12 Niyaen, kakabsat, iyaged mi
ha nikam a deyawan moy i
panglakayan a hidi a mangbal-
akad ha nikam. Ta hidi i pinili na
Apo Dios a mangidilan ken mag-
itoldu ha nikam. 13 Ket ipaenta
moy ha nidi i deydeyaw ken pina-
gayat moy, gipu ha tarabaho di ha
nikam. Ket makipagbiyag kam a
matalna.

14 Ipeta mi ha nikam, kakab-
sat, iwadan moy i maski nu heya
ha nikam a masegkat, a mag-
tarabaho mina hikuna. Ket pa-
turedan moy i maski nu heya
a manteng. Ket aguman moy
hidi a malupoy ha panahod di,
penu awan hidi maabak, nu ma-
sulisog hidi. Ket anusan moy hidi
ngamin. 15 Ket awan moy palobu-
san i agagum moy a mangibilas
ha madukas. Imbes na madukas,
panggepan moy a kanayon a mag-
gimet ha mappiya ha gurupo moy,
ket gimetan moy i mappiya ha
maski nu heya a tolay. 16-18 Ket
ide paman i pagayatan na Dios ha
totolay a makiuseg ha ni Cristu
Jesus. Ta kayat na a magragsak
kitam ha kanayon. Ket magtulos
kitam a magkararag ha maski nu
anya a tiyempo. Ito mina i ugali
tam. Ket kayat na pala a magya-
man kitam ha nikuna ha maski nu
anya a kasasaad tam.

19 Awan moy adyan i gimet na
Espiritu na Dios. 20 Isu, awan
moy madiyan i agagum moy, nu
magkagi hidi ha kakkagi na Dios,
a makapugto hidi. 21 Imbes na,
siiman moy perpermi i ngamin a

magimet, penu maenta moy nu
tahod a naggipu ha Espiritu na
Dios, onu naggipu ha nakam na
tolay. Ta nu tahod a naggipu
ha Espiritu na Dios, ket mappiya
ito, alapan moy mina. 22 Ngem
nu bakkan a Espiritu na Dios
i paggipuwan na, ket madukas,
madiyan moy mina. Ket lisiyan
moy i ngamin a kalase na ki-
nadukas.
23 Niyaen, i Dios a pagtalnaan
tam, hikuna a mismo i magpap-
piya ha nikam, ha entero a biyag
moy. Ket daponan na kam ha
espiritu moy, ken nakam moy, ken
baggi moy, penu awan ha liwat
a pakaliwatan moy nokkan, ha
kasoli na Happo tam a ni Jesu-
Cristu. 24 Ket sigurado hito, ta
mapagtalkan i Dios a nangayag
ha nikam. Ket sigurado bila a
tongpalan na i kinappiya moy.
25 Kakabsat, ikararagan moy
kami bi.
26 Ket makisalpak kam ha
ngamin a kabsat tam ayo ha
pangsalpak tam.
27 Niyaen, gipu ha turay ko a
naggipu ha ni Apo Jesus, ibon ko
ha nikam, a basaan moy ide a
surat ha ngamin a kabsat tam ayo.
28 Kagbiyan na kam na Happo
tam a ni Jesu-Cristu.

I Nekaduwa a Surat ni Pablo ha Taga-Tesalonika a hidi

1 Ide i surat mi ha nikam a sakop
na kapilya, ha ili na Tesalonika.
Hikam a nasakop Nama tam a
Dios ken Happo tam a ni Jesu-
Cristu. I nangisurat aye ni Pablo,
ni Silas, ken ni Timoteo. 2 Niyaen,
atoy mina ha nikam i kagbi ken
talna, a iyatad Nama tam a Dios
ken Happo tam a ni Jesu-Cristu.
3 Kakabsat, awan a mabalin a
awan kami magyaman ha Dios
ha kanayon gipu ha nikam. Ket
tahod i pagyaman mi, ta pumigsa
i panahod moy, ken pinaginayat
moy ha agagum moy. 4-6 Ket ide
i gipu na a hikami a mismo i
mangdeyaw ha nikam, ha sabasa-
bali a kapilya na Dios. Ket
padeyawan mi kam ha nidi, ta
tumulos i panahod ken pagattam
moy, maski nu malokowan ken
marigatan kam unay, gipu ha
pinagusoseg moy ha Dios. Ket
gipu ta kona hito i pinagattam
moy, mepaenta dan a malinteg i
paghukom na Dios, a ibilang na
kam a mappiya, a sakopan na kam
ha paghariyan na, ken bilasan na
ha rigrigat i magparigat a hidi ha
nikam. 7 Ket adyan na nokkan i
rigrigat tam ha kasoli ni Apo Jesus,
a magpaenta ha langit. Ha kasoli
na, kaaguman na i manakabalin
a anghel a hidi. 8 Ket atoy bila
i gangatan a pangparusa na ha
ngamin a magmadi a makatandi
ha Dios, ken magmadi a umuseg
ha pagitoldu na Happo tam a ni
Jesus. 9 Ta nokkan, nu dumemat i
tiyempo a pangparusa na ha nidi,
awan hidi makabikan ha ni Apo
Jesus, gipu ha disiyag na kaddat
na. Ket parusaan na hidi ha
magnanayon, a iyadiyo na hidi
ha saguppang na. 10 Magimet
ito nokkan ha pamalak a pag-
soli ni Apo Jesus. Ta mag-
soli nokkan hikuna, penu man-
galap ha pagdeyaw ken pagsalpak
na ngamin a insakop na, pati i
pagdeyaw ken pagsalpak moy. Ta
tinahod moy i pinagitoldu mi ha
nikam idi.
11 Ket ide i gipu na a kanayon
takam ikararagan. Ket agedan
mi ha Dios a pappiyaan na kam,
a makauseg kam ha pagayatan
na. Ta kona hito i kayat na, idi
inayaganna kam. Ket gipu ha pin-
nakabalin na, tongpalan na mina i
ngamin a panggep ken tarabaho a
maggipu ha kinappiya ken pana-
hod moy. 12 Ikararag mi ito, penu
medeydeyaw i Happo tam a ni
Jesus gipu ha mappiya a paggimet
moy. Ket penu medeydeyaw kam
bila, gipu ha pakiuseg moy ha
nikuna. Magimet ito mina gipu
ha kagbi na Dios ken ni Apo Jesu-
Cristu.

2

1 Niyaen, kakabsat, isurat mi
ha nikam megipu ha pagsoli
na Happo tam a ni Jesu-Cristu,
ken pagpapisanan na kitam
ha nikuna. 2 Isurat mi, penu
awan kam maliwaliwat, onu
maburibur, nu mabaheta moy
a dinumemat dan i pagsoli ni
Apo Jesus. Maski nu atoy i
magipugto ha nikam, ket nagsoli
dan ni Jesus, kon na kan. Onu
atoy i magitoldu a nagsoli dan
ni Jesus, kon na. O maski nu
atoy i esa a surat a naggipu ha
nikami, kon na kan. Ket insurat
mi kan a nagsoli dan ni Jesus,
agay, awan moy mina tahodan.
3 Ket awan moy mina temanan.
Ket awan moy mina ipalobus i
mangallilaw ha nikam ha kona he.
Ta awan pala dumemat i pagsoli
ni Jesus hanggan dumemat i esa a

tiyempo, a kumaro i pinagtallekod
na totolay ha Dios. Sa, pumeta i
esa a lallaki a Mahagsenti ha Dios.
Ngem maabak na hikuna na Dios.
Ket awan ha paghenan na nokkan
nu awan la ha impyerno.

4 Nokkan, kakabsat, nu pumeta
ide a lallaki, sentiyan na i maski
nu anya a deyawan na totolay,
ken ngamin a bagay a mebilang
a nadiosan. Ket patangkayan na
i baggi na a kona ha Dios. Ket
ipaetnod na i baggi na ha Templo
na Dios. Ket ibaheta na a hikuna
a mismo i Dios. 5 Kakabsat,
manakam moy ito a intoldu ko
ha nikam. Ta netoldu ko ito,
idi naghenak ha nikam, ha Tesa-
lonika. 6 Ket makatandiyan moy
a atoy i esa a mangsalen ha ide a
lallaki a mahagsenti ha Dios, penu
awan hikuna makademat hang-
gan dumemat i tiyempo a nebital
na Dios. Ket katandiyan moy nu
heya i mangsalen aye. 7 Maski
niyaen, ket atoy hidi a magsenti
ha Dios. Ket magtarabaho hidi
a nepamen. Ngem awan mag-
paenta ide a lallaki a Mahagsenti
ha Dios, hanggan paadiyowan
na Dios i mangsalen ha nikuna.
8 Sa, pumeta iday a lallaki a Ma-
hagsenti ha Dios. Ket patayan na
hikuna ni Apo Jesus ha kasoli na,
gipu ha kapigsa na disiyag na, ken
angas na.

9 Ngem ha palungo na dento,
madukas i gimetan na lallaki a
Mahagsenti ha Dios. Ta atoy ha
nikuna i ngamin a kaddat ni Sa-
tanas. Ket gimetan na i ngamin
a milagro ken pangpasabbew, ken
sinangtiplad, 10 ken ngamin a
kalase na kinadukas, a pang-
daya na ha totolay a nekeddeng
a maparusa ha impyerno. Ket
maparusa hidi nokkan, gipu ta
madiyan di i kinatahod. Ta
madiyan di a magayat ha tahod
a Dios a pakesalakanan di mina.
11 Ket ide i gipu na a ipalobus
na Dios i esa a mannakabalin
a mangdaya ha nidi, hanggan
manahod hidi ha silisileng na.
12 Gimetan na ito na Dios, penu
mahukom i ngamin a awan a
nanahod ha kinatahod, nu awan
a kinadukas i panahodan di.

13 Ngem bakkan ha nikam, kak-
absat. Ket magyaman kami ha
Dios, ta ayayatan na kam ni Apo
Jesus, maski idi palungo a pinar-
suwa na i lutak aye. Ket pinili
na kam, a mesalakan kam gipu
ha panahod moy, ken gipu ha
paggimet na Espiritu na Dios, a
magibukod ha nikam a kona ha
kukuwa na Dios. 14 Ket inayagan
na kam na Dios a mesalakan, a
medilan ha Mappiya a Baheta, a
inpakatandi mi ha nikam. Oni ay,
inayagan na kam, penu maalap
moy i kinaamakan na Happo tam
a ni Jesu-Cristu. 15 Isu, kak-
absat, gipu ta kona hito, awan
moy ipalobus a maallilaw kam, nu
awan a daponan moy idagende a
kinatahod a intoldu mi ha nikam,
ha pagitoldu ken sursurat mi.

16-17 Niyaen, i Happo tam a ni
Jesu-Cristu a mismo ken Nama
tam a Dios i magpatured ken
mangpapigsa na nikam, penu
mappiya i ngamin a ipeta ken
gimetan moy. Ta hikuna i maga-
yat ha nikitam. Ket gipu ha kagbi
na, inyatad na ha nikitam i tured a
magnanayon, ken namnama tam
a mappiya.

3

1 Niyaen, kakabsat, ikararagan
moy bi kami, penu sigida a
mewaras mi i kakkagi na Dios, ket
maalap na sabasabali a tolay, a
kona ha pinangalap moy idi. 2 Ket
ikararagan moy kami, a daponan
na kami na Dios ha madukas a
totolay. Ta atoy i makpal a tolay
a awan makidios.

3 Ngem mapagtalkan i Happo
tam, a papigsaan na kam, ken

ikemot na kam ha ni Satanas.
4 Gipu ha panahod moy ha ni
Apo Jesus, namnamaan takam a
magtongpal ha pagitoldu mi, ken
ngamin a ipeta mi ha nikam.
5 Panakaman na kam mina ni Apo
Jesus ha pinagayat na Dios ha
nikitam. Ket panakaman na kam
ha pinagtured na a nagattam ha
ngamin a rigrigat.

6 Niyaen, kakabsat, gipu ha tu-
ray mi ha ni Apo Jesu-Cristu, ibon
mi ha nikam a pabiyanan moy
i maski nu heya ha gurupo moy
a masegkat. Nu madiyan di a
magtarabaho, ket nu madiyan di
a magtungpal ha pagitoldu mi
aye, pabiyanan moy hidi. 7 Ta
katandi moy a ahegan moy mina i
ugali mi, a kona idi naghen kami
ha nikam. Ta idi naghen kami
ha nikam, awan kami nagsegkat.
8 Ket awan ha inalap mi a tulong
a awan mi binayadan. Ket nag-
tarabaho kami. Ket nagtulos kami
a nagtarabaho ha kada pamalak
ken maski ha kallap, penu awan
moy kami igastowan. 9 Ket maski
nu atoy ha nikami i turay ni Jesus
a pangaged ha tulong moy, awan
ha inaged mi. Ta pinanggep mi a
atoy i pagahegan moy ha tarabaho
mi, ket ahegan moy mina. 10 Ta idi
naghen kami ha nikam, inbon mi,
a “Nu atoy ha nikam a madiyan
na a magtarabaho, awan hikuna
mapalobusan a magkan ha kanan
moy,” kon mi.

11 Niyaen, ipenduwa mi ito. Ta
nabaheta mi a atoy i kappal a
masegkat ha nikam. Ket awan
ha gimetan di, nu awan a bu-
mibiyang ha paggimet na sabasa-
bali a tolay, kon na kan. 12 Isu,
niyaen, gipu ha turay mi a nag-
gipu ha ni Apo Jesu-Cristu, ibon
mi ha nidi, ket iwadan mi hidi, a
masapul a awan hidi makibiyang
ha awan di tarabaho, nu awan
hidi magtarabaho ha bukod di a
pagbiyag.

13 Ket ha nikam, kakabsat, ipeta
mi a awan kam maunga a mag-
gimet ha mappiya ha sabasabali
a tolay, nu tahod a masapul di i
tulong moy.

14 Nu atoy ha nikam i madiyan
na a magtungpal ha dende a
bon mi, ha surat aye, tandaanan
moy hikuna. Ket pabiyanan
moy, hanggan masaniki hikuna.
15 Ngem awan moy hikuna ibi-
lang a kasenti moy, nu awan moy
iwadan a kona ha kabsat moy.

16 Niyaen, ni Apo Jesus a mismo,
a paggipuwan na talna, hikuna i
mangiyatad ha talna, ha maski nu
anya a tiyempo ken ha maski nu
anya a kasasaad moy. Ket maga-
gum hikuna ha nikam ngamin.

17 Hikan a mismo i makinsurat
ha ide. “Pakumusta a maggipu
ha ni Pablo,” kon ko. Kona hito
i pinangperma ko ha kadasurat
ko. Kona ha ide i pinagsurat ko.
18 Atoy ha nikam ngamin i kagbi
na Happo tam a ni Jesu-Cristu.

I Palungo a Surat ni Pablo ha ni Timoteo

1-2 Ide i surat ko ha nikaw, Timoteo. Hikan ni Pablo, i apostol
ni Jesu-Cristu. Ket gipu ta ina-
heg mo i panahod ko, a kona ha
inpakatandi ko ha nikaw, ibilang
taka a tahod a annak ko. Niyaen, i
Hama tam a Dios ken i Happo tam
a ni Jesu-Cristu i mangiyatad mina
ha nikam ha kagbi na, ken kagbi
na, ken talna na Dios.

Katandi mo dan a hikan i esa
a apostol gipu ha inbon na Dios
ken JesuCristu. Apo Dios man
i mangisalakan ha nikitam, ket
Jesu Kristu i tahokan ken nam-
namaan tam. 3 Isu i gipu na
a ipeta ko manon ha nikaw, a
kona ha inpeta ko idi inuman-
gayak ha Masedonia. Ipeta ko
a mappiya nu magwarak ka ha
ili na Epeso, ta atoy i kappal a
magitoldu ha sileng, a awan ha
pagserbe na. Ket hikaw mina
i mangsaway ha nidi, ket pagi-
makan mo hidi. 4 Ket ipeta mo ha
nidi, a madiyan di mina itoldu i
bukod di a sarsarita. Ket madiyan
di bas adalan i atakdug a lista na
appo di a nabunag dan. Ta awan
ha serbe ha iday. Paketabbegan di
ito. Ket awan makadaggap ito ha
nikitam a kayat a magtungpal ha
panggep na Dios. Makatandiyan
tam mina i panggep na Dios, nu
manahod kitam talaga.

5 Isurat ko ha nikam a kona hito,
gipu ta pinanggep na Dios i pagi-
nayat tam. Ket maginayat kitam
a tahod, nu madalus i puso tam,
ken matalna i nakam tam, ken
tahod i panahod tam. 6 Ngem atoy
i kappal, ket sinumina dalla hidi.
Ta kaykayat di i pakitabbegan ha
awan pagserbe na, ngem ha tahod
a panahod, ken madalus a puso,
ken matalna a nakam. 7 Kayat
di a magbalin a mamaestro ha
Linteg na Dios, ngem awan di
makatandiyan i kayat na kagiyan
na Dios ha Linteg na. Ket awan
di makatandiyan nu panyan di
matongpal i bukod di a pagitoldu.
Ta magkagi la hidi, ket awan di ito
tungpalan.

8 Niyaen, maski nu kona hito,
katandiyan tam a mappiya i Lin-
teg na Dios. Basta gimetan tam
a kona ha panggep na Dios. 9 Ta
manakam tam mina a awan na
inpesurat i Linteg na a pangsaway
ha mappiya a tolay. Awan ha
pangsaway na ha mappiya a toto-
lay. Ta katandi di dan nu anya
mina i gimetan di, nu mappiya
hidi talaga. Isu, inpesurat na
Dios i Linteg na a pangsaway na
ha madukas a tolay a mekontra
ha kinappiya, ken awan tumulok
ha linteg. Hidi a awan makidios
ken mahagliwat a hidi. Hidi a
masegkat ha inbon na Dios ken
magulew ha kayat na Dios. Hidi
a magpatay ha hama di, onu hena
di. Hidi a mahagbuno. 10 Hidi a
mangibabbey. Hidi a maggarem
ha kakalan di a lallaki. Hidi a
magsibrong ha annak. Hidi a
magswitik ken magsileng ha kari
di. Isu, inpesurat na Dios i Linteg
na ha maski nu heya a tolay a
magsenti ha tahod a pagitoldu
na Dios. 11 Ket i pagitoldu na
aye i naggipu ha Baheta na a
intalak na ha nikan, penu ibaheta
ko. Ket mappiya ide a Baheta,
ta mepakatandi na i kinaamakan
ken kinappiya na Dios.

12-13 Magyamanak ha ni Jesu-
Cristu a Happo tam. Ta hikuna
i mangpapigsa ha nikan ha ide a
tarabaho ko. Oni, magyamanak
ha nikuna. Ta maski nu sinenti
ko ni Jesu-Cristu idi, ken linimad
ko, ken linoko ko hikuna idi, ki-
nagbiyan na ak paman na Dios.
Ta awanak nanahod idi, ket awan

ko dod katandi i ginimigimet ko.
Ngem niyaen, inbilang na ak a
mapagtalkan, a inayagan na ak a
magserbe ha nikuna. 14 Dakkal
unay i kagbi na Dios ha nikan, a
binigu na i nakam ko, penu man-
ahodak ha nikuna. Ket pinagbalin
na ak a magayat ha kakalan ko
a tolay, a kona ha pinagayat na.
Kona hito i kinabalin tam, gipu ha
pinnakipagisesa tam ha ni Jesu-
Cristu.
15 Niyaen, kakabsat, atoy i pagk-
agi tam, a "Inumangay ni Jesu-
Cristu ha lutak aye, penu isalakan
na i totolay a magliwat." Ket
tamos i pagkagi tam aye, a pana-
hodan ken usigan tam mina. Ket
manahodak ha dento, ta hikan i
kadukasan ha ngamin a magliwat.
16 Ngem uray nu kona hito i li-
wat ko, kinakagbiyan na ak, penu
mepaenta na i pinaganus na, a
awan ha kahad na. Ta nu maenta
na sabasabali a tolay i kagbi na
Dios ha nikan, maski nu hikan i
kadukasan a magliwat, sigurado
a makatandiyan di a kagbiyan na
bila hidi. Ket manahod mina hidi,
a makapadas bila hidi ha biyag a
magnanayon.
17 Deyawan tam i Dios hanggan
awan ha kahad. Ta hikuna la i
Dios, ken Hari a awan a matay
ken awan a maenta. Madeydeyaw
hikuna ha magnanayon. Oni ay!
18 Niyaen, Timoteo, annak ko,
ipeta ko manon a itulos mo a
magsenti ha pagitoldu na man-
gallilaw a hidi. Ta kona hito i in-
papugto na Dios ha panglakayan a
hidi ken nepakatandi di ha nikaw,
a maglaban ka ha kinadukas, kon
na. Ket ide a kagi na Dios
i mangpapigsa mina ha nikaw,
penu perpermi i pagsenti mo ha
kinadukas. 19 Isu, daponan mo
i panahod mo ken i madalus a
nakam mo. Ta atoy i kappal
a tolay a magpabiyan ha nakam
di, hanggan magbalin a madukas.
Ket niyaen, madadail i panahod
di gipu ha madukas a nakam
di. 20 Ket magkalan hidi ha
ni Himeneyo ken ni Alejandro.
Ha ide a Himeneyo ken Alejan-
dro, pinabiyan ko hidi, a pari-
gatan na hidi ni Satanas, penu
makatandiyan di a awan mina
hidi magkagi ha pagsenti ha Apo
Dios.

2

1 Niyaen, Timoteo, ide i gusto
ko ipeta ha nikam. Ta map-
piya nu magkararag kitam para
ha maski nu heya a tolay. Ket
agidan tam a daggapan na hidi
na Dios. Ket manakam tam a
magyaman ha pinagdaggap na.
2 Magkararag kitam para ha hari
a hidi ken ngamin a magtu-
ray, a mappiya mina i pinagtu-
ray di, penu magbiyag kitam a
matalna, ken penu makatulos ki-
tam ha pagitoldu na Dios, ken
penu makauseg kitam ha pagay-
atan na. 3 Mappiya nu kona hito
i kararag tam. Ket maragsakan
i Dios ha kararag a kona he. Ta
hikuna i mangisalakan ha paka-
parusaan tam. 4 Ket kayat na
a mesalakan i ngamin a tolay, a
makatandi mina hidi ha tahod.
5 Ta atoy la i esa a Dios ha ngamin
a tolay. Ket atoy la i esa a lallaki a
magrangtay ha Dios ken tolay. Ket
ide a lallaki ni Jesu-Cristu. 6 Ta idi
dinumemat i tiyempo a inbital na
Dios, inyatad ni Jesus i baggi na
a pangsaka na ha ngamin a tolay.
Ket mangpatahod ito a kayat na
Dios a mesalakan i ngamin a tolay.
7 Gipu ta kona hito i kayat na Dios,
pinaangay na ak ha tolay a hidi
a bakkan a Judyo. Isu, hikan i
apostol na. Tahod ito agay, ta
awanak magsileng. Ta pinaangay
na ak, penu itoldu ko i kinatahod
na Dios, ken penu manahod mina
hidi.

8 Niyaen, Timoteo, ide pala i
gusto ko ipeta ha nikam. Nu
makipaggimong kam a manmana-
hod, magkararag mina i lallaki a
hidi. Oni, basta madalus i nakam
di, ken meyuyad di i kamat di
ha Dios a awan ha englan di,
onu tabitabbegan di. 9-10 Ket ha
babbey a hidi, mappiya nu ma-
padibbi hidi, ket katandi di nu
panyan di a tennonan i baggi
di. Ket makatandiyan di mina i
tahod a pagpainamakan di. Ta
awan pagserbe nu kanayon hidi a
magsuhod ha buk di. Ket awan
ha pagserbe ha mangina unay
a hamet, onu mangina unay a
mannek, o maski nu balitok i
pangdekorasiyon di. Ta bakkan a
dagento i tahod a pagpainamakan
na babbey, nu awan i mappiya
a ugali. Ta mappiya mina i
gimetan na babbey a hidi, nu
tahod i panahod di ha Dios. 11 Ket
nu makipaggimong kam, mappiya
nu mapadibbi i babbey a hidi, a
awan hidi magkagi. Ta matulok
mina hidi a magadal. 12 Awan ko
ipalobus a mangitoldu i babbey
a hidi, onu turayan di i lallaki
a hidi. Ta masapul a awan hidi
magkagi. 13 Ket ipeta ko ito, ta idi
ginimet na Dios i tolay, i palungo
a ginimet na i esa a lallaki a ni
Adan. Sa, ginimet na Dios i esa
a babbey a ni Eba, ket umunod.
14 Ket bakkan a ni Adan i naallilaw
ni Satanas, nu awan i babbey aye.
Isu, i babbey aye i nagpalungo a
nagliwat ha Apo Dios. 15 Niyaen,
gipu ta kona hito, marigrigatan i
babbey a hidi ha pagyenak di. Ta
kona ha parusa di ito. Ngem uray
nu kona hito, daggapan na hidi na
Dios ha pagyenak di. Basta awan
hidi mapangas, ken tumulos hidi a
manahod ken magayat ha Happo
di a Dios, ken awan hidi sumina
ha nikuna.

3

1 Niyaen, Timoteo, sigurado ide
a pagkakagi a isurat ko ha nikam,
a “Maski nu heya a masor a mag-
ing pastor ha kapilya, mappiya
ito, ta mappiya ide a tarabaho,”
kon na. 2 Ket masapul a awan
ha pakaliwatan na pastor heya.
Esa la mina i kabanga na. Ket
katandiyan na mina a magurnos
ha nakam na, ken magturay ha
baggi na, penu awan na ipalobus
i baggi na a makaliwat. Ket
katandiyan na mina a magrespi-
tar ha sabasabali a tolay. Ket
katandiyan na mina a mangi-
toldu. 3 Ket masapul a awan
hikuna magbartek onu maingal.
Imbes na, maanus mina hikuna,
ket awan a makitabbeg. Ket
awan mina a korinat i korsunada
na. 4 Metoldu na a mappiya
i pamilya na, ket mapagtong-
pal na mina a matalna i annak
na a hidi. 5 Ta nu awan na
makatandiyan a magdaggap ha
bukod na a pamilya, awan na
kaya a magdaggap ha kakalan na
a tolay a sakop na Dios. 6 Masapul
a naalay dan hikuna a nanahod.
Ta nu bigu pala hikuna a nana-
hod, baka pumangas hikuna. Ket
hukoman na hikuna na Dios a
kona ha pinanghukom na ha ni
Satanas, idi pinumangas hikuna.
7 Ket masapul a madedeyaw na
hikuna na sabasabali a tolay,
maski hidi a awan makidios. Ta
nu awan di hikuna madeyaw, ket
nu mabahang di hikuna, baka ma-
pasanikiyan di ide a pastor. Ket
masiluwan na hikuna ni Satanas
ha pagsilawan na.

8 Kona bila hito ha totolay a
maging kadaggap ha kapilya moy.
Masapul a mappiya bila i ugali di,
ket mapagtalkan mina hidi. Ket
awan mina hidi magduwaduwa.
Ket awan mina hidi magbartek,
onu magswitik a mangalap ha
korinat. 9 Ket masapul a per-

permi i pagdapon di ha nakam
di a nadalus, penu makatandiyan
di i kayat na Dios a ipaenta, a
medilan ha ni Cristu Jesus. 10 Ket
ha palungo a magbalin hidi a
kadaggap na kapilya moy, mas-
apul a padasan moy hidi, penu
makatandiyan moy i ugali ken
nakam di. Ket nu mappiya hidi,
makatulos hidi a magserbe ha
kapilya. 11 Ket kona bila hito
ha babbey a hidi a magserbe
ha kapilya. Ta mappiya mina
i ugali di. Ket awan mina
hidi magsalawasaw. Ket mau-
rnos mina i nakam di. Ket ma-
pagtalkan mina hidi ha ngamin a
tarabaho di.

12 Isu, ha maski nu heya a mag-
balin a kadaggap na kapilya, mas-
apul a awan hidi magkasedding
ha kabanga di. Ket masapul a
metoldu di a mappiya i bukod di
a pamilya. 13 Ket nu mappiya
i pinagserbe di, magunggunaan
hidi ha mappiya a kasasaad, ken
kalintegan a mangipakatandi ha
panahod di, a naggipu ha ni Jesu-
Cristu.

14 Timoteo, i namnama ko i
umangayak ha nikam ha sigida.
Ngem isurat ko ide, 15 ta maski nu
mataktakak, atoy mina ha nikam
ide a surat a pangipakatandi nu
panyan na ugali tam ha sakop na
Dios. Ta hikitam man i annak na,
ken paghenan na Dios a kebbiyag
a magnanayon. Ket intalak na
ha nikitam i pagitoldu na, penu
daponan tam ken ipakatandi tam i
pagitoldu na ha sabasabali a tolay.
16 Agay, tahod a mangina unay i
pagitoldu na Dios ha nikitam:

a "Naging tolay ni Cristu Jesus,
ket nagpaenta ha lutak aye.
Ket pinatahod na Espiritu
na Dios a malinteg hikuna.
Ket inaguman na hikuna na
anghel a hidi. Ket niyaen,
nebaheta hikuna ha maski
nu heya a tolay; maski hidi
a bakkan a Judyo. Ket man-
ahod hidi ha nikuna. Ket
niyaen, neyunek ni Cristu
Jesus ha langit, ket mag-
turay hikuna ha henan na
Apo Dios."

4

1 Niyaen, kakabsat, nepakatandi
na Espiritu na Dios a dumemat
nokkan i dilokod a tiyempo, ket
atoy i kappal a tolay a tumallekod
ha panahod di, a umuseg hidi
ha pagitoldu na dimonyo a hidi
ken manahod hidi ha silisileng na
dimonyo. 2 Ket atoy nokkan i kap-
pal a magitoldu a mahagsileng.
Hidi man i masaket ha nakam
di, hanggan awan hidi ha saniki.
Ket awan di katandiyan i mappiya
ken madukas. 3 Ket itoldu di a
madi i mangabanga. Ket madi i
magkan ha kalakalase a kanan,
kon di. Ngem madi man i pagi-
toldu di, ta Dios i namarsuwa ha
dento, para nikitam a manahod
ken makatandi ha kinatahod na.
Ket pinanggep na Dios a mangalap
kitam ha ngamin a pinarsuwa
na. Basta magyaman kitam ha
nikuna. 4 Ta mappiya i ngamin
a pinarsuwa na Dios. Ket madi
nu ipeta tam a madukas. Imbes
na, magyaman kitam ha Dios ha
ngamin a iyatad na ha nikitam.
5 Ta pappiyaan na ito, nu kararag-
an tam. Ta kona a mebukod
ito ha pagserbe na Dios, gipu ha
kararag tam ken kakkagi na Dios.

6 Niyaen, Timoteo, nu kona hito
i pagitoldu mo ha kakabsat tam,
magbalin ka a mappiya a tagabu
ni Cristu Jesus. Ket pumigsa ka ha
panahod mo, gipu ha kinatahod
ken mappiya a pagitoldu a usegan
mo.

7 Adiyowan mo i estoriya a hidi
a awan serserbe ken awan mag-
gipu ha Dios. Tolduwan mo i
baggi mo a makidios. 8 Mappiya
nu tolduwan tam i baggi tam
ha madaggi a tarabaho, penu

pumigsa i baggi tam. Ngem mas
mappiya nu tolduwan tam i baggi
tam ha pagayatan na Dios, ta
magpatalna ito ha kasasaad tam
ha yenan a tiyempo, ken maski ha
tiyempo nokkan, a maghen kitam
ha langit.

9 Niyaen, tahod ide a pagkakagi
tam. Ket tahodan tam mina, a
10 "Tumulos kitam a magtarabaho,
ken magattam kitam ha rigri-
gat, gipu ta perpermi i nam-
nama tam ha kebbiyag a Dios a
mangisalakan ha ngamin a tolay.
Ket nangruna a mahagisalakan
hikuna ha tolay a manahod ha
nikuna."

11 Niyaen, Timoteo, ibon mo ken
itoldu mo idagende a bagbagay.
12 Ket pabiyanan mo nu malimed
ka gipu ha kinaolitaw mo. Ta
awan makpal i idad mo. Ngem
awan ka mina masaniki, nu awan
ka a magtarabaho ha perpermi,
penu ahegan di ka ha ngamin a
gimetan mo, ken ha kakkagi mo,
ken pagayat mo, ken panahod mo,
ken kinappiya mo.

13 Niyaen, hanggan ha pagde-
mat ko nokkan, magbasa ka ha
kakkagi na Dios ha nidi a man-
ahod. Ket magibaheta ken mag-
itoldu ka megipu ha ni Jesu-
Cristu. 14 Awan mos maleptanan
i pinnakabalin na Espiritu, a in-
yatad na Dios ha nikaw, idi nag-
pugto i mahagpugto a hidi, ken
intupu na panglakayan a hidi i
kamat di ha nikaw. Ket usaran
mo i pinnakabalin mo aye, penu
pumigsa ito ha nikaw. Ket awan
lumupoy i pinnakabalin mo aye.
15 Magtulos ka a magpadas ha
dagende a pinnakabalin na Espir-
itu, penu maenta na ngamin a
tolay a pumigsa i panahod mo.
16 Ket daponan mo i baggi mo
ken pagitoldu mo. Ta nu daponan
mo a kona hito, awan ka sumina
ha Apo Dios. Ket mesalakan ka
nokkan, ket mesalakan i agagum
mo a hidi.

5

1 Niyaen, Timoteo, nu atoy i
esa a lakay ha kapilya moy, ket
makaliwat hikuna, awan mos ba-
hangan. Imbes na, mangibalakad
ka ha nikuna ha maanus, a kona
ha pangbalakad mo ha nama mo.
Ket ha lallaki a hidi a balbal-
lik ngem ha nikaw, ibalakad mo
ha nidi a kona ha wadwadi mo.
2 Ket ha ngamin a pagibalakad mo
ha babbey a hidi, ibilang mos i
babakat a hidi a hena mo. Ket
i babbey a hidi, ibilang mo hidi
a wadi mo. Ket daponan mo i
nakam mo, penu awan ka mag-
dukas ha nidi.

3 Hikam a manmanahod i
magdaggap mina ha babbey a hidi
a nabilu, nu tahod a makasapul
hidi ha daggap. 4 Ngem nu atoy
i esa a bilu, ket atoy i annak
na, onu atoy i apo na, hidi i
makatandi a mangdaggap ha bilu
aye. Ta kona hito mina i pagsilag
di ha nama ken hena ken appo
di. Ket matalak i Dios nu kona
hito i pagsilag di. 5 Makatandiyan
moy nu tahod a nabilu i esa a
babbey, ta magisesa hikuna. Ket
awan ha magdaggap ha nikuna.
Ket namnamaan na la i Dios,
ket kanayon hikuna magkararag
a makeged ha tulong na Dios.
6 Ngem nu atoy i esa a bilu,
ket masor la hikuna ha bukod
na a ragsak, agay, natay dan
hikuna talaga, maski nu kebbiyag
pala. Ta awan ha biyag na a
magnanayon.

7 Timoteo, ibon mo idagento ha
agum mo a hidi, penu awan ha
pakaliwatan di. 8 Ta nu atoy
ha nidi i awan magtulong ha
daddakkal na, agay, tinumalekod
hikuna ha panahod na. Ket mas
madukas hikuna ngem ha tolay
a awan makidios. Nangruna nu

awan na daggapan i bukod na a
pamilya.

9 Isu, kona ha ide mina i
gimetan moy ha nabilu a hidi.
Ilista moy hidi, penu makaalap
hidi ha tulong na kapilya moy. Ket
awan mos ilista i esa a bilu nu
mapigsa pala, ken awan babakat
unay. Ket masapul a naminesa
la hikuna a nangabanga. 10 Ket
katandiyan na mina na ngamin
a tolay a mappiya i ugali na.
Halimbawa, nu mappiya i pinang-
padakkal na ha annak na a hidi.
Oni, onu kanayon hikuna nag-
padagus ha gangannaet a hidi.
Ken nu magpadibbi hikuna ha
baggi na, penu matulongan na i
manahod a hidi ha Dios. Ken
nu magtulong hikuna ha marigri-
gatan a hidi. Ken nu gimetan na i
maski nu anya a kalase na kinap-
piya. Kona hito mina i babbey a
bilu a ilista moy.

11 Ngem awan moy ilista ida-
gendo a bilu a awan pala babakat.
Ta baka dumemat nokkan i oras,
ket kayat di manon a manga-
banga. Ket babawiyan di i kari
di ha ni Jesu-Cristu, penu manga-
banga manon hidi. 12 Isu, magli-
wat hidi, ta awan di tungpalan i
palungo di a kari ha nikuna. 13 Ket
madukas nu maging masegkat
hidi. Ket kanayon hidi a mamilay-
bilay. Ket maging mahagsalawa-
saw ken mannakibiyang. Baka
ibaheta di i bagbagay a awan di
mina mebaheta.

14 Isu, Timoteo, ipeta ko ha
nikam a makikabanga mina ida-
gendo a bilu a awan pala babakat.
Ket mageyenak mina hidi, penu
atoy i bukod di a pamilya a biyan-
gan di. Ket mappiya nu kona hito,
penu awan ha pakaliwatan tam
ha kasenti tam. 15 Ta sayang agay,
atoy i kappal a bilu a tinumalekod
dan ha ni Jesu-Cristu. Ket niyaen,
umuseg hidi ha ni Satanas.

16 Ipeta ko manon ha nikaw,
Timoteo, nu atoy i tolay a atoy i
daddakkal di a nabilu a babbey,
hidi man i makatandi a magdag-
gap ha nikuna, ket awan pa-
gastowan ha kapilya moy, penu
makatulos kam a magdaggap ha
bilu a hidi a tahod a magisesa.

17 Ide pala i gusto ko ipeta
ha nikaw, Timoteo. Nu atoy
ha kapilya moy i kappal a
panglakayan, ket mappiya i
pinagturay di, husto mina i
tangdan moy ha nidi. Nangruna
ha nidi a magagit ha pagibaheta
ken pagitoldu di. 18 Ta kona
hito i nesurat ha Libro na Dios,
a pangaregan tam, “Awan mos
ikemot i baka a magdapil ha
kanan moy.” Ket atoy pala a
nesurat, a “Nu magtarabaho i
esa a tolay, matangdanan mina
hikuna,” kon na Dios.

19 Ket ide pala, nu atoy i esa a
panglakayan, ket nu atoy i kayat
a magpaliwat ha nikuna, awan
mos temanan nu awan ha esa
onu duwa i nangenta ha liwat
na. 20 Ngem nu atoy i esa a
panglakayan a magliwa-liwat ta-
laga, pagkagiyan mo hikuna ha
saguppang na ngamin, penu man-
teng i sabali a hidi a panglakayan,
ket awan hidi magliwat.

21 Niyaen, Timoteo, bonan taka
a tongpalan mo i ngamin a da-
gende a insurat ko ha nikaw. Ta
sistiguwan na ito na Dios ken
Jesu-Cristu ken anghel a hidi a
maturay. Ket pamagkalanan mos
hidi a kagurupo moy, a awan
mos idumduma ha maski nu anya
a gimigimetan mo. 22 Awan ka
magsigida a magtupo ha kamat
mo ha maski nu heya a magserbe
ha Apo Dios. Imbes na, magsigu-
rado ka, ha palungo, a masunong
i pinaguseg na ha ni Jesu-Cristu.
Sa, nu makasigurado dan, itupu
mo, a bendisyonan mo hikuna
ha bendisyonan na Dios. Ngem

nu itupuwan mo i esa a tolay ha
bendisyonan na Dios, ket talaga a
mahagliwat hikuna, agay, kona ha
maalisan ka ha liwaliwat na. Ket
awan mina a kona hito agay. Ta
daponan mo mina i bukod mo a
kinappiya.

23 Atoy pala esa a gusto ko ipeta
ha nikaw, Timoteo. Inoman mo
mina i balballik a arak nu magkan
ka. Awan kas uminom ha dinom
la. Ilaok mos i ballik a arak ha
dinom mo, a pangpahusay ito ha
tiyan ken sakisaket mo.

24 Ha kappal a tolay, magliwat
hidi ha saguppang na agagum di.
Ket malaka la a pumeta i liwat
a pakaparusaan di. Ngem atoy i
sabasabali a tolay, ket mepamen
di i liwaliwat di. Ket maalay i
kallapos na liwaliwat di. 25 Ket
kona bila hito ha kinappiya na to-
lay. Nu atoy i mappiya a gimetan
na esa a tolay, malaka la a pumeta
i kinappiya na. Ket maski nu
madisalad i kinappiya na, a kona
ha metago, lumapos nokkan i ki-
nappiya na, ket maenta tam. Ket
kona hito a makatandiyan tam i
agagum tam.

6

1 Niyaen, Timoteo, ha tagtagabu
a hidi a manahod ha ni Jesu-
Cristu, itoldu mo a masapul a
magdeyaw hidi ha happo di.
Deyawan di a kona hito, penu
awan a malimed i Happo tam a
Dios ken pinagitoldu tam megipu
ha Dios. 2 Ket ha tagabu a
hidi a atoy happo di a manahod,
awan mina hidi magpabiyan ha
tarabaho di. Ta madi nu kagin di
a awan di masapul a magtarabaho
ha mapigsa, gipu ta maanus, kan,
i happo di a manahod. Madi
ito agay. Imbes na, magtarabaho
mina i tagabu a hidi ha mas
mapigsa. Ta tulutulongan di i
kakabsat di ha panahod. Ket
ayayatan na bila na Dios i happo
di heya.

Timoteo, idagende ibaheta ken
itoldu mo ha kapilya. 3 Ket nu
atoy i magitoldu ha pagsenti ha
pagitoldu na Happo tam a ni Jesu-
Cristu, ken magsenti ha kinap-
piya, 4 agay, madagel hikuna, ken
mapangas. I tolay a kona hito i
masor ha pakitabbeg ken pakila-
ban a megipu ha kakkagi. Ket i
pakegipuwan na dento i pagseni,
pagsenti, paglimad, ken saket na
nakanakam na tolay. 5 Perpermi
i pakitabbeg na tolay a magkona
hito. Ket maoyung i nakam di.
Puros, awan ha tahod ha nidi. Ta
kagin di a basta magpasakop hidi
ha Dios, ket magin mabaknang
mina hidi.

6 Tahod agay, nu manahod ki-
tam ha Dios, mabaknang kitam
dan. Ngem bakkan i baknang
ito. Ta mabaknang kitam ha
nakam tam, ken puso tam ken
pagtalak tam. Ngem awan malla
ha korinat. 7 Ta idi neyenak
kitam, awan ha kukuwa tam. Ket
nokkan nu mabunag kitam ha
katay, awan ha mekuyog tam.
8 Isu, niyaen, nu atoy i kanan
tam, ken tennon tam, kuston ito.
Ket matalak kitam. 9 Ngem ha
maski nu heya a masor a bumak-
nang, sigida a masolisog hikuna.
Ket mebalud hikuna ha makpal a
kasorhan na. Ta awan ha balle
i kasorhan na heya. Ket mang-
pasaket hidi ha baggi na, hanggan
maabak di hikuna, ket patayan di.
10 I pinagkasorhan ha korinat i
pakegipuwan na ngamin a kalase
na kinadukas. Ket atoy i kappal
a tolay a sinumina ha panahod
di, gipu ha pinagkasorhan di ha
korinat a kona hito. Ket niyaen,
magsaket unay i nakam di, gipu
ha makpal a ladinget di.

11 Ngem hikaw, Timoteo,
madiyan mo mina idento a ugali.
Ta hikaw i tagabu na Dios. Ket

dagdagan mo a masor ha kinalin-
teg ken kinappiya, ha panahod
ken pagayat, ha kinaanus ken
kinalagda na paguseg mo ha Dios.
12 Ket dagdagan mo a makilaban
ha kinadukas, penu makauseg
ka ha Dios. Ket dagdagan mo,
hanggan perpermi a makaegkam
ka ha biyag a magnanayon. Ta
ito i intalak na Dios ha nikaw,
idi kinagi mo ha saguppang na
makpal a tolay a manahod ka ha
ni Jesu-Cristu. 13-14 Ket niyaen,
ide i bon ko ha nikaw. Dagdagan
mo a magtongpal ha Pagitoldu
ni Jesu-Cristu. Ket daponan mo
ide a pagitoldu tam, a awan
mo ipalobus ha sabali a tolay a
mangilaok ha liwaliwat na, ken
bukod na a sarsarita. Tongpalan
ken daponan mo ide, hanggan
kasoli na Happo tam a ni Jesu-
Cristu. Atoy bi i mangsistigu ha
inbon ko aye. Ta atoy bi i Apo
Dios a magpabiyag ken magdapon
ha biyag na ngamin. Ket atoy
bi ni Jesu-Cristu a natured idi, a
nangipeta ha tahod ha saguppang
ni Gobernador Ponsiyo Pilato, idi
pinatay di hikuna. Ket hidi i
mangsistigu ha ide a inbon ko
ha nikaw. 15 Magpasoli i Apo
Dios ha ni Jesu-Cristu nokkan, ha
pagdemat na tiyempo a nebital
na. Dios i kainamakanan. Ket
hikuna la i Mangituray ha ngamin
a hari ken ngamin a magturay.
16 Hikuna la i pakabiyagan tam.
Mapigsa i disiyag na, a awan
ha makabikan ha nikuna gipu
ha kapigsa na disiyag na aye.
Awan ha tolay a makabikan a
mangenta ha Dios. Ta nakaliwat
i ngamin a tolay. Ket mapigsa i
kinappiya na Dios, a makapatay
ha maski nu heya a kelliwat.
Madeydeyaw hikuna ha kanayon.
Ket magnanayon i turay na. Oni
ay!

17 Timoteo, ibon mo ha mabak-
nang a hidi, a awan mina hidi
magpangas. Ket bakkan mina i
kinabaknang na lutak i namnama
di, nu awan i Dios. Ta sigida a
lompas i kinabaknang na lutak.
Ket Dios i sibubuslon a mangiy-
atad ha ngamin a pagragsakan
tam. 18 Isu, ibon mo ha nidi a
maggimet hidi ha mappiya. Ket
magbunong mina hidi ha kukuwa
di ha sabasabali a tolay. I ugali
di mina i mangibunong. Ket nu
kona hito, atoy ha nidi i tahod
a kinabaknang. 19 Ta nu kona
hito, sigurado a idatton na Dios
i kinabaknang di ha langit. Ket
awan mobos ito. Ket nu kona hito
i gimetan di, magunggunaan hidi
ha tahod a biyag a magnanayon.

20 Niyaen, Timoteo, daponan mo
perpermi i ngamin a intalak na
Dios ha nikaw. Ket adiyowan mo
i sarsarita na tolay a awan makid-
ios. Ta madukas i pakitabbeg di,
ket awan ha serserbe na. Maski
nu panagenan di ha, “Tahod a
Kinalaing,” agay, madi. Ta awan
ha kinalaing ha pakitabbeg di a
kona hay. 21 Atoy dan i kappal
a nanahod ha mahagsileng a hidi.
Ket gipu ha ide, sinumina hidi ha
panahod di ha Dios.

Ide la i gusto ko isurat ha nikaw.
Awan dan. Kagbiyan na kam na
Dios.

I Nekaduwa a Surat ni Pablo ha ni Timoteo

1-2 Isurat ko ide ha nikaw, Timoteo, a mebilang a annak ko, a ayayatan ko. I nangisurat ha ide ni Pablo, a nagbalin a esa a apostol ni Jesu-Cristu gipu ha pagayatan na Dios. Ta pinaangay na ak, a mangipakatandi ha kari na, a megipu ha biyag a awan ha kahad. Ket ide a biyag i iyatad na ha maski nu heya a magpasakop ha ni Jesu-Cristu. Isu i gipu na a makatulos mina ha nikam i kagbi na, ken kagbi na, ken talna na Hama tam a Dios, ken Happo tam a ni Cristu Jesus.

3 Kanayon a magkararagak ha Dios, a pagserbeyan ko ha nadalus a nakam ko, a kona ha pinagserbe na apapo ko idi. Ket kanayon taka a ikararagan, Timoteo, ket magyamanak ha Dios gipu ha panahod mo. 4 Manakam ko i luluwa mo, idi nagsina kita. Ket mailiwak unay a makaenta ha nikaw, penu matalak mina i nakam ko. 5 Manakam ko i tahod a panahod mo, a kona ha panahod na babong mo a ni Loida, ken panahod nena mo a ni Yunise. Ket katandi ko a kona bila hito i panahod mo niyaen.

6 Isu, Timoteo, ipanakam ko ha nikaw i pinnakabalin na Espiritu na Dios a giniwat mo, idi intupu ko i kamat ko ha nikaw, ken inkararagan taka. Ta kona ha ide i pangarigan na, a kona ha esa a gangatan i pinnakabalin na Espiritu. Ket masapul mo a magdukot ha gangatan aye, hanggan gumangat perpermi. I kayat ko kagiyan, a usaran mo ide a pinnakabalin mo ha kanayon, penu pumigsa i pinnakabalin mo aye. 7 Ket awan ka mina masaniki. Ta bakkan a inyatad na Dios ha nikitam i espiritu a mangpasaniki, nu awan i Espiritu a mangpatured, ken mangpaayat, ken mangpaanus.

8 Isu, awan ka mina masaniki a magibaheta megipu ha Happo tam a ni Jesu-Cristu. Ket awan mo ak bi ikasaniki, maski nu nebaludak ha pagbaludan aye, gipu ha ni Jesus. Niyaen, hikaw bas i maggayak ha baggi mo a magattam ha rigrigat, gipu ha pagibaheta mo. I pagitured mos i pinnakabalin na Dios a mangpapigsa ha nikaw. 9 Apo Dios i nangisalakan ha nikitam, a pinili na kitam a sakop na a tolay. Ket bakkan a gipu ha nagimet tam, nu awan a insalakan na kitam gipu ha kagbi na, ken bukod na a panggep. Pinanggep na a kagbiyan na kitam, a medilan ha ni Jesu-Cristu, maski idi palungo a pinarsuwa na ide a lutak. 10 Ket niyaen, inpakatandi na i kagbi na a medilan ha pagdemat na esa a mahagsalakan, a ni Jesus. Ta hikuna i nagadya ha parusa na katay. Ket gipu ha pinagitoldu na, nepakatandi na a makipagbiyag kitam ha Apo Dios ha magnanayon.

11 Ket niyaen, pinili na ak na Dios a apostol na ken maestro, a magibaheta ak mina ha ide a Mappiya a Baheta. 12 Ket gipu ha pagibaheta ko aye, nebaludak, ken marigrigatanak a kona he, ha pagbaludan aye. Ngem maski nu kona hito, mapigsa pala i namnama ko. Ta katandi ko dan i tinahod ko. Ket katandi ko a kaya na a magdapon ha ngamin a intalak na ha nikan. Ket itulos na a magdapon, hanggan ha iday a pamalak a pagsoli ken panghukom ni Jesu-Cristu ha ngamin a tolay.

13 Isu, hikaw bi, Timoteo, ahegan mo i pagitoldu ko aye. Ito i pagahunotan mos. Ket paigatan mo i panahod mo ken pinagayat mo ha kakalan tam a tolay. Ta

kona hito i gimetan na ngamin a
makiuseg ha ni Jesu-Cristu. 14 Ta
intalak na ha nikaw i pagitoldu na
Dios. Isu, gipu ha pinnakabalin
na Espiritu na Dios a maghen
ha baggi mo, daponan mo ide a
pagitoldu.

15 Niyaen, katandi mo a pin-
abiyan na ak na ngamin a taga-
probinsiya na Asia, pati di Pigelo
ken Hermogenes. 16 Ngem awan
nagpabiyan ni Onesiporo. Kag-
biyan na Dios i ngamin a pamilya
ni Onesiporo, ta inaguman na ak
ha namin-makpal. Maski nebalu-
dak idi, ket awan na ak inkasaniki.
17 Imbes na, idi kaddemat na ha
Roma, inerieriyok na ak hanggan
naeriyokan na. 18 Ket katandi mo
i ngamin a tulong na ha nikan, ha
ili na Epeso idi. Agay, kagbiyan
na Dios nokkan, ha kaddemat na
pamalak a panghukom na Dios ha
ngamin a tolay.

2

1 Ket ha nikaw, annak ko,
mapigsa ka mina gipu ha kagbi ni
Jesu-Cristu. 2 Ta niyaen, nateman
mo i pagitoldu ko. Ket makpal
bila i nakipagteman, a nagoni hidi
ha kinatahod aye. Niyaen, italak
mo ide a pagitoldu tam ha ma-
pagtalkan a tolay. Ket metoldu di
bas ito ha sabasabali a tolay.

3 Makipagattam ka ha rigrigat,
a kona ha esa a sundalu ni Jesu-
Cristu. 4 Gipu ta, ha esa a
tahod a sundalu, magagit hikuna
a umuseg ha happo na. Ket
awan hikuna magduwaduwa ha
tarabaho na, a kona ha sabali a
tarabahador a hidi. Ta isesa la
mina i tarabaho na. 5 Ket kona
bila hito ha esa a makilumba. Ta
awan hikuna mangabak ha pre-
myo, nu awan na usigan i linteg
na salisal di. 6 Ket kona paman
ha esa a mannalon. Ta makpal
a bunga i maalap na, basta per-
permi i tarabaho na. 7 Niyaen,
nakaman mo idende a tallu a
pangarigan ko. Ta ipakatandi na
Dios ha nikaw i ngamin a kayat
na kagiyan aye.

8 Ket niyaen, Timoteo, nakaman
mo ni Jesu-Cristu ken i Mappiya a
Baheta a itoldu ko. Ta nagbalin
a esa a tolay ni Jesu-Cristu. Ket
ni Hari Dabid i apo na. Ket mag-
biyag manon ni Jesus a naggipu
ha natay. 9 Iday i pagitoldu ko.
Ket gipu ta ide a pagitoldu ko,
marigrigatanak. Ket nebaludak
ha pagbaludan aye, a kona ha
madukas a tolay. Ngem kabeng
mon ito agay, ta awan di mebalud
i kagi na Dios! 10 Ide i gipu na a
attaman ko mina i ngamin a rigri-
gat, penu daggapan ko i totolay a
pinili na Dios, a mesalakan mina
hidi, a medilan ha ni Jesu-Cristu.
Ket mapadas di i kinainamakan
na Dios a magnanayon.

11 Sigurado ide a pagkakagi:
"Nu matay kitam niyaen a kaagu-
man ni Jesus, kaaguman na
kitam nokkan a magbiyag.
12 Nu attaman tam i rigrigat
niyaen, maaguman tam
hikuna nokkan a magturay.
Ngem nu kabengan tam
hikuna niyaen, kabengan
na kitam nokkan.
13 Nu makapoy i panahod tam, ket
magduwaduwa kitam ha ni
Jesus, awan hikuna mag-
duwaduwa ha nikitam. Ta
mapagtalkan hikuna a ma-
gayat ha totolay na. Ta iday
i inkari na, ket awan na
babawiyan i inkari na aye."

14 Ipanakam mo ito ha man-
manahod a hidi. Ket ibon mo ha
nidi, a kona ha tumaknag kam ha
saguppang na Dios a mangsistigu.
Ket ipeta mo ha nidi, a madiyan
na Dios nu makipagtabbeg hidi
megipu ha bukod di a sarsarita.
Gipu ta dadailan na pakitabbeg di
i totolay a magteman. Ket awan
ito ha pagserbe.

15 Hikaw, Timoteo, dagdagan
mo a magtarabaho ha Apo Dios ha
ngamin a pigsa mo, penu matalak
hikuna ha nikaw. Ta nu tahod i
pagitoldu ken gimetan mo, awan
ha pakasanikiyan mo nokkan ha
saguppang na Dios. 16 Isu, lisiyan
mo i pakitabbeg di a awan na-
diosan. Ta madukas la ito. Ket
awan ha pagserbe na, nu awan
la a mangiyadiyo ito ha totolay
ha Dios. 17 I pakitabbeg di i
kona ha esa a saket a umales-
ales ha sabasabali a tolay. Ket
umales-ales ito hanggan magsaket
i ngamin a baggi di.

Niyaen, atoy pati ni Himeneo
ken ni Pileto, ket kona hito i
pakitabbeg di. 18 Ta tinallekodan
di i kinatahod na Dios. Ta itoldu
di a nobos i pinagbiyag manon na
baggi na tolay, basta nabinyagan
hidi. Ta natay kan i baggi na tolay,
nu lumdap hikuna ha dinom, kon
di. Ket nu umawas dan, magbiyag
manon, kondi. Ngem madi malla
ito. Ket pasaketan di i panahod
na kappal a tolay. 19 Ngem uray
nu kona hito i pagitoldu di, awan
di kaya mangsulet ha kinatahod
na Dios. Ta kona ha dakkal a
simento i pagitoldu na Dios, ket
awan mealis. Ta dakkal man, ket
permi a netolnak na. Ket atoy i
inpesurat na, a “Katandi na Dios
nu heya i tolay a tahod a sakop
na,” ken, “Maski nu heya a magk-
agi a hikuna i kukuwa na Apo
Dios, masapul a sumina hikuna ha
kinadukas na,” kon na Dios.

20 Timoteo, ide paman i pan-
garegan ko ha nikam. Kona ha
esa a dakkal a bilay. Ket siyem-
pre, atoy i kalakalase a aruwatan
na. Atoy i kappal a nagimet ha
pirak, onu balitok. Ket atoy i
kappal a nagimet ha kayo, onu
lutak. I kappal a hidi i mangina
unay. I makinbilay i magusar
ha dagende a mangina ha bukod
na a ragsak. Ngem ha dagenday
a sabali, malaka la hidi. Ket
hidi dod i usaran na makinbilay
ha kompor na hay a gimetan na.
21 Niyaen, hikitam man i kakalan
na dagenday a aruwatan ha bilay
na Dios. Ket nu kayat tam a
usaran na kitam ha bukod na a
ragsak, masapul a sumina kitam
ha ngamin a kinadukas tam. Ket
nu sumina kitam ha kinadukas,
ibilang na kitam a mas mangina,
a kona ha pirak onu balitok. Ket
kayat na kitam usaran ha bukod
na a ragsak.

22 Isu, adiyowan mo i madukas
a ugali, a kona ha ugali na olitaw
a hidi. Ket imbes na, dagdagan
mo a usegan i kinalinteg, ken
panahod, ken ayat, ken talna.
Ket makiagum ka ha totolay a
magkarkararag ha Dios perpermi,
a magpadalus ha nakam di. 23 Ket
adiyowan mo i madukas a pak-
itabbeg, ta madagel la iday. Ket
awan ha serserbe ha denday.
Katandi mo a ingal la i bunga na
pakitabbeg a kona hay.

24 Gipu ta hikitam i tagabu
na Apo Dios, masapul a awan
kitam makiingal. Ket masa-
pul a makagbi kitam ha maski
nu heya a tolay. Ket malaing
ken maanus mina kitam a mag-
maestro. 25 Maanus mina ki-
tam, maski nu pawastowan tam
i kasenti tam a hidi. Ta baka
pagbabawiyan na hidi na Dios,
penu makatandiyan di i kinata-
hod. 26 Ket humusay mina i
nakam di, ket makalapos mina
hidi ha pagsiluwan ni Satanas. Ta
magdakap ni Satanas ha kappal a
tolay. Ket pilitan na hidi a umuseg
ha pagayatan na.

3

1 Makatandiyan mo mina ide a
isurat ko ha nikam. Ta nokkan,
ket tiyempo dan a panagenan di
ha “Dilokod a Tiyempo,” ket dan-
dani dan a sumoli ni Cristu ha
lutak aye. Agay, marigat unay

iday a tiyempo. 2 Gipu ta mekemot
i tolay a hidi. Ket madammot hidi
ken mapangas. I baggi di la i ayay-
atan di. Ket magulew hidi ken
masegkat hidi ha hama ken hena
di. Ket maleptanan di i gahut di.
Ket awan hidi makidios. 3 Awan
ha pagayat di, ket awan ha kagbi
di. Ket limalimadan di i kakalan
di a tolay. Masaket i nakam di,
ket maingal hidi. Ket kasenti di
i mappiya. 4 Magliput hidi. Ket
magsigida hidi a dumangper, ken
mapangas hidi unay. Ta kaykayat
di i bukod di a ragsak ngem i Apo
Dios. 5 Ha tiyempo a ito, agintata-
hod hidi ha Dios, ngem madiyan
di a mangalap ha pinnakabalin
na. Isu, pabiyanan mo i totolay a
magkona ha ide.

6 Maski niyaen, atoy i kap-
pal a lallaki a sinanmanmanahod.
Ket sabali i pagitoldu di. Ta
magpasiyal-pasiyal hidi ha bilabi-
lay na babbey a makalupoy ha
nakam di. Ket allilawan di ida-
gende a babbey, a negamer dan
gipu ha liwaliwat di, ta magsigida
hidi a umunod ha maski nu anya
a kasorhan di. 7 Isu, timatemanan
di i maski nu heya a tolay. Ket
awan hidi makatandi ha kinata-
hod. 8 Ket ha lallallaki heya a
magitoldu, maromsa dan i nakam
di. Ket sinantatahod i panahod
di. Ta sentiyan di i pinagitoldu ni
Jesus, a kona idi nagsenti ni Janes
ken ni Jambres ha ni Moyses.
9 Ngem awan makatulos idagende
a lallaki. Ta maenta nokkan na
ngamin a tolay i kinadagel di, a
kona ha nagimet ha di Janes ken
Jambres idi.

10 Ngem bakkan a kona hito ha
nikaw, Timoteo. Ta umusoseg ka
ha ngamin a pagitoldu ko, ken
ugaliko, ken panggep ko ha biyag
ko aye. Naenta mo i panahod ko,
ken anus ko, ken pinagayat ko,
ken pinagattam ko. 11 Ket naenta
mo idi i pinagloko di ha nikan,
ken rigrigat ko. Ket katandiyan
mo i ngamin a nagimet ha nikan
ha il-ili na Antiokiya, Ikoniyo,
ken Listra. Ket katandiyan mo i
ngamin a pinagloko di a naatta-
man ko. Ngem maski nu kona
hito, nangisalakan i Apo Dios ha
nikan ha ngamin a rigrigat heya.
12 Oni ay, ket awan la hikan i mal-
okowan, nu awan a malokowan
bila i maski nu heya a umuseg ha
pagayatan na Dios gipu ha ni Jesu-
Cristu.

13 Niyaen, kumaro i kinadukas
na tolay a agintatahod ken ma-
hagallilaw. Ket tumulos hidi a
magallilaw ha sabasabali a to-
lay. Ket maallilaw di i maski
baggi di a mismo. 14 Ngem ha
nikaw, Timoteo, tumulos ka a
magtongpal ha netoldu ha nikaw
ken nakatandiyan mo a tahod. Ta
katandi mo i ngamin a maestro a
nagitoldu ha nikaw. Ket katandi
mo a mapagtalkan hidi. 15 Maski
idi annak ka pala, nakatandiyan
mo i kasuratan na Dios. Ket
pakegipuwan na kasuratan na aye
i pagkatandi mo a mesalakan ka,
gipu ha panahod mo ha ni Jesu-
Cristu. 16 Ha ngamin a nesurat
ha kasuratan na Dios, hikuna a
mismo i nangpesurat. Ket iny-
atad na ito ha nikitam, a pangi-
toldu tam ken pangsaway tam ha
magmadi, ken pangpawasto tam
ha totolay a magliwa-liwat, ken
pangadalan tam ha mappiya a
ugali. 17 Ket inyatad na Dios i
kasuratan na aye, penu malaing
kitam a magserbe ha nikuna, ken
makasagana kitam a maggimet ha
maski nu anya a kalase na kinap-
piya.

4

1 Niyaen, Timoteo, sistiguwan
na Apo Dios ken Jesu-Cristu ida-
gende a pagibon ko ha nikaw.
Katandiyan mo, a ni Jesu-Cristu
i manghukom nokkan ha ngamin

a tolay. Maski hidi a natay ken
hidi a kebbiyag pala. Ket gipu ha
panahod tam ha pagsoli ni Jesu-
Cristu ken paghariyan na, ibon ko
ha nikaw, 2 a magibaheta ka ha
kagi na Dios ha maski nu anya
a tiyempo, maski nu mappiya,
onu madukas a tiyempo. Oni ay,
magagit ka a magibaheta. Ket nu
atoy ha kagurupo moy a magi-
toldu ha liwat, pawastowan mo
hidi. Ket nu atoy i magliwa-
liwat, pagbabawiyan mo hidi. Ket
papigsaan mo i panahod di. Ket
ha ngamin a dende a paggimet
mo, maanus ka mina ha pagitoldu
mo. 3 Kona hito i ibalakad ko ha
nikaw, Timoteo, gipu ta dumemat
nokkan i tiyempo, ket madiyan
na totolay a magteman ha tahod
a pagitoldu. Imbes na, umuseg
hidi ha bukod di a kasorhan. Ket
temanan di i mamaestro a magi-
toldu ha gusto di temanan. 4 Ket
talekodan di i tahod a pagitoldu
ni Jesu-Cristu, ket madiyan di a
temanan i kinatahod. Ket sumina
la hidi, a umuseg hidi ha gibagbak
a estoriya.

5 Ngem ha nikaw, agay, magin-
gat ka ha baggi mo, penu tumulos
a malaing i nakam mo. Ket maga-
ttam ka ha rigrigat. Ket dagdagan
mo a magibaheta, ha maski nu
heya a tolay, ha ide a Mappiya
a Baheta, megipu ha ni Cristu
Jesus. Ket tongpalan mo i ngamin
a biyang mo ha pinagserbe mo ha
Apo Dios.

6 Ipeta ko hito, gipu ta dumemat
niyaen i tiyempo na katay ko.
Ket meyatad i biyag ko a kona
ha pangiwagah ko ha Dios. 7 Ta
ginimet ko i ngamin a kabailan
ko ha pinagserbe ko ha Dios.
Ket naattam ko i ngamin a rigri-
gat. Ket inaheg ko ni Jesu-Cristu.
Niyaen, nobos dan i tarabaho ko.
8 Niyaen, atoy la i esa a awan ko
pala naalap. Ket alapan ko ito
nokkan ha pamalak a panghukom
ni Apo Jesus ha ngamin a tolay.
Ta indatton na i gungguna na
kinalinteg ha langit para ha nikan.
Ket awan a para ha nikan la, nu
awan bila a para ha ngamin a
tolay a magtahotahok ha pagsoli
na.

9 Niyaen, Timoteo, padasan mo
a dumemat ha ihe ha sigida.
10-11 Ta awan dan i agum ko a
ni Demas. Pinabiyan na ak, ta
kaykayat na i bukod na a biyag
ha ide a lutak. Ket inuman-
gay hikuna ha ili na Tesalonika.
Niyaen, ni Lukas la i agum ko. Ta
inumangay ni Kresente ha probin-
siya na Galasiya. Ket inumangay
ni Tito ha rugar na Dalmasiya.
Isu, huyotan mo ni Markos, ket
itugan mo bi ha ihe. Ta makadag-
gap hikuna ha nikan.

12 Niyaen, pinaangay ko ni
Tikiko ha ili na Epeso.

13 Nokkan nu umangay ka, iyan-
gay mo bi i kagay a newarak ko
ha ni Karpo, ha ili na Troas. Ket
alapan mo bila i libro ko a hidi.
Nangruna idagendo a kwaderno
ken papeles ko.

14-15 Magingat ka ha ni Alejan-
dro a mahagpanday. Ta makpal
i dukas a ginimet na ha nikan.
Talaga a magsenti hikuna ha pag-
itoldu tam. Ngem Apo Dios i
mangibilas ha nikuna, ha ginimet
na a madukas.

16 Idi nekaesa a pinagembesti-
gar di ha nikan, awan ha agum
ko a mangirason ha nikan. Ta
linumakad hidi ngamin. Ma-
pakawan na mina hidi na Dios.
17 Ngem awan linumakad ni Apo
Jesus. Ta tinulungan na ak,
ket pinapigsa na ak, hanggan
nepakatandi ko i Mappiya a Ba-
heta ha ngamin a nangibalud
ha nikan. Ket nagteman hidi a
bakkan a Judyo. Isu, awan di
ak pinatay. 18 Ket sigurado ak a
tumulos ni Apo Jesus a magdapon
ken mangisalakan ha nikan ha

ngamin a madukas a tolay, hanggan itugan na ak ha paghariyan
na ha langit. Madeydeyaw hikuna
hanggan awan ha kahad. Oni ay!
19 Niyaen, Timoteo, pakumustaan mo bi di Priskila ken Akila ken pamilya ni Onesiporo.
20 Nagwarak ni Erasto ha ili na Korinto. Ket inwarak ko ni Tropimo
ha ili na Mileto. Ta nagsaket
hikuna. 21 Padasan mo a umangay
ha ihe ha palungo na ahided. Kumusta ka, kon na kan di Eubulo,
Pudente, Lino ken Klaudia, pati
ngamin a manahod a hidi ha ihe.
22 Niyaen, aguman ni Apo Jesus
i nakam mo. Ket atoy mina ha
nikam ngamin i kagbi na Dios.

I Surat ni Pablo ha ni Tito

1 Nagipu ide ha ni Pablo a
tagabu na Dios ken apostol
a paangayan ni Jesu-Cristu.
Pinatagabu ak ha Dios penu
paturedan ko i panahod na totolay
a pinili na, ket penu ipakatandi
ko ha nidi i kinatarud a pag-
pangitoldu na, a keangayan na
i nadiosan a biyag. 2 Pinatagabu
ak ha Dios gipu ha namnama ko
ha biyag na Dios a magnanayon.
Inkari na ito idi palungo a
pinarsuwa na i lutak. Ket awan
hikuna magsileng, 3 nu awan a
kaddemat na tiyempo a inbital
na, ket inpakatandi na ide a
biyag a magnanayon gipu ha
pagitoldu na. Niyaen, intalak na
ha nikan a hikan i mangasaba ha
pagitoldu na aye gipu ha inbon na
mahagisalakan ha nikitam a Apo
Dios.
4 Ide i surat ko ha ni Tito, a
tahod a annak ko gipu ha panahod
tam. Makatulos mina ha nikaw
i kagbi ken kinatalna na Hama
tam a Dios ken ni Jesu-Cristu a
Mahagisalakan ha nikitam.

I Tarabaho ni Tito ha Kreta

5 Ide i gipu na a inwarak taka ha
probinsiya a Kreta, penu urnon-
gan mo i ngamin a awan pala
naurnong, ket penu piliyan mo
i panglakayan a hidi ha kada
kapilya a kona ha inpeta ko ha
nikaw. 6 Ket kona ha ide i
inpeta ko ha nikaw, a masa-
pul a awan ha pakapaliwatan na
panglakayan ha kapilya. Ket esa
la mina i kabanga na. Ket masa-
pul a mapagtalkan i annak di, a
awan mina ha pakapaliwatan di a
kona nu awan kan hidi ha saniki,
onu awan kan hidi magtongpal
ha nebon ha nidi. 7 Ta masa-
pul a awan ha pakapaliwatan na
panglakayan ha kapilya, gipu ta i
tarabaho na aye i intalak na Dios
ha nikuna. Awan mina hikuna
mapangas onu maingal, nu awan
a maanus. Awan mina hikuna
magbartek, onu makitabbeg, onu
magdaya ha korinat. 8 Imbes na,
katandiyan na mina a magrespi-
tar ha sabasabali a hidi. Ket kayat
na bila a maggimet ha ngamin
a mappiya. Ket nateppel mina
hikuna ha nakam na, a malinteg
mina i pinaghukom na. Makidios
mina hikuna, ket katandiyan na
mina a magturay ha baggi na,
penu awan na ipalobus i baggi
na a makaliwat. 9 Ket masa-
pul bila a umusoseg hikuna ha
tahod a pagitoldu, a kona ha ne-
toldu ha nikuna, penu mabalin
na a paigatan i panahod na toto-
lay gipu ha mappiya a pagitoldu
na, ket penu tolduwan na bas i
magsenti a hidi gipu ha tahod a
pagitoldu aye.

I Magsenti a Hidi

10 Ta atoy dan i makpal a mag-
madi a umuseg ha tahod a pag-
itoldu na Dios. Ket magpaliwat
hidi ha sabasabali gipu ha bukod
di a pagitoldu a awan ha mayan
na. Nangnangruna a kona hito i
kappal a Judyo a umusoseg pala
ha Linteg ni Moyses. 11 Masapul a
mapagimak hidi, gipu ta madukas
i pagitoldu di isu riribukan di hidi
i kappal a pamilya, pati i annak
ken daddakkal ken kabagis di. I
pinagkasor di ha korinat i gipu
na pagitoldu di ha awan di mina
itoldu. 12 Atoy i kinagi na esa
ha nidi, ket hikuna i mismo a
minahagpugto di. Kinagi na, “Ha
taga Kreta a hidi, kanayon hidi
magsili-sileng, ken masegkat hidi,
ken madukas hidi, ket kona ha
hayup, magsikat hidi, ken kayat di
la mangmangan ken madi di kayat
magtarabaho,” kon na. 13 Tahod i
kinagi na aye. Isu i gipu na a bal-
akadan mo mina hidi ha mapigsa,

penu umigat mina i panahod di
ha ni Jesus. 14 Balakadan mo hidi
ha mapigsa ta awan di magteman
ha gibagbak a estoriya na Judyo
a hidi, ket penu awan di usigan i
bobon na lallallaki a nagtallekod
dan ha tahod a pagitoldu na Dios.
15 Nadalus i ngamin a bagay nu
nadalus ka bila ha nakam mo.
Ngem ha madukas a hidi a awan a
manahod, awan hidi ha mappiya
a gimet, ta nakillu a tahod i nakam
di. 16 Ha kakkagi di, katandi di
kan i Dios. Ngem awan. Ta
awan umayun i kakkagi di ken
pinaggimet di. Madukas hidi a
tahod, ket awan hidi umuseg ha
bobon na Dios. Puros, awan hidi
makagimet ha maski nu anya a
mappiya.

2

Umuseg Mina I Mappiya a Kinatolay Ken Mappiya a Pagitoldu

1 Ngem ha nikaw, Tito, mas-
apul a tumulos ka a magitoldu
megipu ha mappiya a pinagbiyag
a umuseg ha tahod a pagitoldu na
Dios. 2 Ibalakad mo ha lakay a
hidi nu panyan di a magurnos ha
nakam di ken magturay ha baggi
di, penu awan di ipalobus i baggi
di a makaliwat. Madeydeyaw
mina i ugali di. Malaing mina hidi
ha panahod di, ken ha pinagayat
di, ken ha pinagtured di. 3 Ket
kona bila hito ha bakas a hidi.
Ibalakad mo ha nidi a magbiyag
a kona ha pagayatan na Dios.
Awan mina hidi magsalawasaw.
Awan di mina kasorhan i arak.
Magitoldu mina hidi ha mappiya a
ugali, 4 penu katandiyan na ubing
babbey a hidi nu panyan di mina
a ayatan i kabanga di ken annak
di. 5 Mahagteppel hidi, ken nadal-
isay, mappiya a mahagtagibilay
ken peturayan di hidi lallallaki di
penu awan magkagi ha madukas
idi pagitoldu na Dios.

6 Ket kona bila hito ha olitaw
a hidi. Ibalakad mo ha nidi a
magteteppel ha ugali di. 7 Pati
hikaw, Tito, ipaenta mo i ugali
mo a mappiya, penu ahegan di
ka. Ha ngamin a gimetan mo,
ipaenta mo a pasig la mappiya i
pagitoldu mo ken pagkatandi mo,
a awan a melaok ha agintatahod.
8 Ket ha ngamin a ipeta mo, awan
mina ha pakapaliwatan mo, penu
masaniki mina i maski nu heya
a magsenti ha nikitam, a awan
mina ha madukas a kagiyan di ha
nikitam.

9 Pati i tagabu a hidi, ibalakad
mo ha nidi, Tito, a magtong-
pal mina hidi ha happo di ha
ngamin a pagayatan na happo di.
Padasan di mina a maggimet ha
pakaragsakan na happo di. Awan
mina hidi makitabbeg. 10 Awan
mina hidi magtakaw. Imbes na,
ipaenta di mina a mapagtalkan
hidi ha ngamin a gimetan di.
Ket nu kona hito i gimetan di,
mepaenta di i kainamakanan a
pagitoldu na Dios a mangisalakan
ha nikitam. 11 Ta nepaenta dan
i kagbi na Dios a pakesalakanan
na ngamin a tolay. 12 Ket i
kagbi na aye i magitoldu a mag-
tallekod ha madukas a ugali ken
madukas a kasorhan tam. Ket
magitoldu bila ito nu panyan tam
a magbiyag, penu malinteg ken
nadiosan i pinagbiyag tam ha
yenan a tiyempo. 13 Kona hito
mina i ugali tam hanggan magta-
hotahok kitam pala ha pagdemat
na Dios tam a ni Jesu-Cristu, a
mangisalakan ha nikitam. Man-
nakabalin hikuna ket tahokan
tam i pagpaenta na ha kinaina-
makan na ha iday a pamalak.
14 Hikuna a mismo i nangiyatad
ha baggi na a pangsaka na ha
nikitam ha kada liwat, ket penu
madalusan na kitam, a maalap na
kitam para ha baggi na a kona ha
kukuwa na, a mapasnek kitam a

maggimet ha mappiya.
15 Kona hito, Tito, itoldu mo.
Gimetan mo i ngamin a turay
mo, penu kanayon a ipeta mo,
ket iyunay-unay mo, ket ipaenta
mo ha nidi nu atoy i madukas
a gimetan di. Tumulos ka a
magitoldu, penu awan di ka
pabiyanan.

3

I Nadiosan a Pinagbiyag Na Manmanahod a Hidi

1 Ipanakam mo bi ha manahod a
hidi a tumulok mina hidi ha gob-
yerno. Magtongpal mina hidi ha
linteg na gobyerno, ket kanayon
mina hidi a sigagayak a maggimet
ha maski nu anya a mappiya.
2 Awan mina hidi maglimad ha
maski nu heya. Awan mina hidi
makitabbeg, nu awan a maanus
mina hidi, a magkagbi mina hidi
ha maski nu heya a tolay.
3 Ta manakam mo, Tito, a pati
hikitam bila. Madukas bila i
ugali tam idi palungo. Madagel
bila idi i nakam tam, ket awan
kitam nagtongpal. Naallilawan
kitam bila idi, a nagpatagabu ki-
tam ha sabasabali a kasorhan
na baggi tam. Nagbiyag kitam
idi gipu ha pinagingal tam ken
pinagseni tam. Nakaingal ki-
tam ha sabasabali a hidi, ket
nagingal bila hidi ha nikitam.
4 Ngem idi naipakatandi nikitam i
kinamappiya ken kinamanagayat
nikuna a mangisalakan nikitam,
5 insalakan na kitam. Awan na
kitam insalakan gipu ha gimet
tam a mappiya, nu awan a in-
salakan na kitam gipu ha kagbi na
a mismo. Minesalakan kitam gipu
ha pagdalus na ha nikitam. Ket
gipu ha ide, neenak kitam ha pen-
duwa, a nagbalin a bigu i biyag
tam. Ket nagipu ide ha Espiritu na
Dios. 6 Inyatad na Dios ha nikitam
i Espiritu na gipu ha ni Jesu-
Cristu a nangisalakan ha nikitam.
Ket inyatad na ito a sibubuslon.
7 Kona he i ginimet na gipu ha
kagbi na, penu maalap na kitam
na Dios, a ibilang na kitam a awan
ha liwat, penu magbalin kitam a
annak na, a maalap tam i biyag
na Dios a magnanayon. Ket ide i
namnamaan tam. 8 Tahod ide a
inpeta ko ha nikaw. Niyaen, Tito, i
pagayatan ko ha nikaw a tumulos
ka a mangiyunay-unay megipu ha
dende a bagbagay, penu magagit i
manmanahod a hidi a maggimet
ha mappiya. Mappiya ito, ken
naserbe para ngamin totolay.
9 Ngem pabiyanan mo i
pakipagtabbegan na sabasabali a
hidi. Kabeng mon i pagtabbegan
di, a kona ha atakdug a listaan
na minappo di onu tabitabbeg
di megipu ha Linteg. Awan ha
balle ha denday, ket awan la
ha keangayan na. 10 Nu atoy
i magpasina-sina ha agagum
moy gipu ha tabbeg na, iwadan
mo hikuna. Nu pabiyanan
na i nekaesa ken nekaduwa a
pinangiwadan mo, adiyowan
mo hikuna, a awan mo hikuna
palobusan a makigimmong ha
nikam. 11 Ta katandi mo dan
a madukas i kona he a tolay.
Kelliwat hikuna, ket mapatahod
ito gipu ha madukas a pinaggimet
na.
12 Niyaen, paangayan ko ha
nikaw ni Artemis, onu siguro
ni Tikiko. Nu kaddemat na
ha nikaw, Tito, padasan mo a
umangay ha nikan agat ha ili a
Nikopolis. Ta ihay i paghenan ko
nokkan nu ahided. 13 Padasan
mo bi a magdaggap ha ni Senas,
a abugado, ken ni Apolos, penu
mappiya i paglakad di. Daggapan
mo bi hidi ha ngamin a kasapulan
di. 14 Matolduwan mina i ngamin
a agagum tam a magdaggap ha
nakurangan a hidi, penu mappiya
i serserbe na biyabiyag di.
15 Makikumusta ha nikaw i
ngamin a agagum ko ha ihe. Pati

hikan, ipakikumusta ak mo bi ha ngamin ha ihay a nagbalin a ilay tam gipu ha panahod di ha ni Jesu-Cristu. Atoy mina ha nikam ngamin i kagbi na Dios.

I Surat Ni Pablo Ha Ni Philimon

1 Naggipu ide ha ni Pablo, a
nakawaran ha pagbaludan gipu
ha panahod ko ha ni Jesu-Cristu.
Hikan ken ni Timoteo a kabsat ta
i nagsurat ha ide ha nikaw, Pil-
imon. Hikaw bila i kabsat mi ken
katarabahador mi a ayayatan mi
a tahod. 2 Ket isurat mi bila ha ni
Apia a kabsat tam, ken ni Arkipo a
kakalan tam a manmanahod ken
katarabahador ta ni Jesu-Cristu.
Ket isurat mi bila ha ngamin a
manmanahod a makipaggimong
ha bilay moy. 3 Atoy mina ha
nikam i kagbi ken kinatalna a
nagipu ha Hama tam a Dios ken
ni Apo Jesu-Cristu.

4 Magyamanak ha Dios ha
kanayon gipu ha nikaw, Pilimon,
a ikararagan ta ka. 5 Ta
nabahebaheta ko i pinagayayat
mo ken panahod mo ha ni Apo
Jesus ken ha ngamin a totolay na
Dios. 6 Ikararag ko a mapasnek
a mebunong ken mewaras i
panahod mo, penu makatandiyan
mo mina ngamin i kada inamakan
a bagbagay a atoy ha nikitam gipu
ha ni Jesu-Cristu. 7 Ta pati hikan
i naparagsak ken napapigsa gipu
ha pinagayat mo, kabsat, gipu ta
napapigsa dan i totolay na Dios
gipu ha nikaw.

8 Isu, niyaen, Pilimon, atoy i
kayat ko a agedan ha nikaw. Ket
maski nu maturedak a mangibon
ha nikaw gipu ha turay ko gipu ha
ni Cristu, ken gipu ta malinteg ide
a gimetan mos, ngem madiyan ko
a magbon ha nikaw. 9 Imbes na,
gipu ta ayayatan taka, kaykayat ko
a magaged la ha nikaw. Maski nu
hikan ni Pablo, ket lakayak dan,
ken nebaludak gipu ha panahod
ko ha ni Jesu-Cristu. 10 Iyagedan
ko ha nikaw i annak ko, a ni
Onesimo. Nagbalinak dan a kona
ha hama na, ha pagbaludan mi
aye, gipu ta tinolduwan ko hikuna
a magpasakop ha ni Jesu-Cristu.
11 Idi palungo, awan hikuna ha
serbe ha nikaw. Ngem niyaen,
mappiya i serserbe na ha nikaw
ken maski ha nikan. (Ket katandi
mo dan a Onesimo i nagen na,
ket kayat na kagiyan a Mappiya i
serserbe na.)

12 Niyaen, Pilimon, pasoliyan ko
ha nikaw ni Onesimo aye, maski
nu ayayatan ko unay, ket kona
ha pasoliyan ko ha nikaw i puso
ko a mismo. 13 Kaykayat ko a
ikemot, penu tumulong hikuna
ha nikan a kona ha pagtulong
mo, hanggan nebaludak gipu ha
pinagibaheta ko ha Mappiya a
Baheta na Dios. 14 Ngem masaniki
ak a mangtagabu ha tagabu mo nu
awan mo pagoniyan. Madiyan ko
a mangpilit ha nikaw a magkagbi,
nu awan a magkagbi ka a tahod
gipu ha mismo a pagayatan mo.

15 Baka ide i gipu na a binuy-
otan na ka ni Onesimo ha ballik
a tiyempo. Ta nakasina kam
ha ballik, ngem niyaen, nagbalin
hikuna a agum mo hanggan mag-
nanayon, a awan ha kahad na.
16 Ket niyaen, awan la hikuna a
tagabu mo nu awan a kabsat mo a
maayayat. Oni. Maayayat hikuna
ha nikan a tahod, ket nanangruna
ha nikaw. Ta niyaen, atoy manon
i tagabu mo, ket atoy bila i kona ha
kabsat mo, gipu ha panahod na ha
ni Apo Jesus.

17 Isu, Pilimon, nu tahod a ibi-
langak mo a agum mo, respitaran
mo bi ni Onesimo a kona nu
hikan a mismo i umaangay ha
nikaw. 18 Ket nu atoy hikuna
ha liwat, onu atoy i gahut na,
ilista mos a kona ha gahut ko ha
nikaw. 19 Entan mo ihe, Pilimon,
ta hikan a mismo a ni Pablo i
nagsurat ha ide, penu katandiyan
mo a makatandi ak ha gahut na.

Ngem baka awan ko masapul a
ipanakam i gahut mo ha nikan,
a bigu a biyag mo gipu ha pinag-
pakatandi ko ha nikaw megipu ha
ni Jesus.
20 Oni bi, kabsat ko, mag-
oni ka bi ha pakiaged ko gipu
ha panahod ta ha ni Apo Je-
sus. Paragsakanak mo bi, ta
pattaka kita gipu ha ni Cristu.
21 Matalakak ha nikaw, Pilimon,
ta katandi ko dan a umuseg ka
ha pakiaged ko ha surat aye. Ket
katandi ko a mangibuslon ka pa-
man ngem ha ngamin a inaged ko
aye.
22 Ket ide bila: Mangisagana ka
bi ha pagdagusan ko. Gipu ta
namnamaan ko a lumakadak ha
pagbaludan aye, a makapasyalak
mina ha nikam gipu ha kararag
moy.
23 Atoy bila he ni Epapras a
agum ko. Nebalud bila hikuna
gipu ha pinagipakatandi na ha ni
Jesu-Cristu. Makikumusta hikuna
ha nikaw. 24 Ket makikumusta
bila ni Markos, ken ni Aristarko,
ken ni Demas, ken ni Lukas, a
agagum ko hidi ha tarabaho ko
aye.
25 Atoy mina ha nikam ngamin
i kagbi ni Apo Jesu-Cristu.

I Surat Para Ha Hebreo a hidi

1 Idi palungo, nagkagi i Dios ha
minappo tam a Judyo ha makpal
a beses, ken makpal bila i inusar
na a pangibaheta. Nagkagi hikuna
idi gipu ha totolay, a minahag-
pugto a hidi. 2 Ngem niyaen, ha
ide a dilokod a tiyempo, nagkagi i
Dios a medilan ha Annak na. Gipu
ha Annak na aye, pinarsuwa na
Dios i ngamin a bagbagay. Ket
ide a Annak na Dios i pinili na
a makinkukuwa ha ngamin. 3 I
Annak na aye i pakaentaan ha
ngamin a kinainamakan ken kina-
dios na Dios. Ta magkalan i An-
nak na Dios ken Dios. Makatandi
hikuna ha ngamin a lutak ken
ngamin a langit gipu ha turay na.
Ket gipu ha kagi na, iturong na
hidi gipu ha pagayatan na. Idi
naadya na i liwaliwat tam gipu
ha digi na, nagsoli hikuna ha
kaontokan a langit, a maghari ha
henan na Dios.

Mas Matangkay ni Jesus ngem ha ngamin a Anganghel

4 Isu, nepaenta dan a mas
matangkay ide a Annak na Dios
ngem ha ngamin a anganghel. Ket
mas maturay i panginagenan na
Dios ha nikuna ngem i pangina-
genan na ha anghel a hidi. 5 Ta
bakkan a anghel i pinagkagiyan
na Dios ha kagi a kona ha ide, a

"Hikaw i Anak ko. Niyaen, ipeta
ko a hikan i Hama mo," kon
na Dios ha ni Jesus.

Ket awan a pulos ha anganghel
i nagkagiyan na Dios, a

"Ipeta ko nokkan a hikan i Hama
na. Ket managenan hikuna
nokkan ha 'Anak na Dios.' "

6 Idi nagbalin a tolay ide a
Katangkayan a Annak na Dios,
kinagi na Dios,

"Masapul a magdeyaw ha nikuna
i ngamin a anganghel ko."

7 Ket ide bila i kinagi na Dios
megipu ha anganghel, a

"Hidi i paangayan ko a kona ha
tagtagabu ko. Ket nu kayat
ko, pagbalinan ko hidi a
kona ha paras onu gan-
gatan, a paggimetan ko hidi
ha pagayatan ko," kon na
Dios.

8 Ngem sabali i kinagi na Dios
megipu ha Annak na. Kinagi na
Dios ha nikuna,

"Apo Dios, magnanayon i
paghariyan mo, a awan ha
kahad na! Magturay ka a
sililinteg ha paghariyan mo.

9 Ta inayat mo i kinalinteg,
ket linaban mo i ki-
nadukas. Isu i gipu na
a paragsakan taka ha
katangkayan a deydeyaw,
a mas matangkay ngem ha
ngamin a kinaagum mo,"
kon na Dios ha ide a Annak
na Dios.

10 Ket kinagi na bila ha nikuna,

"Hikaw, Apo Dios, i nangparsuwa
ha lutak ken langit.

11-12 Maski nu malompas hidi
nokkan, magwarak ka pala.
Umalegid hidi nokkan, a
suletan mo hidi a kona
ha pagsulet ha tetennon.
Ngem bakkan ha nikaw. Ta
awan ka lumupoy. Ket
awan ha kasulet mo, ta
awan ka matay," kon na
Dios ha ide a Annak na Dios.

13 Awan a pulos ha dagenday a
anganghel i nagkagiyan na Dios
ha kona ha ide, a

"Magetnod ka ha ihe ha nikan,
ket pagparentumengan ko i
ngamin a kakasenti mo ha
tikad mo," kon na Dios ha
Anak na Dios.

14 Niyaen, anya dod idagen-
day a anganghel? Espiritu hidi
ngamin a magserserbe ha Dios.

Ket paangayan na hidi a dumagap ha ngamin a manmanahod a mesalakan.

2

I Kadakkalan a Pinnakesalakan

1 Isu, gipu ta kona hito, masapul
a perpermi i pinaguseg tam ha
tahod a pagitoldu a nateman tam,
penu awan tam maleptanan ide a
kinatahod. 2 Ta napatalgedan a
tahod i inbaheta na anghel a hidi.
Ket ha maski nu heya a awan a
inumuseg ha inpakatandi di, bini-
las na hidi na Dios, a maparusaan
i maski nu heya a nagpabiyan ha
pagitoldu na Dios. 3 Awan ha
makalisi ha parusa na Dios nu
pabiyanan di ide a kadakkalan
a pinnakesalakan. I Happo tam
a mismo i palungo a nangi-
pakatandi ha pinnakesalakan aye.
Ket hidi a nakateman ha nikuna i
nangpatahod ha nikitam ha ide a
pinnakesalakan. 4 Pati i Dios, nag-
patahod bila hikuna ha intoldu di
ha nikitam. Ta inatdinan na hidi
ha pinnakabalin di, penu nakad-
datan i ginimigimet di a kona ha
pagtiplad na Dios, penu melasin
tam i kabaelan na Dios, ket penu
manahod kitam. Inyatad na Dios
i pinnakabalin na gipu ha mismo
a Espiritu na, gipu ha bukod na a
pagayatan.

Nagbalin ni Jesus a kona ha Totolay

5 Niyaen, atoy ipeta ko megipu
ha bigu a lutak a dumemat
nokkan. I kayat ko kagiyan, i
paghariyan na Dios. Ket bakkan a
anghel a hidi i pagturayan na Dios
ha bigu a lutak aye, 6 nu awan a
totolay. Ta kona ha nesurat ha
Libro na Dios, a

"Apo Dios, apay wade a awan mo
pabiyanan i totolay? Apay
wade a mangina hidi ha
nikaw? Ta tolay la hidi.
7 Ha ballik la a tiyempo, ket
pinadibbi mo hidi ngem
idagenday a anganghel.
Ngem dumemat nokkan i
tiyempo, ket ipatangkay mo
i totolay a kona ha hari.
8 Ta pagturayan mo hidi ha
ngamin a pinarsuwa mo,"
kon na Libro na Dios.

Niyaen, kinagi na Dios a
pagturayan na i totolay ha ngamin
a pinarsuwa na. Isu, madinnang
ito a magturay mina i totolay
ha ngamin a bagbagay. Ngem
ha niyaen a tiyempo, awan tam
maenta a iturayan na totolay
i ngamin a bagbagay. 9 Ngem
makatandiyan tam a natongpal na
ito ni Jesus. Ta nagbalin hikuna a
tolay. Ket ha ballik a tiyempo,
nadibbi hikuna ngem i anghel
a hidi, penu matay hikuna para
ha ngamin a totolay na, gipu
ha kagbi na Dios ha nikitam.
Ket niyaen, makatandiyan tam
a mepatangkay hikuna. Ket
madeyawan hikuna, gipu ha
pinagpalobus na a matay i baggi
na.
10 Mappiya ide a ginimet na
Dios. Hikuna i namarsuwa ha
ngamin, ket hikuna bila i pagser-
beyan na ngamin. Ket niyaen,
gipu ha ide a pinagsagaba ni Je-
sus, nepaenta na Dios a pulos,
awan ha liwat na. Ket gipu bila
ha pinagsagaba aye ni Jesus, in-
salakan na i makpal a annak na
Dios, a inatdinan na hidi ha inaa-
makan a biyag na a magnanayon.
11 Hikuna man i nangdalus ha
nikitam ha liwaliwat tam. Ket
niyaen, isesa i Hama na nang-
dalus ha totolay ken Hama na
nadalusan a hidi. Isu i gipu
na a awan masaniki ni Jesus ha
nikitam, nu awan a nagenan na
kitam a kakabsat na. 12 Kona ha
nepugto ha Libro na Dios, a kinagi
ni Jesus ha Nama na,

"Amang Dios, ipakatandi taka ha
kakabsat ko. Ha paggimon-
gan di, deyawan taka ha
saguppang di."

13 Isu, makatandiyan tam a tolay bila ni Jesus, a kona ha nikitam. Ta atoy bila i kinagi na, a
"Magtalakak ha Dios." Ket kinagi
na bila, "Atoyak ha ihe, ha
dagende a annak na Dios,
a intalak na ha nikan, a
daponan ko."
14 Niyaen, ha nikitam a annak na Dios, tolay kitam, a matay i baggi tam. Ta kona dalla hito ha kinatolay. Ket gipu ta kona hito ha annak a hidi na Dios, nagbalin ni Jesus a kona ha tolay. Ket neraman hikuna ha kinatolay tam. Ginimet na ide, penu matay hikuna para ha nikitam. Ket gipu ha katay na, naabak na ni Satanas, a mahagturay ha henan na natay a hidi. 15 Kona hito i ginimet ni Jesus penu adyan na i kanteng na totolay ha katay, gipu ta katay i kantengan na totolay ha ngamin a pinagbiyag di. Ket kona ha natagabu hidi gipu ha kantengan di aye.
16 Niyaen, madinnang dan a bakkan a anganghel i daggapan na, nu awan a hikitam a manmanahod. Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a "Daggapan na i kaputotan a hidi ni Abraham." 17 Isu, masapul a nagbalin hikuna a kona ha nikitam a kakabsat na, penu meraman hikuna ha rigrigat tam. Ket nepaenta dan a makagbi ken mapagtalkan hikuna, a magpappiya hikuna ha totolay ha pinagserbe na ha Dios, a kona ha Katangkayan a Padi. Nagbalin hikuna a kona hito, penu mapakawan i liwaliwat tam. 18 Ket niyaen, makadaggap hikuna ha ngamin a masulisog, gipu ta hikuna a mismo i nasulisogan ken narigatan.

3

Naturturay ni Jesus ngem ni Moyses

1 Niyaen, kakabsat a naayagan bila na Dios. Gipu ta kona hito, nanakaman moy ni Jesus. Hikuna i pinaangay na Dios a magpappiya ha nikitam, ket kona ha Katangkayan a Padi ha panahod tam. 2 Inatdinan na Dios ha tongpalan na, ket mapagtalkan hikuna na Dios, a kona ha ni Moyses. Ha ide a ni Moyses, mapagtalkan bila hikuna na Dios, idi inyatad na ha nikuna i tongpalan na, a magturay ha entero a bilay na Dios. (I kayat na kagiyan ha "bilay na Dios" i sakop na Dios a Judjudyo.) 3 Ngem madedeyaw ni Jesus ngem ni Moyses, a kona ha madedeyaw i magpataknag ha bilay ngem i mismo a bilay. 4 Siyempre, ha maski nu anya a bilay, atoy i naggimet ha iday a bilay. Ngem Dios i naggimet ha ngamin a bagbagay. 5 Niyaen, ha ni Moyses, hikuna i mapagtalkan a tagabu na Dios, a kona ha mahagdapon ha bilay na Dios. Ket inpakatandi na i gimetan na Dios ha kasaguppangan. 6 Ngem ha ni Cristu, bakkan a tagabu la na Dios, a kona ha ni Moyses, nu awan a tahod a Annak na Dios, a magturay ha bilay na Dios. Ket hikitam man i bilay na Dios, nu awan tam pabiyanan i namnama tam ha nikuna, ket nu matured kitam a umusoseg ha nikuna.

Iwadan na Espiritu I Magmadi a hidi ha Dios

7 Isu, nanakaman tam mina i kinagi na Espiritu na Dios. Ta nesurat ha Libro na Dios,
"Nu matiman moy i kagi na Dios,
ha yenan a pamalak,
8 tahodan moy. Ket awan moy
paigatan i nakam moy, a
kona idi tinumallekod ha
Dios i minappo moy a hidi,
idi naghen hidi ha luglugar
a awan ha tolay. Ta sinurbar di i Dios idi.

9 ‘Surbaran diyak,’ kon na Dios,
‘maski nu naenta di dan
i ngamin a ginimet ko ha
lubuk na uppat a pulo a
tawen.’
10 Isu i gipu na a naginglan
ko hidi. Ket kinagi ko,
‘Kankanayon a tallekodan
diyak. Madiyan di a
umuseg ha bobon ko.’
11 Nagingalak a tahod. Ket in-
sapata ko, a ‘Pulos, awan
hidi makasaddap ha lugar
a insagana ko ha nidi, a
pagemmangan di mina.’ ”
Ide dan i kinagi na Dios
megipu ha tinumallekod a
hidi ha nikuna.
12 Isu niyaen, kakabsat, magin-
gat kam, penu awan ha nikam i
maski esa a magbalin a madukas,
ken sumina ha panahod tam, a
tallekodan na i tahod a Dios.
13 Ide mina i gimetan moy, penu
tumulos a manahod i agagum
moy, ket penu awan ha nikam
ha maallilaw a umuseg ha liwat.
Masapul a magdinaggap kam ha
kada pamalak, hanggan atoy pala
i gundaway tam a manahod. 14 Ta
agum na kitam ni Cristu, nu man-
ahod kitam ha nikuna ha ma-
tured, hanggan awan dumemat i
panungpalan.
15 Nakaman moy manon i kayat
na kagiyan ha ide, a
“Nu matiman moy i kagi na Dios,
ha niyaen a pamalak, taho-
dan moy. Ket awan moy
paigatan i nakam moy, a
kona idi tinumallekod ha
Dios i minappo moy.”
16 Niyaen, heya idenday a
nakateman ha kagi na Dios, ken
tinumallekod ha nikuna? Hidi
man i minappo tam a Judyo, a
inlapos ni Moyses ha nakebaludan
di ha Egipto. 17 Ket heya idenday
a naginglan na Dios ha lubuk na
uppat a pulo a tawen? Idenday
man a Judjudyo a mahagliwat.
Ket pinarusa na hidi na Dios,
a pinatay na hidi ha luglugar a
awan ha tolay. 18 Idi insapata na
Dios, kinagi na, “Pulos, awan hidi
makasaddap ha lugar a insagana
ko ha nidi, a pagemmangan di
mina.” Niyaen, heya i nagkagiyan
na nu awan i tinumallekod a
hidi ha nikuna? 19 Isu, niyaen,
makatandiyan tam a awan hidi
nakasaddap ha lugar a insagana
na Dios, gipu ta awan hidi
nanahod.

4

Inkari na Dios i Pagemmangan ha Totolay na

1 Niyaen, inkari na Dios ha
nikitam, a makasaddap kitam ha
pagemmangan a insagana na. Isu,
magingat kitam mina, amangan
nu atoy ha nikam i magnakam a
linumipas dan i gundaway di a
sumadap ha iday a pagemmangan
na. 2 Ta nabahetaan tam bila
i Mappiya a Baheta, a kona ha
Judjudyo idi. Oni, nateman di ide
a Baheta na Dios, ngem awan ha
nagiwat di. Ta idi nateman di,
awan di tinahod.
3 Isu, ha nikitam a manahod,
makasaddap kitam ha pagem-
mangan na Dios. Ngem awan
makasaddap i awan a hidi a man-
ahod. Ta kona ha nesurat ha Libro
na Dios, a
“Nagingalak a tahod,” kon na Dios.
“Ket insapata ko, a ‘Pulos,
awan hidi makasaddap ha
lugar a insagana ko ha nidi,
a pagemmangan di mina,’
kon na.”
Oni. Awan hidi nakasaddap,
maski insagana na Dios iday a
pagemmangan di, idi pinangpar-
suwa na i ngamin a bagbagay.
4 Niyaen, kona ha ide i nesurat
ha Libro na Dios megipu ha
pagemmangan na Dios. Idi lubuk
na annam a pamalak, inubos na
Dios i ngamin a pinarsuwa na. Ket
nesurat, a

"Inumemmang i Dios ha nekapitu
a pamalak, ta inubbos na
dan i ngamin a gimetan na."

5 Ket kinagi na bila na Dios
megipu ha pagemmangan na aye, a
"Pulos, awan hidi makasaddap ha
lugar a insagana ko ha nidi,
a pagemmangan di mina,"
kon na Dios.

6 Niyaen, makatandiyan tam a
awan nakasaddap ha pagemmangan na Dios idenday a palungo
a nabahetaan ha Mappiya a Baheta na Dios, gipu ta awan hidi
nanahod. Isu a makatandiyan
tam paman a atoy i sabasabali a mapalobusan a sumadap.
7 Makatandiyan tam ito, gipu ta inbital na Dios i esa pala a tiyempo
a gundaway na sumadap a hidi.
Ket managenan ito ha, "Niyaen
a Pamalak." Nagkagiyan na ito
na Dios idi naalay dan a nobos
i tiyempo na nagtallekod a hidi.
Ta pinagkagi na ni Hari Dabid, a
kinagi na,
"Nu matiman moy i kagi na Dios
ha niyaen a pamalak, tahodan moy. Ket awan moy
paigatan i nakam moy," kon
na Dios megipu ha tiyempo
a gundaway.

8 Niyaen, makatandiyan tam a
bakkan a bayan a Israel i nagkagiyan na Dios, a pagemmangan
di. Ta idi indilan na hidi ni Joswe,
sinumadap hidi ha Israel, ngem
awan hidi sinumadap ha pagemmangan na Dios. Ta inkari manon
na Dios a atoy pala i sabali a
pagemmangan. 9 Isu, gipu ta kona
hito, makatandiyan tam a atoy
pala i gundaway ha totolay na
Dios a sumadap ha pagemmangan
na. I pagemmangan aye i kona ha
pinagemmang na Dios, idi inubos
na i ngamin a pinarsuwa na, ket
inumemmang hikuna ha nekapitu
a pamalak. 10 Ta maski nu heya
a makasaddap ha paghariyan na
Dios, makiemmang hikuna ha
Dios. Ket umemmang hikuna
ha bukod na a paggimi-gimet, a
kona ha pinagemmang na Dios ha
ngamin a pinarsuwa na. 11 Isu,
magagit kitam mina a umusoseg
ha Dios, penu makipagemmang
kitam ha Dios a tahod. Ket awan
mina ha maski esa ha nikitam a
tumallekod ha Dios. Awan mina
ha magmadi ha pagemmangan na
Dios ken awan makasaddap, a
kona ha minappo tam idi.

12 Masapul a manahod kitam ha
kagi na Dios, gipu ta ha ngamin a
kakkagi na ket kona ha sibibiyag,
gipu ta mannakabalin hikuna.
Mekalan i kagi na ha ispada a
duwa i tadam na, ta meyasak i
kagi na Dios ha kadisaladan na
nakam na tolay. Ket natadtadam
pala, gipu ta measak ito a maenta
na i ngamin a nakam ken panggep
ken kasorhan na tolay, ket nu
anya i nakaman na Dios. 13 Awan
ha mepamen ha Dios. Maenta na
i ngamin a pinagbiyag tam. Ket
masapul a sumaguppang kitam
nokkan, a tumabbeg ha nikuna ha
pinaggimet tam.

Ni Jesus i Katangkayan a Padi

14 Isu, paigatan tam mina i
panahod tam ha ni Jesus. Ta
atoy dan hikuna a Annak na Dios.
Ket inumangay hikuna ha henan
na Dios a kona ha Katangkayan
a Padi, a magpappiya ha nikitam ha Apo Dios. 15 Ket makagbi ide a Katangkayan a Padi,
ta makatandiyan na i ngamin a
kinakapoy tam. Ket naattaman
na i ngamin a sulisog a mapadas
na totolay. Ngem awan hikuna
nagliwat. 16 Isu, gipu ha ni Jesus,
awan kitam masaniki a bumikan
ha Dios. Ta kayat na kitam a
kagbiyan. Nu agedan tam hikuna,
kagbiyan na kitam, a daggapan na
kitam ha tiyempo a pinnakasapul
tam.

5

1 Niyaen, ha maski nu heya a
katangkayan a padi na Judjudyo,
napili hikuna a nagipu ha kailiyan
na. Ket patarabaho di hikuna
a magpappiya para ha kailiyan
na a hidi, a magserbe hikuna ha
Dios para ha nidi. Isagana na
i pangidatton di ken pangiwagah
di ha Dios gipu ha liwaliwat di.
2 Maanus hikuna, ta tolay bila
hikuna a makapoy ken makali-
wat. Isu, maanus hikuna ha
nidi a awan makatandi nu anya
mina i gimetan di. 3 Ket gipu ta
makaliwat bila hikuna, masapul a
mangiwagah hikuna. Ket awan la
a gipu ha liwaliwat na kailiyan na,
nu awan a gipu bila ha bukod na
a liwat.
4 Niyaen, ha ide a tarabaho
na katangkayan a padi, awan ha
makabalin a mangpili ha baggi
na a magbalin a katangkayan a
padi. I Dios la i makabalin a
magpili, a kona idi pinangpili na
ha ni Aron. 5 Ket kona bila hito
ha ni Cristu. Awan hikuna nag-
patangkay ha baggi na a magbalin
a Katangkayan a Padi, nu awan
a Apo Dios a mismo i nagpili ha
nikuna. Ta kinagi na Dios, a

"Hikaw i Anak ko. Niyaen, ipeta
ko a hikan i Hama mo," kon
na Dios ha ni Jesus.

6 Ket kinagi na bila,

"Hikaw i padi a mahagpapiya ha
magnanayon, a kona ha ki-
napadi ni Melkisedek."

7 Niyaen, madinnang dan a
nekusto ni Jesus a magbalin a
mahagpappiya. Ta idi naghen
hikuna ha lutak aye, narigatan
hikuna. Ket permi i kararag
na, a nagsanget ken nagdulaw ha
Dios, a awan mina hikuna mesina
ha Dios gipu ha katay na. Ket
tahod a tiniman na hikuna na
Dios, gipu ha pinaguseg na ha
Dios. 8 Maski nu hikuna i An-
nak na Dios, masapul a napadas
na i pinaguseg ha Dios gipu ha
rigrigat a naattaman na. 9 Ket idi
tinongpal na i ngamin a bobon
na Dios, ket nepaenta a awan ha
pagkurangan na, nagbalin hikuna
a pakesalakanan a magnanayon
na ngamin a umusoseg ha nikuna.
10 Ket nanagenan hikuna na Dios
ha Katangkayan a Padi, a kona ha
kinapadi ni Melkisedek.

*Awan Tam Pabiyanan i Pana-
hod Tam*

11 Atoy pala i makpal a
mepeta mi megipu ha dende a
bagay. Ngem awan a malaka
a mepakatandi ha nikam, gipu
ta marigat kam a makatandi.
12 Naalay kam dan a manahod ha
ni Jesus! Apay a masapul moy
pala a matolduwan ha madibbew
a pagitoldu na Dios? Malaing
kam mina niyaen a mangitoldu
ha agagum moy! Ngem kona
kam ha annak a magsuso pala,
ta awan moy kaya a magkan ha
kanan. 13 Nu magbiyag kitam a
kona ha annak a magsuso pala,
awan kitam ha pagkatandi ha
mappiya a ugali onu madukas.
14 Ngem kona ha dinumakkal dan
i pagkatandi tam, nu melasin tam
i mappiya ken madukas. Ket
kona ha natuldowan i baggi tam
a makalisi ha madukas, gipu ha
pagkatandi tam ha Kagi na Dios.
I Kagi na Dios aye i kona ha
masinggat a kanan ha makelasin
a hidi.

6

1 Niyaen, gipu ta naalay dan
a manahod kitam ha ni Cristu,
palobusan tam mina i Dios a
mangitoldu ha madisalad a kagi
na. Madi nu kanayon kitam
sumoli ha alegid a pagitoldu a
nakatandiyan tam dan. Halim-
bawa: Awan manon masapul a
adalan tam i pagbabawi ha liwali-
wat a pakakatay na totolay, ta
nagbabawi kitam dan. Ket awan

manon masapul a adalan tam
nu panyan mina i panahod tam
ha Dios, ta manahod kitam dan.
2 Awan tam masapul i pagitoldu
megipu ha binyag ken paggiwat
tam ha Espiritu na Dios, onu pag-
itupo ha kamat ha agagum tam
penu magiwat di i Espiritu na
Dios. Ket awan tam masapul i
pagitoldu megipu ha pinagbiyag
manon na natay a hidi, onu pagi-
toldu megipu ha parusa na Dios a
awan ha kahad na. 3 Oni! Palobu-
san tam i Dios a mangitoldu ha
madisalad a kagi na. Ta Apo Dios
man i magpabalin ha nikitam a
makatandi, nu maenta na a kayat
tam tumulos.

4 Isu, awan ha serserbe nu
kanayon tam ipenduwa i alegid
a pagitoldu. Ta nu tahod a
makatandi i esa a tolay ha Map-
piya a Baheta na Dios, ken na-
padas na i mappiya a iyatad na
Dios, ken naatdinan hikuna ha Es-
piritu na Dios, ngem madiyan na
paman a manahod, awan manon
hikuna mapagbabawi, a kona
ha pinagbabawi na idi palungo.
5 Nu makatandiyan na i kinap-
piya na pagitoldu na Dios, ken
makatandiyan na bila i pinnaka-
balin na Dios a dumemat nokkan
a maghari, 6 ngem nu tallekodan
na ito, awan hikuna makababawi
ha penduwa, a kona idi palungo
a pinagbabawi na. Ta tallekodan
na ni Jesus. Ket gipu ha
pinagtallekod na aye, ahegan na i
nangpelansa a hidi ha Annak na
Dios ha kudos. Pasanikiyan na ni
Jesus ha saguppang na makpal a
tolay, a tallekodan na hikuna ha
saguppang di.

7 Halimbawa: ha nikitam a
totolay, kona ha talon kitam.
Ket kanayon a maudenan ide a
talon, a kagbiyan na ito na Dios.
Niyaen, tumubo mina i mappiya i
ngamin a nemula ha ide a talon.
Ket mangina ito ha makintalon.
8 Ngem awan serserbe ha talon,
nu pagtubuwan na i seset ken
root. Ha talon a kona hito, tu-
tudan na la na makintalon. Ket
kona bila hito, a parusaan na Dios
i madukas a totolay.

9 Ngem niyaen, kakabsat, maski
nu kona hito i kakkagi mi aye,
katandi mi dan a bakkan i
kasasaad moy. Ta atoy dan ha
nikam i pagtiplad a mesalakan
kam a tahod. 10 Ta nalinteg
i Dios. Awan na pabiyanan i
paggimi-gimet moy ken ngamin
a pinagayat moy ha nikuna.
Mepaenta i ayat moy gipu ha
ngamin a pagdaggap a inpaangay
moy ha kakabsat tam a manahod.
Ket maski niyaen, itulos moy a
daggapan hidi. 11 Ide i kayat
mi ha kada esa ha nikam,
a dagdagan moy i magagit a
panahod, hanggan matungpal i
ngamin a tahokan moy. 12 Isu,
awan kam mina masegkat, nu
awan a ahegan moy i mapigsa
a manmanahod a magattam
hanggan magiwat di i inkari na
Dios.

I Kari ken Sapata na Dios

13 Ta sigurado i kari na Dios
ha nikitam. Halimbawa: Nanaka-
man tam mina ni Abraham, a esa
a nagkariyan na Dios. Idi inkari
na Dios ha ni Abraham, insapata
na a tungpalan i kari na. Ngem
gipu ta awan ha sabali a mas
matangkay ngem ha baggi na a
mismo, insapata na i bukod na a
nagen. 14 Kinagi na Dios, “Ikari
ko a atdinan taka ha kadakkalan
a sagut, ket pakakpalan ko i ka-
putotan mo.” 15 Ket nagiwat ni
Abraham i inkari na Dios, gipu ta
nagtahotahok hikuna a siaanus.

16 Niyaen, nu magsapata i esa
a tolay, usaran na i nagen na
Dios, ta mas matangkay i Dios
ngem ha nagsapata heya. Ket ha
makatiman a hidi, tahodan di a
tungpalan na i kari na.

17 Ket kona bila hito ha Dios
idi insapata na. Insapata na idi,
penu manahod i nagkariyan na
a hidi a awan na babawiyan i
kari na. 18 Isu, makatandiyan tam
a tungpalan na Dios i tahokan
tam gipu ha duwa a bagay: gipu
ha kari na, ken gipu ha sapata
na. Niyaen, awan a mabalin a
magsileng i Dios. Isu, ha nikitam
a nagkamang ha nikuna, mapa-
pigsa i namnama tam ha inkari
na. 19 Atoy ha nikitam ide a nam-
nama a kona ha pangegkaman ha
nakam tam. Oni. Tahod ken
sigurado ide a namnama tam. Ket
gipu ta kona hito i namnama tam
aye, mabalin a bumikan kitam ha
Apo Dios. 20 Ta nagpalungo dan
ni Jesus ha henan na Dios, penu
magpappiya ha nikitam. Ket atoy
pala hikuna ha Dios, a nagbalin
hikuna a Katangkayan a Padi a
magnanayon, a kona ha kinapadi
ni Melkisedek.

7

I Kinapadi ni Melkisedek

1-2 Niyaen, ha ide a Melkisedek,
hikuna i hari ha bayan a Salem.
Ken padi bila hikuna na Dios a
Mannakabalin-ngamin. I kayat na
kagiyan na nagen na a "Hari na
Kinalinteg." I kayat na kagiyan
na Salem a bayan na, i "Ki-
natalna." Isu, managenan bila
hikuna a "Hari na Kinatalna."
Niyaen, idi naggipu ni Abraham
ha nangabakkan na ha sabali a
harhari, sinalpak na hikuna ni
Melkisedek. Ket nangitupo ni
Melkisedek ha kamat na ha ni
Abraham, a inkararagan na. Ket
ha ni Abraham, inyatad na ha
ni Melkisedek i ikasangapulo na
ngamin a sinamsam na ha kasenti
na a hidi. 3 Ha ide a Melkisedek,
magisesa la hikuna. Awan ha
nesurat megipu ha hama na ken
hena na, onu minappo na. Ket
awan bila ha nesurat megipu ha
pinnakeenak na, onu katay na.
Magisesa i kinapadi na, a kona
ha kinapadi na Annak na Dios, a
awan ha kobos na.

4 Isu, makatandiyan tam a
matangkay ni Melkisedek aye. Ta
inatdinan na hikuna ni minappo
tam a Abraham ha ikasangapulo
na ngamin a nasamsam na ha
kaskasenti na. 5 Niyaen, nesurat
ha Linteg na Dios a maatdinan
mina i papadi a kaputotan ni
Lebi ha ikasangapulo a maggipu
ha kakalan di a Judyo, maski nu
magkalan la hidi, a kaputotan
bila hidi ni Abraham. 6 Isu,
maenta tam i kinatangkay ni
Melkisedek, gipu ta inatdinan na
hikuna ni Abraham ha ikasanga-
pulo na kukuwa na, maski nu
bakkan hikuna a kaputotan ni
Lebi. Ket ide bila, a inkararagan
ni Melkisedek ni Abraham, maski
nu ni Abraham i nagkariyan
na Dios. 7 Ket awan a pag-
duwaduwaan a mas matangkay i
mangitupo a magkararag ngem i
mekararagan.

8 Ket ide bila: Ha dagenday a
sabali a papadi a naatdinan ha
ikasangapulo, nesurat ha Libro na
Dios a natay hidi. Ngem ha ni
Melkisedek, i nesurat la ha Libro
na Dios a magbiyag hikuna, ket
kona ha magbiyag pala. 9-10 Ha
ide a kinapadi di Lebi, tahod a
naatdinan hidi ha ikasangapulo.
Ngem nebilang a nangiyatad bila
hidi ha ikasangapulo ha ide a
kinapadi ni Melkisedek. Ta maski
nu awan pala neenak ni Lebi,
nebilang a atoy dan hikuna ha
baggi ni Abraham, a minappo na,
idi nagsinalpak ni Abraham ken
ni Melkisedek. Isu, makatandiyan
tam a mas matangkay i kinapadi
ni Melkisedek.

Nasuletan i Alegid a Tulag Ket
Nasuletan bila i Alegid a Kinapadi

11 Inyatad na Dios i Linteg na
gipu ha kinapadi ni Lebi. Ngem
kulang i pinnakabalin di ha ki-
napadi ni Lebi. Awan di kaya a
palintegan i Judyo a hidi, ta awan
di natongpal i Linteg na Dios. Isu
i gipu na a pinaangay na Dios i
sabali a padi a pagpiyaan tam. Ket
sabali i kinapadi na ken kinapadi
ni Aron, a minappo ni Lebi. I
kinapadi na aye i kona ha kina-
padi ni Melkisedek. 12 Niyaen,
nu masulitan i kinapadi, masapul
bila a masulitan i linteg. 13-14 I
Happo tam a ni Jesus i kasulet a
kinapadi. Ket sabali i minappo ni
Cristu ken kaputotan a kinapadi
ni Lebi. Makatandiyan tam a
neenak hikuna ha kaputotan ni
Juda. Ket awan ha maski esa ha
kaputotan ni Juda a nagserbe ha
kinapadi. Awan ha nepeta ni Moy-
ses megipu ha kaputotan ni Juda,
idi nagkagiyan na i kinapadi.

15 Isu, madinnang dan a nasule-
tan i alegid a linteg. Ta atoy
dan i sabali a padi, ket kona ha
ni Melkisedek. 16 Nagbalin ni
Jesus a mahagpappiya gipu ha
pinnakabalin na biyag na a awan
ha kahad na. Ket bakkan a gipu
ha pinakeenak na, a kona ha
linteg di ha kinapadi di Lebi, a
masapul kan a neenak hidi ha
kaputotan ni Lebi. 17 Nesurat ha
Libro na Dios, a "Hikaw i padi a
mahagpappiya ha magnanayon, a
kona ha kinapadi ni Melkisedek."
18 Isu, makatandiyan tam a na-
suletan dan i alegid a linteg, ta
awan ha pinnakabalin na a mag-
pakawan ha liwaliwat na totolay.
19 Ta awan ha tolay a makatongpal
ha Linteg ni Moyses, a mebilang
mina hidi a malinteg. Ngem
niyaen, mas mappiya i namna-
maan tam a inyatad na Dios ha
nikitam. Ta gipu ha ni Jesu-
Cristu aye, makabikan kitam dan
ha Dios.

20 Ket atoy bila ide a pangpata-
hod na ha nikitam. Atoy bila
i sapata na Dios. Awan na in-
sapata idi nagpadi idagenday a
sabasabali. 21 Ngem nagbalin a
mahagpappiya ni Jesus gipu ha
sapata na Dios idi kinagi na, a
"Magsapata ak, ket awan a mag-
babawi i nakam ko. Hikaw
i padi a mahagpapiya ha
magnanayon," kon na Dios.
22 Isu, gipu ha ide a sapata na
Dios, nagbalin ni Jesus a mang-
patalged ha mas mappiya a tulag,
onu kari na Dios, kon ko mina.
23 Ide bila i kasabaliyan na bigu
a kari na Dios ken alegid a tulag.
Ha iday a alegid a tulag, makpal
i padi a hidi. Ta nu matay i esa,
masapul di i kasulet na. 24 Ngem
isesa ni Jesus a magbiyag ha mag-
nanayon. Awan ha kasulet na,
a magpappiya ha Dios para ha
totolay. 25 Isu i gipu na a awan ha
pagkurangan na pinangisalakan
na ha ngamin a bumikan ha Dios
gipu ha nikuna. Ta magnanayon
hikuna a mahagpappiya ha Dios
para ha nidi.
26 Isu, ide i Katangkayan a Padi
a kasapulan tam. Ta pasig la na-
diosan. Ket awan ha pagkurangan
na. Awan hikuna ha liwat. Awan
hikuna ha madukas a kinatolay, a
kona ha ngamin a sabali a toto-
lay. Ket inumangay dan hikuna
ha langit, a hikuna i matangkay
ha ngamin. 27 Sabali hikuna ken
ngamin a katangkayan a padi.
Awan na masapul a mangiwagah
ha kada pamalak. Ha sabali a
hidi, iwagah di para ha bukod di a
liwat ha palungo. Ket kobosan na,
iwagah di bila para ha liwaliwat
na agagum di. Ngem ha ni Jesus,
naminsan la, ket inyatad na i esa
a wagah, a binayadan na i liwali-
wat na totolay. I nangiwagah
na i baggi na a mismo, idi natay
hikuna ha kudos. 28 Ha sabali
a hidi a nagbalin a padi gipu

ha Linteg ni Moyses, makaliwat
hidi. Ngem sinuletan na Dios
iday a Linteg ken kinapadi di ha
kinapadi na Annak na, a mahag-
pappiya ha magnanayon, a awan
ha liwat na. Ket pinatalged na
Dios i bigu a kari na aye gipu ha
sapata na.

8

1 Ide dan i kayat mi a kagiyan:
Atoy dan i Mahagpappiya ha niki-
tam, a kona ha Katangkayan a
Padi. Ket maghari hikuna ha
henan na Dios. 2 I pagserbeyan
na Padi aye i Paghenan na Dios.
Bakkan a pagbilay a pinataknag
na totolay, nu awan i tahod a
paghenan na a ginimet na Dios.

3 Niyaen, ha tarabaho na
ngamin a katangkayan a padi,
masapul di a mangiwagah ken
mangidatton ha Dios. Ket kona
bila hito ha Katangkayan a
Padi tam; masapul na bila i
pangiwagah. 4 Ngem idi hen
hikuna ha lutak aye, awan a
mabalin a magpadi ni Jesus. Ta
atoy dan i sabali a kinapadi ha
lutak. Ket nangiwagah hidi, ayun
ha alegid a Linteg ni Moyses.
5 I tarabaho di ha ide a lutak i
pangaregan la na atoy ha langit.
Ket pangaregan bila i ginimet ni
Moyses. Idi pinataknag na i tolda
a paghenan na Dios, kinagi na
Dios, “Ahegan mo i inpaenta ko ha
nikaw, idi naghen ka ha parabin.”

6 Isu, niyaen, madinnang dan a
neyatad ha ni Jesus i mas mangina
a tarabaho ngem i tarabaho na
padi a hidi. Ket kona ha bigu
a tulag a tongpalan na para ha
totolay ken Dios. Mas mangina
ito ngem i alegid a tulag. Ta
pinatalged na ito na Dios gipu ha
kari na. 7 Nu awan a kurang i
alegid a tulag, awan a masapul
i bigu. 8 Ngem ha pagibilang
na Dios, atoy i pagkurangan na
totolay a inatdinan na ha alegid a
tulag. Isu i gipu na a kinagi na,
“Dumemat nokkan i tiyempo, ket
tongpalan ko i bigu a tulag
para ha kaputotan ni Israel.
9 Bakkan a kona ha alegid a pin-
nakitulag ko ha minappo
di, idi inlapos ko hidi ha
nakebaludan di ha Egipto.
Ta awan di inuseg iday a
tulag. Isu, pinabiyan ko
hidi,” kon na Dios.
10 “Niyaen, ide dan i bigu a tulag a
tongpalan ko ha kaputotan
ni Israel. Ha tiyempo a
dumemat, panakaman ko
hidi ha kagi ko, a kona
nu isurat ko i linteg ko ha
nakam di. Igimetan ko hidi
ha ngamin a tahokan di
ha Happo di a Dios. Ket
sakopan ko hidi a bukod ko
a kukuwa.
11 Awan a masapul a magti-
noldu hidi, onu ipeta di,
‘Katandi mo mina ni Apo.’
Ta katandi diyak ngamin.
Maski i madibbi a hidi
hanggan ha matangkay.
12 Tahod a pakawanan ko i
madukas a ginimet di.
Ket awan ko nakaman i
liwaliwat di,” kon na Dios.

13 Niyaen, gipu ta nagk-
agiyan na Dios i bigu a tulag,
makatandiyan tam a alegid dan
i nekaesa a tulag. Ket ha maski
nu anya a alegid unay, linompas
dan i pagserbe na.

9

I Pangaregan ha Lutak megipu ha Nelangitan a Pagdeydeyaw

1 Ha iday a alegid a tulag, atoy i
linteg a megipu ha pagdeyaw, ket
atoy bila i pinataknag na totolay a
pagdeyawan di. 2 Pinataknag di i
duwa a tolda. I dakdakkal i nana-
genan ha “Nadiosan a Lugar.” Ket
atoy hito i silaw, lamesaan, ken
tinapay a nedatton ha Dios. 3 Ha

disalad na dakkal a tolda, atoy i
nekaduwa a tolda, a nanagenan
ha, “Kuwarto na Dios.” 4 Atoy
hito i pagpasaroban a balitok, ken
lakasa a henan na tulag. Nabali-
tokan bila ito. Ket atoy ha disalad
na i balitok a banga a nakeasakan
na “mana,” onu kanan a naggipu
ha langit. Ket atoy bila i sarukod
ni Aron a nagdon idi, ken idenday
a duwa a bitu a nakesuratan na
Dios ha esapulo a bobon na. 5 Ha
dibbew na lakasa, nakataknag i
duwa a ladawan na anghel. Hidi
man i pagtiplad a atoy hito i Apo
Dios. Nataklaban na pakpak di
i pagidattonan na padi ha digi
na baka a pangiwagah di, a ma-
pakawan mina i liwaliwat di. Ide
la i ipeta ko niyaen. Ta awan a
mabalin a ipakatandi ko i ngamin
megipu ha dende a bagbagay ha
ihe a surat.

6 Kona hito i pinakaurnos na
denday a aruwatan. Ket kada
pamalak sumasaddap i padi a hidi
ha daddakkal a tolda, a tong-
palan di i makidios a tarabaho
di. 7 Ngem esa la i makasaddap
ha Kuwarto na Dios, ket hikuna i
Katangkayan a Padi. Maminsan
la ha makatawen i makasaddap
ha ide a lugar. Ket itugan na
i digi a pangiwagah na ha Dios,
gipu ha baggi na a makaliwat ken
liwaliwat na ngamin a tolay.

8 Kona hito i tarabaho na padi,
ayun ha alegid a tulag. Ket gipu
ha ide, ipadinnang na Espiritu na
Dios a awan pala ha makadiretso
a bumikan ha Dios. Ta atoy pala
i tolda a pagsalen. 9 Ket ito i pan-
garegan, penu makatandiyan tam
a awan ha kaddat ha pangidatton
ken pangiwagah tam. Awan di
madalusan i nakam na mangiwa-
gah heya. 10 Ta para ha makidios
la a hidi idenday a linteg megipu
ha maneg a kanan ken paginom
di, ken kappal a gimetan di a
pangdalus ha baggi di. Para
ha baggi la idenday. Awan di
madalusan i nakam na tolay. Ket
suletan na Dios idenday a linteg
ha kaddemat na bigu a tulag, onu
kari na.

11 Niyaen, dinumemat dan ni
Cristu, ket atoy dan i bigu a kari
na Dios. Niyaen, awan tam mas-
apul i padi a mahagpappiya para
ha nikitam ha tolda. Ta atoy
dan ni Cristu, a pagpiyaan tam.
Sinumadap dan hikuna ha tahod a
henan na Dios. Ket mas mappiya
ito ngem i tolda a pataknagan na
totolay. I nagsaddapan ni Cristu
i tahod a henan na Dios ha lan-
git. 12 Idi sinumadap hikuna hito,
bakkan a digi na hayup i intugan
na, nu awan i digi na a mismo.
Naminsan la a indatton ni Cristu
i digi na ha henan na Dios. Ito
i pangisalakan na ha nikitam ha
magnanayon.

13 Niyaen, ayun ha alegid a tu-
lag, wahsikan na padi i totolay
ha digi na kalding ken baka, ken
dipog na natutod a baka. Ket
ginimet na ito a pangadya ha liwat
na baggi di, penu mabalin manon
hidi a makipagkapilya. 14 Ngem
anya wade? Nu maadya na digi na
hayup ken dipog na baka i liwat
ha baggi na totolay, penu mak-
abikan hidi ha kapilya, anya dod
ha digi ni Cristu? Mas mapigsa
gamen! Gipu ha kinapigsa na Es-
piritu na a magnanayon, inwagah
na ha Dios i baggi na a awan ha
kurang na. Ket madalusan na digi
na i nakam tam, penu makabikan
kitam ha Apo Dios. Ket nu kona
hito, awan tam usigan i alegid a
kinatolay tam, a awan magserbe
ha Dios, nu awan tam serbeyan i
Dios ha tahod.

15 Isu a mangtongpal ni Cristu
ha bigu a kari na Dios, penu
magiwat na ngamin a pinili na
Dios i biyag a inkari na a awan
ha kahad na. Niyaen, meyatad na
ito na Dios, gipu ta natay ni Cristu.

Gipu ha katay na, sinaka ni Cristu
i totolay ha liwaliwat di ha alegid
a tulag, ket maalap di i inkari na
Dios.
16-17 Niyaen, atoy i gimetan na
totolay ket kona ha pangaregan
a masapul ni Cristu a matay ha
palungo a magiwat tam i iyatad na
Dios. Halimbawa: nu atoy i hama
a kayat na a patawidan i annak
na a hidi ha kukuwa na, awan
di magiwat i kukuwa na hama di
nu awan matay i hama di heya.
Isu, masapul a napatahod a natay
i hama di ha palungo na paggiwat
di ha kukuwa na. 18 Ket kona bila
hito ha palungo a tulag a gimetan
na Dios. Ta masapul di i digi a
pagtiplad na katay a nangtongpal
ha tulag heya. 19 Kona he i ginimet
ni Moyses. Ket ha palungo, binasa
na i ngamin a bobon na Dios a
nesurat ha Linteg. Kobosan na,
inalap na i digi na urbon a baka,
a nelaok ha dinom, ket inalap na
bila i kayo a hisopo a nebadbadan
ha madideg a buk na karnero. In-
sawsaw na ito ha dinom ken digi,
ket winahasikan na i Libro na
Linteg ken tolay a hidi. 20 Ket ki-
nagi na, “Ide i digi a pagtiplad na
tulag a inbon na Dios ha nikitam.”
21 Ket winahasikan na bila i tolda
a hidi ken ngamin a aruwatan
a mausar ha pinagdeydeyaw di.
22 Oni, ha pinaguseg di ha Linteg,
makpal i madalusan di gipu ha
digi. Nu awan ha digi, awan bila
ha madalusan. Ket i pangdalus la
ha liwat na tolay i digi a newagah
ha Dios.

Newagah I Digi ni Cristu

23 Isu, ha pagdeydeyaw na Jud-
judyo, atoy ha aruwatan di i pan-
garegan na tahod a nelangitan.
Ket ha pinagdeyaw di, masapul di
a mangdalus ha aruwatan di gipu
ha digi na hayup. Ngem ha langit,
bakkan a pangaregan i madalu-
san, nu awan a tahod a bagbagay
a nelangitan. Isu, i kasapulan
ha langit i tahod a mangadya ha
liwat. Ket mas mangina ito ngem
digi na hayhayup. 24 Isu, i inwa-
gah ni Cristu i digi na a mismo.
Ta bakkan a sinang-paghenan na
Dios i nagsaddapan na, a kona ha
pinataknag na totolay. Sinumad-
dap ni Cristu ha tahod a henan
na Dios. Ket atoy hikuna hito
ha niyaen, a magpappiya para
ha nikitam ha Apo Dios. 25 Ha
katangkayan a padi na Judjudyo,
sumadap hikuna ha “Kuwarto na
Dios” ha kada tawen. Ket itugan
na i digi na hayup. Ngem bakkan
ha ni Cristu. Ta awan a namin-
makpal a sinumadap ni Cristu, a
mangiwagah mina ha baggi na.
26 Ta nu kona hay, masapul a
matay hikuna ha makpal a beses,
nangrugi idi pinnakaparsuwa na
lutak. Ngem ha kinatahod na,
tinongpal na i tiyempo a nebital
na Dios, ket nagpaenta hikuna ha
yenan a tiyempo tam, a dilokod
a tiyempo. Naminsan la a inu-
mangay hikuna, penu adyan na
i liwaliwat na totolay, gipu ha
pinangiwagah na ha mismo a
baggi na. 27 Ha ngamin a to-
tolay, matay hidi ha maminsan.
Kobosan na, hukoman na hidi
na Dios. 28 Ket kona bila hito
ha ni Cristu. Naminsan la a
newagah ni Cristu a mangadya
ha liwaliwat na kakpalan a tolay.
Ket magpaenta hikuna nokkan ha
penduwa. Ngem bakkan a gipu
ha liwat, nu awan penu alapan
na i ngamin a magtahotahok ha
nikuna, a isalakan na hidi.

10

1 Niyaen, ha Alegid a Tulag,
awan mehusto i pagahegan na
megipu ha ngamin a mappiya a
dumemat ha pagdemat ni Cristu.
Awan a naan-anay iday a Tulag.
Ta kada tawen a medatton i pangi-
wagah di. Ket awan ha kabaelan
na Tulag aye a pagpiyaan i totolay,

a makabikan mina hidi ha Dios
gipu ha pangiwagah di. 2 Ta
nu tahod a madalusan i liwat na
mangiwagah a hidi, awan di mina
itulos a mangiwagah, ket awan
di itulos a nanakaman i liwaliwat
di heya. Ta nadalus dan mina i
nakam di. 3 Ngem ha kinatahod
na, itulos di a mangiwagah ha
kada tawen. Ket ide i pakanaka-
man di a kelliwat pala hidi. 4 Ta
awan ha kabaelan na digi na baka
ken kalding a mangadya ha liwat.
5 Isu i gipu na a idi dandani a
magbalin ni Cristu a tolay, kinagi
na ha Nama na a Dios,

"Bakkan a digi na hayhayop ken
pangidaton i pakatalakan
mo, nu awan i baggi ko
aye, a tinennonanak mo ha
baggi na tolay.

6 Ket awan ka matalak ha dagen-
day a wagah a tutudan di ha
saguppang mo, a mangadya
mina ha liwaliwat di.

7 Isu a ipeta ko ha nikaw, 'O
hama ko a Dios, atoyak
a manggimet ha pagayatan
mo. Kona hito i nesurat
megipu ha nikan ha Libro
na Dios,' " kon ni Cristu.

8 Niyaen, i palungo a kinagi
ni Cristu, ket "Bakkan a digi
na hayhayup ken pangidatton i
pakatalakan mo. Ket awan ka
matalak ha wagah a tutudan di,
a mangadya mina ha liwaliwat
di." Ket kinagi na ito, maski
nu iwagah di idagento gipu ha
Linteg na Dios. 9 Sana, kinagi
bila, "O hama ko a Dios, atoyak
a manggimet ha pagayatan mo."
Isu, gipu ha ide, makatandiyan
tam a sinuletan na Dios i alegid a
tulag a pagiwagahan di. I kasulet
na i pinnakewagah ni Cristu ha
kudos. 10 Ket gipu ta ginimet ni
Jesu-Cristu i pagayatan na Dios,
nebilang kitam a nadalusan ha
ngamin a liwaliwat tam, gipu ha
naminsan a pinangiwagah na ha
baggi na a mismo.

11 Ha alegid a tulag, kada pa-
malak a magserbe i papadi na
Judyo a hidi. Ket makpal a be-
ses a penduwan di i ngamin a
pagiwagah di. Ngem pulos, a
awan ha kabaelan na dagenday
a wagah a mangadya ha liwat.
12 Ngem bakkan ha ni Cristu. Ta
isesa la i inwagah na para ha
liwaliwat na totolay. Ket kuston
ito ha magnanayon. Kobosan na,
inumangay hikuna a maghari ha
henan na Dios. 13 Ket maguray
hikuna hito, hanggan magparen-
tumeng ha saguppang na i ngamin
a kaskasenti na. 14 Isu, gipu ha is-
esa a wagah, pinagbalin ni Cristu
a naananay ha magnanayon i
ngamin a totolay a nebukod a
magserbe ha Dios.

15 Ket atoy bila i Espiritu na Dios
a magpatahod ha ide. Ta kinagi
na,

16 "Ide i tulag a pakitulagan ko
ha totolay ko," kon na Dios.
"Iyasak ko i linteg ko ha
puso di, ket isurat ko i kakk-
agi ko ha nakam di, penu
awan di maleptanan."

17 Sana, kinagi bila, "Pakawanan
ko hidi ha liwaliwat di ken
madukas a gimet di. Ket
awan ko manon nakaman,"
kon na Dios.

18 Isu, nu napakawan dan ida-
gento, awan manon a masapul i
wagah a mangadya ha liwat.

Makabikan Kitam Dan Ha Dios

19 Isu, kakabsat, matured i
nakam tam a makabikan ha Dios
ha henan na gipu ha katay ni Je-
sus. 20 Inlukatan na kitam ha bigu
ken nabiyag a dilan ha napisad
a kurtina a pagsalen. I kayat na
kagiyan, i baggi na a minatay.
Ta mekalan ito a kona ha dakkal
a hamet ha Templo na Dios, a
nagsalen ha totolay idi. Ngem
napisad ito, idi natay ni Jesus.

21 Niyaen, ni Jesus i
Katangkayan a Padi a mahagpap-
piya para ha nikitam ha Dios.
22 Isu, bumikan kitam dod ha Dios.
Ket tahod mina i panahod tam,
a awan mina ha duwaduwa. Ta
nadalus dan i nakam tam gipu
ha digi ni Jesus, a katandi tam a
awan kitam ha liwat. Ket nadalus
bila i baggi tam gipu ha Espiritu
na Dios, a kona ha nabinyagan
kitam ha dinom na Dios a
mangdalus a tahod. 23 Perpermi
mina i pinagpakatandi tam ha
namnamaan tam, a awan tam ito
tallekodan, gipu ta mapagtalkan
i Dios a mangtongpal ha kari
na. 24 Nanakaman tam nu
panyan na pinagdinaggap tam
ha pinagayat ken pinaggimet
ha mappiya. 25 Awan tam
pabiyanan i pinaggimong tam,
a kona ha ugali na sabasabali,
nu awan a magpisan kitam
a makipaggimong. Papigsaan
tam i panahod na agagum tam.
Nangruna ta katandiyan tam
a dandani dan a dumemat i
pamalak a Pagsoli na Happo tam.

26 Ta awan ha sabali a wagah a
makaadya ha liwaliwat. Nu atoy
i makatandi ha kinatahod megipu
ha ni Cristu, ngem tallekodan na
ken kaykayat na a tumulos ha
liwaliwat na, awan manon ha
sabali a pagiwagah para ha iday
a tolay. 27 I atoy la ha nikuna
i kakantengan a paghukom na
Dios, ken dakkal a gangatan, a
mangtutod ha kaskasenti na Dios.
28 Maski ha alegid a tulag, mapap-
atay i maski nu heya a mangsalun-
gasing ha Linteg ni Moyses, basta
nu patalgedan na duwa onu tallu
a saksi a hikuna ket nakaliwat.
29 Niyaen, anya dod ha tolay
a magmadi ha Annak na Dios?
Anya nu ipeta na a awan ha
serbe ha digi a nangtongpal ha
kari na Dios ken nangdalus ha
nikuna? Anya nu pasanikiyan
na i Espiritu na Dios a nangagbi
ha nikuna? Anyan i parusa ha
magkona hay a tolay! 30 Ta
katandiyan tam a kinagi na Dios,
a "Hikan i mangibilas. Hikan i
magparusa," kon na Dios. Ket
kinagi na bila, "Hukoman na Dios
i totolay na." 31 Kakantengan a
tahod i paghukom na Dios ha
totolay a magmadi ha nikuna.

*Awan Tam Tallekodan I Pana-
hod Tam*

32 Nanakaman moy i kasasaad
moy idi nateman moy i Mappiya
a Baheta na Dios. Ta makpal
i rigrigat a naattaman moy idi.
Ngem awan kam naabak gipu
ha rigrigat heya. 33 Nu kappal,
linoko na kam na totolay. Ket
pinasanikiyan di kam. Ta mana-
hod kam ha ni Cristu. Ket gipu
ta kinagbiyan moy i kakalan moy
a manmanahod, neraman kam ha
narigatan a hidi. 34 Kinagbiyan
moy i nebalud a hidi, a inaguman
moy hidi. Ket idi nasamsam i
aruwatan moy, naattaman moy a
siraragsak. Ta katandi moy dan
a atoy i mas mappiya ken mataginayon a kukuwa ha langit. 35 Isu, awan kam mina magduwaduwa ha namnamaan moy. Ta dakkal i gungguna moy nokkan. 36 Ket masapul a magtured kam, penu magimet moy i pagayatan na Dios, ket alapan moy i inkari na. 37 Ta kona ha nesurat ha Libro na Dios,

"Ha ballik la a tiyempo, ket
dumemat ni Cristu. Awan
dan maalay.
38 Ket ha ngamin a manahod
ha nikuna, ibilang ko hidi
a nalinteg. Ket atdinan
ko hidi ha biyag ko a
magnanayon. Ngem nu
atoy mina i tumallekod ha
nikan gipu ha kanteng na,
madiyan ko bila hikuna,"
kon na Dios.

39 Ngem niyaen, kakabsat,
bakkan a kona hito ha nikitam.
Awan kitam sumina ha Dios

gipu ha kanteng. Ket awan na
kitam parusaan. Ta tahodan tam
hikuna. Ket mesalakan kitam.

11

I Palungo a Manmanahod I Pangahegan Tam

1 Nu manahod kitam ha Dios
a tahod, katandi tam a sigurado
a dumemat i namnamaan tam,
maski nu awan tam pala maenta.
2 Ha nagpalungo a hidi a man-
manahod nikuna a naalay dan,
gipu ha panahod di natalak i Dios
ha nidi.
3 Gipu ha panahod tam ha Dios,
makatandiyan tam a pinarsuwa
na i lutak aye gipu ha kagi na. Isu,
ha ngamin a naparsuwa a maenta
tam, makatandiyan tam a naggipu
hidi ha awan tam maenta.
4 Kona ha ni Abel. Gipu ha
panahod na, inyatad na ha Dios
i mas mappiya a wagah ngem i
datton na hekka na a ni Kain. Ket
gipu ha panahod ni Abel, inbilang
na hikuna na Dios a nalinteg,
a giniwat na Dios i inwagah ni
Abel. Niyaen, maski nu naalay
dan i katay ni Abel, magitoldu
pala hikuna ha nikitam, ta naba-
heta tam i panahod na a mappiya.
5 Napigsa bila i panahod ni
Enok. Gipu ha panahod na, awan
hikuna natay. Neontok na hikuna
na Dios ha langit. Ket awan ha
nakaeriyok ha nikuna, ta inalap
na hikuna na Dios. Ket nesurat
ha Libro na Dios a idi palungo
a neontok hikuna, napatalak na i
Dios gipu ha panahod na. 6 Ngem
nu awan ha panahod, awan a
mabalin a mapatalak i Dios. Ta
maski nu heya a bumikan ha Dios,
masapul a tahodan na a atoy i
Dios a manggungguna ha ngamin
a mayat a magpasakop ha nikuna.
7 Kona ha ni Noe. Gipu ha
panahod na, tiniman na i bal-
akad na Dios megipu ha dinom
a dumemat, maski nu awan na
pala maenta. Nagtongpal hikuna,
ket ginimet na i bapor a nake-
salakanan di a pattama.

Gipu ha pinagtongpal ni Noe,
nepaenta na i kinadukas na
nagsenti a hidi, a maparusaan
mina i ngamin a magsenti ha Dios.
Ket inbilang na hikuna na Dios a
nalinteg, gipu ha panahod na.

8 Kona bila ha ni Abraham.
Gipu ha panahod na, nagtongpal
hikuna idi inayagan na hikuna na
Dios. Ket inumangay hikuna ha
sabali a bayan, a inkari na Dios
a meyatad ha nikuna. Linakadan
na i ili na, maski awan na pala
katandi nu hadya i angayan na.
9 Gipu ha panahod na, naghen
hikuna a kona ha esa a gangan-
naet ha lutak a inkari na Dios ha
nikuna. Naghen hikuna ha tolda,
pati i annak na a ni Isak, ken i
apo na a ni Jakob. Hidi man i
nagkariyan na Dios a kona bila ha
ni Abraham. 10 Nagattam di Abra-
ham ha kona hito, ta ninamnama
di i magnanayon a ili ha langit a
awan madadail. I nangpanggep
ken nanggimet ha ide a ili i Apo
Dios.
11 Gipu ha panahod di nagenak
di Abraham ken Sara, maski nu
kalopas dan hidi, ta malupoy dan
hidi unay. Ngem tinalak di Abra-
ham i Dios a magtungpal ha inkari
na. 12 Maski nu nebilang a kona
ha natay dan i baggi ni Abraham,
makpal a kaputotan i naggipu ha
ide a esa a lakay. I kakpal di i kona
ha puspusiyan ha langit ken kona
ha kakpal na basad ha baybay na
diget.
13 Ha ngamin a denday a man-
manahod, natay hidi ngamin, ket
awan di nagiwat i inkari na Dios.
Ngem maski nu kona hito, awan
di insina i panahod di. Ta ninam-
nama di pala i Dios, a mangiyatad
ha tahokan di. Ket nakatandiyan
di a maghen hidi ha lutak aye a
kona ha ganggannaet. Ta i tahod

a bayan di i langit. 14 Niyaen, ha
ngamin a magkagi ha kona hito,
ipakatandi di a namnamaan di i
sabali a bayan, a tahod a bayan di.
15 Bakkan a bayan a linakadan di
i nanakaman di. Ta nagsoli mina
hidi, nu nakaman di i bayan di ha
lutak. 16 Ngem awan hidi nagsoli,
ta kasorhan di i mas mappiya a
bayan. Oni, i nelangitan a bayan.
Isu i gipu na a awan a masaniki
i Dios a giwatan na hidi a totolay
na, gipu ta insaganaan na hidi ha
paghenan di ha langit.

17-18 Gipu ha panahod na, inwa-
gah ni Abraham ni Isak a isesa
a annak na, idi pinadas na Dios
ni Abraham. Ni Abraham man i
nagkariyan na Dios, a "Gipu ha
ni Isak, atoy nokkan i makpal a
apapo mo," kon na Dios. Ngem
maski nu kona hito i kari na
Dios, sisasagana ni Abraham a
mangpatay ha isesa a annak na,
a iwagah na mina ha Dios. 19 Ta
ninakam ni Abraham a maski nu
matay i annak na, mapagbiyag na
hikuna manon na Dios. Ket kona
ha tahod, a pinagbiyag na manon
na Dios ni Isak. Ta sinaway na ni
Abraham, idi patayan na mina i
annak na aye. Ket kona ha nesoli
ni Isak ha ni Abraham a naggipu
ha katay.

20 Niyaen, napigsa bila i pana-
hod ni Isak. Ta idi lakay dan
hikuna, inkari na ha ni Jakob ken
ni Esaw a daggapan na hidi na
Dios.

21 Ket napigsa bila i panahod ni
Jakob. Idi lakay unay hikuna, ket
dandani dan a matay, tinumokam
hikuna ha murok na sarukod na, a
nagdeydeyaw ha Dios. Ket inkari
na ha appo na a annak ni Jose, a
daggapan na hidi na Dios.

22 Ket kona bila ha ni Jose.
Idi dandani dan hikuna a matay,
kinagi na a sigurado a lumapos
i Judyo a hidi ha Egipto. Ket
inbilin na bila a nu lumapos hidi,
iyalis di i tulang na ha angayan
di. Ginimet na ito gipu ha pana-
hod na, maski nu awan na pala
maenta i namnamaan na.

23 Ha nagenak a hidi ha ni Moy-
ses, gipu ha panahod di, intago di
i annak di aye, gipu ta naenta di a
nadiosan i kinaamakan na. Maski
nu inbon na hari a mapatay mina
i ngamin a annak a lallaki, awan
hidi nanteng a nangsalungasing
ha bon na hari, ta nanahod hidi
ha Dios.

24 Ket napigsa bila i panahod
ni Moyses. Idi lakay dan hikuna,
tinallekodan na i kinabaknang
na nagpadakkal ha nikuna. Ta
madiyan na a mebilang a an-
nak na prinsesa, a annak ni
Hari Paraon. 25 Kinaykayat na
i makipagsagaba ha totolay na
Dios, ngem i pakaragsakan na
mahagliwat, a sigida a malompas.
26 Ha nakam ni Moyses, mas map-
piya nu malokowan i baggi na
gipu ha panahod na ha pagdemat
ni Cristu. Ket maski nu magiwat
na mina i ngamin a kinabaknang
na Egipto, madiyan na la ito. Ta
namnamaan na i gungguna a iy-
atad na Dios.

27 Isu, gipu ha napigsa a pana-
hod na, linakadan ni Moyses i
bayan a Egipto, ket awan na ki-
nantengan i parusa na hari. Ket
maski nu makpal i rigrigat na,
awan hikuna nagsoli a magka-
mang ha bilay na hari. Natured
man i nakam na, ta kona ha
naenta na i Dios, a awan maenta
na totolay.

28 Idi nakipagagum ni Moyses
ha totolay na Dios ha Egipto,
tinongpal na i bon na Dios gipu
ha panahod na. Ket pinapuhetan
na i ngamin a ridaw di ha digi,
penu awan a patayan na Anghel a
Magpatay i annak di a panganay.
Ide i pinagrugi na piyesta di a
managenan ha, "Piyesta na Pinag-
taleban na Anghel a Magpatay."

Ket ginimet di ito gipu ha panahod di.

29 Gipu ha panahod na Judyo a hidi, nakaahabes hidi ha Madideg a Diget. Ket pinakatiyan na Dios i dinom, penu makaahabes hidi ha mamadi a lutak. Ngem nalimas i taga-Egipto a hidi, idi pinadas di a umahabes.

30 Ket mepaenta bila i panahod na Judyo a hidi gipu ha pinagtongpal di ha bon na Dios, ha ili a Jeriko. Idi pinagdemat di hito, naglakalakad hidi ha lebut na ha pitu a pamalak, ayun ha bon na Dios. Idi nekapitu a pamalak, narakrak i padding na ili na kaskasenti di, gipu ha panahod di. 31 Idi dinangpihan na Judjudyo i taga-Jeriko a hidi a mahagsenti ha Dios, insalakan di i esa a pampam, a ni Rahab i nagen na. Awan di hikuna pinatay, gipu ta nanahod bila hikuna ha Dios. Inpaenta na dan i panahod na, ta idi dinumemat ha Jeriko i duwa a Judyo a magsiim ha kaskasenti di heya, dinaggapan na hidi, gipu ta nangrugi hikuna a manahod ha Dios.

32 Atoy pala i makpal a nagpaenta ha panahod di ha Dios, ngem awan ha tiyempo ko a mangipakatandi megipu ha di Gideon, Barak, Samson, Jepte, Dabid, Samwel ken i minahagpugto a hidi. 33 Gipu ha panahod di, naabak di i sabasabali a bayan. Ha kappal, naggimet hidi ha nalinteg, ket giniwat di i inkari na Dios. Ha kappal, nangabak hidi ha nanteng a liyon, a awan hidi nakaget gipu ha panahod di. 34 Inaddap di i gumagangat a gangatan. Nalisiyan di i magpatay ha kampilan. Maski nu nalupoy i baggi di, pinumigsa hidi gipu ha panahod di. Ket nagbalin hidi a matured a maglaban, a inabak di i kasenti di a hidi a naggipu ha sabali a bayan. 35 Ha kappal a babbey, nanahod hidi ha Dios, ket ha annak di a minatay, pinagbiyag na hidi na Dios.

Ha kappal, nebalud hidi. Ket nalokowan hidi hanggan natay, gipu ha panahod di. Madiyan di a tallekodan i panahod di, maski nu mabalin a makalakad mina hidi. Ta kinaykayat di a matay gipu ha panahod di, penu magbiyag manon hidi ha Dios ha magnanayon. 36 Ha kappal, permi a napasanikiyan hidi, ket nasabbadan hidi. Ha kappal, nakawaran hidi, a nebalud bila hidi. 37 Ha kappal, nabisagbisag hidi ha pogedu. Natay i kappal a naragadi a nagkaduwa. Natay i kappal ha sondang, gipu ha panahod di. Napobre hidi. Nalokowan ken napasanikiyan hidi. Naglakalakad hidi, a ginimet di i gaddang na karnero onu kalding a pagtennon di. 38 Awan ha bilay di. Naglakalakad hidi ha amugod ken luglugar a awan ha tolay, a naghen hidi ha kuweba ken alingabngab. Ngem ha pagibilang na Dios, hidi man i madeydeyaw ha ngamin a lutak.

39 Niyaen, ha ngamin a dagento a napigsa ha panahod di, natalak i Dios ha nidi. Ngem maski nu kona hito, awan di nagiwat ha tiyempo di i inkari na Dios. 40 Ta ninakam na Dios i mas mappiya a panggep para ha nikitam ngamin a totolay na. I panggep na a maguray hidi hanggan mobos na a sakopan i ngamin a manmanahod a palintegan na, penu parehas kitam ngamin a magunggunaan.

12

I Hama Tam a Dios I Mangitoldu ha Annak na

1 Niyaen, ha nikitam, kona ha makipaglumba kitam. Ket kona ha nalebbutan kitam ha dagenday a nagpatahod dan ha panahod di. Ket niyaen, aamatan

di i panahod tam, nu mapigsa
i pakipaglumba tam, onu mau-
pay kitam a magpaenta ha pana-
hod. Isu, adiyowan tam mina i
ngamin a makasalen ha nikitam,
mangruna i liwaliwat a kona ha
pakesabitan tam. Ket dagdagan
tam ha matured, a magattam ha
ngamin a rigrigat. 2 Perpermi
i pinagnakam tam ha ni Jesus
a naggipuwan na panahod tam
ken mangpaigat ha panahod tam.
Awan a naupay ni Jesus gipu ha
kudos. Awan na ikasaniki i katay
na ha kudos, ta katandi na a
maragsak hikuna ha kobosan na.
Ket niyaen, maghari hikuna ha
henan na Dios.
3 Nanakaman moy nu panyan
na a nagattam idi inenglan
na hikuna na madukas a hidi.
Nanakaman moy ito, penu awan
kam magkapoy ken maupay. 4 Ta
hanggan niyaen, ha ngamin a
pinagsenti moy ha kinadukas,
awan pala ha natay ha nikam gipu
ha pinagmadi moy ha liwaliwat.
5 Nanakaman moy mina i bal-
akad na Dios ha nikam a annak
na. Kinagi na,
"Annak ko, awan moyak tallekodan, nu tolduwan takam gipu ha rigrigat. Ket awan kam maupay, nu parusaan takam.
6 Ta tolduwan ko i ayayatan ko. Ket parusaan ko i ngamin a sakopan ko a kona ha annak ko," kon na Dios.
7 Isu, attaman moy i parusa na
Dios ha nikam. Ta nu kona hito,
a parigatan takam, mepaenta na a
ibilang na kam a annak na. Anyan
ha annak a awan a tolduwan na
hama na? 8 Nu pabiyanan na kam
mina, ket awan na kam parusaan
a kona ha ngamin a annak na,
awan na kam annak a tahod. Sa-
bali dod i hama moy!
9 Halimbawa: Ha biyang na
hama tam a nagpadakkal ha niki-
tam, pinarusaan di kitam, ket
tinumulos kitam a maguseg ha
nidi. Isu, niyaen, magingat ki-
tam, a peturayan kitam ha Nama
tam a Dios, penu magbiyag ki-
tam ha nikuna ha magnanayon.
10 Ha hama tam a hidi, ballik la
i tiyempo na pinagparusa di ha
nikitam. Pinarusaan di kitam, idi
annak kitam pala, penu umuseg
kitam ha ugali di. Ngem ha Hama
tam a Dios, parusaan na kitam ha
paghusayan tam, penu meraman
kitam ha kinadios na. 11 Nu
maparusaan kitam, magladingit
kitam ha ballik a tiyempo. Ngem
ha kobosan na, mappiya dan i
ugali tam, ket matalna dod i biyag
tam.

Dumiretso Kitam ha Tahod a Dilan

12 Isu, paigatan moy dan i
malupoy a panahod moy. Ma-
gattam kam ha rigrigat moy.
13 Dumiretso kamon ha tahod a di-
lan. Ket tumulos kam a maggimet
ha mappiya, penu awan maupay
i agagum moy a umunod ha ni
Cristu. Awan mina masalenan i
malupoy a hidi ha panahod di.
Imbes na, idalusan moy hidi ha
dilan.
14 Padasan moy a makikap-
piya ha ngamin a tolay. Ket
padasan moy a magbiyag a kona
ha nebukod i biyag moy ha pagay-
atan na Dios. Ta awan ha maghen
ha Dios, nu awan a nebukod ha
Dios i biyag na. 15 Magingat kam,
a awan ha maski esa ha nikam
a tumallekod ha kagbi na Dios
ken magbalin a kona ha maalsot
a mula, ket kona ha makangilo
ha makpal a agagum na. Nu
palobusan moy i kona hay a agum
moy, matolduwan bila i agagum
na a magliwat. 16 Magingat kam,
a awan ha nikam i makikamegos.
Ket awan bas ha nikam i magbalin
a kona ha ni Esaw, a nagpabiyan
ha maski nu anya a maggipu ha
Dios. Ha ni Esaw, naatdinan mina
hikuna ha kukuwa na hama na,

ta hikuna i panganay a annak.
Ngem awan na balliyan, nu awan
a insulet na i kalintegan na aye
para ha esa la a kanan. 17 Ket
manakam moy, a idi kobosan na,
nagbabawi hikuna. Ket permi i
sanget na. Ta kinayat na i kukuwa
a megiwat mina na panganay a
annak. Ngem awan na nagiwat,
gipu ta awan a mabalin ha nikuna
a magpabigu ha ginimet na, idi in-
lako na i kalintegan na ha kanan.

I Kasabaliyan Ha Alegid a Tulag ken Bigu a Tulag onu Kari na Dios

18 Niyaen, nu bumikan kam ha
Dios, bakkan a kona ha minappo
moy a Judyo idi palungo. Ta
makanteng i inpaenta na Dios ha
nidi, idi nabikan hidi ha Parabin a
Sinay a gumilgilap i gangatan. Ket
kakkantengan i diham na para-
bin aye. Ket napigsa i paras.
19 Nateman di i tanog na trumpeta
ken i timek na Dios a makanteng.
Idi nateman di ito, inaged di a
awan hikuna manon magkagi ha
nidi. 20 Ta kantengan di i ki-
nagi na Dios, a “Awan kam bu-
mikan ha ide a parabin. Nu atoy
i bumikan, maski nu hayup la,
masapul a mabisag-bisag hikuna
hanggan matay,” kon na Dios.
21 Kakkantengan i naenta di ha
iday a parabin. Isu i gipu na a
kinagi ni Moyses, “Magyagyagak
ha kanteng ko.”

22 Ngem bakkan ha nikam. Ta
binumikan kam ha Parabin a Sion
ken i nelangitan a Jerusalem. I
kayat ko kagiyan, i paghenan na
Dios a tahod. Hito i pagragsakan
na anghel a hidi. 23 Ket binumikan
kam ha pagragsakan na tahod a
annak na Dios, a nelista na ha
langit. Pati hikam. Atoy bila
i kalintegan moy, a melista kam
bila ha langit, a kona ha tahod
a annak na Dios. Ta binumikan
kam ha Dios a manghukom ha
ngamin a totolay. Ket nasakop
kam bila ha ngamin a palungo
a pinagbalin na a malinteg ken
awan ha liwat, a atoy dan hidi ha
henan na. 24 Binumikan kam ha
ni Jesus, a nagtongpal ha bigu a
kari na Dios. Ket nadalusan kam
gipu ha digi na. Pagtiplad ito ha
kagbi na Dios ha nikitam. Ket mas
mappiya ito ngem ha digi ni Abel
a natay nikuna a naalay dan, a
kona ha pagtiplad na pinagibilas
na Dios.

25 Isu, magingat kitam, a awan
tam tallekodan i kagi na Dios. Ta
idi tiyempo ni Moyses, pinarusa
na i nagtallekod a hidi, idi nagk-
agi hikuna gipu ha ni Moyses a
naghen ha lutak. Ket niyaen,
dakdakkal mina i pagparusa na ha
nikitam, nu tallekodan tam mina i
kagi ni Cristu a maghen ha henan
na Dios. 26 Idi nagkagi i Dios
gipu ha ni Moyses, pinaginggined
na i lutak. Ngem niyaen, inkari
na Dios a maminsan paman, ket
awan la i lutak i pagginginedan
na, nu awan pati i ngamin a langit.
27 I kayat na kagiyan ha ide, a
adyan na Dios nokkan i ngamin a
alegid a pinarsuwa na, ket suletan
na ito ha bigu a parsuwa na, a
awan malompas ha magnanayon.

28 Isu, magyaman kitamon ha
Dios. Ta masakop kitam dan ha
paghariyan na a awan malom-
pas. Magyaman ken magdeyaw
kitamon ha Dios ha mekusto, a
maragsak mina hikuna ha ngamin
a pinagdeyaw tam. Ket nanaka-
man tamon i kinatangkay na ken i
pinnakabalin na a magparusa ha
ngamin a kinadukas. 29 Gipu ta,
i Dios a deyawan tam i kona ha
gangatan a mangtutod ha ngamin
a madukas.

13

I Pagayatan na Dios ha Nikitam

1 Itulos moy i maginayat a kona
ha magkakabsat ha ni Cristu.
2 Nanakaman moy i dayuwan

a hidi, a padagusan moy hidi.
Ta atoy bila i nagpadagus, idi
tiyempo a naalay dan. Ket awan
di nelassin a anganghel a nag-
gipu ha Dios i pinadagus di.
3 Nanakaman moy i kakalan moy
a tolay a nebalud. Kagbiyan
moy hidi, a kona ha hikam bila
i agagum di a nebalud. Ket
nanakaman moy i marigatan a
hidi. Kagbiyan moy hidi, a kona
ha hikam bila i marigatan.
4 Ha nikam ngamin, ayayatan
moy i kabanga moy a tahod, a
awan moy hidi liwatan. Ta huko-
man na Dios i ngamin a man-
gibabbey onu mangilallaki, onu
maggundaway ha sabali a ka-
banga.
5 Awan kamon magseni gipu ha
korinat nu awan a matalak kam
gipu ha atoy ha nikam. Ta kinagi
na Dios, “Awan takam lakadan.
Awan takam pabiyanan.” 6 Isu,
matured kitam mina, ket kona ha
ide i ipeta tam, a “I Apo Dios i
dumagap ha nikan. Isu, awanak
manteng ha maski nu anya a
magimet na totolay ha nikan.”
7 Nanakaman moy bila i
palungo a hidi a nangitoldu
ha nikam ha kagi na Dios.
Nanakaman moy nu panya i
pinagbiyag di ken pinagkatay di.
Ket ahegan moy i panahod di. 8 Ta
awan a magbalin a sabali ni Jesu-
Cristu. Magkalan la hikuna ha
niyaen, ken idi tiyempo di, ken
ha magnanayon. 9 Awan moy
palobusan a mangallilaw i baggi
moy gipu ha sabali a pagitoldu.
Ta atoy i sabali a mangitoldu a
pumigsa kan i pinnakipagisesa
tam ha Dios gipu ha lilinteg
megipu ha maneg a kanan. Ngem
bakkan a linteg i makapapigsa ha
panahod tam, nu awan i kagbi na
Dios ha nikitam. Ha magtungpal
a hidi ha lilinteg di, awan hidi
makipagisesa ha Dios gipu ha
lilinteg di heya.
10 Ha umusoseg a hidi ha Alegid
a Tulag, awan ha kalintegan di
a meraman ha Bigu a Kari na
Dios. Ta sabali i newagah para ha
liwaliwat tam. 11 Ha Alegid a Tu-
lag, itugan na Katangkayan a Padi
i digi na hayhayup ha Kuwarto
na Dios, penu iwagah na para
ha liwaliwat di. Ngem ha baggi
na denday a hayup, itugan di ha
lapos na ili, a pagtutodan di. Ket
awan ha pakibiyang di ha idenday
a baggi na hayup. Ket mekalan
ito ha ni Jesu-Cristu, a minadiyan
na papadi na Judjudyo. 12 Isu i
gipu na a natay bila ni Jesus ha
lapos na ili, penu dalusan na i
totolay ha liwaliwat di, gipu ha
mismo a digi na. 13 Isu, niyaen,
ha nikitam, lakadan tam mina i
alegid a tulag a serbeyan na padi
a hidi. Ket umangay kitam ha
nakasanikiyan ni Jesus, ha lapos
na ili. I kayat na kagiyan, mag-
pasakop kitam ha ni Jesus, maski
nu palakadan di kitam ha alegid a
panahod di, maski nu pasanikiyan
di kitam. 14 Ta awan ha tahod
a paghenan tam ha awan a hidi
a manahod. I tahod a paghenan
tam i henan na Dios. Ket hito i
angayan tam nokkan. 15 Isu, gipu
ha ni Jesus, bakkan a hayhayup
i pangidatton tam ha Dios, nu
awan a deydeyaw tam. I pagkagi
tam a ni Jesus i Happo tam i
pagdeyaw tam ha Dios. 16 Ket
awan tam pabiyanan a maggimet
ha mappiya ken magdinaggap, ta
idende i kona ha pangidatton tam
a kasorhan na Dios.
17 Umuseg kam ha pangulo moy
a hidi, ket tongpalan moy i bobon
di. Ta hidi man i mahagbalakad
ha nikam a manahod. Ket atoy i
tiyempo nokkan nu hukoman na
Dios i pinagbalakad di ha nikam,
nu tahod onu madi. Nu usigan
moy hidi, magserbe hidi ha nikam
a siraragsak. Ngem nu awan
moy hidi usigan, magserbe hidi

a silaladingit, ket parusa moy la
i keangayan na pinagserbe di ha
nikam.
18 Kakabsat, itulos moy kami a
ikararagan. Ta sigurado kami a
nadalus i nakam mi, ket awan ha
allilawan mi, nu awan a pasig la
mappiya i kayat mi a gimetan.
19 Isu, permi i pagaged ko ha
nikam, a ikararaganak moy, penu
makasoliyak ha nikam ha sigida.

I Kararag Para Ha Manmanahod a Hidi

20-21 Niyaen, ha Dios a mang-
patalna ha nikitam, atdinan na
kam mina ha ngamin a kasapu-
lan moy, penu makauseg kam ha
pagayatan na. Ket gimetan na
ha nikitam i kasorhan na, gipu
ha ni Jesu-Cristu a Happo tam.
Pinagbiyag na hikuna a naggipu
ha natay, ket nagbalin hikuna a
Katangkayan a Mahagdapon ha
nikitam a totolay na. Gipu ha
katay ni Cristu, pinatalged na ha
magnanayon i kari na Dios ha
totolay na. Madeydeyaw hikuna
ha magnanayon a awan ha kahad
na. Oni!

I Dilokod a Balakad na

22 Kakabsat, agidan ko ha nikam
a anusan moy a temanan ide a
balakad ko, ta apelak la i surat ko
aye ha nikam.
23 Ket kayat ko bi a ibaheta ha
nikam, a nakalakad dan i kabsat
tam a Timoteo ha pagbaludan. Nu
dumemat hikuna a dagus, ikuyog
ko hikuna, nu pasiyalan ta kam
nokkan.
24 Ipakikumusta moy kami
ha ngamin a pangulo moy
ken ngamin a totolay na Dios.
Makikumusta ha nikam i ngamin
a kakabsat tam a taga Italiya.
25 Atoy mina ha nikam ngamin
i kagbi na Dios.

I Surat ni Santiyago

Pagsalpak

1 Ide i surat ni Santiyago, a
esa a tagabu na Dios ken Apo
Jesu-Cristu. Ipaangay ko ide ha
ngamin a tolay na Dios a maghen
ha sabasabali a lugar. Kayat ko a
makisalpak ha nikam.

Magyaman Kitam Nu Masurubaran Kitam

2 Kakabsat, ibilang moy mina
a kona ha pakeyamanan moy,
nu masurubaran kam ha rigrigat.
3 Ta katandiyan tam a pangpa-
pigsa na Dios i susurbar heya ha
panahod tam. Tahod ito, ta nu
maattaman tam, ket pumigsa i
panahod tam. 4 Isu, masapul a
tumulos kam a magattam ha rigri-
gat heya, penu mehusto nokkan i
nakam moy, ket inaamakan, ket
awan ha kurang ha panahod moy.

Agedan Tam Ha Dios I Pinagdaggap Na

5 Nu atoy ha nikam i awan
makatandi nu anya mina i
gimetan na, agedan na mina ha
Apo Dios a mangitoldu ha nikuna.
Ta makagbi i Dios a mangiyatad
ha maski nu heya a magaged ha
nikuna. Ket awan na ikemot,
onu bahangan. Iyatad malla na
Dios. 6 Ngem nu magaged i tolay
ha kinasirib na Dios, masapul
a manahod hikuna talaga, ket
awan magduwaduwa ha nakam
na. Gipu ha maski nu heya a
magduwaduwa ha pakiaged na,
kanayon a magbabawi i nakam
na. Ket kona ha esa a raknab na
diget a meyappah-appah na paras.
7 Isu, ha tolay a kona hito, awan
na mina nakaman a makaalap
hikuna ha maski nu anya ha
Apo Dios. 8 Ta magduwaduwa
i nakam na, ket magduwaduwa
bila i ngamin a paggimi-gimet na.

I Pagragsakan Tam, Maski Nu Napobre Onu Mabaknang Kitam

9 Ha kakabsat tam a napobre,
magragsak mina hidi, gipu ha kin-
abaknang di, a pinagayat ni Jesu-
Cristu. 10 Ket ha kakabsat tam
a mabaknang, magragsak mina
hidi, maski nu marigrigatan hidi,
ket maski nu lompas i kinabak-
nang di. Ta bakkan mina a kin-
abaknang i mapagtalkan di, nu
awan la i Dios. Ta masigida a
lompas i kinabaknang, a kona ha
esa a sabong, a sigida a malanas,
ket lompas. 11 Ha pangarigan
ko aye, nu nakahangkat i singgit,
ket mapassi dan, mabilag i mula
a hidi ha passi. Ket malanas i
sabong a hidi. Ket madadail i
kainamakan di. Ket kona bila hito
i pakadadail na mabaknang a hidi
ha sigida, maski kagiddan na a
makaeriyok hidi ha kinabaknang.

I Pinagattam Tam Ha Solisog

12 Isu, gipu ta kona hito, nagasat
i tolay a makaattam ha pakasu-
rubaran na. Ta nu maattaman
na i solisog, mepaenta na a tahod
i panahod na. Ket mapadas na
i gungguna na a biyag a mag-
nanayon. Ito i inkari na Dios
ha totolay a magayat ha nikuna.
13 Ngem nu masolisog i esa a
tolay, awan na mina ipeta a Dios
i nagsolisog ha nikuna. Ta awan
magsolisog i Apo Dios. Ket awan
a mabalin a masulisog hikuna ha
kinadukas. 14 Imbes na, masulisog
i esa a tolay nu pumigsa i bukod
na a pagayatan. Ket i bukod na a
pagayatan i mangisina ha nikuna,
hanggan mangituray ito ha baggi
na. 15 Ket kona ha maginaw
ide a pagayatan na. Nu nobos
i paginaw na, mageyenak ito ha
liwaliwat na, hanggan dumakkal
hidi. Ket idagende a liwaliwat i
magpatay ha espiritu na tolay.

16 Isu, ipeta ko ha nikam, kakab-
sat, awan kam mina maallilaw a
magkagi a Apo Dios i mangsolisog.
17 Ta awan ha kinadukas a magipu
ha Apo Dios, nu awan la i kinap-
piya. Ta mappiya ken naananay
i ngamin a regalo a maggipu ha
Dios. Ta maggipu hidi ha Apo
Dios a namarsuwa ha ngamin a
nelangitan a silaw. Ket awan
hikuna magbabawi ha kinappiya
na. Maski nu magbabawi i seng-
git onu bulan, awan magbabawi
i kinappiya na Dios. Ta awan
magbabawi i Apo Dios. 18 Ket
ide paman i kinappiya na Dios,
a gipu ha bukod na a pagayatan,
pinagbalin na kitam a annak na,
gipu ha panahod tam ha kagi na,
a megipu ha ni Jesus. Kona hito i
pagayatan na Dios, penu mebilang
i manmanahod a hidi a kaykayat
na, ha ngamin a parsuwa na.

*Masapul a Usigan Tam I Pagi-
toldu Na Dios*

19 Niyaen kakabsat, atoy pala i
nakaman tam mina. Ta mappiya
nu magteman kitam a tahod ha
kakalan tam a tolay. Ket awan
kitam mina magsigida a magkagi,
onu magsigida a magingal. 20 Ta
nu maingal i tolay, awan hikuna
makagimet ha malinteg a kayat na
Dios a gimetan na.

21 Isu, gipu ta kona hito, adyaan
tam mina i ngamin a madukas a
ugali ken madukas a kababalin.
Ket matulok kitam ha Dios, a gi-
watan tam i pagitoldu na, a imula
na ha nakam tam. Ta nu usigan
tam ito, isalakan na kitam na Dios.

22 Imbes na kinadukas, masapul
a tongpalan moy i kagi na Dios.
Ket awan kam mina mangallilaw
ha baggi moy a agintiteman ha
kagi na Dios. 23 Gipu ta, ha
maski nu heya a magteman ha
kagi na Dios, ngem awan mag-
tongpal, maallilaw na i baggi na.
Halimbawa: Nu atoy i esa a tolay
a magsarming, ket mangenta ha
romsa ha rupa na. 24 Ngem maski
nu naenta na i romsa, magsigida
hikuna a lumakad. Ket malep-
tanan na a maguges mina hikuna
ha rupa na. 25 Ngem bakkan
ha nikitam. Ket awan tam mina
maleptanan i kakkagi na Dios. Ta
maski nu heya a magnakam per-
permi, penu makauseg hikuna ha
kakkagi na Dios, ken awan mag-
pabiyan, pagasatan na hikuna na
Dios ha ngamin a gimigimetan
na. Ta naananay i kakkagi na
Dios a panglisi ha liwaliwat ken
kinadukas.

26 Niyaen, kakabsat, nu atoy ha
nikam i mangibilang a malinteg
i pagdeyaw na ha Dios, ngem
awan na turayan i pagkagi na,
awan ha pagserbe i pagdeyaw na
aye. Ket mallilaw na i baggi
na. 27 Kakabsat, ha pagibilang
na Hama tam a Dios, tahod i
pagdeyaw na esa a tolay, nu
makatandiyan na a magagum ha
olila a hidi, ken marigatan a hidi
a mabilu a babbey. Basta awan
hikuna magaheg ha kinadukas na
totolay a awan a manahod ha ni
Jesu-Cristu.

2

*Madi Nu Idumduma Tam I
Kakalan Tam a Tolay*

1 Kakabsat, nu Apo Jesu-Cristu
a Katurayan i tahod a panahodan
moy, awan kam mina mangidum-
duma ha kakalan moy a tolay. 2 Ta
kona ha ide i pangarigan ko. Kona
ha maggiddan a dumemat ha pag-
mitingan moy i esa a mabaknang
ken esa a napobre. Ket man-
gitennon i mabaknang ha mang-
ina a tennon. Ket magsangkalan
hikuna ha balitok. Ngem ha
ide a napobre, magtennon hikuna
ha rotrot. 3 Niyaen, madi nu
magdeyaw kam ha mabaknang,

ket ipeta moy a, “Atoy he i pagetnodan mo a inaamakan.” Ket kagiddan na, a ipeta moy ha napobre, “Nay ka dan, tumaknag ka iho, onu, umetnod ka ha daklat aye.” Ay, madi ito agay! 4 Ta nu kona hito i gimetan moy, magliwat kam ha pinangidumduma moy. Ket i pakegipuwan na ito, i madukas a panggep a maghukom ha kakalan moy a tolay.

5 Kakabsat a ayayatan ko, temanan moy bi. Ta katandiyan tam a pinili na Dios i madibbi ken napobre a totolay, penu pabaknangan na i panahod di, ken penu atdinan na hidi ha paghariyan na. Ket ibilang na hidi a annak na. Ta kona hito i inkari na Dios ha maski nu heya a magayat ha nikuna. 6 Ngem pinasanikiyan moy dan i napobre a hidi. Ket deyawan moy i mabaknang, maski nu i mabaknang a hidi i mangloko ha nikam. Ket hidi man i mangirurumen ken mangpaliwat ha nikam ha saguppang na hukom. 7 Ket hidi paman i maglimad ha ni Apo Jesu-Cristu a nangsakop ha nikitam.

8 Niyaen, atoy i linteg na Dios a pinesurat na, a “Ayatan mo i kakalan mo a tolay, a kona ha pinagayat mo ha baggi mo.” Nu tahod a tongpalan moy ito, mappiya. 9 Ngem nu idumduma moy i kakalan moy a tolay, magliwat kam. Ket ayun ha linteg na Dios, mebilang kam a mahagliwat. 10 Ta magisesa i ngamin a linteg na Dios. Halimbawa: Maski nu atoy i makauseg ha ngamin a linteg na Dios, malaksid ha esa a liwatan na, mebilang hikuna a magliwat ha ngamin a linteg na Dios. 11 Gipu na, magisesa i pagnakam na Dios ken pagayatan na. Ket magisesa bila i ngamin a linteg na. Ket Dios man i nangibon ha, “Awan ka makikamegos.” Ket inbon na bila, “Awan ka mamapatay.” Niyaen, maski nu makauseg kam ha linteg na Dios, ket awan kam makikamegos, ngem nu pumatay kam, mebilang kam a mahagliwat, a kona ha liwatan moy i ngamin a linteg na Dios.

12 Isu, gipu ta kona hito, magingat kitam mina ha pagkagi ken paggimet tam. Ta mahukoman kitam nokkan ayun ha ide a linteg na Dios, a “Ayatan mo i kakalan mo a tolay a kona ha pinagayat mo ha baggi mo.” 13 Gipu ta hukoman na kitam na Dios ayun ha pinagkagbi tam ha kakalan tam a tolay. Ket nu kagbiyan tam hidi, kagbiyan na kitam bila na Dios. Ngem nu awan kitam ha kagbi ha kakalan tam a tolay, awan na kitam kagbiyan na Dios.

I Pagisesa na Panahod ken Paggimet

14 Kakabsat, awan ha pagserbe nu ipeta tam, a manahod kitam, ngem awan ha gimet tam a mangipaenta a tahod i panahod tam. Awan ha pakesalakanan i panahod a kona hay. Kakkagi la iday. 15-16 Kona ha ide i pangarigan ko: Nu atoy i kakabsat tam a manahod, ket makasapul hidi unay ha tennon ken kanan a pagbiyag di, anya nu ipeta tam ha nidi, “Dios i kumuyog. Kagbiyan na kam mina na Dios, a paketan na kam mina ha tennon ken kanan moy.” Anya i pagserbe na kagi a kona hay, nu awan tam hidi atdinan ha kasapulan di? 17 Ket kona bila hito ha panahod tam. Masapul a magisesa i paggimet ken panahod tam. Ta awan ha pagserbe nu magkagi la kitam.

18 Ngem uray nu kona hito, atoy i kappal a magkagi ha, “Kuston agay. Ta mesalakanak dan. Basta manahodak la. Ta awan ha pagserbe i paggimet na tolay. Ket ha nikaw, Santiyago, madi i kakkagi mo. Ta manahod ka a

mesalakan ka gipu ha pinaggimet
mo," kon na kan na tolay a hidi.
Ngem makitabbegak a madi i kagi
di. Ta awan a mabalin a mepaenta
i panahod na esa a tolay, nu awan
a usegan na paggimet na. Ket ha
nikan, uray nu awan ha kagi ko,
mepaenta ko a tahod i panahod
ko, gipu ha paggimet ko.
19 Niyaen, atoy i kappal, ket
mesalakan kan hidi gipu ha
panahod di ha Dios, kon na
kan. Ket tahod a mappiya
ito, nu manahod kitam ha Dios
talaga. Ngem makatandiyan tam
paman a maski i dimonyo a
hidi, manahod bila hidi ha Dios.
Ket manteng hidi unay. Gipu
ta awan magisesa i paggimet
di ken panahod di ha Dios.
20 Anyan i kinadagel na totolay!
Makatandiyan tam mina a awan
ha pagserbe ha panahod a awan
magisesa ha mappiya a gimigimet.
21 Niyaen, ide pala i pangarigan
ko. Idi insalakan na Dios ni
Abraham a minappo tam, panya
i pinakapalinteg ni Abraham ha
Dios? Makatandiyan tam a na-
palinteg hikuna gipu ha ginimet
na. Ta inumuseg hikuna, idi
pinadas na Dios i panahod na. Ta
idi inbon na Dios a mangiwagah
ni Abraham ha annak na, a ni
Isak, indatton ni Abraham ni Isak
ha pagwagahan. Ket dandani
a patayan ni Abraham i annak
na aye, ngem nagkagi i Dios, a
sinaway na. Ket inbilang na ni
Abraham a nalinteg. 22 Ket gipu
ta kona hito, makatandiyan tam a
inumuseg i paggimet ni Abraham
ken panahod na ha Dios. Ket
natongpal na paggimet na i pana-
hod na. 23 Ide i kayat na kagiyan
ha libro na Dios a, "Nanahod ni
Abraham ha Dios, ket inbilang na
Dios a nalinteg ni Abraham gipu
ha panahod na. Ide i gipu na
a nanagenan ni Abraham, a 'Ilay
na Dios,'." 24 Isu, makatandiyan
tam a mapalinteg i esa a tolay ha
pangibilang na Dios gipu ha gimet
na tolay heya, ket awan gipu ha
panahod la a isesa.
25 Kona bila hito ha iday a pam-
pam a ni Rahab. Pinalinteg na bila
na Dios ni Rahab gipu ha ginimet
na. Ta inaguman na i totolay na
Dios, idi napaangay hidi ha ili na,
a mangsiim ha kasenti di. Ket idi
nageriyok i kakasenti di, intago
ni Rahab i totolay na Dios. Ket
kobosan na, intoldu na nu hadya i
paglakadan di a makalapos. Ket
gipu ta ginimet na a kona hito,
makatandiyan tam a tahod i pana-
hod ni Rahab ha Dios.
26 Niyaen kakabsat, makatandiyan
tam a natay i esa a tolay nu
linumakad i angas na, a sinumina
ha baggi na. Ket kona bila hito ha
panahod tam. Nu awan a isiisesa i
paggimet ken panahod tam, awan
ha serbe i panahod tam. Ta kona
ha natay dan.

3

*Magingat Kitam Mina Ha Pagk-
agi Tam*

1 Kakabsat, atoy pala i gusto ko
ipeta ha nikam. Ta awan moy
mina palobusan i makpal a tolay,
nu kayat di a magmaestro ha
kapilya moy. Ta katandiyan moy
a mas madaggi i biyang na mae-
stro. Ket mas marigat i paghukom
na Dios ha mamaestro, nu makali-
wat hidi ha pagitoldu di. 2 Maski
ha nikitam ngamin, makaliwat
kitam pala, nangruna ha kakkagi
tam. Ket kona ha pangaregan
ko a ide. Ta nu atoy i esa a
tolay a makatured ha kakkagi na,
husto dan hikuna. Isu, awan ha
pakaliwatan na. Ket meturayan
na i ngamin a paggimet na baggi
na, penu awan makaliwat. 3 Kona
bila hito i gimetan tam ha kabayo
a hidi. Nu idatton tam i busal ha
labi na esa a kabayo, mabalin tam
a iturong i kabayo aye ha maski

nu hadya a kayat tam. 4 Ket kona
bila hito ha bapor a hidi. Maski ha
kadakkalan a baggi di, ket maski
meyappah hidi ha kapigsaan a
pahas, meturong hidi ha ballik
la a temon. Ket meturong na
piloto ha maski nu hadya a kayat
na. 5 Ket kona bila hito ha dila
na tolay. Ta ide i ballik a paset
na baggi. Ngem makpal unay i
magimet na gipu ha pagkagi na.
Agay, i dila na tolay i kona ha bal-
lik a apoy. Ket nakaman moy nu
hangan i kalawa na kakayowan a
matutod na ballik a apoy. 6 Kona
ha gangatan i dila na tolay. Ket
maghen ito ha disalad na baggi
tam. Ket pakegipuwan ito na
ngamin a madukas. Ta makaalis-
alis i kinadukas na ha ngamin a
kinatolay tam, hanggan madukas
i ngamin a pinagbiyag tam. Ket i
paggipuwan na kinadukas aye, ni
Satanas.

7 Ngem awan a kona hito ha
hayup a hidi. Ta meturayan tam
hidi. Maski nu anya a kalase
na hayup, maski hidi a maglakad,
ken hidi a manaktak, ken hidi
a umebbar, ken hidi a sumu-
log. Kaya na tolay a mangituray
ha dagende, hanggan makatandi
hidi. 8 Ngem awan na kaya na
tolay a mangituray ha dila na
a mismo. Ta nu kappal, kona
ha makanteng a hayup i dila na
tolay, a nakadukdukas ken awan
magawidan na tolay. Ket kona
ha palagad na ulag i dila na tolay
a mangpapatay. 9 Agay, maski
ha kappal a tiyempo, ket gimetan
tam i dila tam a pangdeyaw ha
Hama tam a Dios. Ngem ha
kappal, ket gimetan tam i dila
tam a pangirurumen ha kakalan
tam a tolay. Maski nu pinarsuwa
na hidi na Dios, a meaheg mina
hidi ha nakam na. Isu, kona
ha magirurumen kitam ha Dios.
10 Agay, isesa i labi a paggipuwan
na pagdeyaw ken pagirurumen.

Ngem niyaen, kakabsat, awan
mina a kona hito ha nikitam. 11 Ta
halimbawa: Ha esa a habwayan,
awan a mabalin a maggiddan a
lumapos i masinggat ken makkak
a dinom. 12 Ket kona bila hito
ha kayo a hidi. Kakabsat, awan
a mabalin a magbunga i abukado
ha bayabas. Ket awan makapag-
bunga i lati ha abukado. Awan
man a mabalin a magsagab ha
masinggat a dinom ha diget. Ket
kona bila hito ha pagkagi tam.
Awan mina melaok i pagkagi tam
ha madukas ken mappiya.

13 Niyaen, kakabsat, nu atoy ha
nikam i masirib ken makatandi,
mappiya mina i paggimet na, ket
pakumbabaan na mina i baggi
na. Nu kona hito i gimetan na,
a mappiya i ugali na, mepaenta
na dan a masirib hikuna a tahod.
14 Ngem nu atoy ha nikam i
sumeni, onu mangikemot, onu
makilaban, awan moy mina naka-
man a masirib hikuna. Awan moy
mina deyawan i ugali na. Ta
sileng la i kinasirib na a kona
hay. 15 Ket bakkan a naggipu ha
Dios i kinasirib a kona hito, nu
awan la a naggipu ha tolay. Ta
naggipu ito ha pagayatan na tolay,
ken pagayatan na dimonyo a hidi.
16 Gipu ta ha maski nu hadya
a henan na tolay a sumeni ken
makilaban ha kakalan di a tolay,
ito bila i paghenan na makpal a
problema ken ngamin a kalase na
kinadukas.

17 Ngem ha kinasirib a maggipu
ha Apo Dios, ito i magpadalus ha
nakam na tolay, ken makapatalna
ha kakalan tam a tolay. Ta nu
masirib i esa a tolay gipu ha
kinasirib na Dios, maanus mina
i ugali na, ket kayat na mina a
magteman ha balakad na kakalan
na a tolay. Ket makagbi hikuna,
ket mappiya i ngamin a gimetan
na. Ket awan hikuna mangidum-
duma, ken awan aginkukuna.

18 Ket nu kona hito i kinasirib na
Dios ha nikitam, magbunga kitam
ha kinappiya. Ta nu kona hito i
kinasirib tam, magpatalna kitam
ha agagum tam. Ket mamagpiya
kitam a matalna.

4

I Pakegipuwan Na Laban Ha Totolay

1 Niyaen, anya i pakegipuwan
na pinaglaban ken pinakitabbeg
na totolay, nu awan a gipu ha
bukod di a kasorhan. 2 Ta atoy
i gusto di alapan, ngem awan di
maalap. Maski kasorhan di unay,
ngem awan di malla maalap. Ket
isu i gipu na a makilaban hidi,
maski magpinatay hidi. Ngem
awan di maalap i kasorhan di,
gipu ta awan di agedan ha Dios.
3 Ket maski nu agedan di ha Dios,
awan na iyatad, gipu ta madukas
i panggep di. Ta gipu ha bukod di
a ragsak i agedan di.

4 Agay, idagende a totolay a
awan mapagtalkan! Inbabawi di
i kari di ha Dios. Ket insulet
di dan, a ayayatan di i kakasenti
na Dios. Ket pabiyanan di i Apo
Dios, ket kasorhan di i bagbagay a
pakienglan na Dios. Agay, maski
nu heya i makiuseg ha kinadukas
ha lutak aye, magsenti hikuna
ha Apo Dios. 5 Ta kagin di a
awan ha serserbe i kakkagi na
Libro na Dios, a “Simon i Dios, a
magdapon ha espiritu a inyasak
na ha totolay.”

6 Maski nu malupoy i baggi
tam, ket masigida a tumallekod
ha Dios, mas mapigsa paman i
kagbi na Dios. Ket ide i gipu na
a nesurat dan ha Libro na Dios,
a “Sentiyan na Dios i mapangas
a tolay. Ngem kagbiyan na i
tolay a makatandi a malupoy ken
madukas i baggi na.” 7 Isu, matu-
lok kam mina ha Dios. Nu saran-
gitan moy ni Satanas, buyotan na
kam. 8 Ket nu umuseg kam ha
Dios, umuseg bila i Dios ha nikam.

Niyaen, ha nikam a mahagliwat,
magbabawi kam mina. Ket ha
nikam a magduwaduwa, pagis-
esaan moy mina i nakam moy, a
umunod ha Apo Dios talaga. 9 Nu
magbabawi kam talaga, maglad-
ingit ken magsanget kam gipu ha
liwaliwat moy. Awan kam mag-
ngidingidet, nu awan a magsanget
kam. Ket isulet moy mina i
pagsanget ha ngidingidet moy.
Ket imbes a maragsak, madaggi
mina i nakam moy gipu ha liwali-
wat moy, nu talaga a magbabawi
kam. 10 Ta nu padibbiyan moy i
baggi moy ha Apo Dios, makagbi
hikuna a aguman na kam.

Awan Kitam Mina Maglimad

11 Kakabsat, awan kam mina
maglinimad. Ta maski nu heya
a maglimad ha kabsat na, onu
maghukom ha kabsat na, magli-
wat bila hikuna ha linteg na Dios,
a “Ayatan mo i kakalan mo a
tolay a kona ha pinagayat mo
ha baggi mo.” Ket nu limadan
onu hukoman tam i kabsat tam,
limadan ken hukoman tam bila i
linteg na Dios, a kona ha ipeta
tam a madi i inbon na. Ket nu
ipeta tam a madi i inbon na Dios,
awan kitam umuseg ha nikuna.
Ta imbes na, kona ha padasan
tam a mangituray ha Apo Dios.
12 Madi ito agay! Ta Apo Dios
la i pakegipuwan na tahod a lin-
teg. Ket hikuna la i makatandi
a mangisalakan onu mangparusa.
Isu, awan kitam mina maglimad
onu maghukom ha kakalan tam
a tolay. I Balakad Na Megipu Ha
Magpangas a Hidi.

13 Niyaen, kakabsat, temanan
moy bi. Ta atoy i kappal a to-
lay a mapangas, ket awan hidi
magnakam ha Dios talaga. Ta
ipeta di, “Entamon, a maglakad
kitam ha ili ayo. Ket makatawen

kitam pala ho. Ket magnegosio
kitam, hanggan kumakpal manon
i korinat tam," kon na mapan-
gas a tolay. 14 Ngem madi i
kakkagi di a kona hito. Ta
awan di kaya mapugto nu anya
i magimet ha kasaguppangan di.
Agay, awan di makatandiyan a
sigida la i biyabiyag na toto-
lay. Ket i kekalanan na tolay
i tagongtong a pumeta, ket lom-
pas dan ha sigida, kobosan na
ballik a tiyempo. 15 Isu, imbes
na madukas a kakkagi a kona
hay, ikagi tam mina, "Nu ipalobus
na Apo Dios, makatulos kitam a
magbiyag. Ket makagimet kitam
ha kompor na hay a kayat na," kon
tam mina. 16 Ay, magpasindayag
idagende a tolay gipu ha bukod
di a gimet. Ngem madukas la i
ngamin a pinagpasindayag a kona
hay.
17 Isu, kakabsat, awan tam
mina maleptanan ide a pagitoldu.
Ta maski nu heya a makatandi
ha mappiya a gimetan na mina,
ngem awan na gimetan, magliwat
hikuna ha Apo Dios.

5

I Pagiwad Na Ha Mabaknang a Hidi

1 Niyaen, ha nikam a mabak-
nang, iwadan takam. Ta
magsanget ken magdigidiging
kam nokkan, gipu ha rigrigat a
pangparusa na Dios ha nikam.
2 Ket madadail nokkan i kin-
abaknang moy a meponpon ken
inkemot moy. Ket makutem na
uhad i tetennon moy. 3 Ket
magsimang i balitok ken pirak a
meponpon moy. Ide a simang i
mangipaenta, ket kona ha sistigu,
a awan moy inusar i balitok
onu pirak moy a pangdaggap
ha kakalan moy a tolay. Ket
kona ha sistiguwan na simang
na balitok aye i kinadukas moy
a mabaknang. Ket ide a simang
i pangtiplad a marigatan i baggi
moy nokkan ha impyerno. Ta
kagin moy a meponpon dan i
kinabaknang moy. Ket kagin
moy a mausar moy nokkan ha
dilokod a tiyempo. Ngem bakkan
a kinabaknang i urnongan moy,
nu awan la i parusa na Dios.
4 Agay, nakaman moy mina i
suweldo na tarabahador a hidi a
makitalon ha nikam. Ta mekemot
moy i suweldo heya, gipu ha
pinagsuwitik moy. Ket ide a
suweldo i mangpaliwat ha nikam
a mabaknang. Ket niyaen, ha Apo
Dios a mahagturay ha ngamin,
hikuna paman i magteman ha
pagayag na tarabahador a hidi.
5 Ha nikam a mabaknang,
naragsakan kam ha baggi moy,
ket awan moy ibilang i gastos na
pagragsak moy. Ket patabbiyan
moy i baggi moy a kona ha babboy
a awan makatandi a dandani dan
a maparti. 6 Hikam a mabaknang
i magpahukom ken magpapatay
ha totolay a awan ha liwat, maski
nu awan hidi lumaban ha nikam.

Magattam Kitam Mina Ket Magkararag

7 Niyaen, kakabsat, gipu ta kona
hito, magattam kam mina hang-
gan pagdemat ni Apo Jesus. Hal-
imbawa: magaheg kam mina ha
kinaanus na esa a mannalon a
magururay ha katbigew, penu
makaraip hikuna. Sa hikuna,
maganus paman, ta urayan na
manon hanggan maluto i bunga
na, penu gapasan na. 8 Ket kona
bila hito mina i paganus moy. Ta
paigatan moy mina i namnama
moy ha kaddemat ni Apo Jesus. Ta
dandani dan i kaddemat na.
9 Kakabsat, awan kam mina
maglinimad. Ta nu maglinimad
kam, mahukoman na kam na
Dios. Ket nakaman moy mina,
a mabikan dan i Apo Dios a
maghukom ha nikitam ngamin.
10 Kakabsat, nakaman moy mina

i mahagpugto a hidi a nagkagi
ha kagi na Dios. Ta naanus la
hidi. Ket makpal i naattaman di.
Ket hidi man i ahegan tam mina.
11 Ta katandiyan tam a maragsak i
nakaattam a hidi. Kona ha ni Job.
Makatandiyan tam i kinaanus na
a nagattam ha makpal unay a
rigrigat. Ket makatandiyan tam i
panggep na Dios, ha pinagpadas
na ha ni Job, ken ngamin a iny-
atad na Dios ha nikuna, gipu ta
makagbi i Apo Dios.
12 Niyaen, kakabsat, mas balle
a awan kam magbabawi nu
magkari kam. Ket awan moy
mina pagsapata i nagen na Apo
Dios, onu maski anya i pagsapata
na totolay. I masapul la i
mangipeta ha tahod. Ta basta
tahod i kakkagi moy, ket kuston
ito. Ta maparusaan kam nu
pagsapata moy i Apo Dios.

Masapul a Magkararag Kitam

13 Niyaen, nu atoy ha nikam
i marigatan, magkararag mina
hikuna. Ket nu atoy ha
nikam i maragsak, magkansyon
mina hikuna ha pagdeydeyaw.
14 Ket nu atoy ha nikam i
magsaket, magayag mina hikuna
ha panglakayan a hidi na kapilya
moy, penu ikararagan di. Ket
agasan di mina hikuna ha langis,
gipu ha turay di ha ni Apo
Jesus. 15 Ket gipu ha panahod
di a umuuseg ha kararag di,
mapahusay i magsaket aye.
Ta pahusayan na hikuna ni
Apo Jesus. Ket nu kelliwat,
mapakawan bila hikuna.
16 Isu, gipu ta kona hito, nu
kelliwat kitam, ipeta tam mina i
liwaliwat tam, ket ikararagan tam
mina i kada esa, penu mahusayan
kitam. Ta kekkaddat a mapigsa i
kararag na tolay a awan dan ha
liwat na. 17 Halimbawa: Ni Elias i
esa a mahagpugto idi, ket kakalan
tam a tolay. Ket nagkararag
hikuna a awan mina maguden.
Ket awan a naguden ha iday a
lutak ha tallu ket gudwa a tawen.
18 Ket nagkararag hikuna manon,
ket naguden manon. Ket tinu-
mubu manon i mulmula di. Ket
kona hito i kapigsa na kararag na.
19 Kakabsat, nu atoy ha nikam i
esa a sumina ha pagitoldu ni Jesu-
Cristu, ket nu atoy i agum na a
mangidilan ha nikuna a sumoli,
20 nesalakan na i agum na aye. Ta
nu makapababawi i esa a tolay ha
agum na a nagliwat, mapakawan
i liwaliwat na, maski nu makpal
i liwat na. Ket awan maparusaan
iday a nagliwat ha impyerno.

I Nekaesa a Surat ni Pedro

1 Naggipu ide ha ni Pedro, a
pinaangay ni Jesu-Cristu a mangi-
pakatandi ha pagitoldu na. Ide
i surat ko ha totolay na Dios a
nebukod na, a maghen ha sabasa-
bali a bayan, a kona ha dayuwan
ha ide a lutak, ha luglugar a Ponto,
ken Galasiya, ken Kapadosiya, ha
Asia ken ha Bitiniya. 2 Pinili
na kam Nama tam a Dios gipu
ha bukod na a panggep. Ket
inbukod na kam ha sakop na gipu
ha Espiritu na, penu magtongpal
kam ha ni Jesu-Cristu, ket penu
madalusan kam ha digi na.

Niyaen, atoy mina ha nikam i
kagbi ken talna na Dios ha ngamin
a kasasaad moy.

I Sibibiyag a Namnama Tam

3 Madeydeyaw i Dios, a Hama
na Happo tam a ni Jesu-Cristu!
Gipu ha dakkal a kagbi na, inat-
dinan na kitam ha bigu a biyag,
gipu ha pinagbiyag na manon ni
Jesu-Cristu. Isu, sibibiyag i nam-
nama tam. 4 Ket namnamaan tam
bila a maalap tam i mappiya a
bagbagay a nesagana na Dios para
ha totolay na. Kona ha idulin na
idagento ha langit. Ket awan hidi
madadail, onu malompas. 5 Para
ha nikam idagento. Ket gipu ha
pinnakabalin na Dios, daponan na
kam gipu ha panahod moy, hang-
gan dumemat i pangisalakan na
ha nikam, ha dilokod a tiyempo.

6 Isu a magragsak kam ha
ide, maski nu maladinget kam
niyaen, ha ballik a tiyempo, gipu
ha sabasabali a rigrigat moy.
7 Idagenday a rigrigat i pangpadas
na Dios ha panahod moy. Ta
halimbawa: Maski ha balitok a
mabalin a madadail, padasan di
ito ha gangatan, penu maenta di
nu tahod onu awan. Ket kona
bila hito i gimetan na Dios ha
panahod moy, a mas mangina
unay ngem ha balitok. Masapul a
padasan na kam, penu mepaenta
a makatured i panahod moy. Ket
nu kona hito, padeyawan na kam
ken patangkayan na kam nokkan,
ha pagsoli ni Jesu-Cristu. 8 Niyaen,
ayayatan moy hikuna, maski nu
awan moy pala naenta. Maski
ha yenan a tiyempo, ket tahodan
moy hikuna, maski nu awan moy
hikuna maenta. Ket magragsak
kam ha kadakkalan a ragsak a
awan mebalikas. 9 Magragsak
kam a kona hito, gipu ha pin-
nakesalakan moy a keangayan na
panahod moy.

10 Ide a pakesalakanan tam i na-
gadalan na minahagpugto a hidi,
idi nikuna a naalay dan. Perpermi
ken malaing i salodsod di ken
pinagadal di. Ket nagpugto hidi
megipu ha ide a kagbi a iyatad
na Dios ha nikitam. 11 Inadal di
nu hangan i pagdemat na, ken
nu panyan na a magimet, gipu ta
inpakatandi na ha nidi na Espiritu
ni Cristu i pakarigatan ni Cristu.
Inpakatandi na ha nidi a masapul
a attaman ni Cristu i makpal a
rigrigat, ket nu nobos dan ito,
mapatangkay ni Cristu. Ito i in-
papugto na Espiritu ni Cristu ha
minahagpugto a hidi, nikuna a
naalay dan. 12 Ket inpakatandi na
Dios ha dagenday a minahagpugto
a awan matungpal i pinagpugto di
ha bukod di a tiyempo, nu awan
a yenan ha tiyempo tam. Ket
niyaen, matungpal dan ito. Ket
ito i nebaheta ha nikam gipu ha
nangpakatandi a hidi ha nikam
megipu ha Mappiya a Baheta na
Dios. Napagbalin hidi a mangi-
toldu ha ide a Baheta, gipu ha
Espiritu na Dios a pinaangay na.
Ket ha pagitoldu di aye, maski i
anghel a hidi, mayat bila hidi a
magadal ha ide a netoldu dan ha

nikam.

I Biyag a Nebukod ha Pinagserbe ha Apo Dios

13 Isu, niyaen, paigatan moy i nakam moy. Ingatan moy i baggi moy. Perpermi mina i pinagtahok moy ha iyatad na Dios ha nikam nokkan ha pagdemat ni Jesu-Cristu. 14 Gipu ta annak kam na Dios, tongpalan moy hikuna. Ket awan kam peturayan ha kinadukas. Awan moy soliyan i madukas a kasorhan moy, a kona idi awan moy nakatandiyan i kinatahod. 15 Imbes na, nadiosan mina i ngamin a gimetan moy a kona ha nadiosan a ginimigimet na Dios, a nangayag ha nikam. Ta pulos, awan ha liwat ha Dios. 16 Ket kona ha nesurat ha Libro na Dios, a "Masapul a awan kam ha liwat, a kona ha nikan a awan ha liwat ko," kon na Dios.

17 Niyaen, nu nagenan moy i Dios a Hama moy ha kararag, masapul a deyawan moy hikuna gipu ha pinagbiyag moy ha lutak aye. Katandi moy dan a hikuna i maghukom ha ngamin gipu ha ginimet di, a awan hikuna ha indumduma. 18 Ket katandi moy bila i pinangsaka na Dios ha nikam ha madukas a ugali moy a awan ha serserbe, a inaheg moy idi ha minappo moy. Ket bakkan a korinat onu balitok i pinangsaka na ha nikam. Ta malompas la i balle na dagenday. 19 I pinangsaka na Dios ha nikam i mangina a digi ni Cristu. Ta newagah hikuna ha Dios a kona ha kasulet moy a maparusaan, a kona ha esa a karnero a awan ha dukas na, a pangadya ha liwaliwat. 20 Kona hito i panggep na Dios, maski idi palungo na pinagparsuwa na ha lutak. Ngem niyaen la, a dilokod a tiyempo, i pinagpaenta na ha nikam, penu mesalakan kam. 21 Ket gipu ha Cristu aye, manahod kam ha Dios, a nagpabiyag ha nikuna a naggipu ha natay. Ket niyaen, pinatangkay na hikuna ha henan na. Ket niyaen, gipu ta kona hito, Apo Dios man i tahodan moy ken namnamaan moy.

22 Niyaen, nadalus kam dan gipu ha pinagtongpal moy ha pagitoldu ni Cristu. Ket tahod dod i pinaginayat moy ha kakalan moy a manmanahod. Isu niyaen, ipeta ko ha nikam a tumulos kam a maginayat ha ngamin a kabaelan moy. 23 Kona hito mina i pinaginayat moy, gipu ta kona ha neenak kam manon ha bigu a biyag. Ket bakkan a totolay a masigida a matay i naggipuwan na biyag aye, nu awan a Dios a sibibiyag ha magnanayon. Ket atoy ha nikam i bigu a biyag aye gipu ta tinahod moy dan i kagi na Dios. 24 Kona ha nesurat ha Libro na Dios, a

"Kona la ha root i ngamin a tolay, gipu ta sigida la hidi a matay. Ket kona ha budak i ngamin a kinainamakan di, a sigida a malannas.

25 Ngem magnanayon i kagi na Dios, a awan malompas."

Ket ide a kagi na i Mappiya a Baheta a nepakatandi dan ha nikam.

2

1 Isu, niyaen ha nikam, adiyowan moy i ngamin a kinadukas. Awan mina ha sileng, onu paginpipiya, onu pagseni, onu paglimalimad. 2 Magbiyag kam mina a kona ha annak a bigu pala a neenak, ket kanayon a mageriyok ha gatas na. Ket kona bas ito ha nikam, a kanayon kam mageriyok ha nadiosan a gatas. I kayat ko kagiyan, i kagi na Dios a magpadakkal ha bigu a kinatolay moy hanggan mesalakan kam, ket maghen kam ha Dios ha magnanayon. 3 Ta kona ha nesurat

ha Libro na Dios, a “Napadas moy
dan i kinainamakan na Apo.”

I Kanginaan a Bitu

4 Bumikan kam ha Apo Cristu, a
ikabiyag tam ha biyag na Dios a
magnanayon. Hikuna i kona ha
inaamakan a pogedu. Maski nu
minadiyan na hikuna na totolay,
hikuna paman i kanginaan ha
saguppang na Dios. 5 Bumikan
kam bas, a kona ha sibibiyag a
bitu-bitu. Ket usaran na kam na
Dios ha paggimet na ha paghenan
na. Ket hito man i pagserbeyan
moy, a kona ha mahagidatton
kam ha biyabiyag moy ken deyaw
moy ha Dios. Ket matalak i Dios
ha idatton moy aye, gipu ha ni
Jesu-Cristu, a nangdalus dan ha
nikam.

6 Kona ha nesurat ha Libro na
Dios, a

“Atoy ha nikan i kanginaan a
pogedu,” kon na Dios. “Ket
idatton ko hikuna ha ili a
Jerusalem, a hikuna i bitu
a pangadigi ha ngamin a
bilay ko. I maski nu heya a
manahod ha nikuna, pulos
a awan hikuna maabak.”
Kona hito i nepapugto na
Dios idi palungo a dumemat
ni Kristu ha lutak.

7 Isu, mangina ha nikam ide a
inaamakan a pogedu a tahodan
moy. Ngem sabali hikuna ha to-
tolay a awan a manahod. Nesurat
ha Libro na Dios, a

“Minadiyan na hikuna na mahag-
bilay a hidi. Ngem niyaen,
nagbalin hikuna a kangi-
naan a pogedu, a pangadigi
ha ngamin a bilay.”

8 Ket nesurat bila, a

“Hikuna i pogedu a pakesapdulan
na totolay. Hikuna i pogedu
a pakekarpesan di.”

Niyaen, mesapdul hidi, a
madiyan di ni Kristu, gipu ta awan
hidi manahod ha kagi na Dios.
Kona hito i pinanggep na Dios a
pagtungpalan di.

9 Ngem ha nikam, bakkan a
kona hito ha nikam. Ta pinili
nakam na Dios a magbalin a
sakop na, a magbalin a bukod na
a totolay a nadiosan, a mahagi-
datton ha makatalak ha nikuna.
Pinili na kam a magibaheta ha
gimigimetan na Dios a inaamakan
unay. Ta hikuna man i nangi-
lapos ha nikam ha kadihaman a
liwaliwat, penu maghen kam ha
disyag na Dios. 10 Idi palungo
a tiyempo, awan na kam tolay
na Dios. Ngem niyaen, tolay na
kamon. Idi nikuna, awan moy
nakatandiyan i kagbi na. Ngem
niyaen, napadas moy dan i kagbi
na.

Magbiyag Kitam a kona ha Tagabu na Dios

11 Kakabsat ko, maghen kitam
ha ide a lutak a kona ha dayuwan.
Ta bakkan a ide i tahod a bayan
tam, nu awan a sakop kitam na
Dios. Isu a iyunay-unay ko ha
nikam, a adiyowan moy i ka-
sorhan na alegid a kinatolay moy.
Ta magsalen hidi ha pinagtongpal
moy ha Dios. 12 Mappiya mina i
ugali moy ha saguppang na toto-
lay a awan makidios. Ta maski nu
kayat di kam a paliwatan, melasin
di mina i mappiya a ugali moy.
Ket nu kona hito, magbabawi bila
hidi. Isu, gipu ha mappiya a ugali
moy aye, makadeyaw bila hidi ha
Dios ha Pamalak a Pagsoli na.

13 Niyaen, masapul bila a petu-
rayan kam ha ngamin a to-
lay a ketturay, penu mappiya
i pagkagiyan di ha Happo tam.
Maski peturayan kam ha hari,
a katangkayan a tolay a magtu-
ray, 14 ken peturayan kam bila
ha gobernador a hidi. Ta hidi
i pagturayan na Dios a mang-
parusa ha madukas a hidi ken
magdeyaw ha mappiya. 15 Ide i

pagayatan na Dios, a maggimet
kam ha mappiya, penu paggi-
makan moy i kakagi na totolay
a mangipakillu ha kinatahod ta
awan di makatandiyan i Dios.
16 Tahod a siwawaya kam ha
parusa na linteg, ket awan ha
magtagabu ha nikam nu awan
la i Dios. Isu, magbiyag kam a
kona ha mawayawaya a totolay a
makatandi ha gimetan di. Ngem
awan moy usaran ide a wayawaya
moy a kona ha pagpambar a mag-
gimet ha madukas. 17 Magdeyaw
kam ha maski nu heya a totolay.
Ayayatan moy i kakalan moy a
manmanahod. Kantingan moy
a maggimet ha maski nu anya
a madiyan na Dios. Padeyawan
moy i hari na gobyerno.

Ahigan Moy i Pinagattam ni Cristu ha Rigrigat

18 Niyaen, ha nikam a mag-
patagabu ha sabali a totolay, mas-
apul a peturayan kam ha happo
moy, ket ipaenta moy ha nidi i
pinagdeyaw moy. Ket awan la
ha maanus ken makagbi a hidi,
nu awan pati ha maingal a hidi.
19 Nu kona hito i gimetan moy, a
attaman moy i pinagloko di, maski
nu awan ha gipu na, gunggunaan
nakam na Dios. Ta tinongpal
moy dan i pagayatan na Dios.
20 Awan nakam gunggunaan, nu
attaman moy i parusa a naggipu
ha liwat moy. Ngem nu atta-
man moy i parusa gipu ha nalin-
teg a gimigimet moy, gunggunaan
na kam na Dios. 21 Ta kona
hito i panggep na Dios ha biyag
moy. Ket kona hito i pangare-
gan ni Cristu ha nikam, idi nar-
igrigatan hikuna gipu ha nikam.
Ginimet na ito ni Cristu, penu
umunod kam ha pangaregan na
aye. 22 Awan hikuna nagliwat.
Pulos, awan hikuna nagsileng.
23 Idi inuliulew di hikuna, awan
hikuna nangulew. Idi linoko di
hikuna, awan hikuna binumilas
ha kakkagi na. Imbes na, intalak
na i baggi na ha Dios, a man-
gibilas ha nalinteg. 24 Tinawed
ni Cristu ha mismo a baggi na i
ngamin a liwaliwat tam, idi natay
hikuna ha kudos. Ginimet na ito,
penu mawayawayaan kitam ha
kinadukas, ket penu makagimet
kitam ha nalinteg. Gipu ha talingo
na, naagasan kitam. 25 Ta idi, ket
nagbiyag kam a kona ha karnero a
netawtaw. Ngem niyaen, pinasoli
na kam na Dios ha esa a Mahag-
dapon ha nikam.

3

Balakad ha Manmanahod a Magkabanga

1 Niyaen, kona bila hito ha
nikam a babbey. Masapul a petu-
rayan kam ha kabanga moy, a
kona ha kinagi ko megipu ha petu-
rayan a hidi ha gobyerno, onu
haphappo. Ta maski nu awan hidi
manahod ha niyaen, atoy ha nidi
i kappal a manahod nokkan, gipu
ha maenta di ha nikam. Awan a
masapul a pilitan moy hidi gipu
ha kagi moy, 2 basta maenta di
i mappiya ken nadiosan a ugali
moy. 3 Bakkan a pangalahas i
kinainamakan moy. Bakkan a
nasuyod a buk, onu manek ken
balitok, onu mangina a tennon
i paggipuwan na kinainamakan
moy. 4 I tahod a inaamakan i mag-
gipu ha disalad na kinatolay moy.
Ha saguppang na Dios, mangina
unay i maanus ken matalna a
kinatolay. Ket awan malompas
ide a kinainamakan. 5 Kona hito
i babbey a hidi a nadiosan, idi
nikuna a naalay dan. Nagtalak
hidi ha Dios, ket inpaenta di a in-
aamakan i baggi di gipu ta pinetu-
rayan hidi ha kabanga di. 6 Kona
bila hito ni Sara, a nagtongpal idi
ha kabanga na a ni Abraham. Ket
inbilang na hikuna a happo na.
Niyaen, magbalin kam a kona ha

annak na, nu awan kam manteng
a maggimet ha mappiya, maski nu
marigatan kam.
7 Pati hikam a lallallaki a kekka-
banga. Masapul a kagbiyan moy
i kabanga moy a hidi, ta mas
mapigsa kam ngem ha nidi. Isu,
nanakaman moy mina hidi, a
ibilang moy hidi a mangina ha
nakam moy. Ta magkalan kam
a duwa a makaalap ha biyag na
Dios a magnanayon, a iyatad na
ha nikam. Kona mina hito i
gimetan moy ha kabanga moy a
hidi, penu awan ha makasalen ha
kararag moy ha Dios.

Unodan Tam I Mappiya, Maski Nu Marigatan Kitam

8 Ide i ipeta ko ha nikam
ngamin. Masapul a magisesa
kam ha nakam moy, a magk-
inagbi kam. Ayayatan moy i
kakalan moy a manmanahod a
kona ha kabsat moy. Magiinayat
kam, a magpakumbaba ha baggi
moy. 9 Awan kam mangibilas ha
kinadukas. Nu ilunod di kam,
awan moy bila ilunod, nu awan a
ikararagan moy hidi, a kagbiyan
na hidi na Dios. Ta ide bila i gipu
na a inayagan na kam na Dios,
penu kagbiyan na kam. 10 Ket
kona ha nesurat ha Libro na Dios,
"I maski nu heya a masor ha biyag
a naragsak ken matalna,
masapul a awan hikuna
magkagi ha madukas ken
silisileng.
11 Masapul a talekodan na i
kinadukas, ket maggimet
ha mappiya. Masapul a
eriyokan na i kinatalna, a
kanayon a makipagtalna ha
agagum na.
12 Ta aamatan na Apo Dios i nal-
integ a hidi, ket tatemanan
na i kararag di. Ngem
sentiyan na i maggimet ha
madukas," kon na Libro na
Dios.
13 Niyaen, heya i magpasaket
ha nikam, nu magagit kam a
maggimet ha mappiya? Awan
malla. 14 Ngem maski nu atoy
i magparigat ha nikam gipu ha
pinaggimet moy ha mappiya, ma-
gragsak kam. Awan kam mina
manteng ha totolay. Awan kam
mina mariribukan. 15 Imbes
na, nanakaman moy ni Cristu,
ket peturayan kam ha nikuna a
Happo moy. Kanayon kam mina
a nakasagana, a mangipakatandi
ha maski nu heya a magsalod-
sod megipu ha namnamaan moy.
16 Ngem siaanus ken napakum-
baba mina i pinangipakatandi
moy ha nidi. Ket masapul a awan
ha liwat a magpasaniki ha nakam
moy. Ta nu kona hito, maski
nu atoy i magulew ha ugali moy
a manmanahod, masaniki mina
hidi gipu ha madi a pangipaliwat
di ha nikam. 17 Ta atoy i serbe
na, nu marigatan kam gipu ha
mappiya a gimetan moy, ayun ha
pagayatan na Dios. Ngem awan
ha serbe na, nu marigatan kam
gipu ha madukas a gimetan moy.
18 Ta kona he i pinagparigat di ha
ni Cristu, a natay hikuna gipu ha
nikam. Natay hikuna ha esa la a
beses, ket kuston ito a pangadya
ha ngamin a liwat. Maski awan
hikuna ha liwat, natay hikuna
para ha nikitam a mahagliwat,
penu ipasakop na kitam ha Dios.
Ket maski nu minatay i baggi
na, napabiyag manon hikuna gipu
ha Espiritu na a kebbiyag pala.
19 Ha ide a Espiritu na, inumangay
hikuna ha naghenan na natay a
hidi, a nebalud ha katay. Ket
nangikaskasaba ha nidi. 20 Ha
denday a espiritu a nebalud, hidi
man i awan nagtongpal ha Dios,
idi tiyempo ni Noe, idi nagu-
ray i Dios ha pagbabawi di.
Ngem awan hidi nagbabawi, idi
tiyempo a naggimet ni Noe ha
barko. Naalay a nagattam i Dios

ha madukas a ugali di. Ngem
ballik la i nesalakan ha dinom.
Walu la i nakasaddap a hidi ha
iday a barko. 21 Niyaen, ide a
pinakesalakan di ha dinom i kona
ha pangaregan na pinakesalakan
tam ha niyaen. Ta kona nu
mesalakan kitam bila gipu ha di-
nom, nu magpabinyag kitam. Ket
bakkan ide a dinom a paguges ha
romsa na baggi tam, nu awan a
pagtiplad na pagaged tam ha Dios,
a pakawanan na i liwaliwat tam.
Ket pagtiplad bila a mesalakan ki-
tam gipu ha pinagbiyag na manon
ni Jesu-Cristu. 22 Ket niyaen, nag-
soli dan hikuna ha henan na Dios.
Ket magturay hikuna ha ngamin
a anganghel ken nelangitan a ket-
turay, ken ngamin a kekkaddat.

4

1 Niyaen, nu nakaman tam a
marigatan i manmanahod, naka-
man tam bas i rigrigat a naatta-
man ni Cristu. Ket paigatan tam
mina i nakam tam, a magaheg
ha nakam ni Cristu, penu maka-
tured kitam. Ta maski nu heya
a magtured ha rigrigat, madiyan
na bila a magliwat. 2 Isu, magipu
ha niyaen, hanggan matay kitam,
maghen kitam mina ha ide a lutak
gipu ha pagayatan na Dios, ket
awan mina gipu ha kasorhan na
baggi tam. 3 Masapul a awan
moy manon usegan i kasorhan
na awan a hidi a makidios, a
kona ha ginimet moy idi. Ta
mabastos i ugali moy idi, ket
dinadail moy i baggi moy gipu
ha kinadukas moy, ken kinaimon
moy, ken pinagbartek moy ken
kadukasan a pinagdeyaw moy ha
didiosen a hidi. 4 Ket niyaen,
nalaktat ha nikam i awan a hidi a
makidios, ta awan kam makiuseg
ha nidi ha kinadukas di. Ket
isu i gipu na a ulewan di kam.
5 Ngem dumemat nokkan i oras,
ket mapasaguppang hidi ha Dios.
Ket masapul a tumabbeg hidi ha
Dios, a sisasagana a manghukom
ha ngamin, maski ha minatay
a hidi ken maski ha kebbiyag.
6 Gipu ta kona hito i paghukom
na Dios, nekasaba bila i Baheta
na Dios ha maski minatay a hidi,
penu makabiyag mina i espiritu di
ha magnanayon a biyag na Dios.
Ket maski nu minatay i baggi di,
gipu ha pinaghukom na Dios ha
ngamin a totolay, magbiyag mina
i espiritu di, gipu ha ginimet ni
Cristu.

Magdinaggap Kitam

7 Niyaen, mabikan dan i pa-
nungpalan na ngamin a bagbagay.
Isu, masapul a magingat kam ken
anegan moy i baggi moy, penu
makakararag kam. 8 Kangrunaan
unay a tahod mina i pinagiinayat
moy. Ta nu tahod a maginayat
kitam, magsigida kitam a mag-
pakawan ha liwaliwat na agagum
tam. 9 Ket maragsak kam mina a
magpipinnadagus.
10 Makpal i sabasabali a kabae-
lan a iyatad na Dios ha niki-
tam a manahod. Ket masapul a
usaran tam idenday a kabaelan
a pagdinagap tam. Usaran na
kada esa i bukod na a kabaelan
para ha kakalan na a manahod,
a kona ha malaing a tagabu a
tahod i pagtongpal na ha Happo
na. 11 Halimbawa: nu neyatad
ha nikaw i kabaelan a mangitoldu,
nay ka dan. Magitoldu ka mina ha
kagi na Dios. Ket nu neyatad ha
nikaw i kabaelan mo a magserbe,
masapul a magserbe ka gipu ha
kabaelan mo a iyatad na Dios
ha nikaw. Ket nu kona hito ha
nikam, medeydeyaw i Dios gipu
ha kabaelan ni Jesu-Cristu a atoy
ha nikam. Madeyawan hikuna
ha magnanayon, gipu ha pinnaka-
balin na a magnanayon. Oni ay!

*Marigatan Kitam gipu ha Pana-
hod Tam ha ni Cristu*

12 Kakabsat a ayayatan ko, awan
kam mina malaktat ha rigrigat a
attaman moy niyaen. Ide man
i pagpadas na Dios ha nikam,
ket gagangay na ito ha ngamin a
manmanahod ha ni Cristu. 13 Isu,
awan kam mina malaktat, nu
awan a magragsak kam. Ta gipu
ta kona hito, makipagpadas kam
bila ha rigrigat a kona ha naat-
taman ni Cristu. Ket nu makipa-
gattam kam ken ni Cristu, dakkal
bila i ragsak moy nokkan, nu
mepaenta i kinainamakan na ha
pagsoli na. 14 Oni! Mappiya ha
nikam, nu ulewan di kam gipu ha
pinaguseg moy ha ni Cristu. Ta ito
i pagtiplad a magturay ha nikam i
mismo a Espiritu na Dios.

15 Isu ngarud, nu marigatan
kam, bakkan mina a kinadukas i
gipu na, a kona ha magbuno, onu
magtakaw, onu makibiyang ha sa-
bali a magturay. 16 Ngem nu ma-
parusaan kam gipu ha panahod
moy ha ni Cristu, awan moy mina
ikasaniki. Imbes na, magyaman
kam mina ha Dios, gipu ha tawed
moy aye, a nagen ni Jesu-Cristu.

17 Nanakaman moy ide, a
nagrugi dan i tiyempo na
pinanghukom na Dios ha totolay.
Ket mangrugi ito ha nikitam
a totolay na Dios. Niyaen,
nu mangrugi ito ha nikitam a
kinagbiyan na Dios, mas madaggi
unay i paghukom na Dios nokkan,
ha awan a hidi a manahod ha
Mappiya a Baheta na Dios. Anyan
i kinapigsa na hukom na ha nidi?
18 Kona ha nesurat ha Libro na
Dios,

"Nu marigat i pagpadas na Dios
ha nalinteg a hidi hanggan
mesalakan hidi, anya dod i
magimet ha madukas a hidi
a awan a makidios?"

19 Isu niyaen, ha ngamin a mari-
grigatan gipu ha pagayatan na
Dios a magpadpadas ha panahod
di, italak di mina i baggi di ha
Dios. Ket gipu ha mappiya a
paggimi-gimet di, ipaenta di mina
i panahod di ha mapagtalkan a
Dios a Namarsuwa ha nidi.

5

I Mahagdapon ha Totolay na Dios

1 Niyaen, atoy i kayat ko ipeta
ha panglakayan a hidi a atoy ha
kapilya moy. Magdiretsowak ha
kakkagi ko aye, gipu ta hikan bila
i esa a panglakayan. Ket hikan
bila i sistigu ha pinagattam ni
Cristu ha makpal a rigrigat. Ket
atoy bila i bunong ko ha kinaina-
makan na nokkan, ha pagpaenta
na manon. Isu, ipeta ko ha nikam
a mahagdapon, a 2 daponan moy i
toltolduwan moy a intalak na Dios
ha nikam. Ket awan mina a kona
ha pilitan na kam a magdapon,
nu awan a kona ha kayat na
Dios, ket maragsak kam a mag-
dapon. Ket bakkan mina a gipu
ha korinat a metangdan mina ha
nikam, nu awan gipu ha tahod
a kasorhan moy a magserbe ha
Dios. 3 Awan moy tagabuwan
idenday a manmanahod a netalak
ha nikam. Imbes na, ipaenta moy
ha nidi i mappiya a ugali moy,
penu ahegan di i tahod a mana-
hod ha ni Jesus. 4 Ket nokkan, nu
magpaenta i Happo na ngamin a
mahagdapon, atdinan na kam ha
gungguna moy a awan malompas.

5 Niyaen, atoy bila i ipeta ko
ha nikam a inannanak. Masapul
a peturayan kam ha panglakayan
a hidi. Ket ha nikam ngamin,
masapul a magpakumbaba kam
ha baggi moy, ket magdinaggap
kam. Kona ha nesurat ha Li-
bro na Dios, a "Sentiyan na Dios
i mapangas a hidi, ngem kag-
biyan na hidi a napakumbaba."
6 Isu, awan kam mapangas, nu
awan a peturayan kam ha Dios
a mannakabalin, penu ipatangkay
na kam nokkan ha nebital na a

tiyempo. 7 Daponan na kam ha
kanayon. Isu, talakan moy i Dios
a magagum ha nikam ha ngamin
a pakaburiburan moy.
8 Magingat kam. Magdapon
kam. Ta maglekwat-lekwat i
kasenti moy a ni Satanas a
kona ha asu a magngarngar
a mageriyok ha kanan na.
9 Paigatan moy i panahod moy, ket
sentiyan moy hikuna. Ta katandi
moy a kona bila hito i pagattaman
na ngamin a kakalan moy a
manahod, ha ngamin a paset na
lutak aye. 10 Ket nu malpas i
ballik a tiyempo a pakarigat moy,
i Dios a mismo i magpahusay ha
nikam, hanggan awan ha liwat
moy. Oni, magpapigsa ha nikam i
mahagkagbi a Dios a nangayag ha
nikam a makiraman ha kinaina-
makan na a magnanayon, gipu
ha pinnakipagisesa moy ha ni
Cristu. Ket hikuna i magpaigat ha
panahod moy hanggan awan kam
maabak ha maski nu anya. 11 Oni!
Madeydeyaw i pinnakabalin na
Dios a magnanayon! Oni ay!

I Dilokod a Kakkagi Na

12 Ni Silbano i nagagum ha
nikan a nagsurat ha ide a ballik
a surat. Ibilang ko hikuna a
mapagtalkan a kabsat tam. In-
surat ko dan ha nikam, penu ma-
papigsa ko i panahod moy, ket
penu makatandiyan moy i tahod
a kagbi na Dios. Maigat mina i
panahod moy ha kagbi na aye.
13 Pakumustaan na kam na
manmanahod a hidi ha ihe a
lugar a Babiloniya, ili na Roma.
Hidi bila i pinili na Dios, a kona
ha pinagpili na ha nikam. Ket
magpakumusta bila ni Markos, a
ibilang ko a annak ko. 14 Niyaen,
magsinalpak kam, penu maenta
na ngamin a totolay a maginayat
kam.
Ha ngamin a kasakop ni Kristu,
atoy mina i talna na Dios ha
nakam di.

I Nekaduwa a Surat ni Pedro

1 Naggipu ide ha ni Simon Pedro
a tagabu ni Jesu-Cristu ken esa a
pinaangay na a mangipakatandi
ha pagitoldu na. Isurat ko ha
ngamin a kakalan mi a man-
manahod a sakop na. Maatdi-
nan kitam ha panahod aye gipu
ha kinalinteg ni Jesu-Cristu, i
Dios ken Mahagisalakan ha niki-
tam. 2 Niyaen, kumakpal mina
ha nikam i kagbi ken talna na
Dios, gipu ha pagkatandi moy ha
nikuna ken ni Jesus a Happo tam.

I Pinangayag ken Pinangpili na Dios

3 Gipu ha pinnakabalin na
Dios, magagum hikuna ha niki-
tam, penu makatongpal kitam ha
bobon na. Magagum hikuna ha
nikitam gipu ha pagkatandi tam
ha ni Jesu-Cristu, a nangayag ha
nikitam, penu meraman kitam ha
mismo a kinappiya na ken ki-
nainamakan na. 4 Ket gipu ta
kona hito, tinongpal na i inkari
na, a mangiyatad ha kadakkalan
ken mangina a sagsagut. Ket
gipu ha sagsagut na aye, makalisi
kitam ha kinadukas a kasorhan na
totolay, a pakadadailan na biyag
di. Ket gipu paman ha sagsagut
na Dios, makiraman kitam ha na-
diosan a ugali na.

5 Isu, gipu ta kona hito i sagsagut
na Dios, magagit kitam mina a
manginayon ha panahod tam gipu
ha mappiya a paggimi-gimet. Ket
nayonan tam i pinaggimet tam
gipu ha malaing a pagkatandi.
6 Ket nayonan tam i pinagkatandi
tam gipu ha pagturay tam ha ka-
sorhan na baggi tam. Ket nayonan
tam i pinagturay tam ha baggi tam
gipu ha pagattam tam ha rigrigat.
Ket nayonan tam i pinagattam
tam ha rigrigat gipu ha pagaheg
tam ha Dios. 7 Ket nayonan tam
i pinagaheg tam ha Dios gipu ha
paginayat tam. Ket nayonan tam i
pinaginayat tam gipu ha nadiosan
a ayat a magayayat ha maski nu
heya a tolay. 8 Idenday i kaba-
balin a masapul tam. Nu dagda-
gan tam ha paggimi-gimet a kona
hito, atoy i serserbe ha pagkatandi
tam ha ni Happo tam a Jesu-
Cristu. Ket mangina i keangayan
na katandiyan tam heya. 9 Ngem
ha maski nu heya a awan a kona
hito i paggimi-gimet na, kona ha
nabulsak dan hikuna. Kona ha
kulang i nakam na. Ta atoy i
makpal a awan na makatandiyan.
Ket naleptanan na a nadalusan
hikuna ha ngamin a liwaliwat na.

10 Isu kakabsat, gipu ta pinili
na kitam na Dios, a inayagan na
kitam a makiraman ha kasasaad
na, usaran tam mina i ngamin
a kabaelan tam, penu mepaenta
tam a tahod i pinagpili na ken
pinagayag na ha nikitam. Nu
kona hito i gimetan tam, awan
kitam matakneg. 11 Ket nokkan,
ha pagdemat tam ha magnanayon
a paghariyan ni Happo tam a Jesu-
Cristu, awan kitam masaniki, nu
awan a dakkal i ragsak tam. Ket
mappiya i pagsalpak ni Mahag-
isalakan ha nikitam.

12 Isu, maski nu katandiyan
moy dan i tahod a pagitoldu na
Dios, ken malaing kam ha pana-
hod moy, ipanakam ko paman
ha nikam ha kanayon megipu ha
dende a bagbagay. 13 Hanggan
magbiyagak ha ide a lutak, map-
piya nu panakaman ta kam ha
dende. 14 Ta katandi ko a dandani
dan i katay ko. Katandi ko ito
gipu ha inpakatandi ni Happo tam
a Jesu-Cristu ha nikan. 15 Isu,
usaran ko i ngamin a kabaelan ko,
penu kanayon a manakam moy
idende a bagbagay megipu ha ni
Jesu-Cristu. Ket maski kobosan

na katay ko, manakam moy mina
idende.

I Nakaenta a hidi ha Kinainaa-
makan ni Jesu-Cristu

16 Mapagtalkan ide a pagitoldu
mi ha nikam megipu ha ni Happo
tam a Jesu-Cristu. Awan mi ri-
narammat i pinarparbo a kakkagi
idi inpakatandi mi ha nikam i pin-
nakabalin na ken pagsoli na. Ta
naenta mi a mismo i kinatangkay
na. 17-18 Nagagum kami ha ni Je-
sus, idi naghen hikuna ha parabin
a nagtagbowan na i Dios Hama.
Ket nateman mi i timek a nag-
gipu ha langit, idi dineyaw na
Dios ni Jesus, idi inpaenta na i
kinadios ni Jesus. Kinagi na Dios
a Katangkayan a Disiyag, a "Ide
i Annak ko, a ayayatan ko ken
pakaragsakan ko unay!" kon na
Dios.
19 Isu, gipu ta kona hito, na-
papigsa i panahod mi ha pinag-
pugto na minahagpugto a hidi, idi
nikuna a naalay dan. Ket adalan
moy bas i pagitoldu di megipu
ha Cristu. Ta kona ha silaw
ito a magdisyag ha kadihaman a
lugar, hanggan dumemat i par-
bangon. Nu dumemat i par-
bangon, madisyagan na kitam ni
Kaldiwan. I kayat ko kagiyan,
ni Jesu-Cristu ken pagsoli na.
20 Oni, adalan moy bas i pag-
itoldu na minahagpugto a hidi.
Ngem ha palungo, masapul a
makatandiyan moy a awan ha
makatandi ha maski anya a pugto
ha Libro na Dios gipu ha bukod
na a nakam. 21 Ta awan a pulos
i pugto a naggipu ha nakam na
tolay, nu awan a pinagkagi na hidi
na Espiritu na Dios, a nekagi di i
kakkagi na Dios.

2

I Masileng a Mahagpugto ken
Maestro a hidi

1 Idi nikuna a naalay dan, atoy i
kappal a masileng a mahagpugto.
Ket maski niyaen, ha tiyempo tam,
dumemat bila ha nikam i kappal a
masileng a maestro. Makadadail
ha panahod i pagitoldu di. Ta
silisileng i itoldu di. Ket tina-
tallekodan di i pagitoldu ni Jesu-
Cristu, a nanggatang ha nidi gipu
ha katay na. Isu a masigida a
mapadadail di i baggi di. 2 Ngem
maski nu kona hito, makpal i
umuseg ha kinadukas di. Ket
gipu ha madukas a paggimi-gimet
di, uliwan na totolay i tahod a
pagitoldu na Dios. 3 Madammot
idagenday a masileng a maestro.
Ket gipu ha kasorhan di a korinat,
gundawayan di kam, a tolduwan
di kam ha gibagbak a kakkagi.
Ngem naalay dan a nakasagana i
Manghukom ha nidi. Awan kumi-
lap i Dios, nu awan a mabikan dan
i pangdadail na ha nidi.

4 Ta kona idi nikuna a naalay
dan, ket nagliwat i kappal a an-
ganghel. Ket awan na hidi ki-
nagbiyan na Dios, nu awan a
intogbak na hidi ha henan na
natay a hidi a madukas. Nebalud
pala hidi hito, ha madadisalad
a kadihaman, hanggan dumemat
i Pamalak a Paghukom na Dios.
5 Ket idi tiyempo ni Noe, awan na
bi kinagbiyan na Dios i palungo a
totolay a naparsuwa. Ta linayu-
san na i naghenan na awan a
hidi a makidios, hanggan natay
hidi ngamin. Hikuna ni Noe la, a
nangitoldu megipu ha kenalinteg,
ken pitu a agagum na i salakan.
6 Ket atoy bila ide a pangaregan
na pagparusa na Dios ha totolay
a awan a makidios. Ta tinutod
na i il-ili a Sodoma ken Gomora.
7 Ngem insalakan na i esa a nal-
integ, a ni Lot, a nagsaket ha
nakam na gipu ha kinadukas na
kakaili na. 8 Hikuna ni Lot, i nal-
integ, nakipaghen ha nidi naenta
na ken nateman na i kinadukas
di ha kada pamalak. Isu i gipu
na a nariribuk unay i nakam ni

Lot. Ngem insalakan na hikuna
na Dios.
9 Isu, gipu ta kona hito,
mepaenta a malaka la ha Happo
tam a mangisalakan ha makidios
a hidi ha rigrigat di. Ket malaka
bila a mangibalud hikuna ha
madukas a hidi hanggan ha
Pamalak a Paghukom na Dios.
10 Permi i parusa na ha umusoseg
a hidi ha ngamin a bastos
a kasorhan di ken mangulew
ha turay na Dios. Awan hidi
masaniki, nu awan la a mapangas.
Awan di deyawan i nelangitan
a ketturay. Awan di melasin i
turay di, nu awan a madukas i
pagkagiyan di ha turay na Dios.
11 Ngem maski ha anghel a
hidi, a mas matangkay unay ngem
ha denday a masileng a mamae-
stro, awan di hidi pagkagiyan ha
madukas ha saguppang na Dios.
12 Ngem sabali manon i ugali
na masileng a hidi a maestro.
Madukas i pagkagi di ha maski
nu anya a awan di makatandiyan.
Kona hidi ha manteng a hayup
a awan ha saniki. Ket gimetan
di i maski nu anya a kasorhan
na baggi di. Kona ha neenak
hidi a mapapatay, ket awan ha
keangayan di nu awan la i katay,
a kona ha hayup.
13 Mabilasan hidi ha sakisaket,
a kona ha pinagpasaket di ha
sabasabali. Maski al-aldaw, ket
i pagragsakan di i maggimet ha
kabastosan a kayat na baggi.
Ikasaniki moy hidi, ket hidi man i
gipu na a malimed kam. Ta maski
nu makipagkan hidi ha nikam, tu-
mulos hidi a magliwat, a lokowan
di kam ha sileng di. 14 Awan
ha babbey a maenta di, a kayat
di mina a gundawayan. Permi i
ayat di a magliwat, a awan hidi
gumimak. Ket pagkaliwatan di i
totolay a nakkapoy ha panahod di.
Tinolduwan di i baggi di a masor
ha madukas. Sigurado a parusaan
na hidi na Dios! 15 Tinallekodan
di i nalinteg a dilan, ket inu-
munod hidi ha makillu, hanggan
netawtaw dan hidi ha liwaliwat.
Inaheg di i ugali ni Balaam, a
annak ni Bosor, a nagkayat ha
suweldo a naggipu ha madukas
a ginimet na. 16 Ngem sinalenan
na hikuna na Dios. Pinagkagi
na Dios i makadakklan a naglu-
ganan ni Balaam. Ket tinolduwan
na hikuna na makadakklan ha
timek na tolay, ket pinagimak na i
makillu a panggep na.
17 Ha dagenday a masileng a
maestro, kona hidi ha namadiyan
a habwayan, ken kona ha ula-
ulap a neyeppar na paras. Ta
awan ha serbe na pagitoldu di,
ket awan hidi maggimet ha map-
piya. Niyaen, insaganaan na hidi
na Dios ha madadisalad a abot
a madihaman. 18 Malaing hidi a
magbalikas, ngem pulos, awan ha
kinalaing ha kakkagi di. Ket nu
atoy i kappal a bigu a manahod
ha ni Jesu-Cristu, sulisogan di hidi
gipu ha kabastosan a ugali. Ket
gipu ha sulisog di aye, masiluwan
manon idagenday a manmana-
hod a dandani dan a makalisi ha
madukas a pinagbiyag di. 19 Ha
dagenday a masileng a maestro,
ikari di i wayawaya. Ta ma-
balin kan i maggimet ha maski
nu anya, gipu ha pagitoldu di,
ket awan kan ha maneg. Ta
mawayawaya ka a maguseg ha
kasorhan na baggi mo, kon di, ket
awan ka kan magliwat. Ngem
sileng la iday. Ta awan hidi
mawayawaya, nu awan a nag-
patagabu dan ha kinadukas. Ta
siyempre, nu atoy i magturay ha
esa a tolay, nagbalin iday a tolay
a tagabu gipu ha pinagpeturayan
na. 20 Maski nu malaing hidi ha
pagkatandi di megipu ha ni Jesu-
Cristu a Happo ken Mangisalakan
ha nikitam, ket maski nu makalisi
hidi ha kinadukas a pakadadailan
na biyag ha ide a lutak, ngem

nu masiluwan manon hidi ha ki-
nadukas, ket nu abakan na hidi
na kinadukas aye, permi i rigrigat
na kasasaad di. Mas marigat
i kasasaad di ha dilokod ngem
ha palungo. 21 Ta nu malaing
hidi ha pagitoldu ni Cristu, awan
ha pambar di, nu talekodan di i
kinalinteg. Mas mappiya ha nidi
nu awan di mina nakatandiyan i
bobon na Dios, a nepakatandi dan
ha nidi. 22 Ngem niyaen, gipu ta
kona hito i ginimet di, nepaenta
i kinatahod na ide a pagkakagi,
a "Ha asu a hidi, mepaenta i
kinaasu di, a nu magota hidi, ket
soliyan di a deldilan. Ket kona
bila hito ha babboy. Nu degusan
mo i babboy, magsoli la hikuna a
tumabbug," kon na kan.

3

Inkari ni Jesus a Magsoli Hikuna ha Nikitam

1 Niyaen, kakabsat, ide dan i
nekaduwa a surat ko ha nikam.
Ha dende a duwa a surat ko,
pinanggep ko a paigatan i map-
piya a nakanakam moy, gipu ha
pinagpanakam ko ha dagende a
bagbagay. 2 Nakaman moy mina
i kakkagi na Dios, pati idagenday
i pugpugto a inpapugto na Dios
ha minahagpugto a hidi, nikuna
a naalay dan. Pati i bobon na
Happo tam ken Mangisalakan, a
inpakatandi na ha nikam gipu ha
nikami a apostol na a pinaangay
na. 3 Ha palungo na ngamin,
masapul a makatandiyan moy
megipu ha Dilokod a Tiyempo,
nu pumenta i peturayan a hidi
ha mabastos unay. Ha tiyempo
ito, ulewan di kam, 4 a ikagi di,
"Hadya i Happo moy? Awan dod
a inkari na a magsoli? Naalay dan
niyaen, ket awan man hikuna.
Naalay dan a natay i palungo a mi-
nappo tam, ket hanggan niyaen,
tumulos la i kasasaad tam ha ide
a lutak. Awan pala ha pagpabigu
na Dios ha lutak aye, nangrugi idi
pinnakaparsuwa na lutak," kon
na magulew a hidi.

5-6 Ha dagenday a magulew,
madiyan di a nakaman i pinag-
parusa na Dios, idi nagpalayus
hikuna ha ngamin a lutak, idi
dinadail na i palungo a lutak, ket
pinabiguwan na manon i lutak
aye. Kona ha iday i pinnakabalin
na Dios. Idi pinarsuwa na i lutak
ken langit, atoy i kinagi na Dios
a pangparsuwa na ha lutak ken
langit. Naggipu i lutak ha dinom.
Ginimet na Dios i lutak gipu ha
dinom. Ket gipu paman ha dinom,
dinadail na Dios i palungo a lutak.
7 Ngem niyaen, ha ide a langit
ken lutak a paghenan tam, in-
sagana na ito na Dios a tutudan na
nokkan ha Pamalak a Paghukom
na ha awan a hidi a makidios,
a parusaan na hidi. Insagana
na Dios ide a langit ken lutak
a pagtutodan na, a nokkan, ket
magkagi la hikuna ket matutod
hidi, ket kona idi pinarsuwa na i
langit ken lutak gipu ha mismo a
kagi na.

8 Niyaen, kakabsat, nanakaman
moy ide. Ha pagibilang na Apo
Dios, awan ha kasabaliyan ha esa
a pamalak ken esa a ribu a tawen.
Magkalan la hidi. 9 Ha kappal
a totolay, kagin di a pinabayag
ni Apo i inkari na a magsoli.
Ngem awan hikuna pinabayag, nu
awan a magananus hikuna gipu
ha nikitam. Ta awan na kayat a
maparusa ha impyerno i maski nu
heya a tolay na, nu awan i kayat
na a magbabawi hidi ngamin ha
liwaliwat di.

10 Ngem maski nu kona hito i
pinagulew na kappal ken pina-
gananus na Dios ha totolay na,
dumemat paman i Pamalak a
Paghukom na Dios. Ket dumemat
hikuna ha sigida. Malaktat i
totolay ha pagdemat na a kona

ha sigida a pagdemat na mahag-
takaw. Nu kaddemat na iday
a oras, mateman na totolay i
makakanteng a daranudor, ket
bigu la maawan dan i langit. Ket
lompas ha gangatan i singgit, ken
bulan, ken pusiyan a hidi. Pati
i lutak aye, malompas bila, ken
ngamin a atoy ha lutak. 11 Niyaen,
gipu ta kona hito i pakadadailan
na ngamin a bagbagay, anya mina
i gimetan tam? Masapul a na-
diosan i ugali tam, ket nedatton ha
Dios i ngamin a pinaggimet tam,
12 a mananahok kitam ha Pamalak
a Pagdemat na Dios. Ket mapigsa
unay mina i pinagkasor tam ha
iday a Pamalak nu matutod i
langit, ken malompas i singgit,
ken bulan, ken puspusiyan gipu
ha passi na gangatan na Dios.
13 Awan ha balle iday ha nikitam.
Ta tahokan tam i inkari na Dios
a bigu a langit ken bigu a lutak a
paghenan tam. I maghen la hito i
malinteg a hidi. Ket pulos, awan
ha madukas.

14 Isu niyaen, kakabsat, gipu ta
kona hito i tahokan tam, mag-
agit kitam mina a maggimet ha
mappiya, penu awan ha ikasaniki
tam ha pagdemat na Dios, nu
awan a matalak hikuna ha niki-
tam. 15 Nanakaman moy mina
i pinagananus na Dios ha toto-
lay na. Ta ananusan na hidi
penu mesalakan. Kona bila hito
i nesurat ni Pablo ha nikam.
Malaing ide a kabsat tam gipu
ha kinalaing a iyatad na Dios ha
nikuna. 16 Ket kona bila hito i
pagitoldu na ha ngamin a sur-
surat na, megipu ha Pamalak a
Paghukom na Dios. Nu kappal,
isurat ni Pablo megipu ha madis-
alad a bagbagay, ket marigat iden-
day a makatandiyan. Ha awan
a hidi a makatandi ken awan
pala manahod, balibaliktadan di i
sursurat ni Pablo. Ket kona bila
hito i gimetan di ha sabasabali a
surat ha Libro na Dios. Ket gipu
ha ide, kona ha iturong di i mismo
a baggi di ha pakaparusaan di.

17 Ngem bakkan a kona
hito ha nikam, kakabsat. Ta
makatandiyan moy dan megipu
ha dagenday a masileng a mae-
stro. Isu, magingat kam, a awan di
kam allilawan gipu ha liwaliwat
a usigan di. Ta nu umuseg kam
ha nidi, lumupoy i panahod moy
a tahod. 18 Imbes na, pumigsa a
pumigsa mina i panahod moy ha
ni Jesu-Cristu, gipu ha kagbi na
ha nikam, ken gipu ha pagkatandi
moy ha nikuna. Madeydeyaw
ha magnanayon i Happo tam a
mangisalakan ha nikitam. Oni!

1 Juan

I Nekaesa a Surat ni Juan

1 Isurat ko ha nikam megipu ha
ni Jesu-Cristu. Hikuna i ikabiyag
tam ha biyag na Dios a mag-
nanayon. Ta maski idi palungo
a naparsuwa i lutak, atoy dan
hikuna. Ket niyaen, naenta mi
dan. Ket nateman mi i pagitoldu
na. Ket naenta mi i ginimet na.
Ket naegkaman mi i baggi na,
ta talaga a naging tolay hikuna.
2 Ta maski nu hikuna i biyag
na Dios a magnanayon, naging
tolay ni Jesus, a nagpaenta hikuna
ha kakalan tam a tolay. Ket
niyaen, naenta mi dan, ket ipata-
hod mi paman ha nikam, ket
ipakatandi mi ha nikam megipu
ha nikuna. 3 Idende a naenta ken
nateman mi, ito i ipakatandi mi ha
nikam, penu makiuseg kam bila
ha nikami. Ket niyaen, makipagis-
esa kitam ngamin ha Hama tam
a Dios ken ni Jesu-Cristu a Annak
na. 4 Ket gipu ta kona hito,
isurat ko idende ha nikam, penu
makipagragsak kitam talaga ha
tahod a ragsak.

Masapul a Maglakad Kitam Ha Disiyag na Dios

5 Niyaen, ide i pagitoldu a nate-
man mi ha Annak na Dios, ket
ipakatandi mi ha nikam. Kona ha
silaw i Apo Dios, a awan ha diham
ha nikuna, onu awan ha liwat ha
nikuna. 6 Nu ipeta tam a mak-
iuseg kitam ha nikuna, ngem mag-
gimet kitam ha madukas, agay,
magsileng kitam, a awan magis-
esa i paggimet tam ken kakkagi
tam. Ket kona ha kadihaman
i kaykayat tam. 7 Ngem nu
kaykayat tam i disyag a paghenan
na Dios, makipaguseg kitam ha
nikuna. Ket kanayon na kitam a
dalusan gipu ha digi ni Jesus, a
Annak na, a mangadya ha ngamin
a liwat tam.
8 Ngem nu ipeta tam a awan
kitam maggimet ha liwat, agay,
allilawan tam i baggi tam. Ket
awan kitam manahod ha kagi na
Dios. 9 Ngem nu magoni kitam ha
Dios, a ipeta tam i liwaliwat tam,
pakawanan na kitam, ken dalusan
na kitam ha ngamin a kinadukas
tam. Ta mapagtalakan ken nalin-
teg hikuna a tongpalan na i inkari
na. 10 Ngem nu ipeta tam a awan
ha liwat tam, magsileng kitam.
Ket kona ha ipeta tam a magsileng
i Dios. Ket awan kitam umuseg ha
kagi na.

2

Ni Jesu-Cristu I Magpakagbi Ha Dios Ama Gipu Ha Nikitam

1 Annak ko, isurat ko ide ha
nikam, penu awan kam magliwat.
Ngem maski nu atoy ha nikitam
i makaliwat, atoy i magagum ha
nikuna a magpakagbi ha Dios
Ama. Ket hikuna man ni Jesu-
Cristu a nalinteg. 2 Hikuna a
mismo i newagah gipu ha nikitam,
penu maadya i liwaliwat tam, ket
awan la a liwaliwat tam, nu awan
bila i liwaliwat na ngamin a tolay.
3 Niyaen, mepaenta nu
katandiyan tam i Apo Dios, onu
awan. Ta nu tongpalan tam i
inbon na, makasigurado kitam
a katandiyan tam hikuna. 4 Nu
atoy i magkagi a katandi na i Apo
Dios, ngem awan na tongpalan
i bobon na, masileng la iday a
tolay. Ket awan hikuna manahod
ha kagi na Dios. 5-6 Ngem i
mangtongpal ha bon na Dios,
hikuna i magayat ha Dios a kusto.
Ket ha maski nu heya a magkagi
a magisesa hikuna ha Apo Dios,
masapul a magbiyag hikuna a
kona ha pinagbiyag ni Jesu-Cristu.
Ket nu kona hito i gimetan tam,

makasigurado kitam a magisesa
kitam ha Dios.

Masapul a Maginayat Kitam

7 Kakabsat, awan a bigu a bon i
isurat ko ha nikam. Ta naalay dan
a nebon ide ha nikam. Ket nate-
man moy dan, maski idi karugi
moy a manahod, a "Maginayat
kamon," kon na. 8 Ngem maski
nu naalay dan i pinagteman moy
ha ide a bon na Dios, kona nu
bigu paman ito. Ta niyaen la a
maadya na silaw ni Jesu-Cristu i
diham na liwat tam. Ket niyaen,
makatandiyan tam nu panyan
tam a ayatan i kakalan tam a
tolay, a kona ha pinagayat ni Jesu-
Cristu ha nikitam.
9 Kakabsat, nu atoy i mangipeta
a kessilaw hikuna ha silaw ni Jesu-
Cristu, ngem sentiyan na paman i
kabsat na, agay, madiham pala i
nakam na. 10 I tahod a kessilaw
i magayat ha kabsat na a hidi.
Ket nu kona hito a masilawan i
nakam na, awan ha pakaliwatan
na. 11 Ngem i magsenti ha kab-
sat na, hikuna i madiham pala
ha nakam na. Ket madukas i
gimetan na. Ket kona ha awan
na makatandiyan nu hadya i an-
gayan na, gipu ta binulsak na
diham i mata na.
12 Annak ko, magsuratak ha
nikam, a panakaman takam a
napakawan dan i liwaliwat moy,
gipu ha ni Jesu-Cristu. 13 Ket
magsuratak ha nikam a lalakay,
gipu ta katandi moy ni Jesus.
Ket makatandiyan moy a keb-
biyag hikuna, maski idi awan
naparsuwa i lutak. Magsuratak
ha nikam a ololitaw, gipu ta
nangabak kam ha ni Satanas. Isu,
annak ko, insurat ko ha nikam
ngamin gipu ta katandi moy i
Hama tam a Dios.
14 Kakabsat a katalakay ko, in-
surat ko dan ha nikam, ta katandi
moy hikuna a kebbiyag maski idi
awan naparsuwa i lutak. Kak-
absat ko a olitaw, insurat ko ha
nikam, ta mapigsa kam, ket tina-
hod moy dan i kagi na Dios, ket
naabak moy dan i Satanas. 15 Ket
niyaen, isurat ko a awan moy
mina ahegan i ugali na totolay
ha ide a lutak. Ket awan mina i
kukuwa na lutak i kasorhan moy.
Ta nu kona hito i kasorhan tam,
mepaenta dan a awan talaga ha
pagayat tam ha Dios Ama. 16 Ta
bakkan a Hama tam i nagipuwan
na dagende a ugali, nu awan
a nagipu ha totolay. Ta kona
hito i kinahattog di, ken kinaseni
di ken kinapangas di a totolay.
17 Mapukaw nokkan i lutak aye,
ken ngamin a pakaseniyan na a
atoy ha lutak. Ngem maghen ha
Dios ha magnanayon i maggimet
ha pagayatan na Dios.

Awan Kitam Mina Umuseg Ha Magsenti Ha Ni Cristu

18 Annak ko, mabikan dan i
dilokod a oras na lutak aye. Ket
nabaheta moy a dumemat nokkan
i esa a mahagsenti ha ni Cristu.
Ngem maski niyaen, ket dinu-
memat dan i makpal a magsenti
ha ni Cristu. Isu, gipu ta kona hito,
makatandiyan tam a mabikan dan
i dilokod a oras.
19 Niyaen, atoy dan i kappal
a magsenti ha ni Cristu. Ket
sinumina hidi ha nikitam. Maski
nu nakipagpisan hidi ha nikitam
idi, awan hidi nakipagtulos ha
nikitam. Ta awan hidi nanahod
talaga. Nu tahod a nakipagis-
esa hidi ha nikitam, nakipagtulos
mina hidi ha panahod tam. Ngem
gipu ta sinumina hidi ha panahod
tam, makatandiyan tam a awan
hidi nakipagisesa ha nikitam ta-
laga.
20 Ngem niyaen, bakkan a kona
hito ha nikam. Ta inatdinan na
kam ni Cristu ha Espiritu na Dios.
Isu a makatandiyan moy i kinata-
hod megipu ha Dios. 21 Isu, isurat
ko ha nikam gipu ta katandi moy
dan. Awan ko nakaman a awan

moy katandi. Nakatandiyan ko
a katandi moy dan, ken katandi
moy a awan ha sileng ha pagitoldu
na Dios.
22 Niyaen, heya i magsileng?
Hidi a magkagi a bakkan a ni Jesus
i Cristu a pinaangay na Dios. Hidi
man i magsenti ha ni Cristu. Ket
awan hidi umayun ha Dios Ama
ken Annak na. 23 Ta maski nu
heya a awan manahod ha Annak
na Dios, awan ha panahod na
ha Dios Ama. Ngem maski nu
heya a mangipeta ha panahod
na ha Annak na Dios, manahod
bila hikuna ha Dios Ama, ken
makisesa hikuna ha Dios Ama.
24 Isu, tumulos kam mina a
umuseg ha pagitoldu na Dios a
nabaheta moy, idi nangrugi kam
a manahod. Nu makatulos kam
ha pagitoldu aye, makatulos kam
bila a makiayun ha Nama tam a
Apo Dios, ken Annak na a Jesu-
Cristu. 25 Ket makipagbiyag kitam
ha Apo Dios ha magnanayon. Ta
ito i inkari ni Cristu a mismo ha
nikitam.
26 Niyaen, insurat ko dan
megipu ha magsenti a hidi ha
ni Cristu. Ta kayat di kam
a allilawan. 27 Ngem awan a
masapul a tolduwan takam, ta
atoy dan ha nikam i Espiritu na
Dios a nagipu ha ni Jesu-Cristu.
Ket hikuna man i mangitoldu
ha nikam, megipu ha ngamin a
bagay. Ket tahod hikuna, a awan
a magsileng. Isu, tumulos kam
mina a makiayun ha Espiritu na
Dios, a kona ha tinolduwan na
kam hanggan niyaen.
28 Oni ay, annak ko. Tumu-
los kam pa a magisesa ha ni
Jesu-Cristu, penu matured kitam
nokkan, ket penu awan kitam
masaniki ha pagdemat na, ket
penu awan kitam manteng ha
saguppang na. 29 Katandiyan
tam a malinteg i Cristu. Isu a
makatandiyan tam a nagbalin a
annak na Dios i maski nu heya a
umaheg ha ni Cristu ha malinteg
a paggimet na.

3

Nagbalin Kitam a Annak na Dios

1 Nakaman tam mina nu
hangan kadakkal i ayat na Hama
tam a Dios ha nikitam. Ta
nagenan na kitam a annak na.
Ket tahod a nagbalin kitam a
annak na. Ide i gipu na a
awan na kitam makatandiyan
na totolay a hidi a awan a
manahod. Awan di makatandiyan
i ugali tam, gipu ta awan di bila
makatandiyan megipu ha Dios.
2 Kakabsat, annak na kitam dan
na Dios ha yenan a tiyempo. Ket
maski nu awan tam katandiyan i
pagbalinan tam, katandi tam a
nokkan, nu magpaenta manon
ni Jesu-Cristu, pagbalinan na
kitam a kona ha nikuna. Ta
maenta tam hikuna nokkan ha
rupanrupa. Ket nu maenta tam
hikuna, pagbalinan na kitam a
kona ha nikuna. 3 Ket ha maski
nu heya a mangnamnama a kona
hito ha ni Cristu, magbiyag hikuna
a malinteg, a kona ha ni Cristu.
4 Niyaen, ha maski nu heya a
magliwat, hikuna i magsenti ha
linteg ken pagayatan na Dios. Ta
kona hito i kayat na kagiyan na
“liwat.” I pagsenti ha pagayatan
na Dios, iday i liwat. 5 Ket
katandiyan moy a nagbalin a tolay
ni Cristu, penu maadya na i liwali-
wat na totolay. Ket pulos, awan
hikuna naggimet ha liwat. 6 Isu,
basta magisesa kitam ha ni Jesu-
Cristu, ket awan kitam magliwat.
Ha maski nu heya a mahagliwat,
awan na masaneg onu katandi ni
Apo Cristu.
7 Annak ko, awan kam mina
paallilaw ha maski nu heya a
tolay. Ta ide i tahod. Temanan
moy bi. I tolay a managenan ha
“nalinteg”, kon na kan, hikuna

i maggimet mina ha nalinteg, a
kona ha ginimet ni Jesu-Cristu a
nalinteg. 8 Ngem i tolay a tumulos
a mahagliwat, awan hikuna a nal-
integ, nu awan a sakop ni Satanas.
Ta kanayon a magliwat ni Satanas,
maski idi palungo a naparsuwa i
lutak, hanggan niyaen. Ket ide i
gipu na a nagbalin a tolay i Annak
na Dios, penu maadya na i ngamin
a ginimet ni Satanas.

9 I maski nu heya a pagbalinan
na Dios a annak na, awan hikuna
tumulos a magliwat, ta atoy ha
nikuna i biyag na Dios. Ket awan
a mabalin a mahagliwat ito, ta
neenak ito na Dios. 10 Isu, gipu ta
kona hito, makatandiyan tam nu
heya i annak na Dios ken nu heya
i annak ni Satanas. Ta bakkan a
annak na Dios i maski nu heya a
awan maggimet ha nalinteng, onu
awan magayat ha kabsat na.

Maginayat Kitamon

11 Ide i pagitoldu a nateman
moy, maski idi nangrugi kam a
manahod. “Maginayat kitamon,”
kon na. 12 Ket awan kitam mina
umaheg ha ni Kain, ta sakop
hikuna ni Satanas. Ket binuno na
i wadi na. Apay a binuno ni Kain i
wadi na, nu awan gipu ha mismo
a kinadukas na a mekontra ha
kinalinteg na wadi na. 13 Isu, kak-
absat, awan kitam mina masbew,
nu sentiyan na kitam na totolay a
awan a manahod.

14 Niyaen, katandiyan tam a
inumales kitam ha biyag na Dios,
a nagipu ha pakakatayan na to-
tolay a awan a manahod. Ket
makatandiyan tam ito, gipu ta
ayayatan tam i kabsat tam a hidi.
Ta maski nu heya a awan maga-
yat, natay dan hikuna, a awan ha
biyag na Dios ha nikuna. 15 Ket
kona ha mahagbuno i maski nu
heya a magsenti ha kakalan na
a manmanahod. Ket katandiyan
moy a awan ha biyag na Dios a
magnanayon ha maski nu heya a
mahagbuno.

16 Niyaen, ide i pakatandiyan
tam ha tahod a ayat; gipu ta
inyatad ni Jesus i biyag na para
ha nikitam. Isu, ahegan tam mina
hikuna, a iyatad tam mina i biyag
tam para ha kakalan tam a man-
manahod. 17 Nu atoy i esa a tolay a
kessanikuwa, ket maenta na i kab-
sat na a magkurang, ngem awan
na hikuna tulongan, agay, panyan
na ipeta a ayayatan na i Dios?
Madi ito agay! 18 Annak ko, madi
nu kagiyan moy a ayayatan moy i
agagum moy, ngem nu awan moy
patahodan. Isu, patahodan moy bi
i pagayat moy ha nidi, a daggapan
moy hidi ha mappiya.

Mapatalna Na Dios I Nakam Tam

19 Ket nu tahod i pagayat tam
a kona hito, makatandiyan tam
a tahod kitam a sakop na Dios.
Ket awan kitam mina masaniki ha
saguppang na. 20 Ngem maski nu
masaniki i nakam tam ha nikuna,
gipu ha liwaliwat tam, mapatalna
na kitam. Gipu ta mas mapigsa i
kagbi na Dios ngem ha pagpaliwat
na nakam tam. Makatandiyan na
Dios i ngamin a bagay, ngem bal-
lik la i makatandiyan na nakam
tam.

21 Kakabsat, nu awan makapali-
wat i nakam tam ha baggi tam,
matured kitam a magkararag ha
Dios. 22 Ket makaalap kitam ha
maski nu anya a agedan tam, gipu
ta usigan tam i bon na a hidi, ket
gimetan tam i pagayatan na. 23 Ide
i primero a bon na, a tahodan tam
mina i Annak na a Jesu-Cristu, ket
maginayat kitam a kona ha inbon
na ha nikitam.

24 Kakabsat, magisesa ha Dios
i maski nu heya a umuseg ha
bon ni Jesu-Cristu. Ket makipagis-
esa bila hikuna ha nidi. Ide i
pakatandiyan tam a makipagisesa
ha nikitam i Apo Dios, a katandi

tam ito gipu ha Espiritu na Dios a
inyatad na ha nikitam.

4

I Pagsubuk Tam Ha Espiritu, Nu Tahod Hidi Onu Masileng

1 Kakabsat, awan moy mina
tahodan i ngamin a magitoldu.
Imbes na, subukan moy i pagi-
toldu di, nu tahod a Espiritu na
Dios i magkagi ha nidi, onu sabali
a espiritu. Ta atoy i makpal a sil-
isileng a maestro. Ket inumangay
hidi ha ngamin a lugar. Ngem
awan man hidi ha Espiritu na
Dios. 2 Ide i pakatandiyan moy nu
Espiritu na Dios i magkagi ha nidi,
onu sabali. Ta naggipu ha Dios
i pagitoldu a megipu ha ni Jesu-
Cristu, ket pinaangay na hikuna
na Dios a nagbalin a tolay, kon
na pagitoldu aye. Nu kona hito i
pagitoldu di, makatandiyan tam a
magkagi ha nidi i Espiritu na Dios.
3 Ngem nu sabali i pagitoldu di,
ket awan hidi tumulok ha ni Jesu-
Cristu, bakkan a naggipu hidi ha
Dios, nu awan nagipu ha espiritu
a mahagsenti ha ni Cristu. Naba-
heta moy a umangay i espiritu
a mahagsenti ha ni Cristu. Ket
niyaen, dinumemat ito ha lutak
aye.
4 Kakabsat a kona ha annak ko,
hikam man i kukuwa na Dios.
Ket naabak moy dan i silisileng
a maestro a hidi, a awan di kam
naallilaw, gipu ta atoy pala ha
nikam i Espiritu na Dios. Ket
manakabalin hikuna ngem ha da-
genday a magsenti ha ni Cristu.
5 Nesakop hidi ha awan a hidi
a manahod ha Apo Dios. Isu, i
kakalan di a tolay i nagipuwan
na pagitoldu di, ket magteman ha
nidi i ngamin a awan a mana-
hod. 6 Ngem bakkan ha nikitam,
ta sakop na kitam na Dios, ket
kukuwa na kitam. Ket magteman
ha nikitam i maski nu heya a
makatandi ha Dios. Ngem awan
a magteman i maski nu heya a
bakkan a kukuwa na Dios. Ket
ide i pakatandiyan tam ha tahod
a espiritu ken masileng a espiritu.
Ta nu tahod a kukuwa hidi na
Dios, magteman mina hidi ha kagi
na Dios aye.

Apo Dios I Pakegipuwan Na Ayat

7 Kakabsat, maginayat kitam
mina. Ta Apo Dios i pakegipuwan
na ayat. Ket i maginayat a hidi
i annak na Dios, ket katandi di
hikuna. 8 Ngem ha maski nu heya
a awan magayat ha kakalan na
a tolay, awan na katandi i Apo
Dios. Ta awan ha gimetan na Dios,
nu awan a gipu ha pagayat na i
gimetan na. 9 Ket ide i pinangi-
paenta na a ayayatan na kitam. Ta
pinaangay na Dios i isesa a Annak
na ha lutak aye, penu kebbiyag
kitam ha biyag na Dios, a medilan
ha nikuna. 10 Ket ide i tahod
a ayat, a maski nu awan kitam
nagayat ha Dios, nagayat paman
hikuna ha nikitam. Ket pinaangay
na i Annak na a mewagah gipu ha
nikitam, penu maadya i liwaliwat
tam.
11 Niyaen, kakabsat, nu kona
hito i pinagayat na Dios ha
nikitam, maginayat kitam mina.
12 Ket maski nu awan ha tolay
a makaenta ha Dios, basta nu
maginayat kitam, ket maghen i
Dios ha nikitam. Ket perpermi i
pagayat na ha nikitam hanggan
awan ha kurang na pagayat tam.
13 Ide i pakatandiyan tam a isesa
kitam ha nikuna, ket atoy bila
hikuna ha nikitam, ta inyatad na
ha nikitam i Espiritu na.

14 Niyaen, hikami a mismo i
nakaenta dan, ken magpatahod a
pinaangay na Dios i Annak na,
a Mangisalakan ha ngamin a to-
tolay. 15 Ket ha maski nu heya
a manahod ken mangipeta a ni
Jesus i Annak na Dios, maghen ha

nikuna i Apo Dios. Ket magisesa
bila hikuna ha Apo Dios.
16 Isu, katandiyan tam ken
tahodan tam i pinagayat na
Dios ha nikitam. Ket awan ha
pakegipuwan na ayat, nu awan a
Dios i pakegipuwan na. I tolay a
magisesa ha ayat, magisesa bila
hikuna ha Dios, ket magisesa bila
i Dios ha nikuna. 17 Ket husto-
husto nokkan i pagayat tam, nu
sumaguppang kitam ha nikuna,
ha pamalak a panghukom na.
Ket awan kitam manteng. Ta
maski nu atoy kitam pala ha
lutak aye, nagbalin dan i kinatolay
tam a kona ha kinatolay ni Jesu-
Cristu. 18 Ket nu tahod i pagayat
tam ha Dios, awan tam hikuna
kakantengan. Ta mangabak i ayat
ha kanteng. Nu manteng i tolay
ha Dios, mepaenta na a awan a
tahod i pinagayat na ha Dios. Ta
kantengan na a baka parusaan na
hikuna na Dios.
19 Niyaen, inpatahod na Dios a
inayat na kitam ha palungo. Ket
ide i gipu na a ayayatan tam i
Dios. 20 Ngem magsileng i maski
nu heya a magkagi a ayayatan na
i Dios, ngem awan ha ayat na ha
kakalan na a tolay. Ta awan a
mabalin a magayat kitam ha Dios
a awan tam maenta, nu awan tam
ayayatan i kakalan tam a tolay a
maenta tam. 21 Ngarud, ide i bon
ni Cristu ha nikitam. I magayat
ha Apo Dios, masapul a ayatan na
bila i kakalan na a tolay.

5

Nangabak Ha Kinadukas I Tolay a Neenak na Dios

1 Maski nu heya a manahod a
ni Jesus i Cristu a pinaangay na
Dios, neenak hikuna a annak na
Dios. Ket nu tahod i pagayat na
ha Hama, tahod mina i pagayat
na ha kakalan na a annak a hidi.
2 Niyaen, nu ayayatan tam i Dios
ken tongpalan tam i bon na a hidi,
makatandiyan tam a tahod i pa-
gayat tam ha kakalan tam a annak
na Dios. 3 Isu, i pinagtongpal tam
ha bon na a hidi i pakatandiyan
tam a tahod a magayat kitam ha
Dios. Ket awan a makaparigat i
bon na a hidi, nu tahod a magayat
kitam ha Dios. 4 Ta atoy i pana-
hod tam ha Dios. Ket nangabak
ha ngamin a kinadukas i tolay a
neenak na Dios. Isu i gipu na a
nangabak kitam ha kinadukas na
lutak aye. 5 Tahod ide, a awan ha
makaabak ha kinadukas, nu awan
hikuna manahod a ni Jesu-Cristu i
Annak na Dios.

Atoy I Tallu a Magpatahod Megipu Ha Ni Jesu-Cristu

6-8 Ide a ni Jesu-Cristu, hikuna
i inumangay ha lutak a nagipu
ha Apo Dios. Ket atoy i tallu a
magpatahod megipu ha nikuna.
Ta atoy i Espiritu na Dios ken atoy
i pinagbinyag ni Jesus ha dinom,
ken atoy i digi na, idi natay hikuna
ha kuros. Ket umayun idagende
a tallu. Ta awan la i pinagbinyag
ni Jesus i mangpatahod, nu awan
bila i digi na. Ket atoy bila i
Espiritu na Dios a mangpatahod,
ta pasig la tahod i pangpatahod
na. 9 Ket ide i pangpatahod na
Dios a ni Jesu-Cristu i Annak na.
Niyaen, nu manahod kitam ha
kakkagi na tolay a hidi, manahod
kitam mina ha kagi na Dios. Ta
mapagtalkan i kagi na ngem ha
kagi na tolay. 10 Ket ha maski
nu heya a manahod ha Annak na
Dios, katandiyan na ha baggi na
ken biyag na a tahod i pangpata-
hod na Dios. Ngem ha maski nu
heya a awan a manahod, kagin
na a magsileng la i Apo Dios, ta
awan na tahodan i kagi na Dios
megipu ha Annak na heya. 11 Ide i
kakkagi na Dios megipu ha Annak
na: a medilan ha Annak na aye,
inyatad na Dios ha nikitam i biyag
na a magnanayon. 12 Ket kebbiyag

a kona hito i maski nu heya a
makipagisesa ha Annak na aye.
Ngem pulos, awan ha biyag a
magnanayon ha maski nu heya a
awan a magpasakop ha Annak na
Dios. Ide i kagi na Dios megipu ha
Annak na.
13 Niyaen, insurat ko ito ha
nikam a manahod ha Annak na
Dios, penu makasigurado kam a
kebbiyag kam ha biyag na Dios
a magnanayon. 14 Ket makatured
kitam a magkararag ha Dios, gipu
ta katandiyan tam a temanan na
i pagiyaged tam, basta umuseg
kitam ha pagayatan na. 15 Nu
katandiyan tam a temanan na i
agedan tam, makatandiyan tam
paman a sigurado a atdinan na
kitam.
16 Niyaen, nu atoy ha nikam i
makaenta ha kabsat na a magli-
wat, magkararag mina hikuna ha
Dios. Ket pakawanan na Dios
i liwat na kabsat na heya, ket
atdinan na hikuna ha biyag. Basta
awan hikuna naggimet ha liwat a
pakegipuwan na katay. Ta atoy i
kalase na liwat a pakatayan na to-
tolay. Ket nu kona hay i liwat na,
awan ko ipeta a ikararagan moy
hikuna. 17 Ta siyempre, mebilang
a liwat i maski nu anya a madukas
a gimetan na totolay. Ngem awan
pakatayan na totolay i ngamin a
kalase na liwat.
18 Niyaen, makatandiyan tam a
awan a mahagliwat i maski nu
heya a neenak na Dios. Gipu
ta daponan na hikuna na Annak
na Dios. Ket awan makibiyang
i Satanas ha totolay a neenak na
Dios.
19 Ket katandiyan tam paman
a sakop kitam na Dios. Ngem
iturayan ni Satanas i ngamin a
totolay a awan a manahod.
20 Ket katandiyan tam bila a
inumangay ha lutak aye i Annak
na Dios. Ket inatdinan na ki-
tam ha pakakatandi tam, penu
katandi tam i tahod a Dios. Ket
niyaen, makipagisesa kitam ha
nikuna ken Annak na a ni Jesu-
Cristu. Ta hikuna i tahod a Dios.
Ket magipu ha nikuna i biyag a
magnanayon.
21 Niyaen, annak ko, lisiyan moy
i pagdeyawan na totolay a isulet di
ha Dios.

2 Juan

I Nekaduwa a Surat ni Juan

1 Nagipu ide a surat ha ni
Juan, a panglakayan ha kapilya
ni Jesu-Cristu. Isurat ko ide ha
nikam a pinili na Dios a man-
ahod, a magpasakop ha nikuna.
Kakabsat, ayayatan takam. Ket
awan la a hikan i magayat ha
nikam, nu awan bila i ngamin a
makatandi ha pagitoldu na Dios.
2-3 Niyaen, gipu ha ide a pagitoldu
na ken ayat na ha nikitam ha
magnanayon, atoy bila ha nikitam
i kagbi na, ken talna na, ken kagbi
na a nagipu ha Hama tam a Dios
ken Jesu-Cristu a Annak na.

Maginayat Kitam Dan

4 Niyaen, nagragsakak unay idi
nakatandiyan ko a atoy pala ha
nikam i umusoseg ha pagitoldu
na Amang Dios, ayun ha inbon
na ha nikitam. 5 Niyaen, awan
ha bigu a bon a isurat ko ha
nikam, nu awan a iday a nekaesa
a bon na ha nikitam, nangrugi idi
nanahod kitam ha ni Jesu-Cristu.
“Maginayat kitamon,” kon na. Ide
i iyunay-unay ko ha nikam, kak-
absat. 6 I pagayayat a kagiyan ko
i pinagtongpal tam ha bobon na
Dios. Ket ide i inbon na Dios ha
nikitam, maski idi ha palungo: a
maginayat kitam.

Magingat Kam Ha Magitoldu Ha Madi

7 Niyaen, isurat ko a kona hito,
gipu ta atoy i makpal a man-
gallilaw. Ket inumangay hidi ha
ngamin a lugar. Hidi man i
madi a manahod a nagbalin a
tolay ni Jesu-Cristu. Mangallilaw
dalla i totolay a kona ha ide, ket
sakop hidi ha iday a mahagsenti
ha ni Cristu. 8 Isu, magingat
kam. Ta baka malimaliwat kam
bila. Magingat kam, penu awan
mapukaw i nagbannogan mi, ket
penu maalap moy mina i kom-
pleto a gungguna moy. 9 Ta awan
magagum i Dios ha maski nu heya
a magnayon ha pagitoldu ni Cristu
ken awan umuseg ha pagitoldu na
aye. Ngem ha totolay a umau-
soseg ha tahod a pagitoldu na,
atoy ha nidi i Hama tam a Dios
ken Annak na.
10 Niyaen, nu atoy i umangay
ha nikam, ket bakkan i pagi-
toldu di ha pagitoldu ni Cristu,
awan moy hidi respitaran ha bi-
lay moy. Ket awan moy hidi
salpakan. 11 Ta maski nu heya
a makisalpak ha mangallilaw a
hidi, makiagum bila hikuna ha
madukas a gimetan di.
12 Niyaen, atoy pala i makpal a
kayat ko isurat ha nikam. Ngem
mas mappiya nu maguhon ki-
tam nokkan. Maski, ta panggep
ko a umangay a magpasiyal ha
nikam, penu makipagragsak ki-
tam ngamin.
13 Niyaen, pakumustaan na kam
na ngamin a kakalan moy a kab-
sat, a pinili na Dios a kasakop
moy.

3 Juan

I Nekatallu a Surat ni Juan

1 Nagipu ide a surat ha ni Juan,
a panglakayan na kapilya ni Jesus
Cristu. Isurat ko ide ha ilay ko a
ni Gayo, a tahod a ayayatan ko.
2 Kabsat ko, ikararagan taka a
mappiya mina i kasasaad mo ken
makaradkad i baggi mo, a kona
ha mappiya a kasasaad na nakam
mo. 3 Naragsakak unay, idi dim-
memat i kappal a kabsat ta, ket
inbaheta di i mappiya a gimetan
mo. Tahod a umusoseg ka ha
tahod a pagitoldu ni Cristu, kon
di. 4 Ide man i karagsakan ko, a
mabaheta ko a umusoseg i annak
ko a hidi ha pagitoldu na Dios.

Mappiya I Pinagserbe Ni Gayo

5 Kabsat ko, mappiya unay i
pinagserbe mo ha kakalan tam a
manahod, maski nu ganggannaet
hidi, ket awan mo hidi katandi.
6 Nakipagboyboy hidi ha kapilya
di megipu ha kagbi mo. Ket map-
piya paman nu tulongan mo hidi
a tumulos ha pinagbiyahe di, a
kona ha kayat na Dios. 7 Ta uman-
gay hidi ha kada bayan, penu
magibaheta megipu ha ni Jesu-
Cristu. Ket awan hidi mangalap
ha tulong ha sabali a totolay a
awan a manahod. 8 Isu, hikitam a
manmanahod i mangiyatad mina
ha kasapulan di, penu makipag-
tarabaho kitam ngamin ha pake-
waras na tahod a pagitoldu na
Dios.

Ni Diotrepes Ken Ni Demetrio

9 Niyaen, atoy dan i insurat
ko ha kapilya moy hay. Ngem
pinabiyan na dan ni Diotrepes,
ta kaykayat na a hikuna mina i
magbalin a pangulo ha kapilya
moy ihay. 10 Isu, nu uman-
gayak nokkan, ipeta ko ha nikam
i ngamin a ginimet na, ken
madukas a kakkagi na, a pinagli-
mad na ha nikami. Ket nayonan
na pala, a awan na respitaran i
kabsat tam a hidi a mahagibaheta
megipu ha ni Jesu-Cristu. Ket
sawayan na bila i kayat a ma-
grespitar ha nidi. Ket nu itulos di,
a magpadagus hidi ha mahagiba-
heta a hidi, agay, palakadan na i
magpadagus heya ha kapilya!
11 Kabsat a ayayatan ko, awan
ka mina umaheg ha madukas a
ugali, nu awan a ahegan mo i
mappiya. Ta kukuwa na Dios i
maggimet ha mappiya. Ngem i
maggimet ha madukas, awan ha
Dios ha nakam na.
12 Niyaen, mappiya i inbaheta
na ngamin a kabsat tam megipu
ha ni Demetriyo. Ket nepaenta
dan a tahod i pinaggimet na. Pati
hikami, kayat mi bila a ipeta a
matalak kami ha ni Demetriyo.
Ket katandi mo a tahod i kagi mi
aye.
13 Niyaen, atoy pala i isurat
ko mina ha nikaw, ngem awan
ko kayat a isurat niyaen. 14 Ta
panggep ko a awan maalay, ket
umangayak ha nikaw. Ket iday i
tiyempo a maguhon kita.
15 Niyaen, matalna mina i
kasasaad moy ihay. Pakumustaan
na ka na ngamin a ilailay mo ha
ihe. Ikumusta mo kami bi ha
ngamin a ilay tam ihay.

I Surat ni Judas

1 Nagipu ide ha ni Judas, a
tagabu ni Jesu-Cristu ken wadi
ni Santiyago. Ide i surat ko ha
ngamin a ayayatan na Dios Ama,
a pinili na kam a maging tolay na.
Hikam man i daponan na gipu ha
ni Jesu-Cristu. 2 Kumakpal mina
ha nikam i kagbi na Dios, ken
kinatalna na ken ayat na.

3 Kakabsat a ayayatan ko,
ninakam ko a magsurat mina
megipu ha pinangisalakan ni
Jesus ha nikitam. Ngem niyaen,
masapul a iyunayunay ko ha
nikam a magdapon kamon ha
kinatahod na pagitoldu a inyatad
na Dios ha totolay na. Ta atoy
la i esa a pagitoldu a intalak na
ha ngamin a manmanahod, ket
magagit kitam mina a awan tam
mina palobusan a masulitan ito
gipu ha maski nu anya. 4 Kona
hito i isurat ko gipu ta atoy ha
nikam i kappal a agintatahod,
ngem awan hidi a makidios. Ket
baka awan moy hidi melasin.
Nesurat ha Libro na Dios nikuna
a naalay dan i pakahukoman di,
ta sinuletan di dan i kagbi na Dios
ha kasorhan na baggi di, ket ipeta
di a awan kan magparusa i Dios
ha liwaliwat di gipu ta makagbi
kan i Dios. I pakahukoman di bila
a minadiyan di i isesa a Happo
tam, a ni Jesu-Cristu.

5 Niyaen, maski nu makatandiyan
moy megipu ha pinagparusa
na Dios idi palungo, ipanakam
ko i ginimigimet na, ket nu
panyan i pinagparusa na ha
ngamin a nagmadi ha nikuna. Ta
minadiyan di a manahod, maski
kobosan na pinangisalakan na
ha nidi, idi pinalapos na hidi
ha bayan a Egipto. Ket pinatay
na hidi gipu ta minadiyan di a
magtalak ha nikuna.

6 Ket nakaman moy bila i
ngamin a anghel a awan nagtulos
ha patarabaho na Dios ha nidi, nu
awan a linakadan di i paghenan
di. Ket niyaen, inbalud na hidi
na Dios ha diham, ha malagda
a kawar a awan malakbes. Ket
maghen hidi hito hanggan ha iday
a pamalak a Paghukom na Dios.
7 Ket nakaman moy bila i il-ili a
Sodoma ken Gomora ken il-ili ha
lebut di. Ta pinarusa na bila hidi
na Dios, ket ginimet na hidi a kona
ha pangaregan ken pangiwadan
na ha nikitam megipu ha pang-
parusa na a gangatan a guma-
gangat ha magnanayon. Ta nag-
tallekod bila hidi ha pagayatan na
Dios, ket inuseg di bila i kasorhan
na baggi di, a nakikamegos hidi,
maski naggartem i lallallaki ha
lallallaki.

8 Ngem niyaen, magkalan i gin-
imigimet na agintatahod a hidi
a atoy ha nikam. Ta gipu ha
madukas a nakam di, padukasan
di bila i baggi di. Ket madi-
madiyan di i maski nu anya a
ketturay. Maski uleulewan di i an-
ganghel na Dios ha langit. 9 Ngem
maski ha katangkayan a anghel
a ni Migel, awan ha kona he i
ugali na. Maski idi nakitabbeg
hikuna ken ni Satanas megipu
ha bangkay ni Moyses, nu heya
mina i makaalap ha bangkay na.
Awan mapangas ni Migel, a awan
hikuna nagulew ha ni Satanas.
Imbes na, masaniki hikuna ha
kinagi na, a “Dios i makatandi ha
nikaw.”

10 Ngem ha dagenday a lallallaki
a atoy ha nikam, magulew hidi
ha awan di makatandiyan. Kona
hidi ha hayup, a usigan di i maski
nu anya a kasorhan na baggi di.
Isu i pakadadailan na biyag di.
11 Maiwadan mina hidi, a awan
hidi ha namnama! Ta inaheg

di dan i ginimet ni Kain. Ket
inaheg di i liwat ni Balaam, penu
makaalap hidi ha korinat. Ngem
patayan na hidi na Dios a kona ha
ni Kore nikuna a naalay dan, idi
minadiyan di Kore i pinagturay na
Dios.
12 Idagenday a lallallaki a atoy
ha nikam i pakasanikiyan moy, nu
makipagkan hidi ha pagmitingan
moy. Ta awan hidi ha saniki, a
bukod di la a baggi i nanakaman
di. Ket kona hidi ha ulaulap a
awan ha serserbe, ta awan ha
mayan di a uden. Ket meturong
la hidi gipu ha maski nu anya a
paras. Kona bila hidi ha kakkayo
a awan magbunga, kakayo a nag-
baghot dan i root na ngamin ket
talaga natay dan. 13 Kona hidi ha
dadakkal a raknab na diget a mak-
agimet la ha maromsa a rabrab.
Ket awan ha mappiya a mepaenta
di nu awan la a madukas, a
ikasaniki di mina. Kona bila hidi
ha pusiyan a lumalakad la a awan
ha dilan di. Ngem atoy paman i
insagana na Dios, a pagparusaan
na ha nidi. Ket hito i pangika-
henan na ha nidi, a madiham ha
magnanayon.
14 Maski ni Enok a nekapitu
a kaputotan ni Adan, nakepugto
hikuna megipu ha dagenday a
lallaki a atoy ha nikam. Ki-
nagi na, “Dumemat he i Apo
Dios, a kaagum na i rinibribu a
anghel na, 15 a maghukom hikuna
ha ngamin a awan a manahod.
Hukoman na i ngamin a awan a
makidios gipu ha ngamin a liwat
di. Ket parusaan na hidi gipu ha
madukas a kakkagi di a mesenti
ha nikuna.” 16 Kanayon hidi a ma-
greklamo, a ulewan di ha maski
nu anya a kasasaad di. Ket tong-
palan di la i maski nu anya a kayat
di a madukas. Mapangas hidi. Ket
sayosayokan di i kakalan di a tolay
penu magundawayan di hidi.
17 Ngem ha nikam a ayayatan
ko, nakaman moy mina i nepeta
ha nikam gipu ha apostol a hidi
ni Jesu-Cristu. 18 Ta kinagi di
ha nikam, a “Nokkan, ha Dilokod
a Tiyempo, atoy i dumemat a
magulew ha nikam gipu ha pana-
hod moy. Ket tongpalan di
la i kasorhan di a madukas.”
19 Idagenday i mahagriribuk ha
kakalan di a tolay, a gimetan di
i pakasinaan na agagum moy. I
ayayatan di la i kasorhan na baggi
di a madukas. Awan man hidi ha
Espiritu na Dios.
20 Ngem bakkan ha nikam, kak-
absat, ket tumulos kam mina a pa-
pigsaan moy i panahod moy gipu
ha tahod a pagitoldu. Magkararag
kam gipu ha daggap na Espiritu
na Dios, 21 ket italak moy i baggi
moy ha pinagayayat na Dios ha
nikam, hanggan maguray kam ha
kagbi na Happo tam a ni Jesu-
Cristu, a atdinan na kam ha biyag
na Dios a magnanayon.
22 Niyaen, atoy i kappal ha
nikam a magduwaduwa pala
megipu ha tahod a pagitoldu tam.
Kagbiyan moy hidi ha pakiuhon
moy. 23 Ket atoy bila i kappal,
ket kona ha naparusaan dan hidi
ha impyerno, a kona ha hinukom
na hidi na Dios. Kagbiyan moy
bi hidi, a isalakan moy bi hidi, a
kona ha agewan moy ha gangatan.
Ket atoy paman i kappal a
mapigsa pala i pinagkasor di
ha madukas. Kagbiyan moy bi
hidi, ngem magingat kam penu
awan mealis i kinadukas di ha
nikam. Ta kona hidi ha hamet
a namansaan gipu ha kinadukas
di. Kagbiyan moy hidi, ngem
madiyan moy a ahegan i madukas
a gimetan di.
24-25 Niyaen, i isesa a Dios a
mangisalakan ha nikitam, hikuna
i makadapon ha nikam, penu
awan kam magliwat. Hikuna i
makapabikan ha nikam ha sagup-
pang na ha langit, a awan kam

ha kurang, a paragsakan na kam.
Ket niyaen, gipu ha ni Jesu-Cristu
a Happo tam, nepaenta dan i
Dios, a hikuna i katangkayan,
ket kapigsaan i pinagturay na.
Ket hikuna bila i kainamakanan.
Kona hito i Dios idi palungo na
palungo, hanggan niyaen, hang-
gan awan ha kahad na. Oni!

I Pinagpaenta ni Jesu-Cristu
Ha ni Juan

ATOY I IPETA NI KRISTU HA MANMANAHOD A HIDI

1 I nesurat ha libro aye i pinagpaenta ni Jesu-Cristu ha nikan a tagabu na, a ni Juan. Pinagpakatandi na Dios hikuna ha ide, penu mepakatandi na ha tagabu na a hidi i dandani a magimet ha lutak aye. Nepakatandi na ito gipu ha anghel a pinaangay na ha nikan. 2 Ket niyaen, isurat ko i ngamin a naenta ken nateman ko. Ide man i kakkagi na Dios a inpakatandi ni Jesu-Cristu ha nikan. 3 Mahusay i magbasa ha ide, ket mahusay i ngamin a magteman ken magtungpal ha ide a pinagpakatandi ni Jesu-Cristu. Ta mabikan dan i tiyempo na pannungpalan.

I Nesurat ha Kamkameng a hidi na Pitu a Kapilya ha Asya

4 Maggipu ide ha ni Juan. Isurat ko ide ha nikam a kamkameng na pitu a Kapilya ha Asia:

Atoy mina ha nikam i kagbi ken talna a maggipu ha Apo Dios, ken Espiritu na Dios, ken JesuCristu. Ha palungo na ngamin, kagbiyan na kam mina na Dios a awan masulitan nangrugi idi palungo, hanggan ha yenan, hanggan ha awan ha kahad na. Ket kagbiyan na kam mina na Espiritu na Dios a pinaangay na ha nikam ngamin. 5 Ket kagbiyan na kam mina ni Jesu-Cristu a mapagtalkan ha pagkagi na. Hikuna i kadeyawan ha ngamin a magbiyag manon a naggipu ha katay. Ket magturay hikuna ha ngamin a harhari ha lutak aye.

Niyaen, magdayaw kitam ha magayayat ha nikitam, a gipu ha katay na ket winayawayaan na kitam ha parusa na liwaliwat tam. 6 Ket sinakop na kitam ha paghariyan na, penu magserbe kitam a kona ha papadi ha Nama na a Dios. Madeydeyaw hikuna, ket maghari hikuna ha ngamin ha magnanayon. Oni!

7 Nanakaman moy ide, a bumugsok nokkan ni Jesu-Cristu ha ula-ulap. Ket maenta na hikuna na ngamin a tolay. Maski hidi a nagmadi ha nikuna ken nanggidsal ha baggi na, maenta di bila hikuna. Ket magsangisanget i ngamin a totolay gipu ha kanteng di ha nikuna. Sigurado ito! Oni!

8 I isesa a Apo Dios a mannakabalin ha ngamin ken pulos a awan a masulitan, a awan ha rugi na onu patinggan na, hikuna i mangipeta, a “Hikan i namarsuwa ha ngamin ken hikan bila i pagpatinggaan na ngamin,” kon na Apo Dios.

I Netan ni Juan

9 Hikan ni Juan a kabsat moy gipu ha pinakipagisesa tam ha ni Jesus, ken agumak moy bila ha rigrigat tam, ken ha paghariyan na Dios, ken ha pinagattam tam. Nebaludak idi ha puro a Patmos, gipu ha pinagitoldu ko ha kakkagi na Dios ken pagitoldu ni Jesus. 10 Ket nagdeydeyawak ha Dios, ha esa a Dominggo, ket napigsa i pinagturay na Espiritu na Dios ha nikan. Ket nateman ko ha adag ko i napigsa a timek a kona ha tanog na trumpeta. 11 Kinagi na, “Isurat mo i ngamin a maenta mo, ket paangayan mo ide a surat ha pitu a pagpisanan na manmanahod a hidi ha il-ili a Epeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira, Sardis, Piladelpia ken Laodisia,” kon na timek.

12 Niyaen, sinuleg ko nu heya
i nagkagi ha nikan. Ket naenta
ko i pitu a pagsilawan a balitok.
13 Ket atoy ha lubuk di ni Jesu-
Cristu, i Annak na Dios a Nagbalin
a Tolay. Nagtennon hikuna ha
atakdug a badu. Ket atoy bila i
nabalitokan a banda ha hakaw na.
14 Maponset i buk na, a kona ha
kapas. Ket naghiyamhiyam i mata
na, a kona ha gangatan a gumilab.
15 Nagranyag i tikad na a kona ha
tanso a natunaw ha apoy. Ket
i timek na i kona ha kahasakas
na tapaw. 16 Nagegkam hikuna
ha makannawan na ha pitu a
pusiyan. Ket atoy i lumalapos ha
labi na a kona ha ispada a duwa
i tadam na. Ket nagranyag i rupa
na a kona ha raniyag na singgit ha
lubuk na pamalak.
17 Idi naenta ko hikuna, nagasa-
tak a kona ha natay ha saguppang
na. Ngem intupo na i makan-
nawan a kamat na, a kinagi na,
"Awan kas manteng! Hikan i
paggipuwan na ngamin ken pag-
patinggaan na ngamin. 18 Hikan i
ikabiyag na ngamin. Natayak idi.
Ngem entan mo, ta sibibiyagak ha
magnanayon, a awan ha kahad
na. Ket atoy ha nikan i turay ha
katay ken ha paghenan na natay
a hidi.
19 "Niyaen, isurat mo i ngamin
a maenta mo, ken ngamin a
magimet ha yenan a tiyempo, ken
ngamin a magimet nokkan ha
kasaguppangan.
20 "Niyaen, ipakatandi ko ha
nikaw i nalimed megipu ha den-
day a pitu a pusiyan, a naenta
mo ha makannawan a kamat ko,
ken pitu a pagsilawan a balitok.
Idagenday a pitu a pusiyan i
pitu a pangulo a mahagdapon ha
kamkameng na denday a pitu a
kapilya. Ket idagenday a pitu a
pagsilawan i pitu a kapilya a hidi."

2

I Surat Para Ha Kapilya Ha Epeso

1 "Niyaen, isurat mo ha iday
a mahagdapon ha manmanahod
a hidi ha Epeso: Ide i kakkagi
ni Jesus, a magegkam ha pitu a
pusiyan ha makannawan a kamat
na ken lumalakad ha lubuk na
pitu a pagsilawan a balitok.
2 "Katandi ko dan i ngamin
a tarabaho moy a magagit, ken
ngamin a pinagitured moy a
siaanus. Ket katandi ko bila a
awan moy maanusan i madukas
a totolay. Pinadas moy idenday a
nagkagi a hidi man i pinaangay ko
ha nikam, ket pinatahodan moy
a magsileng hidi. 3 Katandi ko a
maanus kam. Makpal i rigrigat
a attaman moy gipu ha nikan.
Ket awan kam naupay. 4 Ngem
ide i awan ko kayat ha nikam, a
awanak moy ayayatan a kona ha
idi palungo. 5 Isu, nakaman moy
mina i kinapigsa na pinagayat
moy idi. Ket magbabawi kam, a
gimetan moy manon a kona ha
pinaggimet moy idi. Nu awan
kam magbabawi, umangayak dan
a mangadya ha silaw moy ha
henan na.
6 "Ngem atoy bila i mappiya
ha nikam. Ta sentiyan moy i
silisileng di a managenan ha Niko-
laita. Ket magsentiyak bila ha
nidi.
7 "Niyaen, nu atoy i talinga
moy, temanan moy i kakkagi na
Espiritu na Dios ha kamkameng
na kapilya a hidi. Ipeta na,
'Ha ngamin a mangabak ha ki-
nadukas, palobusan ko hidi a
magkan ha bunga na kayo a ik-
abiyag na totolay. Maghen ito ha
Paraiso, a pagragsakan na Dios,'
kon na Espiritu na Dios."

I Surat Para Ha Kapilya Ha Esmirna

8 "Isurat mo ha mahagdapon ha
manmanahod a hidi ha Esmirna:

"Ide i kakkagi ni Jesus, a pag-
gipuan na ngamin ken pagpating-
gaan na ngamin. Minatayak idi,
ket minagbiyagak manon.
9 "Katandiyan ko i pakariribukan
moy. Katandi ko a napobre
kam, ngem ha kinatahod na,
nabaknang kam ha kinabaknang
a nelangitan. Katandiyan ko i
madukas a pagkakagi na Judyo a
hidi a magsenti ha nikam. Kagin
di a hidi man i tahod a totolay
na Dios. Ngem ha kinatahod
na, nasakop hidi ni Satanas, ta
madiyan di a manahod ha nikan.
10 Awan kam mina manteng ha
rigrigat a dandani a dumemat
ha nikam. Temanan moy!
Surubaran nakam ni Satanas,
gipu ta atoy ha nikam i kappal
a ibalud na ha pagbaludan na.
Ket magrigat kam ha sangapulo a
pamalak. Ngem maski nu patayan
di kam, pumigsa a pumigsa mina
i pagtalak moy ha nikan. Ket
atdinan takam ha gungguna moy,
a biyag na Dios a magnanayon.
11 "Nu atoy i talinga moy, te-
manan moy i kakkagi na Es-
piritu na Dios ha kamkameng
na kapilya a hidi. Ipeta na,
'Ha ngamin a mangabak ha ki-
nadukas, awan hidi masaketan
ha impyerno, a managenan ha
mekaduwa a katay,' kon na Espir-
itu na Dios."

I Surat Para Ha Kapilya Ha Pergamo

12 "Isurat mo ha mahagdapon
ha manmanahod a hidi ha Perg-
amo:
"Ide i kakkagi ni Jesus a ke-
ispada a duwa i tadam na.
13 "Katandiyan ko i paghenan
moy. Ket katandi ko a magagit
i kakaili moy a hidi a magpetu-
ray ha ni Satanas. Ngem awan
kam ginumimak ha pinagdeyaw
moy ha nikan. Ket awan moy
tinallekodan i panahod moy ha
nikan, maski idi pinatay di ni
Antipas na kasakop a hidi ni Sa-
tanas. Ta ni Antipas i tahod a
minahagitoldu megipu ha nikan
ha lugar moy a Pergamo a henan
ni Satanas. 14 Ngem atoy bila
i gimigimetan moy a madi ko
kayat. Ta atoy ha nikam i kappal
a umusoseg ha pagitoldu ni Bal-
aam. Hikuna i nangitoldu ha di
Balak a nanggimet ha pagliwatan
na kaputotan ni Israel, idi naalay
dan. Ket nangsulisog hikuna gipu
ha pinagkan di ha kanan a ne-
datton ha didiosen a hidi. Ket
tinolduwan na bila hidi ha pan-
gibabbey ken pangilallaki. 15 Ket
kona bila hito ha nikam. Ta
atoy bi i kappal ha nikam a umu-
soseg ha pagitoldu na Nikolaita a
hidi. 16 Isu, magbabawi kamon
ha liwaliwat moy. Ta nu awan
kam magbabawi, umangayak ha
nikam ha sigida. Ket maglabanak
ha dagenday a madukas. Ket
usaran ko ide a ispada a maghen
ha labi ko (i kayat ko kagiyan, i
kakkagi ko).
17 "Nu atoy i talinga moy, tem-
anan moy i kakkagi na Espiritu
na Dios ha kamkameng na kapilya
a hidi. Ipeta na, 'Ha ngamin a
mangabak ha kinadukas, atdinan
ko hidi ha kanan a nelangitan,
ket managenan ito ha "manna."
Ket atdinan ko bila i kada esa ha
nidi ha maponset a bitu. Kessurat
i kada bitu ha bigu a nagen na
kada esa, ket awan ha sabali a
makatandi ha nagen heya, malak-
sid i gumiwat ken Happo na a
Dios,' kon na Espiritu na Dios."

I Surat Para Ha Kapilya Ha Tiatira

18 "Isurat mo ha mahagdapon
ha manmanahod a hidi ha Tiatira:
"Ide i kakkagi na Anak na Dios.
Kona ha gangatan a maghiyam-
hiyam i mata na. Ket magranyag
i tikad na a kona ha natunaw a
tanso.

19 “Katandiyan ko i gimigimetan
moy ken i ngamin a pinagayat
moy ken panahod moy, i ngamin
a tarabaho moy ken anus moy.
Ket katandiyan ko a mas mak-
pal i gimetan moy ha niyaen,
ngem idi palungo. 20 Ngem ide
i madi ko kayat ha nikam: Apay
a palobusan moy iday a babbey
a ni Jesebel? Panagenan na i
baggi na a ‘esa a pinaangay na
Dios a mahagpugto,’ ket magitoldu
hikuna ha kapilya moy. Ngem
madi i pagitoldu na. Ket allilawan
na i tagabu ko a hidi. Ta gipu ha
pagitoldu na, mangibabbey hidi,
ket magkan hidi ha kanan a nedat-
ton ha didiosen a hidi. 21 Niyaen,
iniwadan ko dan hikuna. Ket
naalay dan i nagurayan ko, a
magbabawi mina hikuna. Ngem
madiyan na a tumallekod ha
kinadukas na. 22 Isu niyaen,
ide i gimetan ko ha nikuna, a
itogbak ko hikuna ha katre na.
Ket pagbalinan ko ito a pag-
dusaan na. Pati i mangibabbey
ha nikuna, pasaketan ko hidi
unay, malaksid nu magbabawi
hidi ha ginimet di ha nikuna.
23 Patayan ko i ngamin a umuseg
ha nikuna, penu makatandiyan
na kamkameng na kapilya a hikan
i makatandi ha nakam ken pa-
gayatan na totolay. Ket penu
makatandiyan di a bilasan ko
i kada esa ha nikam, ayun ha
ginimet na kada esa.

24 “Ngem atoy bila ha nikam,
ha Tiatira, i awan umuseg ha
pagitoldu ni Jesebel. Ket awan
hidi nagadal ha magkadisalad kan
a ‘palimed ni Satanas.’ Ipeta ko a
awan ha sabali a ibon ko ha nikam
nu awan a 25 paigatan moy dan
i panahod moy ha nikan, hang-
gan pagsoli ko. 26 Ha ngamin a
mangabak ha kinadukas ken mag-
tungpal ha pagayatan ko hanggan
ha panungpalan, iyatad ko ha
nidi i pinnakabalin di a magtu-
ray ha ngamin a bayan ha lutak.
27 Mapigsa unay i pagturay di
nokkan. Ket mangabak hidi ha
ngamin a totolay, ket awan ha
makasenti ha nidi. Gipu ta iyatad
ko ha nidi i pinnakabalin a mag-
turay, a kona ha inyatad Nama ko
a Dios ha nikan. 28 Ket iyatad ko
bila ha nidi i kaldiwan, i kayat ko
kagiyan a kinaamakan na biyag
ko a mismo a magnanayon.

29 “Nu atoy i talinga moy, tem-
anan moy i kakkagi na Espiritu na
Dios ha kamkameng na kapilya a
hidi.”

3

I Surat Para Ha Kapilya Ha Sardis

1 “Isurat mo ha mahagdapon ha
manmanahod a hidi ha Sardis, a

“ ‘Ide i kakkagi ni Jesus a atoy
ha Espiritu na Dios. Ket atoy bila
ha nikan i pitu a pusiyan.

“ ‘Katandiyan ko i gimigimetan
moy. Atoy kan ha nikam i
mapigsa a panahod, ngem ha pag-
ibilang ko, kona ha natay kam.
2 Magingat kam! Papigsaan moy
dan i panahod moy a dandani a
lompas. Ta maenta ko ha paggimi-
gimet moy a awan kam magtong-
pal ha pagayatan na Dios. 3 Isu,
nanakaman moy i netoldu ha
nikam ken nateman moy. Tung-
palan moy iday, ket magbabawi
kamon ha tahod. Nu awan kam
magingat, dumematak a sigida, a
kona ha mahagtakaw. Ket awan
moy katandi nu anya a oras i
pagdemat ko ha nikam.

4 “ ‘Ngem atoy bila ha nikam
ha Sardis i kappal a madalus
pala, a awan hidi inumuseg ha
madukas a ugali na agagum di.
Ket hidi man i makiuseg ha
nikan, a matennonan ha mapon-
set, ta mappiya i paggimi-gimet di.
5 Kona hito i tetennon na ngamin
a mangabak ha kinadukas, a
magtennon hidi ha maponset. Ket

awan ko punasan i nagen di ha
libro na Dios a paglistaan na ha
maghen a hidi ha nikuna ha mag-
nanayon. Ket ipeta ko ha sagup-
pang na Nama ko ken ngamin a
anganghel, a idenday a totolay i
sakop ko.'
6 "Nu atoy i talinga moy, tem-
anan moy i kakkagi na Espiritu na
Dios ha manmanahod a hidi."

I Surat Para Ha Kapilya Ha Piladelpia

7 "Isurat mo ha mahagdapon ha
manmanahod a hidi ha Piladelpia:
" 'Ide i kakkagi ni Jesus a ma-
pagtalkan ken nebukod ha serbe
na Dios. Hikan i magturay ha
ngamin, a kona ha ni Hari Dabid
ha ili a Jerusalem idi. Awan
ha makasaway ha pasadapan ko
ha paghariyan ko. Ket awan
ha makasadap hito nu awan ko
lukatan i ridaw na ha nikuna.
8 " 'Katandiyan ko i gimigimetan
moy. Katandi ko a maski nu awan
ha makpal ha nikam, magtongpal
kam ha pagitoldu ko, ket awanak
moy inpamen. Niyaen, kona ha
linukat ko dan i esa a ridaw
ha saguppang moy, ket awan ha
makasaway ha pagsaddap moy.
9 Temanan moy! Ha dagenday a
sakop ni Satanas, magsileng hidi.
Ta ipeta di a Judyo hidi, a mana-
hod kan hidi ha Dios. Ngem awan
hidi manahod. Isu, temanan
moy. Ta pagparentumengan ko
hidi nokkan ha saguppang moy.
Ket makatandiyan di nokkan a
hikan, a Jesu-Cristu, i magayayat
ha nikam.
10 " 'Niyaen, gipu ta tinong-
pal moy i bon ko ha nikam,
ket magattam kam ha rigrigat,
daponan takam ha tiyempo na
riribuk a dumemat ha ide a
lutak, ket pangsurubar ito ha
ngamin a totolay. 11 Dumematak
ha sigida. Isu, paigatan moy
i panahod moy ha nikan, penu
awan mangadya ha gungguna
moy. 12 Ha ngamin a mangabak
ha kinadukas, padeyawan ko hidi
ha saguppang na Dios ha mag-
nanayon. Ket pagbalinan ko hidi
a kona ha adigi a hidi ha Templo
na Dios. Kona ha iyoltak ko
hidi ha madisalad, ket awan ha
makaadya ha nidi. Ket tipladan ko
hidi ha kukuwa na Dios a daya ko,
ken sakop na paghenan na Dios a
managenan ha "Bigu a Jerusalem"
a bumugsok nokkan a maggipu ha
Dios. Ket tipladan ko bila hidi ha
bigu a nagen ko a inaamakan.'
13 "Nu atoy i talinga moy, tem-
anan moy i kakkagi na Espiritu na
Dios ha manmanahod a hidi."

I Surat Para Ha Kapilya Ha Laodisia

14 "Isurat mo ha mahagdapon
ha manmanahod a hidi ha Lao-
disia:
" 'Ide i kakkagi ni Jesus a
magpatalged ha gimetan na Dios.
Hikan i mapagtalkan ken mag-
patahod ha ngamin a panggep
na Dios. Hikan i naggipuan na
ngamin a pinarsua na Dios.
15 " 'Katandiyan ko i gimigimetan
moy. Katandi ko a awanak moy
kasenti. Ngem awanak moy
bi ayayatan. Kayat ko unay
a ayayatanak moy mina. Onu
maski sentiyan moyak mina.
16 Ngem, gipu ta awanak moy
nanakaman, a maski awanak
moy sentiyan, onu ayatan, kona
ha magalabiyabak dan, ket kona
ha iloktab takam ha labi ko.
17 Kagin moy a mabaknang kam
ken kekkukuwa kam ha ngamin
a kasapulan moy. Ngem madi
i nakam moy. Ta awan moy
katandi a kagbi kam, a napobre
kam, ken kona ha mabulsak
kam, ken kona ha naubi kam.
18 Isu, ide i ibalakad ko ha nikam:
a mangalap kam ha nikan ha
tahod a panahod a kona ha
balitok a napadas dan ha apoy,
penu bumaknang kam a tahod.

Mangalap kam ha nikan ha kona
ha maponset a pagtennon moy.
Ta makasaniki kam ha ubi moy.
Mangalap kam ha nikan ha kona
ha agas para ha mata moy, penu
makaenta kam.
19 " 'Nakaman moy ide megipu
ha nikan, a hikan i mangipaenta
ha liwaliwat ken magparusa ha
ngamin a ayayatan ko. Isu i gipu
na a ipeta ko ha nikam a maggagit
kam, a babawiyan moy i liwaliwat
moy. 20 Temanan moy. Ta kona
ha mataknegak ha lapos na bilay
moy, ket magayagak ha nikam.
Ha maski nu heya a makate-
man ha timek ko, ket lukatan
na i ruwangan, sumadapak ha
paghenan na. Ket magagumak
ha nikuna ha inaamakan. Ket
magagum bila hikuna ha nikan.
21 " 'Ha ngamin a mangabak
ha kinadukas, atdinan ko hidi
ha kalintegan a makikaetnod ha
nikan a maghari. Ket kona ha
pakikaetnod ko ha Nama ko a
maghari, gipu ta inabak ko i ki-
nadukas.'
22 "Nu atoy i talinga moy, tem-
anan moy i kakkagi na Espiritu
na Dios ha manmanahod a hidi,"
kon ni Jesus. Ide i inpesurat na ha
nikan ha denday a pitu a kapilya.

4

I Netan Ni Juan Ha Langit

1 Kobosan na ito, atoy manon
i nepaenta na Dios ha nikan.
Naenta ko i silulukat a ruwan-
gan ha langit. Ket nateman ko
manon iday a timek a magkagi
ha mapigsa, a kona ha trumpeta.
Ket kinagi na ha nikan, "Umunek
ka he, ket ipaenta ko ha nikaw
i magimet ha kasaguppangan."
2 Ket dagus a inturayan na ak na
Espiritu na Dios, ket naenta ko
ha langit i esa a pagetnodan na
hari. Ket atoy i esa a nagetnod
hay. 3 Rumimatrimat i rupa na
a kona ha kanginaan a bitu a
kekkolor a maghiyam-hiyam ken
madideg. Ket atoy i balangaw ha
lebut na pagetnodan na. Naberde
i kolor na balangaw aye. 4 Ket atoy
bila ha palebut na i duwa a pulo
ket uppat a sabali a pagetnodan,
para ha magturay a hidi. Ket
nakaetnod hito i duwa a pulo ket
uppat a panglakayan. Nagkagay
hidi ha maponset, ket atoy i ko-
rona di a balitok.
5 Ket naggipu ha pagetnodan na
Dios, atoy i sumiklab a killat ken
kadur na, ken napigsa a timek.
Ket ha saguppang na pagetnodan
na Dios, atoy i pitu a pagsilawan
a gumagangat. Iday i tiplad na
Espiritu na Dios.
6 Atoy ha saguppang na pagetn-
odan na Dios i malawa unay a
sarming. Ket madinnang ito, a
kona ha yelo. Ket atoy bila ha
lebut na pagetnodan na Dios i
uppat a hayup. Makpal i mata
di, maski ha rupa di ken adag di.
7 Kona ha leon i nekaesa a hayup.
Ket kona ha urbon na baka i
nekaduwa. Karuprupa na tolay
i nekatallu. Ket kona ha agila a
umaebbar i nekauppat. 8 Annam
i kapeg na kada esa a hayup.
Ket naputat ha mata i baggi na
kada esa, ha lubuk ken ha lapos
na kada kapeg di. Pamalak ken
kallap a awan hidi gumimak a
magkansyon, a

"Awan ha kona ha Apo Dios ha
kabaelan na ken kinalinteg
na. Hikuna la i Dios a awan
masulitan idi palungo,
hanggan ha yenan, ken ha
magnanayon, a awan ha
kahad na."

9 Ikansyon na uppat a hayup
i kakkansyon megipu ha kinaa-
makan na Dios, ken pagdeyaw
di ken pagyaman di ha nikuna.
Ta hikuna i kebbiyag a awan ha
kahad na. 10 Ket nu magkan-
syon hidi, humakab ha sagup-
pang na Dios i duwa a pulo

ket uppat a panglakayan a hidi.
Ket magdeyaw hidi ha Dios a
sibibiyag a magnanayon. Ket idat-
ton di i korona di ha saguppang
na, a ikagi di, a
11 "Happo mi a Dios! Hikaw i
madedeyaw, a daya mi i
kinaamakan mo ken pin-
nakabalin mo. Ta pinar-
suwa mo i ngamin a bagba-
gay. Gipu ha pagayatan mo,
naparsuwa ken magbiyag
hidi."

5

I Napegkatan a Pagbasaan na Kordero

1 Niyaen, ha makannawan a
kamat na Dios, naenta ko i esa
a surat. Ket nasuratan ito ha
saguppang na ken adag na. Ket
nalukot ito ken napegkatan ha
pitu a pegkat a pagtiplad ha turay
na magbasa mina. Nu awan a
ketturay, awan a makalukat ha
ide a surat. 2 Ket naenta ko i esa a
mannakabalin a anghel a nagdu-
law ha napigsa, "Heya i maturay
a manglukat ha ide a surat?" kon
na anghel. 3 Ngem pulos, awan ha
naeriyokan na anghel a maturay a
manglukat ken magbasa ha iday a
surat. Maski ha langit, onu lutak,
onu maski ha paghenan na natay
a hidi. Awan malla ha mannaka-
balin a manglukat ha surat aye.
4 Ket nagsangetak unay, gipu ta
awan ha naeriyokan a mekusto a
manglukat ken magbasa ha iday
a surat. 5 Sana, kinagi ha nikan
na esa a panglakayan, a "Awan
ka magsanget. Entan mo ni Jesus.
Hikuna i nagenan di ha Leon a
Naggipu ha Kaputotan ni Juda, a
minappo ni Dabid. Nangabak dan
hikuna. Isu, hikuna i maturay a
mekusto a mangadya ha pitu a
pegkat ken manglukat ha iday a
surat."

6 Ket naenta ko i kordero a
nakataknag ha pagetnodan na
Dios, ha lubuk na uppat a hayup
ken panglakayan a hidi. Ket
naenta ko i peklat ha baggi na,
a kona ha esa a newagah dan.
Niyaen, pitu i saduk na, ket pitu
i mata na, a kona ha pagtiplad
na Espiritu na Dios, a napaangay
ha ngamin a lutak. 7 Niyaen,
inumangay i Kordero a inalap na
i surat a atoy ha makannawan a
kamat na nagetnod hay ha pagetn-
odan na Dios. 8 Idi pinangalap na
Kordero ha surat, hinumakab ha
saguppang na idenday a uppat a
hayup ken i duwa pulo ket uppat
a panglakayan a hidi. Nagegkam
i kada esa ha pagtogtogan na ken
balitok a malukong a naputat ha
subusob. I pagtiplad na subusob
aye i kararag na totolay na Dios.
9 Ket kinansyon di i bigu a kan-
siyon, a
"Hikaw i maturay a mangalap ha
surat. Ket hikaw i matu-
ray a mangadya ha pitu a
pegkat na. Ta newagah ka
idi, ket gipu ha digi mo,
sinaka mo i totolay a hidi
para ha Dios. Maggipu hidi
ha kada tribu, pagkakkagi,
bayan, ken puli.
10 Ket pinagbalin mo hidi
a paghariyan, penu
magserbe hidi ha Dios
ha pagdeyaw di ken
pagkararag di. Ket magtu-
ray hidi nokkan ha lutak,"
kon na kansiyon.

11 Niyaen, inaamatan ko manon,
ket nateman ko i timek na rinibu
ken kakpalan a anghel a hidi.
Lineblebut di i pagetnodan na
Dios ken idenday a uppat a hayup
ken panglakayan a hidi. 12 Ket
kinansyon di ha napigsa,

"I Kordero a newagah,
matangkay hikuna a magturay
ha ngamin ken makinkukuwa
ha ngamin. Madaydayaw
hikuna gipu ha kinalaing na ken
kinapigsa na. Dayawen tam
hikuna!" kon na kansiyon di.

13 Ket nateman ko bila i timek
na ngamin a parsuwa ha langit
ken ha lutak ken ha paghenan
na natay a hidi, maski ngamin
a maghen ha diget, pati ngamin
a parsuwa ha ngamin a lutak.
Kinansyon di, a
"Dayawan tam i maetnod ha
pagetnoden na Dios. Dayawan
tam i Kordero. Dayawan tam
hikuna ha magnanayon! Petu-
rayan kitam ha nikuna ha mag-
nanayon!" 14 Ket kinagi na uppat
a hayup, "Oni bi!" Ket nagparin-
tumeng i panglakayan a hidi, a
nagdeydeyaw hidi.

6

I Pangadya na Kordero ha Pegkat a hidi

1 Niyaen, naenta ko a inadya
na Kordero i nekaesa a pegkat na
nalukot a surat. Ket nateman ko
i timek na esa a denday a hayup.
Ket kona ha kaddur i kinapigsa na,
a kinagi na, "Umangay ka he!" kon
na. 2 Sako, naenta i esa a mapon-
set a kabayo. Ket nagegkam i
nakasakay ha busog ken pangal.
Naatdinan hikuna ha korona na,
ket linumakad hikuna a makila-
ban, a mangabak ha kasenti na a
hidi.
3 Niyaen, inadya na Kordero i
nekaduwa a pegkat na nalukot a
surat. Ket nateman ko i nekaduwa
a hayup, a kinagi na, "Umangay
ka he!" 4 Ket nagpaenta i sabali
a kabayo a madideg. Naatdinan
i nakasakay ha dakkal a sondang.
Pagtiplad ito na pinnakabalin na
a magpagubat ha totolay, penu
magpinatay hidi ha lutak aye.
5 Niyaen, inadya na Kordero i
nekatallu a pegkat na surat. Ket
nateman ko i nekatallu a hayup, a
kinagi na, "Umangay ka he!" Ket
naenta ko i mangiset a kabayo.
Nakaegkam i nakasakay ha pagk-
iloan na. 6 Ket nateman ko i timek
a naggipu ha lubuk na uppat a
hayup a hidi. Kinagi na, "Esa a
sukat a trigo i pakegatangan na
suweldo ha esa a pamalak, ken
tallu kasukat a maes i pakegatan-
gan na suweldo ha esa a pamalak.
Ngem awan mo panginaan i langis
ken bunga na ubas," kon na timek.
7 Niyaen, inadya na Kordero
i nekauppat a pegkat na surat.
Ket nateman ko i nekauppat a
hayup, a kinagi na, "Umangay ka
he!" 8 Ket naenta ko i kabayo
a makosiyaw i kolor na. Katay
i nagen na nakasakay. Ket i
inumunod ha nikuna i agum na,
a Paghenan na Natay. Naatdinan
hidi ha pinnakabalin di a man-
gituray ha ikauppat na lutak, a
magpatay hidi gipu ha gubat, alap,
saket, ken maingal a hayhayup.
9 Niyaen, inadya na Kordero i
nekalima a pegkat na surat. Ket
naenta ko i pagdattonan ha Dios.
Ket naenta ko ha sidung na i
kaliduwa na ngamin a napatay
gipu ha pinagpakatandi di ha kagi
na Dios, ken pinagitoldu di ha
pagitoldu ni Cristu. 10 Indulaw di
ha napigsa, "Apo a Mannakabalin
ngamin. Tahod i kagi mo, ket
malinteg i ngamin a paggimet mo!
Hangan kaalay i pinaguray mi
aye? Hangan i panghukom mo
ken pangdusa mo ha totolay ha
lutak? Hangan i pangbilas mo ha
denday a nagpatay ha nikami?"
kon di. 11 Sa, naatdinan i kada
esa ha naponset a kagay. Ket
nepeta a umemmang pala hidi
ha ballik, hanggan mapatay bila
i dagop na ngamin a kakabsat di
ken katarabahowan di, a mapap-
atay a kona bila ha pinnakapatay
di idi, gipu ha panahod di.
12 Niyaen, naenta ko a inadya
na Kordero i nekaannam a pegkat.
Ket nagginggined ha mapigsa. Ket
nginumiset i singgit, a kona ha
pinanas. Ket dinumideg i bulan a
kona ha digi. 13 Natakneg ha lutak

i pusiyan a hidi, a kona ha bunga
na kayo a metaknag gipu ha
mapigsa a paras. 14 Ket sinumina
i langit a kona ha abak, a bigu la
a nalukot. Ket nealis i ngamin a
amamugod ken purpuro ha henan
di. 15 Ket ha ngamin a hari, ken
magturay a hidi, ken pangulo a
hidi na sundalu, ken ngamin a
mabaknang ken matangkay, tinu-
mago hidi ngamin ha kuweba a
hidi ken sidung na dangli ha ama-
mugod. Pati i ngamin a totolay,
maski madibbi onu matangkay a
hidi, tinumago hidi ngamin. 16 Ket
nagdulaw hidi ha dadangli ken
pogepogedu a hidi, a "Ananay!
Tapuhan moy kami! Itago moy
kami ha Dios a maghari ha langit!
Ilabbang moy kami, penu awan
mi mapadas i ingal na Kordero!
17 Ta dinumemat dan i Pamalak
a Panghukom na Dios ha totolay!
Pulos, awan ha makalisi ha Dios!"

7

Tipladan na Dios i Tagtagabu Na Ha Palungo na Pamalak a Panghukom Na

1 Kobosan na, naenta ko i uppat
a anghel a nakataknag ha uppat
a nibik na lutak. Ket salenan di
i uppat a paras ha lutak, penu
awan a magparas ha dibbew na
lutak, ha diget, onu ha maski nu
anya a kayo. 2 Idagende a uppat
a anghel i nangatdinan na Dios
ha pinnakabalin di a mangdadael
ha lutak ken ha diget. Niyaen,
naenta ko i sabali a anghel a
inumontok, a naggipu ha daya.
Ket atoy ha nikuna i marka na
Dios, a pagtiplad na ha kukuwa na
Dios a kebbiyag ha magnanayon.
3 Kinagi na ha denday a uppat
a anghel, a "Awan moy dadailan
i lutak, i diget, onu kaykayo a
hidi hanggan awan mi pala mati-
pladan i tagtagabu na Dios ha
kidap di," kon na anghel.

4 Ket nepeta ha nikan nu
hangan i mamarkaan a naggipu
ha ngamin a tribu na Israel. I
dagop na bilang di i esa gasut,
uppat a pulo, ket uppat a ribu.
I kayat na kagiyan ha ide a nu-
mero i ngamin a totolay na Dios
a pinagbalin na a annak na. 5 Esa
a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni
Juda. Esa a pulo ket duwa a ribu
ha tribu ni Ruben. Esa a pulo ket
duwa a ribu ha tribu ni Gad. 6 Esa
a pulo ket duwa a ribu ha tribu ni
Aser. Esa a pulo ket duwa a ribu
ha tribu ni Neptali. Esa a pulo ket
duwa a ribu ha tribu ni Manases.
7 Esa a pulo ket duwa a ribu ha
tribu ni Simeon. Esa a pulo ket
duwa a ribu ha tribu ni Lebi. Esa
a pulo ket duwa a ribu ha tribu
ni Isakar. 8 Esa a pulo ket duwa
a ribu ha tribu ni Sabulon. Esa a
pulo ket duwa a ribu ha tribu ni
Jose. Esa a pulo ket duwa a ribu
ha tribu ni Benjamin. Kompleto
dan hidi.

I Kakpalan a Totolay a Naggipu ha Kada Bayan

9 Kobosan na ito, nangaamata
ak manon, ket naenta ko i makpal
a tolay. Awan a mabalin a mak-
abilang ha kakpalan aye. Nag-
gipu hidi ha ngamin a puli, tribu,
bayan, ken pagkakagi. Nakatak-
nag hidi ha saguppang na pagetn-
odan na Dios ken ha saguppang
na Kordero. Nakakagay hidi ha
maponset, ket nakaegkam hidi
ha dodon na kayo, a pagtiplad
na ragsak di. 10 Ket nagdu-
law hidi ha mapigsa, "Dakkal i
pinakesalakanan mi, gipu ha Dios
a maghari ken gipu ha ginimet
na Kordero!" 11 Ket limmebut i
ngamin a anghel a hidi ha pagetn-
odan na Dios ken panglakayan a
hidi ken denday a uppat a hayup.
Sa hidi, hinumakab ha saguppang
na pagetnodan, a nagdeydeyaw
hidi ha Dios. 12 Kinagi di,
"Oni, daya tam i Dios gipu ha

kinaamakan na. Matangkay i
Dios, ket magyaman kitam ha
nikuna. Malaing hikuna ken
mapigsa. Magturay hikuna ha
magnanayon. Oni ay!” kon na
anghel a hidi.
13 Niyaen, sinalodsod na ha
nikan na esa a panglakayan,
“Heya idagenday a makakagay
ha maponset, ken hadya i nag-
gipuwan di?” kon na.
14 Ket tinabbeg ko, “Ipeta mo bi,
Apo, ta awan ko katandi,” kon ko.
Ket kinagi na, “Hidi i nagattam
ha Tiyempo na Rigrigat. Niyaen,
kona ha linabaan di i tennon
di, ket pinaponset di hidi gipu
ha digi na Kordero. I kayat
na kagiyan, naadya i liwaliwat
di. 15 Isu i gipu na a atoy hidi
ha saguppang na pagetnodan na
Dios. Ta magserbe hidi ha nikuna
ha aldew ken kallap ha henan
na. Ket daponan na hidi na
Dios gipu ha baggi na a mismo,
a makaetnod ha pagetnodan na
Dios a maghari. 16 Awan hidi
magialap onu mawaw. Awan bi
hidi makabati ha passi na singgit
onu maski anya a passi. 17 Gipu ta,
i Kordero a makaetnod ha pagetn-
odan na Dios i maghari. Hikuna
i mahagdapon ha nidi. Ket kona
ha iturong na hidi ha habwayan a
ikabiyag di ha magnanayon. Ket
adyan na Dios i ngamin a ladinget
di.”

8

Dandani a Tongpalan na Dios I Inkararag na Manahod a hidi

1 Niyaen, idi inadya na Ko-
rdero i nekapitu a pegkat, atoy
ulimek ha langit ha manga gudwa
na oras. 2 Kobosan na, naenta
ko idenday a pitu a anghel a
makataknag ha saguppang na
Dios. Naenta ko a naatdinan hidi
ha pitu a trumpeta.
3 Niyaen, inumangay i sabali a
anghel ket nagtaknag ha sagup-
pang na pagdattonan di ha Dios.
Atoy ha nikuna i pagpasaroban na
a balitok. Ket naatdinan hikuna
ha makpal a pangpasarob penu
ilaok na ha karkararag na ngamin
a totolay na Dios, penu idatton
na ha balitok a pagdattonan di
ha Dios, ha saguppang na pagetn-
odan na Dios. 4 Niyaen, inu-
montok i asok na pangpasarob a
pinagangat na anghel ha sagup-
pang na Dios. Ket nenayon ito
ha karkararag na totolay na Dios.
5 Sa, inalap na anghel i paghenan
na pangpasarob, ket pinutat na ha
gangatan a nagipu ha pagwaga-
han di ha Dios. Ket intogbak na
ito ha lutak. Dagus a nagkadur
ken nagkilat ha napigsa. Ket
nagginggined i lutak.

I Pangrugi na Tallu a Tiyempo a Kakkantengan

6 Niyaen, ha dagenday a pitu
a anghel, nagsagana hidi a
mangiyop ha denday a pitu a
trumpeta di.
7 Iniyopan na nekaesa a anghel i
trumpeta na. Ket naguden ha yelo
ken gangatan a nalaokan ha digi.
Ket natutod i ikatallu na lutak, ken
i ikatallu na ngamin a kaykayo,
pati i ngamin a ramot.
8 Iniyopan na nekaduwa a
anghel i trumpeta na. Ket ne-
togbak ha diget i kona ha dakkal
a amugod a natututodan. Ket
nagbalin a digi i ikatallu na diget.
9 Natay i ikatallu na hayhayup ken
padut na diget. Ket naumlad i
ikatallu na sasakyan ha diget.
10 Iniyopan na nekatallu a
anghel i trumpeta na. Ket
natakneg a naggipu ha langit i
dakkal a pusiyan a nagsiklab a
kona ha pagsilawan. Natakneg
ito ha ikatallu na karayan a hidi
ken hahabwayan. 11 I nagen
na pusiyan aye i “Makkak.” Ket

tinumakkak i ikatallu na dinom.
Ket natay i makpal a inuminum.

12 Iniyopan na nekauppat a
anghel i trumpeta na. Ket
nadadail i ikatallu na singgit, i
ikatallu na bulan ken i ikatallu na
ngamin a pusiyan. Isu i gipu na a
nagdiham i ikatallu na disiyag di.
Nagdiham ha ikatallu a disiyag ha
langit, ha pamalak ken ha kallap.

13 Kobosan na, naenta ko i esa
a agila a nagebbar ha ontok. Ket
nateman ko a indulaw na, “Kagbi,
kagbi, kagbi! Marigatan a tahod
i ngamin a maghen ha lutak, nu
iyopan na tallu pala a anghel i
trumpeta di.”

9

1 Niyaen, iniyopan na nekalima
a anghel i trumpeta na. Ket
naenta ko ha lutak i esa a anghel
a kona ha pusiyan a natakneg a
naggipu ha langit. Ket neyatad ha
nikuna i tulbek na ruwangan na
madadisalad a abot. 2 Linukatan
na anghel ide a abot, ket linuma-
pos i asok a kona ha asok a
naggipu ha dakkal a gangatan.
Nagdiham i singgit ken langit
gipu ha asok a naggipu ha abot.
3 Ket naggipu ha asok i makpal
a haksa. Nagdissu hidi ha lutak.
Ket naatdinan hidi ha pinnaka-
balin di a mangsilud a kona ha
kaget na anipig. 4 Nabonan hidi a
awan di dadailan i ramramot, ken
kaykayo, onu maski anya a mula.
I totolay la a awan ha marka na
Dios ha kidap di i pasaketan di.
5 Awan a napalobusan idagende
a haksa a pumatay ha totolay, nu
awan pasaketan di hidi ha lima a
bulan. Kona ha kaget na anipig
i pagsaket di, penu marigatan i
totolay a hidi. 6 Ha lubuk na lima
a bulan, kayat na totolay a matay,
ngem awan a mabalin ha nidi.
Maski nu padasan di a patayan i
baggi di, awan di kaya.

7 Ha dagenday a haksa, kona
hidi ha kabayo a nakasagana a
makilaban. Atoy ha buntok di
i kona ha korona a balitok. I
ruprupa di i kona ha rupa na
totolay. 8 I buk di i kona ha
buk na babbey. I ngipan di i
kona ha ngipan na leon. 9 Ha
hakaw di, nataklaban ha kona
ha kabal a utang. I tanog na
pakpak di i kona ha tanog na
makpal a kalesa a magturong ha
paggubatan. 10 Atoy hidi ha ipus
ken silud, a kona ha anipig. Gipu
ha ipus di aye i pangparigat di
ha totolay ha lubuk na lima a
bulan. 11 Ket atoy ha nidi i
esa a hari a mangituray ha nidi.
Hikuna i anghel a mahagdapon ha
madadisalad a abot. Abaddon i
nagen na, ha kagi na Hebreo. Ha
kagi na Griego, Apolion i nagen
na. (I kayat na kagiyan, “I Mahag-
dadail.”)

12 Nobos dan i nekaesa a
tiyempo a kakkantengan. Ngem
atoy pala i duwa a umunod.

13 Niyaen, iniyopan na nekaan-
nam a anghel i trumpeta na. Ket
nateman ko i esa a timek a nag-
gipu ha uppat a suli na pagdat-
tonan di a balitok, ha saguppang
na Dios. 14 Kinagi na timek ha
nekaannam a anghel, “Lakbisan
mo idenday a uppat a anghel a
negakad ha dakkal a karayan Up-
rates,” kon na timek. 15 Ket nalak-
bisan idenday a uppat a anghel.
Nesagana hidi a mangpatay ha
ikatallu na ngamin a totolay ha
ide a nebital a oras, pamalak,
bulan ken tawen. 16 Niyaen, atoy
i nangipeta ha nikan nu hangan
i sundalu di a nakakabayo, ket
duwa a gasut a milion i dagop
na. 17 Ket naenta ko i kabayo ken
nakasakay a hidi a nataklaban ha
hakaw di ha utang a madideg, a
kona ha gangatan, ken asul, ken
makiyaw a kona ha asupre. Kona
ha buntok na leon i buntok na

kabayo a hidi. Ket magsopdar hidi
ha gangatan, asok, ken asupre.
18 Natay i ikatallu na ngamin a
totolay gipu ha dagende a peste:
i gangatan, i asok, ken i asupre
a naggipu ha labi na kabayo a
hidi. 19 Atoy duwa a pinnakabalin
na kabayo a hidi. Atoy ha labi
di, ket atoy bila ha ipus di. Ta
kebbuntok i ipus di aye, ket kona
ha ulag. Idagende i pangparigat di
ha totolay.
20 Ngem awan nagbabawi i
nawarak a hidi a awan natay
ha denday a rigrigat. Awan di
pinagimak i pinagdeydeyaw di
ha dimonyo a hidi ken ha did-
iosen a ginimet di: idenday a
ladawan a balitok, pirak, bronse,
bitu ken kayo a awan makaenta
ken makateman onu makalakad.
21 Ket awan hidi nagbabawi ha
pinagpapatay di, onu pinaganito
di, onu pinakikamegos di, ken
pinagtakaw di.

10

Mabikan dan I Paghukom Na Dios Ha Awan a Hidi a Manahod

1 Niyaen, ide bila i naenta ko.
Naenta ko i sabali a mannaka-
balin a anghel a binumugsok a
naggipu ha langit. Naulapan
hikuna ket atoy i balangaw ha
buntok na. Kona ha singgit i
rupa na, ket kona ha gangatan i
tikad na. 2 Inegkam na i ballik a
surat a nelukat. Ket ingidtan na i
makannawan a tikad na ha diget,
ket i makannigid na ha lutak.
3 Nagdulaw hikuna ha mapigsa
a timek, a kona ha kinapigsa na
giyak na leon. Kobosan na pinag-
dulaw na, tinumabbeg i pitu a
kadur a mapigsa. 4 Dandani ak
mina a nagsurat ha tabbeg na
kaddur a hidi, ngem nateman ko
i esa a timek a naggipu ha langit.
“Awan mo isurat i kinagi na pitu
a kaddur. Ilimid mo iday,” kon na
timek.
5 Niyaen, ha iday a anghel a
naenta ko a nakataknag ha diget
ken ha lutak, intayad na i makan-
nawan a kamat na. 6 Ket insapata
na i nagen na Dios a sibibiyag a
magnanayon a awan ha kahad na.
Hikuna a namarsuwa ha langit,
ken lutak, ken diget, ken ngamin
a maghen ha dagento. Kinagi
na, “Awan dan maalay. Awan
a metantan i panggep na Dios,
7 nu awan a iyopan na nekapitu a
anghel i trumpeta na, ket natong-
pal na Dios i nalimed a panggep
na, ayun ha inpakatandi na idi ha
tagtagabu na a mahagpugto,” kon
na anghel.
8 Niyaen, nateman ko manon
iday a timek a nagkagi ha nikan a
naggipu ha langit. Kinagi na, “En
mo, alapan i silulukat a surat a
atoy ha kamat na anghel a mak-
agidtan ha diget ken ha lutak,”
kon na timek.
9 Isu, binumikanak ha iday a
anghel. Ket inaged ko i surat.
Kinagi na ha nikan, “Alapan mo.
Kanan mo dan. Masinggat ide
ha labi mo, a kona ha habu
na pitukan. Ngem magbalin a
makkak nokkan ha tiyan mo.”
10 Niyaen, giniwat ko iday a ballik
a surat, ket kinnan ko. Masinggat
i ennam na, a kona ha habu na
pitukan. Ngem idi intemlok ko,
makkak dan ha tiyan ko.
11 Ket atoy manon i nagkagi ha
nikan. “Masapul a ipakatandi mo
manon i kakkagi na Dios megipu
ha makpal a bayan, pulpuli,
sabasabali a tribu, ken harhari,”
kon na timek.

11

I Sistigu a hidi na Dios a Mapatay Gipu Ha Panahod Di

1 Niyaen, atoy i neyatad ha
nikan a kona ha sarukod a pa-
grukod ko. Ket nepeta ha nikan,
“En mo, rukodan i paghenan na
Dios ken nu panya i pangidatton

di ha nikuna. Ket ibilang mo i
magdeyaw a hidi hay. 2 Ngem
awan mo rukodan idenday ha
lapos, a awan a paghenan na
Dios. Pabiyanan mo hidi. Ta
neyatad hidi ha totolay a awan
makidios. Magloko hidi ha totolay
na Dios, ha ili na Dios, ha lubuk na
tallu ket gudwa a tawen. 3 Ngem
paangayan ko i duwa a sistigu ko.
Magtennon hidi ha makaseng a
tennon a pagpaenta ha saniki di.
Ket magibaheta hidi ha kakkagi
na Dios ha lubuk na iday a tallu
ket gudwa a tawen."

4 Ha dende a duwa a sistigu, hidi
i managenan ha duwa a kayo a
olibo ken duwa a pagsilawan a
matakneg ha saguppang na Apo
Dios. Ket hikuna i Happo na
ngamin a lutak. 5 Nu atoy a mag-
pasaket mina ha nidi, atoy i kona
ha gangatan a magsiklab ha labi
di, ket kona ha tutudan di i kasenti
di. Nu atoy i magpasaket ha nidi,
ilunod na hidi na Dios ha kona
hito. 6 Ket atoy bila i pinnakabalin
di a mangrikep ha langit, penu
awan a maguden ha tiyempo na
pagibaheta di ha kakkagi na Dios.
Atoy bila i pinnakabalin di a ma-
magbalin a digi ha habwayan a
hidi. Atoy bila i pinnakabalin di a
mangdidigra ha totolay ha maski
nu anya a peste ha kada kayat di.

I Nekaduwa a Tiyempo a Kakkantengan

7 Niyaen, kobosan na pinangi-
pakatandi na sistigu a hidi na
Dios, lumapos ha madadisalad a
abot i sinangdidios a hayup. Ket
manglaban hikuna ha sistigu a
hidi na Dios. Ket abakan na hidi,
a patayan na hidi. 8-9 Metagmak
la i bangkay di ha kalsada na
iday a dakkal a ili ha tallu ket
gudwa a pamalak. Ket magbuya
ha bangkay i ngamin a totolay
ha lutak. Awan di ipalobus a
melabbang i bangkay di. I ili a ide
i nangilansaan na Happo tam ha
kudos. Atoy bi i sangay na ili aye
a Sodoma, onu Egipto, a pangti-
plad na liwaliwat di. 10 Niyaen,
magragsak i totolay na lutak gipu
ha katay na minahagpugto a hidi
he. Ket magsilebra hidi, ket ma-
grinegalo hidi, gipu ta natay dan
i nagpasaket ha nakam di ken
nagparigat ha baggi di.

11 Ngem kobosan na tallu ket
gudwa a pamalak, pabiyagan na
hidi manon na Apo Dios. Ket
tumaknag hidi. Ket manteng unay
i ngamin a makaenta ha nidi.

12 Kobosan na, mateman na ma-
hagpugto a hidi i mapigsa a timek
ha langit. Ikagi na, "Umontok kam
ha ihe!" kon na timek. Ket ha
pagaamatan na ngamin a kasenti
di, mepaontok hidi ha ulap.

13 Ha iday bila a oras, magging-
gined ha mapigsa. Ket madadail
i apagkapullo na ili, ket matay i
pitu a ribu a totolay. Ket manteng
i ngamin a mabuhay a hidi. Isu
i gipu na a dineyaw di i Dios a
mannakabalin ha ngamin.

14 Niyaen, nobos dan i
nekaduwa a tiyempo a kakkan-
tengan. Dandani a dumemat i
nekatallu.

*Tumulos Kitam Mina a Magta-
lak ha Kari na Dios*

15 Niyaen, iniyopan na nekapitu
a anghel i trumpeta na. Ket atoy
ha langit i mapigsa a timtimek, a
kinagi di, "Awan ha sabali a turay
a maghari nu awan la i turay
na Happo tam ken Cristu a pinili
na a maghari ha magnanayon."
16 Ket hinumakab a magdeyaw
ha Dios i duwa pulo ket uppat
a panglakayan a makaetnod ha
saguppang na.

17 Kinagi di:

"Apo Dios a Mannakabalin ha
ngamin, hikaw i Dios ha
magnanayon, a awan ha ka-
had na, ket awan ha kasulet
mo. Magyaman kami ta

inpaenta mo dan i pinnaka-
balin mo a maghari.
18 Nakaingal i ngamin a kasenti
mo a hidi. Ngem niyaen,
dinumemat i tiyempo mo a
magingal. Ta dinumemat i
tiyempo a paghukom mo ha
ngamin a natay. Tiyempo
dan ha yenan a panggung-
guna mo ha tagabu mo
a hidi a minahagpugto,
ken ngamin a manahod ha
nikaw, i matangkay ken
madibbi a hidi a totolay mo.
Tiyempo dan ha yenan a
pangdadail mo ha ngamin
a mahagdadail ha lutak."
Ide i kinagi na panglakayan
a hidi.
19 Niyaen, nalukatan i templo na
Dios ha langit. Ket naenta ko i
kahon a paghenan na kari na Dios
a nesurat. Ket atoy i makpal a kil-
lat ken kaddur, ken nagginggined,
ken naguden ha makpal a yelo.

12

I Pagtiplad na Pakeenakan ni Cristu, ken Pinagsenti ni Satanas, ken Pinaglaban na Anghel a hidi

1 Niyaen, ide bila i naenta ko.
Nagpaenta ha langit i dakkal a
pagtiplad na magimet ha esa a
tiyempo. Atoy i babbey a nagk-
agay ha singgit, a nagtaknag ha
bulan. Ket ha buntok na, atoy
i korona a esapulo ket duwa a
pusiyan. 2 Mabuktet hikuna, ket
dandani a magenak. Gipu ha
pinaggasok na ken saket na aye,
nagkales hikuna.
3 Niyaen, atoy bila ha langit i
sabali a pagtiplad. Naento ko
ni Satanas a kona ha madideg a
biklat a dakkal unay. Atoy ha
baggi na i pitu a buntok ken esa
pulo a saduk. Ket atoy i korona ha
kada buntok na. 4 Gipu ha buneg
na, dinapras na i ikatallu na pus-
pusiyan ha langit, ket intogbak na
hidi ha lutak. Nagtaknag ide a
biklat ha saguppang na babbey a
dandani a magenak, penu itemlok
na mina a dagus i annak na.
5 Niyaen, neenak na babbey i
annak a lallaki. Ha ide a lal-
laki, maghari hikuna nokkan ha
ngamin a totolay. Ket pulos, awan
ha makasenti ha pinaghari na.
Awan a kinan na biklat ide a an-
nak. Ta inalap na hikuna na Dios
ha langit. Ket umetnod hikuna
ha pagetnodan na Dios. 6 Ha
iday a babbey, nagkamang hikuna
ha taltalon a insagana na Dios a
paghenan na. Hito i pagdaponan
na Dios ha nikuna ha tallu ket
gudwa a tawen.
7 Niyaen, atoy i makipaglaban
ha langit. Atoy ni Migel a kap-
itan na anghel a hidi na Dios,
ket nakipaglaban hidi ha biklat
ken ngamin a madukas a anghel
na. 8 Ket naabak i biklat ken
anghel na a hidi, ket awan hidi
napalobusan a maghen ha langit.
9 Isu a napalakad iday dakkal a
biklat. Hikuna ni Diyablo, onu
Satanas i sangay na. Nagpaenta
hikuna idi palungo a kona ha ulag,
idi naallilaw na i ngamin a totolay
ha lutak. Ket niyaen, napalakad
hikuna ken ngamin a agagum na
a madukas a anganghel. Naggipu
hidi ha langit hanggan ha lutak.
10 Niyaen, nateman ko i napigsa
a timek ha langit. "Dinumemat
dan i tiyempo a pangisalakan na
Dios ha totolay. Nepaenta na
Dios i pinnakabalin na a maghari.
Inpaenta ni Cristu i turay na a
maghari. Ta napalakad dan ha
langit ni Satanas, a kanayon a
nagpaliwat ha kakabsat tam ha
saguppang na Dios. 11 Ngem
niyaen, naabak na kakabsat tam
ni Satanas gipu ha digi ni Ko-
rdero, idi natay hikuna ha kudos.
Ket naabak di ni Satanas gipu
ha kakkagi na Dios a inbaheta
di. Awan di inkemot i bukod

di a biyag, nu awan a inpalobus
di a matay, gipu ha panahod di.
12 Isu, magragsak kamon, hikam
a maghen ha langit, ta linumakad
dan ni Satanas ha henan moy.
Ngem ha nikam a maghen ha
lutak, kagbi kam. Ta dinumemat
ha nikam ni Satanas. Ket maingal
hikuna a tahod. Ta katandiyan na
a ballik la i tiyempo na.” Kona hito
i kinagi na timek a nateman ko.
13 Niyaen, idi naenta na ma-
dideg a biklat a napalakad dan
hikuna hanggan ha lutak, tinagu-
betan na i babbey a nangienak
ha annak a lallaki. 14 Ngem ha
ide a babbey, naatdinan hikuna
ha duwa a pakpak na dakkal a
agila, penu makaebbar hikuna, a
bumuyot ha pagtagowan na ha
taltalon. Maghen hikuna hito
ha tallu ket gudwa a tawen, a
pagdaponan na Dios, penu awan
makaabot i maingal a biklat.
15 Niyaen, gipu ta kona hito a
awan maabot na biklat ide a
babbey, nangisopha hikuna ha
makpal a dinom, a nagbalin a
kona ha karayan, penu mebulod
mina i babbey aye. 16 Ngem
nadaggapan i babbey gipu ha lu-
tak, a pinumtak i lutak, ket ininom
na i dinom a insopha na biklat.
17 Niyaen, idi naenta na biklat
a nesalakan i babbey, nagingal
hikuna. Ket gipu ha ingal na ha
ide a babbey, inumangay hikuna
a nanglaban ha ngamin a annak
na a newarak, hidi ngamin a
magtongpal ha bon na Dios ken
umusoseg ha pagitoldu ni Jesus.
18 Niyaen, tinumaran i madideg
a biklat ha baybay na diget, ket
nakataknag hay.

13

I Duwa a Agagum ni Satanas

1 Niyaen, naenta ko i sinangdid-
ios a hayup a inumuwat ha diget.
Pitu i buntok na, ket atoy i esa
a pulo a saduk na. Nagkorona i
kada saduk. Ket panagenan na
kada buntok i baggi na a Dios.
Ket nesurat ito ha kada buntok
na. 2 I baggi na i kona ha baggi
na tigre. I tikad na i kona ha
tikad na oso. I labi na i kona
ha labi na liyon. Ket inatdinan
na biklat ha bukod na a pinnaka-
balin ken turay na a maghari ha
sakop na ha lutak. 3 Ha esa a
buntok na sinangdidios aye, atoy
i talingo a ikatay na mina. Ngem
hinumusay ito, a nagbiyag manon
hikuna. Ket gipu ta kona hito,
nalaktat i ngamin a totolay ha
lutak. Ket inumunod hidi ha ide
a sinangdidios. 4 Makpal unay
i nagdeyaw ha madideg a biklat,
gipu ta inyatad na i turay na ha
ide a sinangdidios. Ket nagdeyaw
bila hidi ha sinangdidios a hayup
aye, a kinagi di, “Awan ha man-
nakabalin ngem ha ide a hayup!
Awan ha makasenti ha nikuna!”
kon di.
5 Ket pinalobusan na hikuna
na Dios a magturay ha tallu ket
gudwa a tawen. Ket pinabiyan na
hikuna a magkayag ha Dios ken
magpangas ha baggi na. 6 Kinayag
na i Dios, ken paghenan na Dios,
ken ngamin a maghen ha Dios ha
langit. 7 Ket napalobusan hikuna
a manglaban ha totolay na Dios.
Ket nangabak hikuna ha nidi.
Maatdinan hikuna ha kalintegan
a mangituray ha ngamin a toto-
lay, ha ngamin a lugar ha lutak.
8 Magdeyaw ha nikuna i ngamin
ha lutak, malaksid i manmanahod
a hidi a nelista ha libro na Dios
a paglistaan na ha magbiyag a
hidi ha langit a magnanayon. Ide
a libro i kukuwa ni Kordero a
nelansa ha kudos idi. Ha pagibi-
lang na Dios, napatay ni Kordero
para ha totolay, maski idi palungo
na pinnakaparsuwa na lutak.
9 Isu i gipu na a ipeta ko ha
nikam: Temanan moy, nu atoy
i talinga moy a pagteman moy!

10 Ha maski nu heya a madakap
mina, a mebalud gipu ha panggep
na Dios, sigurado a madakap
hikuna. Ket ha maski nu heya
a matay mina ha sondang, gipu
ha panggep na Dios, sigurado a
matay hikuna ha sondang. Isu, ha
nikam a totolay na Dios, masapul
a attaman moy ken paigatan moy
i panahod moy.

11 Niyaen, naenta ko manon i
sabali a dakkal a hayup a inu-
muwat ha lutak. Duwa i saduk
na, a kona ha saduk na kordero.
Ngem nagkagi hikuna a kona ha
madideg a biklat. 12 Inumuseg
hikuna ha nekaesa a sinangdid-
ios a hayup. Ket ginimet na i
ngamin a turay na. Ket pinilit
na i ngamin a totolay ha lutak a
magdeyaw ha nekaesa a sinang-
didios a hayup, iday a hayup a
natay gipu ha talingo na, sa, nag-
biyag manon gipu ta hinumusay
hikuna. 13 Ginimet na nekaduwa
a hayup i dakkal a nakaddatan.
Pinauden na ha saguppang na
totolay i gangatan a naggipu ha
langit. 14 Ket inallilaw na i ngamin
a totolay gipu ha nakaddatan a
ginimet na, gipu ha pinaguseg
na ha nekaesa a sinangdidios a
hayup. Inbon na idagenday a
totolay, a manggimet hidi ha did-
iosen a pagdeyawan di ha nekaesa
a sinangdidios a hayup a na-
talingo ha sondang, ngem nag-
biyag manon. 15 Ket napalobu-
san i nekaduwa a hayup a mang-
pabiyag ha didiosen na nekaesa
a sinangdidios. Maski makak-
agi ide a didiosen, ken mabalin
na a patayan i ngamin a awan
magdeyaw ha baggi na. 16 Ket
pinilit na a markaan i ngamin
ha makannawan a kamat di onu
ha kidap di. Maski i madibbi
a hidi onu matangkay. Maski i
mabaknang a hidi onu napobre.
Maski i tagabu a hidi. Maski nu
heya a tolay. Pilitan na a ma-
markaan hidi ngamin. 17 Awan ha
makapaglako onu makapaggatang
malaksid nu nemarka ha nikuna
i nagen na sinangdidios, onu i
numero a kasangay na nagen na.

18 Niyaen, ide i kasapulan ha
kinasirib. Nu malaing i magbasa
ha ide, makatandiyan na i kayat
na kagiyan na numero aye na
sinangdidios. Ta atoy i nagen na
tolay a netago ha ide a numero.
Ket 666 i numero na.

14

I Kansiyon na Nasaka a hidi ha Langit

1 Niyaen, inaamatan ko manon,
ket naenta ko ni Kordero a
nakataknag ha Parabin na Sion,
a kaagum na i ngamin a sinaka
na. Ket kona ha sangay di ide a
numero a esa gasut ket uppat a
pulo ket uppat a ribu. Ket nesurat
ha kidap di i nagen na Kordero
ken nagen Nama na. 2 Ket nate-
man ko i timek ha langit. I tanog
na i kona ha kahasakas na dinom
ken napigsa a kadur. Ket kona
bila ha tokar na makpal a gitara.
3 Magpagkansyon hidi ngamin ha
bigu a kansiyon ha saguppang na
Dios, ken ha saguppang na uppat
a nadiosan a hayup, ken ha sagup-
pang na duwa pulo ket uppat a
panglakayan. Awan ha makaadal
ha ide a kansiyon, nu awan la
hidi a sinaka na Dios ha lutak, i
managenan a hidi ha esa gasut
ket uppat a pulo ket uppat a ribu.
4 Pasig la a mappiya hidi, a awan
ha madukas a melaok ha panahod
di. Umusoseg hidi ha ni Kordero
ha maski nu hadya i angayan
na. Nasaka na hidi na Dios, ha
ngamin a sabali a totolay. Ket
kona ha tiyempo na pinagani. Ta
kona hidi ha nebukod a bunga a
pagserbe na Dios ken ni Kordero.
5 Pulos a awan hidi magsileng. Ket
awan hidi ha liwat a pakaliwatan
di.

I Pagayag ha Magbabawi mina a hidi

6 Niyaen, naenta ko i sabali
a anghel a umaebbar ha ontok.
Magibaheta hikuna ha Mappiya
a Baheta a magnanayon, ken
awan malipas. Ibaheta na ide ha
ngamin a totolay, ha maski nu
anya a bayan, ha ngamin a puli,
tribu, ken pagkakagi. 7 Indulaw
na ha napigsa, "Manteng kam
ha Dios, a babawiyan moy i li-
waliwat moy. Ta dumemat dan
i oras a paghukom na ha toto-
lay. Deyawan moy i namarsuwa
ha langit, ken lutak, ken diget
ken ngamin a habwayan," kon na
anghel.

*Atoy I Baheta a Nadadail I Gob-
yerno a Magsenti ha Dios*

8 Ket atoy bila i nekaduwa a
anghel a inumunod ha ide a
nekaesa. Kinagi na, "Narakrak i
gobyerno a Babiloniya. Nahuko-
man i il-ili na a nagdinamag gipu
ha kinadukas di. Ta kona ha
pampam hidi. Ket kona ha nang-
pabartek hidi ha ngamin a sabali,
penu tallekodan di i tahod a Dios,
ket penu usigan di i sinangdidios."

*I Pagiwadan Ha Paghukom Na
Dios*

9 Niyaen, atoy bila i nekatallu
a anghel a inumunod ha den-
day a duwa. Ket indulaw na
ha napigsa, "I maski nu heya
a magdeyaw ha sinangdidios a
hayup ken didiosen na, ken gumi-
wat ha marka na ha kidap onu
kamat na, 10 hikuna a mismo i
parusaan na Dios. Ket dakkal
unay i parusa na. Ta paingalan
na i Dios na magdeyaw a hidi
ha sinangdidios. Ket parusaan
na hidi na Dios ha gumagangat
a asupre ha impyerno. Parusaan
na hidi ha saguppang na anghel
a hidi ken ni Kordero. 11 Awan
maaddap i gangatan a pagparusa
na ha nidi. Pamalak ken kallap,
marigatan hidi a nagdeydeyaw
ha sinangdidios ken didiosen na.
Magnanayon a magpaontok i asok
na gangatan aye. Ket mag-
nanayon a parusaan na ito ha
namarkaan a hidi ha nagen na
sinangdidios a hayup," kon na
anghel.

12 Ide i pakasapulan ha pina-
gattam na totolay na Dios, hidi a
magtongpal ha bobon na Dios ken
umusoseg ha pagitoldu ni Jesus.

13 Niyaen, nateman ko i esa a
timek a naggipu ha langit. Kinagi
na ha nikan, "Isurat mo ide, a
mangrugi ha yenan, mahusay i
matay a hidi, basta magisesa hidi
ha ni Apo Cristu," kon na timek.

"Oni! Mahusay hidi," kon na
Espiritu na Dios. "Ta makaemang
hidi ha madaggi a tarabaho di.
Ket magiwat di i gungguna na
mappiya a pinagserbi di."

*I Paghukom na Dios ha
Madukas a Hidi*

14 Niyaen, naenta ko i mapon-
set a ulap, a pagetnodan na esa
a kona ha lallaki. Kekkorona
hikuna a balitok ha buntok na ken
nakaegkam hikuna ha natadam a
kompay. 15 Niyaen, ha Templo,
linumapos i sabali a anghel, ket
inayagan na i nakaetnod ha ulap,
"Usaran mo i kompay mo, a mag-
gapas ka dan. Ta dinumemat dan i
tiyempo. Naluto dan i paggapasan
mo ha lutak," kon na anghel. 16 Isu
a imparaspas na nakaetnod ha
ulap i kompay na. Ket dagus a
nagapas i bunga na ha lutak.

17 Niyaen, naenta ko i sabali
manon a anghel a linumapos ha
Templo ha langit. Nakaegkam
bila hikuna ha natadam a kom-
pay. 18 Ket atoy bila i sabali a
anghel a naggipu ha pagdattonan
ha Dios. Hikuna i mahagtutod
ha pangpasarob ha gangatan, ha
pagdattonan ha Dios. Indulaw na
ha anghel a kekkompay, "Usaran
mo i kompay mo. Putiyan mo i

ubas a hidi ha lutak, ta naluto dan
hidi.” 19 Isu a inusar na anghel
i kompay na, a pangputi na ha
ubas a hidi. Ket intogbak na
hidi ha pagpespesan ha bunga na
ubas. I kayat na kagiyan na ito,
a maparusaan unay i totolay a
englan na Dios. Permi i rigrigat di.
20 Mapespes idagende a ubas ha
lapos na ili. Ket bumulos i digi di a
kona ha karayan. Hanggan tallu a
gasut ket duwa pulo a kilometro
i katakdug na, ken tagahakaw i
kabtong na.

15

I Pitu a Anghel a Mangiwaras ha Dilokod a Peste

1 Niyaen, atoy manon i naenta
ko, ket kona ha dakkal a tiplad.
Makapasabbew ide a tiplad ha
magimet nokkan. Atoy i pitu a
anghel, ket atoy ha nidi i pitu a
peste a pangtiplad ha kinaingal na
Dios. Idende i dilokod a peste.
Ta ide i dilokod a pangipaenta na
Dios ha ingal na.

2 Niyaen, naenta ko i malawa
a sarming a madinnang a kona
ha yelo, ngem melaok bila ha
gangatan. Ket naenta ko bila i
ngamin a nangabak ha sinangdid-
ios a hayup. Awan hidi nagdeyaw
ha iday a hayup, onu didiosen na.
Ket awan di pinalobusan a na-
markaan i baggi di ha numero na
nagen na. Ket niyaen, nakataknag
hidi ha malawa a sarming. Ket
inegkam di i gitgitara a inyatad na
Dios ha nidi. 3 Ket kansiyonan di
i kansiyon ni Moyses a tagabu na
Dios. Pagdeyaw ide ha ni Kordero,
a

“Apo Dios a Mannakabalin ha
ngamin, inaamakan a
tahod i ngamin a gimet mo!
Hikaw i hari na ngamin
a baybayan. Nalinteg ken
tahod i ngamin a ugali mo!

4 Awan ha tolay a awan manteng
ha nikaw, Apo. Awan ha
makamadi a magdeyaw ha
nikaw! Gipu ta hikaw la
i pasig la mappiya, uman-
gay a magdeyaw ha nikaw
i ngamin a totolay. Ta
madinnang ha ngamin i
nalinteg a gimet mo,” kon
na kansiyon.

5 Niyaen, naenta ko a nalukatan
i Templo ha langit. Atoy ha
disalad na i nadiosan a tolda, a
paghenan na Dios. Ket naenta
ko a naadya i hamet a pagsalen
ha totolay ha paghenan na Dios.
6 Niyaen, linumapos ha Templo
idenday a pitu a anghel a atoy
ha pitu a peste. Nagtennon hidi
ha nadalus a kawes a maponset
unay. Ket atoy i balitok a banda a
nebadbad ha hakaw di. 7 Niyaen,
ha denday a uppat a nadiosan a
hayup, atoy i esa ha nidi a nangiy-
atad ha denday a pitu a anghel
ha pitu a malukong a balitok. Ket
naputat idende ha ingal na Dios, a
sibibiyag ha magnanayon, a awan
ha kahad na. 8 Sa, naputat i Tem-
plo ha asok a naggipu ha disiyag
ken pinnakabalin na Dios. Ket
awan ha makasaddap ha Templo
hanggan awan malipas i pitu a
peste a gimetan na pitu a anghel.

16

Kona Mebulak I Ingal na Dios ha Totolay

1 Niyaen, nateman ko i napigsa
a timek a naggipu ha Templo,
ket kinagi na ha pitu a anghel,
“Nay kam! Ibulak moy ha lutak
i ingal na Dios a neyasak ha pitu
a malukong moy.”

2 Isu, inumangay i nekaesa a
anghel, a inbulak na i asak na
malukong na ha lutak. Ket gipu
ha ide, natalitalingo ha maapdas i
ngamin a namarkaan ha nagen na
sinangdidios a hayup ken ngamin
a nagdeyaw ha didiosen na.

3 Kobosan na, inbulak na
nekaduwa a anghel i asak na
malukong na ha diget. Ket
nagbalin i dinom a kona ha digi na
natay a hidi. Ket natay i ngamin
a kebbiyag ha diget.
4 Kobosan na, inbulak na
nekatallu a anghel i asak na
malukong na ha ngamin a
karayan ken habwayan. Ket
nagbalin bila hidi a digi. 5 Niyaen,
nateman ko i kinagi na anghel a
mahagdapon ha ngamin a dinom.
Kinagi na,
"Apo Dios, a pasig la mappiya
ken awan a masulitan, nal-
integ i pangparusa mo ha
madukas a hidi.
6 Ta pinatay di i totolay mo. Ket
inbulak di i digi na mina-
hagpugto a hidi a pinaan-
gay mo ha nidi. Isu i gipu
na a pinainum mo hidi ha
digi. Nalinteg i pagibilas mo
ha nidi," kon na anghel.
7 Ket nateman ko i timek ha
pagdattonan di ha Dios. Kinagi
na,
"Apo Dios a Mannakabalin ha
ngamin, awan ha duwa-
duwa a tahod ken nalinteg
i pagparusa mo," kon na
timek.
8 Kobosan na, inbulak na
nekauppat a anghel i asak na
malukong na ha singgit. Ket
nagbalin i singgit a mapassi unay,
ket tinutod na i gaddang na
totolay. 9 Ngem maski nu nalapat
i gaddang di gipu ha passi na
singgit, awan hidi nagbabawi ha
liwaliwat di. Ket madiyan di a
magdeyaw ha pinnakabalin na
Dios, nu awan a linimad di i nagen
na Dios a ketturay ha dagenday a
peste.
10 Niyaen, inbulak na nekalima
a anghel i asak na malukong na
ha pagetnodan na sinangdidios a
hayup. Ket nagdiklam i ngamin
a paghariyan na. Tulos, kinaget
na tolay a hidi i dila di gipu ha
sakisaket di. 11 Ket linimad di
i Dios gipu ha sakisaket di heya
ken talitalingo di. Ket awan hidi
nagbabawi ha kinadukas di.
12 Niyaen, inbulak na nekaan-
nam a anghel i asak na malukong
na ha dakkal a karayan a Up-
rates. Tulos, minumadi iday a
karayan ket nagbalin ito a di-
lan, a paglakadan na harhari ken
sunsundalu a maggipu ha daya.
13 Niyaen, naenta ko i tallu a
madukas a espiritu a kona ha
tukkak. Linumapos hidi ha labi
na madideg a biklat, ken ha labi
na sinangdidios a hayup, ken ha
labi na nekaduwa a hayup a
sinangmahagpugto. 14 Didimonyo
idende a espiritu a maggimigimet
ha nakaddatan. Umangay hidi
ha ngamin a hari ha lutak, penu
urnongan di hidi a makilaban
ha sakop na Dios. Magimet ito
nokkan ha pamalak a panung-
palan a nebital na Dios a Man-
nakabalin ha ngamin.
15 "Temanan moy!" kagi ni Je-
sus. "Dumematak ha sigida, a
kona ha mahagtakaw. Ket kagbi
nokkan i awan a magtahok ha
pagdemat ko. Ngem mahusay
hidi a sisasagana ken maguray ha
nikan. Mapagtalkan hidi a kona
ha magpuyat a hidi a magsagana
ha tennon di, penu awan hidi
mepaenta a naubi, ket awan hidi
masaniki ha pagdemat ko." Ide i
kakkagi ni Jesus.
16 Niyaen, ha denday a tallu a
espiritu, pinuhon di i hari a hidi
ken sundalu a hidi ha lugar a
managenan ha "Armagedon," ha
kagi na Hebreo.
17 Niyaen, inbulak na nekapitu
a anghel i asak na malukong na
ha paras. Ket atoy i napigsa a
timek a naggipu ha pagetnodan
na Dios ha Templo, "Kuston. No-
bos dan ito!" kon na. 18 Ket
bigu la a nagkilat ken nagkadur.

Napigsa i tanog na. Ket nagginggined ha napigsa. Ide i kapigsaan
a ginggined nangrugi idi pinaka-
parsuwa na totolay ha lutak. Oni,
nakapigpigsa! 19 Napilak i dakkal
a ili ha nagkatallu. Ket nadadail
i ngamin a ili ha ngamin a bay-
bayan. Isu, awan na naleptanan
na Dios a parusaan na i totolay ha
Babiloniya, nu awan a pinarusa
na hidi unay. 20 Linompas i
ngamin a purpuro ken amamu-
god. 21 Nagipu ha langit, naguden
ha dadakkal a yelo, ket nataknegan i totolay a hidi. Naglimapulo
a kilo i kadaggi na kada yelo. Ket
linimad na totolay i Dios gipu ha
ide a peste, ta narigatan hidi unay.

17

1 Kobosan na, binumikan ha
nikan i esa ha dagenday a pitu a
anghel a kemmalukong a naputat
ha peste. Ket kinagi na, "Uyoy
ka he. Ket ipaenta ko ha nikaw
i parusa na babbey a nagdinamag
gipu ha kinadukas na, ket kona ha
pampam a magturay ha makpal
a karayan na lutak. 2 Kona ha
nakikamegos i ngamin a harhari
ha ide a pampam. Ket kona ha
nabartek i totolay na lutak gipu
ha arak na kinadukas na," kon na
anghel.

3 Niyaen, inturayan na ak na Espiritu na Dios, ket inyangay na ak
na anghel ha taltalon. Ket naenta
ko ha ihe i babbey a nakasakay ha
madideg a hayup. Ha ide a hayup,
nasuratan i ngamin a baggi na ha
nagnagen na sinangdidios. Ket
atoy pitu a buntok na, ken esa
pulo a saduk na. 4 Nagtennon
i babbey ha kolor na ubi ken
madideg. Ket atoy bila i makpal
a alahas a balitok, ken mangina a
bitu, ken perlas. Ket nakaegkam
hikuna ha kopa a balitok, a naputat ha bunga na madukas a ugali
na. 5 Ket nesurat ha kidap na i
nagen a atoy nalimed a kayat na
kagiyan na. Ide i nagen a nesurat,
a "Dakkal a Babiloniya, Hena na
ngamin a pampam ken kinadukas
ha lutak."

6 Niyaen, naenta ko a nabartek
ide a babbey gipu ha digi na
totolay na Dios a napapatay gipu
ha pinaguseg di ha ni Jesus.

Idi naenta ko hikuna, nalaktatak. 7 "Apay a nalaktat ka?" kon
na anghel ha nikan. "Ipakatandi
ko ha nikaw i nalimed a megipu
ha babbey ken pagsakayan na
a hayup, a atoy pitu a buntok
na ken esa pulo a saduk na.
8 Nagbiyag ide a hayup a naenta
mo. Ket niyaen, natay dan.
Ngem pumenta hikuna nokkan, a
lumapos hikuna ha madadisalad
a abot. Sa hikuna, metogbak
ha impyerno. Niyaen, malaktat
i ngamin a awan inlista na Dios,
idi palungo a pinarsuwa na i
lutak, a maghen ha nikuna ha
magnanayon. Ha ngamin a awan
a nelista, malaktat hidi nokkan,
nu maenta di i hayup aye. Ta
nagbiyag hikuna idi. Ket niyaen,
natay dan. Ngem magpaenta
hikuna manon nokkan.

9 "Ide i pakasapulan ha kinasirib ken pinagkatandi moy. Ha
denday a pitu a buntok, hidi
i pitu a amugod a pagetnodan
na babbey aye. Ket kayat na
kagiyan paman a pitu a hari
ken paghariyan di. 10 Niyaen,
nakalipas dan i lima ha nidi.
Ket maghari pala ha yenan i
esa. Ket awan pala dumemat i
esa. Nu dumemat hikuna nokkan,
maghari hikuna ha ballik la a
tiyempo. 11 Ket ha iday a sinangdidios a hayup a minatay dan,
hikuna a mismo i mekawallu a
hari a kaagum na denday a pitu.
Ket mapaangay hikuna nokkan ha
impyerno.

12 "Niyaen, ha denday a esa
pulo a saduk a naenta mo, hidi
i esa pulo a hari a awan pala

magturay. Ngem makipagturay
hidi nokkan ha sinangdidios a
hayup ha lubuk na esa la a oras.
13 Isesa i panggep na dagenday a
esa pulo, ket peturayan hidi ha
iday a sinangdidios, a tongpalan
di i bobon na. 14 Labanan di ni
Kordero, ngem maabak na hidi ni
Kordero. Ta hikuna i Happo na
ngamin a haphappo ken Hari na
ngamin a harhari. Ket magagum
bila ha ni Kordero i ngamin a in-
ayagan na ken pinili na, i ngamin
a umusoseg ha nikuna a tahod."
Kona hito i kinagi na anghel ha
nikan.
15 Sa na, kinagi ha nikan, "Ha
dagenday a karayan a naenta mo
a pagetnodan na pampam aye,
hidi i makpal a bayan, ken puli,
ken pagkakagi. 16 Ket magingal
nokkan ha ide a pampam i esa
pulo a saduk a naenta mo ken
i sinangdidios a hayup. Ket la-
banan di hikuna. Ket agewan di
i ngamin a kukuwa na. Iwarak
di hikuna a naubi. Ket madadail
hikuna, a kona ha kanan di i pilas
na, ken tutudan di i baggi na.
17 Gimetan di ito, penu gimetan di
i kayat na Dios, maski nu awan
di makatandiyan. Ket gipu ha
panggep na Dios, magisesa hidi a
peturayan ha iday a sinangdidios,
hanggan matongpal i kakkagi na
Dios.
18 "Nanakaman mo ide: i
madukas a babbey a naenta mo,
hikuna i dakkal a gobyerno a mag-
turay ha ngamin a lutak." Iday i
kinagi na anghel ha nikan.

18

I Pinnakarakrak na Dakkal a Gobyerno

1 Kobosan na, naenta ko i sabali
a anghel a inumugsad a naggipu
ha langit. Dakkal i turay na.
Ket nadisiyagan na i ngamin a
lutak gipu ha disyag na baggi na.
2 Indulaw na ha napigsa,
"Nadadail ni Babiloniya, i dakkal
a ili. Nalompas dan i kaina-
makan na! Paghenan dan
niyaen na demonyo a hidi,
ken madukas a hidi a es-
piritu. Maghen hito niyaen
i madukas ken maingal a
hidi a manok.
3 Ta kona ha esa a pampam
ide a ili, ket pinainum na
i ngamin a baybayan ha
arak na, i arak a ikadukas
na totolay. Nakikamegos
ha nikuna i harhari na lu-
tak. Ket binumaknang i
magnegosio a hidi gipu ha
ngamin a kasorhan na a
gatangan," kon na anghel.
4 Sa ko, nateman i sabali a timek
a naggipu ha langit. Kinagi na,
"Umadiyo kam ha nikuna, hikam
a sakop ko. Buyotan
moy ni Babiloniya. Awan
kam mina makiuseg ha
liwaliwat na. Awan
kam mina meraman ha
pinnakaparusa na.
5 Ta maenta na Dios i kakpal na
liwat na, a kona ha ne-
duho a umabot hidi hang-
gan ha langit. Ket awan na
pabiyanan i kinadukas na.
6 Mebilas ha nikuna i ngamin
a pinagloko na ha totolay
na Dios. Ket maminduwa
pala i madukas a mebilas
ha nikuna. Painoman na
hikuna na Dios ha ngamin
a arak na ingal na.
7 Ta pinapangas ni Babiloniya
i baggi na, gipu ha
madammot a ugali na.
Inpeta na ha baggi na,
'Hikan i reyna ha ngamin!
Bakkanak a bilu. Ket
awanak manon magladin-
git, hanggan awan,' kon na.
Gipu ta kona hito i ginimet
na, bilasan na hikuna na
Dios, gipu ha ngamin a
kinangina a dinammot na,
ken ha ngamin a pangas na.

8 Isu i gipu na a dumemat ha
nikuna a sigidi i ngamin
a peste, a pagparusa ha
nikuna. Ha lubuk na esa
a pamalak, dumemat i sak-
isaket, ladinget, ken alap.
Ket matutodan hikuna ha
gangatan. Gipu ta, man-
nakabalin ni Apo Dios a
manghukom ha nikuna."
Ide i kinagi na timek a nag-
gipu ha langit.

9 Niyaen, ha dagenday a harhari
a inumuseg ha kinadukas na,
ken kona ha nakikamegos ha ni
Babiloniya aye, magsanget ken
magngongoyngoy hidi nokkan, nu
maenta di i asok na natutod a
ili. 10 Makataknag hidi nokkan ha
madiyo, gipu ta manteng hidi a
meraman ha parusa na. Ket i kagi
di,

"Ananay, makakanteng! Dakkal
ken napigsa i ili a Ba-
biloniya, ngem ha lubuk na
esa la a oras, natutod dan."

11 Pati i magnegosio a hidi a ma-
hagilako ha ngamin a baybayan,
magsanget ken magngongoyngoy
bila hidi, gipu ta awan dan i
gumatang ha tagilako di. 12 Awan
dan i gumatang ha balitok, ken
pirak, ken alahas a bitu ken per-
las di, ken sabasabali a mangina
a hamet di (a kona ha manta,
ken seda, ken madideg a lupot),
ken mangina a kaykayo di, ken
paseng na elepante, ken tanso,
ken utang ken marmol, 13 ken
ngamin a kanela, ken rekado, ken
pagsuub, ken mirra ken olibano;
onu arak ken langis, onu arena
ken trigo, onu baka ken karnero
a hidi, onu kabayo ken kalesa,
ken maski tagabu a hidi, maski ha
totolay bila a tagilako di. 14 Ikagi
na magnegosio a hidi,

"Awan dan i ngamin a inaamakan
a kasoran mo. Awan dan i
kinabaknang mo. Ket awan
mo manon maenta hidi,"
kagi di.

15 Awan a bumikan idagenday
a magnegosio a binumaknang ha
ide a ili. Ta manteng hidi a mera-
man ha rigrigat na. Imbes na,
magsanget ken magngongoyngoy
la hidi. 16 Ikagi di,

"Ananay! Nakakanteng i nagimet
ha dakkal a ili! Nagtennon i
kakaili na idi ha mangina a
tennon, a madideg ken ube.
Ket inusar di idi i alahas a
balitok, ken mangina a bitu,
ken perlas a hidi.
17 Ngem niyaen, linompas i
ngamin a kinabaknang di
ha lubuk na esa la a oras!"
kon na magnegosio a hidi.

Ket umadiyo bila i ngamin a
kapitan na barko a hidi. Ket
magbuya bila i ngamin a pasa-
hero, ken tarabahador a hidi ha
barko. 18 Nu mabuya di i asok
na natutod a ili, magdulaw hidi,
"Awan ha kakalan na ili aye ha
kinadakkal na!" 19 Ket gipu ha
saket na nakam di, dinattonan di
ha tapok i buntok di a silaladingit.
Ket magsanget hidi, a idulaw di,
"Ananay! Makakanteng i nagimet
ha dakkal a ili! Ide i binumaknan-
gan na ngamin a pinumundu ha
pagpunduwan na. Ngem niyaen,
naawan dan i ngamin ha lubuk na
esa la a oras!" kon di.

20 Nay, magragsak kamon,
hikam a maghen ha langit, gipu
ha pinnakadadail na. Magragsak
kamon, hikam a totolay na Dios a
sakop na, ken hikam a pinaangay
na, ken hikam a minahagpugto.
Ta hinukom na hikuna na Dios
gipu ha ginimet na ha nikam!

21 Niyaen, atoy i mapigsa a
anghel a nangalap ha dakkal a
pogedu, a kona ha allo a bitu. Ket
intogbak na ha diget. Kinagi na,

"Kona he i pinnakadadail na
dakkal a ili a Babiloniya!
Ket sigida a awan hikuna
maenta manon.

22 Awan manon i tanog na mag-
tukar a hidi! Awan dan
i maggitara a hidi, ken
magiyop ha turutot ken
trumpeta a hidi. Awan
manon ha magtarabahador
ha ide a ili. Awan dan i
tanog na kiskisan!
23 Awan manon maenta i
maski esa a pagsilawan.
Awan manon mateman
i maragsak a timek na
makipagboda a hidi. I
kakaili na a magnegosio
i mannakabalin a mag-
negosio ha ngamin a lutak.
Ket gipu ha salamangka
di, inallilaw di i ngamin a
totolay ha lutak.
24 Niyaen, naparsuwa i totolay na
Babiloniya. Ta pinatay di
i minahagpugto a hidi ken
totolay na Dios. Oni ay! Ha
ngamin a totolay na Dios a
napapatay, napapatay hidi
gipu ha ide a Babiloniya."
Ide i kinagi na anghel.

19

1 Niyaen, kobosan na ide,
nateman ko i mapigsa a tanog
ha langit, a kona ha timek
na makpal a magkansyon.
"Madeydeyaw i Dios!" kagi di.
"Dios i nangisalakan ha nikitam.
Deyawan tam i kinainamakan na
ken pinnakabalin na. 2 Tahod
ken nalinteg i paghukom na!
Hinukom na i pampam a Ba-
biloniya. Ta iday a gobyerno
i nangiwaras ha kinadukas di
ha totolay na lutak. Pinarusa
na Dios i sakop di, gipu ta
pinatay di i tagatagabu na Dios,"
kon na kansiyon di. 3 Sa di,
inkansyon manon, "Madeydeyaw
i Dios! Umontok ha magnanayon
i asok na Babiloniya a matutod
ha parusa na!" kagi di. 4 Ket
hinumakab idagenday a duwa
pulo ket uppat a panglakayan,
ken idenday a uppat a nadiosan
a hayup, a nagdeyaw hidi ha Dios
a nakaetnod ha pagetnodan na.
Kinagi di, "Oni! Madeydeyaw i
Dios!"

I Pagbodaan ni Kordero

5 Niyaen, kinagi na esa a timek a
naggipu ha bikan na pagetnodan
na Dios, "Deyawan moy i Dios
tam, hikam ngamin a tagatagabu
na. Hikam ngamin a umusoseg ha
nikuna, maski nu matangkay kam
onu madibbi, daya moy i Dios!"
6 Sako, nateman i tanog a kona ha
timek na makpal a tolay, a kona
ha kahasakas na tapaw, ken kona
ha mapigsa a kadur. Kinagi di,
"Madeydeyaw i Dios! Deyawan
tam i Happo tam a Dios, a man-
nakabalin ha ngamin! Ta hikuna
dan i maghari! 7 Isu, magragsak
kitam, a daya tam i kinatangkay
na! Ta dandani a dumemat
i pagbodaan ni Kordero! Ket
nakasagana dan i sakop na, a
nobya na! 8 Natennonan hikuna
ha nadalus a hamet, ken awan ha
romsa na," kon na timek a hidi.
(I kayat na kagiyan na madalus a
tennon, i mappiya a gimigimet na
totolay na Dios, a sakop na.)
9 Ket kinagi na anghel ha nikan,
"Isurat mo ide: mahusay i naawis
a hidi ha pagbodaan ni Kordero."
Sana, innayon, "Tahod a kakkagi
na Dios i insurat mo ihe." 10 Ket
hinumakabak ha tikad na, penu
magdeyawak mina ha nikuna.
Ngem kinagi na ha nikan, "Awan
kas! Dios la i daya mo! Ta tagabu
ak la, a kona bila ha nikaw ken
ngamin a kabsat mo a umusoseg
ha pagitoldu ni Jesus. Ta ide a
pagitoldu ni Jesus i pakapugtowan
na mahagpugto a hidi," kon na
anghel.

I Nakasakay ha Maponset a Kabayo

11 Niyaen, naglukat i langit, ket
naenta ko i maponset a kabayo.

Ket atoy i nakasakay a managenan
ha, “Mapagtalkan ken Tahod,”
gipu ta nalinteg i pinanghukom
na ken pinakilaban na. 12 Kona
ha humiyam-hiyam a gangatan i
mata na, ta malaing i pagaamata
na, a maenta na i ngamin a bag-
bagay. Ket makpal i korona ha
buntok na. Nesurat i nagen na
ha baggi na. Ngem hikuna la i
makatandi ha kayat na kagiyan
na. 13 Namansaan ha digi i badu
na. Ket “Kagi na Dios” i pagnagen
di ha nikuna. 14 Inumunod ha
nikuna i ngamin a sakop na, a
kona ha sunsundalu a umuunod
ha happo di. Ket nakasakay hidi
ha maponset a kabakabayo. Ket
nadalus i badu di a maponset a
awan ha romsa. 15 Lumalapos ha
labi na i kona ha matadam a son-
dang, a pangabak na ha ngamin
a baybayan ha lutak. Ha pinagtu-
ray na, awan a mabalin a awan
matongpal i ngamin a ipeta na.
Ket ipaenta na ha kakasenti na i
ingal na Dios, a parusaan na hidi
a kona ha magpespes ha bunga na
ubas, hanggan magabuyos i digi
di. 16 Nesurat ha badu na ken
ha pukal na i nagen, a “Hari na
ngamin a harhari ken Happo na
ngamin a haphappo.”

17 Niyaen, naenta ko i esa a
anghel a nakataknag ha singgit.
Inayagan na i ngamin a manok
a hidi, a kinagi na, “Umangay
kamon he! Magpisan kamon ha
dakkal a pangapon a ipakan na
Dios ha nikam! 18 Uyoy kamon!
Mangan kam ha pilas na hari, ken
ha pilas na general, ken sundalu,
ken kabayo, ken nagsakay a hidi.
Atoy he i pilas na ngamin a kalase
na magmadi a hidi ha Apo Dios,
maski nu matangkay hidi onu
madibbi, maski nu mabaknang
hidi onu napobre!”

19 Sako, naenta i sinangdid-
ios a hayup, ken i hari a hidi
na lutak, ken i ngamin a sun-
dalu di. Nagpisan hidi a mak-
ilaban ha nakasakay ha mapon-
set a kabayo, ken sundalu na a
hidi. 20 Ket nadakap i sinangdid-
ios. Ket nadakap bila i agum na
a sinangmahagpugto a naggimet
ha nakaddatan para ha nikuna.
(Gipu ha nakaddatan a ginimet
na, inallilaw na i namarkaan a
hidi ha nagen na sinangdidios ken
nagdeyaw ha didiosen na.) Ket
netogbak hidi duwa a sibibiyag ha
malawa a gangatan, a kona ha di-
get a gumagangat gipu ha asupre
na. Netogbak hidi a sinangdid-
ios ken agum na a sinangmahag-
pugto. 21 Ket natay i ngamin a
sundalu di gipu ha sondang na
nakasakay ha maponset a kabayo;
iday a kona ha sondang a lumala-
pos ha labi na. Ket nabbiyag i
manok a hidi, a nangan ha pilas
di.

20

I Tiyempo na Esa Ribu a Tawen

1 Niyaen, ide bila i naenta ko.
Naenta ko i esa a anghel a inu-
mogsad a nagipu ha langit. In-
egkam na i dakkal a kawar, ken
i tulbek na madadisalad a abot.
2 Ket dinakap na iday a madideg a
biklat a managenan ha “Diyablo”
ken “Satanas.” Ket ginakadan na
hikuna ha kawar, a inbalud na
hikuna ha esa ribu a tawen. 3 Ket
intogbak na hikuna na anghel ha
madadisalad a abot. Sana, tinul-
bekan. Ket indatton na i pegkat,
penu awan hikuna makalapos a
makapangallilaw manon ha toto-
lay hanggan mobos i esa a ribu
a tawen. Kobosan na, masapul a
mawayawayaan hikuna ha ballik
a tiyempo.

4 Niyaen, naenta ko i makpal
a pagetnodan ken i nakaetnod a
hidi a napagbalin a hukom. Na-
papatay hidi gipu ha pinagiba-
heta di ha pagitoldu ni Jesus ken
kakkagi na Dios. Minadiyan di

a magdeyaw ha sinangdidios ken
ha didiosen na. Ket awan di
pinamarkaan i kidap ken kamat
di ha marka na sinangdidios. Ket
niyaen, magbiyag hidi manon, a
makipaghari hidi ken Cristu ha
esa ribu a tawen. 5 (Ide i nekaesa a
pinnakapabiyag manon na natay
a hidi. Awan a magbiyag manon
i sabali a hidi, hanggan a awan
malpas i esa a ribu a tawen.)
6 Mahusay ken nebukod ha Dios
i meraman a hidi ha nekaesa a
pinnakapabiyag. Ta pulos, awan
hidi makapadas ha nekaduwa a
katay; i kayat a kagiyan, i pag-
parusaan a magnanayon. Imbes
na, magserbe hidi ha Dios ken ni
Cristu. Ket makipagturay hidi ha
nikuna ha esa ribu a tawen.

I Pinnakaabak ni Satanas

7 Kobosan na esa ribu a
tawen, mawayawayaan manon
ni Satanas ha nakebaludan na.
8 Lumapos hikuna a mangallilaw
ha totolay ha ngamin a lutak. I
maallilaw na i totolay na Gog
ken Magog a mahagsenti ha Dios.
Urnongan na hidi ni Satanas a
pakilaban. Ket kona ha kakpal
na basad na diget i kakpal na
sundalu a hidi. 9 Magwaras hidi,
ket lebutan di i totolay na Dios ken
i ayayatan na a ili. Ngem matutod
hidi, gipu ha gangatan a dumibi a
maggipu ha langit.

10 Niyaen, ha ni Satanas a nan-
gallilaw ha nidi, metogbak hikuna
ha iday a diget a gangatan ken
asupre. Hito i naketogbakan
bila na sinangdidios a hayup ken
sinangmahagpugto. Hito i pagri-
gatan di ha magnanayon, a awan
ha kahad na.

I Dilokod a Pinanghukom

11 Niyaen, naenta ko i Apo Dios
a maghari. Nakaetnod hikuna ha
maponset a pagetnodan na. Ket
linompas i langit ken lutak ha
saguppang na. Awan manon ha
pakaentaan ha nidi. 12 Niyaen,
naenta ko i ngamin a minatay
a hidi, maski nu matangkay onu
madibbi a hidi, a nakataknag
hidi ha saguppang na Dios. Ket
nalukatan i libro a hidi. Ket
nalukatan bila i sabali a libro a
paglistaan ha maghen a hidi ha
Dios ha magnanayon. Niyaen,
nahukom i ngamin a natay, ayun
ha ginimet di a nakalista ha den-
day a libro. 13 Pati ngamin a
nalimas ha diget, pati ngamin
a nelabbang ha lutak, nagbiyag
manon hidi ngamin, a nagpaenta
hidi ha saguppang na Dios. Ket
hinukom na hidi, ayun ha ginimet
di. 14 Niyaen, ha ngamin a nag-
gipu ha paghenan na natay, netog-
bak hidi ha diget a gangatan. (Ide
a diget a gangatan i nekaduwa a
katay.) 15 Maski nu heya a awan
nakalista i nagen di ha libro na
biyag na Dios, metogbak hidi ha
diget a gangatan.

21

I Bigu a Langit ken i Bigu a Lutak

1 Niyaen, ide bila i naenta ko.
Naenta ko i bigu a langit ken i
bigu a lutak. Ta awan dan i
palungo a langit ken i palungo a
lutak. Ket linompas bila i diget.
2 Naenta ko bila i Nadiosan a Ili,
i bigu a Jerusalem, a bumabugsok
a naggipu ha Dios ha langit. Ket
nakasagana ide a Ili, a kona ha
babbey a natenonan a magkasar,
ket nakasagana a sumalpak ha
nobyo. 3 Niyaen, nateman ko i
mapigsa a timek ha pagetnodan
na Dios, a kinagi na, “I paghenan
na Dios i paghenan bila na totolay.
Maghen hikuna ha nidi, ket hidi
i sakop na a tolay. I Apo Dios
a mismo i magagum ha nidi, ket
hikuna i daya di. 4 Punasan na
Dios i ngamin a luluwa di, ket
awan manon ha matay. Ket awan
bila i ladinget, sangsangit, onu
saket, gipu ta nakalipas dan i

ngamin a palungo a nagimet," kon
na timek.
5 Niyaen, kinagi na Dios,
"Pabiguwan ko niyaen i ngamin a
bagbagay!" Ket kinagi na bila ha
nikan, "Isurat mo ide. Ta tahod
ken mapagtalkan i kagi ko aye."
6 Sa na, kinagi, a "Natungpal dan
i ngamin! Hikan i namarsuwa
ha ngamin ken pagpatinggaan na
ngamin. Hikan i pangrugiyan
ken panungpalan na ngamin a
bagbagay. I maski nu heya a
mawaw, atdinan ko hikuna ha
dinom a awan mabayadan, a mag-
gipu ha habwayan a mangiyatad
ha biyag ko a magnanayon. 7 Ha
maski nu heya a awan maabak na
kinadukas ni Satanas, atdinan ko
hidi ha ide a gungguna, a maalap
di i kukuwa ko a kona ha annak ko
a hidi, ket hikan a mismo a Dios
i magagum ha nidi. 8 Ngem ha
ngamin a maabak na kinadukas ni
Satanas, ken tumallekod ha nikan
gipu ha kanteng di, metogbak hidi
ha diget a gangatan ken asupre.
Pati i ngamin a madukas a hidi,
i ngamin a magbuno a hidi, i
mangibabbey onu mangilallaki
a hidi, i magsalamangka a hidi,
i magdeyaw ha didiosen a hidi,
ken i ngamin a magsili-sileng a
hidi. Ha ngamin a magmadi ha
Dios, metogbak hidi ngamin ha
diget a gangatan ken asupre. Ide
i nekaduwa a katay."

I Bigu a Jerusalem

9 Niyaen, binumikan ha nikan i
esa ha denday a pitu a anghel a
kemmalukong a naputat ha peste.
Kinagi na ha nikan, "Uyoy ka,
ta ipaenta ko ha nikaw i Nobya,
a ikasar ni Kordero." 10 Niyaen,
pinagbalin na ak na Espiritu na
Dios, ket intugan na ak na anghel
ha ontok na matangkay a para-
bin. Ket inpaenta na ha nikan
i Jerusalem, i Nakidios a Ili, a
bumabugsok, a maggipu ha Dios
ha langit. 11 Nagdisyag ide a
ili ha disiyag na Dios, gipu ta
maghen i Dios ha ili aye. Magri-
matrimat ito a kona ha alahas a
haspe, ket madinnang bila unay
a kona ha sarming. 12 Mabigal
ken matangkay i padding ha lebut
na ili. Ket atoy i esa pulo ket
duwa a ruwangan na. Ha kada
esa a ruwangan, atoy i anghel
a mahagdapon. Ket nakasurat
ha kada ruwangan i nagen na
esa a tribu ha dagenday a esa
pulo ket duwa a tribu na Israel.
13 Atoy i tallu a ruwangan ha kada
padding: atoy i tallu ha daya, atoy
i tallu ha abagatan, atoy i tallu ha
amiyanan, ken atoy i tallu ha laud.

14 Napataknag i padding na ili
ha esa pulo ket duwa a pogedu, a
nakesuratan na nagen na esa pulo
ket duwa a lallaki a pinaangay ni
Kordero.

15 Niyaen, ha iday a anghel a
nagkagi ha nikan, inegkam na
i balitok a pagrukod na, penu
rukodan na i ili aye, ken i ruwan-
gan na a hidi, ken i padding na.
16 Kuadrado ide a ili, a magkalan
i katakdug na ken i kalawa na.
Rinukod na anghel i ili, ket esa a
pulo ket duwa a gasut a estadia i
katakdug na. (Onu duwa a pulo
ket uppat a gasut a kilometro.)
Ket kona bila hito i kalawa na
ken katangkay na. (Isu a esa
gasut ket uppat a pulo ket uppat
a ribu i dagop na kinadakkal na.)
17 Rinukod na anghel i padding,
ket esa a gasut ket uppat a pulo
ket uppat a kubit i katangkay na.
(Magkalan i rukod na anghel aye
ken rukod na totolay ha pina-
grukod di.) 18 Nagimet ha haspe
(a mangina a bitu) i padding aye,
ket puro a balitok i ili a ma-
granyag, ket kona bila ha sarming.
19 Ha dagenday a esa pulo ket
duwa a pogedu a nepataknagan
na padding, naarkosan hidi ha esa
pulo ket duwa a kalase a mangina
a bitu. I nekaesa i haspe; i

nekaduwa i sapiro; i nekatallu i
kalsedonia; i nekauppat i esmer-
alda; 20 i nekalima i sardonika; i
nekaannam i karnelia; i nekapitu
i krisolito; i nekawallu i berilo;
i nekasiyam i topasio; i nakaesa-
pulo i krisoprasio; i nekaesapulo
ket esa i hasinto; i nekaesapulo
ket duwa i amatista. 21 Ket esa
pulo ket duwa a perlas idenday
a esapulo ket duwa a ruwangan.
Nagimet i kada ruwangan ha esa
a perlas. Ket pasig a balitok i
kalsada na ili a magranyag, ket
kona bila ha sarming.
22 Niyaen, naenta ko a awan
ha Templo a pagdeyawan di ha
Dios ha iday a ili, gipu ta atoy
ni Apo Dios a Mannakabalin ha
ngamin ken ni Kordero. Isu, awan
a masapul a umangay i magdeyaw
a hidi ha templo. 23 Ket awan
bila masapul i singgit ken i bulan
a magdisyag ha ide a ili. Gipu
ta i disiyag na Dios i magranyag
hito, a ni Kordero i pagsilawan na.
24 Masilawan i ngamin ha lutak
gipu ha ide a silaw. Ket itugan
na ngamin a harhari i kinabak-
nang di ha ide a ili. 25 Kanayon
a silulukat i ruaruwangan na
ili aye. Awan hidi magserado,
gipu ta awan manon dumemat
i kallap. 26 Mesaddap ha ili i
kinabaknang ken kinainamakan a
maggipu ha ngamin a baybayan.
27 Ngem awan sumadap i maski
nu anya a madukas. Ket awan
bila makasaddap i maski nu heya
a maggimet ha makasaniki, onu
magsili-sileng. Atoy la idagenday
a nesurat i nagen di ha libro na
biyag a kukuwa ni Kordero, hidi
la i makasaddap ha ili aye.

22

1 Niyaen, nepaenta na anghel
ha nikan i karayan a ikabiyag na
totolay. Madinnang ito a kona
ha sarming a lumapos ha pagetn-
odan na Dios ken ni Kordero. 2 Ket
bumulos ito ha lubuk na kalsada
na ili. Maghen ha magkalipat ha
karayan i kaykayo a ikabiyag na
totolay. Magbunga hidi a kada
bulan. Isu, esa pulo ket duwa
i magani ha denday a kayo ha
kada tawen. Ket pangpahusay
ha ngamin a totolay i dodon na
kaykayo aye. 3 Awan ha pa-
keenglan na Dios ha ide a ili. Ta
atoy hito i paghariyan na Dios
ken ni Kordero. Ket ha ide bila
i pagdeyawan di ha nikuna na
ngamin a tagatagabu na. 4 Maenta
di i rupa na, ket mesurat i nagen
na ha kidap di. 5 Awan manon ha
kallap he, ket awan di masapul i
pagsilawan onu disiyag na singgit,
gipu ta Apo Dios a mismo i silaw
di. Ket maghen hidi hito a kona
ha harhari, a makipaghen hidi ha
Dios ha magnanayon, a awan ha
kahad na.

I Pagdemat ni Jesus

6 Niyaen, kinagi na ha nikan na
anghel, “Tahod ken mapagtalkan
idende a kakkagi. Ni Apo Dios
a nangiyatad ha Espiritu na ha
mahagpugto a hidi, hikuna i
nagpaangay ha nikan a anghel
na, penu ipaenta ko ha nikam
a tagatagabu na i dandani a
magimet.”
7 “Temanan moy!” kagi ni Je-
sus. “Dumematak ha sigida! Ket
mahusay hidi a magtongpal ha
dende a pugto, a nesurat ha libro
aye,” kon ni Jesus.
8 Niyaen, hikan ni Juan. Nate-
man ko ken naenta ko i ngamin
a nesurat ha ide a libro. Ko-
bosan na pinnakateman ko ken
pinnakaenta ko ha ngamin a ide,
hinumakabak ha saguppang na
anghel, penu magdeyawak mina
ha nikuna. 9 Ngem kinagi na
ha nikan, “Awan kas! Kakalan
taka, a tagabu ak bila na Dios
a kona ha nikaw, ken ngamin a
kakabsat mo a mahagpugto, ken
ngamin a umuseg ha kagi na ide a

libro. Dios la i pagdeyawan mo!”
10 Ket intulos na, “Awan mo ilimid
idende a pugto ha libro aye, gipu
ta mabikan dan i tiyempo na pa-
nungpalan. 11 Awan magbabawi i
madukas a hidi. Magtulos la hidi
ha kinadukas di. Ngem ha nikam
a mappiya, a nasakop na Dios a to-
tolay na, masapul a magtulos kam
a maggimet ha mappiya. Tumulos
kamon a nadiosan.”
12 “Temanan moy,” kagi ni Jesus,
“dumematak ha sigida! Itugan ko
i panggungguna ko ha kada esa,
ayun ha ginimet na. 13 Hikan i
namarsuwa ha ngamin ken pag-
patinggaan na ngamin; hikan i
palungo ken i magdilokod, i pan-
grugiyan ken i panungpalan na
ngamin a bagbagay.”
14 Mahusay i mangdalus a hidi
ha tennon di. Ta maatdinan hidi
ha kalintegan di a makasaddap ha
ili na Dios, ken mangan ha bunga
na kayo a ikabiyag na totolay.
15 Ngem mawarak ha lapos na ili
i madukas a hidi, i mahagsala-
mangka a hidi, i mangibabbey ken
mangilallaki a hidi, i mahagbuno
a hidi, i magdeyaw a hidi ha did-
iosen, ken nagamin a magsileng
gipu ha kagi di ken paggimet di.
16 “Hikan ni Jesus a nagpaangay
ha anghel ko, penu ipakatandi na
idende ha nikam a sakop ko a
makipaggimong ha kapikapilya.
Naggipu ak ha kaputotan ni
Dabid. ‘Ni Kaldiwan’ i sangay ko,”
kon ni Jesus.
17 “Umangay ka bi ihe!” kon na
Espritu na Dios.
“Umangay ka bi ihe!” kon na
nobya ni Kordero. Ket ha ngamin
a magteman ha dende a kakkagi,
ayagen di bila, a “Umangay ka bi
ihe!” Isu, bumikan mina i maski
nu heya a mawaw. Ket magiwat
na i dinom a ikabiyag na totolay.
Ket awan ha bayad na.
18 Niyaen, ha nikan a ni Juan,
iwadan ko i maski nu heya a
magteman ha dende a pugto, a
nesurat ha libro aye, a nu atoy i
mangnayon ha nesurat ha ide a
libro, inayon na bila na Dios ha
parusa na i peste a hidi a nesurat
ha ide a libro. 19 Ket nu atoy i
mangadya ha maski nu anya ha
dende a pugto a nesurat ha ihe,
adyan na bila na Dios i kalintegan
na a mangan ha bunga na kayo
a ikabiyag na totolay. Ket adyan
na bila i kalintegan na a sumadap
ha Ili na Dios, a nagkagiyan ko ha
libro aye.
20 Niyaen, atoy i ipeta na esa a
magpatahod ha ngamin a kakkagi
aye. Ket ipeta na, “Tahod, a
dumematak ha sigida!” kon ni
Jesus.
Oni! Umangay ka bi, Apo Jesus!
21 Niyaen, atoy mina ha nikam
ngamin i kagbi ni Apo Jesus. Oni
ay!